

XXX sesja V kadencji Sejmiku Województwa Podkarpackiego odbędzie się w dniu **29 grudnia 2016 roku, (czwartek) o godzinie 13⁰⁰** w sali audytorijnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego przy al. Łukasza Cieplińskiego 4 w Rzeszowie.

Porządek obrad przewiduje:

1. Otwarcie sesji.
2. Przyjęcie protokołu XXIX sesji Sejmiku Województwa Podkarpackiego.
3. Uroczyste wręczenie panu profesorowi dr hab. n. med. Stanisławowi Wosiowi Odznaki Honorowej „Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego”.
4. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 rok.
5. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2016 - 2030.
6. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIV/865/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie ustalenia maksymalnej wysokości pożyczek oraz udzielenia pożyczki długoterminowej Podkarpackiemu Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie.
7. Podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. wraz z autopoprawkami.
8. Podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017 – 2030.
9. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na oddanie w najem części nieruchomości przez Muzeum Okręgowe w Rzeszowie.
10. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Uchwały Nr LII/988/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 października 2010 r. w sprawie warunków i trybu wspierania rozwoju sportu w Województwie Podkarpackim.
11. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia woli realizacji projektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś - Ukraina 2014-2020.
12. Podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów”.
13. Podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego MP10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 oraz poziomu docelowego beznzo(a)pirenu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.
14. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Nienadowa.
15. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany w Statucie Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie.
16. Podjęcie uchwały w sprawie powołania i ustalenia składu osobowego doraźnej Komisji Sejmiku Województwa Podkarpackiego – Komisja ds. Skarg i Wniosków Mieszkańców Województwa Podkarpackiego.
17. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia planu pracy Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2017 rok.
18. Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia planów pracy komisji stałych Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2017 rok.
19. Informacja o realizacji scaleń gruntów na terenie województwa podkarpackiego.
20. Informacja dotycząca dofinansowania udzielonego gminom i powiatom ze środków ochrony gruntów rolnych w 2016 r.

21. Zaprezentowanie Koncepcji podkarpackiego centrum nauki oraz podstawowych warunków jego realizacji.
22. Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim w latach 2013-2015.
23. Informacja o działalności Sekcji Zakupowej Obwodu Lecznictwa Kolejowego w Rzeszowie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej za okres od marca do października 2016 r.
24. Informacja dotycząca uruchomienia wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020 w obszarze ochrony zdrowia.
25. Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły.
26. Informacja z działalności Zarządu Województwa Podkarpackiego V kadencji w okresie od 17 listopada 2016 r. do 14 grudnia 2016 r.
27. Informacja Zarządu Województwa Podkarpackiego o realizacji uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego podjętych na XXIX sesji w dniu 28 listopada 2016 r.
28. Interpelacje i zapytania radnych.
29. Wnioski i oświadczenia radnych.
30. Zamknięcie sesji.

**Przewodniczący Sejmiku
Województwa Podkarpackiego**

Jerzy Cypriś

**UCHWAŁA NR .../.../16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia2016 r.**

w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.

Na podstawie art. 18 pkt 6 i art. 61 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486 j.t.), art. 211 i art. 212 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 poz. 1870 j.t.) oraz Uchwały Nr XVII/312/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

1. **Zmniejsza się plan dochodów** budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r. o kwotę **23.520.067,-zł**, w tym:
 - 1) *dochodów bieżących o kwotę **2.880.185,-zł**,*
 - 2) *dochodów majątkowych o kwotę **20.639.882,-zł**.*
2. W ramach zmniejszenia, o którym mowa w ust. 1 zmniejsza się plan dochodów:
 - 1) w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo w rozdziale 01004 – Biura geodezji i terenów rolnych z tytułu scaleń gruntów w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz okołoautostradowych, robót geodezyjnych (klasyfikacje, podziały) o kwotę **1.030.185,-zł** (dochody bieżące),
 - 2) w dziale 600 – Transport i łączność w rozdziale 60013 – Drogi publiczne wojewódzkie o kwotę **10.442.735,-zł** (dochody majątkowe), w tym z tytułu:
 - a) dotacji celowej otrzymanej z tytułu pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych o kwotę 1.150.000,-zł,
 - b) z tytułu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów własnych w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia na lata 2014-2020 o kwotę 9.292.735,-zł,

- 3) w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami z tytułu sprzedaży mienia będącego w zasobie Województwa o kwotę **3.421.500,-zł** (dochody majątkowe),
- 4) w dziale 758 – Różne rozliczenia o kwotę **8.625.647,-zł**, z tego:
- a) w rozdziale 75814 – Różne rozliczenia finansowe z tytułu odsetek od środków na rachunkach bankowych oraz lokat terminowych o kwotę 500.000,-zł (dochody bieżące),
- b) w rozdziale 75863 – Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020 finansowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z tytułu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów własnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 o kwotę 8.125.647,-zł (dochody bieżące – 1.350.000,-zł, dochody majątkowe – 6.775.647,-zł).

3. Zmiany planu dochodów w szczególności dział, rozdział, paragraf określa załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

4. Zmniejsza się plan wydatków majątkowych budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r. w dziale 600 – Transport i łączność w rozdziale 60013 – Drogi publiczne wojewódzkie o kwotę **24.436.730,-zł, w tym:**

a) wydatki bieżące	-
b) wydatki majątkowe	24.436.730,-zł
w tym inwestycje i zakupy inwestycyjne	24.436.730,-zł
z tego na programy finansowane z udziałem środków UE i źródeł zagranicznych	24.436.730,-zł

5. Zmiany planu wydatków w szczególności dział, rozdział, paragraf określa załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wydatki majątkowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne finansowane z udziałem środków UE i źródeł zagranicznych określone w § 1 ust. 4 stanowią

wydatki Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie przeznaczone na realizację inwestycji drogowych w kwocie 24.436.730,-zł w ramach:

1) Programu Operacyjnego Polska Wschodnia na lata 2014-2020 w kwocie 12.491.858,-zł, w tym:

- a) zadanie pn. „Przygotowanie i realizacja odcinka drogi wojewódzkiej pomiędzy granicą Rzeszowa a węzłem w Kielanówce drogi ekspresowej S-19” w kwocie 9.245.709,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE - 2.468.325,-zł, środków własnych Samorządu Województwa – 6.777.384,-zł),
- b) zadanie pn. „Budowa i rozbudowa DW Nr 869 na odcinku od węzła S-19 Jasionka do węzła DK 9 w Rudnej Małej” w kwocie 3.246.149,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 2.437.803,-zł, środków własnych Samorządu - 808.346,-zł),

2) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w kwocie 11.944.872,-zł, w tym:

- a) zadanie pn. „Budowa północnej obwodnicy miasta Sokołowa Małopolskiego w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec - Kolbuszowa - Sokołów Małopolski - Leżajsk” w kwocie 9.565.695,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE - 848.708,-zł, dotacji z tytułu pomocy finansowej - 3.250.000,-zł, środków własnych Samorządu - 5.466.987,-zł),
- b) zadanie pn. „Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 988 Babica - Strzyżów - Warzyce na odcinku od m. Zaborów do początku obwodnicy m. Strzyżów w kwocie 608.234,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 516.999,-zł, środków własnych Samorządu - 91.235,-zł),
- c) zadanie pn. „Budowa obwodnicy m. Oleszyce i m. Cieszanów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław - Oleszyce - Cieszanów - Bełżec” w kwocie 303.290,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 257.797,-zł, środków własnych Samorządu - 45.493,-zł),
- d) zadanie pn. „Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej 867 na odcinku od Oleszyc do Lubaczowa wraz z budową obwodnicy Oleszyc” w kwocie 177.290,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 150.696,-zł, środków własnych Samorządu - 26.594,-zł),

- e) zadanie pn. „Budowa obwodnicy w m. Lubaczów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 866 Dachnów - Lubaczów - Granica Państwa" w kwocie 290.363,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 246.809,-zł, środków własnych Samorządu - 43.554,-zł),
- f) zadanie pn. „Budowa obwodnicy m. Strzyżów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 988" w kwocie 1.000.000,-zł (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 850.000,-zł, środków własnych Samorządu - 150.000,-zł).

§ 3

1. Zwiększa się planowaną nadwyżkę budżetu Województwa na koniec 2016 r. z przeznaczeniem na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów o kwotę **916.663,- zł**.
2. Zmniejsza się przychody z tytułu spłaty pożyczek udzielonych z budżetu na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów o kwotę **916.663,-zł**.
3. Określa się klasyfikację przychodów, o których mowa w pkt 2 w § 951 – Przychody ze spłat pożyczek i kredytów ze środków publicznych.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

UZASADNIENIE
do projektu Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.

Projekt uchwały został opracowany na podstawie wniosków złożonych przez dyrektorów departamentów zaakceptowanych przez Członków Zarządu Województwa nadzorujących realizację zadań budżetowych oraz na podstawie decyzji Zarządu Województwa.

DOCHODY						
Dział	Rozdział	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	Źródło	Jednostka realizująca	Uwagi/Uzasadnienie
010	01004	-1 030 185		Dochody z tytułu scaień gruntów w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz okołoautostradowych, robót geodezyjnych (klasyfikacje, podziały) (§ 0830).	PBGiTR	
600	60013	-1 150 000		Dochody z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie inwestycji drogowych (§ 6300).	Urząd Marszałkowski /Dep. DT	Zmiany związane ze zmniejszeniem planu wydatków w dziale 600 w rozdziale 60013.
		-9 292 735		Dochody z tytułu środków pochodzących z budżetu UE na realizację projektów drogowych w ramach PO PW na lata 2014-2020 (§ 6257).		Wraz ze zmniejszeniem planu wydatków w dziale 600 w rozdziale 60013. Zmiany dotyczą przedsięwzięć ujętych w WPF.
700	70005	-3 421 500		Dochody z tytułu sprzedaży mienia będącego w zasobie Województwa (§ 0770).	Urząd Marszałkowski /Dep. RG	Zmniejszenie dotyczy dochodów ze sprzedaży działek okołolotniskowych położonych w Zaczerniu i związane jest: 1) z przesunięciem na I kwartał 2017 r. terminu zawarcia umowy notarialnej dotyczącej sprzedaży działki nr 1/34 2) negatywnym wynikiem przetargu na sprzedaż działki nr 1/27.
758	75814	-500 000		Odsetki od środków na rachunkach bankowych oraz lokat terminowych (§ 0920).	Urząd Marszałkowski /Dep. BF	
	75863	-8 125 647		Dochody z tytułu środków pochodzących z budżetu UE na realizację projektów własnych w ramach RPO WP na lata 2014-2020 (§ 2057 - 1.350.000,-zł, § 6257 - 6.775.647,-zł).	Urząd Marszałkowski /Dep. DT	Wraz ze zmniejszeniem planu wydatków w dziale 600 w rozdziale 60013. Zmiany dotyczą przedsięwzięć ujętych w WPF.
Suma		-23 520 067	0			
Ogółem plan dochodów		-23 520 067				

WYDATKI						
Dział	Rozdział	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	Przeznaczenie	Jednostka realizująca	Uwagi/Uzasadnienie
				Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na realizację inwestycji drogowych w ramach RPO WP na lata 2014-2020 o kwotę 11.944.872,-zł, w tym:		Wraz ze zmniejszeniem planu dochodów w działach 600 i 758. Zmiany dotyczą przedsięwzięć ujętych w WPF.
600	60013	-9 565 695		1) zadanie pn. "Budowa północnej obwodnicy miasta Sokołowa Małopolskiego w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec - Kolbuszowa - Sokołów Małopolski - Leżajsk" (wydatki finansowane z: środków pochodzących z budżetu UE - 848.708,-zł, dotacji z tytułu pomocy finansowej - 3.250.000,-zł, środków własnych Samorządu - 5.466.987,-zł)	PZDW	Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na roboty budowlane i nadzory (przesunięcie na rok 2017) spowodowane: - przedłużającą się procedurą przetargową na skutek odwołania oferentów do Krajowej Izby Odwoławczej, co opóźniło podpisanie umowy na roboty budowlane, - przedłużającymi się robotami przygotowawczymi z uwagi na wystąpienie w podłożu gruntowym niezinventaryzowanych drenaży, które w trakcie robót ziemnych po intensywnych opadach deszczu dodatkowo nawodniły teren budowy. Konieczna była inwentaryzacja drenaży oraz wykonanie projektu zamiennego.
		-608 234		2) zadanie pn. "Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 988 Babica - Strzyżów - Warzyce na odcinku od m. Zaborów do początku obwodnicy m. Strzyżów (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 516.999,-zł, środków własnych Samorządu - 91.235,-zł)		Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na prace projektowe oraz inżyniera kontraktu (przesunięcie na rok 2017) spowodowane: - przedłużającą się procedurą przetargową na skutek odwołania oferenta do Krajowej Izby Odwoławczej, - przedłużającymi się terminami procedowania decyzji administracyjnych (decyzji środowiskowej, pozwolenia wodnoprawnego) niezbędnych do uzyskania zgody na wykonywanie robót.

WYDATKI

Dział	Rozdział	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	Przeznaczenie	Jednostka realizująca	Uwagi/Uzasadnienie
600	60013	-303 290		3) zadanie pn. "Budowa obwodnicy m. Oleszyce i m. Cieszanów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław - Oleszyce - Cieszanów - Bełżec" (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 257.797,-zł, środków własnych Samorządu - 45.493,-zł)	PZDW	Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na prace projektowe oraz inżyniera kontraktu (przesunięcie na rok 2017) spowodowane przedłużającymi się terminami procedowania i wydawania decyzji administracyjnych niezbędnych do uzyskania zgody na wykonywanie robót, w szczególności z koniecznością sporządzenia raportów oddziaływania na środowisko.
		-177 290		4) zadanie pn. "Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej 867 na odcinku od Oleszyc do Lubaczowa wraz z budową obwodnicy Oleszyc" (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 150.696,-zł, środków własnych Samorządu - 26.594,-zł)		Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na prace projektowe oraz inżyniera kontraktu (przesunięcie na rok 2017) spowodowane: - przedłużającą się procedurą przetargową na skutek dwóch odwołań oferenta do Krajowej Izby Odwoławczej, - przedłużającymi się terminami procedowania decyzji administracyjnych (decyzji środowiskowej) niezbędnych do uzyskania zgody na wykonywanie robót.
		-290 363		5) zadanie pn. "Budowa obwodnicy w m. Lubaczów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 866 Dachnów - Lubaczów - Granica Państwa" (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 246.809,-zł, środków własnych Samorządu - 43.554,-zł)		Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na prace projektowe oraz inżyniera kontraktu (przesunięcie na rok 2017) spowodowane przedłużającymi się terminami procedowania i wydawania decyzji administracyjnych niezbędnych do uzyskania zgody na wykonywanie robót, w szczególności z koniecznością sporządzenia raportów oddziaływania na środowisko.

WYDATKI						
Dział	Rozdział	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	Przeznaczenie	Jednostka realizująca	Uwagi/Uzasadnienie
600	60013	-1 000 000		6) zadanie pn. "Budowa obwodnicy m. Strzyżów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 988" (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 850.000,-zł, środków własnych Samorządu - 150.000,-zł)	PZDW	Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na prace projektowe oraz inżyniera kontraktu (przesunięcie na rok 2017) spowodowane przedłużającą się procedurą przetargową na skutek trzech odwołań oferentów do Krajowej Izby Odwoławczej. Ponadto prowadzona jest przez Prezesa Zamówień Publicznych kontrola uprzednia prawidłowości przeprowadzenia postępowania przetargowego. Efektem tego jest brak podpisanej umowy z wykonawcą.
				Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na realizację inwestycji drogowych w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia na lata 2014-2020 o kwotę 12.491.858,-zł, w tym:		Wraz ze zmniejszeniem planu dochodów w dziale 600. Zmiany dotyczą przedsięwzięć ujętych w WPF.
		-9 245 709		1) zadanie pn. "Przygotowanie i realizacja odcinka drogi wojewódzkiej pomiędzy granicą Rzeszowa a węzłem w Kielanówce drogi ekspresowej S-19" (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 2.468.325,-zł, środków własnych Samorządu - 6.777.384,-zł)		Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na roboty budowlane, nadzory (przesunięcie na rok 2017) spowodowane przedłużającą się procedurą przetargową na skutek odwołania oferenta do Krajowej Izby Odwoławczej oraz prowadzonej przez Prezesa Zamówień Publicznych kontroli uprzedniej prawidłowości przeprowadzenia postępowania przetargowego (ogłoszenie przetargu nastąpiło w kwietniu br. podpisanie umowy zaś w październiku br.).

WYDATKI						
Dział	Rozdział	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	Przeznaczenie	Jednostka realizująca	Uwagi/Uzasadnienie
600	60013	-3 246 149		2) zadanie pn. "Budowa i rozbudowa DW Nr 869 na odcinku od węzła S-19 Jasionka do węzła DK 9 w Rudnej Małej" (wydatki finansowane ze środków pochodzących z budżetu UE- 2.437.803,-zł, środków własnych Samorządu - 808.346,-zł)	PZDW	Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na roboty budowlane oraz inżyniera kontraktu (przesunięcie na rok 2017) spowodowane przedłużającą się procedurą przetargową na skutek odwołania oferenta do Krajowej Izby Odwoławczej.
Suma		-24 436 730	0			
Ogółem plan wydatków		-24 436 730				

Przychody			
§	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	
951	-916 663		Zmniejszenia planu przychodów z tytułu spłaty pożyczek udzielonych z budżetu przeznaczonych na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów. Dotyczy spłaty pożyczki udzielonej Podkarpackiemu Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie.
Suma		-916 663	0
Ogółem		-916 663	

Na skutek zmian w planie dochodów i wydatków budżetu zwiększa się planowana nadwyżka budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r. o kwotę 916.663,-zł. Zwiększona nadwyżka stanowić będzie źródło finansowania rozchodów budżetu.

Zmiana planu dochodów w szczególności dział, rozdział, paragraf

PLAN DOCHODÓW					
Dział	Rozdział	zmniejszenia		zwiększenia	
		§	kwota	§	kwota
010	01004	0830	-1 030 185		
600	60013	6300	-1 150 000		
		6257	-9 292 735		
700	70005	0770	-3 421 500		
758	75814	0920	-500 000		
	75863	2057	-1 350 000		
		6257	-6 775 647		
Razem			-23 520 067		0
w tym:					
<i>dochody bieżące</i>			<i>-2 880 185</i>		<i>0</i>
<i>dochody majątkowe</i>			<i>-20 639 882</i>		<i>0</i>

Zmiana planu wydatków w szczególności dział, rozdział, paragraf

PLAN WYDATKÓW					
Dział	Rozdział	zmniejszenia		zwiększenia	
		§	kwota	§	kwota
600	60013	6050	-3 550 000		0
		6057	-17 689 169		0
		6059	-3 119 416		0
		6069	-78 145		0
Razem			-24 436 730		0
w tym:					
wydatki bieżące			0		0
wydatki majątkowe			-24 436 730		0

UCHWAŁA Nr .../.../16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2016 r.

**w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa
Podkarpackiego na lata 2016 - 2030.**

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486 j.t.), art. 228 i art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 t.j.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego z dnia 10 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2015r. poz. 92).

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

W załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r. dodaje się przedsięwzięcie stanowiące program, projekt lub zadanie inne niż wskazane w art. 226 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o finansach publicznych pn. „Budowa chodników i zatok postojowych w ciągu dróg wojewódzkich”.

§ 2

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa północnej obwodnicy miasta Sokołowa Małopolskiego w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec – Kolbuszowa – Sokołów Małopolski - Leżajsk” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa ust. 1 w latach 2016 - 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **9.565.695,-zł**,
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **9.565.695,-zł**.

3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **9.565.695,-zł.**

§ 3

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 988 Babica–Strzyżów–Warzyce na odcinku od m. Zaborów do początku obwodnicy m. Strzyżów” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **608.234,-zł,**
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **608.234,-zł.**
3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **608.234,-zł.**

§ 4

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa obwodnicy m. Oleszyce i m. Cieszanów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław–Oleszyce–Cieszanów–Bełzec” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **303.290,-zł,**
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **303.290,-zł.**

3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **303.290,-zł.**

§ 5

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej 867 na odcinku od Oleszyc do Lubaczowa wraz z budową obwodnicy Oleszyc” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **177.290,-zł,**
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **177.290,-zł.**
3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **177.290,-zł.**

§ 6

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa obwodnicy m. Lubaczów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 866 Dachnów - Lubaczów- Granica Państwa” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **290.363,-zł,**
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **290.363,-zł.**
3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **290.363,-zł.**

§ 7

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa obwodnicy m. Strzyżów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 988” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **1.000.000,-zł**,
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **1.000.000,-zł**.
3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **1.000.000,-zł**.

§ 8

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Przygotowanie i realizacja odcinka drogi wojewódzkiej pomiędzy granicą Rzeszowa a węzłem w Kielanówce drogi ekspresowej S-19” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2016 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2017 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **9.245.709,-zł**,
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **9.245.709,-zł**.
3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **9.245.709,-zł**.

§ 9

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa i rozbudowa DW Nr 869 na odcinku od węzła S-19 Jasionka do węzła DK 9 w Rudnej Małej” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na przesunięciu części zakresu planowanego do wykonania w latach 2016 i 2018 na rok 2017.
2. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w latach 2016 – 2018 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2016 zmniejsza się wydatki o kwotę **3.246.149,-zł**,
 - 2) w roku 2017 zwiększa się wydatki o kwotę **17.796.580,-zł**,
 - 3) w roku 2018 zmniejsza się wydatki o kwotę **14.550.431,-zł**,
3. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **3.246.149,-zł**.

§ 10

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe obszarów zalewowych położonych na prawym brzegu rzeki Wisłoki w km 50+500-57+800 na terenie miejscowości Dębica i Kędzierz, woj. Podkarpackie” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 grudnia 2015r. Zmiana polega na zwiększeniu zakresu planowanego do wykonania w roku 2018 oraz zwiększeniu łącznych nakładów na przedsięwzięcie.
2. Zwiększa się łączne nakłady finansowe na przedsięwzięcie, o którym mowa ust. 1 o kwotę **960,-zł** (wydatki majątkowe).
3. Zwiększa się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w roku 2018 o kwotę **960,-zł**.
4. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **960,-zł**.

§ 11

1. Zwiększa się upoważnienie Zarządu Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, określonych w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r. ogółem o kwotę **24.437.690,-zł**, w tym:
 - 1) obciążających budżet roku 2017 zwiększa się o kwotę **38.987.161,-zł**,
 - 2) obciążających budżet roku 2018 zmniejsza się o kwotę **14.549.471,-zł**.
2. Zwiększa się upoważnienie Zarządu Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją programów, projektów lub zadań innych niż wskazane w art. 226 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, określonych w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r., obciążających budżet roku 2017 o kwotę **445.000,-zł**.

§ 12

1. Zwiększa się upoważnienie Zarządu Województwa Podkarpackiego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, określonych w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r. ogółem o kwotę **24.437.690,-zł**, w tym:
 - 1) obciążających budżet roku 2017 zwiększa się o kwotę **38.987.161,-zł**,
 - 2) obciążających budżet roku 2018 zmniejsza się o kwotę **14.549.471,-zł**.
2. Zwiększa się upoważnienie Zarządu Województwa Podkarpackiego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją programów, projektów lub zadań innych niż wskazane w art. 226 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, określonych w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r., obciążających budżet roku 2017 o kwotę **445.000,-zł**.

§ 13

W związku ze zmianami zawartymi w § 1-10 oraz zmianami w budżecie w miesiącu grudniu 2016r. wynikającymi z uchwał: Zarządu Województwa Podkarpackiego oraz Sejmiku Województwa Podkarpackiego dokonuje się zmiany załączników Nr 1a i 2 do uchwały Nr XVII/313/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015r. Załączniki Nr 1a i 2 otrzymują brzmienie jak załączniki Nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 14

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 15

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

do projektu Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2016 - 2030.

Projekt Uchwały Sejmiku opracowano na podstawie wniosków:

- Dyrektora Departamentu Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego,
- Dyrektora Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem.

Zmiany w WPF dotyczą:

1. Ujęcia w wykazie przedsięwzięć nowego przedsięwzięcia pn. „Budowa chodników i zatok postojowych w ciągu dróg wojewódzkich” realizowanego w latach 2016-2017 w łącznej kwocie 1.244.497,-zł, finansowanego w całości ze środków własnych.
2. Zmian wartości oraz zakresu realizacji przedsięwzięć wymienionych w tabelarycznym zestawieniu zmian stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszego uzasadnienia.

Zmiany obciążeń budżetu sfinansowane będą w latach 2017 – 2018 poprzez zmiany wydatków na przyszłe inwestycje jednoroczne, z tego w roku:

- 2017 poprzez zmniejszenie o kwotę 9.375.126,-zł,
- 2018 poprzez zwiększenie o kwotę 2.182.565,-zł,

3. Zmian w planie przychodów z tytułu spłaty pożyczki udzielonej z budżetu województwa w tym:

- w roku 2016 zmniejszenie o kwotę 916.663,-zł,
- w roku 2017 zmniejszenie o kwotę 1.000.004,-zł
- w roku 2019 zwiększenie o kwotę 366.000,-zł,
- w roku 2020 ustalenie w kwocie 1.464.000,-zł,
- w roku 2021 ustalenie w kwocie 86.667,-zł.

Zmian dokonuje się w związku ze skierowaniem na sesje Sejmiku Województwa Podkarpackiego projektu uchwały dotyczącej przesunięcia terminu spłaty pożyczki udzielonej Podkarpackiemu Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie. Zmiany przychodów pociągają za sobą w poszczególnych latach zmiany wydatków na przyszłe inwestycje jednoroczne.

Po dokonaniu zmian środki na inwestycje jednoroczne wynosić będą:

- w roku 2017 – 31.873.280,-zł,
- w roku 2018 – 47.698.194,-zł,
- w roku 2019 – 55.026.940,-zł,
- w roku 2020 – 58.605.348,-zł,
- w roku 2021 – 44.780.554,-zł,
- w roku 2022 – 56.309.432,-zł,
- w roku 2023 – 56.403.552,-zł,
- w roku 2024 – 64.934.892,-zł.
- w roku 2025 – 95.783.788,-zł,
- w roku 2026 – 137.555.988,-zł,
- w roku 2027 – 146.197.221,-zł,
- w roku 2028 – 151.304.601,-zł.
- w roku 2029 – 152.744.841,-zł,
- w roku 2030 - 155.852.415,-zł.

4. Zmian limitu zobowiązań dla poszczególnych przedsięwzięć, w tym:

- ustalenia limitów zobowiązań dla nowowprowadzonego przedsięwzięcia,
- zmian limitów zobowiązań dla przedsięwzięć już ujętych w WPF w związku ze zmianą limitów wydatków.

5. Zmian upoważnień dla Zarządu Województwa związanych z zaciąganiem zobowiązań na realizację ww. przedsięwzięć oraz przekazania tych upoważnień kierownikom jednostek realizujących przedsięwzięcia.

6. Aktualizacji załączników Nr 1a i 2 do WPF na skutek zmian wykazu przedsięwzięć oraz zmian w budżecie dokonanych w miesiącu grudniu 2016 roku dokonanych uchwałami: Zarządu Województwa oraz Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Wraz ze zmianami opisanymi powyżej następuje zmiana relacji wskaźników zadłużenia o których mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Zmiany te przedstawiono w załączniku do uzasadnienia.

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań		
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030
1	2	3	4	5		6	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Wydatki na przedsięwzięcia - ogółem (1.1 + 1.2 + 1.3)					3 638 856 499	202 901 554	935 033 934	803 883 759	439 391 976	205 526 021	71 744 341	65 833 500	28 674 870	6 948 500	5 273 125	1 380 000	861 000	393 600	0	0	2 462 334 861
1.a	- wydatki bieżące					1 499 580 070	138 161 491	216 972 496	208 728 125	208 336 479	170 784 929	54 666 820	48 635 726	27 904 870	6 178 500	4 503 125	1 380 000	861 000	393 600	0	0	912 873 872
1.b	- wydatki majątkowe					2 139 276 429	64 740 063	718 061 438	595 155 634	231 055 497	34 741 092	17 077 521	17 197 774	770 000	770 000	770 000	0	0	0	0	0	1 549 460 989
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)					2 040 968 604	103 925 725	719 984 043	621 932 466	259 034 443	75 263 563	30 601 194	28 762 194	21 045 870	0	0	0	0	0	0	0	1 693 264 959
1.1.1	- wydatki bieżące					450 255 479	58 709 874	84 027 618	74 248 369	67 250 538	65 215 442	30 601 194	28 762 194	21 045 870	0	0	0	0	0	0	0	370 033 104
1.1.1.1	Szwajcarsko Polski Program Współpracy	Zmniejszenie różnic społeczno - gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2012	2016	3 522 564	160 422															0
1.1.1.2	RPO WP na lata 2014-2020 Pomoc Techniczna	Zapewnienie prawidłowej obsługi wdrażania RPO WP	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2023	322 577 590	43 283 223	49 166 377	48 791 606	48 791 606	48 791 606	25 262 194	25 262 194	19 545 870								264 727 227
1.1.1.3	Pomoc Techniczna Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Realizacja projektów pomocy technicznej dla IP Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2015	2018	14 685 012	4 355 589	4 589 790	5 059 717													9 415 612
1.1.1.4	System Informacji o Funduszach Europejskich- Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Realizacja zadania polegająca na prowadzeniu Głównego Punktu Informacyjnego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego oraz koordynacja, promocja, monitoring, kontrola oraz ocena działalności sieci Lokalnych Punktów Informacyjnych -Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2020	11 333 825	2 244 000	2 100 000	2 100 000	2 000 000	1 500 000											7 700 000
1.1.1.5	Projekt wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji	Realizacja zadania polegająca na wsparciu przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju, jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji - Program Operacyjny Pomoc Techniczna na lata 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2017	5 633 760	3 292 200	2 341 560														2 341 560
1.1.1.6	Inteligentne specjalizacje - narzędzie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności województwa podkarpackiego	Upowszechnianie i usprawnienie przedsiębiorczego procesu odkrywania (PPO)	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	4 090 500	350 000	810 500	1 010 000	1 010 000	910 000											3 740 500
1.1.1.7	Z matematyką przez świat. W poszukiwaniu nowych metod nauczania matematyki i przedmiotów pokrewnych w ramach programu ERASMUS+, Edukacja Szkolna, Akcja 2 "Partnerstwa Strategiczne"	Opracowanie i wdrożenie do szkolnej praktyki wspólnego nowoczesnego programu nauczania matematyki	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2014	2016	135 266	59 853															0

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.1.1.8	Indywidualizacja procesu nauczania z uwzględnieniem wsparcia stypendialnego szansą na dalszy rozwój uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych - rok szkolny 2015/2016, realizowany w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.2 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo zawodowe	Wyplata stypendiów dla uczniów	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2016	0	0														0
1.1.1.9	Indywidualizacja procesu nauczania z uwzględnieniem wsparcia stypendialnego szansą na dalszy rozwój uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne - rok szkolny 2015/2016, realizowany w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.1 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo ogólne	Wyplata stypendiów dla uczniów	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2016	0	0														0
1.1.1.10	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	Budowa systemu informacji przestrzennej w województwie podkarpackim	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2023	9 611 473	0	4 907 303	0	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000							8 407 303
1.1.1.11	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	2 969 951	115 000	1 621 472	1 233 479												2 854 951
1.1.1.12	Promocja Gospodarcza Województwa Podkarpackiego	Promocja gospodarcza Województwa Podkarpackiego w ramach działania 1.3 RPO 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	15 500 000	1 000 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 000 000									14 500 000
1.1.1.13	Koordinacja sektora ekonomii społecznej w województwie podkarpackim	Zwiększenie roli sektora Ekonomii Społecznej w woj. podkarpackim poprzez wzmocnienie współpracy i kooperacji Przedsiębiorstw Ekonomii Społecznej, wzrostu widoczności PES jako dostawców produktów i usług, promocję sektora ES wśród mieszkańców woj. podkarpackiego	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2016	2017	1 440 000	720 000	720 000													720 000
1.1.1.14	Podkarpacki System e-Administracji Publicznej - 2 (PSeAP-2)	Usprawnienie realizacji zadań UMWP w Rzeszowie poprzez zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2023	4 000 000	0	0	0	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000							4 000 000
1.1.1.15	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	Celem głównym projektu jest uatrakcyjnienie usług udostępnionych przez Pedagogiczne Biblioteki Wojewódzkie, dostosowanie ich do obecnych standardów i rozwoju technologii oraz podniesienie stopnia dojrzałości e-usług dostępnych dla czytelników zapisanych w sieci Podkarpackich Bibliotek Pedagogicznych	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie	2016	2018	1 051 030	9 840	309 100	732 090												1 041 190
1.1.1.16	Projekt Pomocy Technicznej w ramach programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska - Słowacja 2014-2020	Działania informacyjno - promocyjne programu INTERREG V-A Polska - Słowacja 2014 - 2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	274 500	84 500	91 500	98 500												190 000
1.1.1.17	Żywe laboratorium polityki publicznej	Zbudowanie i umocnienie "regionalnych ekosystemów innowacji" w ramach programu INTERREG EUROPA 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	532 300	163 754	216 988	84 168	53 554	13 836										368 546
1.1.1.18	Wsparcie stypendialne uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne - rok szkolny 2016/2017	Wyplata stypendiów dla uczniów, w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.1 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo ogólne	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	2 365 000	1 182 500	1 182 500													1 182 500

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań		
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030
1.1.1.19	Wsparcie stypendialne uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych - rok szkolny 2016 / 2017	Wypłata stypendiów dla uczniów, w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.2 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo zawodowe	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	1 540 000	770 000	770 000													770 000	
1.1.1.20	Rozwijanie profesjonalizmu	Celem projektu jest doskonalenie poziomu wiedzy i umiejętności nauczycieli i słuchaczy szkół partnerskich nie tylko w dziedzinie wybranych do współpracy przedmiotów zawodowych, ale także doskonalenia umiejętności komunikacyjnych w zakresie nauczanego w szkołach języka angielskiego zawodowego oraz rozwijanie umiejętności interpersonalnych pomocnych w znalezieniu zatrudnienia w zawodzie realizowane w ramach programu ERASMUS+	Medyczno-Społeczne Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rzeszowie	2016	2017	248 634	136 907	111 727													111 727	
1.1.1.21	Dostosowanie oferty kształcenia medycznych szkół policealnych do potrzeb podkarpackiego rynku pracy	Podniesienie jakości kształcenia siedmiu Medyczno-Społecznych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego – samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego, nieposiadających, osobowości prawnej, w okresie od 1 września 2016 r. do 31 października 2019 r. poprzez realizację w szkołach: staży zawodowych dla uczniów/słuchaczy, kursów/zajęć dodatkowych dla uczniów/słuchaczy, kursów kwalifikacyjnych/szkoła doskonalących/studiów podyplomowych dla nauczycieli zawodu oraz wyposażenie pracowni szkolnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2019	2 459 745	0	1 254 637	648 730	556 378											2 459 745	
1.1.1.22	Zawodowcy na start	Wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół - projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020, Priorytet IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, działanie 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2016	2018	3 440 459	782 086	1 570 894	1 087 479												2 658 373	
1.1.1.23	Nauka bez granic	Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2018	149 700	0	119 100	30 600												149 700	
1.1.1.24	Podkarpacka Platforma Wsparcia Biznesu	Realizacja projektu systemowego polegającego na profesjonalizacji usług instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2021	41 339 000	0	9 161 000	10 000 000	10 839 000	10 000 000	1 339 000									41 339 000	
1.1.1.25	Szlak Maryjny (Światło ze Wschodu)	Zachowanie dziedzictwa kulturowego, a w efekcie stworzenie nowego zintegrowanego produktu turystycznego, który uwidoczni kulturowe, przyrodnicze, historyczne i duchowe wartości pogranicza polsko - słowackiego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	1 355 170	0	483 170	872 000												1 355 170	
1.1.2	- wydatki majątkowe					1 590 713 125	45 215 851	635 956 425	547 684 097	191 783 905	10 048 121	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 323 231 855
1.1.2.1	Budowa Centrum Wystawienniczo-Kongresowego Województwa Podkarpackiego	Funkcjonowanie centrum jako ośrodka wspomagającego wdrażanie programów i projektów służących wzrostowi konkurencyjności i atrakcyjności regionów Polski Wschodniej	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2011	2016	158 183 913	16 027 766														0	
1.1.2.2	Szwajcarsko Polski Program Współpracy	Zmniejszenie różnic społeczno - gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2012	2016	12 987 178															0	

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)															limit zobowiązań
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
1.1.2.3	RPO WP na lata 2014-2020 Pomoc Techniczna	Zapewnienie prawidłowej obsługi wdrażania RPO WP	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2023	3 796 551	920 000	1 246 000	352 941	352 941	48 121	0									2 000 003
1.1.2.4	System Informacji o Funduszach Europejskich- Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Realizacja zadania polegająca na prowadzeniu Głównego Punktu Informacyjnego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego oraz koordynacja, promocja, monitoring, kontrola oraz ocena działalności sieci Lokalnych Punktów Informacyjnych -Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2020	114 201															0
1.1.2.5	Projekt wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji	Realizacja zadania polegająca na wsparciu przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju, jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji - Program Operacyjny Pomoc Techniczna na lata 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2017	0	0	0													0
1.1.2.6	Inteligentne specjalizacje - narzędzie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności województwa podkarpackiego	Upowszechnianie i usprawnienie przedsiębiorczego procesu odkrywania (PPO)	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	150 000	150 000														0
1.1.2.7	Przygotowanie i realizacja odcinka drogi wojewódzkiej pomiędzy granicą Rzeszowa a węzłem w Kielanówce drogi ekspresowej S-19	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2015	2017	25 042 415	2 471 202	22 571 213													22 571 213
1.1.2.8	Budowa północnej obwodnicy miasta Sokołowa Małopolskiego w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec – Kolbuszowa – Sokołów Małopolski - Leżajsk	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2012	2017	24 147 920	396 668	23 751 252													23 751 252
1.1.2.9	Przebudowa/ rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin-Przeworsk-Grabownica Starzeńska na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 870 w m. Sieniawa do łącznika drogi wojewódzkiej z węzłem „Przeworsk” w miejscowości Gorliczyna	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	26 119 056	811 737	11 378 028	13 929 291												25 307 319
1.1.2.10	Budowa drogi wojewódzkiej nr 886 na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka a drogą krajową nr 28	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	16 000 000	0	6 000 000	10 000 000												16 000 000
1.1.2.11	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 988 Babica-Strzyżów-Warzyce na odcinku od m. Zaborów do początku obwodnicy m. Strzyżów	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	22 190 943	279 403	10 592 908	11 318 632												21 911 540
1.1.2.12	Budowa obwodnicy m. Kolbuszowa i Werynia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec-Leżajsk	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	52 593 217	275 256	25 794 574	26 523 387												8 229 507
1.1.2.13	Budowa obwodnicy m. Dynów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin-Przeworsk-Grabownica Starzeńska	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	40 000 000	0	18 000 000	22 000 000												40 000 000
1.1.2.14	Budowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin-Przeworsk-Grabownica Starzeńska na odcinku od węzła A4 "Przeworsk" do drogi krajowej 94 (Gwizda)	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	29 666 667	200 000	15 466 667	14 000 000												11 314 428

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.1.2.15	Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło – Granica Państwa na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28 a drogą krajową Nr 73	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	15 000 000	0	7 000 000	8 000 000												15 000 000
1.1.2.16	Budowa obwodnicy m. Oleszycy i m. Cieszanów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław –Oleszycy–Cieszanów–Bełzec	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	20 000 000	496 710	9 257 016	10 246 274												19 503 290
1.1.2.17	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej 867 na odcinku od Oleszyc do Lubaczowa wraz z budową obwodnicy Oleszyc	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	17 000 000	50 860	7 497 290	9 451 850												16 949 140
1.1.2.18	Budowa obwodnicy m. Lubaczów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 866 Dachnów – Lubaczów- Granica Państwa	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	23 111 173	109 637	9 410 763	13 590 773												23 001 536
1.1.2.19	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 861 Bojanów – Jeżowe–Kopki na odcinku od skrzyżowania drogi krajowej 19 w m. Jeżowe do węzła S-19 Podgórze	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	10 000 000	0	5 200 000	4 800 000												10 000 000
1.1.2.20	Budowa/przebudowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin-Przeworsk-Grabownica Starzeńska na odcinku od DK 4 do miasta Kańczuga	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	42 000 000	0	16 000 000	13 000 000	13 000 000											42 000 000
1.1.2.21	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 881 Sokołów Małopolski-Lańcut-Kańczuga-Zurawica na odcinku Czarna-Lańcut wraz z budową mostu na rzece Wisłok i Mikośka + ul. Kraszewskiego w Łańcucie	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	33 000 000	0	15 000 000	18 000 000												33 000 000
1.1.2.22	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec-Kolbuszowa-Leżajsk od końca obwodnicy m. Werynia do początku obwodnicy m. Sokołów Małopolski	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	50 000 000	0	20 000 000	30 000 000												50 000 000
1.1.2.23	Budowa obwodnicy m. Strzyżów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 988	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	145 029 703	0	15 242 626	65 366 113	64 420 964											145 029 703
1.1.2.24	Przebudowa/rozbudowa odcinka DW nr 984 Lisia Góra-Radomyśl Wielki-Mielec od m. Piątkowiec do skrzyżowania z DW 983 oraz DW 983 do m. Rzędzianowice wraz z budową nowego odcinka DW 984 od m. Rzędzianowice do DW nr 985 + budowa mostu na rzece Wisłoka	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	80 000 000	0	33 000 000	23 500 000	23 500 000											80 000 000
1.1.2.25	Budowa drogi wojewódzkiej Nr 987 na odcinku od DK 94 przez ul.Księżomost do DP nr 1334 R	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	5 000 000	0	2 000 000	3 000 000												5 000 000
1.1.2.26	Przebudowa / rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 881 na odcinku Kańczuga - Pruchnik	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	20 000 000	0	7 500 000	7 500 000	5 000 000											20 000 000
1.1.2.27	Budowa i rozbudowa DW Nr 869 na odcinku od węzła S-19 Jasionka do węzła DK 9 w Rudnej Małej	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	86 753 799	9 250 000	51 405 363	26 098 436												77 503 799

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.1.2.28	Rozbudowa i budowa DW Nr 988 na odcinku Babica-Zaborów wraz z budową obwodnicy Czudca	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	82 400 000	0	17 000 000	24 000 000	41 400 000											82 400 000
1.1.2.29	Rozbudowa DW Nr 878 na odcinku: od granicy miasta Rzeszowa do skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Orkana w Tyczynie (DP Nr 1404R)	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2015	2018	14 000 000	0	6 200 000	7 670 000												13 870 000
1.1.2.30	Ropa – Etap 1 – budowa lewego obwałowania rzeki Ropy na odcinku od drogi powiatowej w Trzcinicy do mostu kolejowego w Siedliskach Sławęcińskich na terenie miejscowości Trzcinica, gm. Jasło oraz Przysieki, Siedliska Sławęcińskie, Pusta Wola, gm. Skołyszyn, woj. podkarpackie	Budowa lewego wału rzeki Ropy na łącznej długości 6,22km Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2011	2018	22 664 688	477 924	12 211 000	9 507 749	0											21 718 749
1.1.2.31	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe obszarów zalewowych położonych na prawym brzegu rzeki Wisłoki w km 50+500-57+800 na terenie miejscowości Dębica i Kędzierz, woj. Podkarpackie	Budowa 3 odcinków nowych wałów rzeki Wisłoki na łącznej dł. 2,079 km, rozbudowa 2 odcinków wałów rzeki Wisłoki na dł. 2,339 km na terenie miejscowości Dębica i Kędzierz, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2011	2018	14 245 243	6 538 203	4 198 277	1 902 730	0											6 101 007
1.1.2.32	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	Budowa systemu informacji przestrzennej w województwie podkarpackim	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2023	148 919 671	45 388	100 321 284	48 552 999												148 874 283
1.1.2.33	Przebudowa, adaptacja, modernizacja pomieszczeń i zmiana sposobu użytkowania budynku ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie, obejmującej działkę ewidencyjną nr 1068 w obrębie 207 Śródmieście na cele pomieszczeń biurowych, konferencyjnych, archiwalnych i magazynowych dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie wraz z wykorzystaniem działki nr 1098/2 na miejsca parkingowe	Zmiana sposobu użytkowania i dostosowanie budynku przy ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie do realizacji zadań WUP w Rzeszowie, w szczególności zadań statutowych oraz realizacji planowanych zadań w ramach RPO Wp 2014-2020. W związku z objęciem w trwały zarząd budynku przy ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie konieczne jest dostosowanie do potrzeb realizacji zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie zgodnie z decyzją o warunkach zabudowy, przepisami prawa budowlanego i aktów ostatecznych	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2015	2017	9 414 227	5 514 136	3 809 309													3 809 309
1.1.2.34	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	183 500 003	0	126 500 002	57 000 001												183 500 003
1.1.2.35	Promocja Gospodarza Województwa Podkarpackiego	Promocja gospodarza Województwa Podkarpackiego w ramach działania 1.3 RPO 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	500 000	0	500 000													500 000
1.1.2.36	Koordinacja sektora ekonomii społecznej w województwie podkarpackim	Zwiększenie roli sektora Ekonomii Społecznej w woj. podkarpackim poprzez wzmocnienie współpracy i kooperacji Przedsiębiorstw Ekonomii Społecznej, wzrostu widoczności PES jako dostawców produktów i usług, promocję sektora ES wśród mieszkańców woj. podkarpackiego	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2016	2017	0	0														0
1.1.2.37	Podkarpacki System e-Administracji Publicznej - 2 (PSeAP-2)	Usprawnienie realizacji zadań UMWP w Rzeszowie poprzez zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2023	6 003 000	801 000	4 867 667	334 333												5 202 000
1.1.2.38	Zabezpieczenie przed powodzią obszarów położonych w km rzeki Wisłoki 113+350-119+000 na terenie miasta Jasło, gm. Jasło oraz gm. Dębowiec, woj. podkarpackie - Etap I i II	Budowa wału przeciwpowodziowego na łącznej długości 8,265 km na terenie miasta Jasło oraz gminy Dębowiec Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2012	2020	58 571 368	0	68 000	16 670 000	31 130 000	10 000 000										57 868 000

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań		
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030
1.1.2.39	Trzebieńskowa V rozbudowa lewego wału rzeki Trzebieńskowa w km 3+646-7+626 na terenie os. Sobów i Wielowieś miasto Tarnobrzeg wraz z budową przepompowni w m: Trzebień, gm. Gorzyce woj. Podkarpackie	Rozbudowa lewego wału rzeki Trzebieńskowa na łącznej długości 3,98 km na terenie miasta Tarnobrzega wraz z budową przepompowni w miejscowości Trzebień Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2015	2019	11 391 506	193 356	1 269 000	5 450 000	4 350 000											11 069 000	
1.1.2.40	Budowa wałów przeciwpowodziowych na rzece Wisłoczka w km rzeki od 27+100 do 31+400 i potoku Kiełkowskim w km wału od 0+150 do 1+971 - dla ochrony przeciwpowodziowej miejscowości Boża Wola, Kiełków na terenie gm. Mielec i gm. Przecław, woj. Podkarpackie	Budowa wału przeciwpowodziowego na lewym brzegu potoku Kiełkowskiego oraz lewym brzegu Wisłoczki o łącznej długości 5,965 km Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2012	2019	28 705 620	52 100	136 000	19 170 000	8 630 000											27 936 000	
1.1.2.41	Budowa kanału ulgi o długości 366 m wraz z obiektami towarzyszącymi na potoku Husówka w km 3+949-4+401 na terenie miejscowości Husów, gmina Markowa, woj. Podkarpackie	Budowa kanału ulgi o dł. 366m wraz z obiektami towarzyszącymi na potoku Husówka na dl. 452m Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2016	2018	820 000		140 000	680 000												820 000	
1.1.2.42	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	Celem głównym projektu jest uatrakcyjnienie usług udostępnionych przez Pedagogiczne Biblioteki Wojewódzkie, dostosowanie ich do obecnych standardów i rozwoju technologii oraz podniesienie stopnia dojrzałości e-usług dostępnych dla czytelników zapisanych w sieci Podkarpackich Bibliotek Pedagogicznych	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie	2016	2018	2 419 408	0	0	2 419 408												2 419 408	
1.1.2.43	Projekt Pomocy Technicznej w ramach programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska - Słowacja 2014-2020	Działania informacyjno - promocyjne programu INTERREG V-A Polska - Słowacja 2014 - 2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	30 000	30 000														0	
1.1.2.44	Budowa obwodnicy m. Radomyśl Wielki w ciągu DW 984	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	15 000 000	0	6 500 000	8 500 000												15 000 000	
1.1.2.45	Budowa obwodnicy m. Kolbuszowa w ciągu DW 987 Kolbuszowa - Sędziszów Mtp.	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	12 000 000	0	4 500 000	7 500 000												12 000 000	
1.1.2.46	Dostosowanie oferty kształcenia medycznych szkół policealnych do potrzeb podkarpackiego rynku pracy	Podniesienie jakości kształcenia siedmiu Medyczno-Społecznych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego – samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego, nieposiadających osobowości prawnej, w okresie od 1 września 2016 r. do 31 października 2019 r. poprzez realizację w szkołach: staży zawodowych dla uczniów/słuchaczy, kursów/zajęć dodatkowych dla uczniów/słuchaczy, kursów kwalifikacyjnych/szkoleń doskonalących/studiów podyplomowych dla nauczycieli zawodu oraz wyposażenie pracowni szkolnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	274 055	0	274 055	0	0											274 055	
1.1.2.47	Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej	Utworzenie Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2018	6 150 000	124 505	3 648 131	2 331 580												5 979 711	
1.1.2.48	Podkarpacka Platforma Wsparcia Biznesu	Realizacja projektu systemowego polegającego na profesjonalizacji usług instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2021	500 000	0	500 000													500 000	
1.1.2.49	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy miastami Sniina - Medzilaborce - Krosno / rozbudowa DW 897 na odcinku Tylawa - Daliowa	Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	15 317 600	0	10 000 000	5 317 600												15 317 600	
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno - prywatnego; z tego:						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1	- wydatki bieżące						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.2	- wydatki majątkowe						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań			
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030	
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego:						1 597 887 895	98 975 829	215 049 891	181 951 293	180 357 533	130 262 458	41 143 147	37 071 306	7 629 000	6 948 500	5 273 125	1 380 000	861 000	393 600	0	0	769 069 902
1.3.1	- wydatki bieżące						1 049 324 591	79 451 617	132 944 878	134 479 756	141 085 941	105 569 487	24 065 626	19 873 532	6 859 000	6 178 500	4 503 125	1 380 000	861 000	393 600	0	0	542 840 768
1.3.1.1	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytety VI-IX (z wyłączeniem projektu własnego WUP w ramach Poddziałania 8.1.4 PO KL oraz działania 9.2 PO KL)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytety VI-IX - dotacje dla beneficjentów programu	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2011	2016	146 324 231	0															0	
1.3.1.2	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII - dotacje dla beneficjentów programu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2009	2017	7 514 628	363 957															0	
1.3.1.3	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi I Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowej I PO WER 2014 - 2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2020	3 161 525	505 000	821 000	1 250 734	579 594	5 197											2 656 525	
1.3.1.4	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014 - 2020 realizujących projekty o charakterze rewitalizacyjnym	Współfinansowanie EFRR w ramach osi priorytetowych I - VI RPO WP 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	2 172 000	0	0	434 400	434 400	434 400	434 400	434 400									2 172 000	
1.3.1.5	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych VII-IX RPO WP na lata 2014 - 2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowych VII - IX RPO WP 2014 -2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2022	172 993 386	7 583 033	35 620 664	43 411 233	50 947 957	12 709 043	10 590 274	12 131 182									165 410 353	
1.3.1.6	Zakup, modernizacja, naprawy, przeglądy i rewizje pojazdów szynowych	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2010	2019	6 395 100	129 658	170 342	0	6 095 100												6 265 442	
1.3.1.7	Utrzymanie zespołów trakcyjnych	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2024	8 485 864	2 285 326	617 850	0	0	0	1 738 452	572 000	572 000	572 000							41 000	
1.3.1.8	Utrzymanie zespołów trakcyjnych POliŚ	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2021	848 675	547 500	80 000	0	0	0	80 000										80 000	
1.3.1.9	Rekompensata należna przewoźnikowi z tytułu wykonywania kolejowych przewozów osób - w ramach użyteczności publicznej	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2020	439 457 152	40 333 122	53 619 911	62 306 926	63 747 968	73 989 624											253 664 429	
1.3.1.10	Ubezpieczenie pojazdów szynowych	Ubezpieczenie pojazdów szynowych stanowiących mienie województwa	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2016	1 298 707	0															0	
1.3.1.11	Opracowanie Studium wykonalności dla zadania Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej - PKA	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2017	199 673	139 772	59 901														59 901	
1.3.1.12	Zimowe utrzymanie dróg	Zimowe utrzymanie dróg	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2010	2017	76 977 604	6 651 308	9 000 000														2 553 556	
1.3.1.13	Remonty cząstkowe nawierzchni	Remonty cząstkowe nawierzchni	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2013	2017	19 105 498	3 000 000	3 000 000														365 970	
1.3.1.14	Czyszczenie nawierzchni ulic i urządzeń odwadniających w ciągu dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego, oraz usuwanie zanieczyszczeń z nawierzchni porowatej	Oczyszczenie nawierzchni dróg wojewódzkich oraz usunięcie zebranych zanieczyszczeń	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2015	2017	2 700 000	900 000	900 000														33 868	
1.3.1.15	Analiza sytuacji rynkowej w krajowym transporcie drogowym	Wykonanie ustawy o publicznym transporcie drogowym	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2017	496 969	144 648	150 000														150 000	
1.3.1.16	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych budynków Muzeum Podkarpackiego w Krośnie dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego regionu	Zabezpieczenie zabytkowego obiektu przed degradacją, zabezpieczenie zbiorów Muzeum przed włamaniem, kradzieżą i pożarem oraz dostosowanie systemów ochrony do obowiązującego prawa	Muzeum Podkarpackie w Krośnie	2016	2019	363 059	0	217 500	0	145 559												0	

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
1.3.1.17	Ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego Ordynacji Łańcuckiej poprzez prace remontowo - konserwatorskie i cyfryzacja zasobów Muzeum - Zamku w Łańcucie (OR-KA II)	Zabezpieczenie i wzrost dostępności materialnego (zabytki ruchome i nieruchome) oraz niematerialnego (tradycje i wartości) dziedzictwa kulturowego Muzeum - Zamku w Łańcucie	Muzeum - Zamek w Łańcucie	2014	2016	2 240 561	697 209													0
1.3.1.18	Pogram wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży "Nie zagubić talentu" - stypendia.	Wspieranie edukacji młodzieży z województwa podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2008	2025	3 046 680	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000					200 000
1.3.1.19	Opracowanie aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami (WPGO) wraz z Planem Inwestycyjnym	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych przedsiębiorcom zajmującym się gospodarką odpadami	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2016	84 870	8 487													0
1.3.1.20	Tworzenie opracowań kartograficznych na podstawie bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k) z terenu województwa podkarpackiego	Mapy topograficzne dla obszaru województwa podkarpackiego	Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Rzeszowie	2012	2017	2 500 000	370 000	934 637												934 637
1.3.1.21	Promocja Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem międzynarodowego przewoźnika lotniczego	Promocja Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2021	75 018 000	7 500 000	15 372 000	18 816 000	11 070 000	11 070 000	3 690 000								45 018 000
1.3.1.22	Wojewódzki Program Na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu Na lata 2008-2020	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2011	2020	6 584 248	777 925	777 925	1 127 991	1 127 991	1 127 991									0
1.3.1.23	Program wsparcia leczenia niepłodności mieszkańców Podkarpacka metodą Naprotechnologii na lata 2014-2016	Zapewnienie równego dostępu i możliwości skorzystania mieszkańcom województwa podkarpackiego ze wsparcia i możliwości zapłodnienia metodą Naprotechnologii dla par bezskutecznie starających się o potomstwo	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2016	200 000	70 000													0
1.3.1.24	Utrzymanie projektu pn. PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej	Utrzymanie wytworzonego w ramach projektu jednorodnego systemu obiegu dokumentów i zarządzania sprawami oraz zdalnych usług	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2025	1 982 800	32 600	82 600	82 600	255 000	255 000	255 000	255 000	255 000	255 000					1 950 200
1.3.1.25	Utrzymanie projektu pn. Podkarpacki System Informacji Medycznej "PSIM"	Utrzymanie wytworzonego w ramach projektu spójnego systemu wspierającego zarządzanie i funkcjonowanie opieki zdrowotnej w placówkach służby zdrowia	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2019	442 584	82 340	82 340	82 340	82 340										236 208
1.3.1.26	Utrzymanie projektu pn. Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - Województwo Podkarpackie	Utrzymanie wytworzonej w ramach projektu nowoczesnej infrastruktury publicznej bazującej na technologiach informatycznych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2023	2 250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000							1 750 000
1.3.1.27	Utrzymanie trwałości projektu Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Województwie Podkarpackim	Utrzymanie trwałości Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Województwie Podkarpackim	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2020	1 347 126	231 732	241 232	242 532	244 032	245 232									973 028
1.3.1.28	Utrzymanie projektu "Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej - promocja"	Utrzymanie Witaczy i Oznakowania oraz Portalu internetowego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	200 000	40 000	40 000	40 000	40 000										0
1.3.1.29	Utrzymanie zespołów trakcyjnych RPO 2014 - 2020	Poprawa dostępności i jakości podróży	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2026	14 103 125	0	0	0	0	0	2 937 500	2 937 500	2 937 500	2 937 500	2 203 125	150 000			14 103 125
1.3.1.30	Oplata na rzecz Koncesjonariusza Centrum Wystawienniczo - Kongresowe	Obsługa, zarządzanie oraz prowadzenie obiektu CWK	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2030	43 277 550	5 658 000	5 904 000	5 535 000	5 166 000	5 043 000	3 690 000	3 093 450	2 644 500	2 214 000	1 845 000	1 230 000	861 000	393 600	37 619 550
1.3.1.31	Współorganizacja Forum „Europa-Ukraina"	Promocja Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2021	1 000 000	0	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000								1 000 000

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań		
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030
1.3.1.32	Pomoc finansowa dla Powiatu Sanockiego z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności statutowej Muzeum Historycznego w Sanoku w zakresie gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów	Dofinansowanie bieżącej działalności statutowej Muzeum Historycznego w Sanoku w zakresie gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2019	2 100 000	600 000	500 000	500 000	500 000											1 500 000	
1.3.1.33	Wykonanie decyzji środowiskowych dla zadania Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej - PKA	Poprawa dostępności i jakości podróży	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	133 327	0	133 327													133 327	
1.3.1.34	Prowadzenie Regionalnej/ych Placówki/ek Opiekuńczo - Terapeutycznej/ych	Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	2016	2017	3 619 649	0	3 619 649													3 619 649	
1.3.1.35	Weryfikacja projektu rozkładu jazdy na podstawie Rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej	Wykonanie ustawy o publicznym transporcie drogowym	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	700 000	350 000	350 000													350 000	
1.3.2.	- wydatki majątkowe					548 563 304	19 524 212	82 105 013	47 471 537	39 271 592	24 692 971	17 077 521	17 197 774	770 000	770 000	770 000	0	0	0	0	0	226 229 134
1.3.2.1	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytety VI-IX (z wyłączeniem projektu własnego WUP w ramach Poddziałania 8.1.4 PO KL oraz działania 9.2 PO KL)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytety VI-IX - dotacje dla beneficjentów programu	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2011	2016	1 372 054	0														0	
1.3.2.2	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII - dotacje dla beneficjentów programu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2009	2017	199 428 680	1 607 110	12 271													12 271	
1.3.2.3	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi I Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowej I PO WER 2014 - 2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2020	1 273	0	0	867	406											1 273	
1.3.2.4	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014 - 2020 realizujących projekty o charakterze rewitalizacyjnym	Współfinansowanie EFRR w ramach osi priorytetowych I - VI RPO WP 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	60 700 265	0	1 000 000	17 898 904	10 441 027	10 441 027	10 441 027	10 478 280								60 700 265	
1.3.2.5	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych VII-IX RPO WP na lata 2014 - 2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowych VII - IX RPO WP 2014 -2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2022	2 455 374	256 571	163 000	732 000	174 322	376 493	376 494	376 494								2 198 803	
1.3.2.6	Zakup, modernizacja, naprawy, przeglądy i rewizje pojazdów szynowych	Poprawa dostępności i jakości podróży	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2010	2019	73 600 976	0	9 201 094	0	3 400 000											12 601 094	
1.3.2.7	Przygotowanie i realizacja budowy nowego odcinka drogi wojewódzkiej Nr 987 Kolbuszowa - Sędziszów Małopolski w m. Sędziszów Małopolski - realizowanego w ramach projektu POIiŚ 7.1-30 "Modernizacja linii kolejowej E30/C-E30, odcinek Kraków - Rzeszów, etap III"	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2014	2017	1 000 000	0	1 000 000													1 000 000	
1.3.2.8	Opracowanie dokumentacji projektowych i uzyskanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych	Poprawa powiązań komunikacyjnych i systemu komunikacji publicznej w województwie	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2012	2018	9 400 582	1 705 553	4 227 167	100 000												4 208 162	
1.3.2.9	Muzeum Polaków ratujących Żydów na Podkarpaciu im. Rodziny Ulmów w Markowej	Muzeum Polaków ratujących Żydów na Podkarpaciu im. Rodziny Ulmów w Markowej	Muzeum-Zamek w Łańcucie	2010	2016	7 471 374	1 685 477														0	
1.3.2.10	Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej	Utworzenie Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2018	0	0	0	0												0	

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.3.2.11	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych budynków Muzeum Podkarpackiego w Krośnie dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego regionu	Zabezpieczenie zabytkowego obiektu przed degradacją, zabezpieczenie zbiorów Muzeum przed włamaniami, kradzieżami i pożarem oraz dostosowanie systemów ochrony do obowiązującego prawa	Muzeum Podkarpackie w Krośnie	2016	2019	1 819 598	0	30 000	610 816	1 178 782											0
1.3.2.12	Przygotowanie dokumentacji i terenu pod inwestycje - teren województwa podkarpackiego	Opracowanie dokumentacji projektowych m.in. projektów budowlano - wykonawczych oraz innych niezbędnych dokumentacji, wykup nieruchomości gruntowych	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	2002	2019	20 068 000	2 296 003	2 151 000	3 000 000	2 000 000											5 192 329
1.3.2.13	Zabezpieczenie przed powodzią miasta Rzeszowa i gm. Tyczyn poprzez kształtowanie koryta rzeki Strug, w tym przedsięwzięcie inwestycyjne: Strug-etap I - odcinkowa przebudowa - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Strug na długości 8,62 km na terenie miejscowości: Rzeszów, gm. Rzeszów, Tyczyn, gm. Tyczyn, woj. podkarpackie	Ochrona przeciwpowodziowa aglomeracji Rzeszów	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2008	2020	37 439 335	179 450	100 000	6 575 450	6 575 451	6 575 451										19 826 352
1.3.2.14	Wisła - etap 1 - rozbudowa prawego wału rzeki Wisły w km 5+950 - 15+819 na odcinku od Tarnobrzega (Skalna Góra) do Koćmierzowa (granica woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego)	Rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na odcinku od Tarnobrzega (Skalna Góra) do Koćmierzowa (granica woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego) na łącznej długości 9,869 km w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły Środki Budżetu Państwa - Bank Światowy	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2011	2017	43 760 622	335 481	41 901 981													41 901 981
1.3.2.15	Nadzór projektowo - konstrukcyjny, Zarządzanie Projektem, pomoc techniczna oraz wsparcie jednostek wdrażania projektu w zakresie wdrażania Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Celem realizowanej usługi konsultingowej jest wsparcie PZMiUW w Rzeszowie w skutecznym i terminowym wdrażaniu, monitorowaniu i nadzorowaniu Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły zgodnie z prawem i międzynarodowymi standardami	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2016	2022	34 653 000	0	4 160 000	6 450 000	6 450 000	6 530 000	5 490 000	5 573 000								34 653 000
1.3.2.16	Dofinansowanie budowy łączników do węzłów autostrady i drogi ekspresowej, realizowanych przez powiaty na terenie Województwa Podkarpackiego	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	2 700 000	110 000	1 050 000	1 540 000												2 590 000
1.3.2.17	Ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego Ordynacji Łańcuckiej poprzez prace remontowo - konserwatorskie i cyfryzacja zasobów Muzeum - Zamku w Łańcucie (OR-KA II)	Zabezpieczenie i wzrost dostępności materialnego (zabytki ruchome i nieruchome) oraz niematerialnego (tradycje i wartości) dziedzictwa kulturowego Muzeum - Zamku w Łańcucie	Muzeum - Zamek w Łańcucie	2014	2016	49 070	49 070														0
1.3.2.18	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 872 Łoniów - Świnia - Rzeza Wisła - Baranów Sandomierski - Wola Baranowska - Majdan Królewski - Bojanów - Nisko na odcinku od km 50+314,50 do km 50+767 wraz z mostem na rzece Łęg w km 50+567 w miejscowości Przyszów	Poprawa dostępności komunikacyjnej sieci dróg wojewódzkich oraz zwiększenie dostępności dojazdów do poligonu wojskowego w Nowej Dębie	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2017	9 600 000	2 000 000	7 600 000													7 600 000
1.3.2.19	Budowa łącznika od węzła autostrady A4 Dębica - Wschód do DK4 i DW985 (Zawada - Pustynia)	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	1 500 000	0	0	1 500 000												1 500 000
1.3.2.20	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych I - VI RPO WP na lata 2014 - 2020 realizujących projekty o charakterze innym niż rewitalizacyjny	Współfinansowanie EFRR w ramach osi priorytetowych I - VI RPO WP 2014 - 2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	33 988 104	8 500 000	8 500 000	8 500 000	8 488 104											25 488 104
1.3.2.21	Utrzymanie projektu pn. PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej	Utrzymanie wytworzonego w ramach projektu jednorodnego systemu obiegu dokumentów i zarządzania sprawami oraz zdalnych usług	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2025	6 310 500	0	563 500	563 500	563 500	770 000	770 000	770 000	770 000	770 000	770 000					6 310 500
1.3.2.22	Budowa chodników i zatok postojowych w ciągu dróg wojewódzkich	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2017	1 244 497	799 497	445 000													445 000

Projekt

**UCHWAŁA NR/16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO**

z dnia r.

**w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIV/865/10 Sejmiku Województwa
Podkarpackiego z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie ustalenia maksymalnej
wysokości pożyczek oraz udzielenia pożyczki długoterminowej
Podkarpackiemu Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie.**

Na podstawie art. 18 pkt. 19 lit. d ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486);

Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:

§ 1

W Uchwale Nr XLIV/865/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie ustalenia maksymalnej wysokości pożyczek oraz udzielenia pożyczki długoterminowej Podkarpackiemu Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie zmienionej Uchwałą Nr XLIII/886/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 24 lutego 2014 r. w § 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pożyczka spłacana będzie w 17 ratach w następujący sposób:

- a) 1 rata w wysokości 83.333 zł płatna do 31 stycznia 2014 r.,
- b) 15 rat miesięcznych w wysokości 122.000 zł każda, płatnych na koniec każdego miesiąca, w okresie od października 2019 r. do grudnia 2020 r.
- c) ostatnia 17 rata w wysokości 86.667 zł płatna do 31 stycznia 2021 r.”

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie zmiany
terminu spłaty rat pożyczki przez Podkarpackie Centrum Chorób Płuc
w Rzeszowie.

Uchwałą Nr XLIV/865/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 marca 2010 r. została udzielona Podkarpackiemu Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie pożyczka w wysokości 2.000.000 zł z przeznaczeniem za spłatę zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Spłata otrzymanej pożyczki zgodnie z Umową nr OZ.I./12/10 z dnia 13 kwietnia 2010 r. winna nastąpić w okresie styczeń 2014 - grudzień 2015 w 24 ratach miesięcznych. W styczniu 2014 r. PCCHP w Rzeszowie spłaciło jedną ratę pożyczki, spłata kolejnych 23 została za zgodą Sejmiku Województwa odroczone na okres luty 2016 – grudzień 2017.

Dyrektor Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie pismem znak EK-F/802/7/2016 z dnia 4.02.2016 r. zwrócił się z prośbą o przesunięcie terminu spłaty pożyczki z lutego 2016 r. na październik 2019 r. motywując to brakiem płynności finansowej szpitala.

Aktualnie PCCHP w Rzeszowie posiada dwie pożyczki udzielone z budżetu samorządu województwa na pokrycie zobowiązań:

- Pożyczka na kwotę 2.500.000 zł, okres spłaty styczeń 2018-grudzień 2019.
- Pożyczka na kwotę 2.000.000 zł, okres spłaty luty 2016-grudzień 2017 (do spłaty pozostało 1.916.667 zł).

Ogółem zobowiązania na 30.11.2016 r. z tytułu wymienionych pożyczek wynoszą 4.416.667 zł, co jest znaczną kwotą dla szpitala, stanowi ok. 17% planowanych rocznych przychodów. Szpital jest w trakcie spłaty pożyczki zaciągniętej we wrześniu 2014 r. w wysokości 5.000.000 zł od Skarbiec – Zdrowia Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Warszawa o okresie spłaty przez 5 kolejnych lat. Jej spłata kończy się we wrześniu 2019 r.

Niski kontrakt na świadczenia zdrowotne, trudności w realizacji pakietu onkologicznego, brak kontraktu NFZ na świadczenia zewnętrzne Pracowni Tomografii Komputerowej pogłębiły i tak już niekorzystną sytuację finansową szpitala.

Ze względu na narastające trudności finansowe szpitala Sejmik Województwa Podkarpackiego postanowił połączyć Podkarpackie Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie z Kliniknym Szpitalem Wojewódzkim Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie (Uchwała z dnia 26 września 2016 r. Nr XXVIII/474/16). Zgodnie z zapisami uchwały Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 1 w Rzeszowie przejmie w całości PCCHP. Przewidywany termin połączenia to rok 2017. Program naprawczy opracowywany jest dla nowopowstającego podmiotu. Trwają prace związane z pozyskaniem z Banku Gospodarstwa Krajowego kredytu restrukturyzacyjnego, który po wprowadzeniu planu naprawczego pozwoli na terminową spłatę zobowiązań.

Raty pożyczki

Sposób spłaty	Rok	Okres spłaty od	Okres spłaty do	Ilość rat	Kwota rat	Razem spłata
jest	2014 (rata spłacona)	Styczeń 2014	Styczeń 2014	1	83.333	83.333
	2016	luty 2016	Grudzień 2016	11	83.333	916.663
	2017	Styczeń 2017	Listopad 2017	11	83.333	916.663
		Grudzień 2017	Grudzień 2017	1	83.341	83.341
		Razem			24	
Sposób spłaty	Rok	Okres spłaty od	Okres spłaty do	Ilość rat	Kwota rat	Razem spłata
złożony wniosek przez PCCHP	2014 (rata spłacona)	Styczeń 2014	Styczeń 2014	1	83.333	83.333
	2019	Październik 2019	Grudzień 2019	3	83.333	249.999
	2020	Styczeń 2020	Grudzień 2020	12	83.333	999.996
	2021	Styczeń 2021	Lipiec 2021	7	83.333	583.331
		Sierpień 2021	Sierpień 2021	1	83.341	83.341
	Razem			24		2.000.000

Proponuje się udzielić pomocy finansowej PCCHP poprzez:

- odroczenie pozostałych do spłaty rat pożyczki na okres październik 2019-styczeń 2021,

- zmniejszenie ilość rat z 24 do 17,
- zwiększenie wysokości miesięcznych rat z 83.333 zł do 122.000 zł.

Sposób spłaty	Rok	Okres spłaty od	Okres spłaty do	Ilość rat	Kwota rat	Razem spłata
Proponowana spłata	2014 (rata spłacona)	Styczeń 2014	Styczeń 2014	1	83.333	83.333
	2019	Październik 2019	Grudzień 2019	3	122.000	366.000
	2020	Styczeń 2020	Grudzień 2020	12	122.000	1.464.000
	2021	Styczeń 2021	Styczeń 2021	1	86.667	86.667
		Razem			17	

Wnioskowana zmiana spowoduje zmniejszenie przychodów budżetu województwa w latach 2016-2017 skutkując jednocześnie ich zwiększeniem o tę kwotę w latach późniejszych.

Zachodzą przesłanki, aby ze względów społecznych, z uwagi na trudną sytuację finansową Szpitala oraz realizację zadań w zakresie ochrony zdrowia (szpital zabezpiecza usługi medyczne dla mieszkańców miasta i województwa, prowadzi kompleksową diagnostykę i leczenie chorób płuc), przychylić się do wniosku jednostki i odroczyć spłatę rat udzielonej pożyczki.

Dokonanie powyższych zmian wymaga zmiany Uchwały Sejmiku Województwa.

Mając powyższe na uwadze Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej zwraca się z uprzejmą prośbą o dokonanie stosownych zmian w Uchwale Nr XLIV/865/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 marca 2010 r.

UCHWAŁA Nr 248 / 5002 / 16
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 13 grudnia 2016r.

w sprawie przyjęcia autopoprawek do Projektu Uchwały Budżetowej
Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

Na podstawie art. 41 ust. 1 i 2 pkt 3 i art. 70 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486 j.t.) i art. 233 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 poz. 1870 j.t.)

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się autopoprawki do Projektu Uchwały Budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r.
2. Autopoprawki o treści jak w załączniku do niniejszej uchwały przedkłada się Sejmikowi Województwa Podkarpackiego.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**AUTOPOPRAWKI
DO PROJEKTU UCHWAŁY BUDŻETOWEJ
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA 2017R.**

W Projekcie Uchwały Budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r. dokonuje się następujących zmian w budżecie:

1. Zmniejsza się plan dochodów bieżących budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. o kwotę **291.308,-zł**, z tego:

- 1) w dziale 852 – Pomoc społeczna w rozdziale 85212 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego z tytułu zwrotu kosztów upomnienia dotyczącego nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych o kwotę **308,-zł**,
- 2) w dziale 855 – Rodzina w rozdziale 85501 – Świadczenie wychowawcze z tytułu dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa o kwotę **291.000,-zł**.

2. Zwiększa się plan dochodów bieżących budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. w dziale 855 – Rodzina o kwotę **291.308,-zł**, z tego:

- 1) w rozdziale 85501 – Świadczenie wychowawcze z tytułu dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone samorządom województw, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowaniu dzieci o kwotę **291.000,-zł**,
- 2) w rozdziale 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego z tytułu zwrotu kosztów upomnienia dotyczącego nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych o kwotę **308,-zł**.

3. Zmiany planu dochodów w szczególności dział, rozdział, paragraf określa załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

4. Zmniejsza się plan wydatków bieżących budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. w dziale 758 – Różne rozliczenia w rozdziale 75818 – Rezerwy ogólne i celowe o kwotę **500.000,-zł**, z tego:

1) wydatki bieżące	500.000,-zł
wydatki jednostek budżetowych	500.000,-zł
z tego na:	
- wynagrodzenia i składki od nich naliczane	-
- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	500.000,-zł
2) wydatki majątkowe	-

5. Zwiększa się plan wydatków bieżących budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. o kwotę **500.000,-zł**, z tego:

1) w dziale 851 – Ochrona zdrowia w rozdziale 85195 – Pozostała działalność o kwotę 300.000,-zł , w tym:	
a) wydatki bieżące	300.000,-zł
wydatki jednostek budżetowych	300.000,-zł
z tego na:	
- wynagrodzenia i składki od nich naliczane	-
- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	300.000,-zł
b) wydatki majątkowe	-
2) w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w rozdziale 92108 – Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele o kwotę 200.000,-zł , w tym:	
a) wydatki bieżące	200.000,-zł
w tym dotacje na zadania bieżące	200.000,-zł
b) wydatki majątkowe	-

6. Zmiany planu wydatków w szczególności dział, rozdział, paragraf określa załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

7. Wydatki bieżące określone w pkt 4 stanowią rezerwy w kwocie 500.000,-zł, w tym:

- 1) rezerwę ogólną w kwocie 300.000,-zł,
- 2) rezerwę celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego w kwocie 200.000,-zł.

- 8.** Wydatki bieżące określone w pkt 5 ppkt 1 stanowią wydatki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie przeznaczone na koszty opracowań obejmujących analizę i ocenę sytuacji finansowej w podległych jednostkach ochrony zdrowia, związanych z wyznaczeniem kierunków działań i wdrożeniem rozwiązań naprawczych w kwocie 300.000,-zł.
- 9.** Dotacje określone w pkt 5 ppkt 2 stanowią dotację podmiotową dla jednostki sektora finansów publicznych – Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych w kwocie 200.000,-zł.
- 10.** Załącznik Nr 13 do Projektu Uchwały Budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r. otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

Zmiana planu dochodów w szczególności dział, rozdział, paragraf

PLAN DOCHODÓW					
Dział	Rozdział	zmniejszenia		zwiększenia	
		§	kwota	§	kwota
852	85212	0970	-308		0
855	85501	2210	-291 000	2380	291 000
	85502		0	0970	308
Razem			-291 308		291 308
w tym:					
<i>dochody bieżące</i>			-291 308		291 308
<i>dochody majątkowe</i>			0		0

Zmiana planu wydatków w szczególności dział, rozdział, paragraf

PLAN WYDATKÓW					
Dział	Rozdział	zmniejszenia		zwiększenia	
		§	kwota	§	kwota
758	75818	4810	-500 000		0
851	85195		0	4390	300 000
921	92108		0	2480	200 000
Razem			-500 000		500 000
w tym:					
wydatki bieżące			-500 000		500 000
wydatki majątkowe			0		0

**ZESTAWIENIE DOCHODÓW I WYDATKÓW ZWIĄZANYCH
Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ
ORAZ INNYCH ZADAŃ ZLECONYCH SAMORZĄDOWI
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO USTAWAMI**

**DOCHODY Z TYTUŁU PRYZNANYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA DOTACJI
NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ**

w złotych

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Kwota
010			ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	8 086 000
	01008	<i>Melioracje wodne</i>		8 086 000
		2210		5 091 000
		6510		2 995 000
600			TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	58 075 000
	60003	<i>Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe</i>		58 000 000
		2210		58 000 000
	60095	<i>Pozostała działalność</i>		75 000
		2210		75 000
710			DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	579 000
	71012	<i>Zadania z zakresu geodezji i kartografii</i>		474 000
		2210		474 000
	71095	<i>Pozostała działalność</i>		105 000
		2210		100 000
		6510		5 000
750			ADMINISTRACJA PUBLICZNA	439 000
	75011	<i>Urzędy wojewódzkie</i>		382 000
		2210		382 000
	75046	<i>Komisje egzaminacyjne</i>		20 000
		2210		20 000
	75084	<i>Funkcjonowanie wojewódzkich rad dialogu społecznego</i>		37 000
		2210		37 000
752			OBRONA NARODOWA	5 000
	75212	<i>Pozostałe wydatki obronne</i>		5 000
		2210		5 000
851			OCHRONA ZDROWIA	176 000
	85141	<i>Ratownictwo medyczne</i>		117 000
		6510		117 000
	85156	<i>Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego</i>		24 000
		2210		24 000
	85195	<i>Pozostała działalność</i>		35 000
		2210		35 000

853	POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ		2 000
	85332	<i>Wojewódzkie urzędy pracy</i>	<i>2 000</i>
	2210		2 000
855	RODZINA		2 920 000
	85501	<i>Świadczenie wychowawcze</i>	<i>291 000</i>
	2380		291 000
	85502	<i>Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego</i>	<i>1 879 000</i>
	2210		1 879 000
	85509	<i>Działalność ośrodków adopcyjnych</i>	<i>750 000</i>
	2210		750 000
DOCHODY OGÓŁEM			70 282 000

WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

w złotych

Dział	Rozdział	Nazwa	Paragraf	Wydatki OGÓLEM	Wydatki bieżące	z tego:					
						Wydatki jednostek budżetowych	w tym:		Dotacje na zadania bieżące	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	Wydatki majątkowe
							wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań			
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO			8 086 000	5 091 000	5 072 140	1 391 310	3 680 830		18 860	2 995 000
	01008	Melioracje wodne	razem	8 086 000	5 091 000	5 072 140	1 391 310	3 680 830		18 860	2 995 000
			3020	18 860	18 860					18 860	
			4010	1 089 200	1 089 200	1 089 200	1 089 200				
			4040	79 645	79 645	79 645	79 645				
			4110	199 893	199 893	199 893	199 893				
			4120	22 572	22 572	22 572	22 572				
			4140	24 000	24 000	24 000		24 000			
			4210	40 000	40 000	40 000		40 000			
			4260	400 000	400 000	400 000		400 000			
			4270	3 115 351	3 115 351	3 115 351		3 115 351			
			4280	2 425	2 425	2 425		2 425			
			4300	52 400	52 400	52 400		52 400			
			4360	2 141	2 141	2 141		2 141			
			4410	1 000	1 000	1 000		1 000			
			4440	38 288	38 288	38 288		38 288			
			4480	1 500	1 500	1 500		1 500			
			4500	2 500	2 500	2 500		2 500			
			4700	1 225	1 225	1 225		1 225			
			6050	2 995 000							2 995 000
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ			58 075 000	58 075 000	75 000		75 000	58 000 000		
	60003	Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe	2630	58 000 000	58 000 000				58 000 000		
	60095	Pozostała działalność	4300	75 000	75 000	75 000		75 000			
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA			579 000	574 000	574 000	387 000	187 000			5 000
	71012	Zadania z zakresu geodezji i kartografii	razem	474 000	474 000	474 000	387 000	87 000			
			4010	322 000	322 000	322 000	322 000				
			4110	58 000	58 000	58 000	58 000				
			4120	7 000	7 000	7 000	7 000				
			4300	87 000	87 000	87 000		87 000			
	71095	Pozostała działalność	razem	105 000	100 000	100 000		100 000			5 000
			4270	100 000	100 000	100 000		100 000			
			6050	5 000							5 000
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA			439 000	439 000	439 000	409 100	29 900			
	75011	Urzędy wojewódzkie	razem	382 000	382 000	382 000	382 000				
			4010	318 785	318 785	318 785	318 785				
			4110	55 405	55 405	55 405	55 405				
			4120	7 810	7 810	7 810	7 810				
	75046	Komisje egzaminacyjne	razem	20 000	20 000	20 000	10 000	10 000			
			4110	700	700	700	700				
			4120	140	140	140	140				
			4170	9 160	9 160	9 160	9 160				
			4210	1 500	1 500	1 500		1 500			
			4300	8 500	8 500	8 500		8 500			
	75084	Funkcjonowanie wojewódzkich rad dialogu społecznego	razem	37 000	37 000	37 000	17 100	19 900			
			4010	13 000	13 000	13 000	13 000				
			4110	2 200	2 200	2 200	2 200				
			4120	400	400	400	400				
			4170	1 500	1 500	1 500	1 500				
			4210	12 000	12 000	12 000		12 000			
			4300	3 900	3 900	3 900		3 900			
			4410	3 000	3 000	3 000		3 000			
			4700	1 000	1 000	1 000		1 000			
752	OBRONA NARODOWA			5 000	5 000	5 000		5 000			
	75212	Pozostałe wydatki obronne	4210	5 000	5 000	5 000		5 000			
851	OCHRONA ZDROWIA			176 000	59 000	59 000	32 200	26 800			117 000
	85141	Ratownictwo medyczne	6220	117 000							117 000
	85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	4130	24 000	24 000	24 000		24 000			
	85195	Pozostała działalność	razem	35 000	35 000	35 000	32 200	2 800			
			4170	32 200	32 200	32 200	32 200				
			4300	2 800	2 800	2 800		2 800			

WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

w złotych

Dział	Rozdział	Nazwa	Paragraf	Wydatki OGÓŁEM	Wydatki bieżące	z tego:						
						Wydatki jednostek budżetowych	w tym:		Dotacje na zadania bieżące	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	Wydatki majątkowe	
							wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań				
853	POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ			2 000	2 000	1 750	1 240	510		250		
	85332	Wojewódzkie urzędy pracy	razem	2 000	2 000	1 750	1 240	510		250		
			3030	250	250					250		
			4170	1 240	1 240	1 240	1 240					
			4210	510	510	510	510					
855	RODZINA			2 920 000	2 920 000	2 916 180	2 321 985	594 195		3 820		
	85501	Świadczenie wychowawcze	razem	291 000	291 000	290 300	196 878	93 422		700		
3020			700	700					700			
4010			155 220	155 220	155 220	155 220						
4040			9 696	9 696	9 696	9 696						
4110			27 921	27 921	27 921	27 921						
4120			4 041	4 041	4 041	4 041						
4140			878	878	878	878		878				
4210			7 310	7 310	7 310	7 310		7 310				
4260			4 877	4 877	4 877	4 877		4 877				
4270			157	157	157	157		157				
4280			438	438	438	438		438				
4300			58 155	58 155	58 155	58 155		58 155				
4360			1 129	1 129	1 129	1 129		1 129				
4380			3 200	3 200	3 200	3 200		3 200				
4400			3 547	3 547	3 547	3 547		3 547				
4410			0	0	0	0						
4440			12 034	12 034	12 034	12 034		12 034				
4480			754	754	754	754		754				
4520			443	443	443	443		443				
4700	500	500	500	500		500						
85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	razem	1 879 000	1 879 000	1 877 100	1 508 997	368 103		1 900		
			3020	1 900	1 900						1 900	
			4010	1 148 941	1 148 941	1 148 941	1 148 941					
			4040	115 087	115 087	115 087	115 087					
			4110	214 000	214 000	214 000	214 000					
			4120	30 969	30 969	30 969	30 969					
			4140	1 000	1 000	1 000	1 000		1 000			
			4210	26 998	26 998	26 998	26 998		26 998			
			4260	12 530	12 530	12 530	12 530		12 530			
			4270	1 144	1 144	1 144	1 144		1 144			
			4280	1 500	1 500	1 500	1 500		1 500			
			4300	251 198	251 198	251 198	251 198		251 198			
			4360	6 626	6 626	6 626	6 626		6 626			
			4380	10 000	10 000	10 000	10 000		10 000			
			4400	9 840	9 840	9 840	9 840		9 840			
			4410	200	200	200	200		200			
			4440	40 746	40 746	40 746	40 746		40 746			
			4480	2 091	2 091	2 091	2 091		2 091			
			4520	1 230	1 230	1 230	1 230		1 230			
4610	1 000	1 000	1 000	1 000		1 000						
4700	2 000	2 000	2 000	2 000		2 000						
85509		Działalność ośrodków adopcyjnych	razem	750 000	750 000	748 780	616 110	132 670		1 220		
			3020	1 220	1 220						1 220	
			4010	458 726	458 726	458 726	458 726					
			4040	58 322	58 322	58 322	58 322					
			4110	86 539	86 539	86 539	86 539					
			4120	12 523	12 523	12 523	12 523					
			4140	500	500	500	500		500			
			4210	22 755	22 755	22 755	22 755		22 755			
			4240	5 000	5 000	5 000	5 000		5 000			
			4260	14 000	14 000	14 000	14 000		14 000			
			4270	1 744	1 744	1 744	1 744		1 744			
			4280	1 200	1 200	1 200	1 200		1 200			
			4300	44 562	44 562	44 562	44 562		44 562			
			4360	8 860	8 860	8 860	8 860		8 860			
			4410	5 500	5 500	5 500	5 500		5 500			
			4430	2 500	2 500	2 500	2 500		2 500			

WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

w złotych

Dział	Rozdział	Nazwa	Paragraf	Wydatki OGÓŁEM	Wydatki bieżące	z tego:					Wydatki majątkowe
						Wydatki jednostek budżetowych	w tym:		Dotacje na zadania bieżące	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	
							wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań			
			4440	19 049	19 049	19 049		19 049			
			4480	2 000	2 000	2 000		2 000			
			4520	3 000	3 000	3 000		3 000			
			4700	2 000	2 000	2 000		2 000			
WYDATKI OGÓŁEM				70 282 000	67 165 000	9 142 070	4 542 835	4 599 235	58 000 000	22 930	3 117 000

UCHWAŁA Nr 248 / 5001 / 16
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 13 grudnia 2016r.

**w sprawie przyjęcia stanowiska w sprawie opinii i wniosków Komisji
Sejmikowych i Radnych dotyczących projektu budżetu
Województwa Podkarpackiego na 2017 r.**

Na podstawie § 12 Uchwały Nr L/967/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego zmienionej Uchwałą Nr XVI/263/11 z dnia 19 grudnia 2011 r. oraz Uchwałą Nr XXIV/426/12 z dnia 27 sierpnia 2012 r.

**Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:**

§ 1

1. Przyjmuje się stanowisko Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie opinii i wniosków Komisji Sejmikowych i Radnych Sejmiku dotyczących projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.
2. Stanowisko Zarządu Województwa Podkarpackiego, o którym mowa w ust. 1 przedkłada się Sejmikowi Województwa Podkarpackiego.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie przyjęcia stanowiska w sprawie opinii i wniosków Komisji Sejmikowych i Radnych dotyczących projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

Zgodnie z § 12 Uchwały Nr L/967/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego Zarząd Województwa opracowuje stanowisko w sprawie zgłaszanych opinii i wniosków o zmiany projektu uchwały budżetowej. Stanowisko zostanie przekazane Sejmikowi Województwa.

**Stanowisko Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie opinii i
wniosków Komisji Sejmikowych i Radnych dotyczących projektu budżetu
Województwa Podkarpackiego na 2017 rok**

Zarząd Województwa Podkarpackiego zapoznał się z opiniami wszystkich Komisji Sejmikowych, wnioskami o dokonanie zmian w projekcie budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 rok oraz zbiorczą opinią Komisji Budżetu, Mienia i Finansów. Dokonał również ponownej analizy projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 biorąc pod uwagę zgłoszone przez Państwa Radnych propozycje zwiększeń wydatków na poszczególne zadania, jak również wskazane źródła ich sfinansowania. Zarząd Województwa Podkarpackiego potwierdza potrzeby budżetowe w odniesieniu do wniosków zgłoszonych przez Radnych, jednak zauważyć należy, że dokonanie zaproponowanych zmniejszeń planowanych wydatków zagroziłoby prawidłowemu wykonywaniu przez Samorząd Województwa spoczywających na nim zadań, a obecnie brak jest możliwości wskazania innych źródeł na sfinansowanie wnioskowanych zwiększeń wydatków.

Analizując ponownie i szczegółowo projekt budżetu Zarząd stwierdza, że wydatki wskazane przez Państwa Radnych do zmniejszenia, ustalone są na poziomie minimalnym, gwarantującym prawidłową i sprawną realizację zadań. Wysokość wydatków zaplanowanych w projekcie budżetu Województwa jest uzależniona od przewidywanych do wykonania dochodów oraz możliwego do zaciągnięcia kredytu na finansowanie deficytu budżetowego. Zarząd Województwa Podkarpackiego w trakcie prac nad projektem budżetu Województwa musiał ustalić plan wydatków w sposób oszczędny a zarazem zapewniający zrównoważone finansowanie wszystkich zadań nałożonych ustawowo na Samorząd Województwa. Dokonywanie w tej sytuacji przeniesień w planie wydatków pomiędzy zaplanowanymi zadaniami, a także zmniejszanie rezerw celowych oraz rezerwy ogólnej, która stanowi 0,16% wydatków ogółem, w ocenie Zarządu jest obecnie możliwe tylko w bardzo ograniczonym zakresie. Jednakże Zarząd deklaruje, że wnioski państwa Radnych zgłoszone w trakcie prac nad budżetem będą w ciągu roku 2017 ponownie analizowane i w miarę posiadanych możliwości finansowych realizowane.

Szczególnie brany pod uwagę obszarami w których powinien nastąpić wzrost wydatków są: kultura, ochrona zdrowia, transport, w tym głównie budowa chodników, odnowy dróg, projekty drogowe.

Zważywszy na ww. ograniczenia Zarząd Województwa uwzględnił jedynie wnioski pozytywnie zaopiniowane przez Komisję Budżetu, Mienia i Finansów.

Do Zarządu wpłynęły następujące wnioski:

1. Indywidualny wniosek Radnego Jacka Magdonia

Ustalenie planu wydatków w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska w rozdziale 90004 – Utrzymanie zieleni w miastach i gminach na pomoc dla Miasta Gminy Rzeszowa jako wydatek majątkowy z przeznaczeniem na realizację zadania związanego z budową Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rzeszowie na Placu Wolności w kwocie 100.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

2. Wnioski komisji sejmikowych:

1) Komisji Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska

Zwiększenie dotacji dla spółek wodnych o kwotę 100.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – rezerwa ogólna.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

2) Komisji Gospodarki i Infrastruktury

a) *Zwiększenie planu wydatków w dziale 600 – Transport i łączność, rozdziale 60013 – Drogi publiczne wojewódzkie § 6050 na zadanie pn. „Budowy chodników i zatok postojowych w ciągu dróg wojewódzkich realizowane w oparciu o umowy pomiędzy Województwem Podkarpackim a jednostkami samorządu terytorialnego” o kwotę 2.300.000,-zł.*

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

- b) Ustalenie planu wydatków w dziale 600 – Transport i łączność na budowę oświetlenia na odcinku ok 350 m przy DW 985 Dębica-Mielec pomiędzy rondem w Nagawczynie a rondem przy ul. Sandomierskiej w Dębicy w kwocie 50.000,-zł.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

3) Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej

- a) Zwiększenie środków przeznaczonych dla Muzeum Budownictwa Ludowego w Kolbuszowej na pozyskanie budowli pochodzących ze wsi rzeszowskiej, które to budowle nie zostały dotąd przeniesione na teren skansenu o kwotę 700.000,-zł.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – rezerwa ogólna.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

- b) Zwiększenie środków na ochronę zabytków do 5.000.000,-zł.**

Źródła finansowania: wolne środki uzyskane po rozliczeniu roku 2016.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

4) Komisji Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji

- Zwiększenie środków z 200.000,-zł do 500.000,-zł w dziale 750 – Administracja publiczna, rozdziale 75075 – Promocja jednostek samorządu terytorialnego na konkurs ofert na realizację działań promujących województwo podkarpackie „Podkarpackie przestrzeń otwarta”.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – rezerwa ogólna.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

5) Komisja Bezpieczeństwa Publicznego i Zatrudnienia

Podniesienie kwoty dofinansowania budowy chodników do wysokości 3.000.000,-zł.

Źródła finansowania: brak źródła finansowania.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Wniosek nie spełnia wymogów formalnych. Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

6) Komisji Głównej

Zwiększenie planu wydatków w dziale 750 – Administracja publiczna, rozdziale 75075 – Promocja jednostek samorządu terytorialnego na:

a) organizację wydarzeń realizowanych pod patronatem Przewodniczącego Sejmiku Województwa Podkarpackiego oraz zakup usług związanych z wykonaniem systemu wizualizacji Województwa, materiałów promocyjnych do promocji Województwa do kwoty 40.000,-zł,

b) zakup materiałów, gadżetów, wydawnictw do promocji Sejmiku Województwa Podkarpackiego o kwotę 20.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – rezerwa ogólna.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wnioski.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosków.

7) Komisja Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej oraz Komisja Rozwoju Regionalnego zaopiniowały projekt budżetu pozytywnie nie wnosząc propozycji zmian.

3. Wnioski członków Komisji Budżetu, Mienia i Finansów:

1) Wnioski Radnej Teresy Kubas - Hul

a) Zwiększenie planu wydatków w dziale 855 – Rodzina w rozdziale 85503 – Karta Dużej Rodziny o kwotę 2.000.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

b) Ustalenie planu wydatków w dziale 630 – Turystyka w rozdziale 63095 – Pozostała działalność na:

– Program Rozwoju Bieszczad w kwocie 2.000.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.
Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

- Program aktywizacji gospodarczej regionu wzdłuż ścieżek rowerowych w kwocie 1.000.000,-zł.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.
Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

- c) Ustalenie planu wydatków w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo w rozdziale 01095 – Pozostała działalność na Program aktywizacji gospodarczej – turystycznej woj. podkarpackiego – Szlakiem Podkarpackich Winnic w kwocie 500.000,-zł.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.
Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

- d) Ustalenie planu wydatków w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w rozdziale 92118 – Muzea na rewitalizację Zespołu Parkowo-Pałacowego w Julinie w kwocie 1.000.000,-zł.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.
Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

- e) Ustalenie planu wydatków w dziale 926 – Kultura fizyczna w rozdziale 92605 – Zadania w zakresie kultury fizycznej na Budowę Centrum Sportu Lekkoatletycznego w Rzeszowie w kwocie 8.000.000,-zł.**

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.
Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

f) Ustalenie planu wydatków w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa na Program mieszkaniowy dla młodych startupów w kwocie 1.000.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

g) Ustalenie planu wydatków w dziale 758 – Różne rozliczenia w rozdziale 75818 – Rezerwy ogólne i celowe na Budżet Obywatelski w kwocie 5.000.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

h) Ustalenie planu wydatków w dziale 720 – Informatyka w rozdziale 720 – Pozostała działalność na Podkarpacką chmurę edukacyjną w kwocie 1.000.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów negatywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił nie uwzględniać wniosku.

2) Wniosek Radnego Bogdana Romaniuka

Zwiększenie w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w rozdziale 92108 – Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele dotacji podmiotowej dla Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie o kwotę 200.000,-zł. Wnioskowane zwiększenie związane jest z rozpoczętą procedurą współprowadzenia instytucji przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz planowanym wprowadzeniem dodatkowego nurtu wydarzeń artystycznych zogniskowanego wokół sceny operowej.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – rezerwa ogólna.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów pozytywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił uwzględnić wniosek.

3) Wniosek Radnego Jerzego Borcza

Ustalenie planu wydatków na koszty opracowań obejmujących analizę i ocenę sytuacji finansowej w podległych jednostkach ochrony zdrowia, związanych z wyznaczeniem kierunków działań i wdrożeniem rozwiązań naprawczych w kwocie 300.000,-zł.

Źródła finansowania: dział 758 – Różne rozliczenia, rozdział 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – rezerwa ogólna.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów pozytywnie zaopiniowała wniosek.

Zarząd postanowił uwzględnić wniosek.

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów Sejmiku Województwa Podkarpackiego na sesji Sejmiku w dniu 28 listopada 2016 roku zapoznała się z treścią projektu Uchwały Budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 rok wraz z projektem Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017 - 2030.

Na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2016 r. Komisja uzyskała dodatkowe wyjaśnienia ze strony Skarbnika Województwa i po przeprowadzonej dyskusji - w drodze głosowania pozytywnie zaopiniowała przedstawiony projekt budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 rok oraz projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017- 2030.

Podczas dyskusji Komisja przeanalizowała złożone przez 8 komisji Sejmiku opinie oraz propozycje do zmian w projekcie budżetu na 2017 rok. Zapoznała się również z indywidualnymi wnioskami radnych, którzy złożyli wnioski poza posiedzeniami swoich komisji.

Każda komisja zaopiniowała pozytywnie projekt budżetu na 2017 rok.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów przedstawia poniżej zestawienie opinii i wniosków 8 komisji oraz indywidualne radnych.

Wnioski indywidualne radnych

- p. radny Jacek Magdoń

- w dz. 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska wnosi o utworzenie rozdz. 90004 – utrzymanie zieleni w miastach i gminach z kwotą 100 tys. zł na pomoc dla Miasta Gminy Rzeszowa jako wydatek majątkowy z przeznaczeniem na realizację zadania związanego z budową Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rzeszowie na Placu Wolności, źródło – dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 – Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

Wnioski komisji sejmikowych :

Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, jednocześnie wnosi o :

- zwiększenie dotacji o 100 tys. zł do spółek wodnych, jako źródło finansowania – rezerwa ogólna,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

Komisja Rozwoju Regionalnego

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, bez propozycji zmian,

Komisja Gospodarki i Infrastruktury

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, jednocześnie wnosi o :

- zwiększenie środków w dz. 600, rozdz. 60013 – drogi publiczne wojewódzkie, § 6050 o kwotę 2,3 mln zł z przeznaczeniem na budowę chodników i zatok postojowych w ciągu dróg wojewódzkich realizowanych w oparciu o umowy pomiędzy Województwem Podkarpackim a jednostkami samorządu terytorialnego, źródło pozyskania środków : dz. 758, rozdz. 75818 rezerwy ogólne i celowe.

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- przeniesienie do dz. 600 kwoty 50 tys. zł z przeznaczeniem na budowę oświetlenia przy DW 985 Dębica – Mielec pomiędzy rondem w Nagawczynie a rondem przy ul. Sandomierskiej w Dębicy na odcinku ok. 350 m, źródło finansowania : dz.758, rozdz. 75818 rezerwy ogólne celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

Komisja Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, jednocześnie wnosi o :

- zwiększenie środków w dz. 921 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, rozdz.92120 ochrona zabytków i opieka nad zabytkami do wysokości 5 mln zł z przeznaczeniem na ochronę zabytków i prace konserwatorskie oraz roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, źródło finansowania – rozliczenie środków z roku 2016,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- zwiększenie środków w dz. 92, rozdz.92118 – muzea o kwotę 700 tys. zł z przeznaczeniem dla Muzeum Budownictwa Ludowego w Kolbuszowej na pozyskanie budowli pochodzących ze wsi rzeszowskiej, które nie zostały do tej pory przeniesione na teren skansenu, źródło finansowania dz. 758 – różne rozliczenia, rozdz. 75818 – rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, jednocześnie wnosi o :

- zwiększenie kwoty z 200 tys. zł do 500 tys. zł w dz. 750 – administracja publiczna, rozdz. 75075 – promocja jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na konkurs ofert na

realizację działań promujących województwo podkarpackie „Podkarpackie przestrzeń otwarta”, źródło finansowania dz. 758 różne rozliczenia, rozdz.75818 rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

Komisja Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, bez propozycji zmian,

Komisja Bezpieczeństwa Publicznego i Zatrudnienia

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, jednocześnie wnosi o :

- podniesienie kwoty dofinansowania budowy chodników do wysokości 3 mln zł,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie, wniosek nie spełnia wymogów formalnych

Komisja Główna

pozytywna opinia projektu budżetu oraz prognozy finansowej, jednocześnie wnosi o :

- zwiększenie wydatków o kwotę 40 tys. zł w dz. 750 –administracja publiczna, rozdz. 75075 promocja jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na organizację wydarzeń realizowanych pod patronatem Przewodniczącego Sejmiku Województwa Podkarpackiego oraz zakup usług związanych z wykonaniem systemu wizualizacji województwa, materiałów promocyjnych, oraz o kwotę 20 tys. zł na zakup materiałów, gadżetów, wydawnictw do promocji Sejmiku Województwa Podkarpackiego, źródło finansowania dz.758 – różne rozliczenia, rozdz. 75818- rezerwy ogólne i celowe - łączna kwota 60 tys. zł,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

Wnioski członków Komisji Budżetu, Mienia i Finansów

p. radna Teresa Kubas-Hul

- dz. 855 – Rodzina, rozdz. 85503 – Karta Dużej Rodziny, kwota 2 mln zł, źródło finansowania dz. 758 - Różne rozliczenia, rozdz. 75818 – Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 630 – Turystyka, rozdz. 63095 – Pozostała działalność, kwota 2 mln zł na Program Rozwoju Bieszczad, źródło finansowania dz.758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 – Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 630 – Turystyka, rozdz. 63095 – Pozostała działalność - kwota 1 mln zł, na Program Aktywizacji Gospodarczej regionu wzdłuż ścieżek rowerowych, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 010 – Rolnictwo i Łowiectwo, rozdz. 01095 – pozostała działalność, – 500 tys. zł, na Program Aktywizacji Gospodarczej w zakresie turystyki województwa podkarpackiego – Szlakiem Podkarpackich Winnic, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 - Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 921 – Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego, rozdz. 92118 - Muzea – kwota 1 mln zł z przeznaczeniem na Rewitalizację Zespołu Parkowo-Pałacowego w Julinie, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 - Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 926 - Kultura Fizyczna, rozdz. 92605 – Zadania w zakresie kultury fizycznej - kwota 8 mln zł, na „Budowę Centrum Sportu Lekkoatletycznego w Rzeszowie”, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 - Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 700 – Gospodarka mieszkaniowa, rozdz. 01095 – Pozostała działalność, kwota 1 mln zł, na Program mieszkaniowy dla młodych Startupów, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 - Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 – Rezerwy ogólne i celowe – z przeznaczeniem na „Budżet Obywatelski”, kwota 5 mln zł, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 – Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

- dz. 720 – Informatyka, rozdz. 72095 – Pozostała działalność – kwota 1 mln zł, na „Podkarpacką chmurę edukacyjną”, źródło finansowania dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 - Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała negatywnie

p. radny Bogdan Romaniuk

- w dz. 921 – Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego, rozdz. 92108 – Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele – zwiększenie dotacji podmiotowej o kwotę 200 tys. zł dla Podkarpackiej Filharmonii im. Artura Malawskiego w Rzeszowie z przeznaczeniem na ujęcie instytucji kultury w procedurze rozpoczętej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dodatkowym nurcie wydarzeń artystycznych zogniskowanych wokół

sceny operowej, źródło finansowania – dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 -
Rezerwy ogólne i celowe,

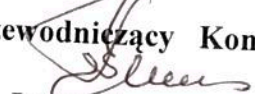
Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała pozytywnie

p. radny Jerzy Borcz

- w dz. 851 – Ochrona zdrowia, rozdz. 85195 – Pozostała działalność - wydzielić kwotę 300 tys. zł z przeznaczeniem na koszty opracowań obejmujących analizę i ocenę sytuacji finansowej w podległych jednostkach ochrony zdrowia związanych z wyznaczeniem kierunków działań i wdrożeniem rozwiązań naprawczych, źródło pokrycia dz. 758 – Różne rozliczenia, rozdz. 75818 – Rezerwy ogólne i celowe,

Komisja Budżetu, Mienia i Finansów zaopiniowała pozytywnie

Więcej propozycji zmian w projekcie budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 rok Komisja Budżetu, Mienia i Finansów nie wnosi.

Przewodniczący Komisji

Jerzy Borcz

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA w RZESZOWIE

35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 10

P. J. K. 2
12.1
C

U C H W A Ł A Nr R/III/16 /2016

z dnia 8 grudnia 2016 roku

Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie

w sprawie: **projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017r.**

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie:

1. Waldemar Witalec - przewodniczący
2. Alicja Nowosławska - Cwynar - członek
3. Maria Czarnik - Golesz - członek

po rozpatrzeniu projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017r.

- działając na podstawie art. 13 pkt 3, art. 19 ust. 2 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016r., poz. 561)

p o s t a n a w i a

pozytywnie zaopiniować przedłożony projekt, **przy uwzględnieniu uwag** zawartych w **pkt IV** uzasadnienia do niniejszej uchwały.

U Z A S A D N I E N I E

Zarząd Województwa Podkarpackiego przedłożył w dniu 15 listopada 2016 r.:

- 1) projekt uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r. wraz uzasadnieniem oraz materiałami informacyjnymi;
- 2) projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego wraz z prognozą kwoty długu na lata 2017 – 2030.

Zgodnie z uchwałą Nr L/967/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego, zmienioną uchwałą Nr XXIV/426/12 z dnia 27 sierpnia 2012 r., Zarząd Województwa Podkarpackiego powinien przedłożyć

Sejmikowi Województwa Podkarpackiego oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Rzeszowie:

- 1) projekt uchwały budżetowej opracowany zgodnie z ustawą o finansach publicznych, który zawiera:
 - a) plan dochodów województwa według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej oraz źródeł, w tym: w szczególności z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, w podziale na:
 - dochody bieżące,
 - dochody majątkowe,
 - b) plan wydatków budżetu województwa w podziale na działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej, z wyodrębnieniem:
 - wydatków bieżących, w tym:
 - wydatki jednostek budżetowych, w podziale na:
 - ✓ wynagrodzenia i składki od nich naliczane,
 - ✓ wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań,
 - dotacje na zadania bieżące,
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - wydatki na programy finansowane
 - wydatki na programy finansowane z udziałem środków zagranicznych,
 - wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym,
 - obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego.
 - wydatków majątkowych, w tym na:
 - inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków zagranicznych,
 - zakup i objęcie akcji i udziałów,
 - wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego,
 - c) plan przychodów i rozchodów budżetu,
 - d) źródła pokrycia deficytu albo przeznaczenie nadwyżki budżetu Województwa,
 - e) plan dochodów gromadzonych na wyodrębnionym rachunku przez wojewódzkie oświatowe jednostki budżetowe oraz wydatków nimi finansowanych,
 - f) dotacje udzielone z budżetu Województwa Podkarpackiego dla jednostek sektora finansów publicznych i spoza sektora finansów publicznych, z wyodrębnieniem dotacji podmiotowych, przedmiotowych, i celowych,
 - g) wyodrębnienie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań:
 - z zakresu administracji rządowej i innych zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami,
 - wykonywanych na mocy porozumień z organami administracji rządowej,
 - realizowanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - h) wyodrębnienie zadań i wydatków na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych,
 - i) plan dochodów i wydatków związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z odrębnych ustaw,
 - j) limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek na:

- pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
 - finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
 - spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów,
- k) upoważnienia dla Zarządu Województwa;
- 2) uzasadnienie do projektu uchwały budżetowej zawierające:
- e) opis dochodów z poszczególnych źródeł;
 - f) opis poszczególnych rodzajów wydatków, w tym:
 - wydatków bieżących na zadania własne,
 - wydatków na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej,
 - wydatków majątkowych na cele inwestycyjne z uwzględnieniem nazwy zadania, źródeł finansowania, stanu zaawansowania robót, wartości kosztorysowej oraz okresu realizacji,
 - dotacji dla jednostek organizacyjnych rozliczających się z budżetem,
 - dotacji dla podmiotów wykonujących zadania na podstawie porozumień,
 - pozostałych dotacji ujętych w uchwale budżetowej;
 - c) opis przychodów, związanych z pokryciem deficytu, rozchodów związanych ze spłatami rat kredytów i pożyczek, wykupem obligacji oraz innych przychodów i rozchodów budżetu;
- 3) materiały informacyjne zawierające:
- a) informację Ministra Finansów o wynikających dla Województwa Podkarpackiego z projektu uchwały budżetowej rocznych kwotach części subwencji ogólnej, wpłaty do budżetu z przeznaczeniem na część regionalna subwencji ogólnej oraz kwoty dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych,
 - b) zawiadomienie Wojewody Podkarpackiego o wynikających dla Województwa Podkarpackiego z projektu uchwały budżetowej rocznych kwotach dotacji na realizację zadań własnych i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz dochodów związanych z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej,
 - c) opracowania własne Zarządu obejmujące:
 - tabele porównawcze dochodów ujętych w projekcie uchwały budżetowej z przewidywanym wykonaniem dochodów budżetu roku poprzedzającego rok budżetowy w szczególności dział, rozdział, paragrafy klasyfikacji budżetowej oraz źródła dochodów,
 - tabele porównawcze wydatków ujętych w projekcie uchwały budżetowej z przewidywanym wykonaniem wydatków budżetu roku poprzedzającego rok budżetowy w szczególności dział, rozdział, grupy wydatków, paragrafy klasyfikacji budżetowej,
 - wykaz zadań budżetowych w podziale na Departamenty Urzędu Marszałkowskiego;
 - tabelaryczne zestawienie ujętych w projekcie uchwały budżetowej zadań inwestycyjnych, z podziałem na zadania jednoroczne i wieloletnie.

Przedłożony przez Zarząd Województwa Podkarpackiego projekt uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., uzasadnienie do projektu tej uchwały oraz materiały informacyjne spełniają wymagania formalne określone w w/w uchwałach Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

I. Z projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 rok wynika, że:

- 1) **dochody budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.257.583.993,00 zł**, w tym:
 - a) dochody **bieżące** w kwocie **682.224.373,00 zł**,
 - b) dochody **majątkowe** w kwocie **575.359,00 zł**,
- 2) **wydatki budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.319.434.038,00 zł**, w tym:
 - a) wydatki **bieżące** w kwocie **586.135.760,00 zł**,
 - b) wydatki **majątkowe** w kwocie **733.298.278,00 zł**,
- 3) **deficyt budżetu Województwa** - w kwocie **61.850.045,00 zł**;
- 4) **sposób pokrycia deficytu budżetu województwa** – z przychodów pochodzących z planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **54.924.924,00 zł** oraz z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie **6.925.121,00 zł**;
- 5) **przychody budżetu Województwa** – ogółem w kwocie **94.410.045,00 zł**, z tytułu:
 - a) planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **61.955.623,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **54.924.924,00 zł**;
 - b) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych ogółem w kwocie **32.454.422,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **6.925.121,00 zł**;
- 6) **rozchody budżetu Województwa** w kwocie **32.560.000,00 zł** zostały określone z tytułu spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych;
- 7) **nadwyżka budżetu Województwa na 2017 r. w zakresie planu dochodów i wydatków bieżących** wynosi **96.088.613,00 zł**.

II. Z projektu wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017 – 2030 wynika, że na 2017 r. przyjęto następujące wielkości budżetowe:

- 1) **dochody budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.257.583.993,00 zł**, w tym:
 - a) dochody **bieżące** w kwocie **682.224.373,00 zł**,
 - b) dochody **majątkowe** w kwocie **575.359,00 zł**, w tym:
 - dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w kwocie **10.816.500,00 zł**;
- 2) **wydatki budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.319.434.038,00 zł**, w tym:
 - a) wydatki **bieżące** w kwocie **586.135.760,00 zł**, w tym:
 - limit wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – w kwocie **216.972.469,00 zł**;
 - b) wydatki **majątkowe** w kwocie **733.298.278,00 zł**, w tym:
 - limit wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – w kwocie **678.629.277,00 zł**;

- 3) **deficyt budżetu Województwa** - w kwocie **61.850.045,00 zł**;
- 4) **sposób pokrycia deficytu budżetu województwa** – z przychodów pochodzących z planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **54.924.924,00 zł** oraz z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie **6.925.121,00 zł**;
- 5) **przychody budżetu Województwa** – ogółem w kwocie **94.410.045,00 zł**, z tytułu:
- a) planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **61.955.623,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **54.924.924,00 zł**;
- b) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych ogółem w kwocie **32.454.422,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **6.925.121,00 zł**;
- 6) **rozchody budżetu Województwa** w kwocie **32.560.000,00 zł** zostały określone z tytułu spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych;
- 7) **nadwyżka budżetu Województwa na 2017 r. w zakresie planu dochodów i wydatków bieżących** wynosi **96.088.613,00 zł**.

III. Z prognozy kwoty długu Województwa na lata 2017 – 2025 stanowiącej część projektu wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego wynika, że:

1. **Spłata zobowiązań** z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych oraz wyemitowanych obligacji, planowanych do zaciągnięcia w latach 2017 – 2018 kredytów długoterminowych w łącznej kwocie **92.227.330,00 zł** na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych oraz wyemitowanych obligacji, a także z tytułu potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez województwo poręczeń, będzie stanowić:

- w 2017 r. **4,15%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2017 r.,
- w 2018 r. **4,52%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2018 r., w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **4,28%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku
- w 2019 r. **6,13%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2019 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **5,80%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku
- w 2020 r. **7,68%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2020 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **5,72%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku
- w 2021 r. **11,19%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2021 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii

Europejskiej stanowić będzie 9,08% planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2022 r. **8,49%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2022 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **6,51%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2023 r. **9,61%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2023 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **7,65%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2024 r. **9,32%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2024 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **7,44%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2025 r. **4,72%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2025 r.

Relacja, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870), t.j. łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym, począwszy od 2017 r. do 2025 r.:

1) spłat rat zaciągniętych kredytów oraz wykup wyemitowanych obligacji, planowanych do zaciągnięcia w latach 2017 – 2018 kredytów długoterminowych w łącznej kwocie 92.227.330,00 zł na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych oraz wyemitowanych obligacji wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od obligacji, a także potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń;

do

2) planowanych dochodów ogółem budżetu województwa w danym roku budżetowym, począwszy od 2017 r. do 2025 r.;

- **nie przekroczy** (przy uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na 2021 r.) średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu województwa obliczoną według ustalonego wzoru.

Średnia arytmetyczna z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji dochodów bieżących województwa powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu województwa, obliczona według ustalonego wzoru, wynosi bowiem:

- w 2017 roku wynosi **13,56%**;

- w 2018 roku wynosi **11,59%**;

- w 2019 roku wynosi **10,88%**;

- w 2020 roku wynosi **9,43%**;

- w 2021 roku wynosi **10,82%**;

- w 2022 roku wynosi **12,96%**;

- w 2023 roku wynosi **15,47%**;

- w 2024 roku wynosi **17,98%**;

- w 2025 roku wynosi **20,04%**.

2. Prognozowane dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w latach 2017 – 2030 będą wynosić kwotę ogółem **23.816.500 zł**, w tym:

- 1) w 2017 r. – kwotę 10.816.500,00 zł;
- 2) w latach 2018 – 2030 po 1.000.000 zł w każdym roku w tym okresie.

W budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r., po zmianach dokonanych do dnia 30 września 2016 r., zaplanowano dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w kwocie **13.290.000,00 zł**.

Do dnia 30 września 2016 r. zrealizowano dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w kwocie **9.502.848 zł** (dane te wynikają ze sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 30 września 2016 r.), co stanowi **71,50%** rocznego planu dochodów z tego źródła.

IV. Przedłożony projekt uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017r. może być podstawą do uchwalenia przez Sejmik Województwa budżetu na 2017 rok, po uprzednim uwzględnieniu następujących uwag.

1. Z tabeli Nr 1 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r. wynika, że w planie dochodów, w dziale 600 „Transport i łączność”, rozdziale 600 „Drogi publiczne wojewódzkie”, określono dochody majątkowe jako dotacje celowe otrzymane z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych (§ 6309 klasyfikacji paragrafów dochodów), ogółem w kwocie 1.950.000 zł.

Z wyjaśnień Marszałka Województwa Podkarpackiego, zawartych w piśmie znak: BF-I.300.21.2016.AS z dnia 7 grudnia 2016 r., wynika, że w w/w podziałkach klasyfikacji budżetowej zaplanowano dochody w łącznej kwocie 1.950.000 zł dotyczące:

- 1) pomocy finansowej od Miasta Jasła na realizację zadania pn. „Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło – Granica Państwa, na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28, a drogą krajową Nr 73, w kwocie 1.050.000 zł, oraz
- 2) pomocy finansowej od Gminy Sanok na realizację zadania pn. „Budowa drogi wojewódzkiej nr 886, na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka, a drogą krajową Nr 28, w kwocie 900.000 zł.

Z materiałów przekazanych do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, które dotyczą projektów uchwał budżetowych: Miasta Jasła, gminy – Miasto Sanok oraz Gminy Sanok, nie wynika, że organy stanowiące tych jednostek samorządu terytorialnego podjęły uchwały o udzieleniu w 2017 r. pomocy finansowej dla Województwa Podkarpackiego na realizację w/w zadań.

W myśl zaś art. 47 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 198) **wysokość dotacji** dla innych jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie realizowanych przez nie zadań **określa, w drodze uchwały, organ stanowiący tej jednostki samorządu terytorialnego, która udziela dotacji.**

W związku z tym w uchwale budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., w dziale 600 „Transport i łączność”, rozdziale 600 „Drogi publiczne wojewódzkie”, mogą być określone dochody majątkowe jako dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu

terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych (§ 6309 klasyfikacji paragrafów dochodów) w ogółem kwocie 1.950.000 zł, **pod warunkiem** podjęcia przez organy stanowiące gmin, które na realizację powyższych zadań zamierzają udzielić w 2017 r. Województwu Podkarpackiemu pomocy finansowej w w/w łącznej kwocie, stosownych uchwał o udzieleniu takiej pomocy.

2. Z tabeli Nr 1 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która dotyczy planu dochodów na 2017 r. według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej oraz źródeł dochodów, wynika, że w planie dochodów, określono **dochody bieżące jako dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa** (§ 2210 klasyfikacji paragrafów dochodów), w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale:

1) 88502 „Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”, w kwocie **1.879.000 zł**;

2) 88509 „Działalność ośrodków adopcyjnych”, w kwocie **750.000 zł**.

Z kolei z tabeli Nr 2 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która dotyczy planu wydatków na 2017 r. według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej, wynika, że **w planie wydatków określono wydatki bieżące** w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale:

1) 88502 „Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”, w łącznej kwocie **1.879.000 zł**;

2) 88509 „Działalność ośrodków adopcyjnych”, w łącznej kwocie **750.000 zł**.

Natomiast z tabel Nr 13 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która zawiera **zestawienie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami**, określono **dochody i wydatki bieżące**, w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale:

1) 88502 „Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”, w kwocie **272.000 zł**;

2) 88509 „Działalność ośrodków adopcyjnych”, w kwocie **375.000 zł**.

Z wyjaśnień Marszałka Województwa Podkarpackiego, zawartych w piśmie znak: BF-I.300.21.2016.AS z dnia 7 grudnia 2016 r., wynika, że w zawiadomieniu Wojewody Podkarpackiego o kwotach dotacji z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa, w dziale 855, rozdziałach: 88502 oraz 88509, nie ujęto środków pieniężnych zabezpieczających realizację przez Samorząd Województwa Podkarpackiego zadań ujętych w tych podziałach klasyfikacji budżetowej w trakcie całego roku budżetowego, co znajduje potwierdzenie w dokumentach przekazanych przez stronę rządową.

Zgodnie z art. 237 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870) w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego **wyodrębnia się dochody i wydatki** związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami.

W związku z tym określone w tabeli Nr 13 do uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziałach: 88502 „Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”, a także 88509 „Działalność ośrodków adopcyjnych”, **kwoty dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, powinny być zgodne (jako wyodrębnione kwoty dochodów i wydatków)** z kwotami dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, które zostaną określone w w/w podziałkach klasyfikacji budżetowej, w tabelach Nr 1 i 2 do uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

3. Z tabeli Nr 1 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która dotyczy planu dochodów na 2017 r. według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej oraz źródeł dochodów, wynika, że w planie dochodów, określono dochody bieżące z tytułu dotacji celowych otrzymanych z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego (§ 2320 klasyfikacji paragrafów dochodów), w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale 85510 „Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych”, ogółem w kwocie 3.619.649 zł. Natomiast z tabeli Nr 2 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która dotyczy planu wydatków na 2017 r. według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej, wynika, że **w planie wydatków określono wydatki bieżące w tej samej kwocie**, w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale 85510 „Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych”, w formie dotacji celowych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielonych w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego (§ 2360 klasyfikacji paragrafów wydatków).

Z kolei z tabeli Nr 7 do projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która zawiera zestawienie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań wspólnych realizowanych na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego, wynika, że w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale 85510 „Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych”, zaplanowano dochody bieżące w kwocie 3.619.649 zł oraz wydatki bieżące w tej samej kwocie.

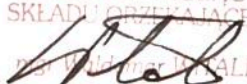
Z wyjaśnień Marszałka Województwa Podkarpackiego, zawartych w piśmie znak: BF-I.300.21.2016.AS z dnia 7 grudnia 2016 r. wynika, że Zarząd Województwa, w oparciu o zgłoszoną w grudniu 2015 r. przez 12 powiatów liczbę dzieci, które wymagałyby opieki w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, w dniu 8 listopada 2016 r., w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wybrał spośród organizacji pozarządowych dwóch wykonawców do prowadzenia regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej. Wysokość wydatków na ten cel oszacowano w oparciu o przewidywaną liczbę dzieci przebywających w tych placówkach w trakcie roku budżetowego oraz oszacowany koszt utrzymania jednego dziecka w placówkach opiekuńczo – terapeutycznych. W trakcie 2017 r. planuje się zawierać porozumienia z powiatami. Otrzymane środki od powiatów będą stanowiły dochody budżetu Województwa Podkarpackiego.

W świetle art. 46 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 198) **wysokość dochodów jednostki samorządu terytorialnego realizującej zadania z zakresu działania innych jednostek samorządu terytorialnego, na mocy porozumień zawartych z tymi jednostkami**, otrzymywanych w formie dotacji celowej na realizację tych zadań, **wynika z zawartego porozumienia**. Z kolei według art. 191 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575) **samorząd województwa**, na terenie którego funkcjonuje mogąca przyjąć dziecko regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, **ma obowiązek zawrzeć** z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, ponoszącym przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka do tej placówki oraz warunków jego pobytu w tej placówce oraz wysokości w/w wydatków.

W związku z tym przed podjęciem uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r. należy zawrzeć co najmniej wstępne porozumienia z powiatami, które w 2015 r. zgłosiły dzieci wymagające potencjalnie opieki w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, w zakresie pokrycia przez te jednostki samorządu terytorialnego ustalonych przez Województwo Podkarpackie kosztów pobytu dzieci z poszczególnych jednostek w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, pozwalające na stwierdzenie, że wysokość dochodów w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2017 r., w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale 85510 „Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych”, z tytułu dotacji celowych otrzymanych z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, nie została określona jedynie jednostronnie przez Województwo Podkarpackie realizujące zadania z zakresu działania powiatów, uregulowane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

4. W tabeli Nr 1 do uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r., która dotyczy planu dochodów na 2017 r. według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej oraz źródeł dochodów, dochody bieżące, w dziale 855 „Rodzina”, w rozdziale 85501 „Świadczenia wychowawcze”, w kwocie 291.000 zł należy ująć w § 2380 „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone samorządom województw, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci”.

Od uchwały Składu Orzekającego służy odwołanie do pełnego składu Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

PRZEWODNICZĄCY
SKŁADU ORZEKAJĄCEGO

mgr Włodzisław DZIAŁEC

Otrzymują :

- 1) Zarząd Województwa Podkarpackiego;
- 2) Sejmik Województwa Podkarpackiego;
- 3) a/a.

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA w RZESZOWIE

35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 10

P. J. J. J. W.
6.12.16

U C H W A Ł A Nr R/III/ *21* /2016

z dnia 8 grudnia 2016 roku

**Składu Orzekającego
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Rzeszowie**

w sprawie: **projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
Województwa Podkarpackiego na lata 2017 - 2030**

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie:

1. Waldemar Witalec - przewodniczący
2. Alicja Nowosławska - Cwynar - członek
3. Maria Czarnik - Golesz - członek

po rozpatrzeniu projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
Województwa Podkarpackiego na lata 2017 - 2030,

- działając na podstawie art. 13 pkt 12, art. 19 ust. 2 oraz art. 20 ust. 1 ustawy
z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z
2016r., poz. 561)

p o s t a n a w i a

pozytywnie zaopiniować przedłożony w/w projekt.

U Z A S A D N I E N I E

- Zarząd Województwa Podkarpackiego przedłożył w dniu 15 listopada 2016 r.:
- 1) projekt uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r. wraz uzasadnieniem oraz materiałami informacyjnymi;
 - 2) projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego wraz z prognozą kwoty długu na lata 2017 – 2030.

Zgodnie z art. 226, art. 227, art. 228, art. 229 oraz art. 230 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870) **wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna** i określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej:

- 1) dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu, gwarancje i poręczenia;
- 2) dochody majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku, oraz wydatki majątkowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) wynik budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 4) przeznaczenie nadwyżki albo sposób sfinansowania deficytu;
- 5) przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia;
- 6) kwotę długu jednostki samorządu terytorialnego oraz sposób sfinansowania jego spłaty;
- 7) relacje, o których mowa w art. 242-244, w tym informację o stopniu niezachowania tych relacji w przypadkach, o których mowa w art. 240a ust. 4 i 8 oraz art. 240b;
- 8) kwoty wydatków bieżących i majątkowych wynikających z limitów wydatków na planowane i realizowane przedsięwzięcia.

Do wieloletniej prognozy finansowej dołącza się objaśnienia przyjętych wartości. W objaśnieniach mogą być zawarte także informacje uszczegóławiające dane zawarte w wieloletniej prognozie finansowej.

W załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej określa się odrębnie dla każdego przedsięwzięcia:

- 1) nazwę i cel;
- 2) jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację lub koordynującą wykonywanie przedsięwzięcia;
- 3) okres realizacji i łączne nakłady finansowe;
- 4) limity wydatków w poszczególnych latach;
- 5) limit zobowiązań.

Przez w/w przedsięwzięcia należy rozumieć wieloletnie programy, projekty lub zadania, w tym związane z:

- 1) programami finansowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3;
- 2) umowami o partnerstwie publiczno-privatnym.

Wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych.

Prognozę kwoty długu, stanowiącą część wieloletniej prognozy finansowej, sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

Uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej może zawierać upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań:

- 1) związanych z realizacją zamieszczonych w niej przedsięwzięć;
- 2) z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania w/w zobowiązań.

Wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie jednostki samorządu terytorialnego powinny być zgodne co najmniej w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego.

Projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmiany zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia wraz z projektem uchwały budżetowej:

- 1) regionalnej izbie obrachunkowej - celem zaopiniowania;
- 2) organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego.

Opinię do projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmiany, przedstawionego wraz z projektem uchwały budżetowej, regionalna izba obrachunkowa **wydaje ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w następnych latach, na które zaciągnięto i planuje się zaciągnąć zobowiązania.**

I. Z projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego wraz z prognozą kwoty długu na lata 2017 – 2030 wynika, że:

- 1) w załączniku nr 1a ujęto wieloletnią prognozę finansową Województwa Podkarpackiego wraz z prognozą kwoty długu na lata 2017 – 2030;
- 2) w załączniku nr 1b ujęto objaśnienia do wartości przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej Województwa Podkarpackiego;
- 2) w załączniku nr 2 do tego projektu uchwały ujęto przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 3) określono upoważnienie dla Zarządu Województwa Podkarpackiego do zaciągania umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy, **zawieranych na czas nieokreślony** w zakresie, o którym mowa w art. 143 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz w ustawie – Kodeks pracy;
- 4) określono upoważnienie dla Zarządu Województwa Podkarpackiego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy, **zawieranych na czas nieokreślony** w zakresie, o którym mowa w art. 143 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz w ustawie – Kodeks pracy;
- 5) określono upoważnienie dla Zarządu Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ze wskazaniem kwot, do których zobowiązania te mogą być zaciągnięte przez Zarząd Województwa Podkarpackiego;
- 6) określono upoważnienie dla Zarządu Województwa Podkarpackiego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ze wskazaniem kwot, do których Zarząd Województwa Podkarpackiego może przekazać uprawnienia kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania tych zobowiązań;
- 7) określono upoważnienie dla Zarządu Województwa Podkarpackiego do zaciągania umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy, **zawieranych na czas określony** do

końca 2020 r., z określeniem kwot zobowiązań przypadających do spłaty w każdym roku w tym okresie;

8) określono upoważnienie dla Zarządu Województwa Podkarpackiego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy, **zawieranych na czas określony** do końca 2020 r., z określeniem kwot zobowiązań przypadających do spłaty w każdym roku w tym okresie.

II. Z projektu wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017 – 2030 wynika, że na 2017 r. przyjęto następujące wielkości budżetowe:

1) **dochody budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.257.583.993,00 zł**, w tym:

a) dochody **bieżące** w kwocie **682.224.373,00 zł**,

b) dochody **majątkowe** w kwocie **575.359,00 zł**, w tym:

- dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w kwocie **10.816.500,00 zł**;

2) **wydatki budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.319.434.038,00 zł**, w tym:

a) wydatki **bieżące** w kwocie **586.135.760,00 zł**, w tym:

- limit wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – w kwocie **216.972.469,00 zł**;

b) wydatki **majątkowe** w kwocie **733.298.278,00 zł**, w tym:

- limit wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – w kwocie **678.629.277,00 zł**;

3) **deficyt budżetu Województwa** - w kwocie **61.850.045,00 zł**;

4) **sposób pokrycia deficytu budżetu województwa** – z przychodów pochodzących z planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **54.924.924,00 zł** oraz z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie **6.925.121,00 zł**;

5) **przychody budżetu Województwa** – ogółem w kwocie **94.410.045,00 zł**, z tytułu:

a) planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **61.955.623,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **54.924.924,00 zł**;

b) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych ogółem w kwocie **32.454.422,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **6.925.121,00 zł**;

6) **rozchody budżetu Województwa** w kwocie **32.560.000,00 zł** zostały określone z tytułu spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych;

7) **nadwyżka budżetu Województwa na 2017 r. w zakresie planu dochodów i wydatków bieżących** wynosi **96.088.613,00 zł**.

III. Z projektu uchwały budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 rok wynika, że:

- 1) **dochody budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.257.583.993,00 zł**, w tym:
 - a) dochody **bieżące** w kwocie **682.224.373,00 zł**,
 - b) dochody **majątkowe** w kwocie **575.359,00 zł**,
- 2) **wydatki budżetu Województwa** zostały określone w kwocie **1.319.434.038,00 zł**, w tym:
 - a) wydatki **bieżące** w kwocie **586.135.760,00 zł**,
 - b) wydatki **majątkowe** w kwocie **733.298.278,00 zł**,
- 3) **deficyt budżetu Województwa** - w kwocie **61.850.045,00 zł**;
- 4) **sposób pokrycia deficytu budżetu województwa** – z przychodów pochodzących z planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **54.924.924,00 zł** oraz z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie **6.925.121,00 zł**;
- 5) **przychody budżetu Województwa** – ogółem w kwocie **94.410.045,00 zł**, z tytułu:
 - a) planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie **61.955.623,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **54.924.924,00 zł**;
 - b) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych ogółem w kwocie **32.454.422,00 zł**, w tym na pokrycie planowanego deficytu budżetu województwa w kwocie **6.925.121,00 zł**;
- 6) **rozchody budżetu Województwa** w kwocie **32.560.000,00 zł** zostały określone z tytułu spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych;
- 7) **nadwyżka budżetu Województwa na 2017 r. w zakresie planu dochodów i wydatków bieżących** wynosi **96.088.613,00 zł**.

IV. Z prognozy kwoty długu Województwa na lata 2017 – 2025 stanowiącej część projektu wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego wynika, że:

1. Spłata zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych oraz wyemitowanych obligacji, planowanych do zaciągnięcia w latach 2017 – 2018 kredytów długoterminowych w łącznej kwocie **92.227.330,00 zł** na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych oraz wyemitowanych obligacji, a także z tytułu potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez województwo poręczeń, będzie stanowić:

- w 2017 r. **4,15%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2017 r.,
- w 2018 r. **4,52%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2018 r., w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **4,28%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku
- w 2019 r. **6,13%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2019 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z

umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **5,80%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2020 r. **7,68%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2020 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **5,72%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2021 r. **11,19%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2021 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **9,08%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2022 r. **8,49%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2022 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **6,51%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2023 r. **9,61%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2023 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **7,65%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2024 r. **9,32%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2024 r. w tym spłata zobowiązań **bez uwzględnienia** kredytów i pożyczek zaciąganych związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej stanowić będzie **7,44%** planowanych dochodów budżetu województwa w tym roku

- w 2025 r. **4,72%** planowanych dochodów budżetu województwa w 2025 r.

Relacja, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870), t.j. łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym, począwszy od 2017 r. do 2025 r.:

1) spłat rat zaciągniętych kredytów oraz wykup wyemitowanych obligacji, planowanych do zaciągnięcia w latach 2017 – 2018 kredytów długoterminowych w łącznej kwocie 92.227.330,00 zł na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych oraz wyemitowanych obligacji wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od obligacji, a także potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń, ;

do

2) planowanych dochodów ogółem budżetu województwa w danym roku budżetowym, począwszy od 2017 r. do 2025 r.;

- **nie przekroczy** (przy uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających **na 2021 r.**) średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu województwa obliczoną według ustalonego wzoru.

Średnia arytmetyczna z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji dochodów bieżących województwa powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz

pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu województwa, obliczona według ustalonego wzoru, wynosi bowiem:

- w 2017 roku wynosi **13,56%**;
- w 2018 roku wynosi **11,59%**;
- w 2019 roku wynosi **10,88%**;
- w 2020 roku wynosi **9,43%**;
- w 2021 roku wynosi **10,82%**;
- w 2022 roku wynosi **12,96%**;
- w 2023 roku wynosi **15,47%**;
- w 2024 roku wynosi **17,98%**;
- w 2025 roku wynosi **20,04%**.

2. Prognozowane dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w latach 2017 – 2030 będą wynosić kwotę ogółem **23.816.500 zł**, w tym:

- 1) w 2017 r. – kwotę 10.816.500,00 zł;
- 2) w latach 2018 – 2030 po 1.000.000 zł w każdym roku w tym okresie.

W budżecie Województwa Podkarpackiego na **2016 r.**, po zmianach dokonanych do dnia 30 września 2016 r., zaplanowano dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w kwocie **13.290.000,00 zł**.

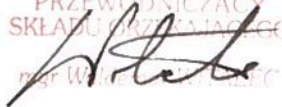
Do dnia 30 września 2016 r. zrealizowano dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w kwocie **9.502.848 zł** (dane te wynikają ze sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 30 września 2016 r.), co stanowi **71,50%** rocznego planu dochodów z tego źródła.

V. Z załącznika nr 2 do projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017 – 2030, w którym określono przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wynika, że w **2017 r.**:

- 1) łączny limit wydatków bieżących wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wynosi **216.972.469,00 zł**;
- 2) łączny limit wydatków majątkowych na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wynosi **678.629.277,00 zł**.

VI. Przedłożony projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Województwa Podkarpackiego wraz z prognozą kwoty długu **na lata 2017 – 2030** może być podstawą do podjęcia uchwały przez Sejmik Województwa Podkarpackiego.

Od uchwały Składu Orzekającego służy odwołanie do pełnego składu Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

PRZEWODNICZĄCY
SKŁADU ORZĘKAJĄCEGO

RIZB W RZESZOWIE

Otrzymują :

- 1) Zarząd Województwa Podkarpackiego;
- 2) Sejmik Województwa Podkarpackiego;
- 3) a/a.

Uchwała Nr /..... /16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2016 roku
w sprawie wyrażenia zgody na oddanie w najem części nieruchomości przez
Muzeum Okręgowe w Rzeszowie

Na podstawie art. 18 pkt 19 lit. a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r, poz. 486) oraz § 19 ust. 3 Uchwały Nr XXVII/493/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 listopada 2012 roku w sprawie zasad gospodarowania mieniem Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 2012 r. poz. 2958),

Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwała, co następuje:

§ 1

Wyraża się zgodę Muzeum Okręgowemu w Rzeszowie na oddanie w najem, w drodze bezprzetargowej, na czas nieokreślony Panu Markowi Chłanda prowadzącemu działalność gospodarczą pn. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „Marex” Chłanda Marek z siedzibą w Rzeszowie przy ul. Warszawskiej 40, część powierzchni w piwnicach budynku Muzeum zlokalizowanego w Rzeszowie przy ul. Rynek 6 o pow. 110, 00 m², dla potrzeb prowadzonej przez przyszłego najemcę działalności restauracyjnej.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Dyrektor Muzeum Okręgowego w Rzeszowie zwrócił się z wnioskiem o wyrażenie zgody na wynajęcie powierzchni w budynku będącym we władaniu Muzeum podmiotowi o którym mowa w § 1 niniejszej uchwały.

Pomieszczenia mające zostać udostępnione od 2004 roku do chwili obecnej pełniły i pełnią rolę restauracyjną, w których zlokalizowany jest lokal gastronomiczny „Tawerna Żeglarska”. Za zgodą Zarządu Województwa Podkarpackiego, wyrażoną Uchwałą Nr 93/1438/04 z dnia 3 lutego 2004 roku powierzchnia 110 m², zlokalizowana w piwnicach w budynku Muzeum położonego w Rzeszowie przy ul. Rynek 6 została wynajęta Spółce Cywilnej Przemysław Burek i Marta Przydział.

W związku z faktem, iż obecny najemca z uwagi na trudną sytuację finansową zdecydował się na likwidację dotychczas prowadzonej działalności w przedmiotowym lokalu, zaszła konieczność wyłonienia nowego podmiotu, który w wynajmowanych pomieszczeniach prowadziłby działalność restauracyjną.

Przyszły najemca obecnie prowadzi już kawiarnię „Estrada Caffè” w Podziemnej Trasie Turystycznej. Wyraził chęć przejęcia wspomnianego lokalu na podobną działalność gastronomiczną, pozostawiając nawet jej nazwę. Zobowiązał się, że utrzymałby podobny styl i profil lokalu gastronomicznego prowadzonego przez dotychczasowych właścicieli. Dotyczy to żeglarskiego wyglądu lokalu i organizowanie w nim marynistycznych imprez, w tym konkursów i pieśni żeglarskich (szantów).

Wysokość czynszu (bez opłat za media) miałyby wynieść 26 zł netto miesięcznie za 1 m² powierzchni plus podatek 23 % Vat co daje 2 860 zł netto miesięcznie plus podatek 23 % Vat . Dodatkowo najemca ponosił będzie koszty zużytych mediów.

W związku z faktem, iż wynajem w/w pomieszczeń nie koliduje z działalnością statutową Muzeum Okręgowego w Rzeszowie oraz faktem pozyskanie dodatkowych środków finansowych na utrzymanie przedmiotowej nieruchomości wnioskuję o podjęcie niniejszej uchwały.

- projekt-

UCHWAŁA NR / /16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2016 roku

w sprawie zmiany Uchwały Nr LII/988/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 października 2010 r. w sprawie warunków i trybu wspierania rozwoju sportu w Województwie Podkarpackim.

Na podstawie §18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz.486 z późn. zm.) oraz art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2016 r., poz. 176) oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych aktów prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 296 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwała, co następuje:

§ 1

1. W uchwale Nr LII/988/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 października 2010 r. w sprawie warunków i trybu wspierania rozwoju sportu w Województwie Podkarpackim (Dz. Urz. Woj. Podk. nr 114 poz. 2096 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:
 - 1) W załączniku nr 2 do Uchwały w tabeli w pkt III. „Zestawienie faktur (rachunków)” po kolumnie „Lp.” dodaje się kolumnę „Nazwa wystawcy dokumentu”.
 - 2) W załączniku nr 3 do Uchwały:
 - a) Dodaje się ppkt 1.3 w brzmieniu: „W poszczególnych dyscyplinach sportu dofinansowanie może w danym roku uzyskać tylko jeden podmiot reprezentujący daną dyscyplinę. Podmiot, któremu udzielono wsparcia jest zobowiązany do współpracy i współdziałania ze wszystkimi podmiotami prowadzącymi szkolenie dzieci i młodzieży w danej dyscyplinie sportu w województwie”,
 - b) Ppkt 3.1.2 nadaje się brzmienie: „do 30 stycznia – na zadania realizowane od marca”
 - c) Ppkt 3.1.3 nadaje się brzmienie: „do 30 marca – na zadania realizowane od maja”,
 - d) Ppkt 3.1.4 nadaje się brzmienie: „do 30 czerwca – na zadania realizowane od sierpnia,
 - e) Dodaje się ppkt o treści: „do 30 października – na zadania realizowane w grudniu”

- f) Dodaje się ppkt 4.2.7 w brzmieniu: „**Zmiana zadania** ujętego we wniosku jest dopuszczalna w przypadku zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w chwili składania wniosku, a na ich zaistnienie wnioskodawca nie miał wpływu. W takim przypadku wnioskodawca powinien niezwłocznie lub nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem zadania złożyć skorygowany wniosek, który umożliwi aneksowanie umowy o udzielenie dotacji”,
- g) W ppkt 5.1 w tabeli dotyczącej objętych dofinansowaniem kosztów wprowadza się następujące zmiany:
- W pozycji „zakwaterowanie i wyżywienie” wprowadza się stawkę łączną 120 zł/osobodzień,
 - W pozycji zakwaterowanie wprowadza się stawkę 60 zł/osobodzień oraz zastrzeżenie „dotyczy imprez poza województwem podkarpackim; w województwie podkarpackim dotyczy wyłącznie kadry wojewódzkiej”,
 - W pozycji wyżywienie wprowadza się stawkę 60 zł/osobodzień,
 - W pozycji „wynagrodzenie szkoleniowców” wprowadza się zastrzeżenie: „podczas imprez wyjazdowych szkoleniowiec pełni jednocześnie funkcję opiekuna”,
 - W pozycji „wynajem obiektów” wprowadza się stawkę 250 zł/godz.,
 - W pozycji „obsługa medyczna” wprowadza się stawkę 450 zł/dzień.
- h) W ppkt 5.3 dodaje się podpunkty po pauzach: „- wynajmu obiektów, które stanowią własność wnioskodawcy, są w jego dzierżawie lub stałym użytkowaniu, - przesyłki w przypadku zakupu sprzętu sportowego”,
- i) Ppkt 5.4 nadaje się brzmienie: „Koszty związane z realizacją zadania są kwifikowalne od dnia podjęcia przez Zarząd Województwa uchwały o udzieleniu podmiotowi dotacji.”
- j) PPKt 6.3 nadaje się brzmienie: „Złożenie prawidłowo wypełnionego sprawozdania po terminie, o którym mowa w pkt. 6.2.2., ale do 30 dni od zakończenia zadania **może skutkować zwrotem środków w wysokości 25% otrzymanej dotacji**”
- k) Ppkt 6.4 nadaje się brzmienie: „Złożenie prawidłowo wypełnionego sprawozdania po 30 dniach od zakończenia zadania **będzie skutkowało obniżeniem dotacji w kolejnym roku o 25% w stosunku do kwoty dotacji w roku, w którym zaistniała nieprawidłowość**”,
- l) Ppkt 8.5.1 nadaje się brzmienie: „Należy wpisać wszystkie faktury (rachunki) związane z realizacją zadania wraz z wyszczególnieniem wystawców poszczególnych dokumentów”,
- m) Ppkt 8.5.5 nadaje się brzmienie: „Do sprawozdania nie załącza się faktur (rachunków). Należy je przechowywać zgodnie z obowiązującymi przepisami i udostępniać na każde wezwanie urzędu, w tym podczas przeprowadzanych czynności kontrolnych.

Poniżej tabeli można podać dodatkowe informacje dot. faktur i rachunków'.

- 3) Załącznik nr 3 w zmienionym brzmieniu stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Uzasadnienie

Uchwała dotyczy zmian w załącznikach nr 2 i 3. Załącznik nr 2 stanowi druk „Sprawozdania z realizacji zadania w ramach sportu kwalifikowanego dofinansowanych z budżetu Województwa Podkarpackiego”. W tabeli w pkt. III „Zestawienie faktur (rachunków): dodaje się kolumnę „nazwa wystawcy dokumentu”, co stanowi realizację zalecenia audytu wewnętrznego w sprawie wzmocnienia kontroli nad wydatkowaniem środków publicznych.

W załączniku nr 3 tj. w „Warunkach realizacji zadań w ramach sportu kwalifikowanego dofinansowanych z budżetu Województwa Podkarpackiego” proponowane zmiany są efektem analizy i oceny dwuletniego funkcjonowania „Warunków..” w obecnym brzmieniu i zawierają zapisy, które umożliwią zarówno lepszą realizację beneficjentom, jak i lepszy nadzór nad wydatkowanymi środkami Województwu. Istotnymi zmianami są: możliwość modyfikowania zadań w trakcie sezonu (ppkt 4.2.7) oraz zmienione terminy naborów wniosków (ppkt 3.1.1 do 3.1.5) - co wymusza tryb pracy oraz decyzje polskich związków sportowych, ograniczenie liczby beneficjentów (ppkt 1.3), zmiana niektórych stawek (ppkt 5.1), wyłączenia (ppkt 5.3) oraz okres kwalifikowalności kosztów (ppkt 5.4), a także zaostrenie sankcji związanych z nieterminowym rozliczaniem dotacji (ppkt 6.3,6.4).

Wszystkie proponowane zmiany zostały skonsultowane ze środowiskiem sportowym, przede wszystkim z Podkarpacką Federacją Sportu, która pełni funkcję koordynacyjno – reprezentacyjną dla środowiska sportowego w regionie.

**Warunki
realizacji zadań w ramach sportu kwalifikowanego
dofinansowanych z budżetu
Województwa Podkarpackiego**

1. Założenia ogólne

- 1.1. Z budżetu Województwa Podkarpackiego finansowane lub dofinansowane mogą być zadania w ramach sportu kwalifikowanego. Obejmuje on zadania mające na celu podniesienie poziomu sportowego zawodników Województwa Podkarpackiego w dyscyplinach objętych systemem współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo, prowadzonym przez ministerstwo właściwe dla sportu.
- 1.2. O dotację mogą ubiegać się stowarzyszenia kultury fizycznej i związki stowarzyszeń kultury fizycznej, nie działające w celu osiągnięcia zysku.
- 1.3. W poszczególnych dyscyplinach sportu dofinansowanie może w danym roku uzyskać tylko jeden podmiot reprezentujący daną dyscyplinę. Podmiot, któremu udzielono wsparcia jest zobowiązany do współpracy i współdziałania ze wszystkimi podmiotami prowadzącymi szkolenie dzieci i młodzieży w danej dyscyplinie sportu w województwie.

2. Zadania objęte dofinansowaniem

- 2.1. szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo,
- 2.2. organizacja lub udział reprezentantów Województwa Podkarpackiego w imprezach w ramach systemu współzawodnictwa dzieci i młodzieży, prowadzonego przez ministerstwo właściwe dla kultury fizycznej i sportu,
- 2.3. organizacja współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży szkolnej i akademickiej,
- 2.4. organizacja na terenie Województwa Podkarpackiego lub udział reprezentantów Województwa Podkarpackiego w imprezach rangi Mistrzostw Świata, Pucharu Świata, Mistrzostw Europy, Pucharu Europy, Mistrzostw Polski, Pucharu Polski oraz Mistrzostw Województwa Podkarpackiego,
- 2.5. szkolenie kadry trenersko-instruktorskiej,
- 2.6. zakup sprzętu sportowego z przeznaczeniem na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo,

3. Tryb i zasady przyznawania dotacji

- 3.1. Wnioski o dofinansowanie należy składać w trzech egzemplarzach w następujących terminach (decyduje data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Woj. Podkarpackiego, Al. Łukasza Ciepłińskiego 4 w Rzeszowie):
 - 3.1.1. do 30 listopada – na zadania realizowane od stycznia kolejnego roku,
 - 3.1.2. do 30 stycznia – na zadania realizowane od marca,
 - 3.1.3. do 30 marca – na zadania realizowane od maja,
 - 3.1.4. do 30 czerwca – na zadania realizowane od sierpnia,
 - 3.1.5. do 30 października – na zadania realizowane w grudniu.
- 3.2. Do wniosku należy załączyć:

- 3.2.1. aktualny wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego lub z innego rejestru właściwego dla danego stowarzyszenia, zawierający skład Zarządu oraz sposób reprezentacji.
- 3.2.2. dokumenty stanowiące podstawę do ustalenia kosztów zadania nie posiadających stawki maksymalnej (np. regulamin zawodów w celu udokumentowania wysokości opłaty startowej) – koszty nieudokumentowane nie będą dofinansowane,
- 3.2.3. program zgrupowania, jeżeli przedmiotem dofinansowania jest organizacja zgrupowania szkoleniowego (program może być dostarczony do Urzędu w innym terminie, jednak nie później niż 14 dni, przed rozpoczęciem zgrupowania) – brak programu może skutkować zwrotem dotacji przeznaczonej na dane zadanie.
- 3.3. W przypadku, gdy wnioskodawca nie posiada aktualnych dokumentów (np. KRS), konieczne jest dołączenie stosownych uchwał lub wyciągów z protokołu posiedzeń Zarządu lub Walnego Zebrania Delegatów potwierdzających aktualny stan.
- 3.4. Wnioski niespełniające wymogów, o których mowa w punktach 3.1-3.3 nie będą dalej rozpatrywane.
- 3.5. Po przyznaniu dotacji w kwocie innej niż pierwotnie wnioskowana, należy dokonać korekty wniosku i złożyć go ponownie w trzech egzemplarzach.

4. Wniosek o dofinansowanie

- 4.1. Wzór wniosku o dofinansowanie określa Zarząd Województwa.
- 4.2. Szczegółowy opis zadania – najważniejszy punkt wniosku, w którym należy dokładnie opisać każde zadanie proponowane do dofinansowania. W opisie powinny się znaleźć następujące informacje:
 - 4.2.1. **Nazwa zadania** – powinna być jak najkrótsza, a jednocześnie oddająca charakter proponowanych zadań.
 - 4.2.2. **Miejsce realizacji** – należy podać dokładny adres odbywania zawodów, zgrupowania lub szkolenia (w przypadku realizacji zadania w kilku miejscach należy podać wszystkie – a szczegóły wyjaśnić w „Opisie zadania”). Zakup sprzętu nie wymaga dokładnego adresu.
 - 4.2.3. **Termin** – należy podać dokładny czas trwania zawodów, zgrupowania, szkolenia lub zakupu sprzętu. W przypadku, gdy dokładny termin lub miejsce realizacji zadania nie jest znane w dniu składania wniosku, należy uzupełnić te informacje natychmiast po ich ustaleniu lecz nie później niż 14 dni przed początkiem imprezy.
 - 4.2.4. **Liczba uczestników** – należy podać całkowitą liczbę uczestników (zawodników+trenerów) biorących udział w zadaniu (w przypadku udziału w zawodach jest to liczba osób z woj. podkarpackiego, natomiast w przypadku organizacji zawodów jest to całkowita liczba uczestników).
 - 4.2.5. **Liczba km** – dotyczy tylko zadania, w ramach którego finansowany będzie transport. Na podstawie odległości oraz liczby uczestników obliczona zostanie kwota zaplanowana na ten koszt. Liczba kilometrów obejmuje dojazd oraz powrót, a także uzasadnione przejazdy na miejscu zadania. Tak obliczona kwota może zostać wydatkowana zarówno na wynajęcie sam. osobowego, busa, autobusu jak i podróż komunikacją publiczną.
 - 4.2.6. **Opis zadania** – należy opisać:
 - rodzaj imprezy,
 - kto weźmie w niej udział (kategorie wiekowe, kluby/województwa),

- przedstawienie wszystkich kosztów zadania finansowanych z dotacji wraz z podaniem liczby jednostek (niezbędnej do wypełnienia części III wniosku),
- informacje o finansowaniu zadania z innych źródeł niż dotacja.
- uzasadnienie potrzeby realizacji zadania.

4.2.7. **Zmiana zadania** ujętego we wniosku jest dopuszczalna w przypadku zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w chwili składania wniosku, a na ich zaistnienie wnioskodawca nie miał wpływu. W takim przypadku wnioskodawca powinien niezwłocznie lub nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem zadania złożyć skorygowany wniosek, który umożliwi aneksowanie umowy o udzielenie dotacji.

4.3. **Zestawienie liczby jednostek** – należy podać liczbę jednostek poszczególnych rodzajów kosztów w każdym z zadań. Rodzaj jednostki musi być taki sam w ramach danego kosztu (np. dla wyżywienia jednostką jest osobodzień).

4.4. Kosztorys

4.4.1. Ilość jednostek wynika z obliczeń w tabeli w pkt. III.

4.4.2. Koszt jednostkowy jest określany dla wszystkich realizowanych zadań i nie może być wyższy niż stawka podana w niniejszych założeniach w pkt. 5.

4.4.3. Koszt zakupu sprzętu sportowego nie wymaga podawania kosztu jednostkowego – szczegółowa wycena kupowanego sprzętu przedstawiona jest w części II wniosku.

4.4.4. Koszt ubezpieczenia oraz inne koszty nieujęte w zestawieniu, ale uzasadnione przy realizacji zadania należy szczegółowo opisać w części II wniosku.

4.4.5. Koszty pośrednie związane z realizacją zadania to między innymi: materiały biurowe, opłaty telefoniczne, znaczki pocztowe, listy, obsługa administracyjna, finansowo-księgową, itp. Należy je szczegółowo wypisać pod tabelą kosztorysu.

4.5. **Podpisy** – pod wnioskiem o dofinansowanie składają osoby statutowo upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy na zewnątrz i zaciągania w jego imieniu zobowiązań majątkowych.

5. Koszty

5.1. Ze środków dotacji mogą być finansowane następujące koszty:

Rodzaj kosztu	Maksymalna stawka
zakwaterowanie i wyżywienie koszt może być traktowany rozłącznie, z zastrzeżeniem: - zakwaterowanie (dotyczy imprez poza województwem podkarpackim; w województwie podkarpackim dotyczy wyłącznie kadry wojewódzkiej) - wyżywienie	- 120 zł/osobodzień - 60 zł/osobodzień - 60 zł/osobodzień
Transport	- 0,8 zł/km (1-5 osób) - 2,5 zł/km (6-15 osób) - 4,5 zł/km (ponad 15 osób)
wynagrodzenia szkoleniowców (instruktorów i trenerów biorących udział w zgrupowaniach szkoleniowych i zawodach sportowych wraz z reprezentantami woj. podkarpackiego – możliwe jest finansowanie nie więcej niż 1 osoby na 6 zawodników; podczas imprez wyjazdowych szkoleniowiec pełni jednocześnie funkcję opiekuna)	- 180 zł/osobodzień – trener - 150 zł/osobodzień – instruktor
opłaty startowe	Zgodnie z regulaminami zawodów
opłaty sędziowskie (na osobę) - dla sportów indywidualnych - dla gier drużynowych	- 100 zł/dzień - 50 zł/mecz
wynajem obiektów	- 250 zł/godz.
obsługa medyczna	- 450 zł/dzień.
obsługa techniczna	- 150 zł/osobodzień
sekretariat zawodów	- 300 zł/dzień

Spiker	- 150 zł/osobodzień
Zakup - pucharów, - medali, - dyplomów	60 zł/ szt. 10 zł/szt. 3 zł/szt.
Ubezpieczenie	Nie dotyczy
zakup sprzętu sportowego i ubiorów sportowych	Nie dotyczy
koszty związane z udziałem w kursie szkoleniowym dla instruktorów lub trenerów	Nie dotyczy
koszty pośrednie	- do 5% przyznanej dotacji

5.2. W szczególnych przypadkach Zarząd Województwa Podkarpackiego może zaakceptować rzetelnie uzasadnione wyższe niż wyżej wymienione wysokości kosztów oraz inne koszty.

5.3. Ze środków dotacji nie można dofinansować kosztów obsługi zadania w zakresie:

- remontów biura,
- wyposażenia biura w meble,
- badań i ubezpieczeń pracowniczych,
- doszkalania pracowników,
- odpraw, trzynastej pensji, nagród, premii,
- funduszu socjalnego, lokalnych ryczałtów samochodowych,
- wynajmu obiektów, które stanowią własność wnioskodawcy, są w jego dzierżawie lub stałym użytkowaniu,
- przesyłki w przypadku zakupu sprzętu sportowego.

5.4. Koszty związane z realizacją zadania są kwalifikowalne od dnia podjęcia przez Zarząd Województwa uchwały o udzieleniu podmiotowi dotacji.

6. Realizacja zadań

6.1. Okres realizacji zadania obejmuje czas od rozpoczęcia pierwszego z zadań do zakończenia ostatniego z nich.

6.2. Każdy wnioskodawca jest zobowiązany do przestrzegania następujących terminów:

6.2.1. termin wydatkowania środków – do 14 dni po zakończeniu zadania, jednakże nie później niż do 31 grudnia danego roku,

6.2.2. termin rozliczenia zadania – do 15 dni po zakończeniu ostatniego działania (imprezy),

6.2.3. termin zwrotu środków – do 15 dni po zakończeniu ostatniego działania (imprezy).

6.2.4. w wyjątkowych przypadkach umowa może określać inne terminy,

6.3. Złożenie prawidłowo wypełnionego sprawozdania po terminie, o którym mowa w pkt. 6.2.2., ale do 30 dni od zakończenia zadania **może skutkować zwrotem środków w wysokości 25% otrzymanej dotacji.**

6.4. Złożenie prawidłowo wypełnionego sprawozdania po 30 dniach od zakończenia zadania **będzie skutkowało obniżeniem dotacji w kolejnym roku o 25% w stosunku do kwoty dotacji w roku, w którym zaistniała nieprawidłowość.**

6.5. Podczas prowadzenia zgrupowania osoba prowadząca akcję szkoleniową zobowiązana jest posiadać w czasie jej trwania:

6.5.1. zatwierdzoną przez osobę/-y upoważnioną/-e listę uczestników,

- 6.5.2. aktualne zaświadczenia lekarskie oraz licencje zawodników i trenerów,
- 6.5.3. program szkolenia,
- 6.5.4. dziennik zajęć,
- 6.5.5. dokument potwierdzający ubezpieczenie zawodników,
- 6.6. O wszelkich zmianach dotyczących warunków umowy (miejsce, termin realizacji itp.) należy informować natychmiast po ich zaistnieniu.

7. Promocja zadania

- 7.1. Podmiot uzyskujący dofinansowanie z budżetu Województwa jest zobowiązany do informowania o tym fakcie w każdy możliwy sposób, a w szczególności poprzez:
 - 7.1.1. przekazywanie informacji ustnej podczas zawodów, zgrupowań itp,
 - 7.1.2. umieszczanie znaków graficznych Województwa (logo, herb) w miejscu realizacji zadania,
 - 7.1.3. umieszczanie na wszelkich materiałach informacyjnych i promocyjnych powstałych w trakcie realizacji zadania (plakaty, banery, komunikaty z zawodów, opracowania, artykuły na stronie internetowej itp.) znaku graficznego „Zadanie finansowane z budżetu Województwa Podkarpackiego” (logotyp tej treści dostępny jest w Oddziale Sportu Urzędu Marszałkowskiego).

8. Sprawozdanie z wykonania zadania

- 8.1. Wzór sprawozdania określa Zarząd Województwa Podkarpackiego
- 8.2. Rozliczenie zadania
 - 8.2.1. Rodzaje poniesionych kosztów oraz ich kolejność winny być identyczne jak we wniosku.
 - 8.2.2. W pozycji „Plan” należy podać wartość środków zaplanowanych do realizacji we wniosku. W przypadku zmiany aneksem tych wartości w trakcie realizacji umowy, należy podać wartości po zmianach.
 - 8.2.3. W przypadku składania sprawozdania końcowego rozliczenia należy dokonać w kolumnie „*Bieżący okres*”. Jeśli podmiot składał sprawozdania częściowe, poprzednie sprawozdania należy ująć narastająco w kolumnie „*Poprzednie okresy*”.
 - 8.2.4. Jeżeli umowa zawiera stosowny zapis, możliwe jest dokonywanie zmian (zwiększenie lub zmniejszenie wysokości dotacji) poszczególnych pozycji kosztorysu o nie więcej niż 25%.
 - 8.2.5. Jeżeli zadanie zostało w pełni zrealizowane, a dany rodzaj kosztu nie został poniesiony, dopuszcza się przeniesienie do 25% planowanej wartości na inne koszty, natomiast pozostała część podlega zwrotowi do Zleceniodawcy.
 - 8.2.6. Jeżeli zadanie, bądź jego część (np. jedna z planowanych imprez) nie została zrealizowana, to kwota równa kosztom zaplanowanym we wniosku na jego realizację podlega zwrotowi do Zleceniodawcy.
 - 8.2.7. Możliwy jest zwrot środków w trakcie realizacji zadania. Kwota zwrotu obliczana jest przez zleceniobiorcę, a jej weryfikacja zostanie dokonana po zakończeniu całego zadania w sprawozdaniu końcowym.
 - 8.2.8. Daty zwrotów oraz ich wartość należy podać w tabeli pod rozliczeniem.

- 8.3. Liczba punktów we współzawodnictwie – należy podać liczbę punktów zdobytych przez reprezentantów województwa podkarpackiego w poszczególnych zadaniach, zgodnie z systemem sportu młodzieżowego.
- 8.4. Szczegółowy opis zadań
- 8.4.1. Należy opisać każde zadanie, zgodnie z zapisami zawartymi we wniosku (włącznie z zadaniami niezrealizowanymi).
- 8.4.2. Szczegółowo należy podać koszty każdego zadania.
- 8.4.3. Wyjaśnienia i ocena merytoryczna (sportowa) – należy wyjaśnić:
- ewentualne odstępstwa od planu zawartego we wniosku
 - należy podać sportowe wyniki udziału lub organizacji zawodów – wyniki poszczególnych zawodników (drużyn), zdobyte medale oraz miejsca klubów i województwa w klasyfikacjach.
 - w przypadku organizacji obozu sportowego bądź szkolenia trenerów/instruktorów należy podać listę uczestników i opisać co zostało zrealizowane z planowanego programu szkolenia, ile osób ukończyło kurs itp.
- 8.5. Zestawienie faktur (rachunków)
- 8.5.1. Należy wpisać wszystkie faktury (rachunki) związane z realizacją zadania wraz z wyszczególnieniem wystawców poszczególnych dokumentów.
- 8.5.2. Faktura musi zawierać, adekwatnie do stanu faktycznego:
- nazwa towaru lub usługi,
 - koszt jednostkowy,
 - ilość jednostek.
- 8.5.3. W kolumnach „*Nr kosztu*” i „*Nr zadania*” należy podać odpowiednie pozycje, których dotyczy dany wydatek. Jeżeli faktura obejmuje kilka pozycji, należy je rozpisać w „Informacjach dodatkowych” poniżej tabeli.
- 8.5.4. Każda z faktur (rachunków) powinna być opatrzona na odwrocie pieczęcią zleceniobiorcy oraz zawierać sporządzony w sposób trwały opis zawierający informacje:
- z jakich środków wydatkowana kwota została pokryta (nr umowy, nazwa zadania),
 - jakie było przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności,
 - faktura winna zawierać klauzulę, że została sprawdzona pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz została zatwierdzona do zapłaty przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych zleceniobiorcy wraz z podaniem daty zatwierdzenia.
- 8.5.5. Do sprawozdania nie załącza się faktur (rachunków). Należy je przechowywać zgodnie z obowiązującymi przepisami i udostępniać na każde wezwanie urzędu, w tym podczas przeprowadzanych czynności kontrolnych. Poniżej tabeli można podać dodatkowe informacje dot. faktur i rachunków.
- 8.6. Do sprawozdania należy załączyć dodatkowe materiały mogące dokumentować działania faktyczne podjęte przy realizacji zadania - kserokopię potwierdzenia

- dokonania przelewu środków w przypadku zwrotu części dotacji oraz informacje z realizacji poszczególnych działań podpisane przez osoby realizujące działanie.
- 8.7. Podpis pod sprawozdaniem składają osoby upoważnione do reprezentowania zleceniobiorcy na zewnątrz i zaciągania w jego imieniu zobowiązań majątkowych.

**UCHWAŁA NR / /2016
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W RZESZOWIE**

z dnia grudnia 2016 r.

**w sprawie wyrażenia woli realizacji projektów w ramach Programu
Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020**

Na podstawie art. 18 pkt 14 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa
(Dz.U. z 2016 r., poz. 486)

**Sejmik Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
Uchwała, co następuje:**

§1

Wyraża się wolę uczestnictwa w realizacji następujących projektów w ramach Programu
Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020:

1. „Świat karpackich rozet - działania na rzecz zachowania kulturowej unikalności Karpat”, szacunkowy budżet projektu dla Województwa Podkarpackiego wyniesie 150 000 euro w okresie 2 lat realizacji projektu (2018-2019), poziom dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniesie 90% poniesionych kosztów kwalifikowanych.
2. „Zachowanie historyczno-kulturowego dziedzictwa galicyjskiego pogranicza polsko-ukraińskiego”, szacunkowy budżet projektu dla Województwa Podkarpackiego wyniesie 150 000 euro w okresie 2 lat realizacji projektu (2018-2019), poziom dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniesie 90% poniesionych kosztów kwalifikowanych.

§2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W związku z rozpoczęciem pierwszego naboru wniosków w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020, Województwo Podkarpackie zaproszone zostało do udziału w następujących projektach:

1. Projekt „Świat karpackich rozet - działania na rzecz zachowania kulturowej unikalności Karpat”. Prace nad przygotowaniem projektu koordynowane są przez Beneficjenta Wiodącego, którym jest Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”. Partnerzy projektu, zidentyfikowani i zaproszeni do projektu przez Partnera Wiodącego to Województwo Podkarpackie, Obwód Iwano-Frankowski, Obwód, Zakarpacki, Obwód Lwowski.

W województwie podkarpackim sferą zasobną w jakości sprzyjające rozwojowi turystyki, obok przyrodniczej, jest kultura. Wielokulturowa mozaika regionu związana jest z Karpatami. Z punktu widzenia rozwoju turystyki poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego jest to bardzo istotne, gdyż Karpaty, jeden z największych górskich łańcuchów tej części świata, stają się obecnie rozpoznawalną turystyczną marką w Europie i poza nią.

Głównym celem projektu jest wykorzystanie zapisanych w kulturze rękodzielniczej tradycji Karpat do promocji województwa podkarpackiego poprzez rozwijanie turystyki kulturowej. W ramach projektu zostanie utworzone Karpackiego Centrum Twórczości i Rzemiosła – „ROZETA” w Województwie Podkarpackim, Centrum Rzemiosła Karpackiego w Kosowie (Obwód Iwano-Frankowski) oraz opracowane logo „Produkt Karpacki”, stworzona baza danych twórców autentycznych produktów karpackich, utworzenie strony internetowej „Produkt Karpacki”, zorganizowanie festiwali i wystaw kultury karpackiej w woj. podkarpackim i obwodach ukraińskich, współpraca z centrami informacji turystycznych po obu stronach granicy, szkolenia z zakresu marketingu, warsztaty branżowe, działania promocyjno-edukacyjne.

Do głównych działań realizowanych przez Województwo Podkarpackie w ramach projektu należeć będą m.in.:

- przygotowanie strony internetowej Karpackiego Centrum Twórczości i Rzemiosła – „ROZETA”
- zakup sprzętu komputerowego, sprzętu fotograficznego w celu sporządzania materiałów na potrzeby archiwum tworzonego przez Karpackie Centrum Twórczości i Rzemiosła – „ROZETA”;
- organizacja objazdów dla przedstawicieli mediów, touroperatorów, blogerów po najbardziej reprezentatywnych miejscach zlokalizowanych na terenie projektu, które związane są z rękodziełem i karpacką twórczością;
- organizacja warsztatów poświęconych promowaniu wiedzy z zakresu regionalnych praktyk i rękodzielniczych umiejętności (warsztaty: zielarskie, mydlarskie, ceramiczne

i zduńskie). Celem warsztatów jest promowanie wiedzy z zakresu regionalnych praktyk i rękodzielniczych umiejętności. Podczas warsztatów zbierany będzie materiał audiowizualny do późniejszego wykorzystania (reportaże, instruktażowe prezentacje, elektroniczne publikacje itp);

- przygotowanie filmu promocyjnego, którego tematem będzie m.in. znaczenie symbolu rozety w kontekście jego popularności nie tylko w Karpatach. Historia znaku egzemplifikowana będzie jej obecnością w repertuarze zdobniczym licznych karpaccich rzemiosł. Będzie miał charakter również poznawczy (wyjaśnienie historii i znaczenia rozety), popularyzatorski (przedstawienie wielu karpaccich rzemiosł).
- organizacja przedsięwzięć promujących kulturę karpaccą na pograniczu polsko-ukraińskim.

Projekt zakłada także refundację części wynagrodzenia pracowników Urzędu Marszałkowskiego zaangażowanych w jego wdrażanie, częściową refundację kosztów administracyjnych oraz pokrycie kosztów podróży służbowych związanych z realizacją projektu.

2. Projekt „Zachowanie historyczno-kulturowego dziedzictwa galicyjskiego pogranicza polsko-ukraińskiego”

Prace nad przygotowaniem projektu koordynowane są przez Beneficjenta Wiodącego, którym jest Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „Horyzonty”. Pozostali partnerzy projektu, zidentyfikowani i zaproszeni do projektu przez Partnera Wiodącego to Województwo Podkarpackie, Gmina Rymanów, Miasto i Gmina Lesko, Miasto Sambor, Miasto Truskawiec oraz Obwód Lwowski.

Wspólne dziedzictwo kulturowe i historyczne jest jednym z najważniejszych atutów polsko-ukraińskiego regionu transgranicznego. Znaczącym elementem tego dziedzictwa jest tradycja dawnej Galicji. Charakteryzuje się ona licznymi zabytkami (w tym niektórymi o znaczeniu światowym) oraz licznymi formami kultury niematerialnej. Stanowią one atut dla rozwoju lokalnych społeczności, przede wszystkim poprzez rozwój turystyki. Obszary współczesnych regionów administracyjnych, tj. województwa podkarpackiego oraz obwodu lwowskiego, w przeszłości rozwijały się w ramach historycznej Galicji. W okresie tym liczne tutejsze miasteczka słynące z mineralnych źródeł wytworzyły wspólny i jedyny w swoim rodzaju urbanistyczny styl galicyjskich uzdrowisk. Wyrażał się on przede wszystkim w architekturze, w przestrzennej organizacji miasta, jak też w sposobie zagospodarowywania obszarów zielonych. Dlatego też, głównym celem projektu jest stworzenie spójnego zestawu działań mających na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego, a w efekcie stworzenie nowego zintegrowanego produktu turystycznego, który uwidoczni kulturowe, przyrodnicze, historyczne i społeczne wartości pogranicza polsko-ukraińskiego, zwłaszcza odnoszącego się do parków zdrojowych i dawnej

architektury przestrzennej. Efektem realizacji projektu będzie także wzmocnienie powiązań kulturowych i współpracy po obu stronach granicy oraz poprawa wizerunku i atrakcyjności tych obszarów dla rozwoju lokalnego i regionalnego.

W ramach wdrażania projektu Województwo Podkarpackie realizować będzie działania mające na celu promocję galicyjskiego dziedzictwa kulturowego pogranicza polsko-ukraińskiego w tym m. in.:

- przygotowanie filmu promocyjnego;
- organizacja objazdów studyjnych dla przedstawicieli mediów, blogerów, branży turystycznej, samorządów;
- organizacja warsztatów poświęconych zarządzaniu dziedzictwem kulturowym na pograniczu, adresowanych do branży turystycznej oraz instytucji kultury i edukacyjnych;
- przygotowanie materiałów promocyjnych dla wszystkich partnerów projektu.

Do działań realizowanych przez pozostałych partnerów projektu należeć będą m. in.:

- odnowa architektury parku uzdrowskiego (Gmina Rymanów);
- odnowa starej pijalni wód, budowa kempingu pod campery (Miasto i Gmina Lesko);
- odnowa architektury parkowej (Miasto Truskawiec);
- odnowa ujęcia wody w parku miejskim oraz budowa małej architektury na placu rynkowym (Miasto Sambor);
- organizacja przedsięwzięć promocyjnych po stronie ukraińskiej (obwód lwowski).

Projekt zakłada także refundację części wynagrodzenia pracowników Urzędu Marszałkowskiego zaangażowanych w jego wdrażanie, częściową refundację kosztów administracyjnych oraz pokrycie kosztów podróży służbowych związanych z realizacją projektu.

W chwili obecnej trwa pierwszy etap naboru wniosków, polegający na opracowaniu i przedstawieniu wstępnych koncepcji projektów, zawierających ogólne informacje na temat celu i działań projektów, ich uzasadnienia oraz budżetu projektów. Poziom dofinansowania projektów realizowanych w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 wyniesie 90% poniesionych kosztów kwalifikowanych. W przypadku zatwierdzenia koncepcji projektów (wiosna 2017 r.), ich wnioskodawcy zostaną zaproszeni do przygotowania pełnych wniosków aplikacyjnych w drugim etapie naboru (wiosna-lato 2017). Realizacja projektów zatwierdzonych w drugim etapie naboru rozpocznie się na początku 2018 roku. Kwoty wydatków na realizację projektów określone zostaną w odrębnych uchwałach budżetowych Województwa Podkarpackiego na lata 2018 i 2019 oraz zaplanowane zostaną w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podkarpackiego 2017-2025.

UCHWAŁA NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów”

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486), art. 84 ust. 1 oraz art. 91 ust. 3, 3a, 7, 9c, 9d i 9e ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016r. poz. 672 z późn. zm.)

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§1

W uchwale Nr XLII/804/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 stycznia 2010r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów” (Dz. U. Woj. Podk. z dnia 25 lutego 2010r., Nr 13, poz. 319) zmienionej uchwałą Nr XL/802/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2013r. (Dz. U. Woj. Podk. z dnia 20 grudnia 2013r., poz. 4392) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł uchwały otrzymuje brzmienie: *„w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów - z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 wraz z rozszerzeniem związanym z osiągnięciem krajowego celu redukcji narażenia i z uwzględnieniem poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz z Planem Działań Krótkoterminowych”*
- 2) załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§2

Uchyla się uchwałę Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013r. Nr XXXIII/609/13 w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych (Dz. U. Woj. Podk. z dnia 10 maja 2013r., poz. 2167).

§3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego

§4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego

UZASADNIENIE

Sejmik Województwa Podkarpackiego dla strefy miasto Rzeszów przyjął w dniu 25 stycznia 2010r. uchwałę Nr XLII/804/10 w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów”, zmienioną uchwałą Nr XL/802/13 z dnia 29 listopada 2013r. który został sporządzony z uwagi na przekroczenia na terenie miasta Rzeszowa poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 wraz z Planem Działań Krótkoterminowych. Dodatkowo, w dniu 29 kwietnia 2013r. sejmik przyjął uchwałę Nr XXXIII/609/13 w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.

Obowiązek aktualizacji ww. programów ochrony powietrza wynika bezpośrednio z art. 91 ust. 9c ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016r., poz. 672 ze zm.), na mocy którego należy dokonać aktualizacji obowiązujących programów, jeśli nadal standardy jakości powietrza są przekraczane. Dodatkowo należy przywołać art. 91 ust. 9d ustawy Poś w związku z określeniem krajowego celu redukcji narażenia dla pyłu PM2,5 w powietrzu, który nakłada obowiązek określenia w programie dodatkowych działań w miastach o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy w celu redukcji narażenia, a także ust. 7 art. 91 ww. ustawy, który daje możliwość sporządzenia wspólnego programu dla Rzeszowa dla przekroczonego poziomu dopuszczalnego i poziomu docelowego substancji w powietrzu.

Na terenie miasta Rzeszowa w dalszym ciągu obserwowane są obszary, na których występują stężenia ponadnormatywne poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu, co wykazano w corocznej ocenie jakości powietrza wykonanej za 2014r., przedstawionej do Marszałka Województwa w kwietniu 2015r. W związku z tym, zgodnie z art. 91 ust 9c i 9d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Poś jest to podstawą do weryfikacji działań naprawczych oraz harmonogramów rzeczowo-finansowych zawartych w obowiązujących programach ochrony powietrza. Jednocześnie w trakcie procedury aktualizacji programu naprawczego wpłynęła ocena jakości powietrza za 2015 rok, opracowana przez WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o wyniki monitoringu, która potwierdziła występowanie w dalszym ciągu przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie miasto Rzeszów. Ponadto program dla Rzeszowa nie zawiera dodatkowych działań mających na celu osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia w miastach o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy.

W oparciu o powyższe, a także z uwagi na zapis art. 91 ust. 7 ww. ustawy, który daje możliwość sporządzenia wspólnego programu dla Rzeszowa dla przekroczonego poziomu dopuszczalnego i poziomu docelowego substancji w powietrzu, niniejszą uchwałą przyjmuje się zaktualizowany Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów - z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu

zawieszono PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszono PM2,5 wraz z rozszerzeniem związanym z osiągnięciem krajowego celu redukcji narażenia i z uwzględnieniem poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz z Planem Działań Krótkoterminowych.

Zakres programu ochrony powietrza został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012r., poz. 1028).

Wykonawcą aktualizacji programów, wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego była firma ATMOTERM S.A. z siedzibą w Opolu.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w mieście. Oprócz diagnozy Program wskazuje działania naprawcze - niezbędne i możliwe do realizacji, które mają na celu ograniczenie emisji pyłu zawieszono PM10 i pyłu zawieszono PM2,5 oraz benzo(a)pirenu wraz z integralną częścią jaką jest Plan Działań Krótkoterminowych. Okres działań naprawczych ustalono do 31.12.2023r.

Monitorowanie realizacji zadań wynikających z Programu ochrony powietrza będzie realizowane przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w oparciu o system sprawozdawczy z gminy miasto Rzeszów, a o wynikach monitoringu powietrza będzie informował corocznie Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie realizując zadania ustawowe.

Projekt programu zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska w dniach 25.07.2016r. – 16.08.2016r. został udostępniony społeczeństwu w oparciu o procedurę wynikającą z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016r. poz.353 ze zm.). Zebrane uwagi i wnioski w ww. procedurze zostały zestawione w tabelach uwag i wniosków (**Załącznik Nr 1**) i udostępnione na stronie internetowej pod linkiem: <http://www.bip.podkarpackie.pl/index.php/informacja-o-srodowisku/ochrona-powietrza/2710-aktual-pop-rzeszow-pyl>.

Ponadto w trybie art. 91 ust 5 program został przesłany do zaopiniowania Prezydentowi Miasta Rzeszowa. Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2016r. znak: SR-II.602.5.2016 Prezydent zaopiniował go pozytywnie (**Załącznik Nr 2**).

Ostateczna wersja Aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów - *z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszono PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszono PM2,5 wraz z rozszerzeniem związanym z osiągnięciem krajowego celu redukcji narażenia i z uwzględnieniem poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz z Planem Działań Krótkoterminowych* stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Ustanowiony uchwałą Sejmiku Województwa program jest podstawą formalną do pozyskania środków finansowych na realizację zadań naprawczych w nim zawartych w ramach RPO WP 2014-2020 oraz środków z Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, a także z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Projektowana uchwała nie zwiększy dotychczasowych wydatków z budżetu województwa w zakresie ochrony powietrza.

Lp.	Numer strony	Treść	Propozycja zmiany zapisu uwagi WIOŚ	Uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
		obecnego zapisu				
		Dołączona do wersji papierowej Projektu POP płytka zawierała jedynie warstwę GIS z rozkładem emisji dla roku 2015. Brak warstw z wynikami analiz rozkładu stężeń objętych POP dla roku 2015, wykonanych w oparciu o emisję z 2015 r. i dane meteorologiczne z roku 2012 r. Brak jest również w Projekcie informacji na ten temat oraz map z rozkładem stężeń w 2015 r. w oparciu o emisję z 2015 r. i dane meteorologiczne z roku 2012 r. Brak map z możliwymi obszarami przekroczeń dla emisji z 2015 r i meteorologii z 2012 r. Wskazanym byłoby pokazanie przewidywanego efektu ekologicznego (redukcja emisji) w postaci rozkładu stężeń na koniec realizacji POP również w oparciu o meteorologię z 2012 r. Dałoby to obraz skuteczności POP.			NIE	Zgodnie z potrzebą Zamawiającego w ramach projektu zostały wykonane i zamieszczone w dokumencie wyniki analiz jak zmieniałyby się liczba i zakres obszaru przekroczeń w oparciu o emisję z 2015 roku i dane meteorologiczne dla roku 2012. Mapy rozkładu stężeń dla takiej sytuacji zostały wykonane jedynie poglądowo i nie są zamieszczone w dokumencie. Wyniki analiz wykonanych w oparciu o emisję i dane meteorologiczne dla roku 2015 zostały wykonane w ramach Oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim i zamieszczone w dokumencie POP. Dane dotyczące efektu ekologicznego planowanych działań zostały zamieszczone w harmonogramie rzeczowo-finansowym oraz w części dotyczącej prognoz. Efekt ekologiczny działań to wielkość ładunku unikniętej emisji zanieczyszczeń i nie mają na niego wpływu warunki meteorologiczne.
1	uwaga ogólna					
	Str. 35	Wielkość poziomów substancji w powietrzu w strefie	Wielkość poziomów substancji w powietrzu w strefie	W ocenie jakości powietrza wykazano w strefie Śródmiejskiej obszary przekroczeń normy średniorocznej pyłu PM10.	TAK	Wyjaśnienie zgodnie z poniższą uwagą
		Pył zawieszony PM10	Pył zawieszony PM10			
		Jest: przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinowego (50 µg/m ³),	przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia <u>średniorocznego (40 µg/m³)</u> przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinowego (50 µg/m ³),	Na stacji równolegle prowadzone są pomiary automatyczne i manualne pyłu PM10. W takim przypadku do oceny wykorzystywana jest seria pomiarowa z referencyjnej manualnej metody grawimetrycznej. Wartość 47 pochodzi z pomiarów automatycznych natomiast wartość 45 z pomiarów manualnych. Celem ujednolicenia zapisów z oceny rocznej i POP proponuje się podać wartość z pomiarów manualnych.	TAK	Owszem wyznaczony został obszar przekroczeń stężenia średniorocznego pyłu PM10 w śródmieściu na podstawie modelowania i ten obszar opisano w dokumencie zatem uzupełniono zapis: przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego wyznaczonego na podstawie modelowania matematycznego (40 µg/m ³),
2		dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinowego (35 razy/rok) – zarejestrowano w 2015 roku w strefie 47 przypadków wystąpienia przekroczenia.	dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinowego (35 razy/rok) – zarejestrowano w 2015 roku w strefie <u>47</u> 45 przypadków wystąpienia przekroczenia.		TAK	Poprawiono: dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinowego (35 razy/rok) – zarejestrowano w 2015 roku w strefie 45 przypadków wystąpienia przekroczenia
3	Str. 36 tabela 15	Dla kodu sytuacji przekroczenia Pk15sRzPM10d1 jako przyczyna podane jest oddziaływanie emisji związanej z transportem	analiza przyczyny przekroczenia	W przypadku oceny za rok 2015 dla stężeń dobowych PM10 wskazano jako główną przyczynę sektor komunalno-bytowy.	TAK	Poprawiono: oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
4	Str. 37 tabela 16	POZIOM II Kod działania RzeInf działanie: informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości progu informowania	POZIOM II Kod działania RzeInf działanie: informacja o ryzyku wystąpienia au przekroczenia wartości progu informowania	Informacja przekazywana jest w sytuacji pojawienia się stężenia powyżej wartości progu informowania.	TAK	Poprawiono: informacja o wystąpieniu przekroczenia wartości progu informowania
5	Str. 38 tabela 16	POZIOM III Kod działania RzeInf działanie: informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości progu informowania	POZIOM III Kod działania RzeInf działanie: informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości progu informowania informacja o wystąpieniu poziomu alarmowego	Poziom III dotyczy wystąpienia stężeń na poziomie wartości alarmowej.	TAK	Poprawiono: informacja o wystąpieniu poziomu alarmowego
	Str. 43 wers 5 od góry	- ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu I i II stopnia,	- ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu I+II <u>I i III</u> stopnia,	Działania te przewidziane są dla alertów poziomu II i III. Nie dotyczą alertu poziomu I.	TAK	Poprawiono: - ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III stopnia,

		- ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu I i II stopnia, - ograniczenia działań mogących wpłynąć na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu I i II stopnia poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogennych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	- ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu I i II stopnia, ograniczenia działań mogących wpłynąć na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu I i II stopnia poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogennych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,		TAK	Poprawiono: - ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III stopnia,
6					TAK	Poprawiono: - ograniczenia działań mogących wpłynąć na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III stopnia poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogennych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego
7	Str. 43 wers 7 od dołu	Alert II POZIOMU dotyczący ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu informowania substancji w powietrzu	Alert II POZIOMU dotyczący ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu informowania substancji w powietrzu	Alert II poziomu ogłaszany jest w sytuacji pojawienia się stężenia powyżej wartości prognozy informowania.	TAK	Poprawiono: • Alert II POZIOMU dotyczący wystąpienia przekroczenia poziomu informowania substancji w powietrzu
8	Str. 58 tabela 18	W kolumnie: badane substancje dla automatycznej metody pomiaru: BaP, CO, NO, NOx, O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂	W kolumnie: badane substancje dla automatycznej metody pomiaru: BaP , CO, NO, NOx, O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂ , <u>benzen</u>	Metodą automatyczną badany jest benzen, nieuwzględniony w tabeli. Nie ma automatycznego pomiaru BaP.	TAK	Poprawiono: C6H6, CO, NO, NOx, O3, PM10, SO2, NO2
9	Str. 60 wers 1 od góry	Oceny jakości powietrza w strefie miasto zgodnie z art. 89 ustawy POŚ dokonuje WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o prowadzony monitoring stanu powietrza.	Oceny jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów zgodnie z art. 89 ustawy POŚ dokonuje WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o prowadzony monitoring stanu powietrza.	Uwaga techniczna.	TAK	Poprawiono: Oceny jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów zgodnie z art. 89 ustawy POŚ dokonuje WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o prowadzony monitoring stanu powietrza.
10	Str. 61 wers 6 od dołu	Strefa podkarpacka jest regionem rolniczo-przemysłowym.	usunąć Strefa podkarpacka jest regionem rolniczo-przemysłowym.	POP dotyczy strefy miasto Rzeszów.	TAK	usunięto
11	Str. 67 tabela 22, rysunek 8	W tabeli i na rysunku, dla stacji „Rzeszów Rejtana” wprowadzono dla roku 2011 i 2012 dane dotyczące wyników badań pyłu PM10.	Usunąć dla stacji „Rzeszów Rejtana” wprowadzone w tabeli i na rysunku dane dotyczące wyników badań pyłu PM10 dla lat 2011 i 2012.	Na stacji przy ul. Rejtana w latach 2011-2012 nie były prowadzone pomiary jakości powietrza w zakresie pyłu PM10.	TAK	usunięto
12	Str. 68 rysunek 9, wers 11 od dołu	Na rysunku i w tekście podano wartość 47 dni z przekroczeniem normy dobowej dla pyłu PM10.	Zmienić wartość ilości dni z przekroczeniem dobowej normy pyłu PM10 na 45	Na stacji równolegle prowadzone są pomiary automatyczne i manualne pyłu PM10. W takim przypadku do oceny wykorzystywana jest seria pomiarowa z referencyjnej manualnej metody grawimetrycznej. Wartość 47 pochodzi z pomiarów automatycznych natomiast wartość 45 z pomiarów manualnych. Celem ujednoczenia zapisów z oceny rocznej i POP proponuje się podać wartość z pomiarów manualnych.	TAK	poprawiono w tekście i na rysunku
13	Str. 184 tabela 63	W kolumnie: badane substancje dla automatycznej metody pomiaru: BaP, CO, NO, NOx, O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂	W kolumnie: badane substancje dla automatycznej metody pomiaru: BaP , CO, NO, NOx, O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂ , <u>benzen</u>	Metodą automatyczną badany jest benzen, nieuwzględniony w tabeli. Nie ma automatycznego pomiaru BaP.	TAK	poprawiono: C6H6, CO, NO, NOx, O3, PM10, SO2, NO2
14	Str. 186 tabela 65	Dla kodu sytuacji przekroczenia Pk15sRzPM10d1 jako przyczyna podane jest oddziaływanie emisji związanej z transportem	analiza przyczyny przekroczenia	W przypadku oceny za rok 2015 dla stężeń dobowych PM10 wskazano jako główną przyczynę sektor komunalno-bytowy.	TAK	Poprawio: oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
15	Str. 191 tabela 70	Brak danych dotyczących wyników pomiarów na stacji przy ul. Szopena za lata 2010-2012	Uzupełnić tabelę w oparciu o tabelę 23 na stronie 69	Uwaga techniczna	TAK	Poprawiono zgodnie z tab. 23
uwagi Urzędu Marszałkowskiego						
1	Do zmiany – projekt uchwały sejmiku.				NIE	Proszę o doszczegółowienie uwagi

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono	Odniesienie
URZĄD MIASTA RZESZOWA			
OPINIA POZYTYWNA			
brak uwag			
ZARZĄD ZIELENI MIEJSKIEJ W RZESZOWIE			

Oczyszczanie jezdni na wszystkich odcinkach przebiegających w obrębie drogi nr 94, ul. Rzecha, Lubelska i al. Wyzwolenia w Rzeszowie zostało przewidziane ze zbyt dużą częstotliwością. W chwili obecnej jezdnie w/w ulic oczyszczane są 2 razy w miesiącu i powyższą częstotliwość uważamy za wystarczającą. Nadmieniamy, że w przypadku wystąpienia zanieczyszczeń istnieje możliwość oczyszczenia poszczególnych jezdni poza harmonogramem. Natomiast przyjęcie częstotliwości oczyszczania w/w jezdni raz w tygodniu skutkować będzie znacznym wzrostem kosztu oczyszczania jezdni na terenie miasta lub koniecznością zmniejszenia częstotliwości pozostałych jezdni, w tym jezdni ulic znajdujących się w centrum miasta Rzeszowa. Z uwagi na powyższe proponujemy by w "aktualizacji programu..." częstotliwość oczyszczania jezdni na wszystkich odcinkach dróg przebiegających w obrębie drogi nr 94, ul. Rzecha, Lubelskiej i al. Wyzwolenia określić na dwa razy w miesiącu.

TAK

Czyszczenie powinno zatem odbywać się z częstotliwością raz w tygodniu na wymienionych odcinkach dróg w okresie od marca do maja w celu dokładnego wyczyszczenia dróg po zimie. W pozostałym okresie czyszczenie może odbywać się raz na dwa tygodnie jak realizowane jest to obecnie.

**do decyzji Urzędu
Marszałkowskiego**

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

Aktualizacja

Programu ochrony powietrza

dla strefy miasto Rzeszów – z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 wraz z rozszerzeniem związanym z osiągnięciem krajowego celu redukcji narażenia i z uwzględnieniem poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz z Planem Działań Krótkoterminowych”

Rzeszów, 2016 r.

Nadzór merytoryczny:

Andrzej Kulig	Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Grażyna Szafran-Ciach	Kierownik Oddziału instrumentów środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Małgorzata Szmuc	Inspektor w Oddziale instrumentów środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego

Zespół autorski:

ATMOTERM S.A.
45-031 Opole, ul. Łangowskiego 4
tel. +48 77 442 66 66, fax +48 77 442 66 95
E-mail: office@atmoterm.pl
<http://www.atmoterm.pl>

Zespół autorów:

pod kierownictwem mgr inż. Marty Wawrzynowskiej
mgr inż. Aneta Lochno
dr Agnieszka Placek
mgr inż. Agata Bechta
mgr inż. Magda Smolczyk
mgr inż. Dorota Kawulka
mgr inż. Tomasz Przybyła
mgr inż. Ireneusz Sobecki
mgr inż. Wojciech Łata
mgr Wojciech Wahlig

Opieka ze strony Zarządu:

mgr inż. Laura Kalbrun - dyrektor Centrum Analiz Środowiskowych i Informatyzacji

SPIS TREŚCI

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU.....	6
1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	9
2. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY	12
3. DIAGNOZA	30
4. PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH	35
4.1. ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE	35
4.2. KIERUNKI I ZAKRESY DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH W PRZYPADKU RYZYKA LUB WYSTĄPIENIA PRZEKROCZENIA POZIOMU ALARMOWEGO, DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO SUBSTANCJI W POWIETRZU .	36
4.3. LISTA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA, OBOWIĄZANYCH DO OGRANICZENIA LUB ZAPRZESTANIA WPROWADZANIA GAZÓW LUB PYŁÓW DO POWIETRZA	41
4.4. SPOSÓB ORGANIZACJI I OGRANICZEŃ LUB ZAKAZU RUCHU POJAZDÓW I INNYCH URZĄDZEŃ NAPĘDZANYCH SILNIKAMI SPALINOWYMI	41
4.5. SPOSÓB POSTĘPOWANIA ORGANÓW, INSTYTUCJI I PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA ORAZ ZACHOWANIA SIĘ OBYWATELI W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA PRZEKROCZEŃ.....	41
4.6. TRYB I SPOSÓB OGŁASZANIA O ZAISTNIENIU PRZEKROCZEŃ – PROCEDURY	43
4.7. OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH	51
4.8. SKUTKI REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH	53
4.9. UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIEŃ PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH.....	53
CZEŚĆ I – OPISOWA.....	54
5. CEL, PODSTAWY PRAWNE, METODA I ZAKRES STOSOWANIA DOKUMENTU..	55
5.1. CEL PROGRAMU	55
5.2. PODSTAWY PRAWNE	55
5.3. ZAKRES PROGRAMU.....	56
6. LOKALIZACJA I TOPOGRAFIA STREFY	56
6.1. DANE OGÓLNE	56
6.2. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH.....	58
6.3. OPIS STREFY OBJĘTEJ PROGRAMEM.....	60
7. OPIS STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE MIASTO RZESZÓW – ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA	63
7.1. SUBSTANCJE OBJĘTE PROGRAMEM I ŹRÓDŁA ICH POCHODZENIA.....	63
7.2. WYNIKI POMIARÓW JAKOŚCI POWIETRZA.....	64
7.3. OBLICZENIA I ANALIZA STANU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W ROKU BAZOWYM 2015.....	71
7.4. CZYNNIKI POWODUJĄCE PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMIAN FIZYKOCHEMICZNYCH	74
7.5. WPŁYW SUBSTANCJI OBJĘTYCH PROGRAMEM NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI.....	75
7.6. ANALIZA UDZIAŁU GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI – PROCENTOWY UDZIAŁ W ZANIECZYSZCZENIU POWIETRZA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI I POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	77
7.7. POZIOM TŁA SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH W ROKU BAZOWYM.....	82
7.8. ŁĄCZNA WIELKOŚĆ EMISJI SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH POWIETRZE POCHODZĄCYCH ZE ŹRÓDEŁ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE STREFY	82
8. PRZEWIDYWANY POZIOM SUBSTANCJI W POWIETRZU W ROKU PROGNOZOWANYM 2023.....	85
8.1. PROGNOZY ZMIANY WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU NIEPODEJMOWANIA ŻADNYCH DODATKOWYCH DZIAŁAŃ PONAD TE, KTÓRYCH KONIECZNOŚĆ PODJĘCIA WYNIKA Z ISTNIEJĄCYCH PRZEPISÓW.....	85

8.2. PROGNOZA POZIOMU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU PODJĘCIA WSZYSTKICH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH DO ROKU PROGNOZY 2023	88
8.3. DZIAŁANIA MOŻLIWE DO PODJĘCIA	89
9. ANALIZA ZMIAN JAKOŚCI POWIETRZA WYNIKAJĄCA Z PODJĘTYCH DZIAŁAŃ PO ROKU 2011	90
9.1. SKUTECZNOŚĆ PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ	90
9.2. WPŁYW CZYNNIKA METEOROLOGICZNEGO NA JAKOŚĆ POWIETRZA W STREFIE	95
10. DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DO PRZYWRÓCENIA STANDARDÓW JAKOŚCI POWIETRZA.....	102
10.1. PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ	102
10.2. OPIS DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH ZAPROPONOWANYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM ...	102
10.3. WYTYCZNE DO PROWADZENIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	106
10.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH UJĘTYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM	113
10.5. DZIAŁANIA NIEWYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA, ZAPLANOWANE I PRZEWDZIANE DO REALIZACJI	115
10.6. ŚRODKI SŁUŻĄCE OCHRONIE WRAŻLIWYCH GRUP LUDNOŚCI	116
CZEŚĆ II – OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA	118
11. OBOWIĄZKI	119
11.1. DZIAŁANIA NA POZIOMIE KRAJOWYM	119
11.2. OBOWIĄZKI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA, WIOŚ I INNYCH JEDNOSTEK W RAMACH REALIZACJI POP	119
11.3. OBOWIĄZKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH W RAMACH REALIZACJI POP	120
11.4. ZADANIA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA	121
11.5. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU	121
12. OGRANICZENIA.....	133
CZEŚĆ III – UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIENÍ	134
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STUDIÓW I PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ OBSZARÓW OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA LUB STREF PRZEMYSŁOWYCH.....	135
14. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA I EKOLOGICZNA INSTALACJI I URZĄDZEŃ.....	137
14.1. ... INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA PUNKTOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	137
14.2. ... INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA POWIERZCHNIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	143
14.3. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA LINIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI ...	149
14.4. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA ŹRÓDEŁ EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ	154
15. BILANSE ZANIECZYSZCZEŃ	158
15.1. BILANS ZANIECZYSZCZEŃ POCHODZĄCYCH Z TERENU STREFY	158
15.2. EMISJA NAPŁYWOWA	159
16. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH.....	162
16.1. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA DZIAŁAŃ	162
16.2. KOSZTY ZEWNĘTRZNE	165

17. CZAS POTRZEBNY NA REALIZACJĘ CELÓW PROGRAMU I PROGNOZY EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA.....	167
18. OPIS MODELU EMISYJNEGO	168
18.1.WERYFIKACJA MODELU.....	169
19. DZIAŁANIA NAPRAWCZE, KTÓRE NIE ZOSTAŁY WYTYPOWANE DO WDROŻENIA.....	170
20. OPINIOWANIE PROJEKTU DOKUMENTU I KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	171
CZĘŚĆ IV– INFORMACJA ZBIORCZA.....	172
21. INFORMACJA ZBIORCZA OPISUJĄCA PROGRAM	173
21.1.LOKALIZACJA NADMIERNYCH ZANIECZYSZCZEŃ	173
21.2.INFORMACJE OGÓLNE	175
21.3.CHARAKTER I OCENA ZANIECZYSZCZEŃ	179
21.4.POCHODZENIE ZANIECZYSZCZEŃ	183
21.5.ANALIZA SYTUACJI.....	187
22. WYKAZ MATERIAŁÓW, DOKUMENTÓW I PUBLIKACJI WYKORZYSTANYCH I PODDANYCH ANALIZIE PRZY OPRACOWANIU PROGRAMU.....	188
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	190
SPIS TABEL	207
SPIS RYSUNKÓW	212

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

B(a)P - benzo(a)piren jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)

b.d. – brak danych

biomasa - stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty oraz ziarna zbóż niespełniające wymagań jakościowych dla zbóż w zakupie interwencyjnym oraz inne zgodnie z definicją w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii¹

CAFE – potoczna nazwa dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (nazwa pochodzi od opracowanego programu – Clean Air for Europe)

CALPUFF – model symulacji dyspersji zanieczyszczeń na danym obszarze

EMEP - European Monitoring Environmental Program - opracowany przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ przy współpracy Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO) program monitoringu, mający na celu uzyskanie informacji o udziale poszczególnych państw w zanieczyszczaniu środowiska innych państw, m.in. w celu kontroli wypełniania międzynarodowych ustaleń i porozumień w sprawie strategii zmniejszania zanieczyszczeń na obszarze Europy. EMEP posiada 70 pomiarowych stacji lądowych na terenie 21 krajów Europy

emisja wtórna - zanieczyszczenia pyłowe powstające w wyniku reakcji i procesów zachodzących podczas transportu na duże odległości gazów (SO₂, NO_x, NH₃ oraz lotnych związków organicznych) oraz reemisja tj. unoszenie pyłu z podłoża (szczególnie na terenie miast)

GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

GIS – System Informacji Przestrzennej z ang. *Geographic Information System*

GUS – Główny Urząd Statystyczny

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

niska emisja - jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z indywidualnych systemów grzewczych wyposażonych w piece lub kotły, w których spalanie paliw odbywa się w mało efektywny sposób z niską sprawnością procesu spalania. Powodowana jest przez liczne źródła zlokalizowane głównie w obszarach gęstej zabudowy mieszkaniowej

OZE – odnawialne źródła energii

PDK – Plan działań krótkoterminowych

pelet – paliwo w postaci sprasowanej materii organicznej, mają kształt cylindryczny o średnicy 5-8 mm i długości 10-35 mm. Wytwarzane są z odpadów drzewnych tj. trociny, wióry o niskiej wilgotności, sprasowanych pod wysokim ciśnieniem w specjalnych prasach bez użycia dodatkowego lepiszcza. Jednostką handlową pelet jest kilogram. Spalanie pelet odbywa się automatycznie w specjalnych paleniskach

PGN – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 478

PM - pył (PM - ang. particulate matter) jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek stałych oraz ciekłych, zawieszonych w powietrzu. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany

PM10 – pył o średnicy aerodynamicznej do 10 µm

PM2,5 - pył o średnicy aerodynamicznej do 2,5 µm

PONE – Program Ograniczania Niskiej Emisji, polegający na wymianie starych kotłów lub pieców węglowych na nowoczesne kotły węglowe, retortowe, gazowe, ogrzewanie elektryczne, również uwzględniający zastosowanie alternatywnych źródeł energii lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. W ramach PONE likwidowane są również lokalne kotłownie węglowe

POP – skrócona nazwa Programu ochrony powietrza, dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych i docelowych stężeń zanieczyszczeń

poziom dopuszczalny – poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza

poziom docelowy – poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko, jako całość

Program – używane w niniejszym dokumencie, jako skrócona nazwa Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

unos – masa substancji powstającej w źródle i unoszonej z tego źródła przed jakimkolwiek urządzeniem oczyszczającym w określonym przedziale czasu, strumień substancji doprowadzony do urządzenia oczyszczającego

ustawa OOŚ – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1235

ustawa POŚ – ustawa Prawo Ochrony Środowiska - tekst jednolity w Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późniejszymi zmianami

WCZK – Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska lub Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie

WPOŚ – Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

źródła emisji liniowej - (zaliczone do powszechnego korzystania ze środowiska) to przede wszystkim drogi, ulice oraz inne trasy komunikacyjne przebiegające przez teren wyznaczonej strefy

źródła emisji powierzchniowej - (zaliczone do powszechnego korzystania ze środowiska) to źródła powodujące tzw. niską emisję. Zostały tu zaliczone obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z indywidualnymi źródłami ciepła, małe zakłady rzemieślnicze bądź usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej

źródła emisji punktowej - (zaliczone do korzystania ze środowiska) to emitory jednostek organizacyjnych o znaczącej emisji zanieczyszczeń, oddziałujące na obszar objęty analizą. Wśród nich występują zarówno emitory zlokalizowane na tym obszarze, jak i emitory zlokalizowane poza wskazanym obszarem, a mające istotny wpływ na wielkość notowanych stężeń substancji w powietrzu

1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Program ochrony powietrza jest aktualizacją przyjętych uchwałą Nr XXXIII/609/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych oraz uchwałą Nr XL/802/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29.11.2013 r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 wraz z Planem Działań Krótkoterminowych”. Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się oceny stanu jakości powietrza: strefę miasto Rzeszów (obejmuje teren miasta Rzeszowa) i strefę podkarpacką obejmującą teren całości województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszowa. Niniejsza Aktualizacja została opracowana dla strefy miasto Rzeszów.

Program odnosi się do opracowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015. Zgodnie z Oceną w strefie stwierdzono przekroczenia normatywne dwóch substancji: pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu mierzonych na stacji pomiarowej zlokalizowanej w Rzeszowie przy alei Rejtana. Aktualizacja Programu dotyczy również zanieczyszczenia pyłem PM2,5. W przypadku tej substancji nie zanotowano przekroczeń wartości normowanych w 2015 roku, natomiast istnieje konieczność dotrzymania poziomu krajowego celu redukcji narażenia i do 2020 roku spełnione powinny być ostrzejsze standardy jakości powietrza niż dotychczas. Norma ta dotyczy strefy miasto Rzeszów i nie obejmuje strefy podkarpackiej. Zanieczyszczenia, których dotyczy Aktualizacja mają wyraźny negatywny wpływ na zdrowie ludzi. Poniżej wartości normowane substancji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem.²

Tabela 1. Poziomy substancji w powietrzu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu³

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
pył zawieszony PM10	rok kalendarzowy	40	-	2005
	24 godziny	50	35	2005
pył zawieszony PM2,5	rok kalendarzowy	25	-	2015
pył zawieszony PM2,5	rok kalendarzowy	20	-	2020 – krajowy cel redukcji narażenia

² Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu [ng/m^3]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów docelowych
benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1	-	2013

W strefie miasto Rzeszów w 2015 roku przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 uśrednionych do roku nie zanotowano ($30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z dopuszczonych $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), natomiast zanotowano przekroczenia dopuszczalnej liczby dni z przekroczeniem dobowym pyłu PM10 (45 dni spośród 35 dni dopuszczalnych).

Przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu zanotowane było w 2015 roku na poziomie czterokrotnie wyższym od wartości dopuszczalnej określonej w przepisach (uśredniona do roku wartość dopuszczalna wynosi $1 \text{ ng}/\text{m}^3$).

W mieście pomiary stężeń pyłu PM2,5 od 2013 roku nie wskazują na wystąpienie przekroczeń wartości dopuszczalnych (w 2015 roku wartość zmierzona uśredniona do roku wynosiła $23 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z dopuszczalnych $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Dokonana w ramach Programu inwentaryzacja źródeł emisji (czyli źródeł pochodzenia analizowanych substancji w powietrzu) obejmowała źródła związane z:

- sektorem komunalno-bytowym (spalanie paliw do celów grzewczych w indywidualnych kotłach o małej mocy),
- komunikacją (emisja substancji pochodząca ze spalania paliw w silnikach samochodowych oraz emisja związana ze zużyciem pojazdów i dróg),
- przemysłem i energetyką zawodową (główne źródło to spalanie paliw do celów pozyskania energii cieplnej i elektrycznej jak i procesy technologiczne),
- rolnictwem i emisją niezorganizowaną (emisja z pojazdów rolniczych, upraw, hodowli, nawożenia oraz kopalni, hałd itp.)
- napływem emitowanych substancji spoza strefy miasto Rzeszów.

W wyniku przeprowadzonych analiz w ramach Rocznej oceny za 2015 rok jak i niniejszego Programu stwierdzono, iż główną przyczyną przekroczeń stężeń wymienionych substancji w powietrzu są źródła pochodzące z sektora komunalno-bytowego. Analizy oparte zostały na wynikach modelowania matematycznego uwzględniającego wiele czynników: wielkość emisji substancji, warunki meteorologiczne dla 2015 roku, ukształtowanie terenu. Mniejszy wpływ na jakość powietrza w strefie miały źródła związane z komunikacją i przemysłem. Źródła rolnicze i emisja niezorganizowana miały znikomy udział.

Na podstawie tej diagnozy opracowano obligatoryjny zestaw działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do uzyskania poprawy jakości powietrza (wskazano również zasięg i termin obowiązywania działań, środki, z których działania mogą być realizowane oraz organy odpowiedzialne za ich realizację). Działania skupiają się na:

- likwidacji pieców opalanych paliwem stałym do celów grzewczych w gospodarstwach domowych i zastępowaniem tego rodzaju ogrzewania podłączeniem do sieci ciepłowniczej,
- wymianie niskosprawnych urządzeń na nowoczesne przy zastosowaniu paliwa gazowego.

Dodatkowo zaproponowano zadania związane z:

- poprawą efektywności energetycznej (termomodernizacja budynków),
- produkcją energii prosumenckiej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- ograniczeniem emisji z dróg (czyszczenie dróg na mokro pozwala uniknąć ponownej emisji pyłu znajdującego się na jezdni),
- ograniczeniem emisji niezorganizowanej (stosowanie szeregu rozwiązań technicznych jak np. osłanianie taśmociągów),
- mających charakter organizacyjny nie przyczyniających się pośrednio do poprawy jakości powietrza w strefie (prowadzenie kampanii edukacyjnych uświadamiających kwestie związane z ochroną powietrza oraz usprawnienie systemu informowania mieszkańców o jakości powietrza).

W ramach Programu opracowano również Plan Działań Krótkoterminowych czyli zestaw wskazówek i wytycznych o procedurach i działaniach, jakie należy podjąć na wypadek zaistnienia ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczeń wartości normatywnych w powietrzu.

W wyniku realizacji działań, w roku 2023 powinna nastąpić poprawa jakości powietrza w zakresie stężeń pyłów PM10 i PM2,5 do poziomów wymaganych prawem. Działania związane z obniżeniem stężeń benzo(a)pirenu muszą być realizowane w skali kraju, aby móc osiągnąć poziom wymagany prawem, ponieważ doprowadzenie do poziomu docelowego stężeń benzo(a)pirenu nie jest ekonomicznie uzasadnione w skali strefy i technicznie niemożliwe.

2. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY

Harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych dla strefy miasto Rzeszów, opracowano w oparciu o dokonaną diagnozę istniejącego stanu jakości powietrza, założenia prognozy oraz analizę osiągniętych efektów ekologicznych przeprowadzonych działań w okresie lat 2013-2014.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych wraz z podaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację, skali czasowej i finansowej oraz źródeł ich finansowania. W harmonogramie dla poszczególnych zadań wskazano również sposób badania skuteczności ich realizacji. Wszystkie wskazane działania powinny być raportowane Zarządowi Województwa Podkarpackiego z wykorzystaniem tabel wskazanych w rozdziale 11.5. *Monitorowanie realizacji programu*. W rozdziale 10.2. *Opis działań naprawczych zaproponowanych w harmonogramie-rzeczowo finansowym* szczegółowo opisano wyznaczone działania z harmonogramu rzeczowo-finansowego.

Tabela 2. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie pierwsze

DZIAŁANIE PIERWSZE							
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeZSO						
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI						
Opis działania naprawczego	Realizacja opracowanego Programu ograniczania niskiej emisji obejmującego likwidację lub wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej, wymianę na urządzenia gazowe oraz węglowe klasy 5 jeśli na danym terenie nie występuje sieć ciepłownicza i gazowa.						
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów						
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny						
Jednostka realizująca zadanie	Prezydent Miasta Rzeszowa oraz osoby prawne, w tym jednostki organizacyjne realizujące zadania wskazane w Programie, w tym w szczególności zarządzający budynkami w mieście, dostawcy ciepła, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe						
Rodzaj środka	Techniczny						
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe						
Planowany termin wykonania	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	podłączenie do sieci ciepłowniczej 68 104,7 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach	podłączenie do sieci ciepłowniczej 102 157,1 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach	podłączenie do sieci ciepłowniczej 102 157,1 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach	podłączenie do sieci ciepłowniczej 102 157,1 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach	podłączenie do sieci ciepłowniczej 102 157,1 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach	podłączenie do sieci ciepłowniczej 102 157,1 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach	podłączenie do sieci ciepłowniczej 102 157,1 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

DZIAŁANIE PIERWSZE							
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeZSO						
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI						
	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 68 116,6 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 102 174,9 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 102 174,9 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 102 174,9 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 102 174,9 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 102 174,9 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu	starego typu lub podłączenie do sieci gazowej 102 174,9 m ² budynków ogrzewanych paliwem stałym węglowym w kotłach starego typu
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła z sektora komunalno-bytowego						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	podłączenie do sieci ciepłowniczej 9,5 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 10,69 mln zł	podłączenie do sieci ciepłowniczej 14,3 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 16,04 mln zł	podłączenie do sieci ciepłowniczej 14,3 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 16,04 mln zł	podłączenie do sieci ciepłowniczej 14,3 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 16,04 mln zł	podłączenie do sieci ciepłowniczej 14,3 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 16,04 mln zł	podłączenie do sieci ciepłowniczej 14,3 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 16,04 mln zł	podłączenie do sieci ciepłowniczej 14,3 mln zł lub podłączenie do sieci gazowej 16,04 mln zł
Szacowany efekt ekologiczny:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PM10 [Mg]	78,05	117,07	117,07	117,07	117,07	117,07	117,07

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

DZIAŁANIE PIERWSZE							
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeZSO						
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI						
PM2,5 [Mg]	61,71	62,56	62,56	62,56	62,56	62,56	62,56
BaP [Mg]	0,009	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Źródło finansowania	Własne samorządu, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska, RPO						
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Rzeszowa					
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego					
	Wskaźniki	Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.] wymienione niskosprawne źródła [szt./m ²] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM10 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM2.5 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji BaP [Mg/rok] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>					
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym					

Tabela 3. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie drugie

DZIAŁANIE DRUGIE						
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeTER					
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH					
Opis działania naprawczego	Wdrażanie zasad efektywności energetycznej w obiektach budowlanych w szczególności w obiektach użyteczności publicznej w tym przeprowadzenie termomodernizacji obiektów budowlanych poprzez prace remontowe prowadzące do kompleksowej termomodernizacji budynku oraz oszczędności energii, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i odnawialnych źródeł energii.					
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów					
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny					
Jednostka realizująca zadanie	Prezydent Rzeszowa					
Rodzaj środka	Techniczny					
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe					
Planowany termin wykonania	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	17,03 tys m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 9,1 tys. m ² powierzchni	25,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 13,7 tys. m ² powierzchni	25,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych h paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 13,7 tys. m ² powierzchni	25,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 13,7 tys. m ² powierzchni przy założeniu	25,5 tys. m ² powierzchni i obiektów ogrzewanych h paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 13,7 tys. m ²	25,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych h paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 13,7 tys. m ² powierzchni

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

DZIAŁANIE DRUGIE							
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeTER						
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH						
	przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	docieplenia ścian i wymiany stolarki	powierzchni i przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła związane z budynkami w tym obiektami użyteczności publicznej						
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w mln PLN	7,8						
Szacowany efekt ekologiczny:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PM10 [Mg/rok]	2,92	4,39	4,39	4,39	4,39	4,39	4,39
PM2,5 [Mg/rok]	2,31	3,47	3,47	3,47	3,47	3,47	3,47
BaP [Mg/rok]	0,0003	0,0005	0,0005	0,0005	0,0005	0,0005	0,0005
Źródło finansowania	Środki własne, środki właścicieli budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, RPO						
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Rzeszowa, zarządcy budynków					
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego					
	Wskaźniki	Powierzchnia lokali objętych termomodernizacją [m ²] Ilość obiektów budowlanych objętych termomodernizacją [szt.] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM10 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM2.5 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji BaP [Mg/rok] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>					

DZIAŁANIE DRUGIE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeTER	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH	
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 4. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie trzecie

DZIAŁANIE TRZECIE							
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeMMU						
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO						
Opis działania naprawczego	Czyszczenie ulic na mokro w okresie marzec-maj z częstotliwością określoną dla wyznaczonych obszarów dróg: 1 w tygodniu: wszystkie drogi przebiegające w obrysie drogi nr 94, ul. Rzecha, Lubelskiej i al. Wyzwolenia w Rzeszowie, w pozostałych miesiącach 2 razy w miesiącu oraz 1 raz w miesiącu: pozostałe drogi utwardzone w mieście						
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów						
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	Lokalny						
Jednostka realizująca zadanie	Zarządcy dróg w mieście						
Rodzaj środka	Techniczny						
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Krótkoterminowe						
Planowany termin wykonania	Zadanie realizowane ciągle						
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Transport						
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN/km	200-800						
Szacowany efekt ekologiczny:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

DZIAŁANIE TRZECIE							
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO		PkRzeMMU					
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO		CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO					
PM10 [Mg/rok]		6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
PM2,5 [Mg/rok]		1,64	1,64	1,64	1,64	1,64	1,64
Źródło finansowania		Własne samorządu					
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Zarządcy dróg wojewódzkich i lokalnych z terenu miasta Rzeszów					
	Organ odbierający	Zarząd województwa					
	Wskaźniki	Szacunkowa długość dróg [km] Częstotliwość z jaką zadanie było przeprowadzane [ile razy/ miesiąc] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji liniowej</i>					
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym					

Tabela 5. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie czwarte

DZIAŁANIE CZWARTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeEEk
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	EDUKACJA EKOLOGICZNA
Opis działania naprawczego	Akcje edukacyjne mające na celu uświadamianie społeczeństwa w zakresie: szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, korzyści płynących z podłączenia do scentralizowanych źródeł ciepła, termomodernizacji, promocja nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła i inne.
Lokalizacja działań	Miasto Rzeszów
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

DZIAŁANIE CZWARTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeEEk	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	EDUKACJA EKOLOGICZNA	
Jednostka realizująca zadanie	Prezydent Rzeszowa, Marszałek Województwa Podkarpackiego, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne	
Rodzaj środka	Oświatowy lub informacyjny	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Średnioterminowe	
Planowany termin wykonania	Zadane realizowane ciągle	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	200 000	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Własne samorządu, WFOŚiGW, NFOŚiGW, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Rzeszowa, Marszałek Województwa Podkarpackiego, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba przeprowadzonych akcji [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 6. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie piąte

DZIAŁANIE PIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzePZP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
Opis działania naprawczego	<p>1) Stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłów PM10 i PM2,5 oraz B(a)P, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących np. układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzania zieleni izolacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz ustalenia ograniczeń stosowania paliw mających negatywny wpływ na środowisko, w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłej) na indywidualne ze względów ekonomicznych (zakaz nie obowiązuje odcinków już wyłączonych z eksploatacji).</p> <p>2) W przypadku aktualizacji uchwalonych PZP zawarcie w nich dodatkowych zapisów dotyczących np. układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzania zieleni izolacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłej) na indywidualne ze względów ekonomicznych (zakaz nie obowiązuje odcinków już wyłączonych z eksploatacji).</p>
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Rada Miasta Rzeszów
Rodzaj środka	Prawny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe
Planowany termin wykonania	-
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Środek o charakterze regulacyjnym

DZIAŁANIE PIĄTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzePZP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	-	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Miasta Rzeszów
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba opracowanych Planów wraz ze stosownymi zapisami [szt.] Procent pokrycia powierzchni miasta Planami, w których zawarto niniejsze zapisy z działania piątego [%] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 7. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie szóste

DZIAŁANIE SZÓSTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeUCP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W REGULAMINIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIASTA
Opis działania naprawczego	Zastosowanie odpowiednich zapisów, zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miasta
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Rada miasta

DZIAŁANIE SZÓSTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeUCP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W REGULAMINIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIASTA	
Rodzaj środka	Prawny	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe	
Planowany termin wykonania	-	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Środek o charakterze regulacyjnym	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	-	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Miasta Rzeszów
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba opracowanych Regulaminów wraz ze stosownymi zapisami [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 8. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie siódme

DZIAŁANIE SIÓDME	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeUCP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ROZBUDOWA SIECI CIEPŁOWNICZEJ I GAZOWEJ
Opis działania naprawczego	Zapewnienie dostępu do sieci ciepłowniczej i gazowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci na obszarach, gdzie brakuje dostępu
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów

DZIAŁANIE SIÓDME		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeUCP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ROZBUDOWA SIECI CIEPŁOWNICZEJ I GAZOWEJ	
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny	
Jednostka realizująca zadanie	Podmioty zarządzające siecią ciepłowniczą i siecią gazową	
Rodzaj środka	Techniczny	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe	
Planowany termin wykonania	Według indywidualnych harmonogramów	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła sektora komunalno-bytowego, handel i usługi oraz małe i średnie przedsiębiorstwa	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Według indywidualnych kosztorysów	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Własne podmiotów, WFOŚiGW, NFOŚiGW, samorząd lokalny w przypadku spółek miejskich	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Samorząd lokalny
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba nowych połączeń [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	W ciągu 3 miesięcy od zakończonej inwestycji

Tabela 9. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie ósme

DZIAŁANIE ÓSME	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeOEN
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OGRANICZENIE EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ
Opis działania naprawczego	Ograniczenie emisji niezorganizowanej poprzez zastosowanie środków technicznych jak i organizacyjnych

DZIAŁANIE ÓSME		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeOEN	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OGRANICZENIE EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ	
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów	
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny	
Jednostka realizująca zadanie	odpowiednie podmioty	
Rodzaj środka	Techniczny/organizacyjny	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe	
Planowany termin wykonania	Według indywidualnych harmonogramów	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Zakłady produkcyjne/przemysł	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Według indywidualnych kosztorysów	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Własne podmiotów, WFOŚiGW, NFOŚiGW, samorząd lokalny w przypadku spółek miejskich	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	odpowiednie podmioty
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	W ciągu 3 miesięcy od zakończonej inwestycji

Tabela 10. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziewiąte

DZIAŁANIE DZIEWIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeSIM
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW
Opis działania naprawczego	Kontynuacja zadania naprawczego, polegającego na prognozowaniu stanu zanieczyszczenia w dniu bieżącym i dwóch kolejnych

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

DZIAŁANIE DZIEWIĄTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeSIM	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW	
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów	
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny	
Jednostka realizująca zadanie	Samorząd województwa	
Rodzaj środka	Techniczny	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	-	
Planowany termin wykonania	zadanie realizowane ciągle	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN/rok	40 000	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki własne samorządu, budżet państwa	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Marszałek województwa we współpracy z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 11. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziesiąte

DZIAŁANIE DZIESIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeBPiE
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	BUDOWNICTWO PASYWNE I ENERGOOSZCZĘDNE

DZIAŁANIE DZIESIĄTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeBPiE	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	BUDOWNICTWO PASYWNE I ENERGOOSZCZĘDNE	
Opis działania naprawczego	Przestrzeganie zasad określonego zapotrzebowania na energię do ogrzania 1 m ² w sezonie grzewczym w budynkach pasywnych i energooszczędnych.	
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów	
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny	
Jednostka realizująca zadanie	Prezydent Rzeszowa, jednostki podległe, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, zarządzający nieruchomościami	
Rodzaj środka	Prawny	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe	
Planowany termin wykonania	2017-2023	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła związane z budynkami w tym obiektami użyteczności publicznej	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w mln PLN	według kosztorysów inwestycyjnych	
Szacowany efekt ekologiczny:	brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Rzeszowa, zarządcy budynków
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego
	Wskaźniki	Liczba budynków oddanych do użytkowania spełniających normy energooszczędności [szt.]

DZIAŁANIE DZIESIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzeBPiE
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	BUDOWNICTWO PASYWNE I ENERGOOSZCZĘDNE
	Liczba budynków oddanych do użytkowania spełniających normy dla budynków pasywnych [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>
Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 12. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie jedenaste

DZIAŁANIE JEDENASTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzePEP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PRODUKCJA ENERGII PROSUMENCKIEJ W SEKTORZE PUBLICZNYM I MIESZKANIOWYM
Opis działania naprawczego	Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych poprzez zakup i montaż małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii, do produkcji energii elektrycznej lub ciepła
Lokalizacja działań	miasto Rzeszów
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Prezydent Rzeszowa, jednostki podległe, zarządzający nieruchomościami
Rodzaj środka	Techniczny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe

DZIAŁANIE JEDENASTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PkRzePEP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PRODUKCJA ENERGII PROSUMENCKIEJ W SEKTORZE PUBLICZNYM I MIESZKANIOWYM	
Planowany termin wykonania	2017-2023	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła związane z budynkami w tym obiektami użyteczności publicznej	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w mln PLN	według kosztorysów inwestycyjnych	
Szacowany efekt ekologiczny:	brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne środki zewnętrzne	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydent Rzeszowa, zarządcy budynków
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego
	Wskaźniki	Moc zainstalowanych urządzeń wykorzystujących OZE [MW] Produkcja energii z odnawialnych źródeł [MWh/rok] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

3. DIAGNOZA

Analiza jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów została dokonana w oparciu o Roczną ocenę jakości powietrza za rok 2015 wykonaną przez WIOŚ w Rzeszowie. W analizie posłużono się danymi wejściowymi z pomiarów stężeń jakości powietrza wykonywanych na terenie Rzeszowa w ramach Państwowego monitoringu środowiska. W zakresie analizowanych zanieczyszczeń w Rocznej ocenie za 2015 rok uwzględniono wyniki pomiarów z jednej stacji mierzącej stężenia pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Wyniki pomiarów zostały wsparte wynikami modelowania matematycznego wykonanymi przy użyciu modelu Calmet/Calpuff. W modelowaniu matematycznym posłużono się danymi wejściowymi o ładunkach i parametrach emisji poszczególnych substancji ze źródeł emisji zlokalizowanych na obszarze Rzeszowa jak i poza strefą oraz danymi meteorologicznymi za 2015 rok.

Na podstawie przeprowadzonych przez WIOŚ analiz wyznaczono obszary przekroczeń stężeń dopuszczalnych i docelowych wraz z liczbą ludności narażonej na podwyższone stężenia, które wystąpiły na terenie strefy w 2015 roku.

Porównanie obszarów przekroczeń

Zasięg i wielkość obszarów przekroczeń porównano z wynikami podobnych analiz wykonanych na potrzeby opracowania Programów ochrony powietrza dla 2011 i 2012 roku. Przedstawione w tabeli wyniki oznaczono paskami postępu oznaczając w ten sposób zmianę udziału obszarów przekroczeń i ludności narażonej na występowanie przekroczeń.

Tabela 13. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5 oraz docelowych benzo(a)pirenu w roku 2015 z latami 2011-2012 na terenie strefy miasto Rzeszów.⁴

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia w 2015	Obszar przekroczeń		Powierzchnia obszaru		Liczba narażonych	
		2015 rok	2012 rok	2015 rok	2012 rok	w 2015 roku	w 2012 roku
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM10							
1	Pk15sRzPM10a01	śródmieście	Śródmieście, Nowe Miasto, Wilkowyja, Południe, Baranówka, Staroniwa II, Zalesie, Biała	0,2	7,9	2 318	59 145
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM10							
1	Pk15sRzPM10d01	Śródmieście, Pobitno, Załęże, Wilkowyja, Nowe Miasto, Słocina, Zalesie, Biała, Zwiężczyca, Śródmieście, Staroniwa, Przybyszówka, Baranówka, Miłocin	niemal całość obszaru miasta	37,2	54,5	129 371	168 450
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM2,5							
1	brak	brak	Śródmieście, Zalesie, Biała	0	2,12	0	14 490
Lp.	Kod sytuacji przekroczenia w 2015	Obszar przekroczeń		Powierzchnia obszaru		Liczba narażonych	
		2015 rok	2011 rok	2015 rok	2011 rok	w 2015 roku	w 2011 roku
1	Pk15sRzBaPa01	wszystkie dzielnice	wszystkie dzielnice	98,3	108,79	176 233	180 000

⁴ źródło: opracowanie własne

Analizując dane o zasięgu obszarów przekroczeń jakie występowały w zakresie stężeń zanieczyszczeń pyłu PM10 w roku 2012 w porównaniu do roku bazowego 2015, należy zauważyć, iż zdecydowanie zmniejszył się zasięg oddziaływania tej substancji. Liczba osób narażonych na oddziaływanie podwyższonych stężeń PM10 zmalała o 96% w przypadku stężeń średniorocznych i o 23% w przypadku stężeń średniodobowych. W 2015 roku nie wyznaczono obszaru przekroczeń stężeń pyłu PM2,5 przy czym w 2012 roku obszarem przekroczeń objęte były dzielnice Śródmieście, Zalesie i Biała z liczbą 14,5 tysiąca mieszkańców narażonych na występowanie podwyższonych stężeń.

Analizując analogicznie sytuację zasięgu obszarów przekroczeń określonych w 2011 i 2015 roku dla benzo(a)pirenu stwierdza się, iż zasięg jak i liczba ludności narażonej na podwyższone stężenia nie zmieniły się znacząco.

Analiza obszarów występowania przekroczeń w Rzeszowie została dokonana również na podstawie przeprowadzonego dodatkowego modelowania wykorzystującego dane meteorologiczne dla 2012 roku oraz dane emisyjne dla 2015 roku. Wyniki tego modelowania miały wskazać, które z obszarów przekroczeń mogą się pojawić przy założeniu, że warunki meteorologiczne będą znacznie bardziej niekorzystne niż w 2015 roku, a wielkość emisji będzie na obecnym poziomie. Analiza ta wykazała, iż istnieje realne ryzyko wystąpienia obszarów przekroczeń w zakresie stężeń pyłu PM2,5 które były diagnozowane w 2012 roku w Programie.

Porównanie wyników pomiarów

Porównanie wyników pomiarów stężeń z lat 2011 i 2015 w przypadku benzo(a)pirenu oraz 2012 i 2015 w przypadku zanieczyszczeń pyłowych dokonano w oparciu o dane zawarte w rocznych ocenach jakości powietrza opracowanych przez WIOŚ w Rzeszowie. W analizie uwzględniono tylko dostępne dane z lat 2012 i 2015 o stężeniach substancji ze stacji przy al. Rejtana, która funkcjonowała przez cały analizowany okres w zakresie stężeń pyłu PM2,5, natomiast w zakresie PM10 i benzo(a)pirenu porównano dane z dwóch punktów, gdyż nie były prowadzone pomiary na jednej stacji przez cały analizowany okres.

Tabela 14. Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w roku 2011 i 2015 na terenie strefy miasto Rzeszów⁵

Wartość normowana		Wynik pomiaru	
		2012	2015
pył zawieszony PM10			
okres uśredniania wyników	jednostka	Szopena	Rejtana
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	40	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	ilość dni	58	45
pył zawieszony PM2,5			
okres uśredniania wyników	jednostka	Rzeszów, Rejtana	

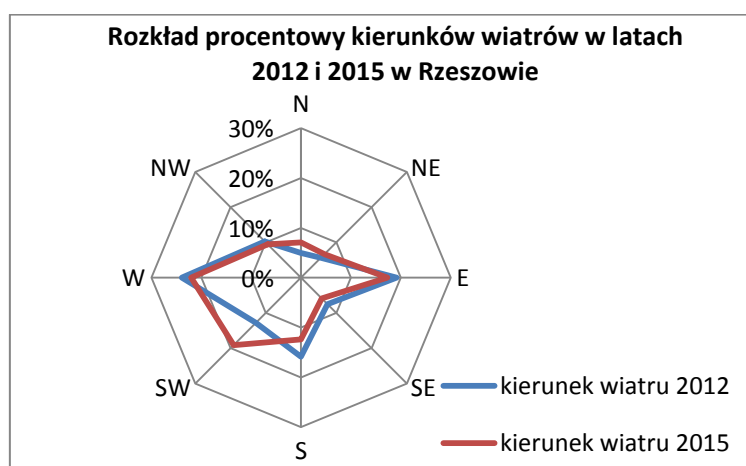
⁵ źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny jakości powietrza w roku 2011 i 2015 w województwie podkarpackim

Wartość normowana		Wynik pomiaru	
		2012	2015
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	28	23
Wartość normowana		Wynik pomiaru	
		2011	2015
benzo(a)piren			
okres uśredniania wyników	jednostka	Szopena	Rejtana
stężenie średnioroczne	[ng/m^3]	5	4

Z analizy porównawczej wynika iż wszystkie zmierzone wartości stężeń oraz liczby dni z przekroczeniem zarejestrowane w roku 2015 są niższe od tych, które zmierzono w roku 2011 pod kątem benzo(a)pirenu i w 2012 roku pod kątem zanieczyszczeń pyłowych.

Analiza czynników meteorologicznych

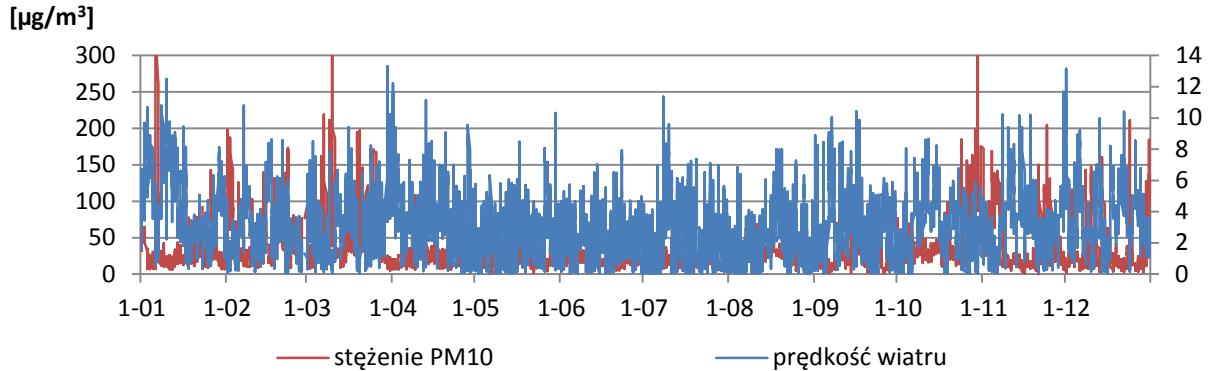
Jakość powietrza zależy w dużej mierze od czynników meteorologicznych dlatego poddano analizie również warunki meteorologiczne jakie panowały na obszarze strefy w 2012 i 2015 roku. W analizie posłużono się wynikami uzyskanymi z modelu meteorologicznego WRF. W wyniku przeprowadzonej analizy wskazano na ile czynniki meteorologiczne porównane w obu okresach wpływały na wysokość stężeń zanieczyszczeń i wielkość obszarów przekroczeń w strefie (brak obszarów przekroczeń stężeń PM_{2,5} w 2015 roku). Szacuje się, że na jakość powietrza, aż w 70% wpływ mają czynniki meteorologiczne. Największe znaczenie ma kierunek i prędkość wiatru oraz temperatura. Prędkość wiatru decyduje o tempie rozproszenia zanieczyszczeń, a kierunek o trasie ich transportu. Porównując wyniki kierunku i prędkości wiatru dla obszaru miasta stwierdzono, iż w 2012 i 2015 roku rozkład procentowy kierunków wiatru był podobny.

Rysunek 1. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w punkcie pomiarowym w Rzeszowie w latach 2015 i 2012.

Z analizy prędkości wiatru i jej wpływu na występowanie przekroczeń stężeń dopuszczalnych substancji wynika, iż w okresach występowania przekroczeń średnie prędkości wiatru były w 2012 roku o 16% niższe (w skali roku) aniżeli w okresach w których nie występowały przekroczenia

z danego kierunku. W 2015 roku w dniach z przekroczeniami średnia zanotowana prędkość wiatrów była niższa o 37%. Potwierdza to tezę, iż niska prędkość wiatru wpływa na kumulowanie się zanieczyszczeń w powietrzu. Dodatkowo poniżej przedstawiono rozkład czasowy zależności prędkości wiatru i wysokości stężeń pyłu PM10 w powietrzu.

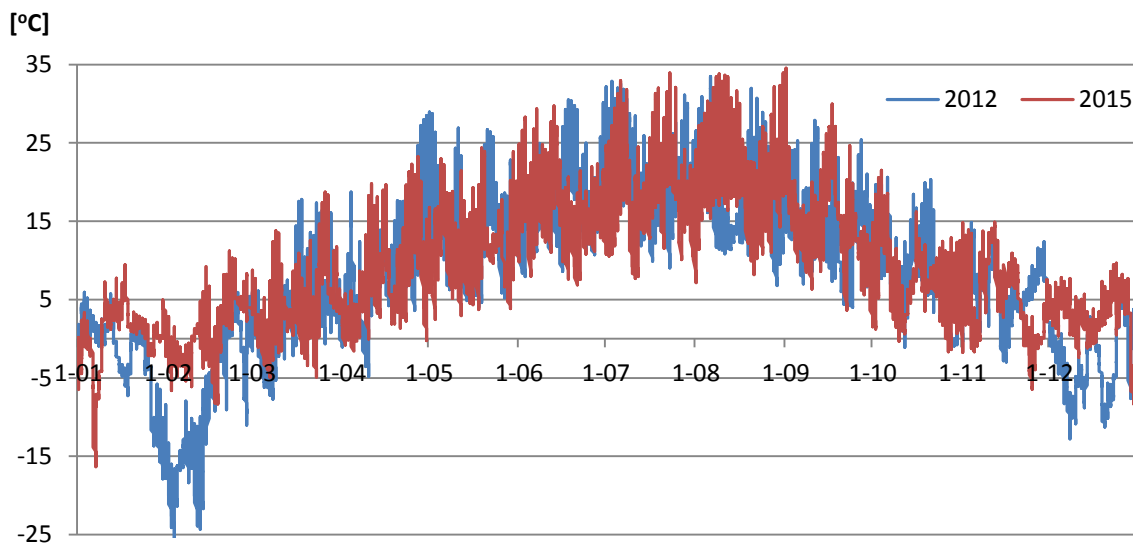

Rysunek 2. Rozkład czasowy stężeń 1-godzinowych pyłu PM10 oraz prędkości wiatru na stacji w Rzeszowie w 2015 roku.

Porównanie wyników dla stacji wskazuje na podwyższenie stężeń pyłu PM10 przy zmniejszającej się prędkości wiatru. Szczególnie sytuacje te widoczne są w styczniu, marcu i listopadzie 2015 roku.

Analizie poddano również zestawienie prędkości wiatru zarejestrowanych w 2012 i 2015 roku. Z zestawień wynika, iż prędkości wiatru zarejestrowane na stacjach w Rzeszowie przy ul. Szopena i al. Rejtana nie różniły się znacząco.

Spośród warunków meteorologicznych mających wpływ na jakość powietrza należy też wskazać zmienność temperatury otoczenia. Wysokość temperatur wpływa na wielkość emisji substancji pochodzących ze źródeł ogrzewania, a co za tym idzie wysokość stężeń zanieczyszczeń i determinuje zmienność czasową wielkości emisji powierzchniowej w ciągu roku.

Rysunek 3. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Rzeszowie dla lat 2012 i 2015

Porównując wartości temperatur dla roku 2012 i 2015 można stwierdzić, iż oprócz lutego i grudnia rozkład temperatur był podobny. W 2012 roku w porównaniu do 2015 roku zanotowane temperatury w lutym i grudniu były niższe i wówczas zanotowano więcej dni z przekroczeniem wartości dopuszczalnej pyłu PM10 niż w 2015 roku.

Warunki meteorologiczne występujące w obu analizowanych okresach wpłynęły w znaczny sposób na jakość powietrza. W największym stopniu do zmiany wysokości stężeń przyczyniła się temperatura powietrza, której średnia roczna wartość w 2015 roku była o ponad 1°C wyższa aniżeli w 2012 roku. Pozostałe parametry mają również wpływ na jakość powietrza, ale w porównaniu lat 2012 i 2015 nie ma znaczących różnic w prędkości wiatru i innych parametrów opisanych w szczegółowej analizie wpływu czynnika meteorologicznego na jakość powietrza w strefie. Czynniki meteorologiczne w połączeniu z różnicą emisji z poszczególnych źródeł miały wpływ na zmianę zasięgu obszarów przekroczeń w latach 2012 i 2015 dla poszczególnych substancji.

4. PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Zadaniem Planu działań krótkoterminowych (dalej PDK), zgodnie z art. 92 ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Dla strefy miasto Rzeszów przyjęto uchwałą Nr XXXIII/609/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pienu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych oraz uchwałą Nr XL/802/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29.11.2013r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 wraz z Planem Działań Krótkoterminowych”. Niniejszy Plan jest aktualizacją już uchwalonych Planów i obejmuje trzy substancje: pył zawieszony PM10, PM2,5 oraz benzo(a)piren.

Zakres podejmowanych działań w ramach PDK został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych w odniesieniu do źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

4.1. ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE

Wielkość poziomów substancji w powietrzu w strefie

Aktualizacja niniejszego PDK obejmuje cały teren strefy miasto Rzeszów. Dokładna charakterystyka strefy dostępna jest w rozdziale 6.

Normowane poziomy stężenie zanieczyszczeń objętych PDK zostały określone w Rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu⁶. W Rzeszowie w roku bazowym 2015 zanotowano następujące przekroczenia wartości normatywnych:

Pył zawieszony PM10

- przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego wyznaczonego na podstawie modelowania matematycznego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinnego ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinnego (35 razy/rok) – zarejestrowano w 2015 roku w strefie 45 przypadków wystąpienia przekroczenia.

Pył zawieszony PM2,5

Poziom dopuszczalny dla wartości stężenia średniorocznego wynosi $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (do osiągnięcia w 2015 roku) i $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (krajowy cel redukcji narażenia do osiągnięcia w 2020 roku). W 2015 roku nie zanotowano przekroczeń wartości dopuszczalnej stężenia średniorocznego pyłu PM2,5.

⁶ Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031

Benzo(a)piren

Poziom docelowy stężenia średniorocznego wynosi 1 ng/m^3 i powinien być zostać osiągnięty w 2013 roku. W 2015 roku poziom ten przekroczony został czterokrotnie. Dokładne zestawienie wartości kreślących stan jakości powietrza w strefie przedstawiono w rozdziale 7.

Potencjalne źródła przekroczeń poziomów substancji w strefie oraz charakterystyka obszaru objętego Planem Działań Krótkoterminowych

W poniższej tabeli zestawiono obszary przekroczeń kolejnych zanieczyszczeń wraz z przyczyną wystąpienia przekroczeń. Cały obszar objęty PDK ma charakter miejski.

Tabela 15. Obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 oraz docelowych dla benzo(a)pirenu w Rzeszowie wraz z powodem wystąpienia przekroczeń

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM10		
1	Pk15sRzPM10a01	oddziaływanie emisji związanych z transportem
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM10		
1	Pk15sRzPM10d01	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu		
1	Pk15sRzBaPa01	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

4.2.KIERUNKI I ZAKRESY DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH W PRZYPADKU RYZYKA LUB WYSTĄPIENIA PRZEKROCZENIA POZIOMU ALARMOWEGO, DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO SUBSTANCJI W POWIETRZU

Zgodnie z już uchwalonymi Planami Działań Krótkoterminowych w strefie obowiązują trzy poziomy powiadamiania oraz jeden poziom informacyjny zgodnie z poniższą tabelą.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Tabela 16. Działania krótkoterminowe w Rzeszowie dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
POZIOM I (ryzyko lub wystąpienie przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej)					
RzeInf	informacja o możliwości wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej	Informacje na stronie internetowej o możliwości wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu PM10, PM2,5 oraz docelowej benzo(a)pirenu	-	WCZK	-
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia progu informowania)					
RzeInf	informacja o wystąpieniu przekroczenia wartości progu informowania	informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu II	-	WCZK	-
RzeIISsg	zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli	należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	emisja niezorganizowana	obywatele	Straż Miejska Policja
RzeIIPo	wzmoczenie kontroli zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy)	należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	emisja niezorganizowana	obywatele	Straż Miejska Policja
RzeIIPk	Zakaz palenia w kominkach	nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	emisja powierzchniowa	obywatele	Straż Miejska
RzeIIOm	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	zalecenie – jeżeli jest to możliwe, aby nie ogrzewać węglem lub aby ogrzewać węglem lepszej jakości	emisja powierzchniowa	obywatele	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
RzeIIKw	Zakaz używania kotłów węglowych/na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń	nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	emisja powierzchniowa	obywatele	Straż Miejska
POZIOM III (wystąpienie przekroczenia wartości alarmowej)					
RzeInf	informacja o wystąpieniu poziomu alarmowego	informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu III	-	WCZK	-
RzeIIKkm	korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego, wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	emisja liniowa	obywatele	-
RzeIIISs	zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym	emisja niezorganizowana	obywatele	Straż Miejska Policja
RzeIIIPo	wzmożenie kontroli zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy)	należy realizować w okresie jesiennym i wiosennym	emisja niezorganizowana	obywatele	Straż Miejska Policja
RzeIIIPk	Zakaz palenia w kominkach	nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	emisja powierzchniowa	obywatele	Straż Miejska
RzeIIOm	ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	zalecenie – jeżeli jest to możliwe, aby nie ogrzewać węglem lub aby ogrzewać węglem lepszej jakości	emisja powierzchniowa	obywatele	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
RzeIIISo	wzmożenie kontroli zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	emisja powierzchniowa	-	Straż Miejska
RzeIIIZw	Bezwzględny zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miasta	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	odpowiednie zarządy dróg na terenie miasta – właściwe oznakowanie dróg, przedsiębiorstwa przewozowe	Straż Miejska, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego
RzeIIIMy	Mycie ulic na mokro	Należy zmyć na mokro wszystkie główne ulice w mieście, jeżeli nie występują opady (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarządzający drogami	Straż Miejska Policja
RzeIIIDzi	Zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni	dyrektorzy jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych informują podopiecznych o zaleceniach	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	Straż Miejska
DZIAŁANIA INFORMACYJNE WCZK DLA ALERTU POZIOMU II I III					

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
RzeInOb	<p>zalecenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń zanieczyszczeń (głównie centrum miasta), - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia lub całkowitego zaniechania (wystąpienie stężeń alarmowych) wietrzenia mieszkań 	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	obywatele	-
RzeInDy	ograniczenie lub zakaz (wystąpienie stężeń alarmowych) przebywania dzieci na otwartej przestrzeni	dyrektorzy jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych informują podopiecznych o zaleceniach	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
RzeInSł	wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych, straży pożarnej)	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej oraz komendantów straży pożarnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni, komendanci straży pożarnej	-

4.3.LISTA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA, OBOWIĄZANYCH DO OGRANICZENIA LUB ZAPRZESTANIA WPROWADZANIA GAZÓW LUB PYŁÓW DO POWIETRZA

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją i obliczonymi bilansami źródeł zanieczyszczeń w strefie (rozdział 14), podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu PM10, a także docelowej benzo(a)pirenu w obszarach zamieszkałych są źródła powierzchniowe.

Źródła emisji punktowej (energetyczna i technologiczna), w strefie, przeważają w wydzielonych rejonach przemysłowych, gdzie działania krótkoterminowe nie mają racji bytu. W związku z powyższym nie wyznacza się obligatoryjnych działań dla podmiotów korzystających ze środowiska (źródła punktowe) w ramach Planu Działań Krótkoterminowych.

4.4.SPOSÓB ORGANIZACJI I OGRANICZEŃ LUB ZAKAZU RUCHU POJAZDÓW I INNYCH URZĄDZEŃ NAPĘDZANYCH SILNIKAMI SPALINOWYMI

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłów zawieszonych, a także docelowej benzo(a)pirenu jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody (źródła powierzchniowe).

Emisja komunikacyjna (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w strefie miasto Rzeszów, w ogólnej emisji ww. zanieczyszczeń ma niski udział. Jednak w związku dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy podkarpackiej OKREŚLA SIĘ iż w sytuacji wystąpienia stężenia alarmowego pyłu PM10:

- stosuje się bezwzględny zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miasta w przypadku wystąpienia stężeń alarmowych,
- nakaz czyszczenia ulic na mokro w przypadku braku opadów (zadania nie realizuje się przy temperaturze <3°C).

4.5.SPOSÓB POSTĘPOWANIA ORGANÓW, INSTYTUCJI I PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA ORAZ ZACHOWANIA SIĘ OBYWATELI W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA PRZEKROCZEŃ

Sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie działań krótkoterminowych określa Ustawa POŚ.

- Zarząd Województwa Podkarpackiego - odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji Planu działań krótkoterminowych z Prezydentem Rzeszowa,
- Sejmik Województwa – odpowiada za uchwalenie PDK,
- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska odpowiada za:
 - monitoring jakości powietrza zgodnie z wymogami stawianymi przez Państwowy Monitoring Środowiska,

- powiadamianie organów o stanie jakości powietrza i wystąpieniu ryzyka wystąpienia lub wystąpieniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych i alarmowych substancji w powietrzu,
- sprawuje nadzór w zakresie terminowego uchwalania programów ochrony powietrza i PDK oraz realizacji programów ochrony powietrza i PDK przez prezydenta miasta i inne podmioty;
- Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego oraz Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiada za:
 - ogłoszenie określonego poziomu alarmu,
 - niezwłoczne powiadamianie społeczeństwa i podmiotów określonych w PDK o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych dla każdego rodzaju ogłoszonego alertu,
 - współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej niższego szczebla,
 - nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności,
 - współpracę z podmiotami realizującymi monitoring środowiska,
 - dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum,
 - uzupełnienie zapisów Planów Zarządzania Kryzysowego o wskazania realizacji PDK,
 - zamieszczanie powiadomień o ogłoszeniu bądź odwołaniu alarmu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

Dodatkowo określa się sposób postępowania jednostek wskazanych do realizacji zapisów PDK takich jak:

- Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:
 - śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK,
 - powiadamiają personel o ogłoszeniu alarmu i sposobie postępowania w trakcie alertu,
 - zapewniają warunki do przyjęcia zwiększonej liczby pacjentów.
- Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:
 - śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK,
 - powiadamiają personel o ogłoszeniu alertu i sposobie postępowania w trakcie alertu,
 - wydają zalecenia dotyczące sposobu postępowania w trakcie trwania alertu poprzez ograniczenie przebywania na otwartej przestrzeni, ograniczenie wyjść poza obszar budynków w czasie wolnym, ograniczenie wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni czy ograniczenia wietrzenia pomieszczeń.
- Zarządcy dróg odpowiadają za:
 - organizację zakazu wjazdu samochodów ciężarowych do miasta,
 - przygotowanie objazdów i znaków informacyjnych,
 - czyszczenie dróg w okresie bezdeszczowym.
- Straż miejska:
 - prowadzi wzmożone kontrole dotyczące zakazu spalania odpadów w piecach domowych,
 - prowadzi kontrole w zakresie palenia w kominkach,
 - prowadzi kontrole przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych jak i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (codziennie na obszarze przekroczeń, w dniach

wystąpienia przekroczeń wartości stężeń progu informowania oraz alarmowych pyłu PM10).

- Ludność znajdująca się na obszarze realizacji PDK i ogłoszenia alarmów powinna stosować się do zaleceń w zakresie:
 - ograniczenia przebywania w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw i obszarach o najwyższych stężeniach w dniach występowania alertu poziomu II i III,
 - ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III stopnia,
 - ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III stopnia,
 - ograniczenia działań mogących wpływać na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III stopnia poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogenych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,
 - ograniczenie korzystania z samochodów osobowych i korzystanie z komunikacji zbiorowej w dniach ogłoszenia alertu III.

Biorąc pod uwagę wysoce negatywny wpływ pyłów zawieszonych oraz benzo(a)pirenu na zdrowie ludzi w dniach, w których występują wysokie wartości tych zanieczyszczeń, zaleca się ograniczanie czasu przebywania na powietrzu zwłaszcza przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze oraz przez osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry, oczu, oczu i chorobami krążenia.

4.6. TRYB I SPOSÓB OGŁASZANIA O ZAISTNIENIU PRZEKROCZEŃ – PROCEDURY

Na podstawie Wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do określania ryzyka przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych zanieczyszczeń w powietrzu oraz przekazywania informacji o stwierdzonym ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu tych poziomów⁷, określono sposób oceny jakości powietrza w celu określenia poziomów i przekroczeń wartości normowanych.

WIOŚ w Rzeszowie jako jednostka działająca w ramach PMS dokonuje bieżącej oceny jakości powietrza i zobowiązana jest do przekazywania informacji wskazanym jednostkom. Zakres odpowiedzialności poszczególnych jednostek został przedstawiony w rozdziale 4.7.

Wyznacza się dla obszaru strefy miasto Rzeszów trzy poziomy powiadomień w ramach PDK:

- **Alert I POZIOMU** dotyczące ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu,
- **Alert II POZIOMU** dotyczący wystąpienia przekroczenia poziomu informowania substancji w powietrzu,
- **Alert III POZIOMU** dotyczący wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu.

⁷ Wytyczne opracowano w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Powiadomienie o każdym z poziomów w formie komunikatu ogłaszane jest przez WCZK w Rzeszowie po otrzymaniu informacji o wynikach pomiarów z WIOŚ w Rzeszowie. Komunikat wydany przez WCZK zawiera informacje o:

- ogłoszonym alertcie oraz zanieczyszczeniu, którego stężenie zostało przekroczone lub istnieje ryzyko przekroczenia,
- przyczynach wystąpienia,
- czasie obowiązywania alertu oraz prognozach zmian poziomów substancji w powietrzu, łącznie z przyczynami tych zmian,
- zagrożeniu w czasie trwania alertu, w tym możliwe negatywne skutki dla zdrowia oraz grupy ludności wrażliwe na pogarszającą się jakość powietrza,
- zalecenia dla ludności i konieczne do podjęcia środki ostrożności,
- działania krótkoterminowe, które należy podejmować w czasie każdego z alertów,
- kontakt do odpowiednich służb.

Komunikaty przekazywane są do powiatowego centrum zarządzania kryzysowego, społeczeństwa oraz podmiotów korzystających ze środowiska.

Tabela 17. Procedury do zgłaszania alertów

POZIOM I	
WARUNEK	<p>Działanie powinno być podejmowane po uzyskaniu z WIOŚ informacji z systemu monitoringu o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10, PM2,5 lub docelowego poziomu B(a)P. Alert ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 40 µg/m³ dla pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej (50 µg/m³) spośród średnich dobowych stężeń pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy lub w danym roku, • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 25 µg/m³ dla pyłu PM2,5 z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia poziomu docelowego wynoszącego 1 ng/m³ dla B(a)P z ostatnich 12 miesięcy,
DZIAŁANIE	<p>Ogłoszenie alertu poziomu I – informacja na stronie internetowej WCZK oraz RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji</p> <p>Informacja zawiera rodzaj i poziom alertu, datę i obszar, na jakim istnieje ryzyko bądź przekroczenie stężenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5 ryzyko bądź przekroczenie stężenia docelowego benzo(a)pirenu, przyczyny tego stanu, kontaktowy numer telefonu do informowania</p>
POZIOM II	
WARUNEK	<p>Działanie powinno być podejmowane po uzyskaniu z WIOŚ informacji z systemu monitoringu i systemu prognoz o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania dla pyłu PM10. Przekroczenie poziomu informowania stanowi kryterium pojawienia się ryzyka wystąpienia poziomu alarmowego zgodnie z definicją podaną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu⁸. Alert ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10 powyżej wartości 200 µg/m³ (poziom informowania).</p>
DZIAŁANIE	<p>Ogłoszenie alertu poziomu II</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa Podkarpackiego. • przekazanie informacji odpowiednim jednostkom samorządu lokalnego oraz podmiotom i instytucjom obowiązującym do podjęcia działań

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 1031

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

	<p>Komunikat przekazywany przez WCZK zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj i poziom alertu, • datę i obszar, na jakim wystąpiło przekroczenie progu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10, • przyczyny tego stanu, • przewidywany czas trwania przekroczenia, • wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte, • informacje o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych, • możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo, • kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi <p>Niezwłoczne przekazanie przez PCZK informacji o sytuacji do Prezydenta Rzeszowa oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań</p> <p>Odwołanie alertu poziomu II następuje po informacji WIOS, gdy w oparciu o wyniki monitoringu wykazane zostaną stężenia 24-godz pyłu zawieszonego poniżej progu informowania. W sytuacji wzrostu stężeń 24-godz pyłu zawieszonego powyżej progu alarmowego na podstawie informacji WIOŚ alert poziomu II zostaje zastąpiony alertem poziomu III</p>
POZIOM III	
WARUNEK	<p>Działanie powinno być podejmowane po uzyskaniu z WIOŚ informacji z systemu monitoringu o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego określonego dla pyłu zawieszonego PM10, stężenie 24-godz pyłu zawieszonego PM10 $\geq 300 \mu\text{g}/\text{m}^3$</p>
DZIAŁANIE	<p>Ogłoszenie alertu poziomu III</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego, • przekazanie informacji Prezydentowi oraz podmiotom i instytucjom obowiązującym do podjęcia działań <p>Komunikat zawiera informacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj i poziom alertu, • datę i obszar, na jakim wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego określonego dla pyłu zawieszonego PM10, • przyczyny tego stanu, • przewidywany czas trwania przekroczenia, • wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte, • informacje o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych, • możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

- kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

Niezwłoczne przekazanie przez PCZK informacji o sytuacji do Prezydenta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.

Odwołanie alertu poziomu III następuje na podstawie informacji WIOŚ, gdy w oparciu o wyniki monitoringu wykazane zostaną stężenia 24-godz pyłu zawieszonego poniżej progu alarmowego. W sytuacji występowania stężeń 24-godz pyłu zawieszonego na poziomie powyżej progu informowania na podstawie informacji WIOŚ alert poziomu III zostaje zastąpiony alertem poziomu II

Tryb ogłaszania alertów

System informowania społeczeństwa należy oprzeć na trzech poziomach alertów według następujących kryteriów:

Poziom I - wystąpiło ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu

Poziom II - wystąpiło przekroczenie progu informowania dla pyłu PM10,

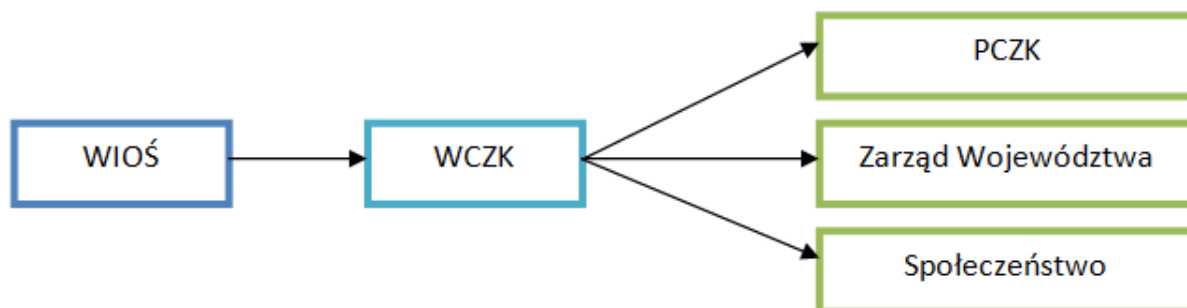
Poziom III - wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu PM10.

Ogłaszanie alarmu wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

Alert Poziomu I

Jeżeli w trakcie prowadzonych przez WIOŚ obserwacji oraz prognoz stężeń zanieczyszczeń odnotowane zostanie ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu przekazuje on informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarząd Województwa Podkarpackiego, a także społeczeństwo poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO).

Rysunek 4. Schemat przepływu informacji dla Alertu I

W ramach alertu I poziomu nie są podejmowane żadne działania mające na celu redukcję stężeń zanieczyszczeń. Wprowadza się środki ostrożności w celu ochrony wrażliwych grup ludności poprzez zalecenia sposobu postępowania, m.in. ograniczenie czasu przebywania na powietrzu w czasie występowania podwyższonych stężeń substancji. Środki ostrożności powinny być zachowane przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze, osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry oraz ze skłonnościami do infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych.

Alert Poziomu II

Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie poziomu informowania przekazuje on niezwłocznie informację

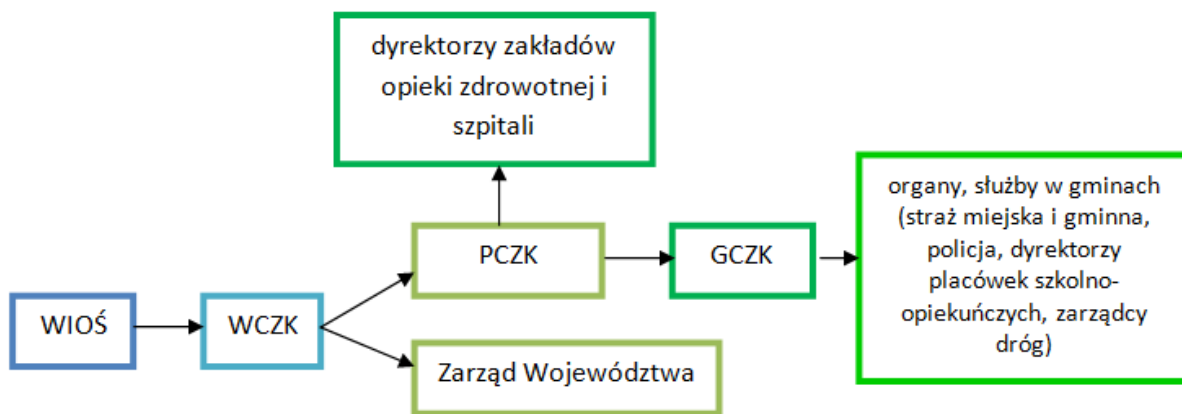
Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Jednocześnie na podstawie prognoz stężeń tego zanieczyszczenia oraz prognoz meteorologicznych określa przypuszczalny czas trwania alertu poziomu II.

Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje Zarząd Województwa Podkarpackiego oraz Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań.

WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze miasta o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10.

Dyrektorom placówek oświatowych i opiekuńczych, za pośrednictwem Kuratorium Oświaty, musi być przekazany komunikat zawierający informację o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni, w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.

Rysunek 5. Schemat przepływu informacji dla Alertu II i III

Sposoby przekazywania informacji o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu:

- informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, Internet (informacje o stężeniu z poprzedniej doby i prognozowane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych), lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym,
- poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO),
- komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej,
- wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów.

Alert Poziomu III

Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie wartości alarmowej stężenia 24-godzinnego przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Jednocześnie na podstawie prognoz stężeń tego zanieczyszczenia oraz prognoz meteorologicznych określa przypuszczalny czas trwania alertu poziomu III.

Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje Zarząd Województwa Podkarpackiego oraz Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego. Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań zapisanych *Tabela 2. Działania krótkoterminowe w strefie miasto Rzeszów(...)* na obszarze całej strefy bądź na wybranych obszarach w tej strefie.

WCZK odpowiedzialne jest za powiadomienie Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego, w czasie jednej godziny od otrzymania z WIOŚ informacji o sytuacji arosanitarnej na obszarze miasta.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiedzialne jest za powiadomienie podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzane działań w czasie jednej godziny od otrzymania z WCZK informacji o sytuacji arosanitarnej na obszarze miasta.

WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętym PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10. W ramach przygotowania do ewentualnego wprowadzenia PDK, WCZK powinno przygotować szczegółową listę adresową instytucji, które należy powiadomić o alercie II i III poziomu i wdrożeniu PDK.

Dyrektorom placówek oświatowych i opiekuńczych za pośrednictwem Kuratorium Oświaty musi być przekazany komunikat zawierający informacje o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.

Sposoby przekazywania informacji o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu:

- informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, Internet (informacje o stężeniu z poprzedniej doby i prognozowane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych), lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym,
- poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO),
- komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej,
- wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego monitoruje wprowadzanie działań w odpowiedzialnych jednostkach poprzez informacje zwrotne od tych instytucji (m.in. straży miejskiej, policji, zarządców dróg, przychodni lekarskich i szpitali, szkół i przedszkoli).

4.7.OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego jest zobowiązane do:

- uzupełnienia planów zarządzania kryzysowego (o których mowa w art. 5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) o zadania określone planami działań krótkoterminowych,
- podejmowania decyzji o ogłoszeniu alertu poziomów I, II lub III.
- podejmowania decyzji o odwołaniu alertu poziomu II lub III lub o zmianie poziomu alertu,
- powiadamiania Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu,
- powiadamianie jednostek zobowiązanych do podjęcia działań o alertach,
- zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej WCZK oraz w Regionalnym Systemie Ostrzegania (RSO).

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego jest zobowiązane do:

- powiadamiania odpowiednich organów samorządu oraz służb (policji, pogotowia) o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu oraz o konieczności podjęcia działań określonych planem działań krótkoterminowych,
- przekazania komunikatu o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności do lokalnego radia, telewizji i prasy,
- koordynowania wdrażania działań i wspomaganie służb lokalnych.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest zobowiązany do:

- bieżącego monitoringu jakości powietrza w strefie,
- powiadamiania Zarządu Województwa oraz WZZK poprzez WCZK o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu,
- powiadamiania Zarządu Województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu średniej dobowej wartości stężenia pyłu PM10 przekraczającej poziom informowania o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości poziomu informowania),
- powiadamiania Zarządu Województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości alarmowej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości alarmowej),
- sprawowania nadzoru nad wykonywaniem działań określonych w planie działań krótkoterminowych przez Urząd Miasta oraz inne podmioty,
- nakładania zaleceń pokontrolnych oraz kar pieniężnych w zakresie realizacji planu działań krótkoterminowych.

Prezydent Miasta Rzeszowa zobligowany jest do:

- określenia obszarów, w których przeważa ogrzewanie indywidualne, węglowe, w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole jakości spalanego paliwa,
- określenia obszarów, w których występuje duża liczba kominków, które nie są podstawowym sposobem ogrzewania mieszkań i w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole zakazu dogrzewania kominkami,
- uzgodnienia z zarządcami transportu miejskiego możliwości bezpłatnego przewozu pasażerów w dniach alertowych,
- powiadamiania zarządców dróg o uruchomieniu działań krótkoterminowych;
- powiadamiania straży miejskiej i policji o uruchomieniu działań krótkoterminowych oraz o uruchomieniu wzmożonych kontroli,
- powiadamiania dyrektorów placówek szkolno-opiekuńczych o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o konieczności podjęcia działań z planu działań krótkoterminowych,
- zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej miasta.

Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni na obszarze objętym alertem zobowiązani są do:

- powiadomienia personelu o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu,
- zapewnienia odpowiedniej obsady koniecznej do podjęcia ewentualnych wzmożonych działań w związku z możliwą, większą zachorowalnością.

Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych zobowiązani są do:

- śledzenia komunikatów przekazywanych przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK,
- powiadamiania personelu o ogłoszeniu alertu i sposobie postępowania w trakcie,
- wydawania zaleceń dotyczących sposobu postępowania w trakcie trwania alerty poprzez ograniczenie przebywania na otwartej przestrzeni czy ograniczenie wyjść poza obszar budynków w czasie wolnym.

Ludność znajdująca się na obszarze realizacji PDK i ogłoszenia alertów powinna stosować się do zaleceń w zakresie:

- ograniczenia przebywania na otwartej przestrzeni lub w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw w dniach występowania alertu II i III poziomu,
- ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III poziomu,
- ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III poziomu,
- ograniczenia działań mogących wpływać na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III poziomu poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach i ograniczenie wykorzystania kominków,
- ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach występowania alertu III poziomu.

4.8.SKUTKI REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Dla strefy miasto Rzeszów opracowano Plan działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego B(a)P oraz ryzyka wystąpienia przekroczeń wartości dopuszczalnej pyłu PM2,5 w przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków meteorologicznych. Według diagnozy, przyczyną występowania przekroczeń dla analizowanych substancji jest działalność źródeł powierzchniowych związanych z sektorem komunalno-bytowym oraz komunikacyjnych w obrębie centrum miasta. Realizacja działań krótkoterminowych zaproponowanych w PDK, z uwagi na specyfikę możliwości realizacji działań, może przynosić skutki zmian organizacyjnych jak i skutki finansowe.

W odniesieniu do ludności na obszarze strefy zastosowanie się do działań wskazanych w PDK może przynieść pozytywne skutki w postaci ograniczenia negatywnego wpływu wysokich stężeń substancji na zdrowie i życie ludności. Wymaga to jednak zastosowania zmian w zakresie:

- ciągłego zwiększenia zakresu systemu informowania o jakości powietrza w województwie,
- zwiększenia świadomości ekologicznej ludności,
- sposobu korzystania ze środków komunikacji.

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im dłużej działania trwają, tym koszty są wyższe.

4.9.UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIĘŃ PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Zakres określonych i ocenionych w planie działań krótkoterminowych zagadnień wynika z zapisów znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r.⁹

Poziomy alarmowe stanowią bardzo wysokie stężenia krótkoterminowe, bardzo negatywnie wpływające na zdrowie ludzkie, stąd działania krótkoterminowe muszą maksymalnie ograniczać emisję danego zanieczyszczenia do powietrza w ramach możliwości technologicznych, organizacyjnych i finansowych na danym obszarze.

Poziomy dopuszczalne, krótkoterminowe (jedno lub 24-godzinne) są również wartościami określonymi ze względu na negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na zdrowie ludzkie, jednak są to wartości kilkukrotnie niższe niż alarmowe, stąd działania nie muszą i nie powinny być tak rygorystyczne.

Natomiast poziomy dopuszczalne i docelowe średnie roczne są wartościami długoterminowymi, na które działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ, tak więc powinny się ograniczyć do działań informacyjnych.

⁹ Dz. U. z 2012, poz. 1028

CZEŚĆ I – OPISOWA

5. CEL, PODSTAWY PRAWNE, METODA I ZAKRES STOSOWANIA DOKUMENTU

Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów wraz z planem działań krótkoterminowych, którego dotyczy aktualizacja jest elementem polityki ekologicznej regionu i stanowi akt prawa miejscowego.

5.1.CEL PROGRAMU

Aktualizacja POP została opracowana ze względu na utrzymujące się przekroczenia standardów jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów oraz konieczność osiągnięcia określonego krajowego celu redukcji narażenia. Celem dokumentu jest wskazanie przyczyn powstawania przekroczeń substancji w powietrzu w strefie oraz określenie kierunków działań naprawczych, których realizacja ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza.

5.2.PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną opracowania Programu jest:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁰,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych¹¹.

W przypadku stref, dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a standardy jakości powietrza są przekraczane, według art. 91 ust. 9c i 9d ustawy POŚ zarząd województwa jest obowiązany opracować projekt aktualizacji programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, określając w nim działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie. W aktualizacji muszą być również określone dodatkowe działania mające na celu osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia. Do tej pory dla strefy miasto Rzeszów obowiązywały Programy ochrony powietrza:

- przyjęty uchwałą Nr XXXIII/609/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.” oraz
- przyjęty uchwałą Nr XL/802/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29.11.2013r. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 wraz z Planem Działań Krótkoterminowych”.

Niniejsza aktualizacja zastępuje poprzednio opracowane Programy.

¹⁰Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

¹¹Dz. U. z 2012 r., poz. 1028

5.3.ZAKRES PROGRAMU

Niniejszy Program stanowi aktualizację kierunków i działań naprawczych wyznaczonych w uchwalonych Programach oraz wprowadza nowe działania, zgodnie z wykonaną diagnozą stanu jakości powietrza.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów wraz z planem działań krótkoterminowych dotyczy obszaru miasta Rzeszów określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza.¹² Zakres dokumentu obejmuje analizy jakości powietrza dla następujących substancji:

- pył zawieszony PM10
- pył zawieszony PM2,5
- B(a)P.

Aktualizacja Programu została opracowana zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych i składa się z czterech części, tj. opisowej, określającej zadania i ograniczenia, uzasadniającej oraz z informacji zbiorczej opisującej Program. Dodatkowo wydzielono w dokumencie cztery części umożliwiające szybkie zapoznanie się z treścią Programu (Streszczenie w języku niespecjalistycznym, Plan Działań Krótkoterminowych. Harmonogram zadań oraz Diagnozę stanu jakości powietrza w strefie). Aktualizacja Programu nie stanowi dokumentu projektu realizacji wyznaczonych działań a jedynie wskazuje kierunki tych działań.

6. LOKALIZACJA I TOPOGRAFIA STREFY

6.1.DANE OGÓLNE

Strefę jakości powietrza, w myśl art. 87 ust. 2 ustawy POŚ i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹³ stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,
- miasto o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji oraz miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy.

Zgodnie z ww. przepisami na obszarze województwa podkarpackiego znajdują się dwie strefy:

- strefa miasto Rzeszów o numerze PL1801,
- strefa podkarpacka o numerze PL1802.

Strefa miasto Rzeszów zajmuje powierzchnię 116,36 km² i jest zamieszkiwana przez 185 123 osoby¹⁴. Jest największym miastem południowo-wschodniej Polski, siedzibą władz powiatu rzeszowskiego, stolicą województwa podkarpackiego oraz największym z 45 miast tego województwa. Miasto jest liderem Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, skupiającego okoliczne gminy. Jest centrum

¹² Dz.U. z 2012 r. poz. 914

¹³ Dz. U. z 2012 r. poz. 914

¹⁴ Dane GUS za 2014 r

ekonomicznym, akademickim, kulturalnym i rekreacyjnym południowo-wschodniej Polski. Pełni funkcję ważnego ośrodka przemysłu lotniczego, informatycznego, chemicznego, handlowego, budowlanego i usługowego. Jest oficjalnie podzielony na 29 osiedli zgodnie z poniższą mapą.

Rysunek 6. Strefa miasto Rzeszów w podziale na obszary bilansowe¹⁵

¹⁵ Źródło: opracowanie własne

W Rzeszowie autostrada A-4 (zapewniająca dogodne połączenie sieci dróg Europy Zachodniej z Ukrainą) krzyżuje się z międzynarodową trasą E-40 Drezno – Kijów. Przebiegające przez Rzeszów Drogi krajowe nr 9 i 19, umożliwiają najkrótsze połączenie krajów skandynawskich i nadbałtyckich z państwami Europy Środkowo-Wschodniej. Przez teren miasta przebiega również magistrala kolejowa E-30 z Zachodu na Wschód, o międzynarodowym znaczeniu gospodarczym.

6.2.LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH

Monitoring zanieczyszczeń powietrza w 2015 roku na terenie strefy miasto Rzeszów realizowany był w oparciu o 1 stację pomiaru tła miejskiego prowadzoną przez WIOŚ w Rzeszowie, przy ul. Rejtana.

Tabela 18. Dane dotyczące stacji pomiarowej działającej w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych w strefie miasto Rzeszów w roku 2015¹⁶

Lp.	Krajowy kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Badane substancje	Metoda pomiaru	Współrzędne geograficzne		Lata funkcjonowania stacji
						długość geograficzna	szerokość geograficzna	
1.	PkRzeszRejta	Rzeszów-Nowe Miasto-WIOS	Rzeszów, 35-309, Rejtana	C ₆ H ₆ , CO, NO, NO _x , O ₃ , PM ₁₀ , SO ₂ , NO ₂	automatyczny	22°00'38,07"	50°01'27,27"	2010÷2015
				As, BaP, Cd, Pb, PM ₁₀ , PM _{2,5} , Ni	manualny			

Lokalizację stacji pomiarowej w strefie miasto Rzeszów przedstawiono na kolejnym rysunku. Stacja pomiarowa w Rzeszowie przy ul. Rejtana znajduje się w największej dzielnicy miasta - Nowe Miasto. W sąsiedztwie stacji pomiarowej przeważają osiedla bloków, występuje też zabudowa jednorodzinna, szeregowa oraz obiekty handlowo-usługowe. W odległości około 500 m przebiega droga krajowa nr 94 o znacznym natężeniu ruchu pojazdów.

¹⁶ Źródło: opracowanie własne

Rysunek 7. Lokalizacja stacji pomiarowej w strefie miasto Rzeszów w roku 2015.¹⁷

¹⁷ Źródło: opracowanie własne

6.3.OPIS STREFY OBJĘTEJ PROGRAMEM

Oceny jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów zgodnie z art. 89 ustawy POŚ dokonuje WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o prowadzony monitoring stanu powietrza. W ocenie jakości powietrza dokonuje się klasyfikacji stref w zakresie jakości powietrza według ustalonych klas:

- **klasa A** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (**D1**);
- **klasa B** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny, lecz nie przekraczają wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji;
- **klasa C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji, lub w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych (**D2**).

Obszar przekroczeń

Zgodnie z przeprowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska roczną oceną jakości powietrza za 2015 rok na terenie strefy zostały wyznaczone obszary przekroczeń. W zakresie stężeń średniorocznych pyłu PM₁₀ w mieście wyznaczony został obszar przekroczeń o powierzchni 0,2 km². W zakresie stężeń 24 godzinnych pyłu PM₁₀ w strefie wyznaczono obszar przekroczeń o powierzchni 37,2 km². Dla stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wyznaczono obszar przekroczeń o powierzchni 98,3 km².

Dane topograficzne strefy oraz czynniki klimatyczne mające wpływ na poziom substancji w powietrzu

Strefa miasto Rzeszów położona jest w centrum południowo-wschodniej Polski, w odległości około 90-100 km od przejść granicznych z Ukrainą i Słowacją.

Miasto Rzeszów leży nad rzeką Wisłok. Przecinają je dwie krainy geograficzne: równinna Kotlina Sandomierska oraz pagórkowate Pogórze Karpackie. Rzeszów położony jest na wysokości w przedziale od 197 m n.p.m. (Staromieście) do 384 m n.p.m. (Budziwój).

Rzeszów usytuowany jest we wklęsłej formie terenowej (w dolinie Wisłoka). Takie położenie miasta determinuje pewne cechy jego warunków klimatycznych, np.: tworzenie się zastoisk powietrza, większą liczbę cisz atmosferycznych i słabych wiatrów, zwiększoną liczbę dni z mgłą, częste skoki temperaturowe oraz większą liczbę zimnych dni (z przymrozkiem i mrozem). Ciszę wiatrowe i małe prędkości wiatru pogarszają poziomą wentylację powietrza. Przyczynia się to do wzrostu stężeń zanieczyszczeń. Na szybkość rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń ma wpływ prędkość wiatru. O trasie transportu zanieczyszczeń decyduje kierunek wiatru.

Kolejnym czynnikiem kształtującym klimat w rejonie miasta Rzeszowa (środkowego Podkarpacia) są polarno-morskie masy powietrza (ok. 63%), których maksimum napływu przypada na lipiec. Przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie, wiatry wschodnie to ok. 13% ogółu i występują przede wszystkim w zimie. Średnia temperatura roczna dla Rzeszowa to 9,5°C Najwyższe średnie

temperatury w skali roku przypadają na sierpień (21,2°C), a najniższe na luty (-0,5°C). Warunki wilgotnościowe oraz zachmurzenie nie odbiegają od średnich krajowych.

W obszarze zabudowanym zachodzi typowe zjawisko charakterystyczne dla dużych zespołów miejsko – przemysłowych, czyli powstanie miejskiej wyspy ciepła. Obejmuje ona głównie centrum miasta, gdzie dochodzi do wzrostu temperatur minimalnych o 1-2°C i temperatury średniej o 0,5°C. W centrum rzadziej występują mgły i zamglenia.

Na terenach najniżej położonych, o podłożu naturalnym, lecz wilgotnym, częściej pojawiają się mgły i następuje zjawisko spływów powietrza chłodnego z wyżej położonych miejsc. Rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych wynosił 557,3 mm. Najwięcej opadów odnotowano w maju, natomiast najniższe sierpniu.

W pewnych sytuacjach pogodowych, wspomniane odrębności klimatyczne mogą prowadzić do znacznego zróżnicowania jakości powietrza i jego pogorszenia w sąsiedztwie źródeł niskiej emisji zanieczyszczeń.

Powierzchnia strefy i liczba osób zamieszkujących strefę

Strefa miasto Rzeszów zajmuje powierzchnię 116,36 km². Użytki rolne zajmują powierzchnię 69,33 km² (59,58% powierzchni strefy) użytki leśne i grunty zadrzewione oraz zakrzewione rozciągają się na powierzchnię 5,36 km² (4,61% powierzchni strefy), natomiast tereny zurbanizowane zajmują 32,70% powierzchni strefy (38,05 km²). Ze względu, iż strefę miasto Rzeszów w większości pokrywają grunty rolne oraz leśne (64,19% powierzchni miasta).¹⁸

Tabela 19. Struktura powierzchni strefy miasto Rzeszów

Kierunki wykorzystania terenu	Powierzchnia	
użytki rolne	69,33	km ²
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	5,36	
grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym m.in.:	38,05	
- tereny mieszkaniowe	14,47	
- tereny przemysłowe	3,13	
- tereny komunikacyjne	8,86	

Liczba mieszkańców wynosi 185 123. Średnia gęstość zaludnienia to 1 591 osób/km². W wieku przedprodukcyjnym jest 32 433 osób (18,95% ogółu), w wieku poprodukcyjnym – 33 985 osób

¹⁸ Dane GUS za 2014 rok

(17,64% ogółu), natomiast w wieku produkcyjnym – 118 705 osób (63,4% ogółu). Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 56 osób w wieku nieprodukcyjnym.¹⁹

Formy ochrony przyrody znajdujące się na obszarze strefy

Ochrona przyrody ma na celu zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odtwarzanie zasobów, tworów i składników przyrody żywej i nieożywionej, a w szczególności: dziko występujących roślin lub zwierząt, siedlisk przyrodniczych, siedlisk chronionych gatunków roślin lub zwierząt, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, roślin lub zwierząt objętych ochroną na podstawie odrębnych przepisów, przyrody nieożywionej, krajobrazu oraz zieleni w miastach i wsiach.

Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz obszary Natura 2000.

Na terenie miasta Rzeszowa występują formy ochrony przyrody:

Obszary Natura 2000

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy.²⁰

Sieć obszarów Natura 2000 tworzą obszary specjalnej ochrony ptaków wyznaczone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275). Natomiast projektowane specjalne obszary siedlisk Natura 2000 wyznaczone zgodnie z ustaleniami Dyrektywy Siedliskowej.

W strefie miasto Rzeszów występuje obszar Natura 2000 „Wisłok Środkowy z Dopływami” (PLH180030) na Zalewie Rzeszowskim o powierzchni w granicach miasta wynoszącej 130 ha.

Ze względu na występowanie cennych z przyrodniczego punktu widzenia gatunków ryb, Zalew Rzeszowski zakwalifikowano do obszarów Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono ponad 30 gatunków ryb i minogów, w tym 10 objętych ochroną gatunkową m.in.: minóg strumieniowy, kielb Kesslera, kielb białopłetwy, piekielnica, różanka, głowacz białopłetwy. Teren ten stanowi również jedną z większych ostoi ptaków w rejonie miasta, w tym czterech gatunków wpisanych do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”: bąk, bączek, zielonka, rybitwa białowąsa. Rzeka Wisłok jest przewidziana jako obszar restytucji łososia szlachetnego, troci wędrownej i certy.

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, które wyróżniają się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

¹⁹ Dane GUS za 2014 rok

²⁰ źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>

Na terenie strefy miasta Rzeszów występuje Rezerwat przyrody o charakterze leśnym „Lisia Góra” o powierzchni 8,11 ha usytuowany jest w południowej części miasta nad zachodnim brzegiem Zalewu. Celem ochrony jest zachowanie starodrzewu dębowego, z licznie występującymi okazami uznanymi za pomniki przyrody.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów. Są to okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie strefy miasta Rzeszów ustanowiono 53 pomniki przyrody w tym 45 pojedynczych pomników przyrody i 8 zbiorowych pomników przyrody w skład, których wchodzi 37 sztuk drzew. Łącznie na terenie miasta znajdują się 82 drzewa chronione prawem jako pomniki przyrody. Na szczególną uwagę zasługują: platan klonolistny przy ul. Zamkowej (obwód 481 cm), kłęk kanadyjski przy ul. Jagiellońskiej (obwód 208 cm), wiąz szypułkowy przy ul. Spytka Ligęzy (obwód 367 cm).

Rośliny i zwierzęta objęte ochroną gatunkową

Na terenie miasta znajdują się stanowiska gatunków roślin objętych ochroną całkowitą lub częściową. Wśród gatunków prawnie otoczonych ochroną częściową można wymienić: kruszynę pospolitą, kopytnika pospolitego, centurię pospolitą. Na łąkach w sąsiedztwie Katedry Rzeszowskiej i Osiedla Zimowita występują masowo okazy objętego całkowitą ochroną zimowita jesiennego oraz objętego częściową ochroną gatunkową grązela żółtego i bluszcz pospolitego.

Na obszarach leśnych Laski Matysowskie, zlokalizowanych w granicach administracyjnych Rzeszowa, spotkać można gatunki roślin prawnie chronionych jak np. wawrzynek wilczyłyko i kopytnik pospolity.

7. OPIS STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE MIASTO RZESZÓW – ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA

7.1.SUBSTANCJE OBJĘTE PROGRAMEM I ŹRÓDŁA ICH POCHODZENIA

Pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5

Pył zawieszony PM10 i PM2,5 jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek drobnych stałych i ciekłych. Zanieczyszczenia pyłowe mogą pochodzić ze źródeł naturalnych lub antropogenicznych. Ilość pyłu PM10 i PM2,5 w powietrzu może wynikać z emisji bezpośredniej (pył pierwotny) lub też może być wynikiem reakcji między substancjami znajdującymi się w atmosferze (pył wtórny). Prekursorami pyłów wtórnych²¹ są przede wszystkim tlenki siarki, tlenki

²¹ Nieorganiczne związki chemiczne, które są przekształcane w procesach chemicznych i fotochemicznych w aerozole atmosferyczne

azotu, lotne związki organiczne i amoniak. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. B(a)P), metale ciężkie oraz dioksyny i furany.

Wśród antropogenicznych źródeł emisji pyłów wymienić należy:

- źródła przemysłowe (energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne),
- transport samochodowy,
- spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym.

Do źródeł naturalnych należą przede wszystkim pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał, aerozol morski oraz wybuchy wulkanów.

Najwięcej frakcji PM_{2,5} w pyłe ogółem (TSP) występuje w sektorze komunalno-bytowym. Najmniejsze ilości pyłu PM_{2,5} w pyłe ogółem występują w procesach wydobywania i przetwórstwa kopalni, gdzie w największym stopniu emitowany jest pył o większych frakcjach. Znaczna część emisji pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} z transportu drogowego pochodzi z procesów innych niż spalanie paliw, do których zaliczyć można ścieranie okładzin samochodowych (np. opon i hamulców) oraz ścieranie nawierzchni dróg.

B(a)P

B(a)P jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Źródłem powstawania B(a)P jest spalanie paliw stałych w niskich temperaturach pomiędzy 300 a 600°C w niskosprawnych urządzeniach, spalarnie odpadów w instalacjach do tego nieprzeznaczonych, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu, produkcja nawierzchni drogowych), a także takie procesy jak pożary lasów, palenie tytoniu oraz wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. B(a)P występuje w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymie tytoniowym (dym z 1 papierosa zawiera 0,16 µg tej substancji). Występuje również w smole węglowej (0,65% wag.), surowej ropie, olejach silnikowych (świeży do 0,27 mg/kg, przepracowany do 35 mg/kg). Z powodu obecności w dymie, B(a)P dostaje się do żywności podczas wędzenia potraw. Nośnikiem B(a)P w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

7.2.WYNIKI POMIARÓW JAKOŚCI POWIETRZA

W celu dokonania oceny stanu jakości powietrza odniesiono się do ustalonych poziomów stężeń substancji w powietrzu w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu²².

²² Dz. U. 2012 poz. 1031

Tabela 20. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref, ze względu na ochronę zdrowia dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz B(a)P

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom substancji w powietrzu	Dopuszczana częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów normowanych
poziomy dopuszczalne				
Pył zawieszony PM10	24-godziny	50 µg/m ³	35 dni	-
	rok kalendarzowy	40 µg/m ³	-	-
Pył zawieszony PM2,5	rok kalendarzowy	25 µg/m ³	-	2015
		20 µg/m ³	-	2020
poziom docelowy				
B(a)P	rok kalendarzowy	1 ng/m ³	-	2013

Wskazane odpowiednio dopuszczalne poziomy pyłu zawieszonego PM10 i pyłu PM2,5 oraz poziom docelowy B(a)P są podstawą do klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza.

Zgodnie z przeprowadzoną za rok 2015 oceną jakości powietrza w województwie, strefa miasto Rzeszów została zaklasyfikowana do klasy C (konieczność opracowania POP) ze względu na:

- przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych i średniorocznych),
- przekroczenie poziomu docelowego średniorocznego dla B(a)P.

Tabela 21. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia²³

Nazwa strefy		strefa miasto Rzeszów					
Kod strefy		PL1801					
Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy	SO ₂	A	A	A	A	A	A
	NO ₂	A	A	A	A	A	A
	PM10	C	C	C	C	C	C
	PM2.5*	B	C	C	C	C	A
	Pb	A	A	A	A	A	A

²³ źródło: Oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim w latach 2010-2015, WIOŚ Rzeszów

Nazwa strefy		strefa miasto Rzeszów					
Kod strefy		PL1801					
Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015
	As	A	A	A	A	A	A
	Cd	A	A	A	A	A	A
	B(a)P	C	C	C	C	C	C
	Ni	A	A	A	A	A	A
	C ₆ H ₆	A	A	A	A	A	A
	CO	A	A	A	A	A	A
	O ₃	A	A	A	A	A	A

* wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji

Klasyfikacja strefy pod kątem zanieczyszczeń nie zmieniał się na przestrzeni ostatnich 5 lat. Dla wskazanych substancji objętych Programem stale utrzymuje się klasa C wskazująca na przekroczenia poziomów normy. W 2010 roku strefę zaklasyfikowano do klasy C ze względu na przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 i docelowych benzo(a)pirenu, natomiast do klasy B zaklasyfikowano strefę ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnej stężeń pyłu PM2,5 (nie został przekroczony poziom stężenia dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji).

Poniżej przedstawiono stężenia poszczególnych substancji w kolejnych latach zarejestrowane na stacjach pomiarowych w strefie w latach 2010-2015.

Pył zawieszony PM10

Pomiar jakości powietrza pod kątem pyłu zawieszonego PM10 w roku bazowym (2015) odbywał się na jednym stanowisku pomiarowym w strefie miasto Rzeszów, z której wyniki uwzględniono w ocenie rocznej. Stanowisko pomiarowe zlokalizowane było przy al. Rejtana.

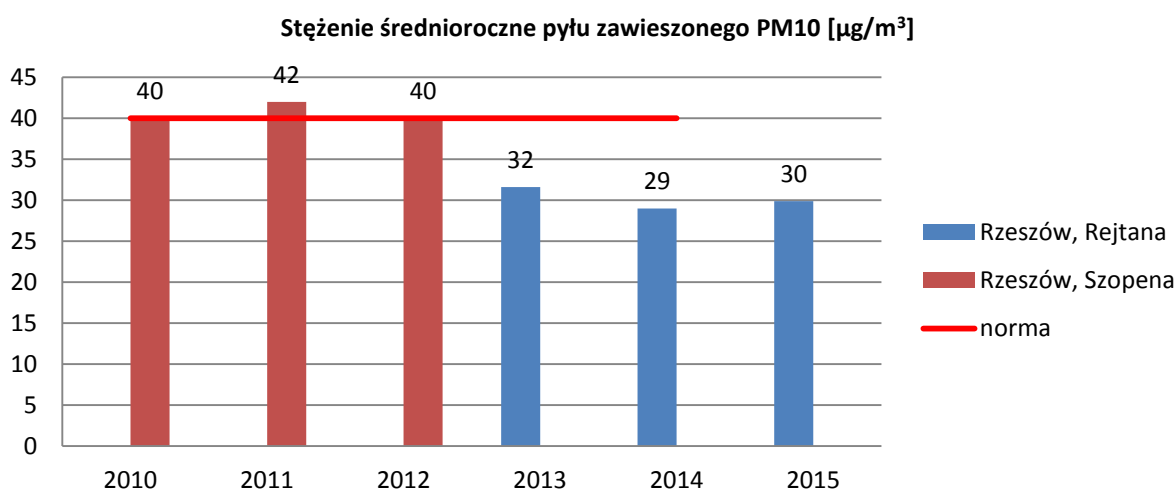
Tabela 22. Wyniki pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10 w Rzeszowie w latach 2010-2015²⁴

Wyniki pomiarów	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Strefa miasto Rzeszów kod strefy: PL1801						
stanowisko pomiarowe	aleja Rejtana					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				32	29	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				37	26	47
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				0	0	0

²⁴ Opracowanie własne na podstawie rocznych ocen jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

Wyniki pomiarów	2010	2011	2012	2013	2014	2015
stanowisko pomiarowe	ul. Szopena					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	40	42	40			
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	80	94	58			
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1	0	4			
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	0	0	1			

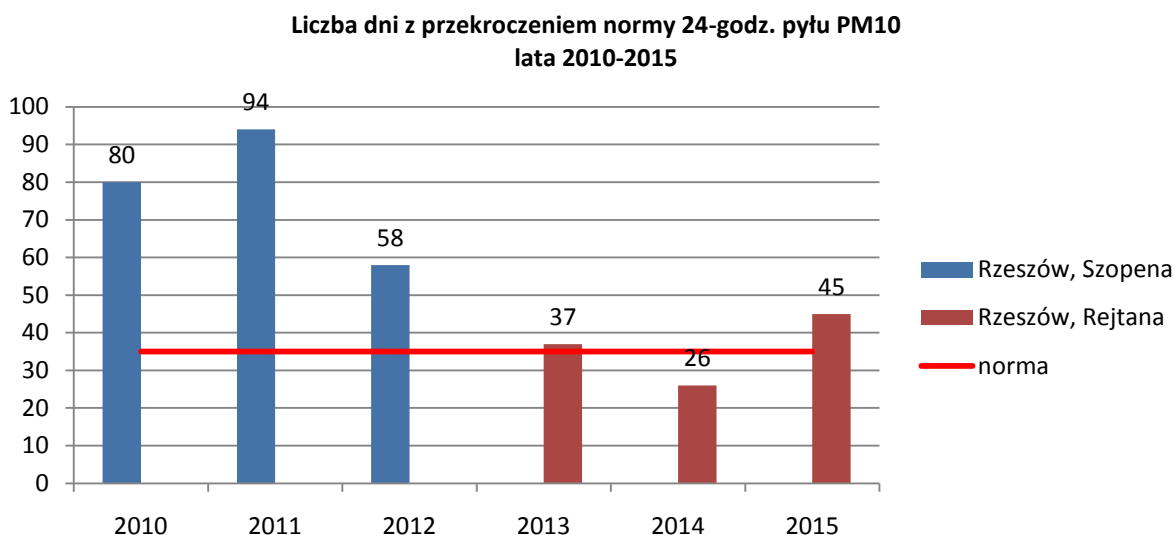
Poniżej zestawienie wartości średniorocznych pyłu PM10 uzyskanych na stacjach pomiarowych w mieście w latach 2010-2015.

Rysunek 8. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015²⁵

Przekroczenie dopuszczalnej wartości średniorocznej $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane było na stacji przy ul. Szopena w 2011 roku. W pozostałych latach analizowanego okresu przekroczeń wartości dopuszczalnej stężenia średniorocznego nie zarejestrowano na żadnej stacji pomiarowej. Najniższe stężenia notowane były w okresie funkcjonowania stacji pomiarowej przy al. Rejtana w latach 2013-2015.

²⁵ wyniki pomiarów jakości powietrza prowadzone przez WIOŚ w Rzeszowie

Rysunek 9. Liczba dni z przekroczeniami stężenia dobowego pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015

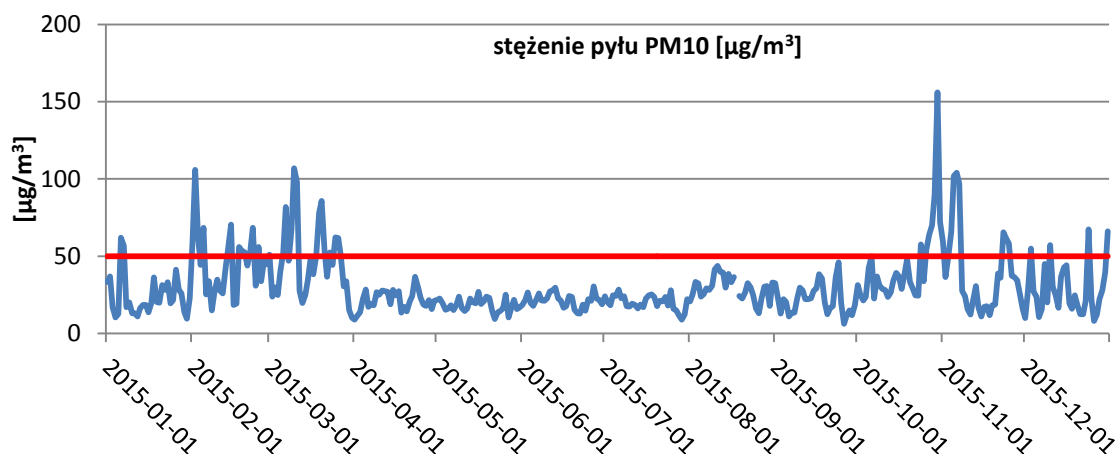
Podobnie jak w przypadku stężeń średniorocznych, największą liczbę dni z przekroczeniami stężeń powyżej wartości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zarejestrowano w Rzeszowie w 2011 roku na stacji pomiarowej przy ul. Szopena (94 dni). W całym analizowanym okresie znaczącą liczbę z przekroczeniami dopuszczalnej wartości stężeń dobowych notowano w latach 2010-2012. W roku 2013 zanotowano zaledwie 2 przekroczenia powyżej dopuszczalnej normy, w roku 2014 nie zanotowano przekroczenia dopuszczalnej wartości (26/35 dni z przekroczeniem) i w 2015 roku ponownie zarejestrowano znaczącą liczbę dni z przekroczeniem (45 dni).

W 2012 roku spośród wszystkich lat poddanych analizie zanotowano jeden dzień z przekroczeniem wartości stężenia alarmowego (powyżej $300 \mu\text{g}/\text{m}^3$) wówczas zanotowano też 4 dni z przekroczeniem wartości progu informowania społeczeństwa (powyżej $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Na początku analizowanego okresu (rok 2010) zarejestrowano również jeden dzień z przekroczeniem wartości progowej $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Poniżej przedstawiono rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 zmierzonych na stacji pomiarowej w Rzeszowie w 2015 roku²⁶

Na wykresie zobrazowano wzrost stężenia pyłu PM10 w sezonie jesienno – zimowym pokrywającym się z sezonem grzewczym. Poza tym okresem w miesiącach wiosenno-letnich wartości stężeń dobowych nie przekraczają dopuszczanej normy stężenia dobowego.

²⁶ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

Rysunek 10. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 zmierzonych na stacji pomiarowej w Rzeszowie w 2015 roku²⁷

Pył zawieszony PM2,5

Dla pyłu PM2,5 ustalony został margines tolerancji, który od 2010 roku był sukcesywnie pomniejszany, aż w 2015 roku stężenie dopuszczalne nie było powiększone o margines tolerancji i wynosiło 25 µg/m³. Dodatkowo ze względu na znaczny negatywny wpływ na zdrowie ludzi w ramach Dyrektywy CAFE ustanowiono również wartość dopuszczalną pyłu PM2,5 w powietrzu, którą nazwano pułapem stężenia ekspozycji obliczanym na podstawie wskaźnika średniego narażenia dla miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i aglomeracji. Na podstawie wskaźników został ustalony krajowy cel redukcji narażenia na poziomie 18 µg/m³ dla roku 2020. Pułap stężenia ekspozycji dla pyłu PM2,5 określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi wynosi 20 µg/m³ dla roku 2015, a obliczony wskaźnik średniego narażenia w 2014 roku dla Rzeszowa wyniósł 26 µg/m³ zatem wskaźnik średniego narażenia dla Rzeszowa przekroczył wartość pułapu stężenia ekspozycji.

W Rzeszowie w 2015 roku pomiary stężeń pyłu zawieszonego PM2,5 prowadzone były na stanowisku pomiarowym przy al. Rejtana. Wcześniej w latach 2010-2012 prowadzone były również równoległe pomiary na stacji pomiarowej przy ul. Szopena. W tabeli przedstawiono wyniki stężeń pyłu PM2,5 w latach 2010-2015 zmierzonych na stacjach pomiarowych w Rzeszowie.

Tabela 23. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM2,5 na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015²⁸

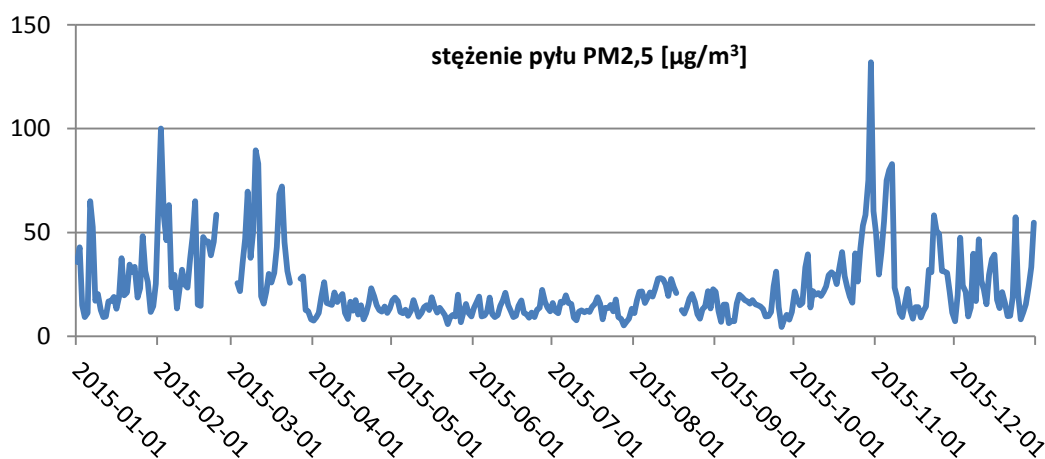
Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM2,5 [µg/m ³]					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rzeszów ul. Szopena	24,5	29,2	25,4			
Rzeszów al. Rejtana	27,8	30	28,4	25	23	23
stężenie dopuszczalne	25	25	25	25	25	25
stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji	29	28	27	26	26	25

²⁷ źródło: na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

²⁸ źródło: wyniki pomiarów jakości powietrza prowadzone przez WIOŚ w Rzeszowie

Od 2013 roku wartość dopuszczalnego stężenia średniorocznego $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie była na terenie strefy przekraczana. W latach 2010-2012 wartość dopuszczalnego stężenia powiększonego o margines tolerancji przekraczana była na stanowisku pomiarowym przy al. Rejtana i w 2011 na stanowisku przy ul. Szopena. Najwyższe stężenia zanotowano na obu stacjach w 2011 roku, podobnie jak stężenia pyłu PM10.

Na poniższym wykresie przedstawiono przebieg stężeń pyłu PM_{2,5} w roku 2015 zanotowany na stacji przy al. Rejtana w Rzeszowie.

Rysunek 11. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM_{2,5} zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w 2015 roku.²⁹

Podobnie jak w przypadku rocznego rozkładu stężeń pyłu PM₁₀, w przypadku pyłu PM_{2,5} obserwowana jest tendencja zdecydowanego wzrostu stężeń w okresie jesienno – zimowym pokrywającym się z sezonem grzewczym. Najniższe stężenia pyłu PM_{2,5} notowano od kwietnia do października.

Benzo(a)piren

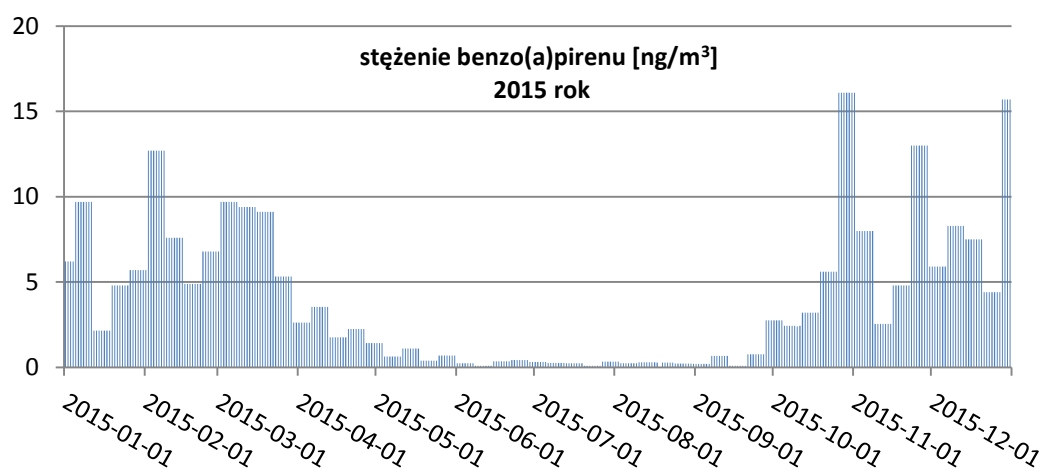
W przypadku benzo(a)pirenu stężenia mierzone były w na tych samych stacjach, na których prowadzono pomiary stężeń pyłów PM₁₀ i PM_{2,5}. Do roku 2012 na stacji pomiarowej przy ul. Szopena, a następnie przy al. Rejtana. W całym analizowanym okresie i na obu stacjach pomiarowych notowane były przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$). W 2015 roku zanotowano stężenie wysokości $4 \text{ ng}/\text{m}^3$ czyli wyższe niż w latach 2013-2014. Najwyższe przekroczenie podobnie jak w przypadku stężeń zanieczyszczeń pyłowych zanotowano w 2011 roku ($5,05 \text{ ng}/\text{m}^3$).

²⁹ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

Tabela 24. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych B(a)P na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015.³⁰

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m ³]					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rzeszów ul. Szopena	4,8	5,05	4,7			
Rzeszów al. Rejtana				3,7	2,7	4

Poniżej przedstawiono rozkład stężeń benzo(a)pirenu w roku 2015 zmierzony na stacji w 2015 roku w strefie.

Rysunek 12. Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P zarejestrowany na stacji pomiarowej w Rzeszowie w 2015 roku³¹

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń pyłowych roczny rozkład stężeń benzo(a)pirenu charakteryzuje się wzrostem stężeń w okresie jesienno–zimowym pokrywającym się z sezonem grzewczym. W okresie letnim od maja do września nie notowano wysokich wartości stężeń benzo(a)pirenu.

7.3.OBLICZENIA I ANALIZA STANU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W ROKU BAZOWYM 2015

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o wyniki pomiarów jakości powietrza dokonywane na stacjach pomiarowych w ramach Państwowego monitoringu środowiska dokonuje oceny stanu jakości powietrza w strefie. Do oceny jakości powietrza na obszarze województwa wykorzystano również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego przy użyciu modelu Calmet/Calpuff. Obliczenia uzupełniono o utworzoną bazę emisyjną i dane meteorologiczne. Do obliczeń wykorzystano informację meteorologiczną pochodzącą z modelu WRF. Informacja ta została przygotowana w siatce 5x5 km na całym obszarze obliczeniowym. Emisję natomiast zebrano

³⁰ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

³¹ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

w katastrach w siatce 250x250 m na obszarze Rzeszowa.³² Na podstawie modelowania i analizy wartości odczytanych na stacjach pomiarowych w strefie wyznaczono obszar miasta jako obszar przekroczeń pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu.

Ze względu na ilość substancji i okres uśredniania wyników nadane zostały kody sytuacji przekroczeń zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza.³³

Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie za rok 2015 W strefie miasto Rzeszów wyznaczono dwa obszary przekroczenia w strefie Śródmieście. Łączny obszar przekroczeń to 0,2 km² i zamieszkiwany jest przez ponad 2,3 tys. ludzi.

Tabela 25. Obszary przekroczeń stężenia średniorocznego pyłu PM10 w 2015 roku w strefie miasto Rzeszów³⁴

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM10				
1	Pk15sRzPM10a01	0,2	2 318	oddziaływanie emisji związanych z ruchem pojazdów w centrum miasta

Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10 w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 3 do dokumentu.

Stężenia dobowe pyłu zawieszonego PM10

Na obszarze strefy miasto Rzeszów w zakresie przekroczeń dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinowego pyłu PM10 wyznaczono obszar przekroczeń o powierzchni 37,2 km² i zamieszkiwany jest przez 129,3 tys. mieszkańców. Obszar przekroczeń obejmuje dzielnice Śródmieście, Pobitno, Załęże, Wilkowyja, Nowe Miasto, Słocina, Zalesie, Biała, Zwiężczyca, Śródmieście, Staroniwa, Przybyszówka, Baranówka, Miłocin.

³² źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w roku 2015

³³ Dz. U. z 2012 r. poz. 1034

³⁴ źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

Tabela 26. Obszary przekroczeń stężenia 24 godzinowego pyłu PM10 w 2015 roku w strefie miasto Rzeszów³⁵

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniodobowych pyłu PM10				
1	Pk15sRzPM10d01	37,2	129 371	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Rozkład stężeń dobowych pyłu PM10 w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 4 do dokumentu.

Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM2,5

Na terenie strefy miasto Rzeszów nie wystąpiło przekroczenie wartości dopuszczalnej ustalonej dla pyłu PM2,5 w powietrzu. Mapa rozkładu stężeń średniorocznych pyłu PM2,5 znajduje się w załączniku 5 do dokumentu.

Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu

W zakresie przekroczenia docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na obszarze strefy wyznaczono obszar przekroczeń zajmujący powierzchnię 98,3 km² i zamieszkiwany jest przez 176,2 tys. mieszkańców. Obszar przekroczeń zajmuje wszystkie dzielnice miasta w częściowo lub w całości.

Tabela 27. Obszary przekroczeń stężenia średnioroczного benzo(a)pirenu w 2015 roku w strefie miasto Rzeszów³⁶

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu				
1	Pk15sRzBaPa01	98,3	176 233	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 6 do dokumentu.

³⁵ źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznnej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

³⁶ źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznnej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

Podsumowanie

Obliczenia i analiza stanu jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów wskazały na obszary występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 oraz wartości docelowej B(a)P.

Konieczne jest wprowadzenie działań naprawczych na obszarach występowania przekroczeń stężeń dopuszczalnych dla pyłu PM10. Obszar przekroczeń stężeń B(a)P podlega wprowadzeniu działań naprawczych ekonomicznie i ekologicznie efektywnych, niewymagających poniesienia niewspółmiernych do efektów kosztów realizacji.

7.4. CZYNNIKI POWODUJĄCE PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMIAN FIZYKOCHEMICZNYCH

Na jakość powietrza w województwie podkarpackim wpływają różne rodzaje źródeł zlokalizowanych zarówno na obszarze stref jak i poza nimi. Jednakże oprócz rzeczywistej wielkości emisji na wysokość stężeń poszczególnych substancji mają również wpływ inne czynniki takie jak:

- położenie topograficzne – położenie Rzeszowa w dolinie rzeki Wisłok warunkuje cechy klimatu, który sprzyja zarówno powstawaniu zastoisk zimnego powietrza, inwersji temperatury, ciszy wiatrów, mgieł oraz może utrudniać przepływ mas powietrza w kierunku naturalnego spadku terenu,
- warunki meteorologiczne – decydujące znaczenie mają tutaj kierunek i prędkość wiatru oraz zasięg i czas trwania inwersji temperatury. W obszarze miasta, gdzie duże znaczenie odgrywa emisja zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych, zaznacza się wyraźnie wpływ temperatury powietrza. Jak wskazała analiza warunków meteorologicznych w na przestrzeni lat 2011-2015 były one niekorzystne ze względu na niskie wartości prędkości przepływu mas powietrza. Prędkości na poziomie do 2 m/s są niewystarczające do odpowiedniego przewietrzania terenów, na których znajduje się skupisko źródeł emisji pochodzącej z nisko położonych emitorów (powierzchniowe i liniowe),
- gęstość rozmieszczenia źródeł emisji – gęsto rozlokowana zabudowa na obszarze centrum miasta utrudnia jego przewietrzanie. Największy ładunek emisji ze źródeł komunikacyjnych i powierzchniowych nakłada się z występowaniem gęstej zabudowy co uniemożliwia rozproszenie stężeń substancji w powietrzu,
- przemiany fizykochemiczne substancji w powietrzu – zanieczyszczenia pyłowe mogą pochodzić bezpośrednio ze źródeł emisji jak i mogą powstawać poprzez przemiany fizykochemiczne w powietrzu. Przemiany fizykochemiczne w powietrzu zachodzą z udziałem zanieczyszczeń gazowych takich jak SO₂, czy NO₂, LZO i NH₃. Reakcjom fotochemicznym zawartych substancji w powietrzu atmosferycznym sprzyjają warunki pogodowe m.in. prędkość wiatru, nasłonecznienie, wilgotność dlatego przyczyną zanieczyszczenia pyłem będącym zanieczyszczeniem wtórnym mogą być emisje zanieczyszczeń ze źródeł położonych w znacznej odległości od strefy. Sąsiedztwo województwa podkarpackiego z województwem małopolskim, w których problem jakości powietrza jest największy powoduje, że większa część zanieczyszczeń ulegająca przemianom fizykochemicznym w powietrzu wpływa na wysokość stężeń na obszarach województwa podkarpackiego, szczególnie jeśli chodzi o pył PM10, pył PM2,5. Szczególnie właśnie frakcja pyłu PM2,5 w znacznej mierze pochodzi z wtórnego powstawania aerozoli w powietrzu.

Zestawienie wszystkich tych czynników wpływa na poziomy poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu.

7.5.WPŁYW SUBSTANCJI OBJĘTYCH PROGRAMEM NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI

Pył zawieszony PM10 i PM2,5

Cząsteczki pyłu są mieszaniną stałych i płynnych cząstek zawieszonych w powietrzu. Mogą być bardzo zróżnicowane zarówno pod względem składu chemicznego jak i wielkości. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (np. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany.

Źródła pyłu zawieszonego można podzielić na antropogenne i naturalne. Do źródeł antropogennych zaliczamy m.in. produkty spalania paliw stałych, przetwarzanie substratów stosowanych w przemyśle, energetyce oraz rolnictwie, a także spaliny samochodowe. Natomiast źródła naturalne to przede wszystkim pylenie traw, erozja gleb, aerozol morski oraz wietrzenie skał.

Czynnikiem sprzyjającym szkodliwemu oddziaływaniu pyłu na zdrowie jest przede wszystkim wielkość cząstek. W pyłe zawieszonym całkowitym (TSP), ze względu na wielkość cząstek, wyróżnia się frakcje o ziarnach: powyżej 10 μm oraz poniżej 10 μm (pył zawieszony PM10). W skład frakcji PM10 wchodzi frakcja o średnicy ziaren poniżej 2,5 μm (pył zawieszony PM2,5).

Zwiększone stężenia pyłu PM10 i pyłu PM2,5 wpływa negatywnie zarówno na zdrowie ludności jak i środowisko. Oddziaływanie pyłów ma charakter bezpośredni, ponieważ przedostają się do organizmów podczas oddychania, ale również mogą oddziaływać w sposób pośredni - wchodząc w łańcuch pokarmowy, poprzez oddziaływanie na rośliny i zwierzęta mogą trafiać później do organizmu człowieka będąc przyczyną m.in. alergii.

Z badań epidemiologicznych wynika, iż pył PM10 podnosi ryzyko przede wszystkim chorób układu oddechowego, powodując m.in. świszczący oddech, ataki kaszlu i astmy, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, a także ostre zapalenie oskrzeli. Pośrednio może zwiększać ryzyko zawału serca oraz udaru mózgu.

Nasilenie objawów zależy w dużym stopniu od stężenia pyłu w powietrzu, czasu ekspozycji, dodatkowego narażenia na czynniki pochodzenia środowiskowego oraz zwiększonej podatności osobniczej. Według raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) frakcja PM2,5 uważana jest za bardziej groźną dla zdrowia niż PM10. Ziarna o tak niewielkich średnicach z łatwością wnikają do pęcherzyków płucnych gdzie są akumulowane i skąd mogą przenikać do krwiobiegu. W ten sposób do organizmu człowieka dostają się rakotwórcze wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne oraz metale ciężkie. Wysokie stężenie pyłu PM2,5 mieć istotny wpływ na przebieg chorób serca (nadciśnienie, zawał) lub nawet zwiększać ryzyko zachorowania na choroby nowotworowe, szczególnie płuc. Nowe dane świadczą o ujemnym wpływie inhalowanego pyłu na zdrowie kobiet ciężarnych oraz rozwijającego się płodu (niski ciężar urodzeniowy, wady wrodzone, powikłania przebiegu ciąży).³⁷

³⁷ <http://sojpwios.warszawa.pl>

Jak wynika z raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), długotrwałe narażenie na działanie pyłu PM_{2,5} skraca życie statystycznego mieszkańca UE o ponad 8 miesięcy, a w przypadku mieszkańców Polski – aż o 10 miesięcy.

Grupami wysokiego ryzyku są osoby starsze, dzieci, oraz osoby mające problemy z sercem i układem oddechowym.

Pyły oddziałują szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, glebę i wodę. Wysokie stężenie pyłu w powietrzu może prowadzić do ograniczenia widoczności - powstawanie mgieł i smogu. Obecność pyłów w atmosferze ogranicza dostęp do promieniowania UV hamującego rozwój pleśni i bakterii. Zanieczyszczenia pyłowe mają również znaczący wpływ na rośliny poprzez blokowanie fotosyntezy spowodowane zatykaniem aparatów szparkowych liści, a tym samym są przyczyną redukcji liczby chloroplastów, matowienia powierzchni liści, pojawienia się plamek na powierzchni liści. Cząstki pyłu przenoszone są przez wiatr na duże odległości (do 2500 km), następnie osiadają na powierzchni gleby lub wody. Skutki zanieczyszczenia drobnym pyłem unoszonym obejmują również: zmianę pH (podwyższenie kwasowości jezior i strumieni); zmiany w bilansie składników pokarmowych w wodach przybrzeżnych i dużych dorzeczach; zanik składników odżywczych w glebie, wyniszczenie wrażliwych gatunków roślin na terenie lasów i upraw rolnych, a także niekorzystny wpływ na różnorodność ekosystemów. Wysokie stężenie pyłów w powietrzu powodować może również wzrost podatności ekosystemów na szkodniki i choroby powodując zubożenie gatunków. Pył obecny w powietrzu może mieć nawet negatywny wpływ na walory estetyczne otaczającego nas krajobrazu. Zanieczyszczenia mogą uszkodzić kamień i inne materiały, w tym ważnych kulturowo obiektów takich jak rzeźby czy pomniki i budowle historyczne.

B(a)P

B(a)P jest głównym przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Źródłem powstawania B(a)P mogą być silniki spalinowe, spalarnie odpadów, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu), pożary lasów, dym tytoniowy, a także wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. Nośnikiem B(a)P w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

B(a)P oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, glebę i wodę. Jego stężenie jest normowane w każdym z tych komponentów:

- w powietrzu normowane jest stężenie B(a)P zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀: poziom docelowy - 1 ng/m³,
- w wodzie pitnej – poziom docelowy – 10 ng/dm³,
- w glebie – poziom docelowy – 0,02 mg/kg suchej masy (gleby klasy A), 0,03 mg/kg suchej masy (gleby klasy B).

W powietrzu B(a)P ulega pod wpływem działania promieni słonecznych zjawisku fotoindukcji, które powoduje wzrost podatności do tworzenia się połączeń z materiałem genetycznym – DNA co prowadzi do mutacji genów, a w konsekwencji prowadzi do powstawania nowotworów. Przeciętny okres między pierwszym kontaktem z czynnikiem rakotwórczym a powstaniem zmian nowotworowych wynosi ok. 15 lat, ale może być krótszy. Benzo(a)piren, podobnie jak inne WWA,

wykazuje toksyczność układową, powodując uszkodzenie nadnerczy, układu chłonnego, krwiotwórczego i oddechowego.

Bezpośredni kontakt z B(a)P w wodzie może powodować podrażnienie, zaczerwienienie i uczucie pieczenia skóry, dodatkowo spotęgowane w przypadku narażenia na promienie ultrafioletowe. W przypadku narażenia na wysokie stężenie B(a)P w powietrzu może wystąpić podrażnienie górnych dróg oddechowych, kaszel oraz łzawienie oczu.

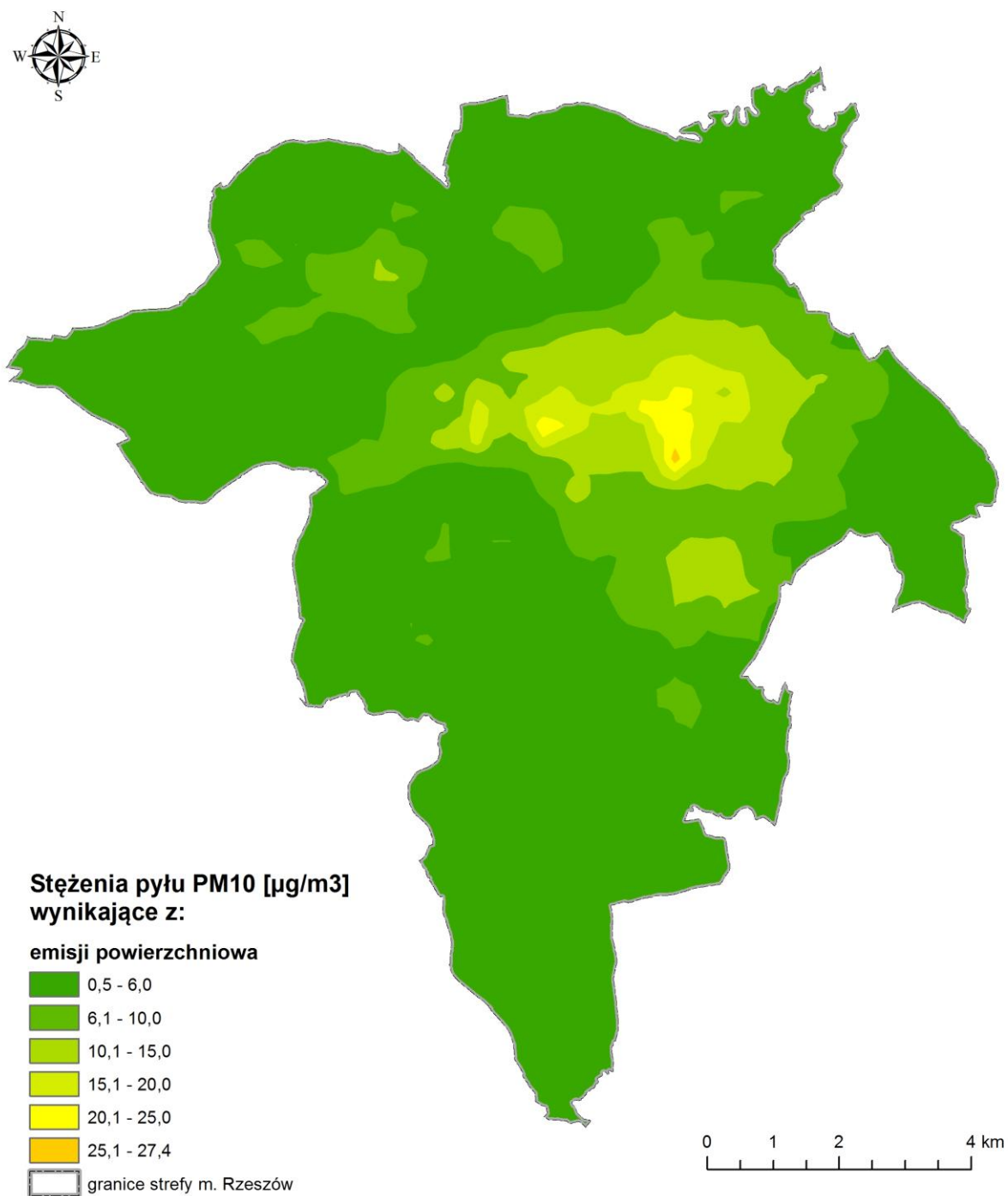
B(a)P przedostający się wraz z opadami do wód i gleb wpływa również na środowisko i organizmy poprzez działanie toksyczne na mikroflorę bakteryjną ekosystemów zaburza ich równowagę. Dodatkowo poprzez kumulację w organizmach żywych może wpływać negatywnie na różne piętra troficzne. Zbyt wysoka zawartość B(a)P w glebie może wpływać negatywnie między innymi poprzez zmiany w bioróżnorodności i naruszenia siedliskowych funkcji gleb.

7.6. ANALIZA UDZIAŁU GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI – PROCENTOWY UDZIAŁ W ZANIECZYSZCZENIU POWIETRZA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI I POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

W celu określenia działań naprawczych mających na celu zmniejszenie obszaru występowania przekroczeń wartości normatywnych, koniecznym jest określenie przyczyn występowania przekroczeń stężeń każdej substancji. W tym celu przeanalizowano wyniki modelowania dyspersji zanieczyszczeń modelem CALPUFF pod kątem każdego rodzaju źródeł uwzględnionych w inwentaryzacji emisji. Oddziaływanie źródeł emisji na obszarze strefy uwzględnia zarówno oddziaływanie lokalne jak i dalekiego zasięgu, w podziale na:

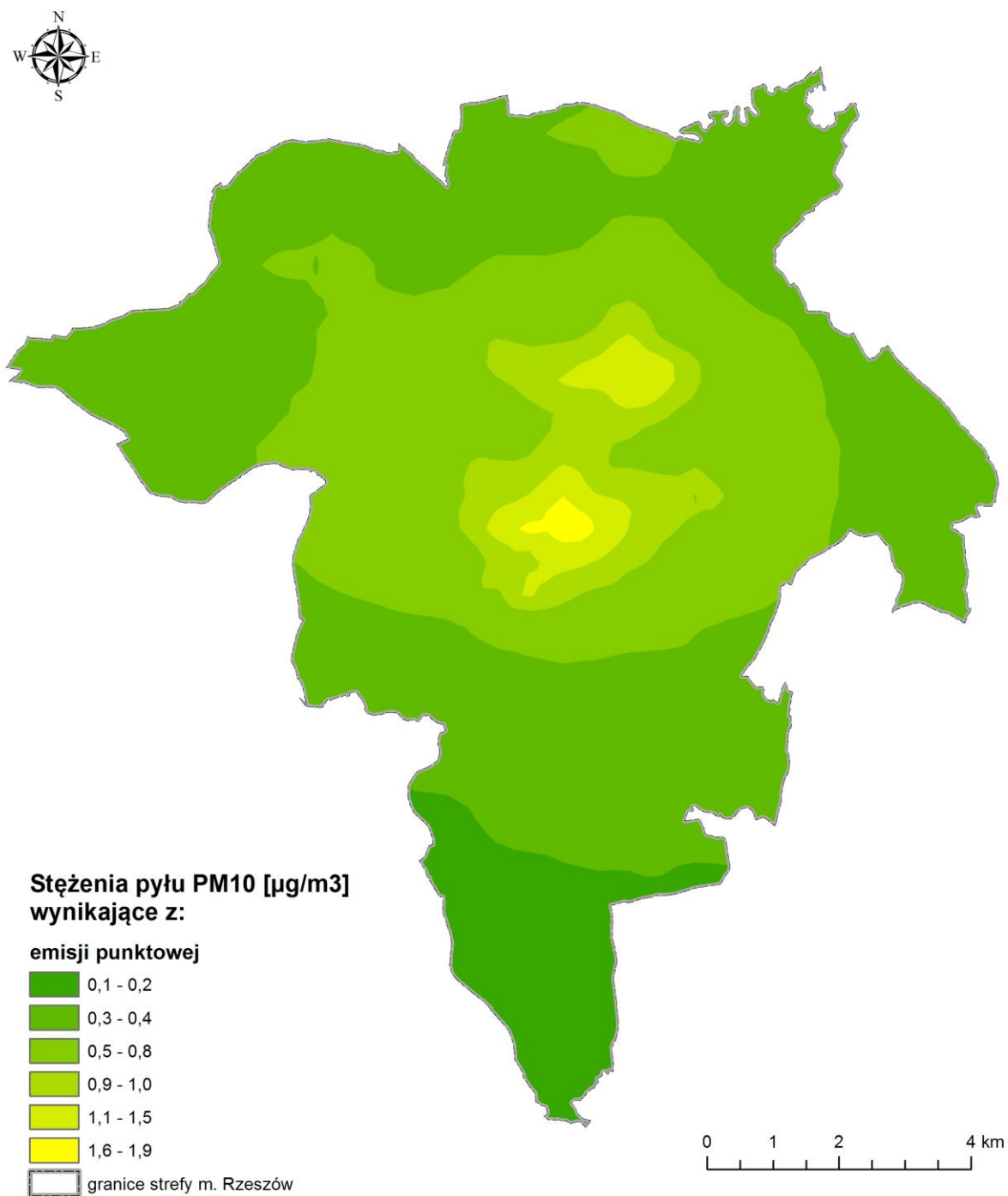
- a) źródła lokalne z obszaru strefy:
 - źródła powierzchniowe,
 - komunikacja, jako źródła liniowe,
 - przemysł, jako źródła punktowe,
 - rolnictwo,
 - źródła naturalne,
 - emisja niezorganizowana (hałdy, zwałowiska, odkrywki, obszary zakładów przerobczych),
- b) źródła spoza strefy, jako źródła napływowe ze strefy podkarpackiej:
 - źródła powierzchniowe,
 - komunikacja, jako źródła liniowe,
 - przemysł, jako źródła punktowe,
- c) tło ponadregionalne.

Analizy wpływu poszczególnych rodzajów źródeł dokonano na obszarze całego miasta. Mapy wynikowe dla poszczególnych źródeł emisji i udział w stężeniach pyłu PM10 zaprezentowano poniżej.

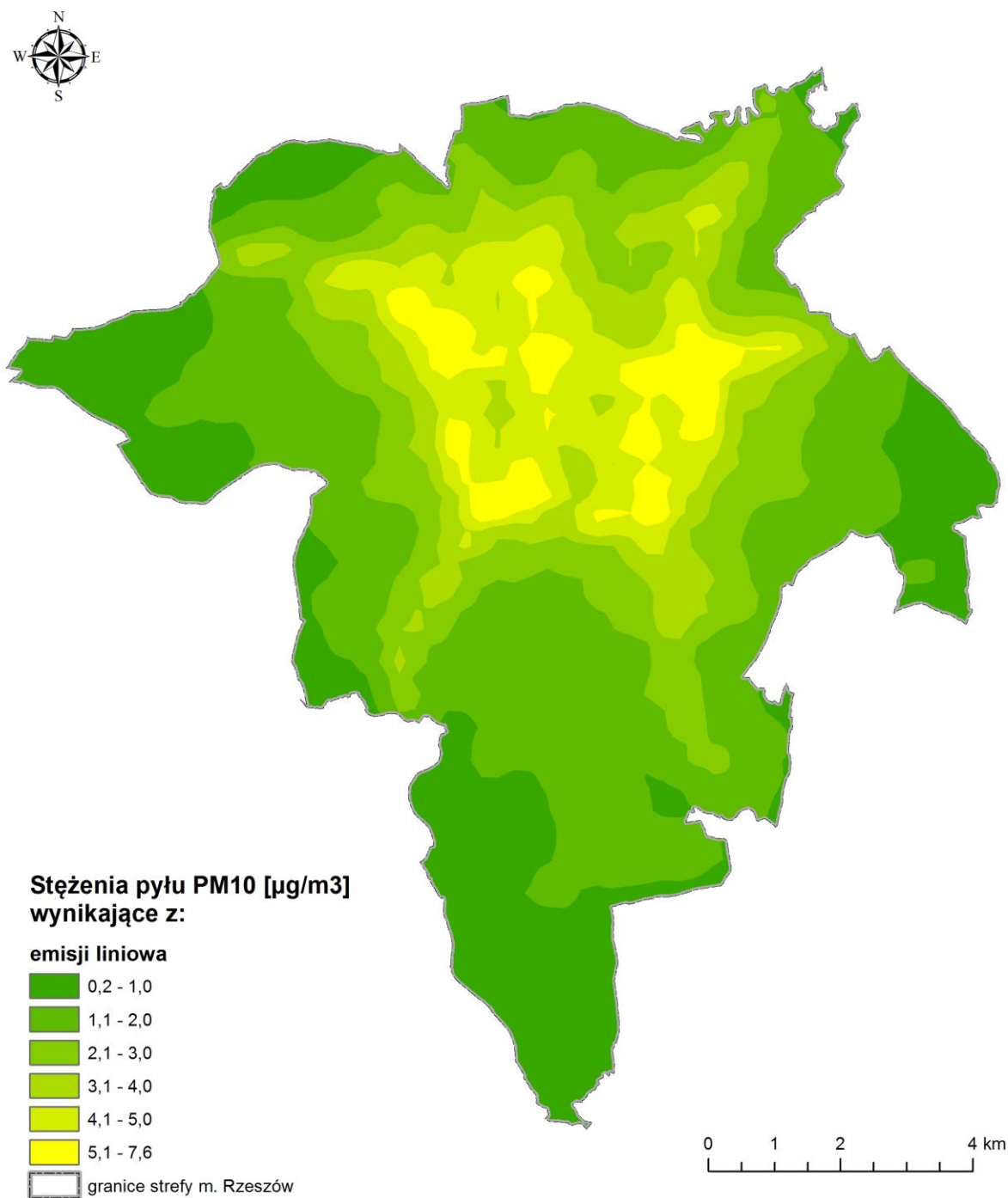
Rysunek 13. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych na obszarze strefy miasto Rzeszów³⁸

³⁸ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

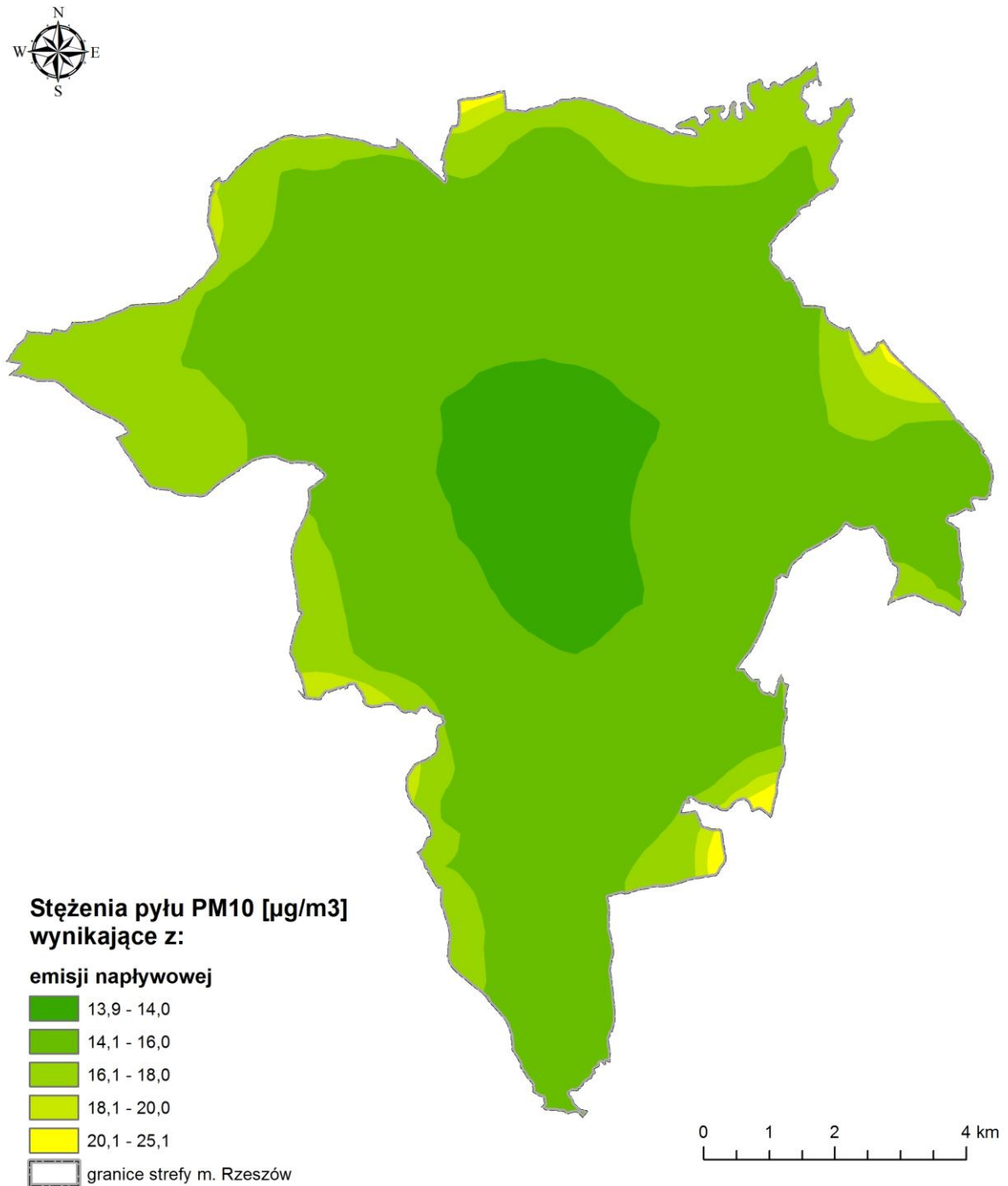
Rysunek 14. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł punktowych na obszarze strefy miasto Rzeszów³⁹

³⁹ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

Rysunek 15. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł liniowych na obszarze strefy miasto Rzeszów⁴⁰

⁴⁰ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

Rysunek 16. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł napływowych na obszar strefy miasto Rzeszów⁴¹

Podsumowanie

Przedstawione graficznie wyniki analiz udziału grup źródeł emisji w stężeniu średniorocznym wskazały znaczący wpływ źródeł powierzchniowych na jakość powietrza w strefie. Ze względu na to działania naprawcze powinny się skupiać na ograniczeniu emisji ze źródeł z sektora komunalno-

⁴¹ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

bytowego zgodnie z założeniami zaproponowanych działań naprawczych w harmonogramie rzeczowo-finansowym.

7.7. POZIOM TŁA SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH W ROKU BAZOWYM

Jakość powietrza w Rzeszowie kształtowana jest przez szereg czynników niezależnych od funkcjonowania źródeł emisji na terenie strefy. Stężenia zanieczyszczeń ze źródeł pochodzących spoza strefy kształtują poziom tła zanieczyszczeń w podziale na:

- **tło ponadregionalne**, w skład którego wchodzi stężenia zanieczyszczeń pochodzące z wysokich źródeł punktowych zlokalizowanych poza pasem 30 km od strefy oraz aerozole wtórne powstające w atmosferze,
- **tło regionalne**, w skład którego wchodzi stężenia zanieczyszczeń pochodzące ze źródeł zlokalizowanych w pasie 30 km wokół strefy,
- **tło całkowite**, obejmujące stężenia zanieczyszczeń zarówno z pasa 30 km wokół strefy, jak i stężenia pochodzące z istotnych źródeł zlokalizowanych poza pasem 30 km od granic strefy

Tabela 28. Zestawienie parametrów tła dla strefy miasto Rzeszów⁴²

Tło	PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	PM2,5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	B(a)P [ng/m^3]
ponadregionalne	6,02-6,48	5,03-5,39	0,34-0,37
regionalne	2,83-10,96	1,94-7,18	0,33-1,28
całkowite	8,85-17,44	6,97-12,57	0,67-1,65

Przestrzenny rozkład tła zanieczyszczeń na obszarze strefy miasto Rzeszów został przedstawiony w rozdziale 7.6 w postaci rozkładu napływu zanieczyszczeń spoza strefy.

7.8. ŁĄCZNA WIELKOŚĆ EMISJI SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH POWIETRZE POCHODZĄCYCH ZE ŹRÓDEŁ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE STREFY

W celu określenia przyczyn występowania przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia na oddziaływanie pyłu PM2,5 na obszarze strefy miasto Rzeszów przeprowadzona została inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza. Wykonane prace oparte zostały o zestawienie źródeł emisji punktowych, powierzchniowych, liniowych, rolniczych (uprawy i hodowla) oraz niezorganizowanych (kopalnie odkrywkowe, obszary zakładów przerobczych oraz hałdy materiałów sypkich). Na podstawie zebranych informacji w oparciu o odpowiednie współczynniki przeliczeniowe wyznaczono wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń uwalnianych do powietrza w 2015 r. Uzyskane wartości z konkretnych źródeł zsumowano w celu wyznaczenia całkowitej emisji inwentaryzowanych substancji. Efekty wykonanego bilansu

⁴² źródło: na podstawie wyników pomiarów oraz wyników modelowania

ilościowego przedstawiono na mapach poglądowych prezentujących udziały poszczególnych źródeł emisji.

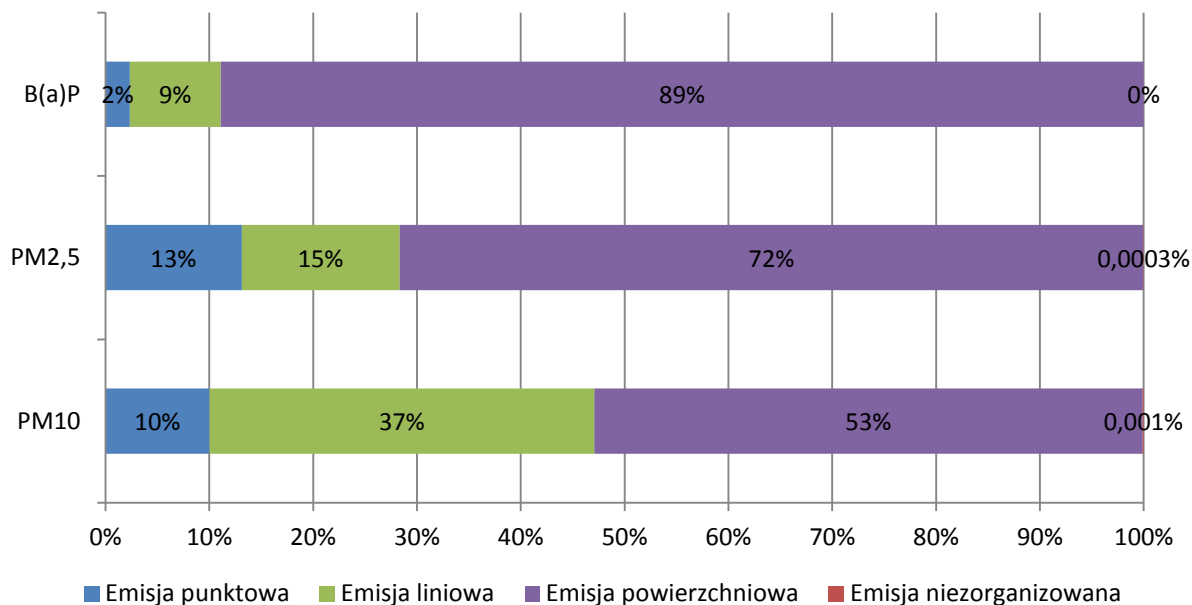
Zestawienie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i B(a)P pochodzących ze źródeł emisji funkcjonujących w 2015r. na terenie miasta Rzeszów jest wynikiem inwentaryzacji źródeł emisji wykonanej na podstawie danych GUS, danych GDDKiA, danych Zarządów Dróg Wojewódzkich, raportów z bazy emisji KOBiZE, bazy i systemu opłat za korzystanie ze środowiska SOZAT oraz innych raportów i dokumentów planistycznych obowiązujących na terenie strefy miasto Rzeszów.

Tabela 29. Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015⁴³

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM10	Udział	PM2,5	Udział	B(a)P	Udział
Emisja punktowa	185,39	10,04%	141,41	13,13%	0,0031	2,36%
Emisja liniowa	685	37,10%	163,8	15,21%	0,0115	8,74%
Emisja powierzchniowa	976,00	52,86%	771,70	71,66%	0,117	88,91%
Emisja niezorganizowana	0,013	0,001%	0,003	0,0003%	0	0,00%
Suma	1 846,40	100,00%	1 076,91	100,00%	0,13	100,00%

Zestawienie udziałów poszczególnych źródeł emisji zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów wskazuje, że największy wpływ na sumaryczną wielkość emisji charakteryzuje źródła emisji powierzchniowej. W przypadku emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ źródła powierzchniowe odpowiadają za ponad połowę całkowitej ilości tego zanieczyszczenia wprowadzanego do powietrza. Udziały źródeł emisji punktowej i liniowej są znacznie mniejsze niż udział emisji powierzchniowej i kształtują się na poziomie 37% oraz 10%. Podobnie jak w przypadku emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ udział źródeł emisji wpływających na wysokość emisji pyłu PM_{2,5} jest największy ze źródeł powierzchniowych. Udział źródeł powierzchniowych w przypadku tego kształtuje się na poziomie blisko 70%. Źródła emisji punktowej i powierzchniowej charakteryzują się bardzo zbliżoną wielkością emisji pyłu PM_{2,5} i odpowiadają łącznie za niespełna 30% jej wielkości. W przypadku emisji B(a)P źródła powierzchniowe odpowiadają za emisję blisko 89% tego zanieczyszczenia, źródła emisji punktowej 2%, natomiast źródła emisji linowej 9%. Udział źródeł niezorganizowanych ma charakter marginalny na poziomie około 0,001% w przypadku PM₁₀ i 0,0003% w przypadku PM_{2,5}, dla benzo(a)pirenu nie występuje.

⁴³ Źródło: opracowanie własne na podstawie metodyki inwentaryzacji źródeł emisji.

Rysunek 17. Udział źródeł emisji w rocznej emisji substancji objętych Programem na terenie strefy miasta Rzeszów w 2015r.

Wykonana inwentaryzacja uwzględniająca ilość, rodzaj, charakter oraz geolokalizację źródeł emisji pozwoliła na oszacowanie w oparciu o odpowiednie współczynniki wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i B(a)P na terenie miasta Rzeszowa. Uzyskane wartości zostały wykorzystane do procesu modelowania matematycznego w celu określenia wysokości stężeń każdej z analizowanych substancji w powietrzu.

8. PRZEWIDYWANY POZIOM SUBSTANCJI W POWIETRZU W ROKU PROGNOZOWANYM 2023

8.1. PROGNOZY ZMIANY WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU NIEPODEJMOWANIA ŻADNYCH DODATKOWYCH DZIAŁAŃ PONAD TE, KTÓRYCH KONIECZNOŚĆ PODJĘCIA WYNIKA Z ISTNIEJĄCYCH PRZEPISÓW

Zmiany wielkości emisji do powietrza, przy założeniu niepodejmowania żadnych dodatkowych działań ponad te, których konieczność podjęcia wynika z istniejących przepisów, zostały przeanalizowane dla roku 2023 jako roku prognozy. Celem analizy jest wskazanie czy działania te pozwolą na osiągnięcie standardów jakości powietrza do 2023 r. i czy konieczne jest podejmowanie nowych działań naprawczych lub wydłużenie czasu ich realizacji.

Emisja punktowa

Analiza udziału źródeł emisji w stężeniach wykazała, iż źródła punktowe nie mają znaczącego wpływu na jakość powietrza w strefie.

Zgodnie z krajowymi prognozami w horyzoncie czasowym do 2030 r. największym wyzwaniem dla przemysłu będzie adaptacja do postanowień pakietu klimatyczno-energetycznego UE. Związane będzie to z koniecznością podejmowania działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej we wszystkich sektorach gospodarki⁴⁴. Celem polityki UE w zakresie energii i klimatu w perspektywie do 2030 r. jest przyjęta 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych. Dotyczy ona poziomu z 1990 r., który ma zostać osiągnięty wyłącznie za pomocą środków krajowych. Natomiast emisje z sektorów nieobjętych europejskim systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych powinny zostać ograniczone o 30% poniżej poziomu z 2005 r. Zwiększenie efektywności energetycznej wiązać się będzie z koniecznością wprowadzenia odpowiedniej infrastruktury, która umożliwiłaby wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i włączenie jej do systemu elektroenergetycznego.

Dodatkowo wprowadzona do polskiego prawa Dyrektywa IED znacznie zaostrza standardy dla tzw. dużych obiektów energetycznego spalania (moc cieplna doprowadzona w paliwie ≥ 50 MW), co wiąże się z koniecznością stosowania nowoczesnych technologii i ciągłego zmniejszania wielkości emisji głównie dla dużych jednostek organizacyjnych.

Ze względu na przyjęte prognozy zmian prawnych w przemyśle, założono 10% redukcji emisji z sektora przemysłu w roku prognozy. Dla przemysłu możliwe jest osiągnięcie tego poziomu do 2023 r. ze względu na postęp technologiczny oraz wymagania unijne w zakresie handlu uprawnieniami do emisji oraz przepisami prawnymi i dostosowaniem do nowych wymogów.

⁴⁴ źródło: Priorytety Polityki Przemysłowej 2015-2020+

Tabela 30. Redukcja wielkości emisji punktowej w prognozie dla roku 2023

Wielkość emisji			Redukcja	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
[Mg/rok]			%	PM10	PM2,5	B(a)P
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
185,39	141,41	0,0031	10%	18,539	14,141	0,00031

Emisja powierzchniowa

W mieście zapotrzebowanie na ciepło i energię w sektorze komunalno-bytowym silnie związane jest z dostępnością scentralizowanych źródeł ogrzewania oraz obecnymi na rynku cenami nośników energii. Od kilku lat rośnie dynamicznie zapotrzebowanie na wysokosprawne (80–85%), automatyczne i niskoemisyjne kotły z paleniskami retortowymi, produkowane w typoszeregu 10–2000 kW i opalane wysokojakościowymi paliwami stałymi⁴⁵. Zastosowanie tego typu urządzeń dla osób, które dotychczas korzystały z paliw stałych szczególnie na obszarach zabudowy jednorodzinnej jest najłatwiejszym i najtańszym rozwiązaniem gdyż pomija koszty związane z przyłączeniem gazu bądź ciepła sieciowego czy dodatkowych instalacji pojemników na paliwo. Zgodnie z prognozami do roku 2023 ma nastąpić średniorocznie 3% poprawa efektywności energetycznej w sektorze komunalnym i 22,4% spadku emisji zanieczyszczeń w stosunku do roku 2007⁴⁶.

Należy również w prognozie uwzględnić, iż popyt na ekologiczne paliwa uzależniony jest od stabilności gospodarki cenowej paliw i kosztów eksploatacyjnych ich wykorzystania. W dalszym ciągu paliwa węglowe, ze względu na dostępność oraz stosunkowo niższe koszty eksploatacyjne w porównaniu do gazu czy oleju są najbardziej popularnym nośnikiem energii cieplnej na terenie gdzie brakuje dostępu do sieci ciepłowniczej. Warunki ekonomiczne determinują wybór nośników energii.

Biorąc pod uwagę zmiany w zapotrzebowaniu na nowoczesne urządzenia grzewcze oraz zmiany w zapotrzebowaniu na ciepło poprzez działania związane z poprawą efektywności energetycznej, które następują w skali kraju, do roku 2023 w Programie założono redukcję emisji na poziomie 10%. Wynika to również z działań zaplanowanych niezależnie od POP oraz z racjonalizacji zużycia ciepła poprzez minimalizację strat i regulację systemów grzewczych.

Tabela 31. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej do 2023 roku

Wielkość emisji			Redukcja	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
[Mg/rok]			%	PM10	PM2,5	B(a)P
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
976,0	771,7	0,117	10%	97,6	7,717	0,01

Emisja liniowa

⁴⁵ Paliwa węglowe o ściśle określonych parametrach fizykochemicznych, które w sposób właściwy spalają się w nowoczesnych kotłach, pozwalając osiągnąć maksymalną sprawność oraz w zakresie emisji szkodliwych substancji spełniają obowiązujące standardy, skrót używany przez KHW S.A.

⁴⁶ źródło: opracowanie na podstawie S. Pasierb, T. Bańkowski, Problematyka gospodarki cieplnej w Alternatywnej Polityce Energetycznej Instytut na rzecz Ekorozwoju. Warszawa 2009

W perspektywie kolejnych 15 lat należy liczyć się ze wzrostem ilości pojazdów na drogach. Wskaźniki wzrostu ruchu pojazdów na drogach krajowych, wojewódzkich i lokalnych sygnalizują zwiększenie natężenia ruchu samochodów osobowych o 20%, pojazdów dostawczych i ciężarowych o 2,7% w stosunku do stanu obecnego. Wskaźniki te obliczane są w oparciu o wytyczne prognozowania ruchu stosowane przez GDDKiA w oparciu o zmiany wskaźnika PKB dla regionu. Wskazuje to na dodatkowe obciążenia układów komunikacyjnych w perspektywie do 2023 r. i konieczność podejmowania działań związanych z ograniczeniem ruchu w centrum miasta.

Na jakość powietrza ma również wpływ stan pojazdów poruszających się po drogach. Według danych Europejskiego Urzędu Statystycznego około 71% pojazdów w Polsce ma przynajmniej 10 lat. Jednocześnie co roku notuje się wzrost liczby nowych pojazdów, co wykazują badania prowadzone przez Instytut Badań Rynku Motoryzacyjnego SAMAR. Nowe pojazdy spełniają normy emisji spalin dla pojazdów, w tym normę EURO 6. Ze względu na tę sytuację w prognozie emisji dla roku 2023 uwzględniono również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń poprzez wprowadzanie na rynek coraz nowocześniejszych pojazdów spełniających standardy Euro. Zmniejszenie to jednak będzie niwelowane przez zwiększone natężenie ruchu na drogach. W stosunku do poprzednich lat znacznie poprawia się również stan nawierzchni dróg, który ogranicza emisję pyłów z powierzchni drogi, spowodowaną unoszeniem. W prognozie do 2023 roku na podstawie wykazanych wcześniej założeń przyjęta została redukcja emisji na poziomie 10%.

Tabela 32. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2023

Wielkość emisji			Redukcja	Wielkość redukcji		
[Mg/rok]				[Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
684,9	163,8	0,0115	10%	68,49	16,38	1,15

Podsumowanie

Podsumowując wielkość emisji według prognoz wskazanych powyżej należy przyjąć, iż realnie do 2023 będzie trudne spełnienie wymogów prawnych odnośnie jakości powietrza szczególnie z uwagi na fakt iż zbyt mała wartość redukcji została przypisana emisji ze źródeł powierzchniowych (główniej przyczyny występowania przekroczeń zanieczyszczeń). Dodatkowo już do 2020 roku należy spełnić mocno rygorystyczną normę dla pyłu PM2,5 (krajowy cel redukcji narażenia na poziomie 18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Dla B(a)P nie jest możliwe dotrzymanie wartości docelowej stężenia bez podjęcia działań w skali kraju. Wskazane redukcje emisji wynikające z realizacji działań określonych w przepisach prawnych oraz będących konsekwencją rozwoju komunikacji czy przemysłu nie będą wystarczające do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w roku 2023 oraz krajowego celu redukcji narażenia. Zatem konieczne jest podjęcie dodatkowych, wyznaczonych w Programie działań naprawczych.

Emisja napływowa – przewidywane zmiany emisji napływowej

Zgodnie z założeniami Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej, w wyniku realizacji działań naprawczych będzie następowała znaczna redukcja emisji głównie z sektora komunalno-bytowego. Ze względu na to, w prognozie założono 50% redukcję emisji z obszaru strefy podkarpackiej.

Tabela 33. Porównanie emisji napływowej pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2023

Rodzaj emisji	Wielkość emisji			Redukcja	Wielkość redukcji		
	[Mg/rok]				[Mg/rok]		
	PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
Emisja powierzchniowa	20562,74	16254,88	2,46	13%	2673,16	2113,13	0,320
Emisja liniowa	4994,47	1194,33	0,10	11%	564,38	134,96	0,011
Emisja punktowa	1895,82	1259,61	0,01	10%	189,58	125,96	0,001
Emisja z rolnictwa	1132,45	168,94	0,00	2%	22,65	3,38	0,000
Emisja nieorganizowana	626,65	150,37	0,00	15%	94,00	22,56	0,00

8.2. PROGNOZA POZIOMU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU PODJĘCIA WSZYSTKICH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH DO ROKU PROGNOZY 2023

W wyniku przeprowadzonej analizy obliczeń rozkładu stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz analizy prognozowanej sytuacji dla roku 2023 bez zastosowania dodatkowych środków naprawczych stwierdzono iż niemożliwe będzie uzyskanie w roku prognozy standardów jakości powietrza. Z tego powodu zaproponowano w Programie szereg działań naprawczych, których zastosowanie ma pozwolić osiągnąć wymaganą przepisami jakość powietrza w roku prognozy w zakresie stężeń pyłów PM10 i PM2,5 (osiągnięcie poziomu krajowego celu redukcji narażenia). Osiągnięcie wartości stężenia normowanego benzo(a)pirenu przy dostępnych narzędziach nie jest możliwe.

Do uzyskania poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu należy wprowadzić szereg działań naprawczych związanych z:

- redukcją emisji ze źródeł powierzchniowych o blisko 80% w skali strefy, poprzez intensyfikację działań głównie w obszarze przekroczeń jaki i w obszarach o stosunkowo wysokich stężeniach,
- ograniczeniem wtórnej emisji pyłów pochodzących z dróg i ulic.

Emisja punktowa

Emisja punktowa dla roku prognozy została przyjęta zgodnie z założeniem niepodejmowania dodatkowych działań ponad te, których realizacja wynika z istniejących przepisów.

Emisja powierzchniowa

Analiza wyników stężeń występujących na obszarze strefy wykazała, że konieczna jest redukcja emisji powierzchniowej na poziomie 80% w stosunku do całości emisji powierzchniowej ze strefy.

Tabela 34. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej dla roku prognozy 2023

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
976,0	771,7	0,117	83%	809,76	640,26	0,1

Poziom redukcji emisji dla pyłów PM10 i PM2,5 jest wystarczający do uzyskania jakości powietrza wymaganej przepisami prawnymi. Oczywiście jest to składowa oddziaływania wszystkich rodzajów źródeł emisji, ale ze względu na największy udział źródeł powierzchniowych w stężeniach w obszarach przekroczeń, szczególny nacisk został położony na emisję z tych źródeł.

Emisja liniowa

W ramach działań zmierzających do ograniczenia wpływu zanieczyszczeń pochodzących z komunikacji na stan jakości powietrza, zaproponowano działania polegające na:

- ograniczeniu emisji wtórnej pyłów poprzez odpowiednie utrzymanie czystości dróg (czyszczenie przy użyciu sprzętu niepowodującego pylenia – nawilżenie zalegającego na jezdni piasku, pyłu itp.) na drogach całego miasta z różną częstotliwością w zależności od skali problemu i obszaru.

Dla obszaru miasta założony został wskaźnik redukcji pyłów na poziomie 7%.

Tabela 35. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2023

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
684,9	163,8	0,0115	7%	47,94	11,46	0

Emisja niezorganizowana

Ze względu na charakter źródeł emisji oraz znikomy ładunek emisji z tego źródła z terenu strefy, nie proponuje się obligatoryjnie działań ograniczających emisję niezorganizowaną pochodzącą z kopalń, wyrobisk itp., a jedynie emisję niezorganizowaną w obrębie zakładów. Zaproponowane działania skupiają się na zmianie sposobu użytkowania danego obszaru i zastosowaniu działań zapobiegawczych takich jak: zraszanie powierzchni pyłących, czy też ograniczenie emisji z transportu na obszarze wydobywczym. Nie określa się wielkości redukcji emisji niezorganizowanej z terenu miasta.

Emisja napływowa

Emisja napływowa dla roku 2023 została przyjęta zgodnie z założeniami z zadań wytyczonych w Programie ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej.

8.3. DZIAŁANIA MOŻLIWE DO PODJĘCIA

Możliwe do podjęcia działania to zbiór zadań wyznaczonych w ramach Programu jak i działania wynikające z obowiązujących dokumentów planistycznych i przepisów prawa. Analizując uzyskane

wyniki rozkładu stężeń pyłu PM10 i pyłu PM2,5 dla roku 2023 jako roku prognozy, można stwierdzić iż dzięki podjętym działaniom naprawczym nie powinny występować przekroczenia stężeń dopuszczalnych tych substancji (średniorocznych, liczby dni z przekroczeniem jak i krajowego celu redukcji narażenia).

Uzyskanie poziomu docelowego dla B(a)P w zakładanym roku prognozy nie będzie możliwe ze względu na niewspółmiernie wysokie koszty i brak możliwości organizacyjno- technicznych do wprowadzenia zmian (mimo blisko 80% redukcji pyłów poziom B(a)P nie zostanie dotrzymany). Analiza udziału źródeł wskazała, iż wyeliminowanie całkowite emisji B(a)P ze źródeł spalania na terenie strefy i tak nie spowoduje braku przekroczeń, ze względu na wpływ źródeł zlokalizowanych poza strefą. Konieczne byłoby podjęcie działań naprawczych na szczeblu krajowym aby umożliwić osiągnięcie poziomu docelowego. Działania te muszą dotyczyć wprowadzenia norm jakości dla paliw stałych, norm jakości urządzeń do 1 MW do spalania paliw stałych i drewna, a także szeregu zmian gospodarczych i prawnych skutkujących zmianą sposobu wykorzystania paliw w systemach grzewczych. Poniżej porównano emisję poszczególnych zanieczyszczeń w roku bazowym i w roku prognozy z uwzględnieniem możliwych do podjęcia działań w ramach zadań wyznaczonych w Programie jak i wynikających z przepisów prawa.

Tabela 36. Porównanie emisji pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2023 w strefie miasto Rzeszów⁴⁷

Rodzaj emisji	Wielkość emisji			Wielkość emisji [Mg/rok] w roku prognozy 2023		
	[Mg/rok] w roku bazowym 2015			PM10	PM2,5	B(a)P
	PM10	PM2,5	B(a)P			
Emisja powierzchniowa	976,00	771,70	0,12	166,24	131,44	0,02
Emisja liniowa	684,9	163,78	11,47	607,51	145,27	1,147
Emisja punktowa	185,39	141,41	0,003	166,85	127,27	0,0028
Emisja napływowa	28 585,49	18 877,76	2,574	25 135,72	16 500,32	2,241
Emisja niezorganizowana	0,01	0,003	0,000	0,01	0,003	0,000
SUMA	30 431,79	19 954,65	14,16	26 076,33	16 904,31	3,41

9. ANALIZA ZMIAN JAKOŚCI POWIETRZA WYNIKAJĄCA Z PODJĘTYCH DZIAŁAŃ PO ROKU 2011

9.1.SKUTECZNOŚĆ PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ

W związku z zaklasyfikowaniem strefy miasto Rzeszów w rocznych ocenach jakości powietrza za lata 2011 i 2012 do klasy C, w roku 2013 uchwalono Programy ochrony powietrza dla strefy ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń pyłów PM10 i PM2,5 oraz docelowych benzo(a)pirenu.

W Programach określone zostały działania naprawcze mające na celu poprawę jakości powietrza w strefie. Katalog działań obejmował:

⁴⁷ źródło: opracowanie własne

- opracowanie i wdrożenie Programu Ograniczania Niskiej Emisji obejmującego likwidację systemów grzewczych zasilanych paliwem stałymi i zastąpienie ogrzewaniem elektrycznym, gazowym, olejowym bądź podłączeniem do sieci ciepłowniczej oraz termomodernizację budynków mieszkalnych ogrzewanych indywidualnie,
- działania edukacyjne mające na celu uświadomienie społeczeństwu szkodliwości spalania odpadów oraz wprowadzania niskoemisyjnych systemów grzewczych,
- stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regulaminie utrzymania porządku i czystości w gminie,
- stworzenie i utrzymanie systemu informowania społeczeństwa o jakości powietrza
- podłączanie do sieci ciepłowniczej zakładów przemysłowych,
- czyszczenie ulic na mokro oraz zakup nowoczesnych polewaczek.

W Programach wyznaczono czas realizacji zadań do końca roku 2022 dla zadań związanych z redukcją benzo(a)pirenu i do 2023 dla zadań związanych z redukcją pyłów PM10 i PM2,5.

W celu wskazania wszystkich prowadzonych działań w strefie przez samorząd lokalny przeanalizowano Raport z wykonania POŚ województwa podkarpackiego za lata 2013-2014.

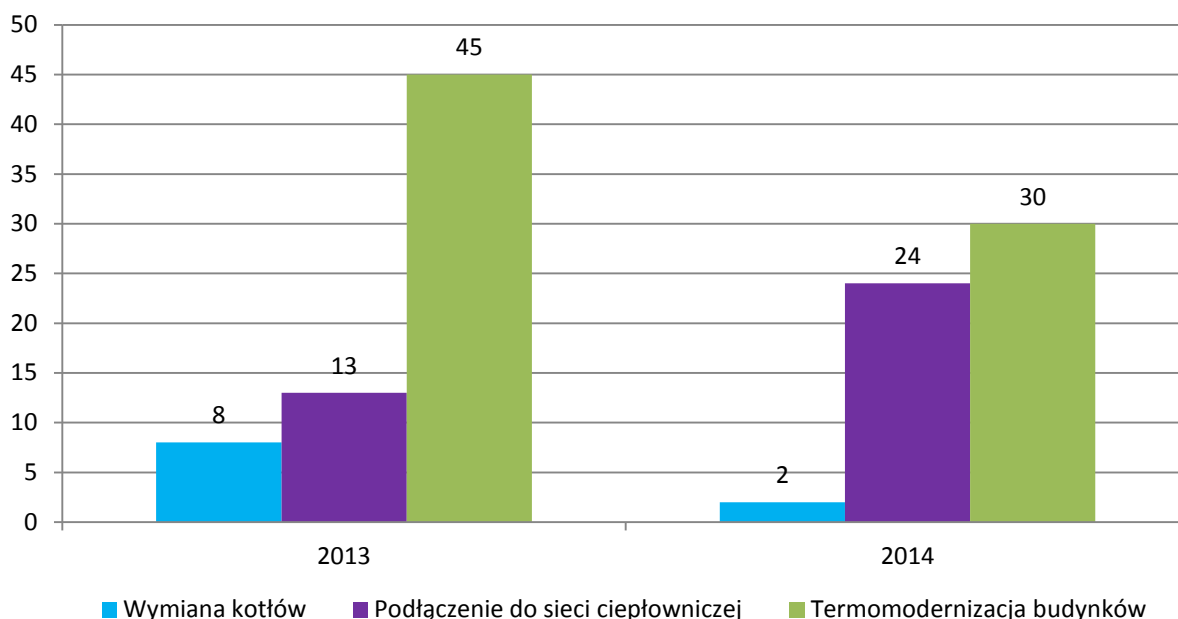
Wyniki tych analiz pod kątem rodzaju prowadzonych działań oraz uzyskanych efektów ekologicznych zostały przedstawione w poniższych zestawieniach.

Tabela 37. Zestawienie inwestycji zrealizowanych w latach 2013-2014 związanych z ograniczeniem emisji powierzchniowej na obszarze strefy miasto Rzeszów.⁴⁸

2013			2014		
Wymiana kotłów	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Termomodernizacja budynków	Wymiana kotłów	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Termomodernizacja budynków
[szt.]					
8	13	45	2	24	30

Na obszarze miasta Rzeszów w latach 2013 – 2014 w szerokim zakresie realizowane były działania służące poprawie jakości powietrza, poprzez ograniczanie emisji powierzchniowej z sektora komunalno – bytowego. Działania naprawcze obejmowały wymianę tradycyjnego ogrzewania węglowego na ogrzewanie gazowe, olejowe lub podłączenie do sieci ciepłowniczej, realizowano również inwestycje związane z termomodernizacją budynków, w tym ocieplenia ścian i wymiany okien. Inwestycje finansowane były ze środków własnych gmin, NFOŚiGW, WFOŚiGW i EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013.

⁴⁸ Źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

Rysunek 18. Zrealizowane inwestycje w latach 2013-2014 w celu ograniczenia emisji powierzchniowej na obszarze strefy miasta Rzeszów.⁴⁹

W Rzeszowie najczęściej realizowanych inwestycji związanych było z termomodernizacją budynków (łącznie 75 budynków). W wyniku termomodernizacji uzyskuje się poprawę efektywności energetycznej, co wiąże się z mniejszą energochłonnością i zmniejszonym zużyciem paliw grzewczych, co w konsekwencji skutkuje redukcją bądź uniknięciem emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń problemowych tj. pyłów i benzo(a)pirenu.

Do sieci ciepłowniczej podłączono w 2013 roku w sumie 13 obiektów budowlanych, a w 2014 roku - 24. W najmniejszym stopniu podjęto działania naprawcze związane ze zmianą sposobu ogrzewania z systemu opartego o spalanie węgla na inny bardziej ekologiczny.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki efektów ekologicznych działań prowadzonych w latach 2013 - 2014 związanych z likwidacją kotłowni węglowych na obszarze Rzeszowa. Z powodu braku danych nie oszacowano redukcji emisji substancji w wyniku przeprowadzonych termomodernizacji i podłączeń budynków do sieci ciepłowniczej.

Tabela 38. Efekt ekologiczny – wielkość redukcji emisji powierzchniowej osiągnięty w wyniku realizacji wymiany kotłów na w latach 2013 – 2014 na obszarze strefy miasta Rzeszów.⁵⁰

2013			2014		
PM10	PM2,5	B(a)P	PM10	PM2,5	B(a)P
redukcja emisji [kg]					

⁴⁹ Źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

⁵⁰ Źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

2013			2014		
PM10	PM2,5	B(a)P	PM10	PM2,5	B(a)P
redukcja emisji [kg]					
550,60	274,81	0,05	137,50	68,71	0,01

Działania w zakresie ograniczania emisji komunikacyjnej, zrealizowane w latach 2013-2014, dotyczyły:

- zakupu 70 jednostek taboru w Rzeszowie,
- budowy ścieżek rowerowych (łącznie długości 67,01 km na terenie województwa - brak danych w podziale na strefy),
- budowy nowych odcinków dróg lokalnych (łącznie długość 80,68 km na terenie województwa – brak danych w podziale na strefy),
- modernizacji nawierzchni dróg i ulic, w tym utwardzenia (ok. 482,5 km dróg w roku 2013 i 585,4 km w roku 2014 na terenie 145 gmin),
- budowy odcinka autostrady A4 Krzyż – Rzeszów Wschód wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 Rzeszów Zachód – Świlcza,
- stosowania mokrego czyszczenia odcinków ulic w miesiącach letnich (254 km dróg w 2013 roku i tyle samo w 2014 roku w Rzeszowie). Mycie na mokro skutkuje przede wszystkim redukcją emisji wtórnej. Efekty ekologiczne uzyskane w latach 2013 – 2014 w wyniku mokrego czyszczenia ulic kształtowały się na poziomie 19 Mg pyłu PM10 i 3 Mg pyłu zawarto w poniższej tabeli.

Ponadto na terenie strefy miasto Rzeszów w latach 2013 – 2014 realizowano szereg działań o charakterze edukacyjnym. Były to różnego rodzaju konferencje oraz akcje ekologiczne wraz z przygotowanymi materiałami edukacyjnymi, w szczególności dotyczącymi szkodliwości spalania odpadów czy szkodliwości niskiej emisji.

Realizacja działań inwestycyjnych ograniczających emisję powierzchniową i liniową oraz działań edukacyjnych znajduje odzwierciedlenie w poprawie jakości powietrza na terenie województwa. Poprawa ta dotyczyła głównie wyraźnego obniżenia stężeń zanieczyszczeń pyłowych w latach po rozpoczęciu wdrażania zadań zapisanych w Programie.

Tabela 39. Szacowany efekt ekologiczny działań w ramach realizacji Programu ochrony powietrza zgodnie z Raportem wykonania POŚ województwa podkarpackiego.⁵¹

Rodzaj zanieczyszczenia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Szacowany efekt ekologiczny									
obniżenie emisji z ogrzewania indywidualnego										
PM10 [Mg/rok]	69,10	97,00	111,80	223,60	223,60	223,60	223,60	223,60	69,10	97,00
B(a)P [Mg/rok]	0	0	4,20	5,90	6,80	13,60	13,60	13,60	13,60	13,60

⁵¹ Źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

Rodzaj zanieczyszczenia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Szacowany efekt ekologiczny									
obniżenie emisji komunikacyjnej										
PM10 [Mg/rok]	118,5	121,8	125,3	128,3	131,5	134,6	137,7	140,7	144	147,2

Łącznie w strefie miasto Rzeszów zredukowano w okresie 2 lat 0,06 kg benzo(a)pirenu, 0,69 Mg pyłu zawieszonego PM10 oraz 0,34 Mg pyłu PM2,5 ze źródeł emisji powierzchniowej. Czyszczenie ulic na mokro przyniosło efekt redukcji emisji liniowej na poziomie 19,10 Mg dla pyłu PM10 i 3 Mg pyłu PM2,5. Przedstawione dane o efekcie ekologicznym realizacji zadań są niepełne i nie pozwalają na oszacowanie faktycznej redukcji emisji. Stopień realizacji wyznaczonych w POP⁵² działań naprawczych związanych z obniżeniem emisji powierzchniowej i liniowej jest niemożliwy do oceny.

Należy podkreślić, że prowadzone w latach 2013-2014 działania na obszarze strefy w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i benzo(a)pirenu wymagają kontynuacji. Najbardziej uzasadnionym kierunkiem będzie ograniczanie emisji substancji ze źródeł indywidualnego spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych i zastąpienie tego typu czynników grzewczych źródłem opalanym paliwami niskoemisyjnymi bądź podłączenie lokali do sieci ciepłowniczej oraz prowadzenie działań związanych z ograniczeniem emisji komunikacyjnej.

⁵² Uchwała Nr XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 roku

9.2.WPŁYW CZYNNIKA METEOROLOGICZNEGO NA JAKOŚĆ POWIETRZA W STREFIE

Jakość powietrza zależy w znacznej mierze od wzajemnego oddziaływania dwóch czynników: emisji zanieczyszczeń i warunków meteorologicznych. Czynniki meteorologiczne występujące w danym roku dla którego wykonywana jest analiza jakości powietrza są kluczowym elementem, który należy brać pod uwagę porównując kolejne lata realizacji Programu ochrony powietrza.

Obowiązujące do tej pory Programy ochrony powietrza dotyczyły roku 2011 (ze względu na benzo(a)piren) i 2012 (ze względu na pyły PM10 i PM2,5) jako roku bazowego, natomiast obecna aktualizacja Programu ochrony powietrza jest odniesiona do oceny jakości powietrza w 2015 roku. Koniecznym jest zatem przeanalizowanie zmian w warunkach meteorologicznych w obu okresach i wskazanie na ile warunki te wpłynęły na wysokość stężeń zanieczyszczeń w 2012 i 2015 roku oraz czy zachowanie warunków meteorologicznych z roku 2012 oraz zmiennej emisji z roku 2015 zmieni wielkość obszarów przekroczeń norm stężeń substancji w powietrzu. Wyniki odnoszono do stężeń pyłu PM10 zmierzonego w 2012 i 2015 roku.

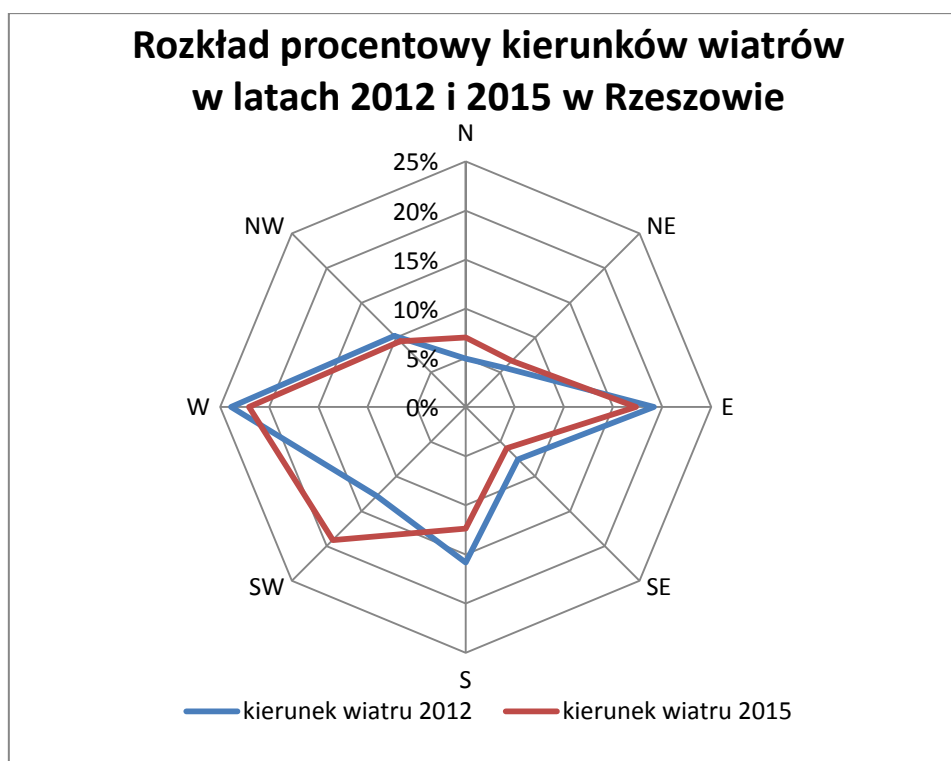
Między jakością powietrza atmosferycznego, a warunkami meteorologicznymi istnieje złożona zależność. Warunki meteorologiczne determinują transport substancji w powietrzu atmosferycznym, a z kolei obecność zanieczyszczeń w atmosferze wpływa na pogodę i klimat. Szacuje się, że o wysokości zanieczyszczenia powietrza, aż w 70% decydują warunki meteorologiczne. Warunki meteorologiczne w przyziemnej warstwie granicznej atmosfery zależą od intensywności turbulencji w warstwie granicznej atmosfery. Pionowy układ warstw atmosfery charakteryzuje klasa stabilności atmosfery, natomiast zasięg turbulencji określa wielkość określana jako wysokość warstwy mieszania. Spośród tych czynników meteorologicznych największe znaczenie ma prędkość i kierunek wiatru. Prędkość wiatru decyduje o tempie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, natomiast kierunek wiatru odpowiada za trasę ich transportu.

W analizie warunków meteorologicznych uwzględniono wyniki uzyskane z modelu meteorologicznego WRF dla roku 2012 oraz roku bazowego 2015. Model ten jest mezoskalowym modelem meteorologicznym zaprojektowanym do symulacji sytuacji i prognozowania warunków w atmosferze.

Analiza prędkości i kierunków wiatru

W strefie w roku 2015 najczęściej występowały wiatry z kierunku zachodniego (W), południowo-zachodniego (SW) oraz wschodniego (E). Najrzadziej występowały wiatry z kierunku północno-wschodniego (NE) i północnego (N).

Odpowiednio w 2012 roku dla którego opracowany był dotychczas obowiązujący Program ochrony powietrza również dominowały przepływy mas powietrza z kierunków wschodniego oraz zachodniego. Porównanie wyników wartości kierunków wiatrów w analizowanym okresie ze stacji monitoringu w Rzeszowie zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Rysunek 19. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w Rzeszowie w latach 2015 i 2012.

W porównaniu do wyników pomiarów pyłu PM₁₀ na stacjach pomiarowych (dla 2012 roku przyjęto wyniki ze stacji przy ul. Szopena a dla 2015 roku ze stacji przy al. Rejtana) dla obu lat analiza wykazuje, że w Rzeszowie w 2012 roku najwięcej przekroczeń występowało w dniach, kiedy występowały wschodnie oraz zachodnie wiatry. Natomiast w 2015 roku najwięcej przekroczeń występowało w dniach występowania wiatrów z kierunku wschodniego i południowo zachodniego.

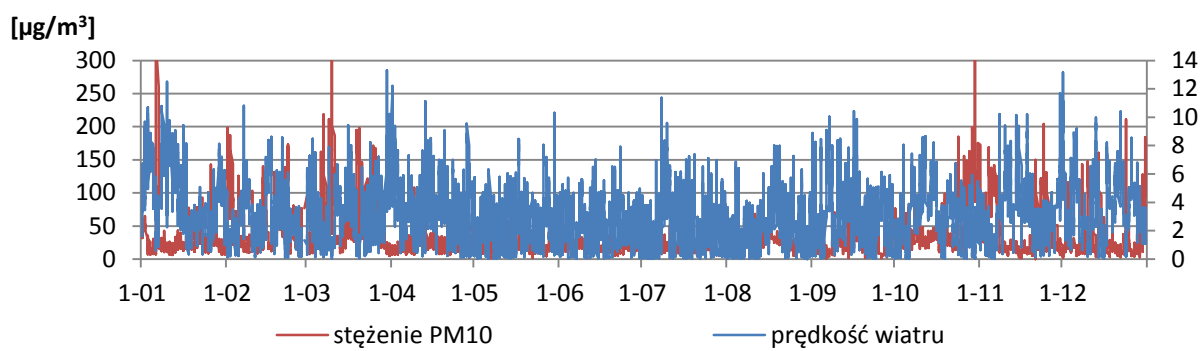
Analizując prędkość wiatrów i jej wpływ na występowanie przekroczeń stężeń substancji z analizy wynika, iż w okresach występowania przekroczeń średnie prędkości wiatru były w 2012 roku o 16% (w skali roku) niższe aniżeli w okresach w których nie występowały przekroczenia z danego kierunku. W 2015 roku w dniach z przekroczeniami średnia zanotowana prędkość wiatrów była niższa o 37%. Potwierdza to tezę, iż niska prędkość wiatru wpływa na kumulowanie się zanieczyszczeń w powietrzu.

Tabela 40. Porównanie prędkości wiatru w podziale na kierunki w dniach występowania przekroczeń oraz sumarycznie dla okresu roku.

Kierunek	Rzeszów 2012 [m/s]		Rzeszów 2015 [m/s]	
	Dni przekroczeń	Cały rok	Dni przekroczeń	Cały rok
N	2,3	2,4	2,2	2,8
NE	2,3	2,4	1,7	2,1
E	2,8	2,5	2,4	3,3
SE	0,6	1,8	1,1	1,9

Kierunek	Rzeszów 2012 [m/s]		Rzeszów 2015 [m/s]	
	Dni przekroczeń	Cały rok	Dni przekroczeń	Cały rok
S	2,9	4,0	2,2	3,5
SW	2,4	3,1	2,1	3,3
W	3,3	3,9	2,2	4,1
NW	2,5	2,9	2,5	3,3

Uzupełnieniem analizy jest rozkład czasowy stężeń godzinowych pyłu PM10 oraz prędkości wiatru w tym czasie na przykładzie wyników dla stacji przy al. Rejtana w 2015 roku.

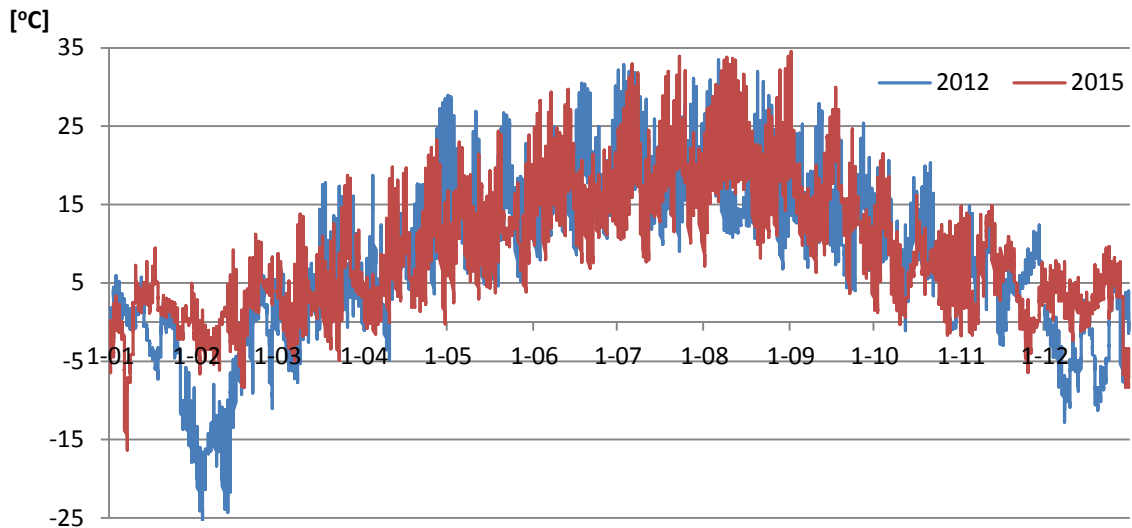

Rysunek 20. Rozkład czasowy stężeń 1-godzinowych pyłu PM10 oraz prędkości wiatru na stacji w Rzeszowie w 2015 roku.

Porównanie wyników dla stacji wskazuje na podwyższenie stężeń pyłu PM10 przy zmniejszającej się prędkości wiatru. Szczególnie sytuacje te widoczne są w styczniu, marcu i listopadzie 2015 roku.

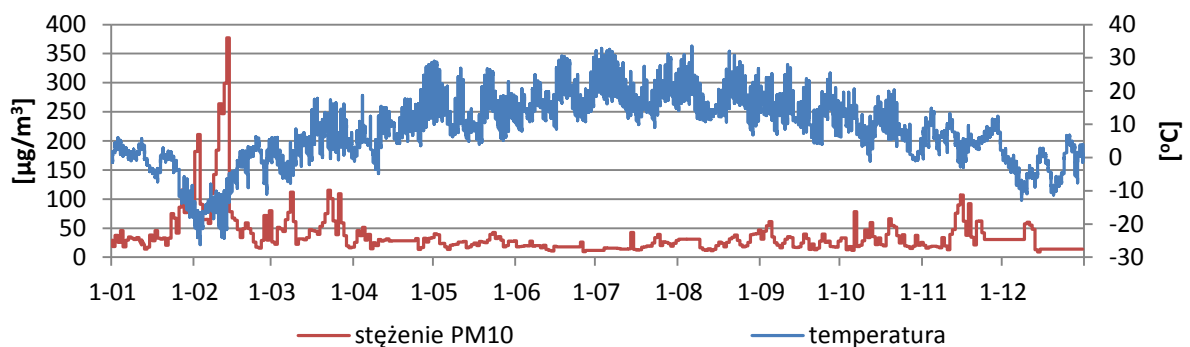
Analiza temperatury

Przekroczenia stężeń substancji w większości występują w okresach grzewczych, kiedy ze względu na warunki meteorologiczne zwiększa się ilość źródeł emisji, które wprowadzają do powietrza pył PM10, PM2,5 czy benzo(a)piren. Porównując warunki meteorologiczne w latach 2012 i 2015 należy również przeanalizować zmienność temperatury otoczenia.

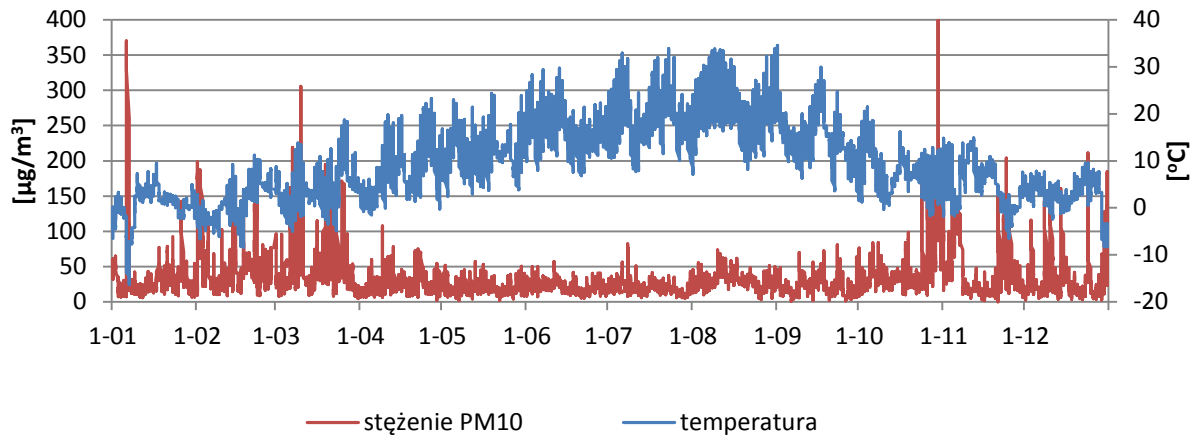

Rysunek 21. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Rzeszowie dla lat 2012 i 2015.

Porównanie warunków cieplnych dla Rzeszowa wskazuje na znaczące różnice w amplitudach temperatur występujących w roku 2012 w stosunku do 2015, szczególnie w okresie lutego i grudnia. W tych okresach w 2012 roku występowały znacznie niższe temperatury aniżeli w analogicznym okresie w 2015 roku. W okresie lutego w 2015 roku wystąpiło o 6 dni z przekroczeniami mniej niż w 2012 roku. Taka tendencja obserwowana jest we wszystkich miastach, gdzie prowadzone były pomiary na Podkarpaciu. Spowodowane jest to głównie wpływem temperatury na źródła związane z sektorem komunalno-bytowym, których intensywność działania zależy właśnie od warunków meteorologicznych. Aby zobrazować sytuację dokładniej na przykładzie stężeń dobowych na poniższym wykresie widoczna jest wskazana zależność.

Rysunek 22. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Rzeszowa w 2012 roku.

Rysunek 23. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Rzeszowa w 2015 roku.

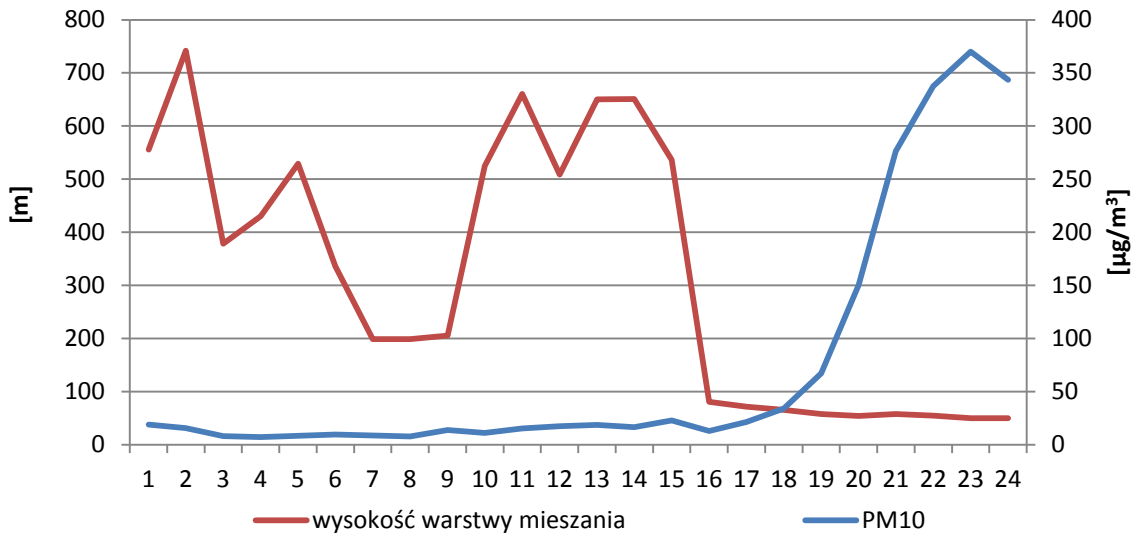
Widoczne są zmiany w obu analizowanych latach wysokości stężeń w okresach sezonu grzewczego. W 2012 roku wysokość stężeń pyłu PM10 w lutym, kiedy wystąpił zdecydowany spadek wysokości temperatur, jest znacznie wyższa niż w pozostałych miesiącach roku. W 2015 roku również notowano pomiary z bardzo wysokim stężeniem PM10 w styczniu, marcu i październiku. W styczniu były one następstwem krótkotrwałych i dużych spadków temperatur utrzymujących się zaledwie przez dwie doby. Jesienią natomiast wysokie stężenia były następstwem ciszy wiatrów. W marcu natomiast oba czynniki meteorologiczne miały wpływ na wystąpienie epizodów wysokich stężeń pyłu PM10.

Rozkład temperatury w 2012 i 2015 roku wpłynął na ustawienie zmienności czasowej emisji ze źródeł powierzchniowych sektora komunalno-bytowego, wykorzystanej w procesie modelowania jakości powietrza.

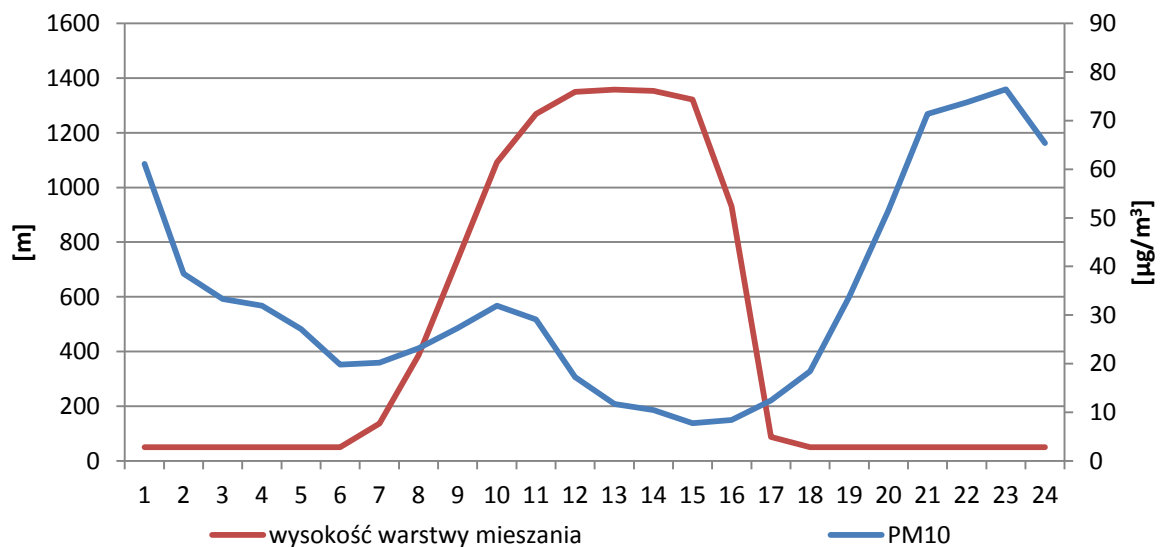
Wysokość warstwy mieszania

Warstwa mieszania określa pionowy zasięg skutecznego mieszania i rozprowadzania zanieczyszczeń w powietrzu, dlatego im wyższa warstwa tym zanieczyszczenia mają dalszy zasięg rozprzestrzeniania. Niska warstwa mieszania oraz zmienna klasa równowagi atmosfery mogą wskazywać na osadzenie się zanieczyszczeń w pobliżu występowania źródeł emisji.

Aby określić wpływ wysokości warstwy mieszania na wysokość stężeń przeanalizowano przebieg stężeń godzinowych pyłu PM10 na stacji w Rzeszowie w 2015 roku w dniu, dla którego amplitudy stężeń godzinowych były bardzo duże. Obniżenie warstwy mieszania do poziomu poniżej 100 m spowodowało podniesienie wysokości stężenia pyłu PM10 do poziomu nawet 350 µg/m³.

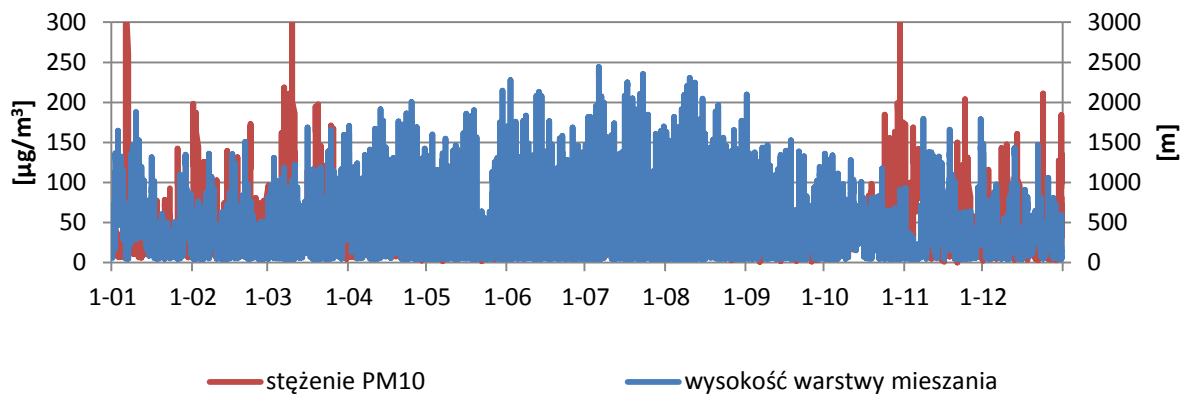

Rysunek 24. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszanania dla Rzeszowa w dniu 6 stycznia 2015 r.

Rysunek 25. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszanania dla Rzeszowa w dniu 1 października 2015 r.

W skali roku 2015 wysokość warstwy mieszanania atmosfery średnio dla dni w których wystąpiły przekroczenia stężeń dobowych pyłu PM10 wynosiła w Rzeszowie 217 m. Poza okresami, w których nie występowały przekroczenia wysokość ta średnio wynosiła około 530 m. W 2015 roku wysokość warstwy mieszanania średnio dla okresu w którym występowały przekroczenia (pomiar prowadzony dobowo) analogicznie była niższa i wynosiła około 287 m, a poza dniami z przekroczeniem stężenia PM10 wynosiła 513 m.

Rysunek 26. Godzinowy przebieg stężeń pyły PM10 w Rzeszowie na tle wysokości warstwy mieszania w 2015 roku.

Podsumowanie

Warunki meteorologiczne występujące w obu analizowanych okresach wpłynęły w znaczny sposób na jakość powietrza. W największym stopniu do zmiany wysokości stężeń przyczyniła się temperatura powietrza, która średniorocznie w 2015 była o ponad 1°C wyższa aniżeli w 2012 roku.

Pozostałe parametry mają również wpływ na jakość powietrza, ale w porównaniu lat 2012 i 2015 nie ma znaczących różnic w prędkości wiatrów oraz wysokości warstwy mieszania.

Czynniki meteorologiczne w połączeniu ze zmianą wielkości emisji determinują zmiany zasięgu obszarów przekroczeń z roku na rok.

10. DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DO PRZYWRÓCENIA STANDARDÓW JAKOŚCI POWIETRZA

10.1. PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Uwzględniając wskazane w poprzednim Programie działania, efekty ich realizacji oraz analizując dokumenty strategiczne obowiązujące na poziomie krajowym,⁵³ wskazano działania, które mają największą szansę na realizację i osiągnięcie wymiernych efektów ekologicznych. Zadania wytyczone w Programie odpowiadają również celom wytyczonym w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego i RPO Województwa Podkarpackiego zgodnie z obowiązującymi przepisami.⁵⁴

W Programie wyznaczono działania związane z redukcją emisji ze źródeł indywidualnego ogrzewania lokali, ograniczenie emisji komunikacyjnej, prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych, stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego i w regulaminach utrzymania porządku i czystości w gminach, rozbudowa systemów informowania mieszkańców o jakości powietrza oraz działania regulacyjne (stosowanie zakazów i kontrole).

Wskazane w Programie działania powinny być realizowane na obszarze strefy zgodnie z diagnozą przyczyny występowania przekroczeń danej substancji.

10.2. OPIS DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH ZAPROPONOWANYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM

PkRzeZSO - PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI

Realizacja działania naprawczego opiera się na systemowym ograniczaniu emisji z sektora komunalno-bytowego na terenie miasta zgodnie z obowiązującym Programem Ograniczania Niskiej Emisji dla miasta Rzeszowa (Uchwała Rady Miasta Rzeszowa Nr XI/194/2015 z 26 maja 2015 roku). Działaniem objęte są obiekty użyteczności publicznej, obiekty sektora komunalno - bytowego oraz sektora handlu i usług, a także małych przedsiębiorstw.

Dla miasta określony został przybliżony sposób koniecznej redukcji emisji z niskosprawnych źródeł spalania paliw stałych o mocy poniżej 1 MW. Na podstawie inwentaryzacji oszacowano, że w mieście powierzchnia lokali, w których zapotrzebowanie na ciepło pokrywane jest z niskosprawnych kotłów opalanych paliwem węglowym wynosi 900 tys. m². Wyznaczenie koniecznej redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych pozwoliło na oszacowanie powierzchni lokali na poziomie 681 tys. m², w których należy przeprowadzić działania naprawcze. Zgodnie z uchwalonym PONE, działania polegać będą na likwidacji źródeł węglowych i zastępowaniu głównie ogrzewaniem gazowym lub z sieci ciepłowniczej. Dopuszcza się również stosowanie kotłów węglowych klasy 5 w obszarach nieobjętych siecią gazową i ciepłowniczą. Zasięg sieci ciepłowniczej w Rzeszowie jest bardzo duży i obejmuje znaczną część obszarów zabudowanych miasta. Sytuacja ta daje duży potencjał realizacji wyznaczonego zadania. W ramach realizacji zadania dopuszcza się wymianę niskosprawnego urządzenia zasilanego paliwem stałym i zastąpieniem go przez:

⁵³ Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko oraz Krajowy Program Ochrony Powietrza.

⁵⁴ art. 91 ust. 9b ustawy POŚ

- podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- kotły gazowe,
- kotły olejowe,
- ogrzewanie elektryczne,
- zastosowanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii cieplnej.

W ramach zadania można przeprowadzić aktualizację inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie miasta. Inwentaryzacja może powinna być dokładna w celu jej wykorzystania do dalszego wdrażania zmian i monitorowania efektów ekologicznych oraz diagnozowania problemu stanu jakości powietrza. W przypadku przeprowadzenia trwałej zmiany ogrzewania na kotły niskoemisyjne i ogrzewanie z sieci ciepłowniczej możliwe jest dofinansowanie ogrzewania dla najuboższych mieszkańców strefy z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dodatkowo w ramach analizy zasadności wprowadzania pewnych ograniczeń w zakresie działań naprawczych wskazano, iż istnieje konieczność wprowadzania dodatkowych regulacji zgodnie z art. 96 ustawy POŚ. Zgodnie z artykułem sejmik województwa może wprowadzić ograniczenia stosowania rodzajów lub jakości paliw na terenie województwa bądź innym wyznaczonym obszarze. Zastosowanie w praktyce na terenie miasta tego rodzaju zapisów można odnieść do ograniczeń co do wymiany kotłów węglowych na nowoczesne zasilane paliwem stałym. Dodatkowym obostrzeniem w ramach uchwały będzie zapis o możliwości korzystania z kotłów spełniających tylko wymagania klasy 5 w ramach normy PN-EN 303-5:2012, która określa standardy emisyjne dla urządzeń na paliwa stałe o małej mocy do 500 kW. Termin likwidacji wszystkich urządzeń niespełniających to kryterium ustala się na rok 2023.

PkRzeTER – POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W OBIEKTACH BUDOWLANYCH

Działanie związane jest z poprawą efektywności energetycznej obiektów budowlanych w ramach prowadzonych termomodernizacji lub zastosowania odnawialnych źródeł energii.

W celu osiągnięcia najlepszego efektu ekologicznego termomodernizacja powinna być przeprowadzona z uwzględnieniem wymiany okien, drzwi, ścian i stropodachów. Priorytetem powinno być prowadzenie tego działania wraz z likwidacją lub wymianą niskosprawnych źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe. Wówczas uzyskuje się najlepszy efekt ekologiczny obniżenia wielkości emisji. Stosując termomodernizację w obiektach zasilanych ciepłem z sieci ciepłowniczej oszczędza się jedynie energię cieplną nie obniżając poziomu emisji zanieczyszczeń. Termomodernizacja obiektów podłączonych do sieci ciepłowniczej nie przynosi efektu ekologicznego redukcji emisji w miejscu przeprowadzenia działania.

PkRzeMMU – CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO

Utrzymanie w czystości dróg i ulic ma na celu ograniczenie emisji z unoszenia zanieczyszczeń pyłowych z podłoża. Czyszczenie na mokro powinno być prowadzone raz w tygodniu w okresie marzec-maj na wszystkich odcinkach dróg przebiegających w obrysie drogi nr 94, ul. Rzecha, Lubelskiej i al. Wyzwolenia w Rzeszowie i 2 razy w miesiącu w pozostałych miesiącach. Natomiast na pozostałych odcinkach dróg może odbywać się z częstotliwością raz na miesiąc. Należy ograniczyć stosowanie dmuchaw do oczyszczania chodników i placów utwardzonych, a wprowadzić regularne mycie obszarów narażonych na zapylenie. Należy szczególnie wziąć pod uwagę obszary

wyjazdowe z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących na drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów. Nakaz ten powinien być wpisany w miejscowym regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie w celu możliwości jego egzekwowania.

PkRzeEEk - EDUKACJA EKOLOGICZNA

Prowadzenie akcji edukacyjnych ma na celu rozszerzanie wiedzy i świadomości z zakresu ochrony powietrza, a tym samym ma kształtować zachowania prośrodowiskowe społeczeństwa. Wskazówki dotyczące prowadzenia edukacji ekologicznej zawarto w rozdziale 10.3.

PkRzePZP - ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Plany zagospodarowania przestrzennego powinny być opracowane dla wszystkich obszarów, dla których jeszcze ich nie opracowano. Zapisy w planach muszą wskazywać na stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza. W przypadku braku planów zagospodarowania przestrzennego w decyzjach o warunkach zabudowy należy wskazywać stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza (o ile to technicznie możliwe podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej i gazowej, korzystanie z kotłów opalanych olejem opałowym lub ogrzewanie elektryczne. W planach powinny być również zawarte zapisy o planowaniu zabudowy zapewniających przewietrzanie miasta czy wprowadzanie zieleni izolacyjnej przy ciągach komunikacyjnych.

PkRzeUCP - ZAPISY W REGULAMINIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIASTA

Zastosowanie odpowiednich zapisów w regulaminie utrzymania porządku i czystości w mieście zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miasta.

PkRzeUCP - ROZBUDOWA SIECI CIEPŁOWNICZEJ i GAZOWEJ

Rozbudowa sieci ciepłowniczej powinna przebiegać na obszarach, gdzie występuje zapotrzebowanie na ciepło sieciowe. Działanie powinno polegać na likwidacji ogrzewania węglowego i podłączaniu do sieci ciepłej zakładów przemysłowych i spółek miejskich.

PkRzeOEN – OGRANICZENIE EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ

Działania na obszarach zakładów produkcyjnych polegać powinny na:

- montażu barier i zadaszeń na taśmociągach,
- eliminacji pracy na biegu jałowym silników spalinowych maszyn i środków transportu w czasie przerw,
- przykrywaniu powierzchni narażonych na erozję wietrzną - technika stosowana w przypadku małych hałd, stosowanie przykryć, fartuchów lub stożków na rurach załadowniczych,
- minimalizacji oddziaływania wiatru poprzez wykorzystanie barier wiatrochronnych ograniczających pylenie z hałd: sztucznych (ekrany przeciwpylowe, wiaty, dachy) lub naturalnych (np.: nasadzenia roślin),

- utwardzeniu nawierzchni po której poruszają się samochody ciężarowe na terenie zakładów,
- stosowaniu mgły wodnej w trakcie załadunku materiałów pyłących (kurtyny wodne lub rozpylanie strumieniowe).

PkRzeSIM - SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW

Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji o jakości powietrza w strefie np. poprzez tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej.

PkRzeBPiE – BUDOWNICTWO PASYWNE I ENERGOOSZCZĘDNE

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, ustala maksymalne ilości energii, który może zużywać nowy lub modernizowany dom. Zapotrzebowanie na energię niezbędną do ogrzania jednego metra kwadratowego powierzchni, podczas jednego sezonu grzewczego dla budynków pasywnych wynosi poniżej 15 kWh/(m²•rok), a dla budynków energooszczędnych wynosi 50 kWh/(m²•rok).

PkRzePEP – PRODUKCJA ENERGII PROSUMENCKIEJ W SEKTORZE PUBLICZNYM I MIESZKANIOWYM

Działanie realizowane poprzez zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii poprzez zakup i montaż małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii, do produkcji energii elektrycznej lub ciepła dla:

- osób fizycznych,
- wspólnot lub spółdzielni mieszkaniowych,
- jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków i stowarzyszeń,
- spółki, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów i powołanych do realizacji zadań własnych.

Efekt ekologiczny może być osiągnięty poprzez inwestycje w:

- pompy ciepła,
- kolektory słoneczne,
- systemy fotowoltaiczne,
- małe elektrownie wiatrowe,

- mikrogenerację.

Zastosowanie odnawialnych źródeł energii może przynosić korzyści obniżenia wielkości emisji przy zastosowaniu urządzeń, które ograniczają wykorzystanie tradycyjnych urządzeń na paliwa stałe, jak kolektory słoneczne czy pompy ciepła.

10.3. WYTYCZNE DO PROWADZENIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna społeczeństwa, aby była efektywna, powinna być dostosowana zarówno merytorycznością jak również formą przekazu do wieku i poziomu wiedzy odbiorcy. Istotna jest również jej ciągłość, która pozwoli na dogłębne poznanie tematu a tym samym zwiększy prawdopodobieństwo jego pełnego zrozumienia. Do celów edukacji ekologicznej należy nie tylko podniesienie świadomości ekologicznej, ale również popularyzacja wiedzy przyrodniczej, promowanie zdrowego stylu życia oraz zasad przyjaznych środowisku. Połączenie powyższych działań może przyczynić się do optymalnego efektu jakim jest wzbudzenie w odbiorcach świadomości ekologicznej.

Przykłady akcji edukacyjnych

Edukacja ekologiczna może przybierać różne formy w zależności od tego, kto jest jej odbiorcą. Akcje edukacyjne są najczęściej skierowane do najmłodszych, w związku z tym, ich treść i forma przekazu powinna być atrakcyjna.

Akcja edukacyjna w województwie podkarpackim:

W województwie podkarpackim od początku marca do końca czerwca 2014 roku przeprowadzono akcję promocyjno-edukacyjną „Razem na rzecz czystego powietrza kampania promocyjno-edukacyjna Rzeszowa i Preszowa”⁵⁵. W jej zakresie podjęto następujące działania:

- przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców nt. stanu wiedzy dot. zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza,
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej nt. zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia powietrza,
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej nt. korzyści wynikających z przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza w ramach, której zorganizowano: ekoPikniki w Rzeszowie i w Preszowie, konkurs plastyczny oraz konkurs na hasło promujące projekt, zajęcia informacyjno-edukacyjne w przedszkolach,
- wypracowanie katalogu dobrych praktyk na temat przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza,
- organizacja konferencji podsumowującej projekt.

W efekcie powyższych działań osiągnięto główny cel, którym było podniesienie wiedzy mieszkańców obu miast nt. zagrożeń jakie wynikają z zanieczyszczeń powietrza oraz jego przeciwdziałaniu.

Ogólnopolska kampania na rzecz likwidacji niskiej emisji „Misja-emisja”⁵⁶

⁵⁵ źródło: <http://www.rzeszow.pl/miasto-rzeszow/realizowane-projekty/projekty-zrealizowane/projekty-dofinansowane-ze-srodkow-unii-europejskiej-2007-2013/razem-na-rzecz-czystego-powietrza>

Ogólnopolska kampania pt. „Misja-emisja” zorganizowana przez firmę Abrys trwała 12 miesięcy i w tym czasie został przeprowadzony szereg działań mających na celu edukację społeczeństwa w zakresie niskiej emisji.

Kampania ta, skierowana była do wszystkich odbiorców poprzez różnorodne wydarzenia dopasowane merytorycznością oraz atrakcyjnością. Zadania były realizowane za pośrednictwem 3 grup: jednostek samorządu terytorialnego (gminy), przedsiębiorstw ciepłowniczych oraz osób zajmujących się na co dzień edukacją. W kampanii główną rolę odegrała postać Dymskiego - bohatera, który walczy z dymonami - dymami powstającymi w efekcie niskiej emisji.

W kampanii zrealizowano takie przedsięwzięcia jak:

- film o niskiej emisji
- komiks
- edukacyjna gra miejska
- materiały promocyjne i informacyjne

Rysunek 27. Logotyp akcji "Misja - Emisja"⁵⁷

W Kampanii wzięły udział gminy z całej Polski, startując w konkursie organizowanym w ramach Kampanii „Gmina z misją⁵⁸”. Rywalizacja odbywała się w trzech kategoriach:

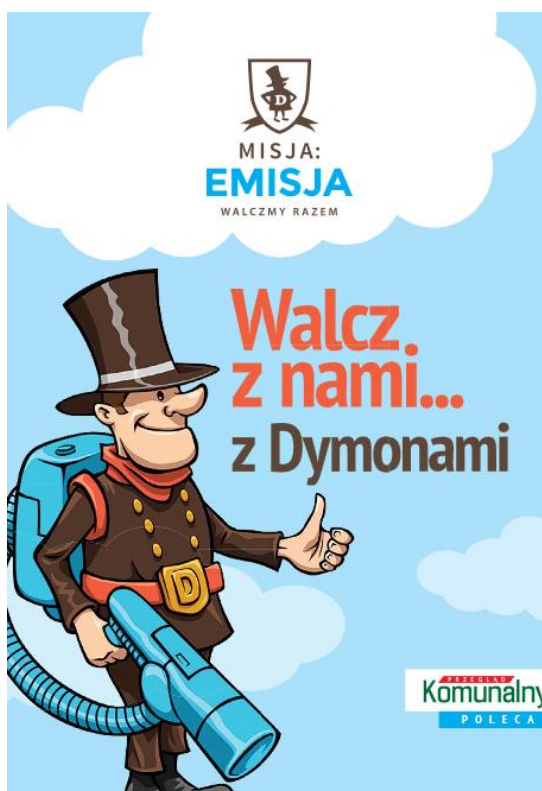
- miasta pow. 100 tys. mieszkańców,
- miasta od 50 do 100 tys. mieszkańców,
- gminy i miasta do 50 tys. mieszkańców.

Za każde działanie, które miało na celu likwidację niskiej emisji przyznawane były punkty. W konkursie wygrała ta jednostka, która zdobyła największą ilość punktów, a tym samym wykazała się największą aktywnością w walce z niską emisją. Pod uwagę są brane były takie działania jak: zorganizowanie wsparcia finansowego dla mieszkańców, zamieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne, przeprowadzenie termomodernizacji budynków, stanowiących własność gminy, zorganizowanie spotkania z mieszkańcami nt. niskiej emisji itp.

⁵⁶źródło:https://www.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/mos/Aktualnosci/3b6eb4c903a002de5631c31c6253df1e.pdf

⁵⁷źródło: <http://misja-emisja.pl/o-projekcie/>

⁵⁸źródło: <http://misja-emisja.pl/konkursy/gmina-z-misja/>

Rysunek 28. Okładka dodatku promocyjnego do lutowego wydania (2/2014) "Przeglądu komunalnego"⁵⁹

Atrakcyjność kampanii edukacyjnej dopasowana do wieku i wiedzy odbiorcy, jest kluczem do sukcesu, jakim jest jak najszerszy odbiór przekazywanych treści na temat niskiej emisji.

Akcja edukacyjna w Lublinie: „Nie Truj Powietrza - miej wpływ na to czym oddychasz” - kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania niskiej emisji

Kampania edukacyjna w Gminie Lublin realizowana była od 01.04.2014 do 31.12.2014. Głównym celem kampanii było przybliżenie mieszkańcom problemu jakim jest niska emisja oraz podniesienie ich świadomości w aspekcie ochrony powietrza. Istotą kampanii, było ukazanie, iż samodzielna jednostka jaką jest pojedyncze gospodarstwo domowe, poprzez swoje nawyki i zachowanie, m.in. spalanie odpadów oraz złej jakości paliw stałych, zły stan techniczny urządzeń grzewczych przyczynia się do pogorszenia stanu jakości powietrza.

W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- organizacja ogólnopolskiego konkursu plastycznego z nagrodami dla dzieci i młodzieży

Konkurs został przeprowadzony w dwóch edycjach, w ramach których, zostały przydzielone nagrody w kategorii przedszkoli oraz w kategorii szkół podstawowych.

- publikacja artykułów informacyjnych na temat niskiej emisji.

⁵⁹źródło: <http://misja-emisja.pl/wp-content/uploads/2013/11/Dodatek.pdf>

W ramach zadania, został opublikowany artykuł promocyjny „Każdy z nas ma wpływ na jakość powietrza, którym oddychamy”. Zawierał on w sobie kwestie dotyczące ograniczenia emisji z gospodarstw domowych, komunikacji a także propagował jazdę na rowerze.

- produkcja filmu edukacyjnego i spotu wraz z emisją

Częścią kampanii edukacyjnej, były również filmy edukacyjne, które wyjaśniały czym jest niska emisja, dlaczego jest szkodliwa i jak możemy się przed nią chronić.

- organizacja kampanii billboardowej

Rysunek 29. Plakat kampanii "Nie Truj Powietrza - miej wpływ na to czym oddychasz - kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania "Niskiej Emisji"

- konferencja edukacyjna

Konferencja odbyła się 27 października 2014 roku i dotyczyła m.in. monitoringu jakości powietrza w Polsce na przykładzie województwa lubelskiego, energetyka odnawialnej jako alternatywy dla energetyki klasycznej, ciepła sieciowego jako alternatywy dla indywidualnych źródeł grzewczych.

- produkcja filmu edukacyjnego i spotu wraz z emisją

Poprzez zrealizowaną kampanię społeczną realizowaną poprzez działania informacyjne, konkursy upowszechniające wiedzę ekologiczną, spoty publikowane w prasie elektronicznej, artykuły

i wydawnictwa świadomość ekologiczna mieszkańców znacznie wzrosła co przyczyniło się do poprawy jakości powietrza w Gminie.

Rodzaje zanieczyszczeń powietrza, źródła ich pochodzenia i wpływ na zdrowie człowieka

Zanieczyszczenie powietrza w znacznym stopniu przyczynia się do zwiększenia zachorowalności na choroby przewlekłe całego organizmu. Poniżej przedstawiono zestawienie wpływu poszczególnych zanieczyszczeń na zdrowie człowieka.

Tabela 41. Zestawienie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie człowieka

ZANIECZYSZCZENIE	WPŁYW NA ZDROWIE CZŁOWIEKA
PYL PM10, PM2,5	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększa ryzyko chorób układu oddechowego • Pośrednio może zwiększać ryzyko zawału oraz udaru mózgu • Pył PM2,5 przyczynia się do zapalenia naczyń krwionośnych oraz miażdżycy • Według WHO długotrwałe narażenie na działanie pyłu PM2,5 skraca życie statystycznego Polaka o 10 miesięcy • Narażenie na wysokie stężenia PM2,5 w okresie płodowym przyczynia się do niższej masy urodzeniowej dziecka oraz gorszym rozwojem płuc w kolejnych latach życia
WIELOPIERŚCIENIOWE WĘGLOWODORY AROMATYCZNE (WWA)	<ul style="list-style-type: none"> • Benzo(a)piren jest jednym z najbardziej toksycznych zanieczyszczeń powietrza. Jest on silnie kancerogenny oraz mutagenny • Benzo(a)piren może powodować uszkodzenia nadnerczy, wątroby, układu odpornościowego i krwionośnego. Upośledza płodność. • Badania przeprowadzone przez naukowców Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medium dowiodły, że narażenie w okresie płodowym na wysokie stężenia benzo(a)pirenu skutkuje częstszym występowaniem u niemowląt zapaleń górnych i dolnych dróg oddechowych a także niższym ilorazem inteligencji u dzieci w starszym wieku.
METALE CIĘŻKIE	<ul style="list-style-type: none"> • Metale takie jak kadm, rtęć i ołów, mogą powodować natychmiastowy zgon w przypadku przyjęcia dużych dawek. • Metale ciężkie posiadają zdolność do akumulowania się w organizmie – dlatego przyjmowanie ich nawet w niewielkich dawkach może przyczynić się do wystąpienia groźnych chorób • Ołów przyczynia się do porażenia mięśni, powoduje białko- i krwimocz oraz zaburzenia mózgu. • Kadm jest odpowiedzialny za uszkodzenia nerek, kości i płuc. Uszności i bóle mięśniowo-stawowe są objawem przewlekłego zatrucia kadmem. • Kumulacja rtęci w organizmie powoduje osłabienie pamięci, zdolności mowy, zaburzenia czynności ruchowych oraz wzroku. Przyczynia się również do uszkodzenia nerek i zaburzeń płodności.

DWUTLENEK SIARKI (SO₂)	<ul style="list-style-type: none"> • Działa drażniąco na drogi oddechowe – powoduje skurcz oskrzeli oraz uszkodzenia płuc. • Zmniejsza zdolność przenoszenia tlenu przez krew. • Umiarkowane stężenie może przyczyniać się do pogorszenia czynności płuc u chorych na astmę • Przy narażeniu na większe stężenia dwutlenku siarki występuje ucisk w klatce piersiowej i kaszel. U astmatyków może powodować tak duże zaburzenia czynności płuc, że konieczna może być hospitalizacja
TLENEK WĘGLA (CO)	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez połączenie z obecną we krwi hemoglobina ogranicza absorpcję tlenu we krwi co skutkuje dolegliwościami związanym z układem krążenia i układem nerwowym • Powoduje bóle głowy, w skrajnych przypadkach może powodować zgon • Uniemożliwia prawidłowy transport tlenu w krwi – co może prowadzić do znacznej redukcji dostarczonego tlenu do serca – szczególnie u osób cierpiących na choroby serca
TLENKI AZOTU (NO_x)	<ul style="list-style-type: none"> • Przyczyniają się do uszkodzenia płuc, zmniejszają zdolność krwi do przenoszenia tlenu • Mogą być przyczyną chorób nowotworowych • Obniżają odporność organizmu na infekcje bakteryjne, działają drażniąco na oczy oraz drogi oddechowe, mogą być przyczyną astmy • Dwutlenek azotu może przyczyniać się do podrażnień płuc oraz powodować mniejszą odporność na infekcje dróg oddechowych • Narażenie na wysokie stężenia tlenków azotu może przyczyniać się do zwiększenia częstotliwości występowania ostrej choroby oddechowej u dzieci
OZON (O₃)	<ul style="list-style-type: none"> • Przyczynia się do nasilenia objawów zapalenia oskrzeli oraz rozedmy, upośledza funkcje płuc oraz sprzyja występowaniu ataków astmatycznych • Powoduje zmniejszenie funkcji odpornościowych układu oddechowego

Koszty pośrednie związane ze złym stanem jakości powietrza

Zły stan powietrza⁶⁰ powoduje pogorszenie stanu zdrowia społeczeństwa, a to z kolei generuje koszty w sektorze opieki zdrowotnej oraz w całej gospodarce. Poprzez zwolnienia chorobowe tracone są dni podczas których spada wydajność produkcji i usług. Do obliczeń kosztów jakie są generowane przez niską emisję niezbędna jest wiedza statystyczno-matematyczna. Wiedza ta, pozwala oszacować ile osób przedwcześnie umrze i przepracuje np. średnio 10 lat mniej w ciągu życia, ile osób zachoruje na astmę i będzie skazanych na kosztowne leki, ile osób będzie zmuszone do przejścia na zwolnienie chorobowe spowodowane np. zaostrzeniem chorób układu krążenia.

Jak wskazują wyniki badań⁶¹, zanieczyszczenie powietrza w Polsce przyczynia się do 45 tys. przedwczesnych zgonów rocznie. Z powodu narażenia na szkodliwe substancje, szacuje się iż na zewnętrzne koszty zdrowotne zanieczyszczeń powietrza zalicza się:

⁶⁰ źródło: <http://waznamisjzdrowaemisja.pl/wywiady/ile-kosztuje-nas-niska-emisja/>

⁶¹ źródło: <http://waznamisjzdrowaemisja.pl/wywiady/ile-kosztuje-nas-niska-emisja/>

- ponad 500 tys. wizyt u lekarzy specjalistów,
- 12 tys. nowych przypadków hospitalizacji,
- ok. 14 mln utraconych dni pracy.

Według WHO⁶² w 2010 roku straty ekonomiczne naszego kraju spowodowane przez zanieczyszczenia powietrza wyniosły 101 826 milionów dolarów amerykańskich, co uplasowało Polskę na 3 miejscu w Europie.

Informacje przydatne w tworzeniu lokalnych kampanii edukacyjnych

W tworzeniu kampanii edukacyjnych istotne jest dostosowanie merytoryczności kampanii do wieku i świadomości odbiorców. W przypadku lokalnych kampanii edukacyjnych, prawdopodobieństwo pełnego zrozumienia jej przesłania zwiększa odniesienie się w niej do cech charakterystycznych danego miejsca lub społeczności. Odbiorcy, identyfikując się ze znanym im elementem, bardziej angażują się w zadania wynikające z kampanii. Niezmiernie ważna jest promocja planowanych przedsięwzięć. Wczesne informowanie o planowanych działaniach zwiększa szanse na większy udział społeczeństwa w kampanii edukacyjnej. Kampania edukacyjna powinna zawierać oprócz warsztatów, plakatów informacyjnych, spotów radiowych czy telewizyjnych również konkursy, szczególnie takie, które są skierowane do najmłodszych odbiorców. Konkursy te, mogą przybierać formy plastyczne, literackie czy sportowe. Oprócz funkcji nadrzędnej, jaką jest edukacja ekologiczna, przyczyniają się one również do propagowania aktywności sportowej czy artystycznej, bardzo często angażując w ich realizację całe rodziny.

Hasła oraz slogany do wykorzystania w lokalnych kampaniach edukacyjnych

Hasła oraz slogany wykorzystywane w kampaniach edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza powinny być krótkie i odnosić się do tematu niskiej emisji. Istotny jest jasny przekaz i odpowiedni dobór słownictwa skierowany do odbiorcy, którym są zarówno dzieci jak i dorośli.

- Powietrze czyste – zdrowe zaiste!
- Dbaj o powietrze – i w koszuli i w swetrze
- Czyste powietrze w Twoim mieście
- Uratuj miasto przed pyłem
- STOP niskiej emisji!
- Raz, dwa, trzy – o czyste powietrze dbasz Ty!
- Emisja niska – jej zagłada jest bliska!
- Żyj w czystym powietrzu!
- Czyste powietrze – żyj zdrowo i kolorowo
- Powietrze czyste i zdrowe – miasto stało się kolorowe!

⁶²źródło:http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0004/276772/Economic-cost-health-impact-air-pollution-en.pdf?ua=1, strona 24-25

10.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH UJĘTYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM

Środki krajowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

<https://www.nfosigw.gov.pl/>

- Program priorytetowy „Poprawa jakości powietrza”:

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/poprawa-jakosci-powietrza/>

- Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych (program realizowany będzie w latach 2015 – 2018)
- KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii (okres realizacji programu lata: 2015 – 2018)
- Gazela BIS - Niskoemisyjny zbiorowy publiczny transport miejski (program realizowany będzie w latach 2016 – 2023)
- Program priorytetowy „Poprawa efektywności energetycznej”:
 - LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej (program realizowany będzie w latach 2015 – 2020):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/lemur-energooszczedne-budynki-uzytecznosci-publicznej/>

- Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych (program jest wdrażany w latach 2013-2018):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/doplatty-do-kredytow-na-domy-energooszczedne/informacje-o-programie/>

- RYŚ – termomodernizacja budynków jednorodzinnych (program realizowany będzie w latach 2015 - 2023):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/rys---termomodernizacja-budynko-jednorodzinnych/informacje-o-programie/>

- Program priorytetowy „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii”:
 - BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii (program realizowany będzie w latach 2015 - 2023):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/rys---termomodernizacja-budynko-jednorodzinnych/informacje-o-programie/>

- PROSUMENT – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (program realizowany będzie w latach 2015 – 2022):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/prosument-dofinansowanie-mikroinstalacji-oze/informacje-o-programie/>

- System Zielonych Inwestycji – GIS

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/system-zielonych-inwestycji---gis/>

- Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE) (program jest wdrażany w latach 2010 - 2020)
- GAZELA – Niskoemisyjny transport miejski (program jest wdrażany w latach 2013-2018)

Środki unijne

- Program operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020:

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/program-operacyjny-infrastruktura-i-srodowisko-2014-2020/>

- Program LIFE (program realizowany będzie w latach 2015-2025):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie Ochrona atmosfery 2016:

<http://www.bip.wfosigw.rzeszow.pl/index.php/programy/programy-wfosigw/93-ochrona-atmosfery>

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

<http://prow.podkarpackie.pl/index.php/o-programie>

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

<http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu>

- Oś priorytetowa 3. Czysta energia:

<http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu/co-mozna-zrealizowac?showall=&start=3>

- Oś priorytetowa 5. Infrastruktura komunikacyjna:

<http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu/co-mozna-zrealizowac?showall=&start=5>

Program Rozwoju Polski Wschodniej na lata 2014-2020

<https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/>

<https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/zasady/co-mozna-zrealizowac/#Nowoczesna%20Infrastruktura%20Transportowa>

10.5. DZIAŁANIA NIETYTUJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA, ZAPLANOWANE I PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

W ramach zaplanowanych do realizacji działań służących poprawie jakości powietrza w strefie, które wynikają z innych dokumentów niż POP⁶³ należy wskazać:

Działania zmierzające zaplanowane do realizacji:

- budowa połączeń autostrady A4 z układem komunikacyjnym miasta,
- budowa drogi ekspresowej S74 z układem komunikacyjnym miasta,
- budowa obwodnicy północnej na ciągu drogi E40 oraz połączenia z al. Okulickiego,
- budowa „przełożenia” drogi krajowej nr 19 ze Stobiernej do skrzyżowania dróg w rejonie cmentarza na Pobitnem,
- modernizacja drogi krajowej nr 19 w części stanowiącej ul. Lubelską,
- budowa dróg wojewódzkich stanowiących połączenie projektowanej drogi ekspresowej z drogą krajową nr 9 (w części stanowiącej ul. Podkarpacką) oraz drogą krajową nr 878 (w części stanowiącej al. Sikorskiego),
- modernizację drogi wojewódzkiej nr 878 w części stanowiącej al. Sikorskiego,
- budowa „domknięcia” małej obwodnicy północnej na odcinku Pobitno – Staromieście wraz z modernizacją istniejącej części (ul. Maczka i al. Wyzwolenia),
- wprowadzenie zintegrowanego systemu transportu miejskiego uwzględniającego działania wielu przewoźników świadczących usługi transportowe dla mieszkańców Rzeszowa i obszaru funkcjonalnego,
- podwyższenie konkurencyjności publicznego transportu zbiorowego wobec indywidualnego transportu samochodowego,
- usprawnienie systemów sterowania i zarządzania ruchem drogowym w mieście,
- wprowadzenie rozwiązań dotyczących multimodalnego transportu zbiorowego (m.in. parkingi w systemie „parkuj i jedź”, komunikacja rowerów, piesza),
- stworzenie zintegrowanego węzła przesiadkowego komunikacji publicznej dzięki realizacji koncepcji Rzeszowskiego Centrum Komunikacyjnego (RCK) zakładającej modernizację i rozbudowę zespołu stacyjno-dworcowego Rzeszów Główny,
- Modernizacja linii kolejowej Tarnobrzeg - Rzeszów Jasło,
- Budowa przystanków kolejowych,
- Adaptację linii kolejowych do potrzeb lokalnego transportu szynowego (szybka kolej miejska)

⁶³ źródło: „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego. Perspektywa 2030”

- poprawa połączenia kolejowego z centrum Rzeszowa do lotniska w Jasionce (alternatywna forma transportu towarów do Podkarpackiego Parku Technologicznego, znajdującego się przy lotnisku),
- budowa łącznicy kolejowej na odcinku Turaszówka – Przybówka (skrócenie drogi z Krosna do Rzeszowa),
- Uruchomienie kolei podmiejskiej/kolei aglomeracyjnej dzięki wykorzystaniu istniejącej infrastruktury kolejowej,
- Rozbudowa infrastruktury lotniska regionalnego Rzeszów - Jasionka
- Modernizacja EC- Rzeszów w tym budowa bloku parowo-gazowego,
- Budowę GPZ Zaczernie na terenie osiedla Staromieście,
- Budowę przy wschodniej granicy miasta GPZ Pobitno i GPZ Słocina.

10.6. ŚRODKI SŁUŻĄCE OCHRONIE WRAŻLIWYCH GRUP LUDNOŚCI

Podstawowym środkiem służącym ochronie wrażliwych grup ludności jest dotrzymanie standardów jakości powietrza określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu⁶⁴.

Wrażliwe grupy ludności może wyznaczać Wojewódzki Inspektor Sanitarno- Epidemiologiczny. Do grup wrażliwych ludności zalicza się:

- **Dzieci i młodzież poniżej 25 roku życia** - szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, gdyż spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe,
- **Osoby starsze i w podeszłym wieku** - wrażliwość osobnicza w tej grupie wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje osłabienie układu odpornościowego,
- **Osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego** – szczególnie narażone na szkodliwe działanie pyłu przy odpowiednich stężeniach są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, w szczególności osoby chore na astmę,
- **Osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego** - bardzo drobny pył zawieszony ma zdolność wnikania w płucach do naczyń krwionośnych w wyniku czego uszkadza je, powodując zaostrzenie chorób układu krwionośnego, w tym również powstawanie zakrzepów,
- **Osoby palące papierosy i bierni palacze** - wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych,
- Osoby zawodowo narażone na działanie pyłów i innych zanieczyszczeń.

Do działań służących ochronie wrażliwych grup ludności należą:

- rozbudowa sieci monitoringu i udostępniania informacji o jakości powietrza, co służy zwiększeniu świadomości osób,
- tworzenie systemu prognoz jakości powietrza w celu szybszego ostrzegania przez wysokimi stężeniami,
- tworzenie pasów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych jako barier ochronnych przed ekspozycją na zanieczyszczenia,

⁶⁴ Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031

- tworzenie stref rekreacji poza obszarami narażonymi na szczególne oddziaływanie źródeł emisji,
- edukacja ekologiczna.

Wdrożenie tych działań wymaga współpracy władz lokalnych i zwiększenia stopnia przekazywania informacji społeczeństwu.

CZEŚĆ II – OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA

11. OBOWIĄZKI

Realizacja Programu ochrony powietrza jest procesem złożonym opartym na współpracy wielu stron oraz wymagającym bieżącej oceny postępów prac. W tym celu określone zostały zakresy kompetencji dla poszczególnych organów administracji i instytucji.

11.1. DZIAŁANIA NA POZIOMIE KRAJOWYM

Działania umożliwiające realizację POP na poziomie centralnym:

- uwzględnianie w dokumentach strategicznych państwa (np. w Strategii rozwoju kraju, Polityce energetycznej itp.) konieczności dotrzymania norm w zakresie jakości powietrza,
- realizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza,
- likwidacja barier prawnych, uniemożliwiających skuteczne realizowanie programów ochrony powietrza, poprzez wprowadzenie odpowiednich zmian przepisów,
- prowadzenie na poziomie państwa efektywnej polityki edukacyjno-informacyjnej w celu uświadomienia zagrożeń dla zdrowia związanych z zanieczyszczeniem powietrza.

11.2. OBOWIĄZKI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA, WIOŚ I INNYCH JEDNOSTEK W RAMACH REALIZACJI POP

Zadania Zarządu Województwa Podkarpackiego:

- opracowanie przedstawienie do konsultacji i opiniowania POP,
- aktualizacja Programu ochrony powietrza co trzy lata, w przypadku występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP,
- przekazywanie Ministrowi Środowiska informacji o działaniach podejmowanych w celu zmniejszenia emisji substancji powodujących przekroczenia,
- opracowywanie i przedkładanie, co 3 lata Ministrowi Środowiska sprawozdań z realizacji POP,
- koordynacja i monitoring realizacji Programu poprzez analizę i monitorowanie składanych przez samorządy lokalne oraz inne jednostki sprawozdań z realizacji działań ujętych w POP,
- współpraca z organizacjami ekologicznymi oraz prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej i promocji działań mających na celu poprawę jakości powietrza,
- prowadzenie działań mających na celu doprowadzenie do zmian prawnych likwidujących bariery (uczestniczenie w spotkaniach grup wspierających zmiany),
- uwzględnianie w aktualizowanych lub zmienianych dokumentach strategicznych województwa zagadnień związanych z ochroną powietrza,
- uwzględnianie zagadnień związanych z ochroną powietrza w zamówieniach publicznych,
- wymiana ogrzewania węglowego oraz prowadzenie termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej należących do mienia wojewódzkiego,
- stworzenie i utrzymanie systemu prognoz jakości powietrza.

Zadania WIOŚ:

- bieżące monitorowanie jakości powietrza w województwie i przekazywanie rocznej oceny jakości powietrza do Zarządu Województwa,

- kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania przepisów prawa (np. standardów emisyjnych) i warunków decyzji administracyjnych w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych,
- współpraca z Marszałkiem Województwa w zakresie informowania społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza,
- nadzór nad terminowym uchwalaniem POP,
- prowadzenie kontroli realizacji zadań określonych w POP,
- w wyniku przeprowadzonej kontroli możliwość wydawania zaleceń pokontrolnych oraz wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych,
- przekazywanie sprawozdania z wykonanych działań do Zarządu Województwa.

Obowiązki zarządzających drogami na terenie miasta:

- utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni dróg,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

Zadania Policji, Straży Miejskiej:

- kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów komunalnych w indywidualnych systemach grzewczych zgodnie z art. 379 ustawy POŚ,
- kontrole w zakresie mycia kół samochodów wyjeżdżających z terenu budowy.

Zadania dla zarządzających siecią ciepłowniczą:

- rozbudowa sieci ciepłowniczej i podłączenie nowych obiektów,
- modernizacja sieci ciepłowniczych,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

Zadania dla zarządzających siecią gazową:

- rozbudowa sieci gazowej i podłączenie nowych obiektów,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

11.3. OBOWIĄZKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH W RAMACH REALIZACJI POP

Zadania jednostek Urzędu Miasta Rzeszów:

- wymiana niskosprawnych źródeł spalania paliw w budynkach użyteczności publicznej,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwo energooszczędne i pasywne,
- produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym,

- wsparcie finansowe działań zapisanych w Programie ograniczania niskiej emisji lub Planie Gospodarki Niskoemisyjnej Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- uwzględnienie korytarzy przewietrzania miasta w pracach planistycznych,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego ograniczeń budowy lub adaptacji w centrum miasta obiektów mogących powodować wzmożone natężenie ruchu komunikacyjnego,
- rozbudowa infrastruktury zielonej,
- zapewnienie ogólnodostępnej informacji o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń do powietrza, z wykorzystaniem systemów GIS,
- prowadzenie akcji edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza,
- przekazywanie Zarządowi Województwa informacji o wydawanych decyzjach mających wpływ na realizację programu zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 7 ustawy POŚ,
- przedkładanie corocznego sprawozdania z realizacji POP do Zarządu województwa.

11.4. ZADANIA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA

W ramach realizacji POP określono również zadania dla podmiotów korzystających ze środowiska:

- wymiana niskosprawnych źródeł spalania o małej mocy do 1 MW,
- modernizacje instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych,
- modernizacje instalacji spalania paliw w ramach sektora energetyki i ciepłownictwa,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

11.5. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Zagadnienia dotyczące monitorowania realizacji Programów Ochrony Powietrza oraz przekazywania informacji na ten temat do odpowiednich organów administracji zostały zapisane w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska oraz w Rozporządzeniu MŚ z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych § 5 pkt 1 mówi, że w części wyszczególniającej ograniczenia i zadania wynikające z realizacji programu wskazuje się organy administracji właściwe w sprawach:

- przekazywania organowi określającemu program informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu ochrony powietrza,
- wydania aktów prawa miejscowego,
- monitorowania realizacji programu ochrony powietrza lub jego poszczególnych zadań.

W każdym z Programów powinna zatem znaleźć się informacja i wskazanie, których organów administracji dotyczy określony zakres obowiązków oraz jakie informacje powinny być przekazywane w związku z realizacją Programów Ochrony Powietrza.

Ponadto, w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska w Art. 94 ust. 2 mówi się, iż: zarząd województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska informację o programach ochrony powietrza, o których mowa w art. 91.

2a. Zarząd województwa, co 3 lata, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji programów ochrony powietrza, o których mowa w art. 91, począwszy od dnia wejścia w życie rozporządzenia w sprawie określenia programu ochrony powietrza do dnia zakończenia realizacji tego programu.

2b. Jeżeli realizacja programu ochrony powietrza jest zaplanowana na okres krótszy niż 3 lata, sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2a, zarząd województwa przedkłada najpóźniej 6 miesięcy po zakończeniu realizacji tego programu.

Aby zarząd województwa mógł przekazać ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji Programów, musi otrzymać odpowiednie informacje. Dane te muszą być rzetelne, sprawdzone i odpowiednio usystematyzowane, tak, aby można było stwierdzić, czy podejmowane działania przynoszą pozytywny efekt ekologiczny oraz aby można było oszacować jego wielkość.

Istotnym elementem umożliwiającym realizację postanowień Programu Ochrony Powietrza jest przeniesienie podstawowych założeń i kierunków działania wskazanych w Programie do wszystkich strategicznych dokumentów i polityk na szczeblu wojewódzkim i gminnym. Pozwala to na efektywne i sprawne współdziałanie odpowiedzialnych za jego realizację jednostek organizacyjnych oraz planowe i zachowawcze realizowanie przyszłych inwestycji.

Zbieranie i przekazywanie informacji na temat zadań zrealizowanych w celu poprawy jakości powietrza jest bardzo ważne dla:

- oceny uzyskanego efektu ekologicznego,
- kontroli, jak zamiany w emisji zanieczyszczeń wpływają na zmiany stężeń substancji a w szczególności pyłu PM10, PM2,5, B(a)P,
- kontroli, czy zaproponowane działania naprawcze są wystarczająco skuteczne w obszarach ponadnormatywnych stężeń substancji,
- przekazywania informacji do Unii Europejskiej o działaniach podjętych w celu zapobiegania nadmiernym zanieczyszczeniom;
- sporządzania bilansów emisji zanieczyszczeń powietrza w skali lokalnej jak i ogólnopolskiej.

Głównie władze lokalne mają kompetencje i mogą efektywnie przeciwdziałać naruszeniom standardów jakości środowiska, w tym powietrza, poprzez plany zagospodarowania przestrzennego, oceny oddziaływania na środowisko, pozwolenia na emisje, pozwolenia na budowę oraz lokalne uregulowania prawne np. zachęty finansowe skierowane do osób fizycznych.

Władze miasta zatem objęte są obowiązkiem przekazywania marszałkowi województwa informacji o działaniach i inwestycjach mających wpływ na jakość powietrza w strefie.

Sprawozdania przedkładane przez Prezydenta Rzeszowa będą podstawą do monitorowania przez marszałka województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefie i w województwie.

W ramach realizacji Programu Ochrony Powietrza:

Zarząd województwa, jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i analizowanie informacji składanych przez Prezydenta Rzeszowa o stopniu realizacji zadań zapisanych w Programie;
- opracowywanie i przekazywanie co 3 lata informacji o realizacji Programu ministrowi właściwemu do spraw środowiska;
- wystąpienia poprzez Konwent Marszałków Województw RP oraz Związek Województw RP do Marszałka Sejmu, Kancelarii Rządu lub odpowiednich ministrów w sprawie wprowadzenia stosownych uregulowań prawnych, pozwalających na egzekwowanie działań zawartych w Programach Ochrony Powietrza (np. dotyczących zmiany systemu grzewczego w gospodarstwach domowych, obowiązku zmywania ulic przez zarządzającego drogą, wytyczenie stref ograniczonej emisji komunikacyjnej, określenie sposobu poboru opłat i kar) oraz opiniowanie projektów aktów prawnych;
- aktualizację Programów Ochrony Powietrza, ewentualną korektę kierunków działań i zadań;
- prowadzenie edukacji ekologicznej i promocji w zakresie korzystania z transportu publicznego, ścieżek rowerowych, ruchu pieszego, wykorzystania ogrzewania proekologicznego, uświadamianie o zagrożeniach dla zdrowia jakie niesie ze sobą spalanie odpadów w kotłowniach domowych.

Prezydent Miasta jest zobowiązany do przekazywania organowi przyjmującemu Program informacji o wydawanych decyzjach administracyjnych zawierających informacje o emisji zanieczyszczeń do powietrza:

- pozwoleniach na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza,
- pozwoleniach zintegrowanych,
- decyzjach zobowiązujących do wykonywania pomiarów emisji,
- informacji o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy POŚ zgłoszeniach eksploatacji instalacji.

Ponadto jest zobowiązany do realizacji i przekazywania informacji dotyczących:

- inwestycji w zakresie drogownictwa,
- edukacji ekologicznej.

Zarządzający drogami w ramach realizacji Programu Ochrony Powietrza są zobowiązani do:

- realizacji zadań w zakresie inwestycji komunikacyjnych,
- przekazywania informacji o zrealizowanych inwestycjach,
- przekazywania Prezydentowi miasta wyników przeprowadzanych w danym roku pomiarów natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach dróg (jeżeli są wykonywane).

Poniżej wskazano jaki powinien być zakres sprawozdań kierowanych do marszałka oraz jakie stosować wskaźniki.

Oprócz wykazania efektu ekologicznego, takie usystematyzowane informacje mogą w przyszłości służyć do wyboru najbardziej optymalnych (z punktu widzenia ekonomii i efektywności) działań naprawczych.

Sprawozdania przedkładane przez Urząd Miasta będą podstawą do monitorowania przez marszałka województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefie.

Realizacja Programu Ochrony Powietrza wymaga współpracy wielu organów administracji i instytucji. Konieczna jest, zatem możliwość bieżącej oceny realizacji Programu. W tym celu należy ściśle określić zakres kompetencji i zadań, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42. Zakres kompetencji i zadań organów administracji w ramach realizacji POP.

Zadanie	Organ administracji	Przekazywana informacja	Dokument, z którego wynika zadanie	Organ odbiorczy
Program Ochrony Powietrza	Zarząd województwa	Informacja o uchwaleniu Programu Ochrony Powietrza	POŚ	Przekazanie ministrowi właściwemu do spraw środowiska w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref
	Sejmik województwa	-		-
	Prezydent Miasta	Opinia o POP w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały		Zarząd województwa
Ochrony Powietrza zmierzających do obniżenia emisji z ogrzewania	Prezydent Miasta	Sprawozdania z realizacji działań zmierzających do obniżenia emisji z ogrzewania indywidualnego	POP	Zarząd województwa do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Zadanie		Organ administracji	Przekazywana informacja	Dokument, z którego wynika zadanie	Organ odbiorczy
			Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego o włączaniu nowych inwestycji (budownictwo, przemysł) do sieci ciepłych, tam gdzie to możliwe, w innych przypadkach zapisy o ustalaniu zakazu stosowania paliw stałych, w indywidualnych stałych źródłach ciepła w projektowanej zabudowie	Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego, Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego	
	Realizacja działań zmierzających do obniżenia emisji z komunikacji	Zarządzający drogami	Roczny raport o zmianach w zakresie układu komunikacyjnego, wykonywanych pomiarach ruchu na terenie strefy	POP	
	Realizacja działań zmierzających do obniżenia emisji punktowej	Prezydent Miasta	Roczny raport o nowych i zmienianych decyzjach i zgłoszenia dla instalacji na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, decyzjach zobowiązujących do pomiarów emisji		

Zadanie	Organ administracji	Przekazywana informacja	Dokument, z którego wynika zadanie	Organ odbiorczy
	WIOŚ	Informacja o nakładanych na podmioty gospodarcze karach za przekroczenia dopuszczalnych wielkości emisji substancji objętych POP	POŚ	Zgodnie uprawnieniami ustawowymi
Raport z realizacji Programu Ochrony Powietrza	Zarząd województwa	Okresowa analiza przebiegu realizacji POP i sprawozdanie z realizacji POP	POŚ	Minister właściwy do spraw środowiska, co 3 lata
Ocena skutków podjętych działań	WIOŚ	Coroczny raport: Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim	Obowiązki ustawowe	Informacja publiczna

*Roczny raport z realizacji POP należy wykonywać z wykorzystaniem poniższych wskaźników i ankiet dla poszczególnych rodzajów emisji

W celu przekazywania informacji o programie należy wykorzystać następujące wskaźniki realizacji programu w ciągu roku (w okresie sprawozdawczym):

Odnośnie emisji punktowej:

- liczba [szt.] i rodzaj obiektów energetycznych zmodernizowanych w celu poprawy sprawności cieplnej źródeł,
- zakres modernizacji [% ograniczenia emisji poszczególnych zanieczyszczeń],
- liczba [szt.] i rodzaj zainstalowanych, nowych urządzeń redukujących wielkość emisji pyłu [% redukcji, emisji pyłu],
- liczba [szt.] i rodzaj instalacji, z których wielkość emisji zanieczyszczeń została zredukowana wskutek zastosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) [% redukcji emisji pyłu],
- liczba podmiotów gospodarczych, dla których wydano nowe pozwolenia na emisję [szt.],
- sumaryczna wielkość emisji zanieczyszczeń z nowo uruchomionych instalacji [Mg/rok],
- liczba skontrolowanych emitorów przemysłowych opalanych paliwem stałym (węgiel, drewno, koks) [szt.],

Odnośnie emisji powierzchniowej:

- długość wybudowanych lub zmodernizowanych ciepłociągów [m],

- liczba nowych węzłów ciepłych [szt.],
- powierzchnia budynków (w podziale na nowo budowane i istniejące – jeżeli możliwe) podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej [m²],
- długość wybudowanych gazociągów [m],
- liczba nowych stacji redukcyjnych gazu [szt.],
- liczba przyłączy gazowych podłączonych dla celów grzewczych i bytowych [szt.],
- powierzchnia nowych budynków i lokali mieszkalnych ogrzewanych ze źródeł ciepła opalanych paliwem gazowym [m²],
- liczba zlikwidowanych kotłowni, palenisk domowych opalanych paliwem stałym (węgiel, koks) [szt.],
- powierzchnia oraz rodzaj obiektów (jednorodzinny, wielorodzinny, bloki) poddanych termomodernizacji (w tym wymiana stolarki okiennej) [m²],

Oдноśnie emisji liniowej:

- długość dróg wybudowanych celem przeniesienia ruchu komunikacyjnego poza obszar miasta lub centrum [km],
- liczba [szt.] i rodzaj zmian w organizacji ruchu komunikacyjnego zwiększających płynność ruchu (przebudowy dróg, skrzyżowań, wprowadzanie osobnych pasów dla komunikacji miejskiej, skrzyżowania włączone do systemu sterownia ruchem),
- długość dróg poddanych modernizacji (naprawy, utwardzenia) [km],
- długość wybudowanych tras tramwajowych [km],
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych [m],
- liczba i rodzaj modernizacji dokonanych w taborze komunikacji miejskiej (np. wymiana taboru, wprowadzanie paliw niskoemisyjnych itp.) [szt.].

Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Marszałek Województwa Podkarpackiego powinien dokonywać co 3 lata szczegółowej oceny wdrożenia Programu Ochrony Powietrza dla strefy miasto Rzeszów, która powinna sugerować ewentualną korektę kierunków działań i poszczególnych zadań. Ocena powinna być poparta wynikami modelowania matematycznego, jako metody wspomagającej i uzupełniającej techniki pomiarowe.

Sprawozdania powinny obejmować wszystkie działania ujęte w harmonogramie rzeczowo-finansowym, które zostały zrealizowane. Należy przedstawić koszty podjętych działań, a także wskazać źródła ich finansowania. Załącznikami do przekazywanych sprawozdań rocznych muszą być:

- wyniki pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez odpowiednie jednostki, jeżeli były przeprowadzane w danym roku sprawozdawczym,
- uzasadnienie odstąpienia od realizacji działania naprawczego wraz z podaniem uwarunkowań ekonomicznych.

W celu usystematyzowanego przekazywania informacji o realizacji POP poniżej zamieszczono wzór sprawozdania dla poszczególnych rodzajów emisji.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Tabela 43. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej

Dzielnica	Długość nowo położonych gazociągów [m]	Długość nowo położonej cieci ciepłej [m]	Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.]	W tym wymienione na źródła [szt.]/powierzchnia użytkowa lokalu [m ²]							Termomodernizacje ilości budynków [szt.]/powierzchnia lokali [m ²]	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]	Kod działania
				m.s.c.	gaz	elektryczne	olej	biomasa	węglowe retortowe	inne (jakie)					
.....															
ŁĄCZNIE:															

Tabela 44. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji liniowej

Dzielnica	Nr drogi/ nazwa ulicy	Długość nowo wybudowanych odcinków [km]	Długość zmodernizowanych/ wyremontowanych odcinków [km]	Długość utwardzonych odcinków [km]	Długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych [m]	Długość uruchomionych linii autobusowych [m]	Długość nowo uruchomionych linii autobusowych [m]	Wymieniony tabor [szt.]	Długość ulic objętych strefą ograniczonego ruchu pojazdów [km]	Procent sygnalizacji świetlnych podłączonych do systemu sterowania ruchem [%]	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]	Kod działania
.....														
ŁĄCZNIE:														

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Tabela 45. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji punktowej.

Adres	Nazwa jednostki	Filtry odpylające		Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.]	W tym wymienione na źródła [szt.]/ powierzchnia użytkowa lokalu [m ²]						Wdrożenie BAT	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]	Kod działania
		liczba [szt.]	redukcja [%]		m.s.c.	gaz	elektryczne	olej	biomasa	węglowe retortowe					
.....															
ŁĄCZNIE															

Tabela 46. Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.

Adres	Kod działania	Opis działania	Opis realizacji w roku sprawozdawczym	Wskaźniki ilościowe dla realizacji działania	Wykonanie działania w roku sprawozdawczym [%]	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]
.....								
ŁĄCZNIE								

Efekt ekologiczny działań naprawczych

Efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu możliwy do osiągnięcia po zastosowaniu wymiany pieca węglowego starego typu na piec nowszego typu na niskoemisyjne paliwo:

Tabela 47. Efekt ekologiczny wymiany pieca i zmiany paliwa

Efekt ekologiczny na 100 m ² ogrzewanej powierzchni mieszkalnej	Węgiel [kg PM10/rok]	Drewno [kg PM10/rok]	Węgiel [kg PM2,5/rok]	Drewno [kg PM2,5/rok]	Węgiel [kg B(a)P/rok]	Drewno [kg B(a)P/rok]
Zastosowanie koksu	105,47	55,87	59,34	55,14	20,22	33,43
Wymiana na piec olejowy	112,98	63,38	66,79	61,35	20,22	33,43
Wymiana na piec gazowy - gaz ziemny	114,58	64,98	68,71	62,95	20,22	33,43
Wymiana na piec gazowy - LPG	114,56	64,96	68,68	62,92	20,22	33,43
Wymiana na piec retortowy - ekogroszek	110,86	61,26	67,61	59,42	17,9	31,11
Wymiana na piec retortowy - pelety	114,24	64,64	68,31	62,62	20,22	33,43
Wymiana na ogrzewanie elektryczne	114,6	65	68,73	62,97	20,22	33,43
Przyłączenie do ciepła sieciowego	114,6	65	68,73	62,97	20,22	33,43

Oszczędność energii cieplnej możliwe do uzyskania przez poszczególne elementy termorenowacji i modernizacji.

Termomodernizacja budynków stanowi istotny element ograniczania zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania zarówno indywidualnego jak i zbiorowego. Wynika to ze zwiększenia izolacyjności budynku, dzięki czemu spada ilość ciepła koniecznego do ogrzania budynku. W przypadku budynków ogrzewanych indywidualnie termomodernizacja bezpośrednio wpływa na redukcję emisji proporcjonalnie do spadku zużycia ciepła.

Efekt ekologiczny przy wymianie stolarki okiennej związany z redukcją zanieczyszczeń szacowany jest na poziomie 10-15%, natomiast w przypadku ocieplenia ścian na 15-20%.

Ponizej w tabeli zebrano szacunkowy efekt ekologiczny wynikający z termomodernizacji budynków w zależności od stosowanego paliwa wyznaczony w oparciu o posiadane wskaźniki. Należy wziąć pod uwagę, iż efekt ten zależny jest również od sprawności źródła oraz wartości opałowej stosowanego w źródle paliwa i w niektórych przypadkach może być zawyżony.

Tabela 48. Efekt ekologiczny termomodernizacji

Paliwo	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)		(1)+(2)	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)		(1)+(2)	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)		(1)+(2)
	PM10 [kg/100m ²]				PM2,5 [kg/100m ²]				BaP [g/100m ²]			
	Węgiel	11,46	17,19		32,08	5,728	8,591		16,03	2,02	3,03	
Koks	0,913	1,37	2,558	0,783	1,175	2,192						
Olej	0,162	0,243	0,454	0,162	0,243	0,454						
Gaz	0,002	0,003	0,005	0,002	0,003	0,005						
Drewno	6,5	9,75	18,2	6,297	9,445	17,63	3,34	5,01	9,36			
LPG	0,004	0,007	0,012	0,004	0,007	0,012						
Ekogroszek	0,374	0,561	1,047	0,355	0,533	0,995	0,23	0,35	0,65			
Pelety	0,036	0,054	0,102	0,035	0,053	0,098						

Skuteczność poszczególnych metod czyszczenia jezdni dla obniżenia emisji PM10

Tabela 49. Skuteczność poszczególnych metod czyszczenia jezdni w odniesieniu do emisji PM10

Technika kontroli	Typ ulicy	Skuteczność (obniżenie emisji PM10)	Uwagi
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na 14 dni	Ulice lokalne	7%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	11%	
Zamiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem PM10 z częstotliwością raz na 14 dni	Ulice lokalne	16%	Średnio po 8,6 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	26%	
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na miesiąc	Ulice lokalne	4%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	4%	
Zamiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem PM10 z częstotliwością raz na miesiąc	Ulice lokalne	9%	Średnio po 8,6 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	9%	

Technika kontroli	Typ ulicy	Skuteczność (obniżenie emisji PM10)	Uwagi
Mycie na mokro	Wszystkie ulice	do 100%	W celu uzyskania skuteczności 100% zakłada się całkowite wysuszenie drogi przed wznowieniem ruchu. W praktyce niemożliwe jest uzyskanie całkowitej redukcji emisji z unosu, ze względu na brak praktyki zamykania dróg na czas mycia na mokro

W poniższej tabeli zamieszczono wskaźniki efektywności mycia jezdni w zależności od średniego dobowego ruchu i częstotliwości mycia. Wielkość spadku emisji dotyczy całego mytego odcinka jezdni, w ciągu miesiąca.

Tabela 50. Miesięczne obniżenie emisji pyłu PM10 w zależności od częstości mycia jezdni

SDR \ Częstotliwość mycia	1/m-c	2/m-c	3/m-c	4/m-c	Liczba dni, po których emisja wraca do stanu początkowego
	obniżenie emisji [%]				
do 500	8	16	24	32	5
500-5000	7	11	17	23	3
5000-10000	3	7	11	15	2
>10000	2	3	5	7	1

Zamieszczone w powyższej tabeli współczynniki redukcji emisji określono dla 4 grup ulic, w zależności od wielkości średniego dobowego ruchu.

12. OGRANICZENIA

Realizacja POP wraz z PDK znajduje się głównie w zakresie działań władz samorządowych niższych szczebli oraz jednostek im podległych. Postawiona diagnoza istniejącego stanu jakości powietrza, na terenie strefy, wskazała na główne przyczyny występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. W największym stopniu na wysokość stężeń wpływają źródła zaliczane do tzw. „niskiej emisji”, czyli indywidualne systemy spalania paliw stałych w piecach i kotłach oraz źródła komunikacyjne na niewielkim obszarze strefy. Wskazane działania naprawcze mają na celu ograniczenie emisji z tych źródeł i osiągnięcie efektu ekologicznego poprawy jakości powietrza.

Na efektywną realizację tych działań wpływa wiele czynników jak np.:

- niska świadomość społeczeństwa w zakresie zanieczyszczenia powietrza i skutków zdrowotnych z tym związanych,
- przyzwolenie społeczne na spalanie odpadów w piecach domowych,
- wysokie koszty eksploatacyjne nowych urządzeń na paliwa gazowe, olejowe lub sieci ciepłowniczej,
- brak możliwości wpływania na działania podejmowane przez mieszkańców, poza czynnikiem finansowym, jako zachętą do wymiany starego źródła ciepła,
- brak rozwiązań prawnych w zakresie określenia jakości paliw stałych oraz standardów urządzeń, jakie mogą być stosowane w indywidualnych systemach grzewczych.

Tworzy to bariery dla jednostek realizujących działania naprawcze, mające na celu redukcję emisji powierzchniowej. Dodatkowym aspektem jest również brak bodźców ze strony państwa, które poprzez odpowiednią gospodarkę paliwową mogłoby wpływać na popyt na lepsze paliwa w sektorze komunalnym. Nie ma żadnych ograniczeń w stosowaniu najgorszych gatunków węgla w indywidualnych systemach grzewczych, a niska cena sprzyja popytowi na ten rodzaj paliwa, zwłaszcza wśród mniej zamożnej części społeczeństwa.

W odniesieniu do źródeł emisji liniowej również nie ma możliwości prawnych stosowania rozwiązań, które znalazły zastosowanie w Unii Europejskiej. Główne ograniczenia stoją przed wprowadzaniem stref ograniczonej emisji komunikacyjnej, ponieważ nie ma przepisów prawnych, które pozwalałyby samorządom lokalnym na wprowadzanie tego rodzaju działania.

Warto podkreślić, że bez wsparcia ze strony państwa (legislacyjnego, organizacyjnego i finansowego), realizacja założonych działań jest zdecydowanie utrudniona.

**CZĘŚĆ III – UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I
OCENIONYCH ZAGADNIEŃ**

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STUDIÓW I PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ OBSZARÓW OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA LUB STREF PRZEMYSŁOWYCH

Celem analizy dokumentów studium i planów zagospodarowania przestrzennego jest określenie uwarunkowań, kierunków z nich wynikających i mających wpływ na aspekty ochrony powietrza. Wskazanie obowiązujących zapisów w zakresie uwarunkowań dla miasta Rzeszów, zobrazuje możliwości i wytyczne stawiane przez gospodarkę przestrzenną, a mające wpływ na proponowane działania naprawcze.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla miasta Rzeszów, który został przyjęty uchwałą nr XXXVII/113/2000 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 4 lipca 2000 r. jest dokumentem planistycznym sporządzanym dla obszaru całego miasta. Jest opracowaniem o charakterze strategicznym, zawierającym ustalenia dotyczące racjonalnego wykorzystania przestrzeni miasta dla jego zrównoważonego rozwoju. Określone w studium cele i kierunki zadań polityki przestrzennej są ujęte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Głównymi założeniami studium z punktu widzenia ochrony powietrza są:

Kierunki rozwoju komunikacji:

- stworzenie sprawnych powiązań z międzynarodowym i krajowym systemem połączeń drogowych, kolejowych i lotniczych oraz zapewnienia dogodnych połączeń w skali miasta,
- tworzenia warunków dla zwiększenia roli transportu zbiorowego, ruchu rowerowego i pieszego w podróży mieszkańców,
- uporządkowania i poprawy warunków parkowania samochodów,
- ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej:

System zaopatrzenia miasta w ciepło:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w systemie ogrzewania Miasta,
- modernizacja EC Rzeszów (Załącze) wprowadzenie bloków gazowo-parowych,
- wymiana odcinków sieci wykonanych z rur otulinowych na preizolowane,
- rozbudowa sieci ciepłowniczej,
- budowa geotermalnej ciepłowni w założeniach sukcesywnej modernizacji EC Rzeszów (Załącze) i systemu ciepłowniczego miasta,
- Wprowadzenie skojarzonego, opartego o gaz ziemny, systemu wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w EC–Rzeszów (Załącze),
- budowa układu szeregowego: źródła geotermalne - elektrociepłownia (dogrzewanie do wykresu regulacyjnego) - sieć ciepłownicza, oraz wykorzystania pomp ciepła w pracy elektrociepłowni (np. odzysk ciepła z powrotu z sieci miejskiej),
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i ekologicznych systemów grzewczych, w szczególności rozwój instalacji solarnych,

- termomodernizacja (ocieplenie) budynków należących do MZBM i miasta w celu zmniejszenia strat ciepła,

A. System gazowniczy:

- modernizacja i rozbudowa sieci gazowej w osiedlach i rejonach miasta o najstarszej i niewydolnej infrastrukturze gazowej,
- oparcie skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w EC–Rzeszów o gaz ziemny w powiązaniu z ewentualnymi planami wykorzystania źródeł geotermalnych pod miastem,
- rozbudowa sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia dla nowych terenów zabudowy,
- budowa sieci gazowej dla terenów produkcyjnych i usługowych.

14. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA I EKOLOGICZNA INSTALACJI I URZĄDZEŃ

Wykonana na potrzeby niniejszego dokumentu analiza jakości powietrza dla strefy miasto Rzeszów oparta została o wyniki inwentaryzacji poszczególnych typów źródeł emisji, które zostały zestawione w odrębne bazy danych. Przygotowane zestawienia dotyczyły źródeł emisji: punktowej, liniowej, powierzchniowej, rolniczej (uprawy i hodowla), oraz źródeł emisji niezorganizowanej wynikającej z wydobycia i przetwórstwa kopalin. Zebrane i usystematyzowane dane na temat emitatorów występujących na terenie miasta wraz z dokładną charakterystyką dotyczącą zakresu oddziaływania pozwoliły na określenie wielkości emisji analizowanych substancji.

14.1. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA PUNKTOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

W ramach inwentaryzacji źródeł emisji punktowej uwzględnione zostały źródła technologiczne oraz przemysłowe instalacje spalania paliw występujące na obszarze strefy miasto Rzeszów. Wielkość emisji wynikająca z funkcjonowania tego typu instalacji w głównej mierze uzależniona jest od stosowanego procesu technologicznego, ilości, charakterystyki i stanu technicznego używanych urządzeń, ilości, jakości i rodzaju zużywanych paliw oraz lokalizacji instalacji będących źródłem emisji.

W efekcie wykonanych prac zebrano i usystematyzowano informacje dotyczące jednostek organizacyjnych zlokalizowanych na terenie Rzeszowa, które emitują zanieczyszczenia do atmosfery. W tym celu posłużono się danymi zawartymi w bazie Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami skąd pozyskano informacje na temat istniejących instalacji, ich charakterystyki i parametrów emitatorów. Zebrane dane zostały dodatkowo zweryfikowane i uzupełnione o informacje zgromadzone przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w ramach prowadzonego systemu opłat za korzystanie ze środowiska. Analiza zestawionych informacji wykazała, że zgromadzone zasoby danych często nie są w pełni kompletne i wystarczająco szczegółowe. W związku z tym w toku prac inwentaryzacyjnych w oparciu o bazę pozwoleń na wprowadzanie do atmosfery gazów i pyłów oraz pozwoleń zintegrowanych dokonano uzupełnienia brakujących informacji m.in. na temat geolokalizacji zakładów czy wielkości emisji do powietrza pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, gdyż frakcje te nie podlegają osobnej ewidencji, a informacje na temat pyłów zgromadzone są w postaci danych o pyłe całkowitym emitowanym przez instalacje.

Zgromadzone w wyniku wykonanej inwentaryzacji dane wskazują, że na terenie strefy miasto Rzeszowa zlokalizowanych jest 111 źródeł spalania energetycznego (kotły i piece) oraz innych źródeł, w wyniku funkcjonowania których następuje uwalnianie do powietrza m.in. pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i B(a)P.

Największy udział pod względem emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} na terenie miasta Rzeszowa w 2015r. miały PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – Oddział Elektrociepłownia Rzeszów – blok parowo-gazowy BGP, Fenice Poland Sp. z o.o., WSK „PZL Rzeszów” Sp. z o.o. W przypadku emisji B(a)P najbardziej emisyjnymi jednostkami okazały się zakłady: Fenice Poland Sp. z o.o., PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Rzeszowie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Rzeszowie.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

W poniższych tabelach zestawiono instalacje charakteryzujące się najwyższą wielkością emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P na terenie miasta Rzeszów.

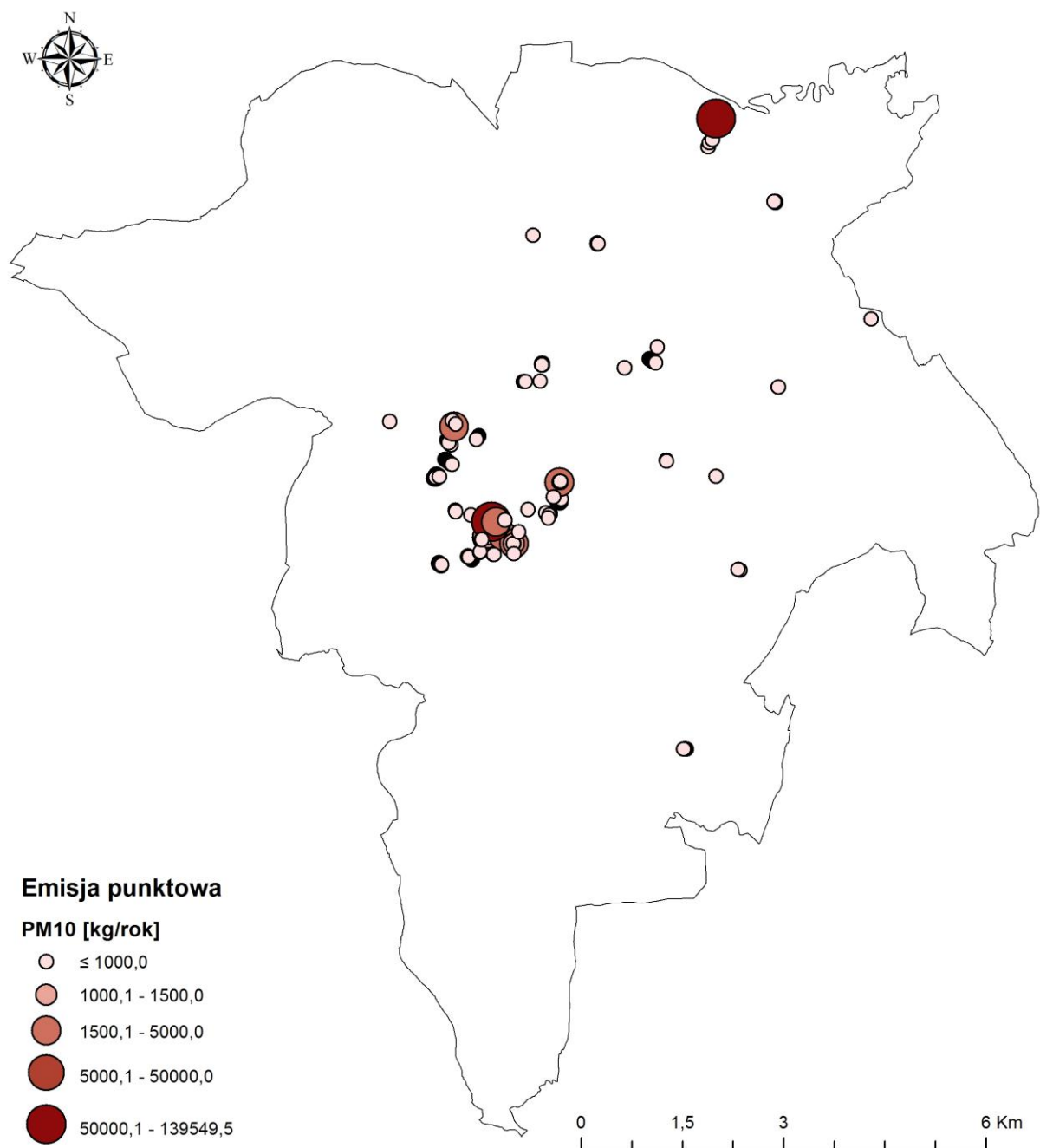
Tabela 51. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 na obszarze miasta Rzeszów.

Nazwa zakładu	PM10 [Mg/rok]	PM2,5 [Mg/rok]
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. - Oddział Elektrociepłownia Rzeszów - blok parowo-gazowyBGP	78,4787	62,7830
Fenice Poland SP. Z O.O.	68,5868	54,8694
WSK "PZL RZESZÓW" S.A.	14,5334	11,6267
ZAKŁAD METALURGICZNY "WSK RZESZÓW" SP. Z O.O.	11,2894	9,0315
MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO DRÓG I MOSTÓW SP.Z O.O.	8,3055	6,6444
ICN Polfa Rzeszów Spółka Akcyjna	5,8251	4,6601
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny	5,7669	4,6135
MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO KOMUNIKACYJNE-RZESZÓW SP.Z O.O	4,1605	3,3284
Jednostka Wojskowa Nr. 4228 w Krakowie	2,9902	2,3922
MOTO-HURT S.A Punkt Sprzedaży	2,5279	2,0223

Tabela 52. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej B(a)P na obszarze strefy miasto Rzeszów

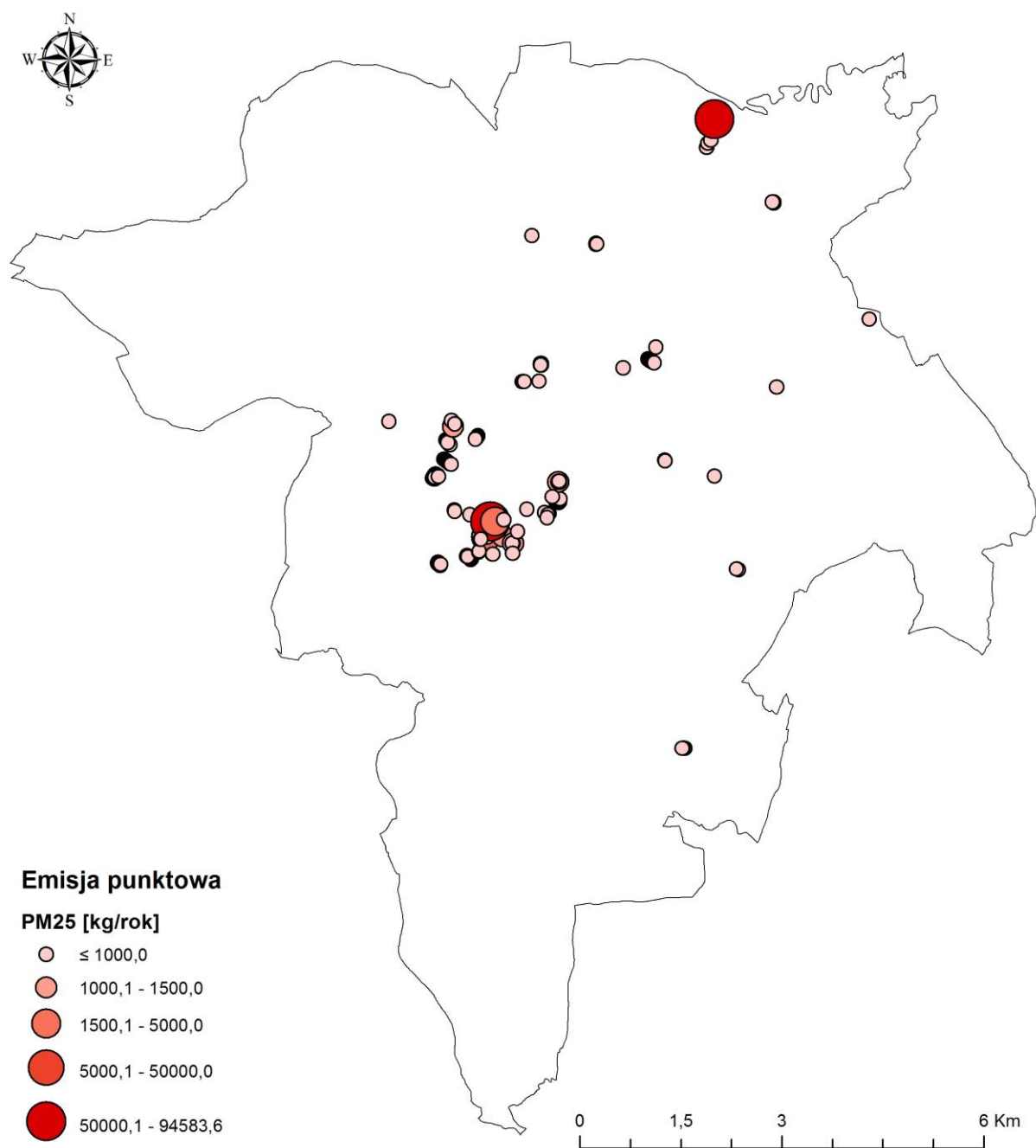
Nazwa zakładu	B(a)P [Mg/rok]
Fenice Poland sp. z o.o.	0,0195
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Rzeszowie	0,0041
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny	0,0031
CHEMA - ELEKTROMET Spółdzielnia Pracy	0,0005
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. - Oddział Elektrociepłownia Rzeszów - blok parowo-gazowy BGP	0,0003

Rozkład przestrzenny źródeł emisji punktowej pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P zlokalizowanych na terenie strefy przedstawiony został na poniższych rysunkach.

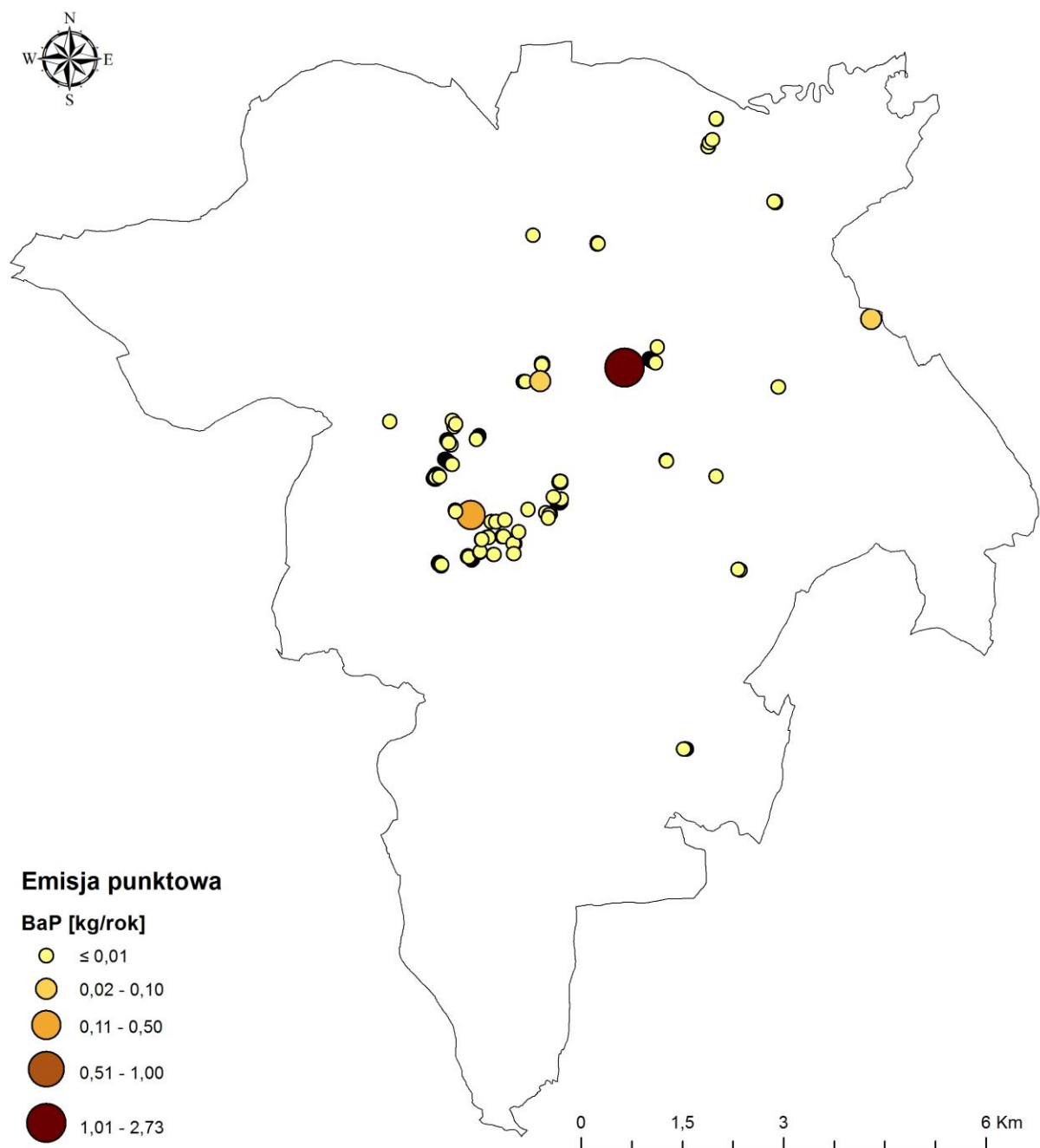
Rysunek 30. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM10 na terenie miasta Rzeszowa⁶⁵

⁶⁵ Źródło: opracowanie własne

Rysunek 31. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM2,5 na terenie miasta Rzeszowa⁶⁶

⁶⁶ Źródło: opracowanie własne

Rysunek 32. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie miasta Rzeszowa⁶⁷

⁶⁷ Źródło: opracowanie własne

14.2. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO- EKOLOGICZNA POWIERZCHNIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

Źródła emisji powierzchniowej obejmują szereg indywidualnych systemów grzewczych małej mocy. Wykonana inwentaryzacja polegała na przeanalizowaniu zasięgu systemów ciepłowniczych oraz systemów dystrybucji gazu do celów grzewczych na obszarze strefy miasto Rzeszów. Analiza objęła w szczególności informacje na temat:

- liczby ludności w podziale na dzielnice miasta,
- wielkości zapotrzebowania na ciepło niezbędne do wygenerowania z różnych nośników energii takich jak: węgiel, olej, gaz, drewno, inne np.: elektryczne,
- systemów ciepłowniczych oraz systemów zasilania i wykorzystania gazu do celów grzewczych, w celu określenia dostępności tych mediów na terenie miasta.

Dla każdego rodzaju paliwa zostało określone zapotrzebowanie na ciepło na podstawie wskaźnika uzależnionego od ilości mieszkańców w danej dzielnicy miasta. Sposób pokrycia zapotrzebowania na ciepło został określony na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów ogólnodostępnych: projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, planów i programów opisujących infrastrukturę komunalną, a także danych z GUS odnośnie pokrycia zapotrzebowania na ciepło przez miejską sieć ciepłowniczą, sieć gazową i sposób wykorzystania gazu.

Wielkości emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania poszczególnych rodzajów substancji wyznaczono na podstawie wzoru:

$$E = Z_c \times L \times w_E \times 10^{-6}$$

gdzie:

- E – emisja zanieczyszczeń [Mg/rok]
- w_E – wskaźnik emisji zróżnicowany dla zanieczyszczenia i paliwa [g/GJ]
- Z_c – średnie zapotrzebowanie na ciepło [GJ/ osobę×rok]
- L – liczba ludności zamieszkująca na danym obszarze bilansowym [osoba]

Wykonane obliczenia oparte zostały na średnich wskaźnikach emisyjnych przyjętych dla obszaru Europy zgromadzonych w „The EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2013”.

Tabela 53. Wartości wskaźników emisji dla różnych rodzajów paliw (źródło danych: EMEP/EEA Raport techniczny 12/2013)⁶⁸

	Gaz ziemny	Węgiel kamienny	Drewno	Olej opałowy
PM10 [g/GJ]	1,2	404	760	1,9
PM2,5 [g/GJ]	1,2	398	740	1,9
B(a)P [g/GJ]	$5,6 \times 10^{-7}$	0,23	0,121	$8,0 \times 10^{-5}$

⁶⁸ Źródło: EMEP Technical Report 2013 1.A.4.a.i, 1.A.4.b.i, 1.A.4.c.i, 1.A.5.a Small combustion

Zapotrzebowanie na energię ciepłą na obszarze strefy miasto Rzeszów pokrywane jest przez:

- miejską sieć ciepłowniczą – zakłady energetyki ciepłej
- kotłownie lokalne,
- kotłownie i indywidualne systemy grzewcze w budynkach mieszkalnych.

Sieć ciepłownicza

Na obszarze strefy miasto Rzeszów funkcjonuje zcentralizowany, pierścieniowy system sieci ciepłowniczych obejmujący swoim zasięgiem wszystkie centralne dzielnice miasta oraz część gmin Boguchwała i Trzebawisko. System zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej oraz wentylacji. Podmiotem odpowiedzialnym za przesył i dystrybucję ciepła za pośrednictwem istniejących sieci jest Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Rzeszów Sp. z o.o. Na istniejący system przesyłu składają się podziemne sieci kanałowe, podziemne sieci preizolowane i sieci napowietrzne, których łączna długość w 2012 r. na terenie strefy miasto Rzeszów wyniosła 136,5 km.⁶⁹

System ciepłowniczy na terenie miasta Rzeszów funkcjonuje w oparciu dwa zakłady wytwarzające energię ciepłą:

- PGE GiEK elektrociepłownia Rzeszów S.A. – zakład zlokalizowany w północnej części miasta, którego funkcjonowanie oparte jest o wykorzystanie bloku parowo-gazowego zasilanego wysokometanowym gazem ziemnym oraz kotły wodne opalane węglem kamiennym. Głównym odbiorcą ciepła produkowanego przez zakład jest Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (99%). Dodatkowym odbiorcą wykorzystującym 1% produkowanej energii ciepłej, jest zakład karny w Załężu oraz obiekty rzeszowskiego oddziału PGE Dystrybucja S.A., które zasilane są poprzez sieć ciepłą należącą do elektrociepłowni. Roczna produkcja energii ciepłej kształtuje się na poziomie 1900TJ. Energia produkowana przez zakład pokrywa około 80% zapotrzebowania na ciepło odbiorców korzystających z sieci przesyłowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Rzeszów Sp. z o.o.
- Fenice Poland Sp. z o.o., Jednostka Operatywna Podkarpacie w Rzeszowie- zakład zlokalizowany w południowej części miasta, funkcjonujący na potrzeby zasilania w ciepło oraz energię elektryczną Wytwórní Sprzętu Komunikacyjnego PZL – Rzeszów S.A. oraz pokrywający około 20% zapotrzebowania na ciepło odbiorców korzystających z sieci przesyłowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Rzeszów Sp. z o.o. Elektrociepłownia wykorzystuje konwencjonalne kotły energetyczne i ciepłownicze zasilane węglem kamiennym.

Istniejący na obszarze Rzeszowa pierścieniowy system ciepłowniczy oparty na dwóch niezależnych źródłach zasilania gwarantuje bezpieczeństwo i ciągłość dostaw ciepła do odbiorców oraz w istotny sposób wpływa na konkurencyjność cen energii oferowanych przez jej wytwórców.

⁶⁹ Źródło: <http://www.monitoruj.podkarpackie.pl>

Sieć gazowa

Miasto Rzeszów posiada rozbudowaną strukturę zaopatrzenia odbiorców w wysokometanowy gaz ziemny. W jej skład wchodzi dwie magistrale wysokiego ciśnienia, stacje pomiarowo-redukcyjne I° i II° oraz układ rozdzielczy sieci gazowej niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia zapewniający dostawę gazu bezpośrednio do odbiorców. W 2014r. całkowita długość sieci gazowej na terenie miasta wynosiła 662,8 km doprowadzając gaz poprzez przyłącza do 17 471 budynków. Istniejący system zapewnił dostęp do gazu 62,9 tys. odbiorców, którzy w przeciągu roku zużyli 29 731,8 tys. m³ co odpowiada zużyciu przez 1 mieszkańca ok. 161,9 m³ gazu⁷⁰. Rozbudowana struktura instalacji dystrybucji, znaczne rezerwy przepustowości stacji przesyłowych, wykonane prace modernizacyjne i remonty oraz bezpośrednie zasilanie sieci z dwóch kopalń zlokalizowanych na terenie miasta gwarantuje stabilność i bezpieczeństwo dostaw gazu do odbiorców.

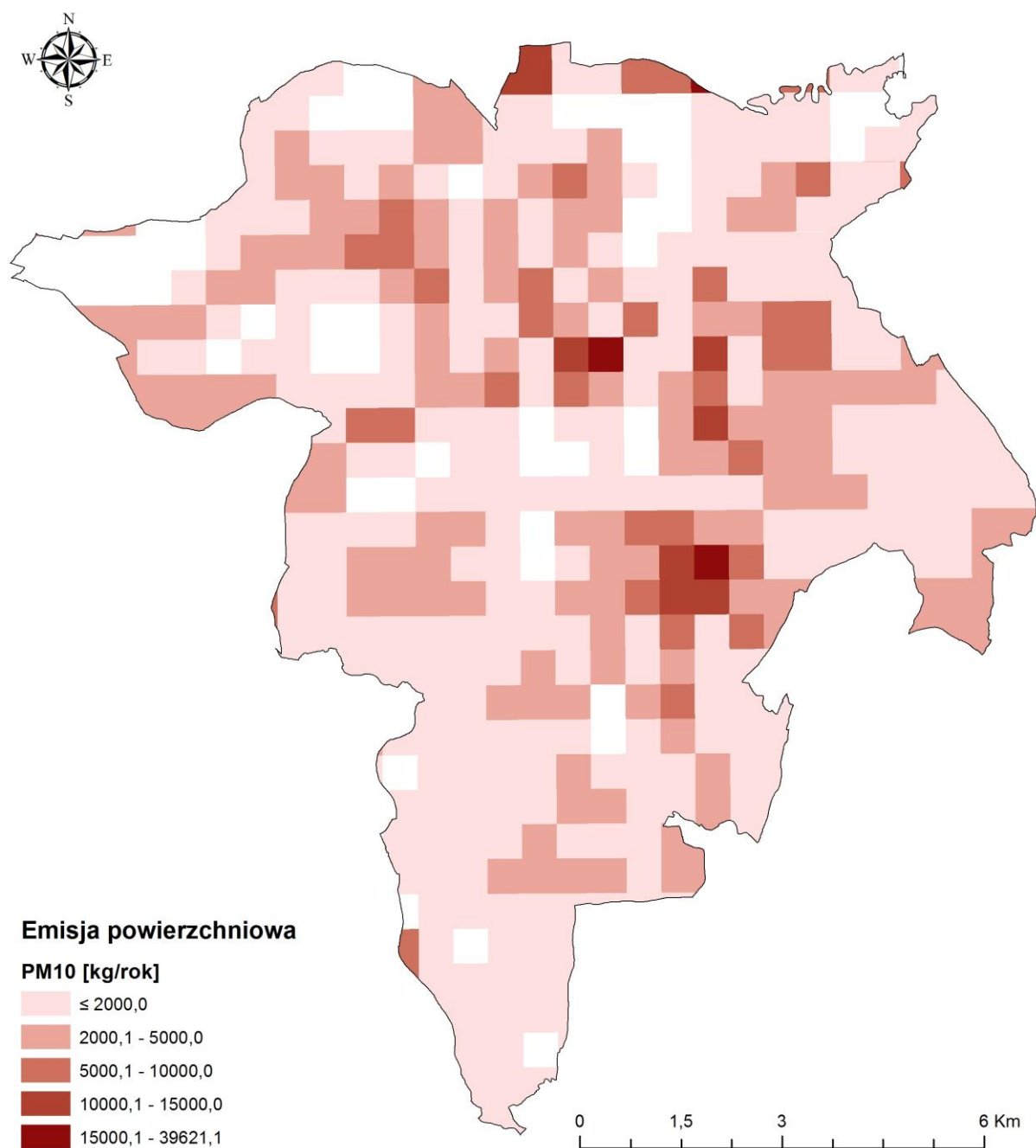
Indywidualne źródła ciepła

W związku z brakiem możliwości technicznych oraz uwarunkowaniami ekonomicznymi na terenie strefy miasto Rzeszów blisko 40%⁷¹ budynków pozostaje poza zasięgiem zcentralizowanych systemów ciepłowniczych. Obiekty te stanowią w znacznej części budynki jednorodzinne, które ogrzewane są przez indywidualne instalacje grzewcze. Instalacje te zasilane są poprzez gaz, olej opałowy, energię elektryczną, odnawialne źródła energii czy paliwa stałe (np. węgiel, drewno). Przeprowadzona na potrzeby niniejszego Programu analiza wykazała, że najpopularniejszym źródłem pokrycia zapotrzebowania na ciepło wśród indywidualnych systemów w 2015r. na terenie strefy miasto Rzeszów okazał się węgiel kamienny (52,4%). Udział instalacji wykorzystujących paliwa gazowe ukształtował się na poziomie 45,8%. Zużycie drewna pokryło 1,6% zapotrzebowania na ciepło, a oleju opałowego wyniosło 0,3% całkowitego zużycia paliw zasilających indywidualne instalacje grzewcze.

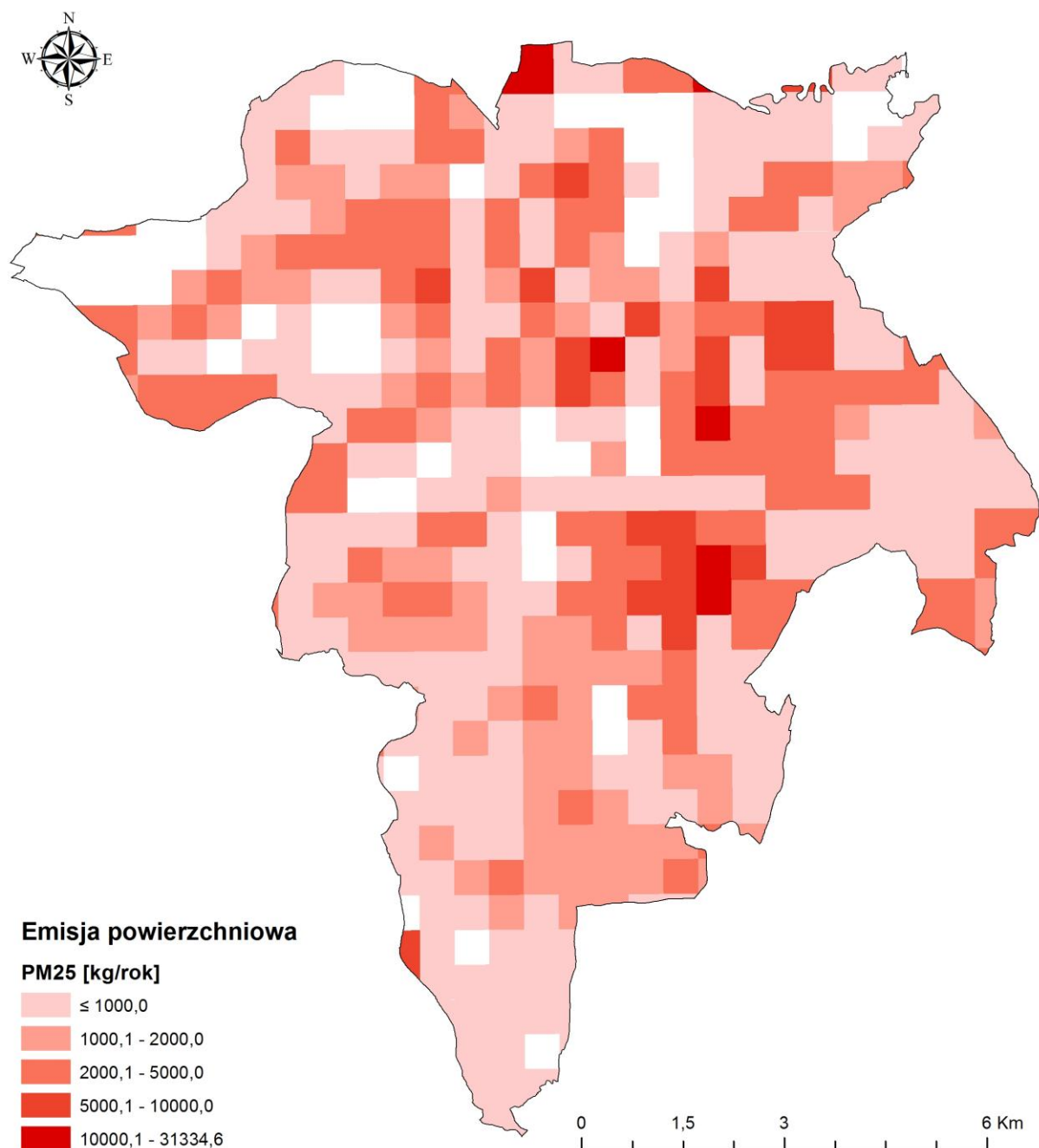
Wielkość emisji wynikającej z eksploatacji urządzeń zasilanych paliwem stałym uzależniona jest m.in. od struktury wiekowej, typu, rodzaju i sprawności używanych urządzeń, stanu technicznego instalacji odprowadzania spalin, intensywności i zakresu temperaturowego procesu spalania oraz rodzaju i jakości stosowanych paliw. Indywidualne systemy grzewcze w raz z emisją wynikającą z ruchu komunikacyjnego są główną przyczyną powstawania tzw. niskiej emisji mającej decydujący wpływ na zły stan powietrza atmosferycznego w miastach. Uwzględniając blisko 53% udział źródeł zasilanych paliwami stałymi wśród indywidualnych systemów grzewczych na terenie Rzeszowa, w celu zmniejszenia emisyjności wynikającej ze źródeł powierzchniowych konieczne jest podjęcie działań mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie eksploatacji niskosprawnych instalacji grzewczych. Wprowadzanie programów dotujących wymianę starych instalacji grzewczych wykorzystujących paliwa stałe na nowsze wysokosprawne piece węglowe, systemy wykorzystujące paliwa gazowe, olej opałowy oraz kontynuacja działań mających na celu podniesienie udziału zcentralizowanych systemów grzewczych (np. rozbudowa sieci ciepłowniczych czy budowa lokalnych ciepłowni osiedlowych) to działania konieczne do tego, aby w istotny sposób zmniejszyć wielkość emisji wynikającej ze źródeł powierzchniowych.

⁷⁰ Źródło: dane GUS za 2014r.

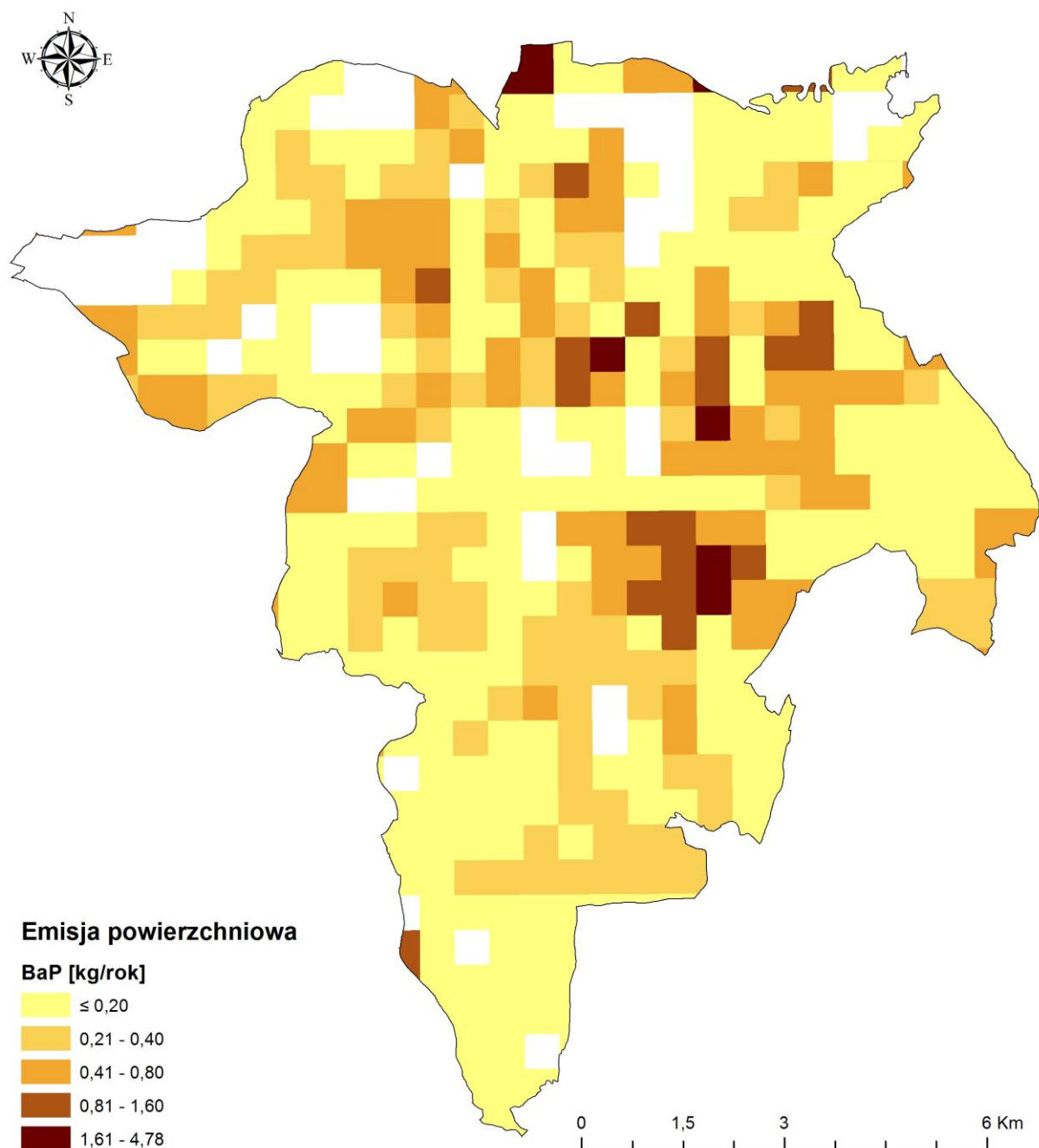
⁷¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014r.

Rysunek 33. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów

Rysunek 34. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł powierzchniowych zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów

Rysunek 35. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów

14.3. INWENTARYZACJA ORAZ CHRAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA LINIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

W celu wykonania inwentaryzacji źródeł emisji liniowej dokonano zestawienia informacji dotyczących struktury dróg znajdujących się na terenie strefy miasto Rzeszów wraz z uwzględnieniem charakterystyki użytkowanych pojazdów. O wielkości emisji ze źródeł komunikacyjnych w głównej mierze decyduje m.in. natężenie ruchu oraz rodzaj pojazdów, typ, rodzaj, stan nawierzchni oraz częstotliwość sprzątnięcia dróg. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji mają takie czynniki jak zwarta zabudowa wokół drogi, posiłkowe elementy infrastruktury drogowej (np. ekrany akustyczne), rodzaj szaty roślinnej otaczającej drogi czy ukształtowanie terenu. Elementy te często prowadzą do zaburzenia cyrkulacji powietrza na obszarach wokół dróg, hamując procesy naturalnego przewietrzania i wymiany mas powietrza. W analizie struktury pojazdów poruszających się po drogach miasta uwzględniono również rodzaj, ilość, częstotliwość i rozłożenie ruchu pojazdów w czasie, typ stosowanego paliwa, prędkość, obciążenie oraz zaawansowanie techniczne i normy emisji spalin spełniane przez pojazdy.

W ramach inwentaryzacji emisji liniowej uwzględniona została emisja spalinowa i pozaspalinowa z dróg:

- krajowych
- wojewódzkich
- powiatowych
- miejskich i gminnych.

W celu określenia wielkości emisji z dróg, zinwentaryzowane odcinki dróg zostały podzielone na odcinki o maksymalnej długości nie większej niż 3 km. Aby określić wielkość emisji z wyznaczonych odcinków dróg zgromadzono informacje na temat wielkości natężenia ruchu w rozbiciu na poszczególne kategorie pojazdów emitujących substancje do powietrza (samochody: osobowe, dostawcze, ciężarowe, autobusy).

Dane dotyczące natężenia ruchu dla dróg krajowych i wojewódzkich, podawane przez GDDKiA oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich, określone zostały jako średni dobowy ruch pojazdów (SDR) w danym roku. By określić całkowity roczny ruch pojazdów [szt./rok] obliczono roczne natężenia ruchu na danych odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich.

Dane dotyczące natężenia ruchu dla dróg gminnych i powiatowych, określono jako średni dobowy ruch pojazdów (SDR) w danym roku, na podstawie badań natężenia ruchu przeprowadzonych przez Zarządy Dróg Wojewódzkich na drogach wojewódzkich. Przyjęte zostały współczynniki zmiany natężenia ruchu z dróg wojewódzkich na drogi powiatowe i gminne kształtujące się w przedziale od 0,25 do 0,05.

Prace inwentaryzacyjne mające na celu wyznaczenie całkowitej emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5 ze źródeł komunikacyjnych oprócz określenia emisji powstałej w wyniku spalania paliw (uzależnionej m.in. od długości i charakterystyki dróg oraz struktury pojazdów) wymagają również uwzględnienia emisji pozaspalinowej czy emisji z unoszenia. Emisja pozaspalinowa jest wynikiem zużywania ogumienia i układu hamulcowego w pojazdach oraz ścierania nawierzchni dróg.

Zestawione dane dotyczących długości konkretnych odcinków dróg, charakteryzujących je natężeń ruchu oraz odpowiadające im wielkości emisji ze spalania paliw, emisji pozaspalinowej i emisji z unosu sprowadzono do siatki emisyjnej o boku $0,0025^{\circ} \times 0,0025^{\circ}$. W ten sposób inwentaryzowany obszar podzielono na poligony (oczka siatki), do których przypisana została określona wielkość emisji. Wszystkie fragmenty dróg w strefie podzielono na niezbędną ilość odcinków (stanowiących emitory).

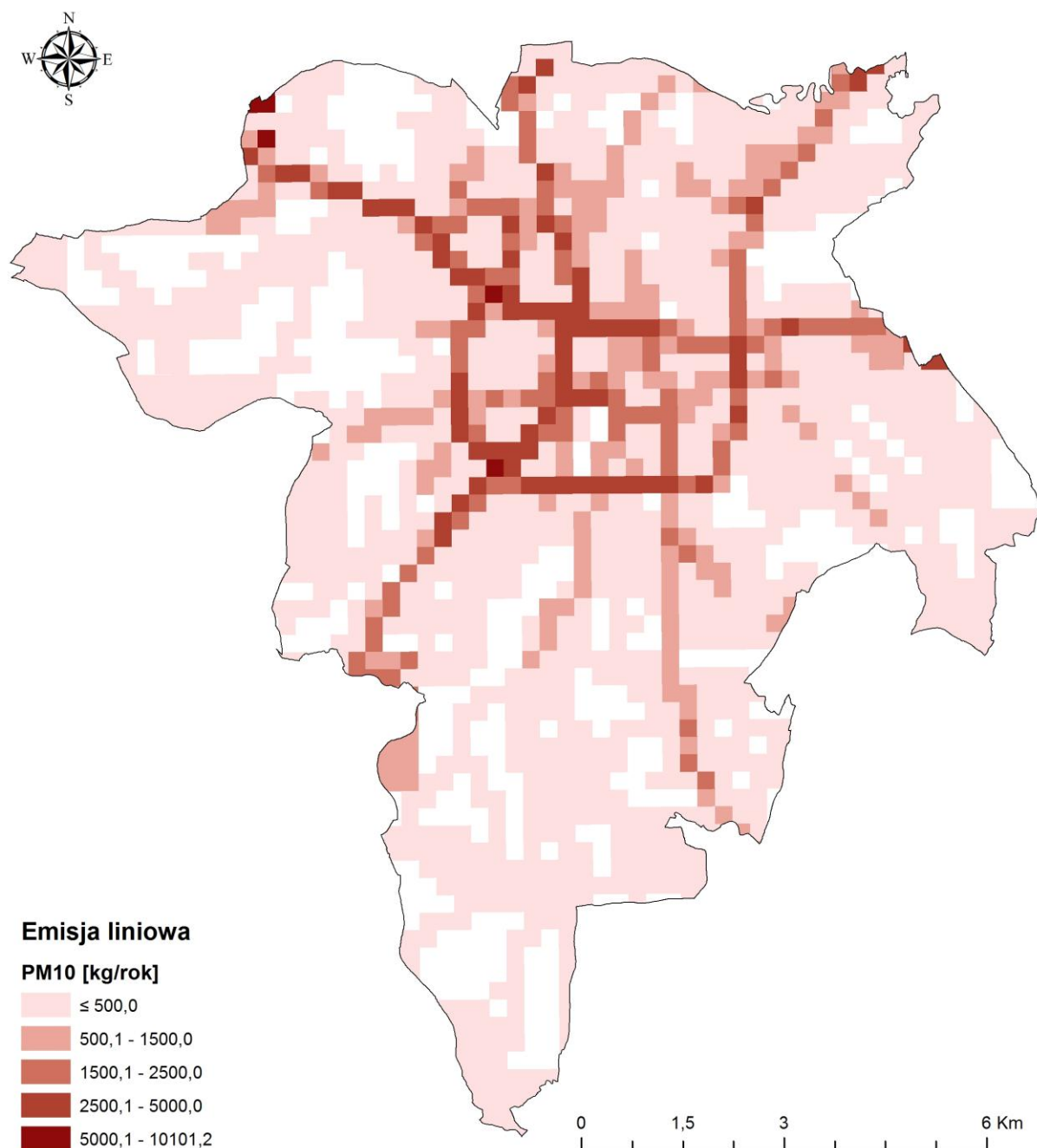
W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów zgromadzono informacje na temat natężenia ruchu i wielkości emisji zanieczyszczeń na dystansie:

- 23,8 km dla dróg krajowych,
- 31,4 km dla dróg wojewódzkich,
- 665,8 km dla dróg powiatowych, gminnych i miejskich

Najważniejszymi szlakami komunikacyjnymi w obrębie strefy są:

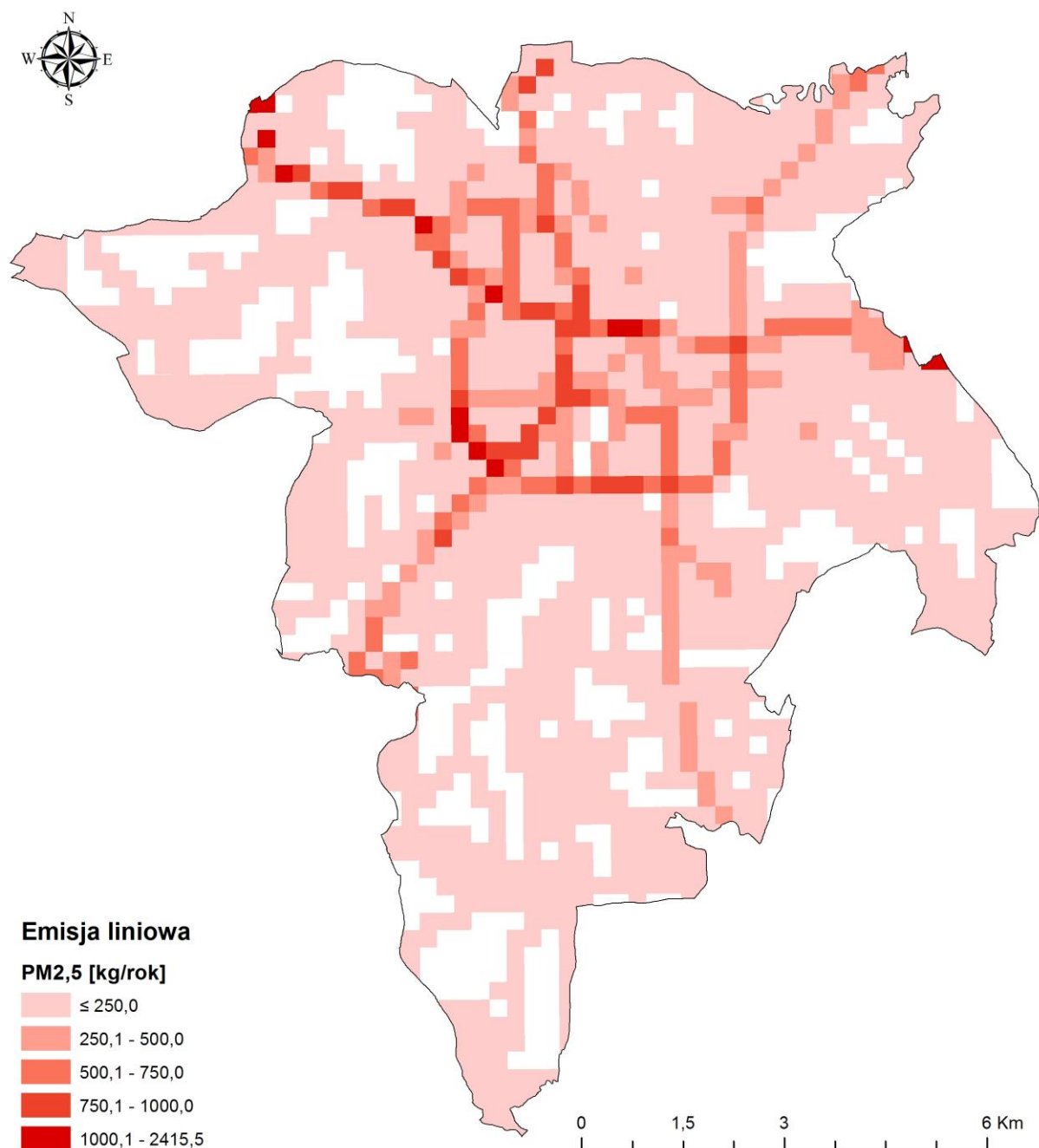
- Droga krajowa 4
- Droga krajowa 9
- Droga krajowa 19
- Droga krajowa 94
- Droga krajowa 97
- Droga wojewódzka 878

Lokalizację, rozkład przestrzenny oraz wielkość emisji zanieczyszczeń wynikających ze źródeł emisji liniowej przedstawiają poniższe mapy:

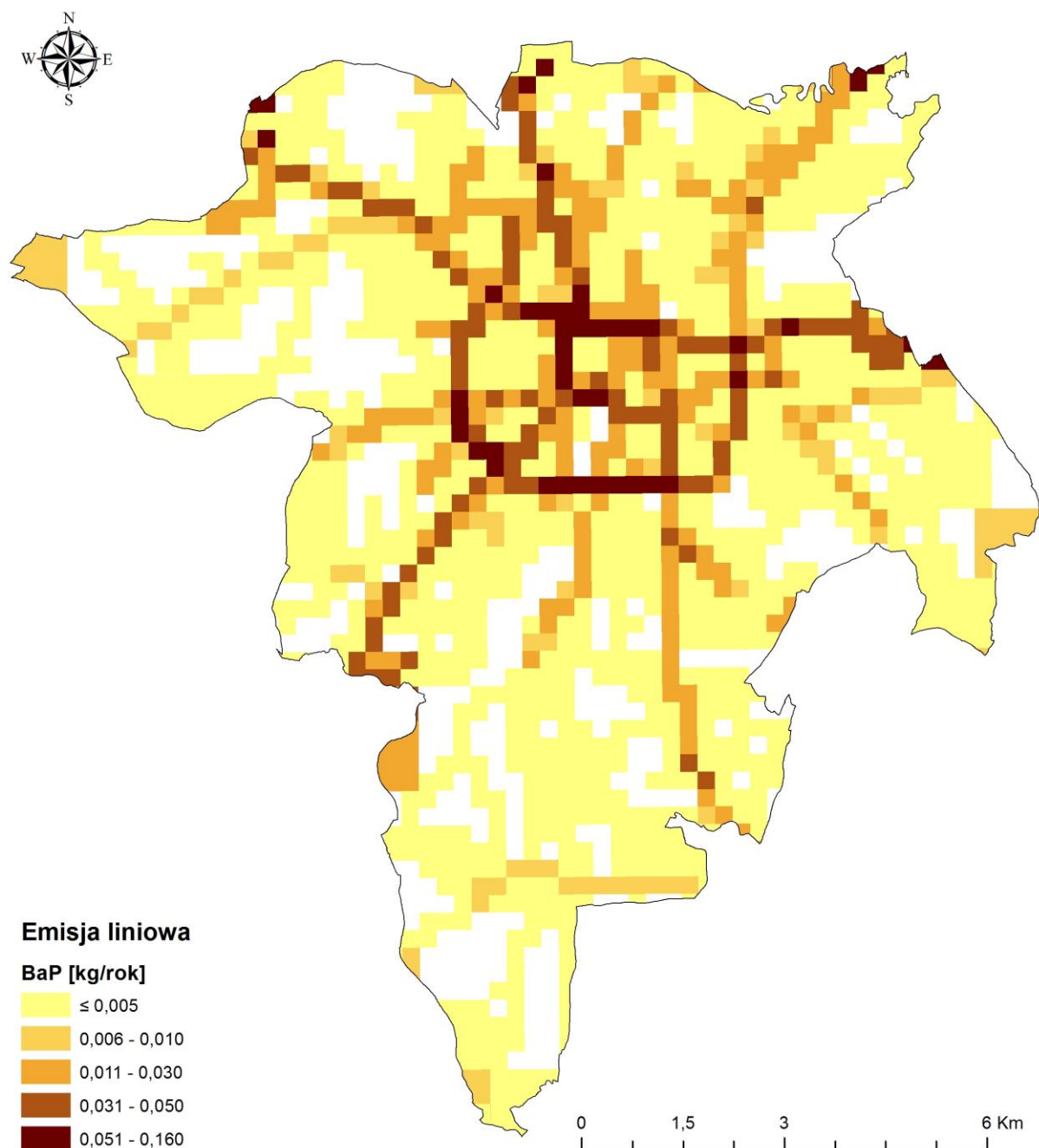
Rysunek 36. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów oraz wielkość emisji pyłu PM10⁷²

⁷² Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Rysunek 37. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów oraz wielkość emisji pyłu PM_{2,5}⁷³

⁷³ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Rysunek 38. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów oraz wielkość emisji B(a)P⁷⁴

⁷⁴ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

14.4. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA ŹRÓDEŁ EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ

Emisja niezorganizowana:

Wydobycie kopalin to działalność z reguły realizowana na znacznym obszarze powierzchni, która ze względu na swą specyfikę powoduje istotne oddziaływanie na środowisko. Realizacja prac wydobywczych jest bowiem związana z dokonywaniem znacznych przekształceń powierzchni terenu, w tym zmiany jego ukształtowania oraz formy pokrycia, a także w istotny sposób wpływa na przekształcenie istniejących stosunków wodnych. Oddziaływanie takie ma charakter długotrwały i ciągły. Emisja niezorganizowana pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 do powietrza w szczególności związana jest z procesem wydobywania, transportu oraz przeróbką (kruszenie, sortowanie) i magazynowaniem kopalin. Wielkość emisji zanieczyszczeń z zakładów wydobywczo-przeróbczych jest uzależniona m.in. od: powierzchni zakładu, rodzaju i ilości pozyskiwanego surowca, zastosowanej technologii wydobywania, przeróbki oraz składowania surowca i powstałych odpadów, czasu oddziaływania przedsięwzięcia, a także istniejącej infrastruktury zakładu.

Inwentaryzacja źródeł emisji niezorganizowanej na terenie strefy miasto Rzeszów polegała na przeanalizowaniu danych na temat występowania kopalń odkrywkowych, hałd (z uwzględnieniem aktualnego stopnia rekultywacji) i innych terenów, na których w wyniku działań antropogenicznych usunięta została pokrywa roślinna w efekcie czego skała macierzysta może podlegać procesom deflacji. Działania te oparte zostały o informacje dostępne na stronach geoportalu MIDAS prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny- Państwowy Instytut Badawczy, warstwy danych geoprzestrzennych przedstawiające lokalizację oraz zasięg obszarów złóż i terenów górniczych, a także aktualne zdjęcia satelitarne i lotnicze.

W efekcie wykonanych działań na terenie strefy miasto Rzeszów zidentyfikowano obszar będący źródłem emisji niezorganizowanej, którego powierzchnia to ok. 180,6 m². Informacja ta wraz z odpowiednimi wskaźnikami emisyjnymi została wykorzystana do wyznaczenia wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5.

Tabela 54. Zestawienie wskaźników emisji niezorganizowanej.⁷⁵

Źródło emisji	PM10	PM2,5	Jednostka
kopalnie kruszyw	706	169,4	[kg/ha·rok]

Wyznaczenia wielkości emisji pochodzącej z obszarów kopalni i odkrywek dokonano w oparciu o wzór:

$$E = P \times we$$

gdzie:

E – emisja zanieczyszczenia [kg/rok]

⁷⁵ Źródło: Maricopa Air Quality Department – Emissions Inventory Help Sheet 2012

P – wielkości powierzchni pyłacej obiektu [ha]

wE – wskaźnik emisji [kg/(ha×rok)]

Podczas eksploatacji złóż emitowany jest głównie pył ogólny, a jedynie nieznaczną jego część stanowi frakcja pyłu zawieszonego PM10 (od 10% do 40%)⁷⁶. Frakcja pyłu zawieszonego PM2,5 zawarta jest w pyłe zawieszonym PM10, dlatego jego ilość jest mniejsza od pozostałych frakcji i stanowi ok. 5% pyłu ogólnego.

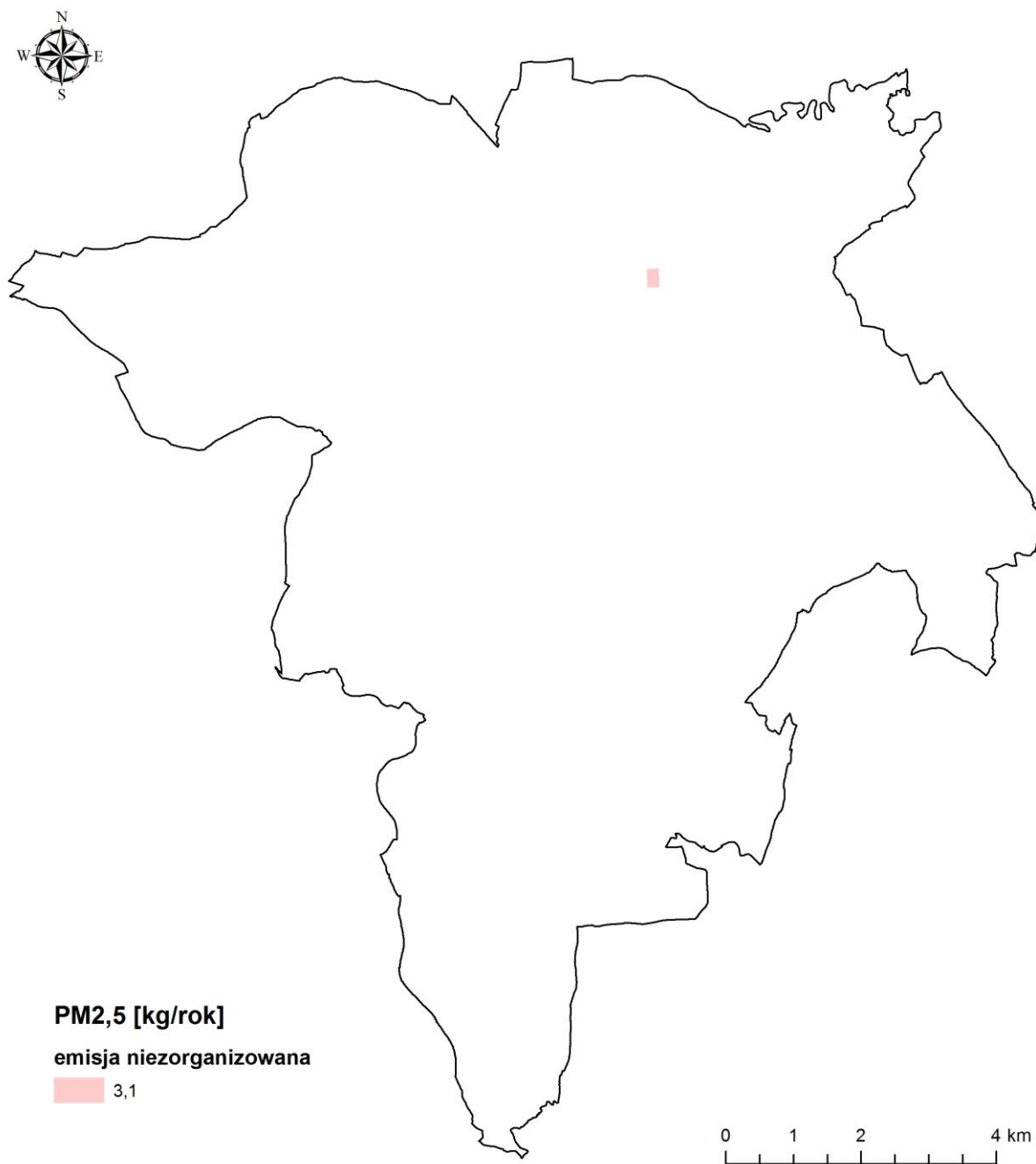
Informacje zgromadzone w bazie inwentaryzacyjnej dotyczące wielkości emisji charakteryzującej źródła emisji niezorganizowanej występujące na terenie Rzeszowa zostały sprowadzone do siatki emisyjnej o rozdzielczości 0,0025°×0,0025°.

⁷⁶ źródło: Emission Estimation Technique Manual for Mining and Processing of Non-Metallic Minerals NPI

Rysunek 39. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł niezorganizowanych występujących na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015r.⁷⁷

⁷⁷ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Rysunek 40. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM2,5 ze źródeł niezorganizowanych występujących na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015r.⁷⁸

⁷⁸ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

15. BILANSE ZANIECZYSZCZEŃ

W niniejszym rozdziale zestawiono wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P ze wszystkich typów źródeł emisji, które w trakcie realizacji prac nad Programem zostały objęte przedmiotową inwentaryzacją źródeł emisji, opartą o dane pochodzące z GUS, GDDKiA, Zarządu Dróg Wojewódzkich, raporty z bazy emisji KOBiZE, bazę i system opłat za korzystanie ze środowiska SOZAT oraz inne raporty i dokumenty planistyczne obowiązujące na terenie miasta Rzeszów.

15.1. BILANS ZANIECZYSZCZEŃ POCHODZĄCYCH Z TERENU STREFY

Wykonana inwentaryzacja stała się podstawą do tego, aby w oparciu o odpowiednie współczynniki przeliczeniowe wyznaczyć wielkości emisji analizowanych substancji wprowadzanych do powietrza w 2015r. Pozyskane wielkości pozwoliły na wyznaczenie całkowitej emisji zanieczyszczeń pochodzącej z obszaru miasta Rzeszów. Sumaryczna wielkość emisji wynika z funkcjonowania źródeł: punktowych, powierzchniowych, liniowych (drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i miejskie) oraz niezorganizowanych (kopalnie, obróbka i magazynowanie surowców oraz hałd).

Tabela 55. Zestawienie emisji pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015.

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM10	Udział	PM2,5	Udział	B(a)P	Udział
Emisja punktowa	185,39	10,04%	141,41	13,13%	0,0031	2,36%
Emisja liniowa	685	37,10%	163,8	15,21%	0,0115	8,74%
Emisja niezorganizowana	0,013	0,001%	0,003	0,0003%	0	0,00%
Emisja powierzchniowa w tym jednostki bilansowe:	976,00	52,86%	771,70	71,66%	0,117	88,91%
1000 - lecia	15,67	0,85%	12,39	1,15%	0,0019	1,43%
Baranówka	16,20	0,88%	12,80	1,19%	0,0019	1,47%
Biała	40,42	2,19%	31,95	2,97%	0,0048	3,67%
Budziwój	105,96	5,74%	83,76	7,78%	0,0127	9,63%
Dąbrowskiego	23,04	1,25%	18,21	1,69%	0,0028	2,10%
Drabinianka	82,98	4,49%	65,62	6,09%	0,0099	7,55%
Generała Władysława Andersa	11,24	0,61%	8,89	0,83%	0,0013	1,02%
Genrała Roweckiego "Grotą"	1,80	0,10%	1,42	0,13%	0,0002	0,16%
Kmity	2,70	0,15%	2,13	0,20%	0,0003	0,25%
Kotuli	20,54	1,11%	16,24	1,51%	0,0025	1,87%
Krakowska Południe	10,29	0,56%	8,13	0,76%	0,0012	0,93%
Króla Stanisława Augusta	2,33	0,13%	1,84	0,17%	0,0003	0,21%
Mieszka I	46,33	2,51%	36,62	3,40%	0,0055	4,21%
Miłocin	19,48	1,06%	15,40	1,43%	0,0023	1,77%
Nowe Miasto	8,99	0,49%	7,10	0,66%	0,0011	0,82%
Paderewskiego	23,43	1,27%	18,52	1,72%	0,0028	2,13%
Piastów	2,43	0,13%	1,92	0,18%	0,0003	0,22%

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM10	Udział	PM2,5	Udział	B(a)P	Udział
Pobitno	34,33	1,86%	27,13	2,52%	0,0041	3,12%
Przybyszówka	71,18	3,85%	56,26	5,22%	0,0085	6,47%
Pułaskiego	19,63	1,06%	15,53	1,44%	0,0024	1,79%
Słocina	73,01	3,95%	57,71	5,36%	0,0087	6,64%
Śródmieście Północ	40,35	2,19%	31,98	2,97%	0,0049	3,71%
Śródmieście Południe	11,33	0,61%	8,98	0,83%	0,0014	1,04%
Staromieście	64,26	3,48%	50,81	4,72%	0,0077	5,85%
Staroniwa	29,99	1,62%	23,71	2,20%	0,0036	2,73%
Wilkowyja	41,20	2,23%	32,58	3,03%	0,0049	3,75%
Zalesie	86,94	4,71%	68,73	6,38%	0,0104	7,91%
Załęże	31,65	1,71%	25,02	2,32%	0,0038	2,88%
Zwięczyca	38,27	2,07%	30,25	2,81%	0,0046	3,48%
Suma	1 846,40	100,00%	1 076,91	100,00%	0,13	100,00%

15.2. EMISJA NAPLYWOWA

Analiza jakości powietrza dla strefy miasto Rzeszów wymagała również zgromadzenia informacji na temat wielkości emisji wynikającej ze źródeł znajdujących się poza strefą na terenie województwa podkarpackiego, które zlokalizowane są w pasie 30 km od granic strefy miasto Rzeszów.

Tabela 56. Zestawienie wielkości emisji ze źródeł zlokalizowanych w odległości do 30km poza granicami strefy miasto Rzeszów.

Rodzaj emisji	Wielkość emisji		
	[Mg/rok]		
	PM10	PM2,5	B(a)P
powiat nizański			
Emisja powierzchniowa	1176,2	929,7	0,14071
Emisja liniowa	277,46	66,35	0,00541
Emisja punktowa	180,2	122,45	0,00274
Emisja z rolnictwa	57,67	8,7879	
Emisja niezorganizowana	27,29	6,55	-
powiat przemyski			
Emisja powierzchniowa	1172,6	926,98	0,14035
Emisja liniowa	208,79	49,929	0,00474
Emisja punktowa	101,32	60,202	0,00002
Emisja z rolnictwa	62,49	6,7195	
Emisja niezorganizowana	47,14	11,31	-
powiat przeworski			
Emisja powierzchniowa	1207	954,19	0,14445
Emisja liniowa	266,18	63,651	0,00552
Emisja punktowa	104,2	63,121	0,00503

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Rodzaj emisji	Wielkość emisji		
	[Mg/rok]		
	PM10	PM2,5	B(a)P
Emisja z rolnictwa	80,417	6,1047	
Emisja niezorganizowana	59,02	14,16	-
powiat ropczycko-sędziszowski			
Emisja powierzchniowa	1002,2	792,22	0,11991
Emisja liniowa	342,35	81,865	0,00577
Emisja punktowa	243,35	135,17	0,00057
Emisja z rolnictwa	60,028	9,4989	
Emisja niezorganizowana	27,58	6,62	-
powiat rzeszowski			
Emisja powierzchniowa	2327,1	1839,5	0,27839
Emisja liniowa	565,71	135,28	0,01164
Emisja punktowa	63,649	39,262	0,000045
Emisja z rolnictwa	84,714	25,641	
Emisja niezorganizowana	59,84	14,36	-
powiat strzyżowski			
Emisja powierzchniowa	927,16	732,88	0,11092
Emisja liniowa	223,87	53,533	0,00503
Emisja punktowa	27,022	15,089	0,00016
Emisja z rolnictwa	21,948	3,9635	
Emisja niezorganizowana	5,01	1,20	-
powiat m. Krosno			
Emisja powierzchniowa	261,19	206,57	0,03131
Emisja liniowa	144,17	34,475	0,00259
Emisja punktowa	35,685	28,549	0
Emisja z rolnictwa	0,0035	0,0035	
Emisja niezorganizowana	-	-	-
powiat brzozowski			
Emisja powierzchniowa	1021,5	807,41	0,1222
Emisja liniowa	196,89	47,083	0,00425
Emisja punktowa	13,682	7,1933	0,00406
Emisja z rolnictwa	66,82	13,494	
Emisja niezorganizowana	28,31	6,79	-
powiat dębicki			
Emisja powierzchniowa	1554,2	1228,6	0,18599
Emisja liniowa	521,58	124,73	0,00882
Emisja punktowa	160,52	102,66	0,000068
Emisja z rolnictwa	99,645	12,775	
Emisja niezorganizowana	67,23	16,13	-
powiat jarosławski			
Emisja powierzchniowa	1656,3	1309,5	0,19829
Emisja liniowa	413,71	98,93	0,00825
Emisja punktowa	159	113,78	0,00041

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów

Rodzaj emisji	Wielkość emisji		
	[Mg/rok]		
	PM10	PM2,5	B(a)P
Emisja z rolnictwa	181,25	27,796	
Emisja niezorganizowana	83,91	20,13	-
powiat kolbuszowski			
Emisja powierzchniowa	916,92	724,77	0,10968
Emisja liniowa	281,85	67,398	0,00553
Emisja punktowa	178,75	140,98	0,000022
Emisja z rolnictwa	59,198	6,6454	
Emisja niezorganizowana	33,42	8,02	-
powiat jasielski			
Emisja powierzchniowa	1382,8	1093,1	0,1655
Emisja liniowa	363,98	87,038	0,00701
Emisja punktowa	124,32	84,591	0,00103
Emisja z rolnictwa	73,907	12,129	
Emisja niezorganizowana	43,84	10,52	-
powiat krośnieński			
Emisja powierzchniowa	1608,4	1271,4	0,1924
Emisja liniowa	336,72	80,519	0,00641
Emisja punktowa	145,37	77,401	0,000049
Emisja z rolnictwa	55,685	4,672	
Emisja niezorganizowana	32,24	7,74	-
powiat leżajski			
Emisja powierzchniowa	934,88	739,07	0,11191
Emisja liniowa	157,54	37,673	0,0033
Emisja punktowa	46,314	31,204	0,000046
Emisja z rolnictwa	27,514	4,2352	
Emisja niezorganizowana	11,07	2,66	-
powiat łańcucki			
Emisja powierzchniowa	1995,6	1577,6	0,23886
Emisja liniowa	283,5	67,793	0,00608
Emisja punktowa	75,312	56,415	0,000057
Emisja z rolnictwa	54,468	6,9141	
Emisja niezorganizowana	54,58	13,10	-
powiat mielecki			
Emisja powierzchniowa	1418,7	1121,4	0,16972
Emisja liniowa	410,18	98,088	0,00846
Emisja punktowa	237,13	181,54	0,00018
Emisja z rolnictwa	146,69	19,558	
Emisja niezorganizowana	46,17	11,08	-

16. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH

16.1. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA DZIAŁAŃ

Ocena efektywności ekonomicznej działań naprawczych uwzględnia wykorzystanie wskaźników związanych z kosztem przeprowadzonego działania, kosztem uzyskania efektu ekologicznego oraz kosztem eksploatacji po wykonaniu działania. Natomiast kryterium efektywności ekonomicznej uwzględnia wskaźnik efektu ekologicznego jako różnicę ładunku emisji przed i po zastosowanym działaniu.

W analizie uwzględniono głównie działania związane z redukcją emisji powierzchniowej czyli koszty i efekty działań związanych z wymianą źródeł ogrzewania jak i termomodernizację. W poniższej tabeli zestawiono szacunkowe koszty przeprowadzenia inwestycji działań przyczyniających się do redukcji emisji powierzchniowej.

Tabela 57. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych

Działania naprawcze	Średnie jednostkowe koszty inwestycyjne [zł/inwestycję]
podłączenie do sieci ciepłej	12 500
wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne	7 500
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane ręcznie	7 600
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie	11 975
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane ręcznie	5 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane automatycznie	12 500
wymiana kotłów węglowych na kotły na pelety zasilane automatycznie	9 000
wymiana ogrzewania węglowego na gazowe	13 650

Działania naprawcze	Średnie jednostkowe koszty
wymiana ogrzewania węglowego na olejowe	19 650
wymiana ogrzewania węglowego na pompę ciepła	35 000
zastosowanie kolektorów słonecznych	20 900
termomodernizacja	46 400

Najwyższy koszt na etapie inwestycji związany jest z termomodernizacją budynków następnie instalacja kolektorów słonecznych i pompy ciepła. Średnie koszty inwestycji związanych z wymianą ogrzewania starego typu pieców węglowych na nowoczesne czy też wymiana na piece gazowe i olejowe to koszt kilkunastu tysięcy złotych. Tańszym pod kątem samej inwestycji, rozwiązaniem jest wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne bądź na kotły zasilane ręcznie paliwem stałym (pelet, biomasa, węgiel). Natomiast jeśli chodzi o jednostkowy koszt produkcji ciepła z poszczególnych rodzajów źródeł, to najdroższym sposobem ogrzewania lokali jest korzystanie z ogrzewania olejowego i elektrycznego zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 58. Zestawienie średnich kosztów produkcji ciepła

Rodzaj ogrzewania	Średni koszt produkcji ciepła [zł/GJ]
ogrzewanie węglowe - kotły zasilane ręcznie	28
ogrzewanie węglowe - kotły zasilane automatycznie	29
ogrzewanie olejowe	78
ogrzewanie gazowe	34
ogrzewanie elektryczne	71

Najtańszym sposobem ogrzewania lokali pod kątem eksploatacyjnym jest stosowanie ogrzewania węglowego. Biorąc pod uwagę natomiast efekt ekologiczny zmiany sposobu ogrzewania najkorzystniejszym rozwiązaniem, przyczyniającym się do całkowitej redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł bytowo-komunalnych jest podłączenie lokali do sieci ciepłowniczej i montażem ogrzewania elektrycznego. W poniższej tabeli zestawiono przykładowe koszty uzyskania efektu ekologicznego poszczególnych działań w odniesieniu do redukcji emisji pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu.

Tabela 59. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych uzyskania efektu ekologicznego działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych

Działania naprawcze	Koszt redukcji emisji	
	[zł/Mg PM10]	[zł/kg B(a)P]
podłączenie do sieci ciepłej	537 944	944 000
wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne	322 766	566 000
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane ręcznie	5 471 956	brak efektu
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie	1 268 799	2 611 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane ręcznie	brak efektu	4 300 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane automatycznie	1 854 195	2 335 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na pelety zasilane automatycznie	477 119	871 000
wymiana ogrzewania węglowego na gazowe	588 253	1 031 000
wymiana ogrzewania węglowego na olejowe	853 478	1 644 000
wymiana ogrzewania węglowego na pompę ciepła	1 506 243	2 643 000
zastosowanie kolektorów słonecznych	15 591 644	26 993 000
termomodernizacja	6 656 777	11 585 000

Najwyższe koszty redukcji związane są z zastosowaniem kolektorów słonecznych, termomodernizacją, zastosowaniem pomp ciepła i kotłów na paliwo stałe zasilanych ręcznie. Najbardziej uzasadnionym ekonomicznie i ekologicznie jest prowadzenie działań związanych

z podłączeniem lokali do sieci ciepłowniczej, wymianą ogrzewania na elektryczne i zamianą kotłów węglowych na zasilane automatycznie peletem.

Dla działań związanych z redukcją emisji liniowej możliwa jest jedynie redukcja zanieczyszczeń pyłowych związanych z ograniczeniami w ruchu pojazdów (budowa ścieżek rowerowych, utwardzanie poboczy lub wyznaczanie stref ograniczonego ruchu pojazdów) bądź redukcja emisji wtórnej z unosu pyłu (czyszczenie ulic na mokro).

16.2. KOSZTY ZEWNĘTRZNE

Zła jakość powietrza powoduje znaczne, negatywne skutki w zdrowiu człowieka, a także ma ujemny wpływ na aktywność środowiska przyrodniczego, co jest następstwem strat w ekonomice. Jak wykazały badania prowadzone w ramach Programu CAFE (Czyste Powietrze dla Europy), jakość powietrza ma istotny wpływ na zdrowie ludzi. W sposób wymierny możliwe jest oszacowanie tego wpływu w postaci tak zwanych kosztów zewnętrznych, które obejmują m.in. koszty leczenia chorób powodowanych zanieczyszczeniem powietrza, czas niezdolności do pracy czy zwiększonej umieralności. Dodatkowo oszacować można koszty szkód w środowisku, koszty efektu cieplarnianego i koszty możliwych awarii. Zarówno w przypadku gazów cieplarnianych, jak i innych zanieczyszczeń powietrza ich emisja pochodzi głównie z gospodarki energetycznej (produkcja energii elektrycznej i ciepłej na skalę przemysłową oraz produkcja energii ciepłej na potrzeby indywidualne) oraz powstaje w procesie spalania paliw w silnikach samochodowych. Pojęcie kosztów zewnętrznych ważne jest dla dobra społeczeństwa i dla gospodarki stanowi również nieodłączny element kosztu złej jakości powietrza.

Skutkiem złej jakości powietrza jest głównie pogorszenie stanu zdrowia ludzi narażonych na oddziaływanie zanieczyszczeń objawiające się przez krótkotrwałe zaostrzenie stanów chorobowych (kaszel, katar, zaczerwienienie oczu) jak i powstawanie chorób przewlekłych (astma i choroby układu oddechowego oraz w przypadku ekspozycji na zanieczyszczenia kancerogenne – powstawanie chorób nowotworowych, przedwczesne zgony), które są skutkiem długotrwałej, wieloletniej ekspozycja na podwyższone stężenia zanieczyszczeń występujących w powietrzu.

Dokładna ocena strat ekonomicznych jakie ponosi społeczeństwo i gospodarka związanych ze złą jakością powietrza nie jest możliwa ze względu na brak informacji o identyfikacji szkód i ich zasięgu. Dodatkowym aspektem jest kontrowersyjność metod wyznaczania takich kosztów związana z oszacowaniem wartości życia czy zdrowia społeczeństwa. Dla oszacowania kosztów utraty zdrowia jako efektu ekspozycji na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu przyjmuje się (zgodnie z analizą ExternE) wartość kosztów gotowości do zapłaty za obniżenie ryzyka zdrowotnego lub gotowości do zaakceptowania zapłaty za zwiększone ryzyko.⁷⁹ Natomiast dla oszacowania kosztu utraty życia przyjmuje się wskaźnik określany jako „wartość statystycznego życia” gdyż jest on podstawą do określenia wartości straconego statystycznego roku życia. W ramach projektu NewExt określono wartość statystycznego życia na podstawie badań przeprowadzonych w Anglii, Francji i Włoszech na poziomie 1 mln euro. Na podstawie wyliczeń matematycznych uzyskano również podstawowe wartości kosztów skutków zdrowotnych zgodnie z poniższą tabelą. Przedstawione wartości odnoszą się do podwyższonych stężeń pyłu PM_{2,5}.

⁷⁹ źródło: PORÓWNANIE WPŁYWU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA I ŚRODOWISKO NATURALNE RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII – WYNIKI BADAŃ W PROGRAMIE EXTERNE Uroš Radović, Agencja Rynku Energii S.A., Warszawa

Tabela 60. Podstawowe jednostkowe koszty skutków zdrowotnych narażenia na podwyższone stężenia pyłu PM_{2,5}⁸⁰

Skutki zdrowotne	Wartość euro/jednostkę	Jednostka
Obniżenie oczekiwanej długości życia	40 000	ilość utraconych lat życia
Strata dni pracy	295	dni
Zwiększone ryzyko umieralności (niemowlęta)	3 000 000	przypadki
Przyjęcia do szpitala - choroby układu oddechowego lub krążenia	2 000	przypadki

Zgodnie z szacunkiem w Europie z powodu złej jakości powietrza co roku przedwcześnie umiera 430 tys. mieszkańców, a Polsce jest to około 45 tys. osób (oznacza to, że co dziesiąty mieszkaniec Polski umiera przedwcześnie powodu narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń powietrza).⁸¹ Można zatem obliczyć, że koszt zewnętrzny związany z przedwczesną utratą życia związaną z narażeniem na podwyższone stężenia zanieczyszczeń powietrza szacowany jest na poziomie 1,8 mld euro. Dodatkowo obliczyć można za pomocą wskaźnika kosztu tony emitowanego zanieczyszczenia (w tym przypadku emisja 1 Mg pyłu PM_{2,5} generuje koszt zewnętrzny na poziomie 16,3 tys. euro) koszt zewnętrzny utraty zdrowia mieszkańców województwa podkarpackiego, który jest na poziomie 325 mln euro. Obliczone wartości pokazują jak niewspółmiernie niski jest koszt podejmowania działań przeciwdziałających skutkom narażenia ludzi na wysokie stężenia zanieczyszczeń w porównaniu do kosztów utraty zdrowia.

Oprócz kosztów utraty zdrowia i życia ludzi określa się również koszty oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na produkty rolnicze, środowisko i budynki. Skutkiem oddziaływania podwyższonych stężeń zanieczyszczeń na środowisko jest powstawanie kwaśnych deszczy i zakwaszanie gleby oraz eutrofizacja. W dalszej perspektywie skutkuje to utratą plonów oraz stratami różnorodności biologicznej. Koszty pogorszenia stanu technicznego budynków związane są z przedwczesną koniecznością wymiany, modernizacji czy dokonywania w nich poprawek (przynajmniej 10 krotnie szybszy rozkład materiałów niż w przypadku czystego powietrza). Nieoszacowanym pozostaje koszt zewnętrzny zniszczenia zabytków czy pomników ze względu na brak wartości pieniężnej obiektów historycznych. Mimo wszystko, wszelkie koszty utraty wartości bądź utraconych korzyści dóbr naturalnych, środowiska czy obiektów są nieporównywalnie niższe od kosztów związanych z utratą zdrowia.

⁸⁰ źródło: PORÓWNANIE WPŁYWU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA I ŚRODOWISKO NATURALNE RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII – WYNIKI BADAŃ W PROGRAMIE EXTERNE Uroš Radović, Agencja Rynku Energii S.A., Warszawa

⁸¹ źródło: Materiały Ł. Adamkiewicza z debaty pt „Węgiel a zdrowie. Czy możliwe jest zdrowe społeczeństwo w gospodarce węglowej” Health and Environment Alliance

17. CZAS POTRZEBNY NA REALIZACJĘ CELÓW PROGRAMU I PROGNOZY EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

Analizę jakości powietrza w Programie ochrony powietrza wykonano dla roku prognozy 2023. Wszystkie działania naprawcze mieszczą się w trzech przedziałach czasowych:

- krótkookresowe – 1 rok na realizację,
- średniookresowe – 5 lat czyli do 2020 r.,
- długookresowe – realizowane do 2023 r.

Analiza jakości powietrza dla roku prognozy wskazuje, iż aby dotrzymać wartość docelową B(a)P nie jest wystarczające realizowanie działań tylko w mieście w okresie do 2023 r., ponieważ konieczne jest podejmowanie działań międzyregionalnych i na poziomie krajowym.

Realizacja działań w celu uzyskania zgodności z normami dla pyłu PM10 powinna być prowadzona do 2023 r. Wówczas możliwe jest osiągnięcie wyznaczonych celów Programu w zakresie jakości powietrza.

18. OPIS MODELU EMISYJNEGO

Do przeprowadzenia diagnozy stanu jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów w ramach rocznej oceny jakości powietrza wykorzystany został model dyspersji zanieczyszczeń CALPUFF w wersji 7.2.1. będący lagranżowskim zaawansowanym modelem obłoku. CALPUFF jest modelem zaprojektowanym przez Sigma Research Corporation (SRC) dystrybuowanym obecnie przez Atmospheric Studies Group at TRC Solutions, zapewniającym modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w szerokim zakresie skal przestrzennych: od dziesiątek metrów do setek kilometrów. Model współpracuje z dwoma modułami pomocniczymi: CALMET (preprocesor meteorologiczny) i CALPOST (obróbka i prezentacja wyników), tworząc system modelowania o dużej dokładności.

Model opisuje w sposób parametryczny przemiany chemiczne SO_x (SO₂, SO₄), NO_x (NO, NO₂), HNO₃ oraz aerozoli organicznych. Dodatkowo uwzględnia również następujące efekty związane z jakością powietrza:

- wpływ budynków na rozprzestrzeniającą się smugę zanieczyszczeń,
- wpływ ukształtowania terenu i bryzy morskiej na transport zanieczyszczeń,
- suchą depozycję gazów i cząstek pyłu.

Ponadto model CALPUFF pozwala na obliczenie depozycji mokrej związanej z sorpcją zanieczyszczeń podczas opadów atmosferycznych. Do modelowania warunków pogodowych został wykorzystany preprocesor meteorologiczny CALMET, którego zadaniem jest wyznaczenie, i to w każdym punkcie siatki obliczeniowej, parametrów meteorologicznych niezbędnych do modelowania dyspersji zanieczyszczeń przy pomocy modelu CALPUFF. Największą rolę w modelowaniu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń odgrywa zmienne w czasie i przestrzeni pole wiatru. Oprócz tego wyznaczone zostały parametry mikrometeorologiczne, takie jak wysokość warstwy mieszania czy pole temperatury.

Model CALPUFF pozwala na uwzględnienie wszystkich emitorów znajdujących się w ramach siatki obliczeniowej dla każdego obszaru, wyznaczając stężenia substancji dla wybranej skorelowanej siatki obliczeniowej lub siatki receptorów. W skali województwa podkarpackiego wykorzystano siatkę obliczeniową o rozdzielczości 2,5 km x 2,5 km, dla obszarów poza miastami i miejscowościami uzdrowiskowymi, dla których zastosowano w szczególności siatkę 0,25 km x 0,25 km. Obliczenia modelem CALPUFF wykonano w podziale na typy źródeł: punktowe, powierzchniowe, liniowe, z rolnictwa oraz związane z działalnością wydobywczą i emisją niezorganizowaną. Dodatkowo źródła podzielono na te zlokalizowane na terenie strefy i poza nią w obszarze do 30 km od granicy strefy w celu wskazania napływów spoza strefy. Dodatkowo zostały wyznaczone tzw. receptory dyskretne znajdujące się dokładnie w punktach stacji pomiarowych w celu zbadania niepewności modelu w stosunku do wyników pomiarów z sieci Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonej przez WIOŚ w Rzeszowie.

Obliczenia modelem CALPUFF wykonano dla kilku wariantów. W celu skalibrowania modelu oraz bazy emisyjnej wykonano modelowanie dla 2015 roku, aby określić zgodność z wynikami pomiarów oraz z wynikami oceny jakości powietrza. Następnym krokiem było wykonanie modelowania na danych emisyjnych jak dla roku 2015 natomiast na danych meteorologicznych odpowiadających występującym w 2011 roku, do którego odnosi się Program ochrony powietrza, którego dotyczy niniejsza aktualizacja. Miało to na celu wskazanie obszarów, które mogą być objęte obszarami

przekroczeń w przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków meteorologicznych, oraz wskazanie który z czynników miał największy wpływ na obszary przekroczeń w 2015 roku: czy zmiana wielkości emisji czy warunki meteorologiczne.

18.1. WERYFIKACJA MODELU

Weryfikacji modelu obliczeniowego dokonuje się w oparciu o wyniki pomiarów ze stanowisk pomiarowych funkcjonujących w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zlokalizowanych na obszarze strefy. W celu weryfikacji wyników modelowania modelem CALPUFF pod kątem zgodności z wynikami pomiarów, przy przygotowywaniu danych wejściowych do modelowania na poziomie strefy miasto Rzeszów, uzyskano wyniki modelowania dokładnie w punkcie stacji w celu dokonania weryfikacji poprawności modelowania. W ramach strefy miasto Rzeszów wykonano analizę niepewności modelowania na podstawie wyników dla modelowania dla roku 2015.

Otrzymane wyniki pozwoliły na porównanie modelowania z wynikami pomiarów stężeń badanych substancji. Dla każdej analizowanej substancji obliczone zostały odpowiednie średnie stężenia modelowane i średnie stężenia zmierzone. Okresy uśredniania użyte do określenia niepewności modelowania wynikają z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu⁸².

Zgodnie z dyrektywą CAFE niepewność modelowania jest definiowana jako maksymalne odchylenie między zmierzonym, a obliczonym poziomem stężenia dla 90% punktów monitoringu w danym okresie, dla wartości dopuszczalnej. Poniżej w tabeli, przedstawiono porównanie wyników pomiarów i wyników obliczeń dla pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P.

Tabela 61. Porównanie wyników pomiarów na stacji pomiarowej i wyników obliczeń stężeń pyłu zawieszanego PM10, PM2,5 i B(a)P dla punktu pomiarowego w roku bazowym 2015⁸³

Stacja pomiarowa	Parametr	Wynik pomiarowy	Wynik obliczeniowy
pył PM10			
PkRzeszRejta	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	29,9	26,24
	błąd względny	12%	
Pył PM2,5			
PkRzeszRejta	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	22,8	22,52
	błąd względny	1%	
B(a)P			
PkRzeszRejta	stężenie średnioroczne [ng/m^3]	3,9	3,1
	błąd względny	21%	

Wyniki obliczeniowe z modelu CALPUFF dla wszystkich punktów pomiarowych spełniają wymagania progu niepewności i nie przekraczają 50% odchylenia względem wyników pomiaru dla pyłu PM10 oraz 60% dla benzo(a)pirenu.

⁸² Dz. U. z 2012 r., poz. 1032

⁸³ Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów według oceny jakości powietrza WIOŚ Rzeszów

19. DZIAŁANIA NAPRAWCZE, KTÓRE NIE ZOSTAŁY WYTYPOWANE DO WDROŻENIA

W wyniku analiz modelowych, ale również społeczno-ekonomicznych, część działań nie została wytypowana do wdrożenia. Wśród nich należy wymienić następujące:

- całkowity zakaz stosowania paliwa stałego – odrzucone ze względów społecznych i gospodarczych,
- wprowadzenie na stałe strefy ograniczonej emisji komunikacyjnej – odrzucone ze względu na brak uregulowań prawnych do wprowadzenia i zarządzania strefą.

20. OPINIOWANIE PROJEKTU DOKUMENTU I KONSULTACJE SPOŁECZNE

Zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska art. 91 ust. 1 i 5, Zarząd Województwa Podkarpackiego ma obowiązek przedstawienia do zaopiniowania Prezydentowi miasta Rzeszów projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie Programu ochrony powietrza mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w strefie miasto Rzeszów.

Prezydent jest zobowiązany do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały. W celu wypracowania dokumentu wskazującego kierunki dojścia do stanu właściwego oraz akceptowalnego przez poszczególne strony bardzo istotnym elementem jest podjęcie współpracy ze wszystkimi organami administracji samorządowej, różnych szczebli, na etapie opracowywania projektu Programu.

Zgodnie z art. 91 ust. 9 ustawy – Prawo ochrony środowiska konieczne jest również zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony powietrza.

Uwagi i wnioski do projektu Programu mogą być wnoszone w formie pisemnej, ustnie lub za pomocą środków elektronicznych w terminie do 21 dni od daty podania do wiadomości o rozpoczęciu konsultacji społecznych (art. 34, art., 35 ww. ustawy). Informacje o Programie są udostępniane za pośrednictwem systemów teleinformatycznych, w szczególności przy wykorzystaniu elektronicznych baz danych oraz Zarząd Województwa udostępnia informacje w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 24 ww. ustawy). Program poddany jest konsultacjom społecznym poprzez wyłożenie do wglądu w postaci projektu wraz z załącznikami oraz ze stanowiskami innych organów, jeżeli są dostępne w terminie składania uwag i wniosków (art. 39 ww. ustawy).

Informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych i opiniowania została rozesłana do poszczególnych jednostek. 25 lipca 2016 roku rozpoczął się proces konsultacji społecznych i opiniowania.

Spotkanie konsultacyjne odbyło się 25 lipca 2016 roku o godzinie 12:00 w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie.

Prezydent miasta Rzeszowa zaopiniował pozytywnie projekt. Podczas konsultacji społecznych wpłynęła jedna uwaga z Zarządu Zieleni Miejskiej w Rzeszowie dotycząca częstotliwości czyszczenia ulic na mokro. Uwagę uwzględniono i zmieniono zapisy w projekcie. Wykaz zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem do nich znajduje się w załączniku 18.

CZĘŚĆ IV – INFORMACJA ZBIORCZA

21. INFORMACJA ZBIORCZA OPISUJĄCA PROGRAM

21.1. LOKALIZACJA NADMIERNYCH ZANIECZYSZCZEŃ

Zgodnie z art. 87 ust 2 ustawy POŚ i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza⁸⁴ na obszarze województwa wyznaczona została strefa oceny jakości powietrza o numerze PL1801 obejmująca zasięgiem miasto Rzeszów. Lokalizację na tle województwa zaprezentowano na mapie.

Rysunek 41. Lokalizacja strefy miasto Rzeszów⁸⁵

Na terenie strefy miasto Rzeszów w 2015 roku dokonywano pomiarów jakości powietrza na stacji pomiarowej przy al. Rejtana zgodnie z Państwowym Monitorowaniem Środowiska. W rocznej ocenie

⁸⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 914

⁸⁵ źródło: opracowanie własne

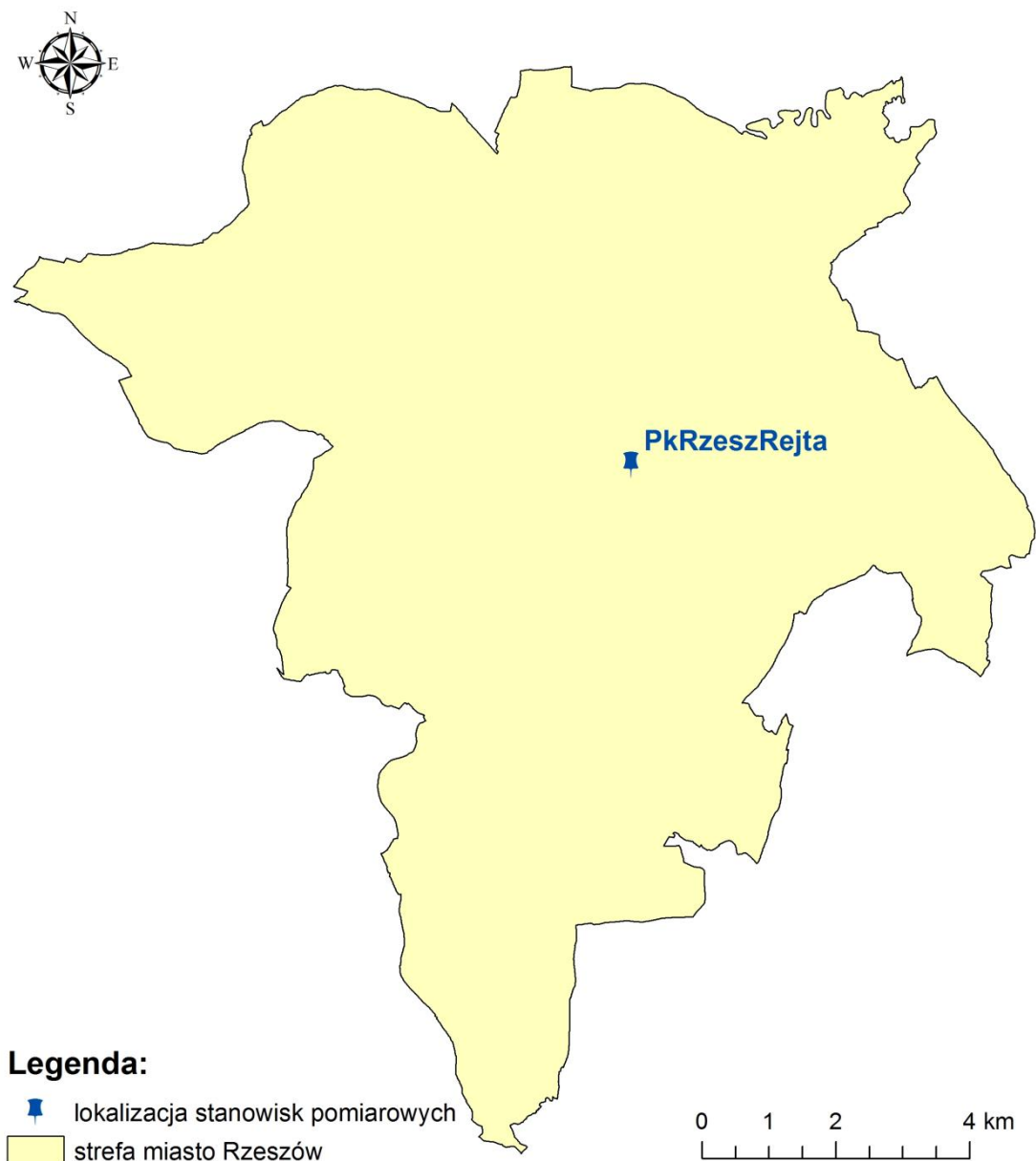
jakości powietrza za 2015 rok uwzględniono wyniki z tej stacji. Charakterystyka oraz lokalizacja stacji pomiarowej została zamieszczona poniżej.

Tabela 62. Dane dotyczące stacji pomiarowej działającej w zakresie pomiarów manualnych i automatycznych w strefie miasto Rzeszów w roku 2015⁸⁶

Lp.	Krajowy kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Badane substancje	Metoda pomiaru	Współrzędne geograficzne		Lata funkcjonowania stacji
						długość geograficzna	szerokość geograficzna	
1.	PkRzeszRejta	Rzeszów-Nowe Miasto-WIOS	Rzeszów, 35-309, Rejtana	C ₆ H ₆ , CO, NO, NO _x , O ₃ , PM ₁₀ , SO ₂ , NO ₂	automatyczny	22°00'38,07"	50°01'27,27"	2010÷2015
				As, BaP, Cd, Pb, PM ₁₀ , PM _{2,5} , Ni	manualny			

Lokalizację stacji pomiarowej w strefie miasto Rzeszów przedstawiono na kolejnym rysunku. Stacja pomiarowa w Rzeszowie przy ul. Rejtana znajduje się w największej dzielnicy miasta - Nowe Miasto. W sąsiedztwie stacji pomiarowej przeważają osiedla bloków, występuje też zabudowa jednorodzinna, szeregowa oraz obiekty handlowo-usługowe. W odległości około 500 m przebiega droga krajowa nr 94 o znacznym natężeniu ruchu pojazdów.

⁸⁶ Źródło: opracowanie własne

Rysunek 42. Lokalizacja stacji pomiarowej w strefie miasto Rzeszów w roku 2015.⁸⁷

21.2. INFORMACJE OGÓLNE

Strefa miasto Rzeszów zajmuje powierzchnię 116,36 km² i jest zamieszkiwana przez 185 123 osoby⁸⁸. Jest największym miastem południowo-wschodniej Polski, siedzibą władz powiatu rzeszowskiego, stolicą województwa podkarpackiego oraz największym z 45 miast tego województwa. Miasto jest liderem Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, skupiającego okoliczne gminy. Jest centrum ekonomicznym, akademickim, kulturalnym i rekreacyjnym południowo-wschodniej Polski. Pełni funkcję ważnego ośrodka przemysłu lotniczego, informatycznego, chemicznego, handlowego, budowlanego i usługowego. Jest oficjalnie podzielony na 29 osiedli.

⁸⁷ Źródło: opracowanie własne

⁸⁸ Dane GUS za 2014 r

Miasto Rzeszów leży nad rzeką Wisłok. Przecinają je dwie krainy geograficzne: równinna Kotlina Sandomierska oraz pagórkowate Pogórze Karpackie. Rzeszów położony jest na wysokości w przedziale od 197 m n.p.m. (Staromieście) do 384 m n.p.m. (Budziwój).

Użytki rolne zajmują powierzchnię 69,33 km² (59,58% powierzchni strefy) użytki leśne i grunty zadrzewione oraz zakrzewione rozciągają się na powierzchnię 5,36 km² (4,61% powierzchni strefy), natomiast tereny zurbanizowane zajmują 32,70% powierzchni strefy (38,05 km²). Strefa ma charakter miejski.

Tabela 63. Struktura powierzchni strefy miasto Rzeszów w roku 2014

Kierunki wykorzystania terenu	Powierzchnia	
miasto Rzeszów kod strefy: PL1801		
użytki rolne	69,33	km ²
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	5,36	
grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym m.in.:	38,05	
- tereny mieszkaniowe	14,47	
- tereny przemysłowe	3,13	
- tereny komunikacyjne	8,86	

Tabela 64. Obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM₁₀ oraz docelowych dla benzo(a)pirenu w Rzeszowie wraz z powodem wystąpienia przekroczeń

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM ₁₀		
1	Pk15sRzPM10a01	oddziaływanie emisji związanych z transportem
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM ₁₀		
2	Pk15sRzPM10d01	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu		
3	Pk15sRzBaPa01	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

W strefie miasto Rzeszów w zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM₁₀ wyznaczono 2 obszary przekroczeń o łącznej powierzchni 0,2 km² zamieszkiwane przez ponad 2 318 ludzi. W zakresie stężeń 24 godzinnych pyłu PM₁₀ w strefie miasto Rzeszów wyznaczono 1 obszar przekroczeń o powierzchni 37,2 km², liczba ludności narażonej na oddziaływanie zanieczyszczenia wynosi 129 371 mieszkańców. Dla stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wyznaczono 1 obszar

przekroczeń o powierzchni 98,3 km², natomiast liczba ludności narażonej na oddziaływanie zanieczyszczenia wynosi 176 233 mieszkańców.

Rzeszów usytuowany jest we wklęsłej formie terenowej (w dolinie Wisłoka). Takie położenie miasta determinuje pewne cechy jego warunków klimatycznych, np.: tworzenie się zastoisk powietrza, większą liczbę cisz atmosferycznych i słabych wiatrów, zwiększoną liczbę dni z mgłą, częste skoki temperaturowe oraz większą liczbę zimnych dni (z przymrozkiem i mrozem). Ciszę wiatrową i małe prędkości wiatru pogarszają poziomą wentylację powietrza. Przyczynia się to do wzrostu stężeń zanieczyszczeń.

Ważny wpływ na wielkość stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ma prędkość i kierunek wiatru. Prędkość wiatru decyduje o tempie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, natomiast kierunek wiatru odpowiada za trasę ich transportu. Natomiast wystąpienie zjawiska ciszy wiatrowej oraz małych prędkości wiatru powoduje pogorszenie się stopnia wentylacji. Na obszarze strefy średnioroczna prędkość wiatru w 2015 roku zmierzona na stacjach pomiarowych mieści się w przedziale 3,8-4,1 m/s.

Najniższe prędkości wiatru wystąpiły w okresie letnim (czerwiec – sierpień) natomiast najwyższe w miesiącach zimowych (grudzień i styczeń) oraz jesiennych. Na obszarze strefy wiatry o prędkości od 3 do 5 m/s występowały najczęściej – 36-42% przypadków w roku. Częstotliwość wystąpienia wiatrów o prędkości powyżej 10 m/s nie przekroczyła 1% przypadków. Natomiast zjawisko ciszy wiatrowej (prędkość wiatru poniżej 1,5 m/s) wystąpiło na wszystkich stacjach pomiarowych średnio 12% przypadków w ciągu roku. Ponadto na obszarze strefy dominują wiatry z sektora południowego i zachodniego, najczęstszym kierunkiem wiatru jest południe oraz zachód – południowo-zachód. Najrzadziej występowały z kierunków północno-wschodnich.

Kolejnym istotnym czynnikiem wpływającym na jakość powietrza jest temperatura. W sezonie zimowym niska temperatura powietrza skutkuje wzmożoną emisją z systemów grzewczych. Natomiast w sezonie letnim występuje pogoda o charakterze insolacyjno-radiacyjnym (słonecznie w dzień i duże nocne wypromieniowanie ciepła z podłoża, słaby wiatr) sprzyjająca koncentracji zanieczyszczeń i powstaniu sytuacji smogowych.

Średnioroczna temperatura strefy wynosi 9,5 °C. Najcieplejszym miesiącem był lipiec i sierpień, w których średnie temperatury wynosiły odpowiednio 19,9 °C i 21,2 °C. Najchłodniejszymi miesiącami był styczeń (-0,2 °C) i luty (-0,5 °C), były to jedyne miesiące, w których średni miesięczna temperatura otoczenia była ujemna.

Tabela 65. Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza na terenie strefy miasto Rzeszów w 2015 roku.⁸⁹

Kod pomiarowej stacji	T [°C]												Średnia roczna
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
PkRzeszRejta	-0,2	-0,5	4,6	8,1	13,0	17,2	19,9	21,2	15,1	7,5	5,4	2,7	9,5

Opady atmosferyczne jak i wilgotność powietrza stanowią dodatkowy element znacznie wpływający na odległość przesuwania się zanieczyszczeń. Deszcze powodują zmniejszenie stężenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w wyniku rozpuszczania ich w wodzie, zjawiska absorpcji zanieczyszczeń na powierzchni kropli i mechanicznego działania opadów.

W 2015 roku na obszarze strefy rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych wynosił 557,3 mm. Najwięcej opadów odnotowano w maju (95,7 mm), czerwcu (64,3 mm) oraz lipcu (71,3 mm), natomiast najniższe opady wystąpiły we wrześniu – 0,2 mm.

Tabela 66. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych wyznaczone przez model WRF/CALMET na obszarze strefy miasto Rzeszów w 2015 roku.⁹⁰

Kod pomiarowej stacji	Opady [mm]												Suma roczna
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
PkRzeszRejta	60,8	19,4	47,5	29,2	95,7	64,3	71,3	0,2	37,7	56,8	54,3	20,1	557,3

Przestrzenny rozkład średniej miesięcznej wartości wilgotności względnej powietrza atmosferycznego mieści się w przedziale od 64% do 86%. Najwyższe wartości wilgotności względnej wystąpiły w miesiącach zimowych - styczeń i luty (86%), natomiast najniższe w okresie letnim – sierpień (60%).

⁸⁹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

⁹⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

Tabela 67. Średnie miesięczne wartości wilgotności względnej powietrza wyznaczone przez model WRF/CALMET na obszarze strefy miasto Rzeszów w 2015 roku.⁹¹

Wilgotność względna [%] Kod pomiarowej stacji	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Średnia roczna
PkRzeszRejta	86	86	71	64	72	68	65	60	73	74	78	82	73

Strefa miasto Rzeszów w 1,2% ogólnej powierzchni miasta objęta została różnorodnymi formami ochrony przyrody - w zależności od stanu zachowania biocenozy, różnorodności przyrody i krajobrazu, nagromadzenia zbiorowisk i gatunków unikatowych.

Na obszarze strefy miasto Rzeszów ochrona prawna walorów i zasobów przyrodniczych realizowana jest poprzez⁹²:

- 1 obszar Natura 2000 „Wisłok Środkowy z Dopływami” (PLH180030) na Zalewie Rzeszowskim o powierzchni w granicach miasta wynoszącej 130 ha;
- 1 rezerwat przyrody - o łącznej powierzchni 8,11 ha;
- 53 pomniki przyrody.

Ponadto na terenie miasta znajdują się stanowiska gatunków roślin objętych ochroną całkowitą lub częściową. Wśród gatunków prawnie otoczonych ochroną częściową można wymienić: kruszynę pospolitą, kopytnika pospolitego, centurię pospolitą. Na łąkach w sąsiedztwie Katedry Rzeszowskiej i Osiedla Zimowita występują masowo okazy objętego całkowitą ochroną zimowita jesiennego oraz objętego częściową ochroną gatunkową grążela żółtego i bluszczu pospolitego.

Na obszarach leśnych Laski Matysowskie, zlokalizowanych w granicach administracyjnych Rzeszowa, spotkać można gatunki roślin prawnie chronionych jak np. wawrzynek wilczyko i kopytnik pospolity.

21.3. CHARAKTER I OCENA ZANIECZYSZCZEŃ

Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o wyniki pomiarów jakości powietrza dokonywane na stacjach pomiarowych w ramach Państwowego monitoringu środowiska dokonuje oceny stanu jakości powietrza w strefie. Do oceny jakości powietrza na obszarze województwa wykorzystano również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego przy użyciu modelu Calmet/Calpuff. Obliczenia uzupełniono o utworzoną bazę emisyjną i dane meteorologiczne. Do obliczeń wykorzystano informację meteorologiczną pochodzącą z modelu WRF.

Na podstawie zastosowanych technik strefa miasto Rzeszów została zakwalifikowana do klasy C a tym samym konieczne było opracowanie programów ochrony powietrza ze względu na :

⁹¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

⁹² źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

- przekroczenie dopuszczalnej liczby dni z przekroczeniem stężenia dobowego pyłu PM10 w 2012 roku,
- przekroczenie średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5 powiększonego o margines tolerancji w 2012 roku,
- przekroczenie średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu w 2011 roku.

Poniższe zestawienia prezentują wyniki pomiarów analizowanych substancji w okresie lat 2010-2013 czyli przed przystąpieniem do realizacji działań naprawczych wyznaczonych w Programie.

Pył zawieszony PM10

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości zmierzonych pyłu PM10 uzyskanych na stacjach pomiarowych w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013 czyli przed wdrożeniem środków poprawy jakości powietrza.

Tabela 68. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM10 na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013⁹³

Wyniki pomiarów		2010	2011	2012	2013
stanowisko pomiarowe		Rzeszów, Rejtana			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				32
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				37
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.				0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.				0
stanowisko pomiarowe		Rzeszów, Szopena			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	40	42	40	
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	80	94	58	
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	1	0	4	
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0	1	

W latach 2010-2013 przed wdrożeniem środków poprawy jakości powietrza w ramach wskazanych w Programie działań, przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) odnotowano w 2011 roku na stacji przy ul Szopena. Natomiast przekroczenia dopuszczalnej liczby dni (maksymalnie 35 dni w ciągu roku) z przekroczeniem wartości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane były na stacjach w całym analizowanym okresie. Przekroczenia poziomu progowego $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiły na stacji pomiarowej przy ul. Szopena 1 raz w roku 2010 oraz 4-krotnie w 2012. Przekroczenia poziomu alarmowego pyłu PM10 powyżej $300 \mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane były tylko w 2012 roku przy ul. Szopena.

⁹³ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2010-2013

Pył zawieszony PM_{2,5}

Dla pyłu PM_{2,5} został ustalony margines tolerancji, który od 2010 roku był sukcesywnie pomniejszany i w 2013 roku stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji wynosiło 26 µg/m³. Mimo zastosowanego marginesu tolerancji przekroczenia wartości normowanych notowane były w całym analizowanym okresie zgodnie z danymi z poniższej tabeli.

Tabela 69. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM_{2,5} na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013⁹⁴

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM _{2,5} [µg/m ³]			
	2010	2011	2012	2013
Rzeszów, Rejtana	27,8	30,0	28,4	27,8
Rzeszów, Szopena	24,5	29,2	25,4	
stężenie dopuszczalne	25	25	25	25
stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji	29	28	27	26

Benzo(a)piren

Przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynoszące 1 ng/m³ notowane były na każdej stacji w całym analizowanym okresie zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 70. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013⁹⁵

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m ³]			
	2010	2011	2012	2013
Rzeszów, Rejtana	bd	bd	bd	3,7
Rzeszów Szopena	4,8	5,05	4,7	bd

Poniżej przedstawiono wyniki stężeń analizowanych substancji w latach 2014-2015 kiedy to wdrożone zostały działania naprawcze wyznaczone w Programie ochrony powietrza dla strefy.

Pył zawieszony PM₁₀

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości zmierzonych pyłu PM₁₀ uzyskanych na stacjach pomiarowych w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015 czyli po podjęciu środków poprawy jakości powietrza.

⁹⁴ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2010-2013

⁹⁵ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2010-2013

Tabela 71. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM10 na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015⁹⁶

Wyniki pomiarów		2014	2015
stanowisko pomiarowe		Rzeszów, Rejtana	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	29	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	26	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0

Po wdrożeniu działań naprawczych w ramach POP w latach 2014-2015 nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), natomiast dopuszczalną liczbą dni (maksymalnie 35 dni w ciągu roku) z przekroczeniem wartości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zanotowano w roku 2015. Nie zanotowano w tym okresie wysokich stężeń dobowych powyżej $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Pył zawieszony PM2,5

Dla pyłu PM2,5 margines tolerancji w 2014 roku wynosił $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$ a w 2015 stężenie dopuszczalne nie było już powiększone o margines tolerancji. Przekroczenia wartości normowanych nie wystąpiły w analizowanym okresie, należy zauważyć również iż wysokość stężeń znacznie zmalała w porównaniu do wyników pomiarów z lat 2010-2013. Dodatkowo ze względu na znaczny negatywny wpływ na zdrowie ludzi w ramach Dyrektywy CAFE ustanowiono również wartość dopuszczalną pyłu PM2,5 w powietrzu, którą nazwano pułapem stężenia ekspozycji obliczanym na podstawie wskaźnika średniego narażenia dla miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i aglomeracji. Na podstawie wskaźników został ustalony krajowy cel redukcji narażenia na poziomie $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla roku 2020. Pułap stężenia ekspozycji dla pyłu PM2,5 określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi wynosi $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla roku 2015, a obliczony wskaźnik średniego narażenia w 2014 roku dla Rzeszowa wynosił $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zatem wskaźnik średniego narażenia dla Rzeszowa przekroczył wartość pułapu stężenia ekspozycji.

Tabela 72. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM2,5 na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015⁹⁷

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM2,5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	
	2014	2015
Rzeszów, Rejtana	23	23
stężenie dopuszczalne	25	25

⁹⁶ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2014-2015

⁹⁷ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2014-2015

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM2,5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	
	2014	2015
stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji	26	25

Benzo(a)piren

Przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynoszące $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ notowane były na każdej stacji w całym analizowanym okresie zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 73. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015⁹⁸

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m^3]	
	2014	2015
Rzeszów, al. Rejtana	2,70	4

Benzo(a)piren jest bardzo trudnym zanieczyszczeniem do obniżenia stężeń, bardzo niski poziom normy docelowej dodatkowo utrudnia osiągnięcie wartości normowanych mimo podejmowania działań naprawczych.

21.4. POCHODZENIE ZANIECZYSZCZEŃ

Zestawienie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 i B(a)P wraz z udziałami ze źródeł emisji funkcjonujących w 2015 r. na terenie strefy miasto Rzeszów zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 74. Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów roku bazowym 2015⁹⁹

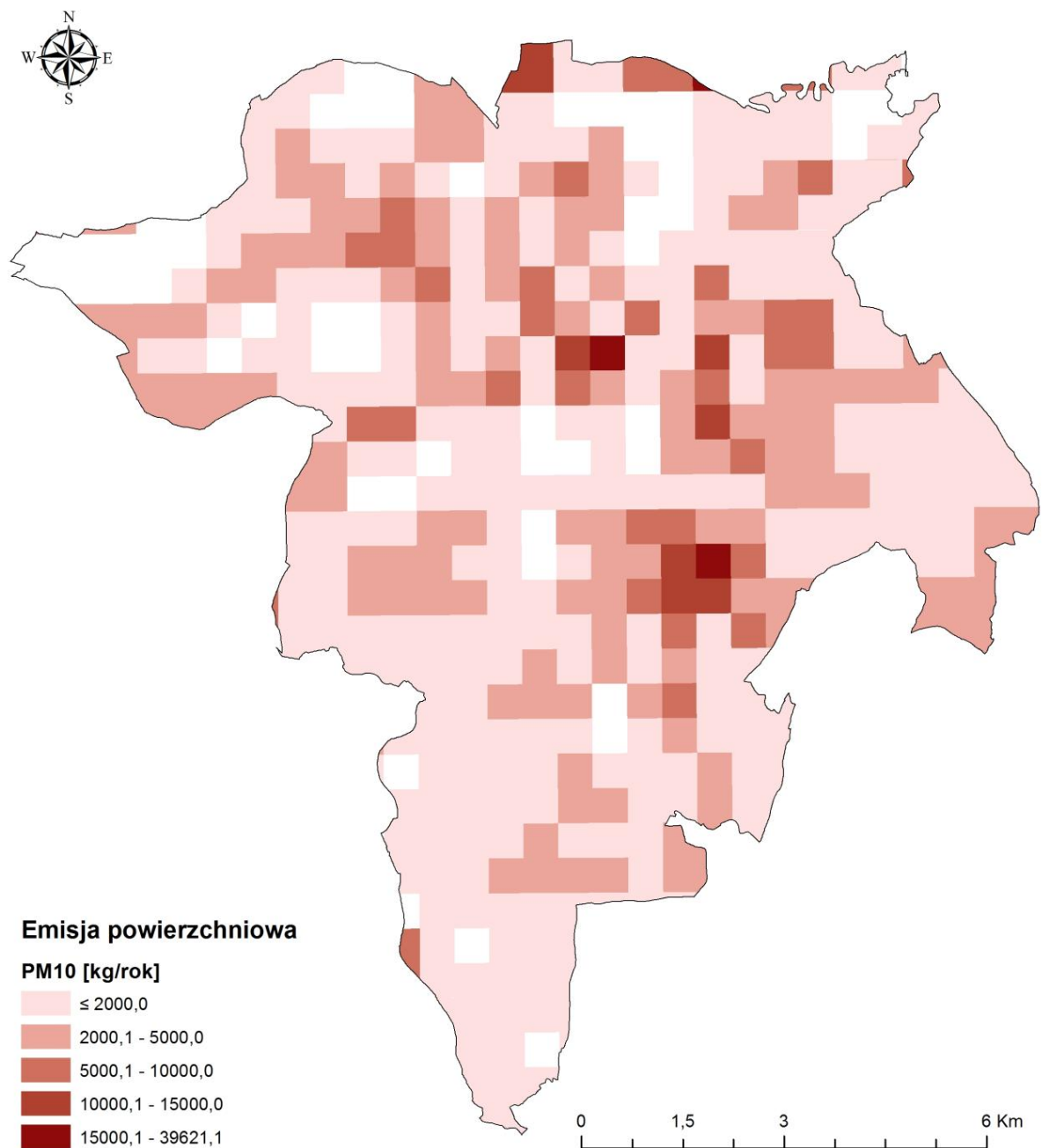
Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM10	Udział	PM2,5	Udział	B(a)P	Udział
Emisja punktowa	185,39	10,04%	141,41	13,13%	0,0031	2,36%
Emisja liniowa	685	37,10%	163,8	15,21%	0,0115	8,74%
Emisja powierzchniowa	976,00	52,86%	771,70	71,66%	0,117	88,91%
Emisja niezorganizowana	0,013	0,001%	0,003	0,0003%	0	0,00%
Suma	1 846,40	100,00%	1 076,91	100,00%	0,13	100,00%

Zgodnie z przedstawionymi w tabeli wartościami ładunków emisji, największy udział w wielkości emisji na terenie strefy ma emisja ze źródeł powierzchniowych w odniesieniu do każdej z analizowanych substancji. W przypadku pyłu PM10 jest to udział wielkości 52,8%, pyłu PM2,5 to

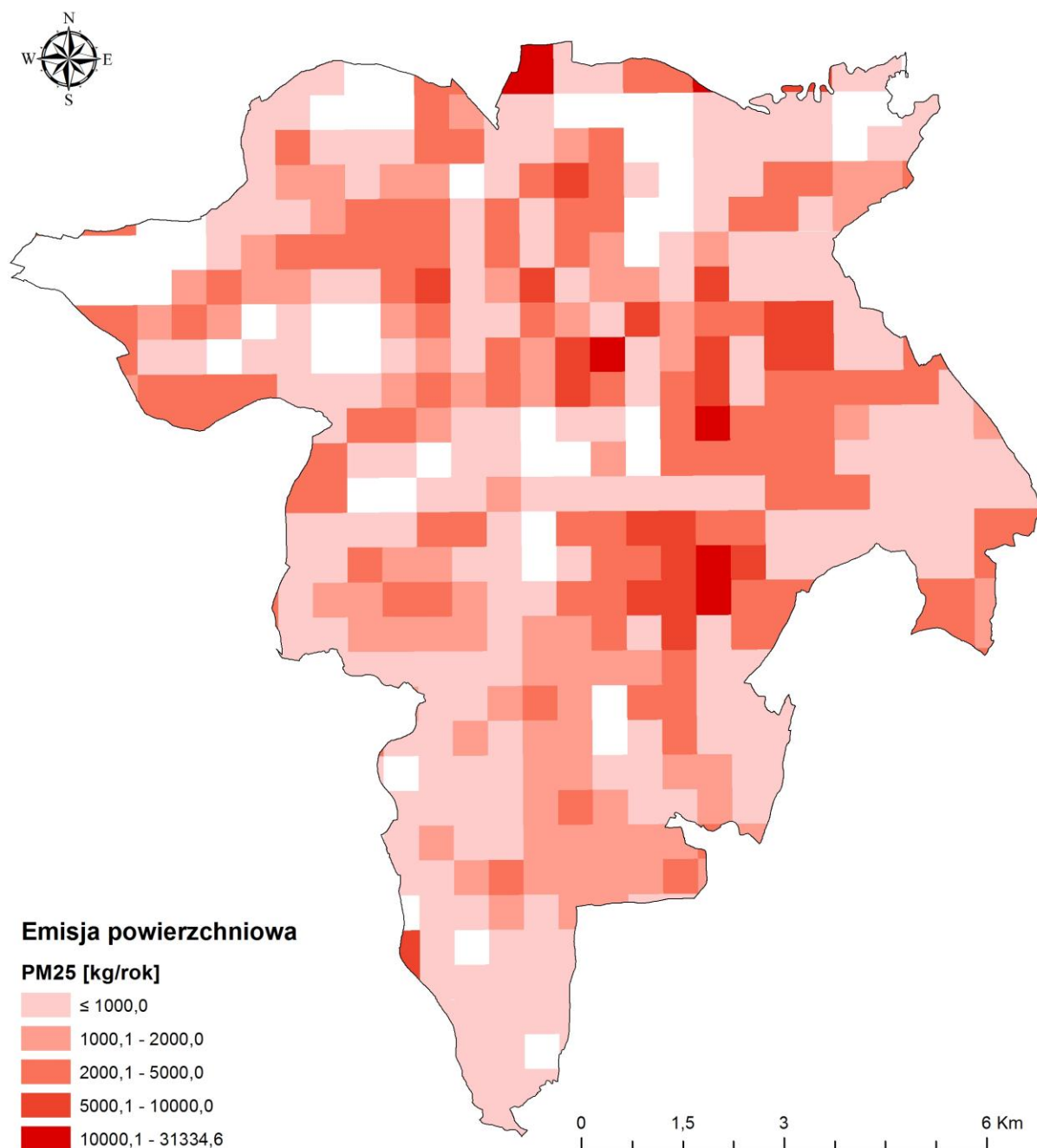
⁹⁸ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2014-2015

⁹⁹ Źródło: opracowanie własne na podstawie metodyki inwentaryzacji źródeł emisji.

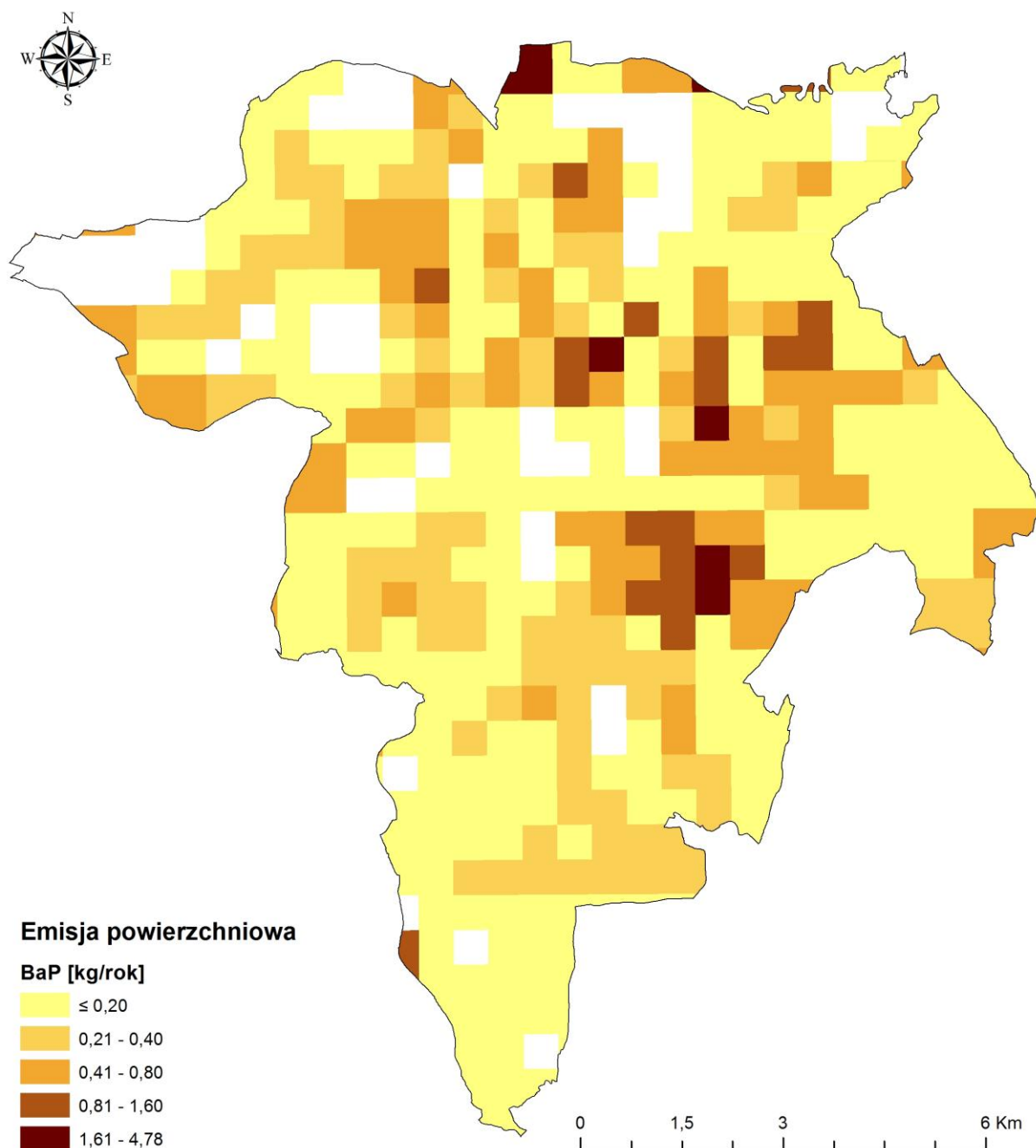
udział 71,6%, a w przypadku benzo(a)pirenu jest to udział na poziomie niespełna 89%. Łączna wartość ładunku emisji poszczególnych substancji ze źródeł powierzchniowych to 976 Mg pyłu PM10, 771,7 Mg pyłu PM2,5 oraz 0,17 Mg benzo(a)pirenu. Udział źródeł niezorganizowanych ma charakter marginalny. Na poniższych mapach zaprezentowano rozkład poszczególnych substancji ze źródeł powierzchniowych na terenie strefy.

Rysunek 43. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM10 na obszarze strefy miasto Rzeszów.

Rysunek 44. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM_{2,5} na obszarze strefy miasto Rzeszów.

Rysunek 45. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych benzo(a)pirenu na obszarze strefy miasto Rzeszów.

W analizach wartości ładunków emisji uwzględniono również emisje napływową czyli spoza terenu strefy. W ramach inwentaryzacji źródeł emisji uwzględniono udział źródeł emisji zlokalizowanych na terenie powiatów okalających Rzeszów (na terenie przynajmniej 30 km od granicy strefy). Ładunek

emisji napływowej pyłu PM10 wynosi 28,5 tys. Mg, pyłu PM2,5 18,8 tys. Mg i 2,57 Mg benzo(a)pirenu.

21.5. ANALIZA SYTUACJI

Na ogólny stan jakości powietrza w strefie miasto Rzeszów wpływa wiele czynników. Poza rzeczywistą wielkością emisji na wysokość stężeń zanieczyszczeń wpływa:

- położenie topograficzne – położenie Rzeszowa w dolinie rzeki Wisłok warunkuje cechy klimatu, który sprzyja zarówno powstawaniu zastoisk zimnego powietrza, inwersji temperatury, ciszy wiatrów, mgieł oraz może utrudniać przepływ mas powietrza w kierunku naturalnego spadku terenu,
- warunki meteorologiczne – decydujące znaczenie mają tutaj kierunek i prędkość wiatru oraz zasięg i czas trwania inwersji temperatury. W obszarze miasta, gdzie duże znaczenie odgrywa emisja zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych, zaznacza się wyraźnie wpływ temperatury powietrza. Jak wskazała analiza warunków meteorologicznych w na przestrzeni lat 2011-2015 były one niekorzystne ze względu na niskie wartości prędkości przepływu mas powietrza. Prędkości na poziomie do 2 m/s są niewystarczające do odpowiedniego przewietrzania terenów, na których znajduje się skupisko źródeł emisji pochodzącej z nisko położonych emitorów (powierzchniowe i liniowe),
- gęstość rozmieszczenia źródeł emisji – gęsto rozlokowana zabudowa na obszarze centrum miasta utrudnia jego przewietrzanie. Największy ładunek emisji ze źródeł komunikacyjnych i powierzchniowych nakłada się z występowaniem gęstej zabudowy co uniemożliwia rozproszenie stężeń substancji w powietrzu,

Proponowane w Aktualizacji Programów ochrony powietrza działania naprawcze związane są głównie z redukcją wprowadzanej do powietrza emisji zanieczyszczeń. Działania te skupiają się głównie na ograniczeniu emisji ze źródeł powierzchniowych poprzez wymianę źródeł spalania paliw stałych na niskoemisyjne źródła spalania paliw gazowych oraz na podłączaniu budynków do sieci ciepłowniczej. Kolejnym działaniem, w ramach którego ograniczona będzie emisja powierzchniowa, jest poprawa efektywności energetycznej budynków opalanych paliwem stałym (inny rodzaj budynków nie przynosi zakładanych efektów ekologicznych) oraz produkcja energii prosumenckiej. Zaproponowane działania naprawcze związane są również z ograniczeniem emisji wtórnej zanieczyszczeń jak i mają charakter organizacyjny (odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych).

22. WYKAZ MATERIAŁÓW, DOKUMENTÓW I PUBLIKACJI WYKORZYSTANYCH I PODDANYCH ANALIZIE PRZY OPRACOWANIU PROGRAMU

- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2014
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2013
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2012
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2011
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2010
- Program państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2013-2015
- Program państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2010-2012
- Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 wraz z Planem działań krótkoterminowych,
- Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem działań krótkoterminowych,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹⁰⁰
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych¹⁰¹
- Konwencja genewska z 1979 r. o transgranicznym zanieczyszczeniu powietrza na dalekie odległości¹⁰²
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE)¹⁰³
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (IED)¹⁰⁴
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁰⁵
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych¹⁰⁶
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹⁰⁷
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza¹⁰⁸
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu¹⁰⁹

¹⁰⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm,

¹⁰¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1383 z późn. zm.

¹⁰² Dz. U. z dn. 28.12.1985 r

¹⁰³ Dz. U. UE L 152 z 11.06.2008

¹⁰⁴ Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010

¹⁰⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

¹⁰⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 1028

¹⁰⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 914

¹⁰⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 1034

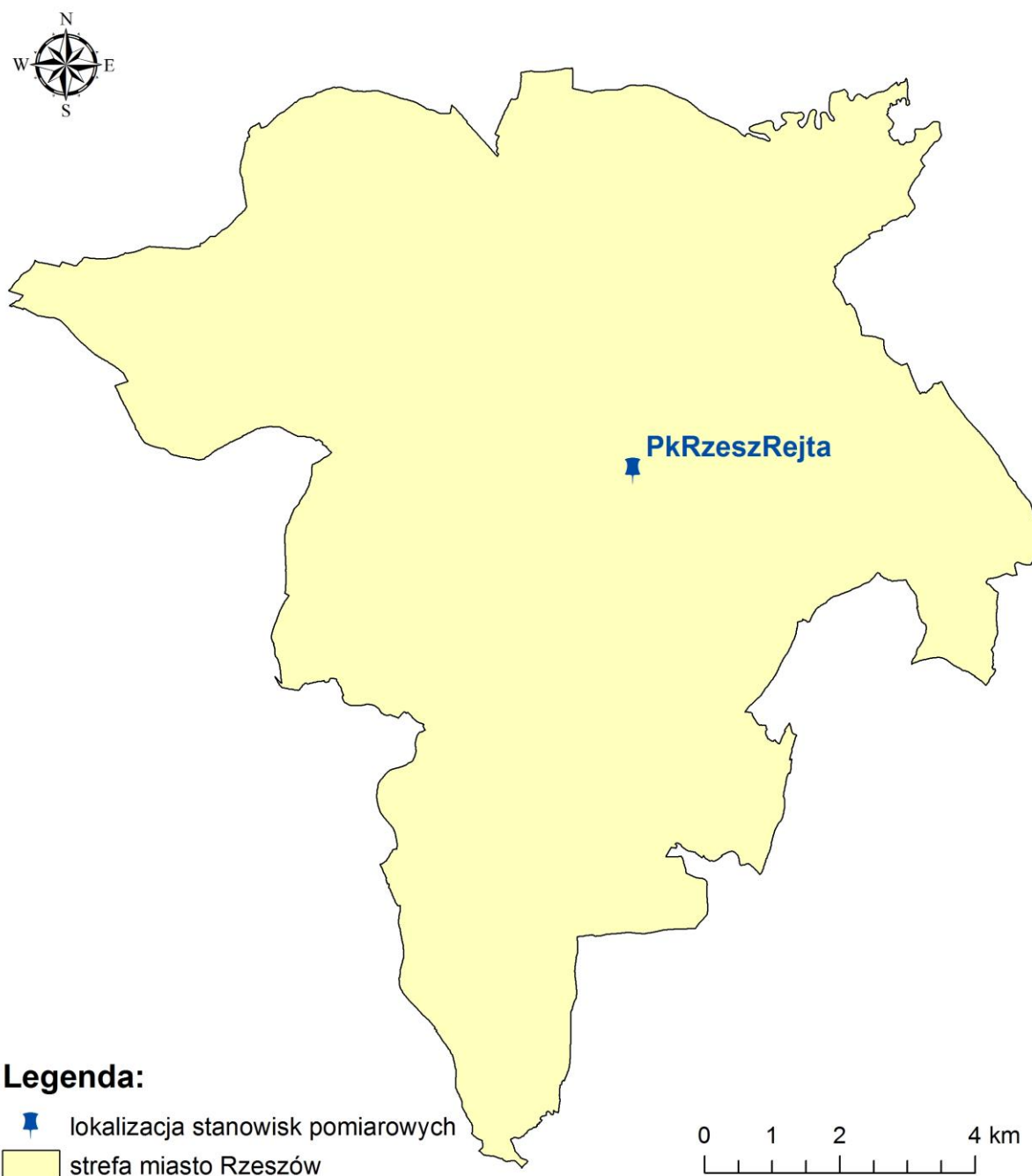
- Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i Programów ochrony powietrza, Krajowe Centrum Inwentaryzacji Emisji w Instytucie Ochrony Środowiska; ATMOTERM S.A.; Warszawa 2003
- Zasady sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach, Ministerstwo Środowiska; Warszawa 2003
- Aktualizacja zasad sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach, Ministerstwo Środowiska; Warszawa 2008
- Wskazówki metodyczne dotyczące modelowania matematycznego w systemie zarządzania jakością powietrza, Ministerstwo Środowiska i Główny Inspektor Ochrony Środowiska; Warszawa 2003
- Wytyczne Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, dotyczące sposobów obliczania emisji pochodzących z procesu energetycznego spalania paliw w różnych typach urządzeń (materiały informacyjno-instruktażowe p.t. „Wskaźniki emisji substancji zanieczyszczających wprowadzanych do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw”, 1996)
- Poradnik Ministerstwa Środowiska dla organów administracji publicznej część I pt. „Podniesienie jakości i skuteczności zarządzania jakością powietrza w strefach w celu zapewnienia czystego powietrza w województwie”
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) opracowany przez Ministerstwo Środowiska
- Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku Załącznik 2. do „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku” Ministerstwo Gospodarki 2009 r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego
- Porównanie wpływu na zdrowie człowieka i środowisko naturalne różnych źródeł energii – wyniki badań w programie Externe Uroš Radović, Agencja Rynku Energii S.A., Warszawa,
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy miasto Rzeszów¹¹⁰

¹⁰⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1032

¹¹⁰ Uchwała Nr VIII/117/2015

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1

Rysunek 46. Lokalizacja stacji pomiarowej mierzącej stężenia pyłów PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu w Rzeszowie w 2015 roku¹¹¹

¹¹¹ źródło: opracowanie własne

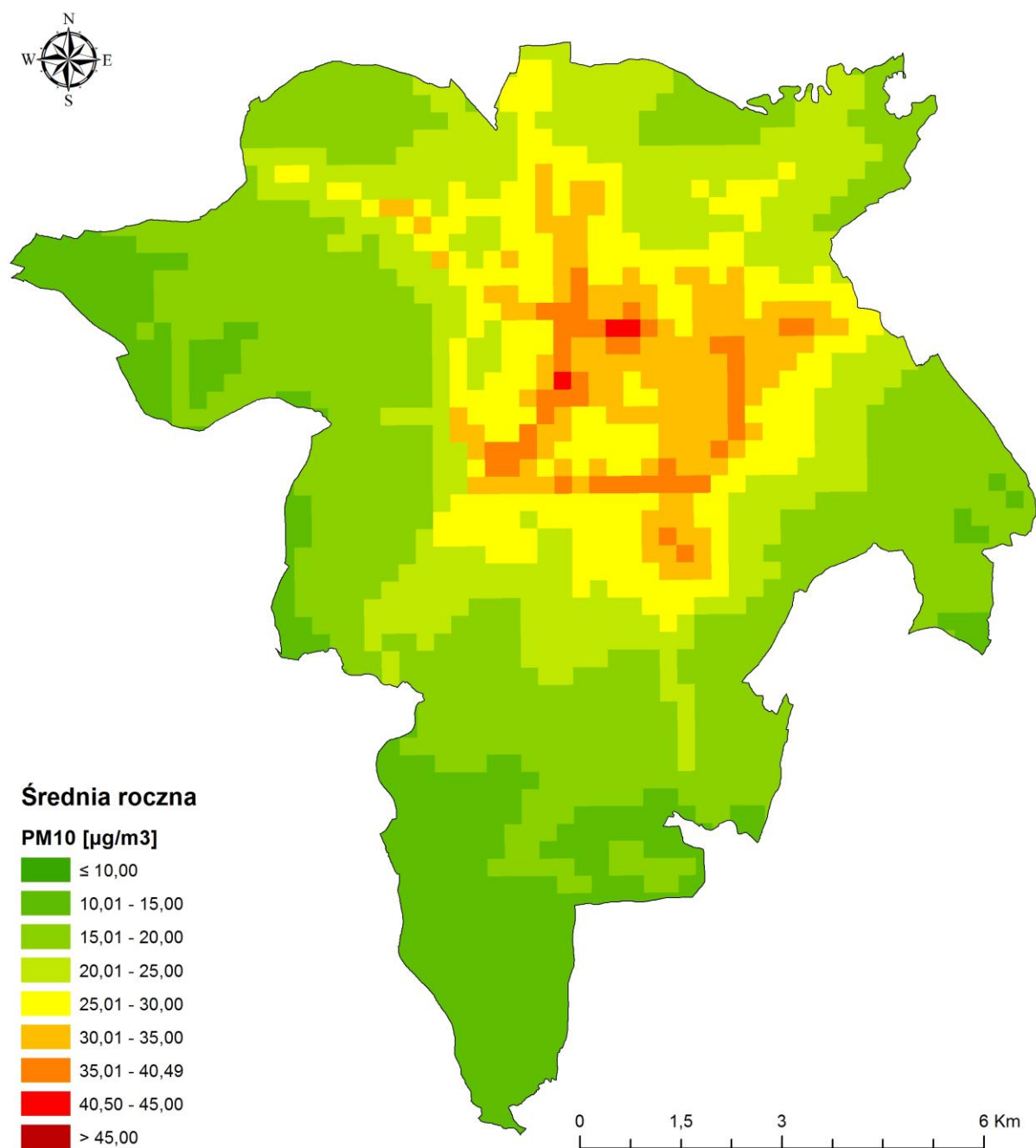
Załącznik 2

Rysunek 47. Lokalizacja strefy objętej Programem ¹¹²

¹¹² źródło: opracowanie własne

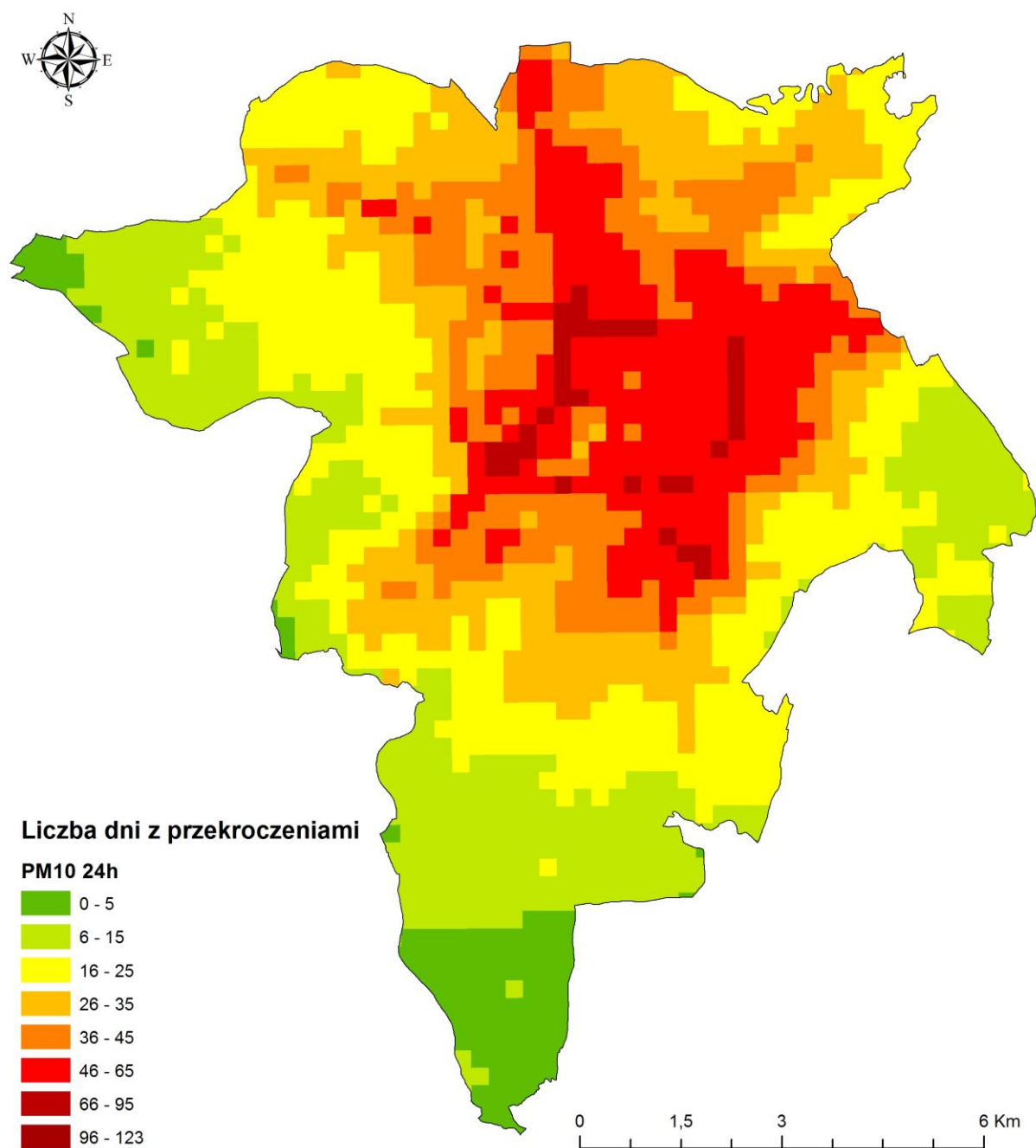
Załącznik 3

Rysunek 48. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10¹¹³

¹¹³ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

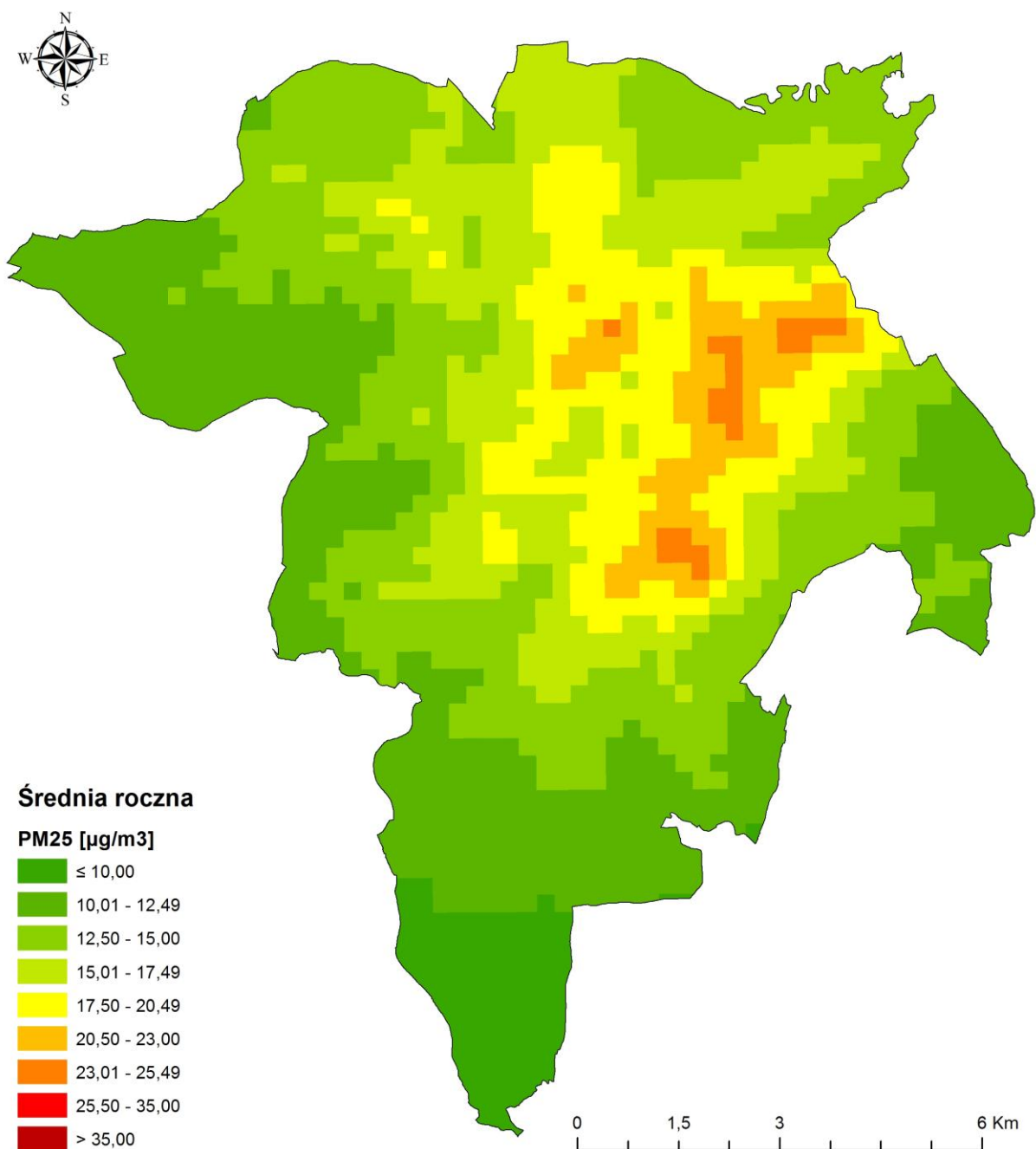
Załącznik 4

Rysunek 49. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM10¹¹⁴

¹¹⁴ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

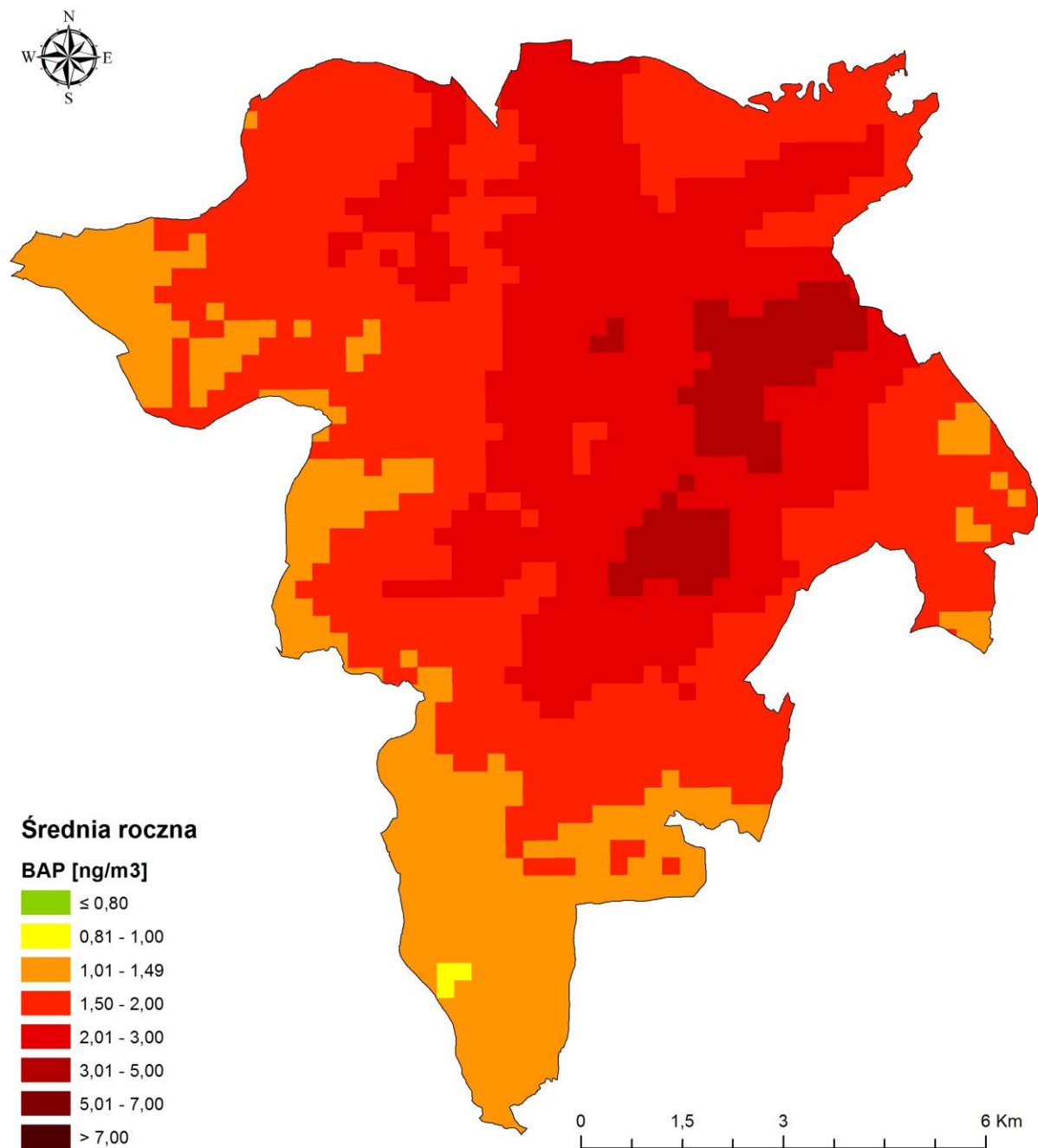
Załącznik 5

Rysunek 50. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5}¹¹⁵

¹¹⁵ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

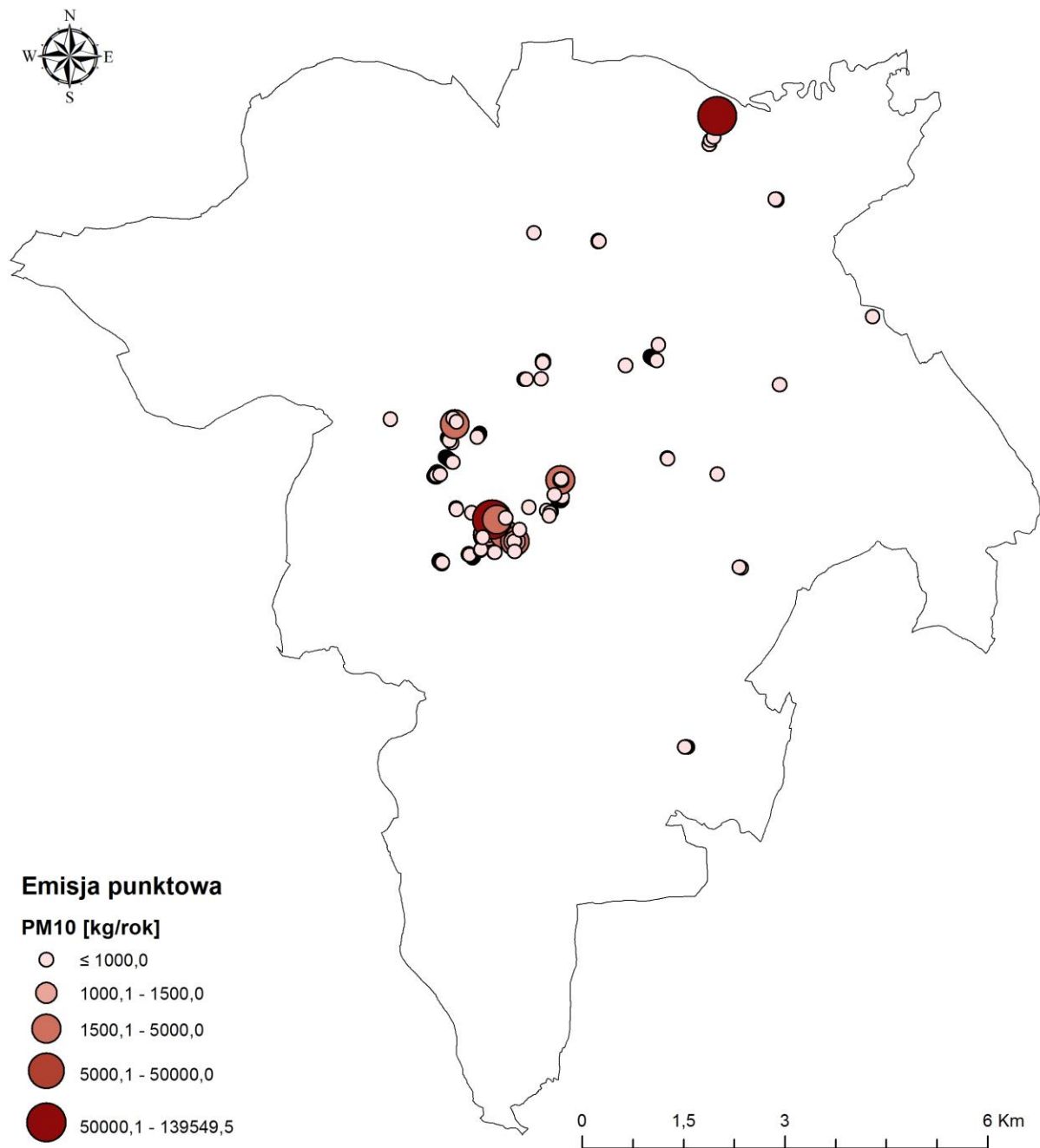
Załącznik 6

Rysunek 51. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu¹¹⁶

¹¹⁶ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

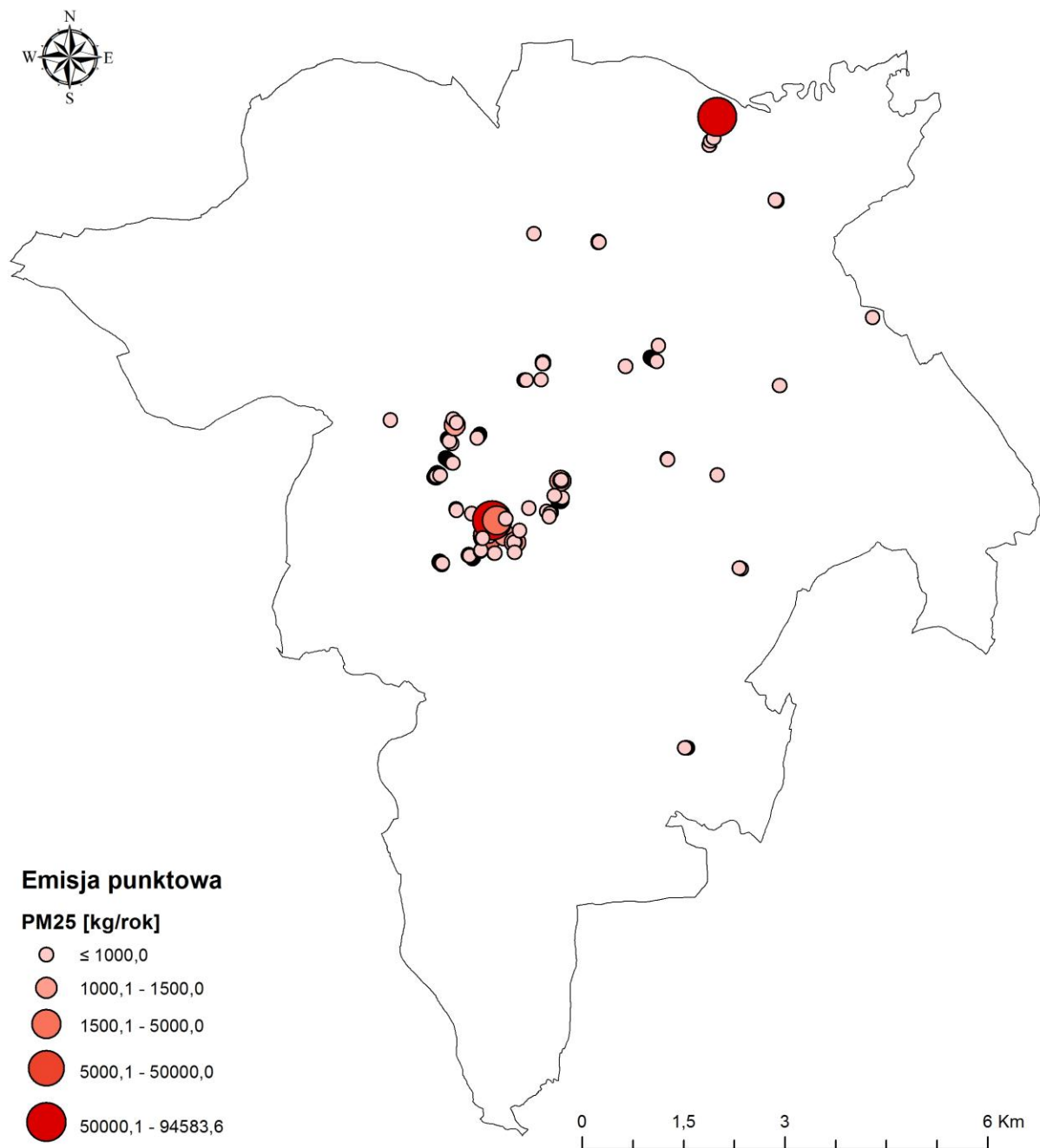
Załącznik 7

Rysunek 52. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM10 na terenie Rzeszowa¹¹⁷

¹¹⁷ Źródło: opracowanie własne

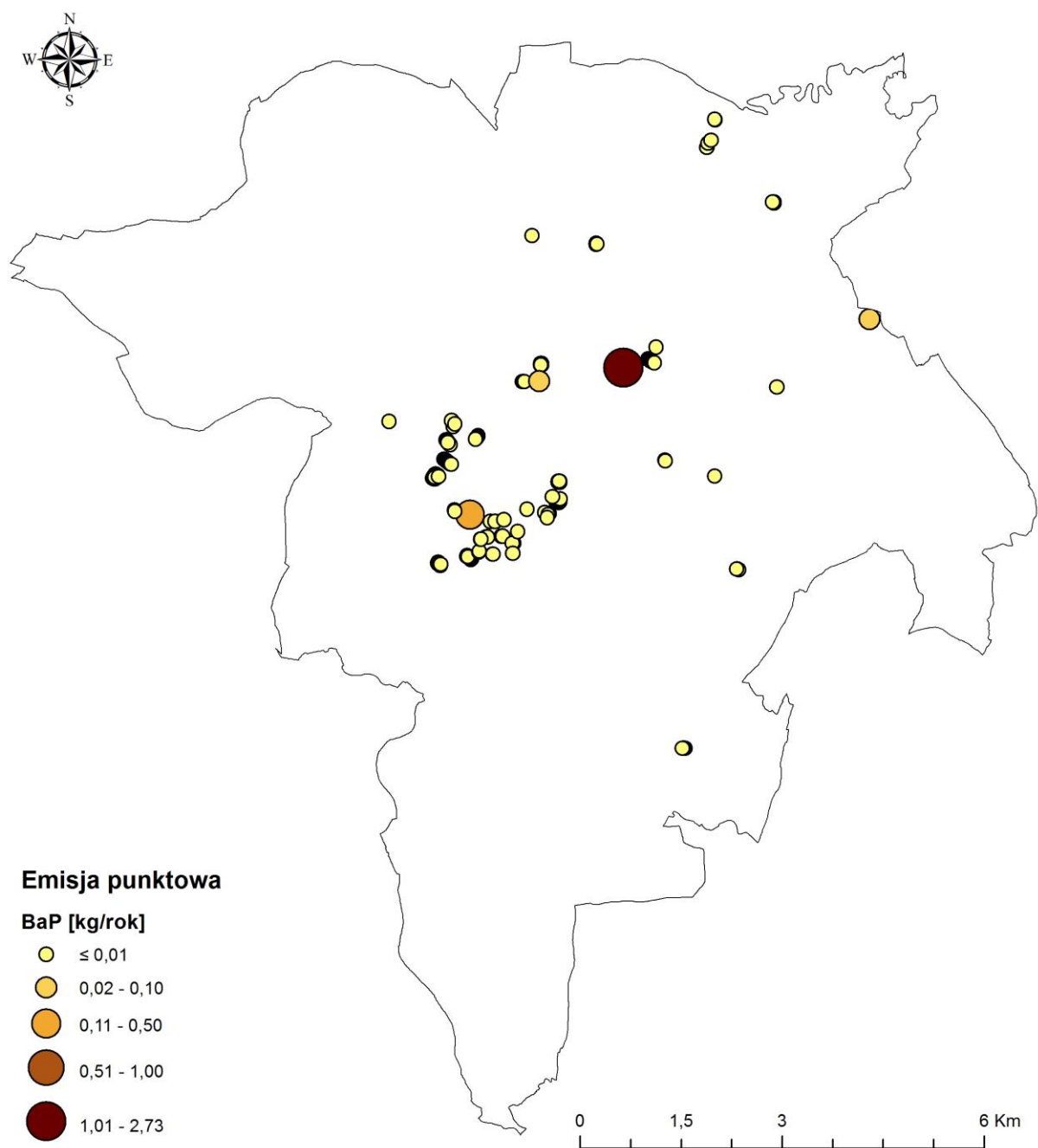
Załącznik 8

Rysunek 53. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM_{2,5} na terenie Rzeszowa¹¹⁸

¹¹⁸ Źródło: opracowanie własne

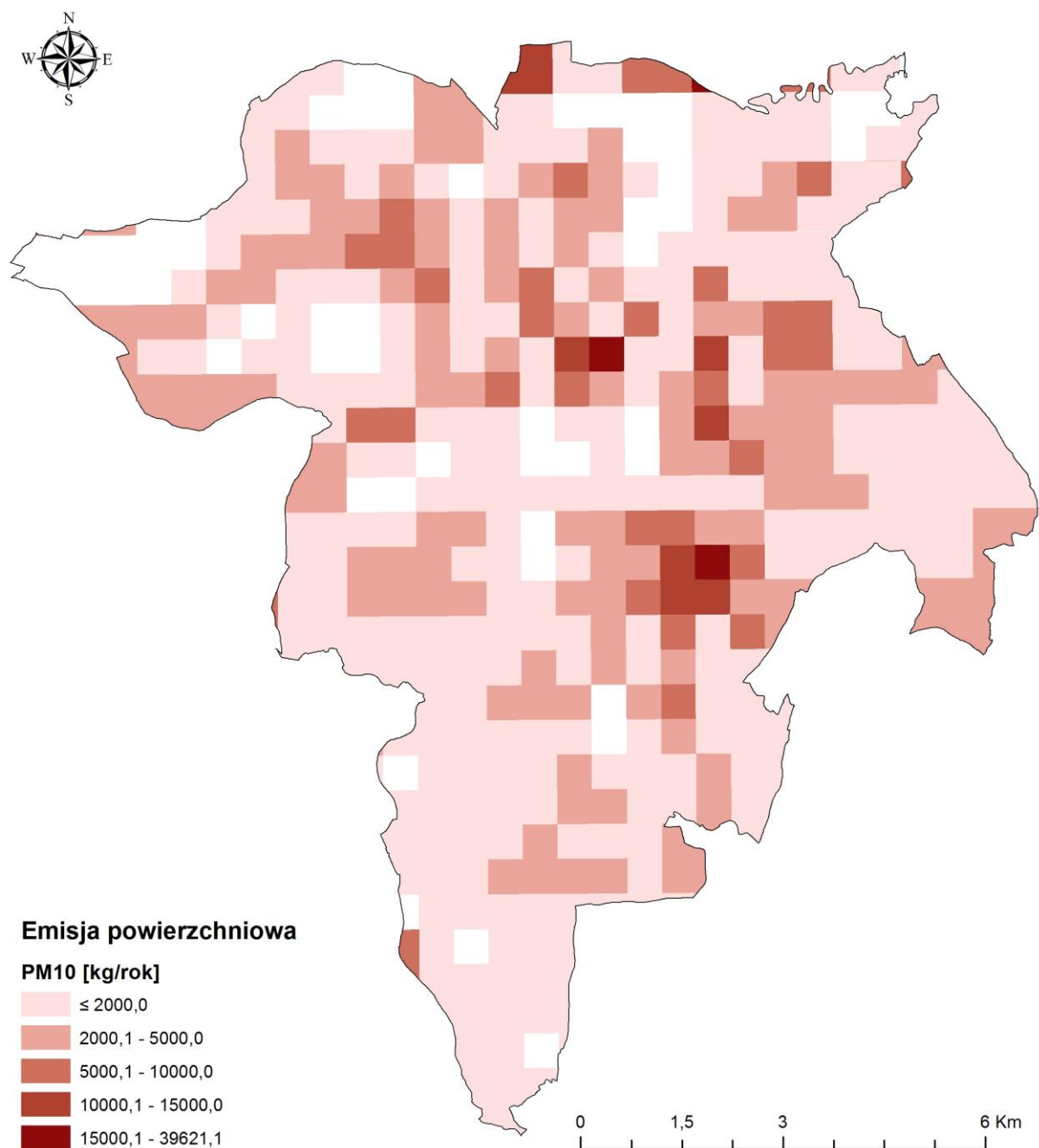
Załącznik 9

Rysunek 54. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie Rzeszowa¹¹⁹

¹¹⁹ Źródło: opracowanie własne

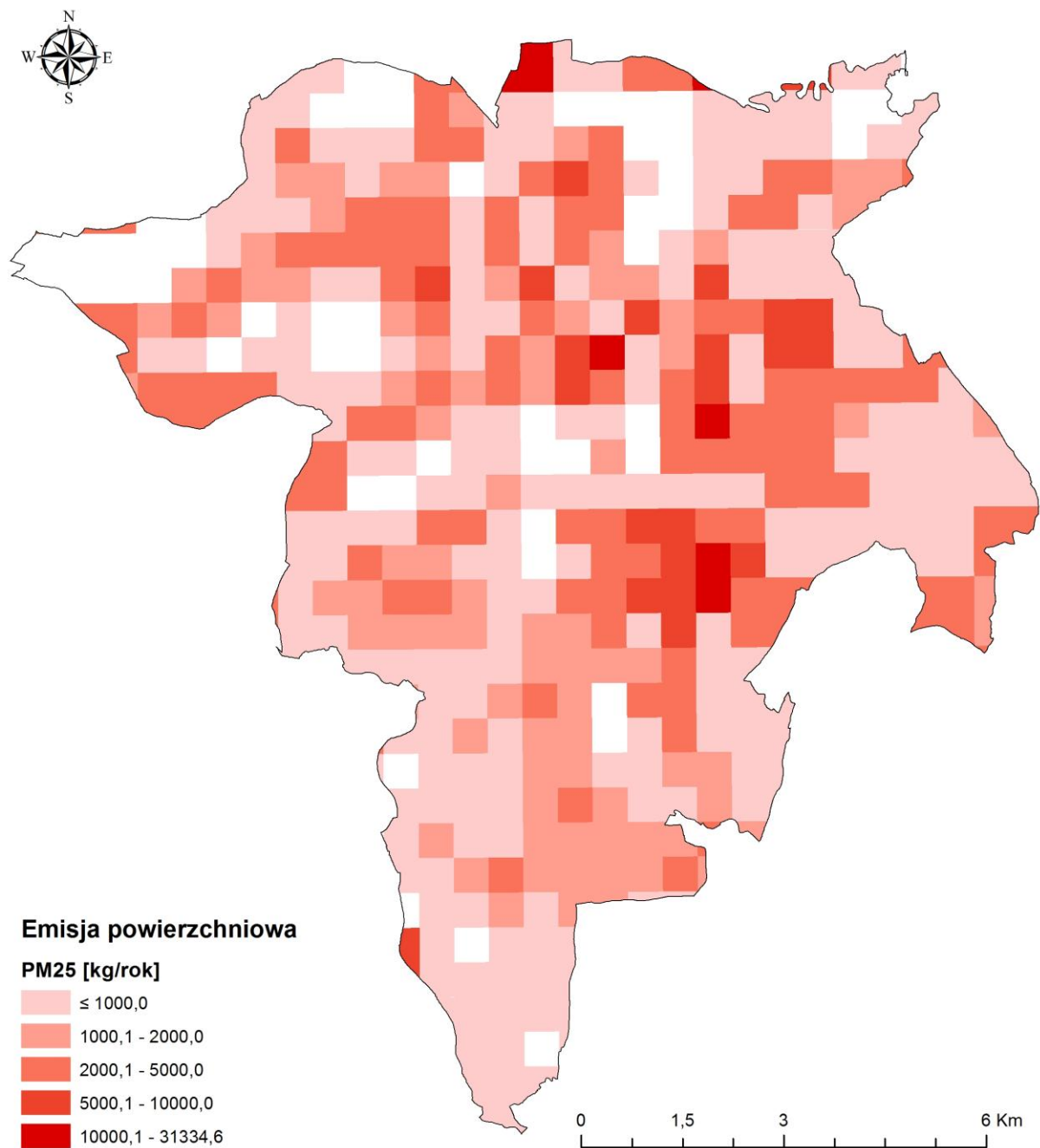
Załącznik 10

Rysunek 55. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych w Rzeszowie¹²⁰

¹²⁰ Źródło: opracowanie własne

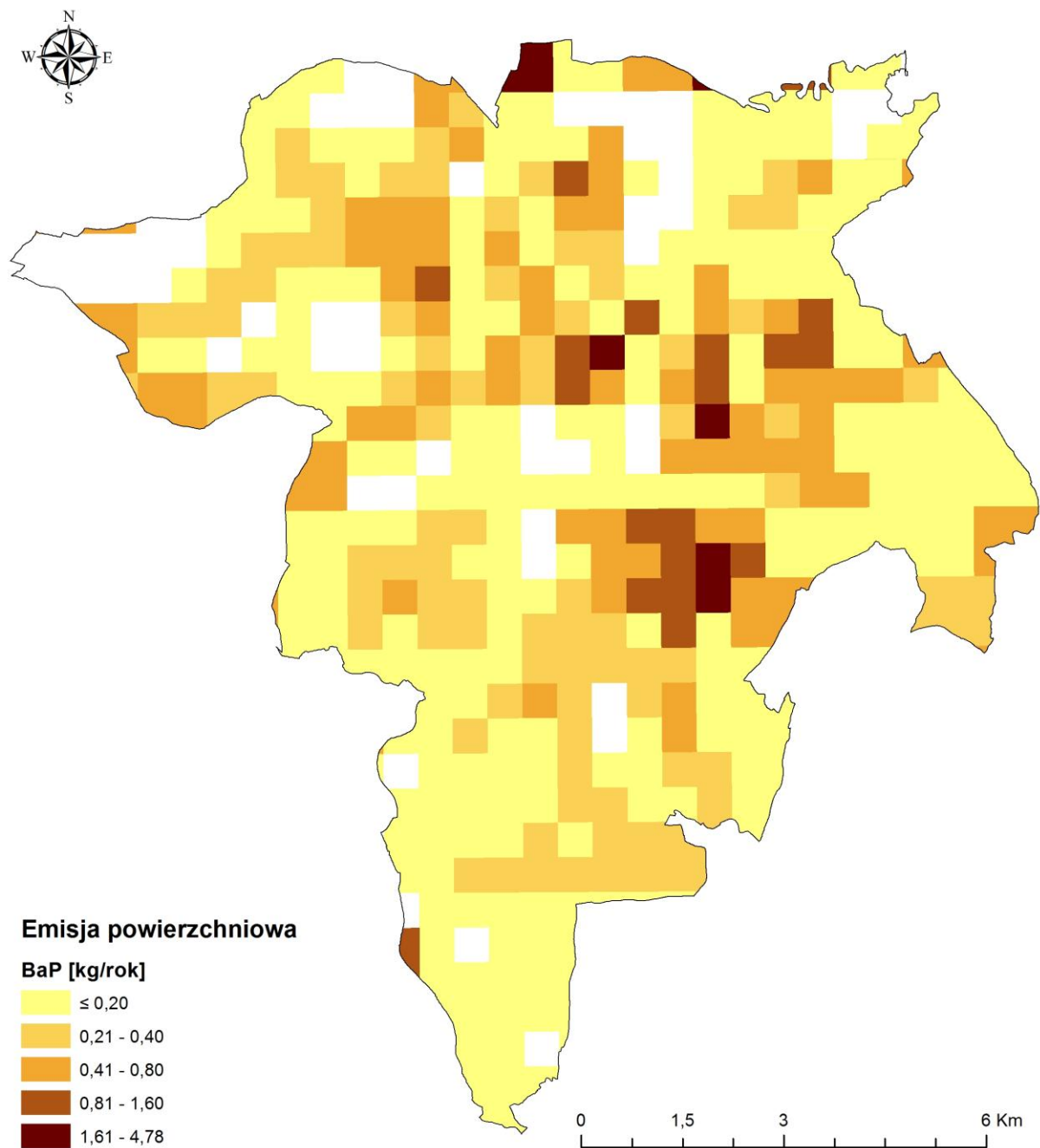
Załącznik 11

Rysunek 56. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł powierzchniowych w Rzeszowie¹²¹

¹²¹ Źródło: opracowanie własne

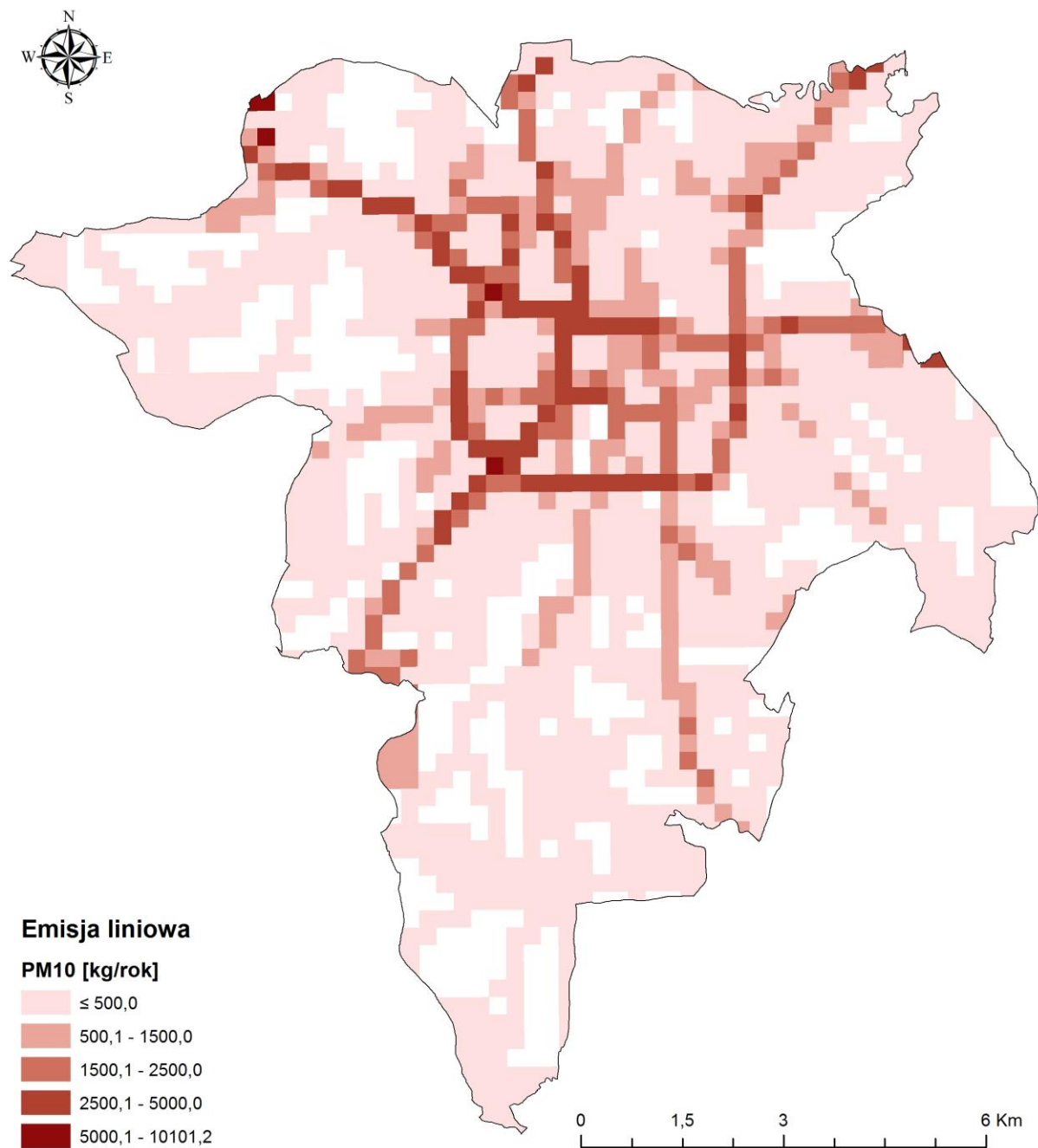
Załącznik 12

Rysunek 57. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych w Rzeszowie¹²²

¹²² Źródło: opracowanie własne

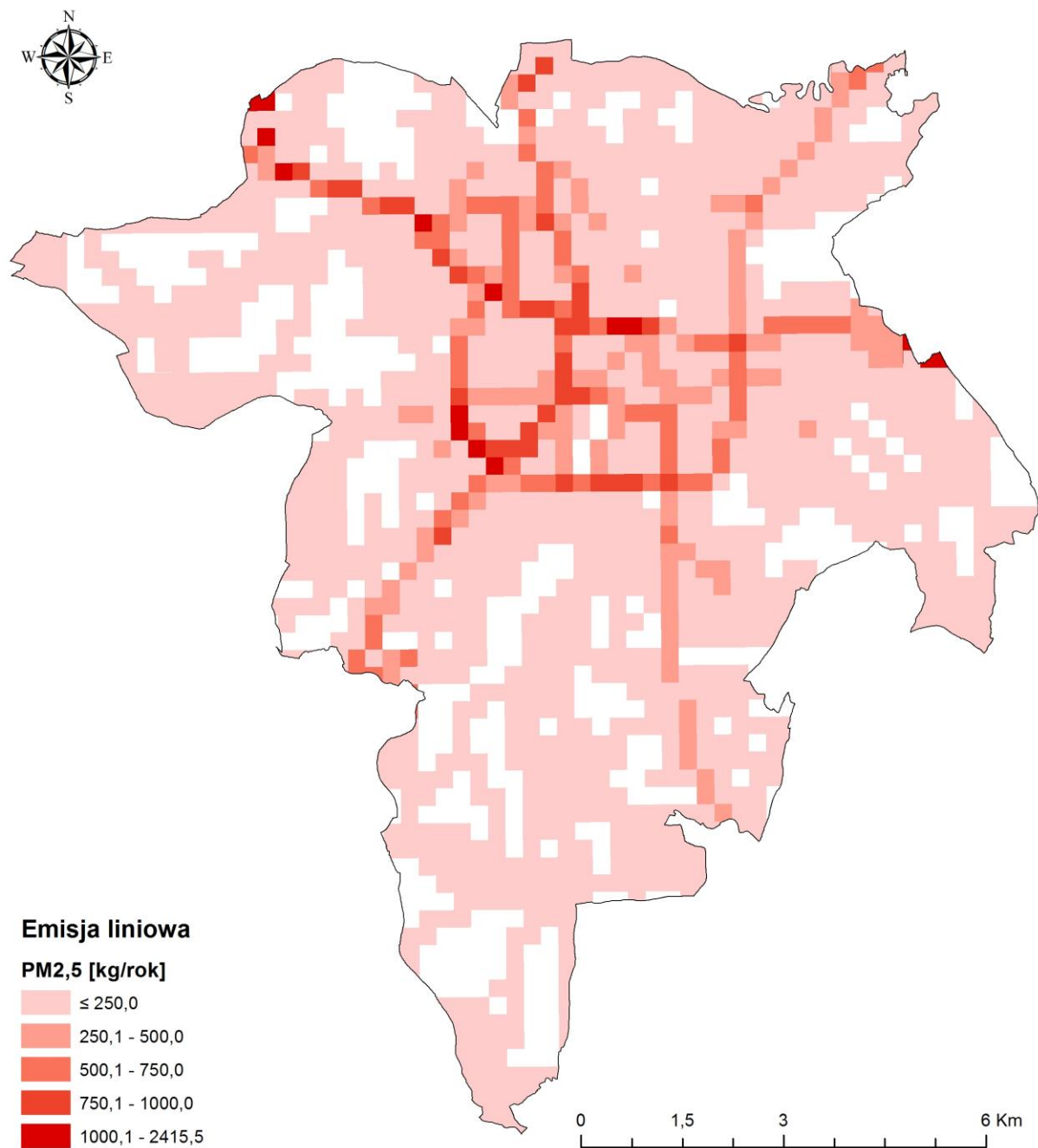
Załącznik 13

Rysunek 58. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł liniowych na terenie Rzeszowa¹²³

¹²³ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

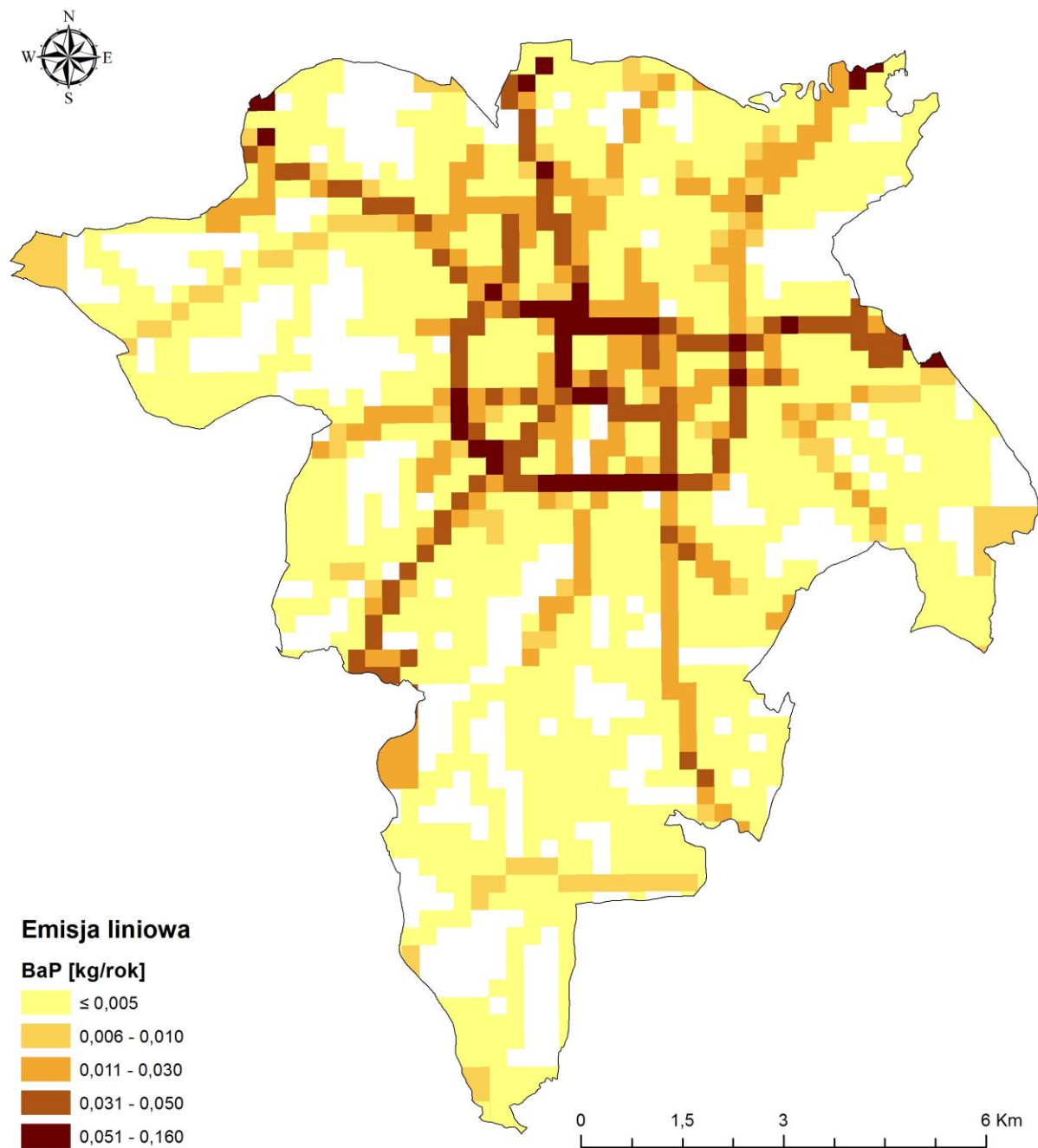
Załącznik 14

Rysunek 59. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł liniowych na terenie Rzeszowa¹²⁴

¹²⁴ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

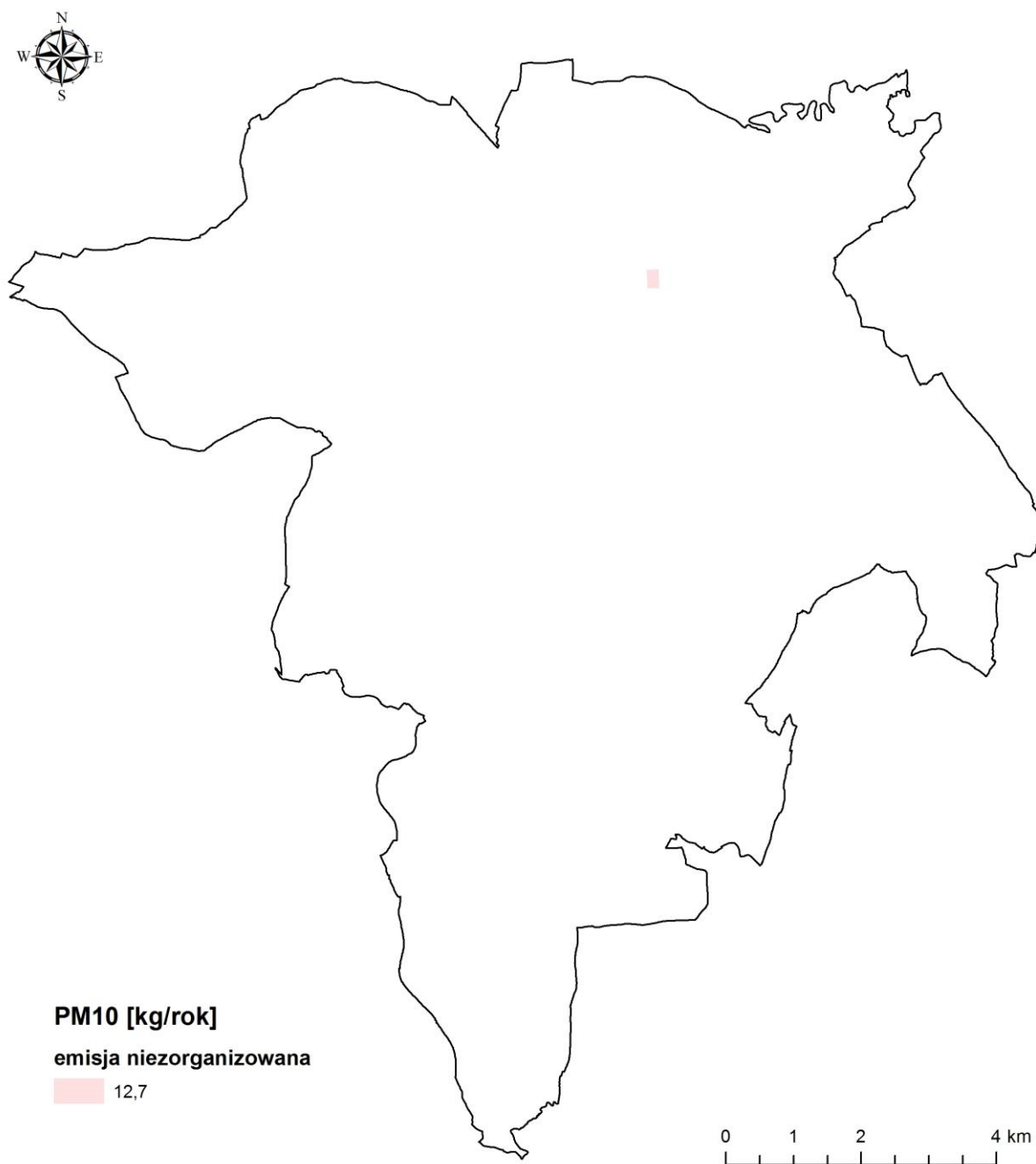
Załącznik 15

Rysunek 60. Lokalizacja oraz wielkość emisji B(a)P ze źródeł liniowych na terenie Rzeszowa¹²⁵

¹²⁵ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

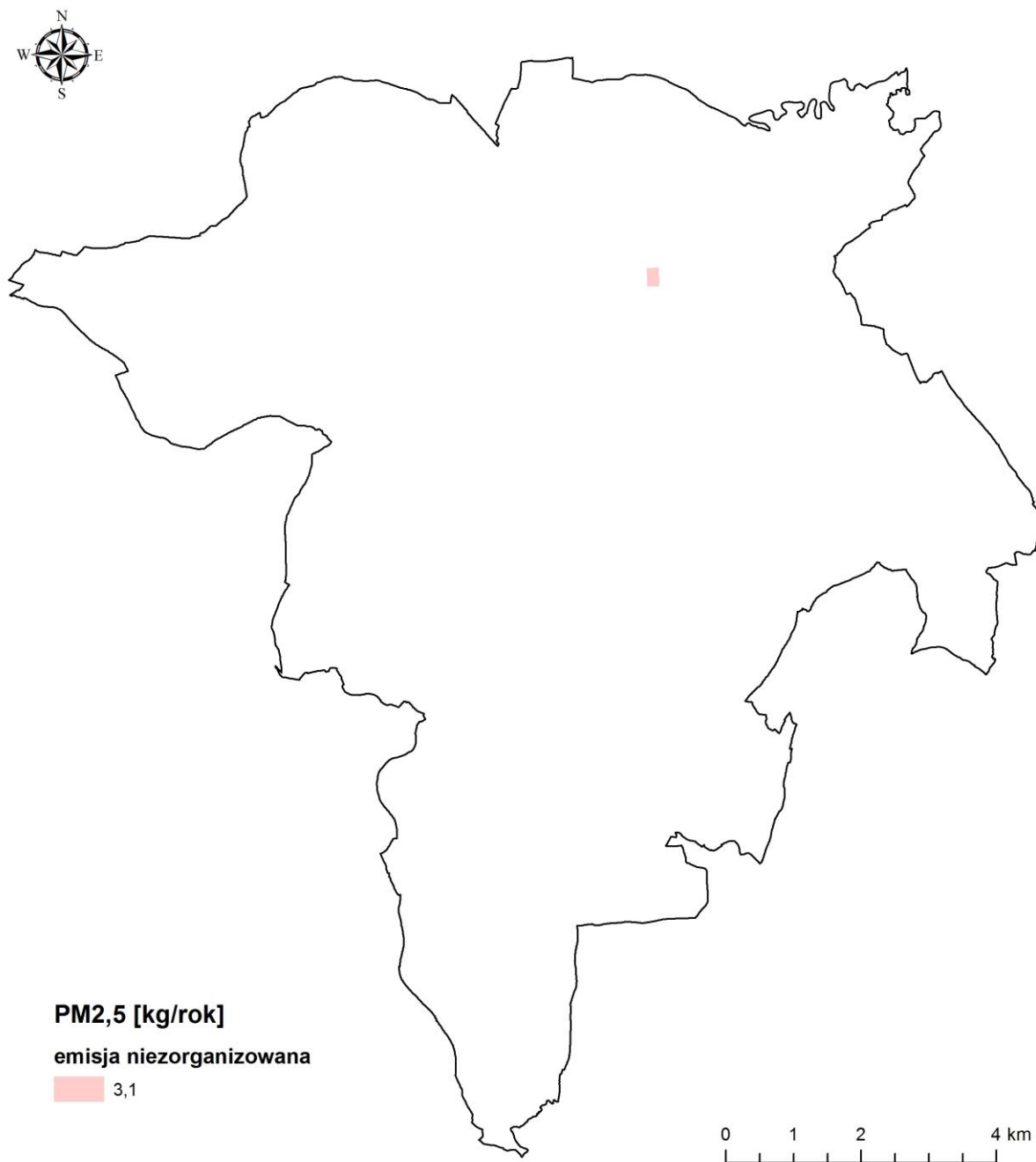
Załącznik 16

Rysunek 61. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł niezorganizowanych w Rzeszowie¹²⁶.

¹²⁶Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Załącznik 17

Rysunek 62. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł niezorganizowanych w Rzeszowie¹²⁷

¹²⁷Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Załącznik 18

Treść uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
URZĄD MIASTA RZESZOWA		
OPINIA POZYTYWNA		
brak uwag		
ZARZĄD ZIELENI MIEJSKIEJ W RZESZOWIE		
<p>Oczyszczanie jezdni na wszystkich odcinkach przebiegających w obrębie drogi nr 94, ul. Rzecha, Lubelska i al. Wyzwolenia w Rzeszowie zostało przewidziane ze zbyt dużą częstotliwością. W chwili obecnej jezdnie w/w ulic oczyszczane są 2 razy w miesiącu i powyższą częstotliwość uważamy za wystarczającą. Nadmieniamy, że w przypadku wystąpienia zanieczyszczeń istnieje możliwość oczyszczenia poszczególnych jezdni poza harmonogramem. Natomiast przyjęcie częstotliwości oczyszczania w/w jezdni raz w tygodniu skutkować będzie znacznym wzrostem kosztu oczyszczania jezdni na terenie miasta lub koniecznością zmniejszenia częstotliwości pozostałych jezdni, w tym jezdni ulic znajdujących się w centrum miasta Rzeszowa. Z uwagi na powyższe proponujemy by w "aktualizacji programu..." częstotliwość oczyszczania jezdni na wszystkich odcinkach dróg przebiegających w obrębie drogi nr 94, ul. Rzecha, Lubelskiej i al. Wyzwolenia określić na dwa razy w miesiącu.</p>	TAK	<p>Czyszczenie powinno zatem odbywać się z częstotliwością raz w tygodniu na wymienionych odcinkach dróg w okresie od marca do maja w celu dokładnego wyczyszczenia dróg po zimie. W pozostałym okresie czyszczenie może odbywać się raz na dwa tygodnie jak realizowane jest to obecnie.</p>
UWAGI ZGŁOSZONE PODCZAS SPOTKANIA KONSULTACYJNEGO		
<p>Na terenie Rzeszowa dystrybuuje się paliwami różnej jakości, łącznie z węglem brunatnym. Czy jest możliwość aby zakazać obrotu paliwami węglowymi najgorszej jakości.</p>		<p>Nie ma podstaw prawnych, aby wprowadzić takie działanie do POP. Istnieje możliwość aby na podstawie art. 96 uchwalić zakaz stosowania paliw o określonych parametrach oraz nakazać instalowanie kotłów węglowych klasy 5, które uniemożliwią spalanie najgorszej jakości paliw</p>
<p>Kontrole dogrzewania kominkami są trudne do zrealizowania. Ludzie mogą nie chcieć wpuszczać do mieszkań i na posesje.</p>		<p>Zapis dotyczący ograniczenia stosowania kominków dotyczy PDK i jest zadaniem dobrowolnym i nie ma charakteru nakazu.</p>

<p>Do eksploatacji nowych źródeł dopłacać powinny najbiedniejszym MOPSy</p>		<p>Uzupełniono w POP zapis, że w przypadku zainstalowania nowego ekologicznego źródła ogrzewania, MOPS może dofinansować ogrzewanie/paliwa dla najuboższych mieszkańców strefy.</p>
<p>Czy można wprowadzić do programu zapis, aby w planach zagospodarowania przestrzennego wpisać, że mogą być stosowane tylko ekologiczne źródła ogrzewania (4 i 5 generacja + paliwa niestale).</p>		<p>Zapis w programie dopuszcza stosowanie zapisów dotyczących stosowania ogrzewania niepowodującego nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza.</p>
<p>Powinny być dotowane nowe budynki, nie tylko stare.</p>		<p>W programie zadania skoncentrowane są na ograniczenie emisji powierzchniowej dla roku bazowego 2015. Niemożliwym jest dotowanie wymiany kotłów, które jeszcze nie przynoszą emisji substancji do powietrza.</p>
<p>Czy tendencja spadkowa w pomiarach w porównaniu z rokiem 2011 jest spowodowana realizacją działań, czy też łagodniejszymi warunkami meteo.</p>		<p>Jednym i drugim, jednak warunki meteorologiczne miały zdecydowanie silniejszy wpływ.</p>
<p>Czy w prognozach przewidzieliśmy tylko redukcję w wyniku działań z harmonogramu, czy wzięto pod uwagę również czynniki społeczno-gospodarcze.</p>		<p>Tak, z analizy wynika, iż te uwarunkowania nie pozwolą na osiągnięcie koniecznej redukcji dlatego wyznaczono zadania dodatkowe.</p>

SPIS TABEL

Tabela 1. Poziomy substancji w powietrzu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu	9
Tabela 2. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie pierwsze	13
Tabela 3. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie drugie	16
Tabela 4. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie trzecie	18
Tabela 5. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie czwarte	19
Tabela 6. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie piąte	21
Tabela 7. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie szóste	22
Tabela 8. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie siódme	23
Tabela 9. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie ósme	24
Tabela 10. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziewiąte	25
Tabela 11. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziesiąte	26
Tabela 12. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie jedenaste	28
Tabela 13. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń dopuszczalnych pyłu PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz docelowych benzo(a)pirenu w roku 2015 z latami 2011-2012 na terenie strefy miasto Rzeszów	30
Tabela 14. Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w roku 2011 i 2015 na terenie strefy miasto Rzeszów	31
Tabela 15. Obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM ₁₀ oraz docelowych dla benzo(a)pirenu w Rzeszowie wraz z powodem wystąpienia przekroczeń	36
Tabela 16. Działania krótkoterminowe w Rzeszowie dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} oraz B(a)P	37
Tabela 17. Procedury do zgłaszania alertów	45
Tabela 18. Dane dotyczące stacji pomiarowej działającej w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych w strefie miasto Rzeszów w roku 2015	58
Tabela 19. Struktura powierzchni strefy miasto Rzeszów	61
Tabela 20. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref, ze względu na ochronę zdrowia dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ , pyłu zawieszonego PM _{2,5} oraz B(a)P	65
Tabela 21. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	65
Tabela 22. Wyniki pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM ₁₀ w Rzeszowie w latach 2010-2015	66
Tabela 23. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM _{2,5} na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015	69
Tabela 24. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych B(a)P na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015.	71
Tabela 25. Obszary przekroczeń stężenia średniorocznego pyłu PM ₁₀ w 2015 roku w strefie miasto Rzeszów.	72
Tabela 26. Obszary przekroczeń stężenia 24 godzinnego pyłu PM ₁₀ w 2015 roku w strefie miasto Rzeszów ...	73
Tabela 27. Obszary przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w 2015 roku w strefie miasto Rzeszów	73
Tabela 28. Zestawienie parametrów tła dla strefy miasto Rzeszów	82
Tabela 29. Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015	83
Tabela 30. Redukcja wielkości emisji punktowej w prognozie dla roku 2023	86
Tabela 31. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej do 2023 roku	86
Tabela 32. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2023	87
Tabela 33. Porównanie emisji napływowej pyłu PM ₁₀ , PM _{2,5} i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2023	88
Tabela 35. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej dla roku prognozy 2023	88
Tabela 36. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2023	89
Tabela 37. Porównanie emisji pyłu PM ₁₀ , PM _{2,5} i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2023 w strefie miasto Rzeszów	90

Tabela 38. Zestawienie inwestycji zrealizowanych w latach 2013-2014 związanych z ograniczeniem emisji powierzchniowej na obszarze strefy miasto Rzeszów.	91
Tabela 39. Efekt ekologiczny – wielkość redukcji emisji powierzchniowej osiągnięty w wyniku realizacji wymiany kotłów na w latach 2013 – 2014 na obszarze strefy miasta Rzeszów.	92
Tabela 40. Szacowany efekt ekologiczny działań w ramach realizacji Programu ochrony powietrza zgodnie z Raportem wykonania POŚ województwa podkarpackiego.	93
Tabela 41. Porównanie prędkości wiatru w podziale na kierunki w dniach występowania przekroczeń oraz sumarycznie dla okresu roku.	96
Tabela 42. Zestawienie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie człowieka.....	110
Tabela 43. Zakres kompetencji i zadań organów administracji w ramach realizacji POP.....	124
Tabela 44. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej.....	128
Tabela 45. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji liniowej	128
Tabela 46. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji punktowej..	129
Tabela 47. Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.	129
Tabela 48. Efekt ekologiczny wymiany pieca i zmiany paliwa	130
Tabela 49. Efekt ekologiczny termomodernizacji.....	131
Tabela 50. Skuteczność poszczególnych metod czyszczenia jezdni w odniesieniu do emisji PM10	131
Tabela 51. Miesięczne obniżenie emisji pyłu PM10 w zależności od częstości mycia jezdni.....	132
Tabela 52. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 na obszarze miasta Rzeszów.	138
Tabela 53. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej B(a)P na obszarze strefy miasto Rzeszów	138
Tabela 54. Wartości wskaźników emisji dla różnych rodzajów paliw (źródło danych: EMEP/EEA Raport techniczny 12/2013).....	143
Tabela 55. Zestawienie wskaźników emisji niezorganizowanej	154
Tabela 56. Zestawienie emisji pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015.	158
Tabela 57. Zestawienie wielkości emisji ze źródeł zlokalizowanych w odległości do 30km poza granicami strefy miasto Rzeszów.	159
Tabela 58. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych	162
Tabela 59. Zestawienie średnich kosztów produkcji ciepła	163
Tabela 60. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych uzyskania efektu ekologicznego działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych.....	164
Tabela 61. Podstawowe jednostkowe koszty skutków zdrowotnych narażenia na podwyższone stężenia pyłu PM2,5	166
Tabela 62. Porównanie wyników pomiarów na stacji pomiarowej i wyników obliczeń stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i B(a)P dla punktu pomiarowego w roku bazowym 2015	169
Tabela 63. Dane dotyczące stacji pomiarowej działającej w zakresie pomiarów manualnych i automatycznych w strefie miasto Rzeszów w roku 2015	174
Tabela 64. Struktura powierzchni strefy miasto Rzeszów w roku 2014	176
Tabela 65. Obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 oraz docelowych dla benzo(a)pirenu w Rzeszowie wraz z powodem wystąpienia przekroczeń.....	176
Tabela 66. Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza na terenie strefy miasto Rzeszów w 2015 roku.	178
Tabela 67. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych wyznaczone przez model WRF/CALMET na obszarze strefy miasto Rzeszów w 2015 roku.	178
Tabela 68. Średnie miesięczne wartości wilgotności względnej powietrza wyznaczone przez model WRF/CALMET na obszarze strefy miasto Rzeszów w 2015 roku.	179
Tabela 69. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM10 na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013	180

Tabela 70. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM _{2,5} na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013	181
Tabela 71. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2010-2013	181
Tabela 72. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM ₁₀ na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015	182
Tabela 73. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM _{2,5} na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015	182
Tabela 74. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie miasto Rzeszów w latach 2014-2015	183
Tabela 75. Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów roku bazowym 2015	183

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w punkcie pomiarowym w Rzeszowie w latach 2015 i 2012.	32
Rysunek 2. Rozkład czasowy stężeń 1-godzinowych pyłu PM10 oraz prędkości wiatru na stacji w Rzeszowie w 2015 roku.	33
Rysunek 3. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Rzeszowie dla lat 2012 i 2015.	33
Rysunek 4. Schemat przepływu informacji dla Alertu I.	48
Rysunek 5. Schemat przepływu informacji dla Alertu II i III.	49
Rysunek 6. Strefa miasto Rzeszów w podziale na obszary bilansowe.	57
Rysunek 7. Lokalizacja stacji pomiarowej w strefie miasto Rzeszów w roku 2015.	59
Rysunek 8. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015.	67
Rysunek 9. Liczba dni z przekroczeniami stężenia dobowego pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w latach 2010-2015.	68
Rysunek 10. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 zmierzonych na stacji pomiarowej w Rzeszowie w 2015 roku.	69
Rysunek 11. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM2,5 zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w Rzeszowie w 2015 roku.	70
Rysunek 12. Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P zarejestrowany na stacji pomiarowej w Rzeszowie w 2015 roku.	71
Rysunek 13. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych na obszarze strefy miasto Rzeszów.	78
Rysunek 14. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł punktowych na obszarze strefy miasto Rzeszów.	79
Rysunek 15. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł liniowych na obszarze strefy miasto Rzeszów.	80
Rysunek 16. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł napływowych na obszar strefy miasto Rzeszów.	81
Rysunek 17. Udział źródeł emisji w rocznej emisji substancji objętych Programem na terenie strefy miasta Rzeszów w 2015r.	84
Rysunek 18. Zrealizowane inwestycje w latach 2013-2014 w celu ograniczenia emisji powierzchniowej na obszarze strefy miasta Rzeszów.	92
Rysunek 19. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w Rzeszowie w latach 2015 i 2012.	96
Rysunek 20. Rozkład czasowy stężeń 1-godzinowych pyłu PM10 oraz prędkości wiatru na stacji w Rzeszowie w 2015 roku.	97
Rysunek 21. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Rzeszowie dla lat 2012 i 2015.	98
Rysunek 22. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Rzeszowa w 2012 roku.	98
Rysunek 23. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Rzeszowa w 2015 roku.	99
Rysunek 24. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszania dla Rzeszowa w dniu 6 stycznia 2015 r.	100
Rysunek 25. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszania dla Rzeszowa w dniu 1października 2015 r.	100
Rysunek 26. Godzinowy przebieg stężeń pyłu PM10 w Rzeszowie na tle wysokości warstwy mieszania w 2015 roku.	101
Rysunek 27. Logotyp akcji "Misja - Emisja"	107
Rysunek 28. Okładka dodatku promocyjnego do lutowego wydania (2/2014) "Przeglądu komunalnego"	108
Rysunek 29. Plakat kampanii "Nie Truj Powietrza - miej wpływ na to czym oddychasz - kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania "Niskiej Emisji"	109
Rysunek 31. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM10 na terenie miasta Rzeszowa.	140

Rysunek 32. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM _{2,5} na terenie miasta Rzeszowa	141
Rysunek 33. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie miasta Rzeszowa	142
Rysunek 33. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł powierzchniowych zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów	146
Rysunek 34. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł powierzchniowych zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów	147
Rysunek 35. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych zlokalizowanych na terenie strefy miasto Rzeszów	148
Rysunek 36. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów oraz wielkość emisji pyłu PM ₁₀	151
Rysunek 37. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów oraz wielkość emisji pyłu PM _{2,5}	152
Rysunek 38. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy miasto Rzeszów oraz wielkość emisji B(a)P	153
Rysunek 39. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł niezorganizowanych występujących na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015r.	156
Rysunek 40. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł niezorganizowanych występujących na terenie strefy miasto Rzeszów w roku bazowym 2015r.	157
Rysunek 41. Lokalizacja strefy miasto Rzeszów	173
Rysunek 42. Lokalizacja stacji pomiarowej w strefie miasto Rzeszów w roku 2015.	175
Rysunek 44. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM ₁₀ na obszarze strefy miasto Rzeszów.	184
Rysunek 45. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM _{2,5} na obszarze strefy miasto Rzeszów.	185
Rysunek 45. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych benzo(a)pirenu na obszarze strefy miasto Rzeszów.	186
Rysunek 46. Lokalizacja stacji pomiarowej mierzącej stężenia pyłów PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu w Rzeszowie w 2015 roku	190
Rysunek 47. Lokalizacja strefy objętej Programem	191
Rysunek 48. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM ₁₀	192
Rysunek 49. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM ₁₀	193
Rysunek 50. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM _{2,5}	194
Rysunek 51. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu	195
Rysunek 52. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM ₁₀ na terenie Rzeszowa	196
Rysunek 53. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM _{2,5} na terenie Rzeszowa	197
Rysunek 54. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie Rzeszowa	198
Rysunek 55. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł powierzchniowych w Rzeszowie.	199
Rysunek 56. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł powierzchniowych w Rzeszowie	200
Rysunek 57. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych w Rzeszowie	201
Rysunek 58. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł liniowych na terenie Rzeszowa	202
Rysunek 59. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł liniowych na terenie Rzeszowa	203
Rysunek 60. Lokalizacja oraz wielkość emisji B(a)P ze źródeł liniowych na terenie Rzeszowa	204
Rysunek 61. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł niezorganizowanych w Rzeszowie.	205
Rysunek 62. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł niezorganizowanych w Rzeszowie	206

UCHWAŁA NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. , poz. 486) art. 84 ust. 1 oraz art. 91 ust. 3, 3a, 7, 9c i 9e ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672 z późn. zm.)

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§1

W uchwale Nr XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych (Dz. U. Woj. Podk. z dnia 13 maja 2013r., poz. 2171) wprowadza się następującą zmianę:

- załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego

§3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego

UZASADNIENIE

Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 29 kwietnia 2013r. przyjął uchwałę Nr XXXIII/608/13 w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu" wraz z Planem Działań Krótkoterminowych. Obowiązek aktualizacji ww. programu ochrony powietrza wynika bezpośrednio z art. 91 ust. 9c ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016r., poz. 672 ze zm.), na mocy którego należy dokonać aktualizacji obowiązującego programu, jeśli nadal standardy jakości powietrza są przekraczane.

Na terenie województwa w dalszym ciągu obserwowane są obszary, na których występują stężenia ponadnormatywne poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, co wykazał Wojewódzki Inspektorat ochrony Środowiska w Rzeszowie (WIOŚ) w corocznej ocenie jakości powietrza wykonanej za 2014r., a przedstawionej do Marszałka Województwa w kwietniu 2015r. W związku z tym, zgodnie z art. 91 ust 9c i 9d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Poś jest to podstawą do weryfikacji działań naprawczych oraz harmonogramu rzeczowo-finansowego zawartego w dotychczas obowiązującym programie ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej uchwalonym w 2013r. Jednocześnie w trakcie procedury aktualizacji programu naprawczego wpłynęła ocena jakości powietrza za 2015 rok, opracowana przez WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o wyniki monitoringu, która potwierdziła występowanie w dalszym ciągu przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie podkarpackiej.

W oparciu o powyższe niniejszą uchwałą przyjmuje się zaktualizowany Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej - z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.

Zakres programu ochrony powietrza został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012r., poz. 1028).

Wykonawcą aktualizacji programu, wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego była firma ATMOTERM S.A. z siedzibą w Opolu.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w województwie. Oprócz diagnozy Program wskazuje działania naprawcze - niezbędne i możliwe do realizacji, które mają na celu ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5. Okres działań naprawczych ustalono do 31.12.2022r.

Monitorowanie realizacji zadań wynikających z Programu ochrony powietrza będzie realizowane przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w oparciu o system sprawozdawczy z gmin i powiatów, a o wynikach monitoringu powietrza będzie informował corocznie Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie realizując zadania ustawowe.

Projekt programu zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska w dniach 25.07.2016r. – 16.08.2016r. został udostępniony społeczeństwu w oparciu o procedurę wynikającą z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 353 ze zm.). Zebrane uwagi i wnioski w ww. procedurze zostały zestawione w tabelach uwag i wniosków (**Załącznik Nr 1**) i udostępnione na stronie internetowej pod linkiem: <http://www.bip.podkarpackie.pl/index.php/informacja-o-srodowisku/ochrona-powietrza/2709-aktual-pop-podkarpacka-pyl>.

Ponadto w trybie art. 91 ust 5 program został przesłany do zaopiniowania wójtom, burmistrzom, prezydentom i starostom z terenu Podkarpacia (**Załącznik Nr 2**).

Ostateczna wersja Aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej - *z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu* wraz z Planem Działań Krótkoterminowych stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Ustanowiony uchwałą Sejmiku Województwa program jest podstawą formalną do pozyskania środków finansowych na realizację zadań naprawczych w nim zawartych w ramach RPO WP 2014-2020 oraz środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, a także z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Projektowana uchwała nie zwiększy dotychczasowych wydatków z budżetu województwa w zakresie ochrony powietrza.

Lp.	Numer strony	Treść	Propozycja zmiany zapisu	Uwagi	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
		obecnego zapisu				
1.	2-284	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej	Brak korelacji pomiędzy oficjalną nazwą dokumentu, a treścią nagłówka.	TAK	Poprawiono: Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej
2.	9	„Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego PM2,5 (...)”	„Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 (...)”		TAK	Poprawiono: „Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 (...)”
3.	9	Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się jakości powietrza:	Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się oceny stanu jakości powietrza:	Propozycja zmiany zapisu znajduje odzwierciedlenie w zdaniu ze strony 240, cyt.: „Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o wyniki pomiarów jakości powietrza dokonywane na stacjach pomiarowych w ramach Państwowego monitoringu środowiska dokonuje oceny stanu jakości powietrza w strefie”.	TAK	Poprawiono: Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się oceny stanu jakości powietrza:
4.	11	W wyniku realizacji działań w roku 2022 powinna nastąpić poprawa jakości powietrza w zakresie	W wyniku realizacji działań, w roku 2022 powinna nastąpić poprawa jakości powietrza w zakresie	Znak interpunkcyjny jest konieczny, w celu właściwego zrozumienia sensu przekazu. Nie chodzi zapewne o działania w roku 2022, tylko o ich skutek w roku 2022.	TAK	Poprawiono: W wyniku realizacji działań, w roku 2022 powinna nastąpić poprawa jakości powietrza w zakresie
5.	12	Wszystkie wskazane działania powinny być raportowane Zarządowi Województwa Podkarpackiego z wykorzystaniem tabel wskazanych w rozdziale 9.5. Monitorowanie realizacji programu. W rozdziale Opis działań naprawczych zaproponowanych w harmonogramie-rzeczowo finansowym szczegółowo opisano wyznaczone działania z harmonogramu rzeczowo-finansowego.	Wszystkie wskazane działania powinny być raportowane Zarządowi Województwa Podkarpackiego z wykorzystaniem tabel wskazanych w rozdziale 11.5. Monitorowanie realizacji programu. W rozdziale 10.2. Opis działań naprawczych zaproponowanych w harmonogramie-rzeczowo finansowym szczegółowo opisano wyznaczone działania z harmonogramu rzeczowo-finansowego.	W dokumencie nie ma rozdziału 9.5. Ponadto dopisanie 10.2. ułatwi czytelnikowi odnalezienie wskazanego rozdziału.	TAK	Poprawiono: Wszystkie wskazane działania powinny być raportowane Zarządowi Województwa Podkarpackiego z wykorzystaniem tabel wskazanych w rozdziale 11.5. Monitorowanie realizacji programu. W rozdziale 10.2. Opis działań naprawczych zaproponowanych w harmonogramie-rzeczowo finansowym szczegółowo opisano wyznaczone działania z harmonogramu rzeczowo-finansowego.
6.	13	Właściwy organ samorządu lokalnego oraz osoby prawne w tym jednostki organizacyjne realizujące zadania wskazane w Programie w tym w szczególności zarządzający budynkami w miastach, dostawcy ciepła, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	Właściwy organ samorządu lokalnego oraz osoby prawne, w tym jednostki organizacyjne realizujące zadania wskazane w Programie, w tym w szczególności zarządzający budynkami w miastach, dostawcy ciepła, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	Proponowane znaki interpunkcyjne ułatwią lepszy odbiór zapisanej treści.	TAK	Poprawiono: Właściwy organ samorządu lokalnego oraz osoby prawne, w tym jednostki organizacyjne realizujące zadania wskazane w Programie, w tym w szczególności zarządzający budynkami w miastach, dostawcy ciepła, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe
7.	39	Normowane poziomy stężenia zanieczyszczeń objętych PDK zostały określone w Rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu ¹²	Normowane poziomy stężenia zanieczyszczeń objętych PDK zostały określone w Rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu ¹²	Należy zastosować indeks górny.	TAK	Poprawiono: Normowane poziomy stężenia zanieczyszczeń objętych PDK zostały określone w Rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu ¹²
8.	53	– niezwłocznie powiadomienie społeczeństwa i podmiotów określonych w PDK o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych dla każdego rodzaju ogłoszonego alertu	– niezwłoczne powiadomienie społeczeństwa i podmiotów określonych w PDK o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych dla każdego rodzaju ogłoszonego alertu,		TAK	Poprawiono: – niezwłoczne powiadomienie społeczeństwa i podmiotów określonych w PDK o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych dla każdego rodzaju ogłoszonego alertu,
9.	56	Ogłoszenie alertu poziomu I – informacja na stronie internetowej WCZK bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji	Ogłoszenie alertu poziomu I – informacja na stronie internetowej WCZK oraz w RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji		TAK	Poprawiono: Ogłoszenie alertu poziomu I – informacja na stronie internetowej WCZK oraz w RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji
10.	56			Brak jest rubryki z informacją, w jaki sposób następuje odwołanie alertu poziomu I (tak jak jest to zrobione w przypadku alertu poziomu II i III).	NIE	Alertu I nie odwołuje się, alert ten odnosi się do poziomów dopuszczalnych i docelowych
		• komunikat na stronie internetowej WCZK bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji	• komunikat na stronie internetowej WCZK oraz w RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji		TAK	Poprawiono: • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz w RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji

11.	56	<ul style="list-style-type: none"> • automatyczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa Podkarpackiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa Podkarpackiego. 		TAK	Poprawiono: • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa Podkarpackiego.
			<ul style="list-style-type: none"> • niezwłoczne przekazanie informacji przez PCZK do właściwych miejscowo GCZK 	Wskazana w rubryce obok (drugi punkt) propozycja zapisu współgra z zapisem ze str. 59, cyt:	TAK	Dopisano: • niezwłoczne przekazanie informacji przez PCZK do właściwych miejscowo GCZK
				„Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje Zarząd Województwa Podkarpackiego oraz właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.		zapis był już w dokumencie
				Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, a to z kolei odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań”.	TAK	Poprawiono: Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, a to z kolei odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań”.
				Schemat przepływu informacji: Zarząd Województwa ↑ WIOŚ → WCZK → PCZK → GCZK → ...	TAK	Opracowano schematy dla kolejnych alertów
12.	57	<ul style="list-style-type: none"> • komunikat na stronie internetowej WCZK bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz w RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji 		TAK	Poprawiono: • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz w RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOS informacji
		<ul style="list-style-type: none"> • automatyczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwych Powiatowych/Gminnych Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwych Powiatowych Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego, 		TAK	Poprawiono: • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa Podkarpackiego.
			<ul style="list-style-type: none"> • niezwłoczne przekazanie informacji przez PCZK do właściwych miejscowo GCZK 	Wskazana w rubryce obok (drugi punkt) propozycja zapisu współgra z zapisem ze str. 60, cyt:	TAK	Dopisano: • niezwłoczne przekazanie informacji przez PCZK do właściwych miejscowo GCZK
				„WCZK odpowiedzialne jest za powiadomienie właściwych miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowych Centrów Zarządzania Kryzysowego, w czasie jednej godziny od otrzymania z WIOŚ informacji o sytuacji arosanitarnej na określonym obszarze		zapis był już w dokumencie
				Powiatowe Centra Zarządzania Kryzysowego odpowiedzialne są za powiadomienie właściwych miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Gminnych Centrów Zarządzania Kryzysowego (...)”		zapis był już w dokumencie
13.	59	Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarząd Województwa Podkarpackiego.	Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarząd Województwa Podkarpackiego, a także społeczeństwo poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO).		TAK	Poprawiono: Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarząd Województwa Podkarpackiego, a także społeczeństwo poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO).
14.	61	<ul style="list-style-type: none"> • powiadamianie jednostek zobowiązanych do podjęcia działań o alertach, 	<ul style="list-style-type: none"> • powiadamianie jednostek zobowiązanych do podjęcia działań o alertach, 	Dodać literę „a”	TAK	Poprawiono: • powiadamianie jednostek zobowiązanych do podjęcia działań o alertach,
		<ul style="list-style-type: none"> • zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej WCZK. 	<ul style="list-style-type: none"> • zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej WCZK oraz w Regionalnym Systemie Ostrzegania (RSO). 		TAK	Poprawiono: • zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej WCZK oraz w Regionalnym Systemie Ostrzegania (RSO).
				Usunąć jedną kropkę na końcu zdania.	TAK	Usunięto
15.	66	Niniejsza aktualizacja zastępuje poprzednio odpracowany Program	Niniejsza aktualizacja zastępuje poprzednio opracowany Program		TAK	Poprawiono: Niniejsza aktualizacja zastępuje poprzednio opracowany Program

16.	82	Bieszczadzki Park Narodowy jest trzecim co do wielkości parkiem narodowym na terenie Polski. Bieszczadzki Park Narodowy zajmuje południowo-wschodnią część województwa podkarpackiego. Bieszczadzki Park Narodowy chroni najwyższe partie polskiej części Karpat	Bieszczadzki Park Narodowy jest trzecim co do wielkości parkiem narodowym na terenie Polski. Zajmuje on południowo-wschodnią część województwa podkarpackiego i chroni najwyższe partie polskiej części Karpat Wschodnich.	Kilkukrotne powtórzenie tego samego wyrażenia w następujących po sobie bezpośrednio zdaniach jest błędem stylistycznym. Zdania zostały skopiowane „na szybko” z kilku miejsc Wikipedii i nieprzetworzone w poprawną całość.	TAK	Poprawiono: Bieszczadzki Park Narodowy jest trzecim co do wielkości parkiem narodowym na terenie Polski. Zajmuje południowo-wschodnią część województwa podkarpackiego i chroni najwyższe partie polskiej części Karpat Wschodnich.
17.	86	Klasyfikacja strefy pod kątem zanieczyszczeń nie zmieniła się na przestrzeni ostatnich 6 lat.	Klasyfikacja strefy pod kątem zanieczyszczeń nie zmieniła się na przestrzeni ostatnich 6 lat.		TAK	Poprawiono: Klasyfikacja strefy pod kątem zanieczyszczeń nie zmieniła się na przestrzeni ostatnich 6 lat.
18.	97	(...) zidentyfikowano obszary przekroczeń. obszary te zajmują łączną powierzchnię (...)	(...) zidentyfikowano obszary przekroczeń. Obszary te zajmują łączną powierzchnię (...)		TAK	Poprawiono: (...) zidentyfikowano obszary przekroczeń. Obszary te zajmują łączną powierzchnię (...)
19.	107	Mapy wynikowe dla poszczególnych źródeł emisji i udział w stężeniach pyłu PM10 zaprezentowano na mapach.	Mapy wynikowe dla poszczególnych źródeł emisji i udział w stężeniach pyłu PM10 zaprezentowano na kolejnych stronach.	Błąd logiczno-językowy.	TAK	Poprawiono: Mapy wynikowe dla poszczególnych źródeł emisji i udział w stężeniach pyłu PM10 zaprezentowano na kolejnych rysunkach.
20.	124	W roku 2013 10 powiatach strefy podkarpackiej	W roku 2013, w 10 powiatach strefy podkarpackiej		TAK	Poprawiono: W roku 2013, w 10 powiatach strefy podkarpackiej
21.	142	Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy, na którym prowadzone są pomiary w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy, na którym prowadzone są pomiary odbywa się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	Bez dokonania wskazanej korekty, zdanie zawarte w dokumencie pozbawione jest sensu.	TAK	Poprawiono: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy, na którym prowadzone są pomiary odbywa się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
22.	143	Pod uwagę są brane były takie działania jak:	Pod uwagę brane były takie działania jak:	Propozycja zapisu wynika z szerszego kontekstu wypowiedzi pisanej w czasie przeszłym. W innym przypadku zdanie można byłoby napisać w czasie teraźniejszym.	TAK	Poprawiono: Pod uwagę brane były takie działania jak:
23.	145	(...) świadomość ekologiczna mieszkańców znacznie wzrosła co przyczyniło się to poprawy jakości powietrza w Gminie.	(...) świadomość ekologiczna mieszkańców znacznie wzrosła co przyczyniło się do poprawy jakości powietrza w Gminie.		TAK	Poprawiono: (...) świadomość ekologiczna mieszkańców znacznie wzrosła co przyczyniło się do poprawy jakości powietrza w Gminie.
24.	148-149	• Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych (program realizowany będzie w latach 2015 – 2018)	• Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych (okres realizacji programu: lata 2015-2018)	Zdania z 3 kolumny sugerują odbiorcy, że programy nie zostały rozpoczęte. Podobnie sytuacja przedstawia się w kilku kolejnych pozycjach.	TAK	Poprawiono: • Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych (okres realizacji programu lata: 2015 – 2018)
		• KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii (program realizowany będzie w latach 2015 – 2018)	• KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych źródeł energii (okres realizacji programu: lata 2015-2018)		TAK	Poprawiono: • KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii (okres realizacji programu lata: 2015 – 2018),
25.	219	Średnie koszty inwestycji zwianych z wymianą ogrzewania starego typu pieców węglowych na nowoczesne czy też wymiana na piece gazowe i olejowe to koszt kilkunastu tysięcy złotych.	Średnie koszty inwestycji związane z wymianą ogrzewania starego typu pieców węglowych na nowoczesne, czy też wymiana na piece gazowe i olejowe, wynoszą kilkanaście tysięcy złotych.		TAK/NIE	Poprawiono: Średnie koszty inwestycji związanych z wymianą ogrzewania starego typu pieców węglowych na nowoczesne czy też wymiana na piece gazowe i olejowe to koszt rzędu kilkunastu tysięcy złotych.
26.	224			Druga połowa strony zapełniona jest tekstem pisany czcionką o różnej wielkości (zamiennie 11 i 12).	TAK	ujednolicono do rozmiaru 11
27.	251	Kolejnym działaniem w ramach, którego ograniczona będzie emisja powierzchniowa jest poprawa efektywności energetycznej budynków opalanych paliwem stałym (inny rodzaj budynków nie przynosi zakładanych efektów ekologicznych)	Kolejnym działaniem, w ramach którego ograniczona będzie emisja powierzchniowa, jest poprawa efektywności energetycznej budynków opalanych paliwem stałym (inny rodzaj budynków nie przynosi zakładanych efektów ekologicznych).	Proponowane postawienie przecinków umożliwi właściwe zrozumienie sensu przekazu.	TAK	Poprawiono: Kolejnym działaniem, w ramach którego ograniczona będzie emisja powierzchniowa, jest poprawa efektywności energetycznej budynków opalanych paliwem stałym (inny rodzaj budynków nie przynosi zakładanych efektów ekologicznych).
WIO WIOS		WIOS	WIOS	WIOS	WIOS	WIOS
Lokaliza	Jest	Proponuje się	Uzasadnienie	Uwagę uwzględniono	Odniesienie	

1	uwaga ogólna	Aktualizacja odnosi się między innymi od wpływu meteorologii na poziom uwzględnionych zanieczyszczeń. W Aktualizacji wskazanym byłoby pokazanie w postaci map zmian obszarów przekroczeń przy założeniu emisji z roku 2015 oraz warunków meteorologicznych z 2011r. oraz warunków meteorologicznych z 2015 r.			NIE	Spożądzone mapy z danymi meteorologicznymi z 2011 roku i emisją z 2015 roku są jedynie poglądowe, w dokumencie przedstawiono mapy stężeń dla roku bazowego 2015.
2	Strona 9, wers 6 od góry	Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się jakości powietrza: strefę miasto Rzeszów (obejmuje teren miasta Rzeszowa) i strefę podkarpacką obejmującą teren całości województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszowa.	Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza: strefę miasto Rzeszów (obejmuje teren miasta Rzeszowa) i strefę podkarpacką obejmującą teren całości województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszowa.	uwaga techniczna	TAK	Poprawiono: Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się oceny stanu jakości powietrza: strefę miasto Rzeszów (obejmuje teren miasta Rzeszowa) i strefę podkarpacką obejmującą teren całości województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszowa.
3	Strona 10, wers 4 od góry	Przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu notowane były w 2015 roku na wszystkich 9 stacjach pomiarowych w strefie. Rejestrowane wartości przekraczały normę nawet ośmiokrotnie.	Przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu notowane były w 2015 roku na wszystkich 9 stacjach pomiarowych w strefie. Rejestrowane wartości przekraczały poziom docelowy normę nawet ośmiokrotnie.	Dla benzo(a)pirenu obowiązuje poziom docelowy czyli standard miękki. Normami nazywane są standardy twarde czyli poziomy dopuszczalne	TAK	Poprawiono: Rejestrowane wartości przekraczały poziom docelowy nawet ośmiokrotnie.
4	Strona 28 tabela 11	W wierszu „jednostka realizująca zadanie” jest: Marszałek województwa, wojewódzki inspektor ochrony środowiska	W wierszu „jednostka realizująca zadanie” proponuje się: Marszałek województwa we współpracy z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska	W dotychczas realizowanym POP, Marszałek Województwa Podkarpackiego skutecznie rozwijał system informowania społeczeństwa o jakości powietrza poprzez prognozy krótkoterminowe, Infokiosk czy też monitory na terenie urzędów gmin. Wpisanie dwóch instytucji odpowiedzialnych za realizację tego zadania może utrudnić zarówno pozyskiwanie środków jak również utrzymanie dotychczas funkcjonującego systemu informowania. WIOŚ w Rzeszowie w miarę możliwości rozwijał będzie sieć pomiarową na potrzeby pozyskiwania danych o jakości powietrza oraz udostępniał wyniki pomiarów. W miarę potrzeb będzie współpracował w Urzędem Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego przy realizacji tego zadania.	TAK	Poprawiono: Marszałek województwa we współpracy z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska
		W wierszu „Organ sprawozdający” jest: Marszałek województwa, wojewódzki inspektor ochrony środowiska.	W wierszu „Organ sprawozdający” proponuje się: Marszałek województwa we współpracy z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska.		TAK	Poprawiono: Marszałek województwa we współpracy z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska
5	Strona 39, wers 2 od góry	Zadaniem Planu działań krótkoterminowych (dalej PDK), zgodnie z art. 92 ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska jest zmniejszenie wystąpienia ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.	Zadaniem Planu działań krótkoterminowych (dalej PDK), zgodnie z art. 92 ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska jest zmniejszenie wystąpienia ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.	Uwaga techniczna	TAK	Poprawiono: Zadaniem Planu działań krótkoterminowych (dalej PDK), zgodnie z art. 92 ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.
6	Strona 48, tabela 17	Poziom I, kod działania PodIIInf, sposób działania jest:	Poziom I, kod działania PodIIInf, sposób działania proponuje się:	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie zgodnie z wytycznymi GIOŚ sporządzają comiesięczne analizy w zakresie pyłu PM10, pyłu PM2.5 oraz benzo(a)pirenu. Takie informacje przesyłane są do WZZK poprzez WCZK oraz do Zarządu Województwa Podkarpackiego.	TAK	Poprawiono: Informacje na stronie internetowej o możliwości wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu
		Informacje na stronie internetowej o możliwości wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu	Informacje na stronie internetowej o możliwości wystąpienia lub wystąpieniu przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2.5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu			
7	Strona 48, tabela 17		Poziom II proponuje się dołożenie działania o kodzie PodIIIInf – sposób działanie: informowanie o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego pyłu PM10	Brak takiego działania dla alertu poziomu II	TAK	Dopisano: Informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości progu informowania
			Sposób działania: informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu II		TAK	Dopisano: informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu II
			Wykonawca: WCZK		TAK	Dopisano: WCZK

8	Strona 48, tabela 17		Poziom III proponuje się dołożenie działania o kodzie PodIIIInf – sposób działania: informowanie o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu PM10	Brak takiego działania dla alertu poziomu III	TAK	Dopisano: Informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości alarmowej
			Sposób działania: informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu III		TAK	Dopisano: informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu III
			Wykonawca: WCZK		TAK	Dopisano:WCZK
9	Strona 50 Tabela 17	Dla działania PodIIIDzi w sposobie działania jest:	Dla działania PodIIIDzi w sposobie działania proponuje się:	Jest to działanie realizowane przez Dyrektorów jednostek oświatowych i opiekuńczych. W dalszej części PDK takie brzmienie ma obowiązek dla Dyrektorów jednostek oświatowych i opiekuńczych w tym zakresie.	TAK	Poprawiono: dyrektorzy jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych informują podopiecznych o zaleceniach
		„informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych”	„Wydanie przez Dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych zalecenia dotyczącego ograniczenia przebywania dzieci na otwartej			
10	Strona 50 Tabela 17	DZIAŁANIA INFORMACYJNE	DZIAŁANIA INFORMACYJNE WCZK DLA ALERTU POZIOMU II i III	Zmiana tytułu doprecyzowuje organ odpowiedzialny za informowanie oraz rodzaje alertów, dla których określone działania informacyjne powinny zostać podjęte.	TAK	Poprawiono: DZIAŁANIA INFORMACYJNE WCZK DLA ALERTU POZIOMU II i III
11	Strona 53 wers 4 od góry	Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego oraz Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiada za:	Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiada za:	Art. 93.1 ustawy Prawo ochrony środowiska nakłada na wojewódzkie zespoły zarządzania kryzysowego obowiązek powiadomienia społeczeństwa i podmiotów o wystąpieniu alertu. Zadanie to realizowane jest przez WZZK poprzez wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego	TAK	Poprawiono: • Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiada za
12	Strona 54 wersy 1-11 od góry	- ograniczenia przebywania w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw i obszarach przekroczeń,	- ograniczenia przebywania w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw i obszarach przekroczeń w dniach występowania alertu II i III poziomu,	Zalecenia dla ludności związane z PDK dotyczą alertów II i III stopnia, czyli wystąpienia stężeń pyłu PM10 mogących bezpośrednio wpłynąć na zdrowie ludzi, szczególnie dotyczy to grup wrażliwych.	TAK	Poprawiono: - ograniczenia przebywania w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw i obszarach przekroczeń w dniach występowania alertu poziomu II i III,
		- ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu I i II stopnia,	- ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III poziomu stopnia,	Zmiana stopnia na poziomie związane z ujednocnieniem zapisów w PDK	TAK	Poprawiono: ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III poziomu,
		- ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu I i II stopnia,	- ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III poziomu stopnia,		TAK	Poprawiono: ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III poziomu,
		- ograniczenia działań mogących wpłynąć na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu I i II stopnia poprzez ograniczenie spalania węgla jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogennych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,	- ograniczenia działań mogących wpłynąć na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III poziomu stopnia poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogennych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,		TAK	Poprawiono: ograniczenia działań mogących wpłynąć na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III poziomu poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogennych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,
	- ograniczenie korzystania z samochodów osobowych.	- ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach ogłoszenia alertu III poziomu.		TAK	Poprawiono: ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach ogłoszenia alertu III.	

13	Strona 56 tabela 18	W warunkach ogłoszenia alertu poziomu I jest: · przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej (50 µg/m3) spośród średnich dobowych stężeń pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy,	W warunkach ogłoszenia alertu poziomu I proponuje się: · przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej (50 µg/m3) spośród średnich dobowych stężeń pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy lub w danym roku,	Alert poziomu I ogłaszany jest w przypadku ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub jeżeli zostanie przekroczony poziom dopuszczalny. Zgodnie z wytycznymi GIOŚ do określania ryzyka przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych i alarmowych substancji w powietrzu WIOŚ ogłasza ryzyko przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w przypadku wystąpienia ponad 35 dni z przekroczeniem w ostatnich 12 miesiącach, natomiast przekroczenie poziomu dopuszczalnego w przypadku wystąpienia ponad 35 dni z przekroczeniem w danym roku.	TAK	Poprawiono: W warunkach ogłoszenia alertu poziomu I proponuje się: · przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej (50 µg/m3) spośród średnich dobowych stężeń pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy lub w danym roku,
14	Strona 59 wers 12 od góry	Jeżeli w trakcie prowadzonych przez WIOŚ obserwacji oraz prognoz stężeń zanieczyszczeń odnotowane zostanie ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu przekazuje on informację do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.	Jeżeli w trakcie prowadzonych przez WIOŚ obserwacji oraz prognoz stężeń zanieczyszczeń odnotowane zostanie ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu przekazuje on informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.	Zgodnie z art. 94.1.c wojewódzki inspektor ochrony środowiska powiadamia wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w PDK. Powiadamianie realizowane jest poprzez wojewódzkie centa zarządzania kryzysowego.	TAK	Poprawiono: Jeżeli w trakcie prowadzonych przez WIOŚ obserwacji oraz prognoz stężeń zanieczyszczeń odnotowane zostanie ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu przekazuje on informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.
15	Strona 59 wers 15 od dołu	Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie poziomu informowania przekazuje on niezwłocznie informację do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.	Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie poziomu informowania przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.	Zgodnie z art. 94.1.c wojewódzki inspektor ochrony środowiska powiadamia wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w PDK. Powiadamianie realizowane jest poprzez wojewódzkie centa zarządzania kryzysowego.	TAK	Poprawiono: Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie poziomu informowania przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.
16	Strona 59 wers 6 od dołu	WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10 lub ozonu.	WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10 lub ozonu.	Plan działań krótkoterminowych nie odnosi się w wcześniej w żaden sposób do ozonu. Jeżeli pomimo tego że aktualizowany POP dotyczy pyłu PM10, pyłu PM2.5 i benzo(a)pirenu dopuszczalne jest włączenie w PDK ozonu należy cały Plan Działań Krótkoterminowych uzupełnić o to zanieczyszczenie. W województwie podkarpackim notowane w roku 2015 stężenia ozonu na poziomie informowania o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego.	TAK	WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10.
17	Strona 60 wers 15 od góry	Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie wartości alarmowej stężenia 24-godzinnego przekazuje on niezwłocznie informację do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.	Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie wartości alarmowej stężenia 24-godzinnego przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.	Zgodnie z art. 94.1.c wojewódzki inspektor ochrony środowiska powiadamia wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w PDK. Powiadamianie realizowane jest poprzez wojewódzkie centa zarządzania kryzysowego.	TAK	Poprawiono: Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie wartości alarmowej stężenia 24-godzinnego przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

18	Strona 60 Wers 6 od dołu	WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10 lub ozonu. W ramach przygotowania do ewentualnego wprowadzenia PDK, WCZK powinno przygotować szczegółową listę adresową instytucji, które należy powiadomić o alarmie II stopnia i wdrożeniu PDK.	WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10 lub ozonu . W ramach przygotowania do ewentualnego wprowadzenia PDK, WCZK powinno przygotować szczegółową listę adresową instytucji, które należy powiadomić o alarmie III stopnia i wdrożeniu PDK.	Plan działań krótkoterminowych nie odnosi się w całości do ozonu. Jeżeli pomimo tego że aktualizowany POP dotyczy pyłu PM10, pyłu PM2.5 i benzo(a)pirenu dopuszczalne jest włączenie w PDK ozonu należy cały Plan Działań Krótkoterminowych uzupełnić o to zanieczyszczenie. W województwie podkarpackim notowane w roku 2015 stężenia ozonu na poziomie informowania o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego.	TAK	Poprawiono: WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10.
	Strona 62 wersy 1-11 od góry	powiadamiania zarządu województwa oraz WCZK o ryzyku wystąpienia przekroczenia średniej dobowej wartości dopuszczalnej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka,	powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i pyłu PM2.5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, średniej dobowej wartości dopuszczalnej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka,	Ujednolicenie z wcześniejszymi zapisami PDK	TAK	Poprawiono: • powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu,
	powiadamiania zarządu województwa oraz WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości dopuszczalnej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości dopuszczalnej),	powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości dopuszczalnej pyłu PM10 przekraczającej poziom informowania o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego , wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości dopuszczalnej poziomu informowania),	powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości dopuszczalnej pyłu PM10 przekraczającej poziom informowania o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego , wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości dopuszczalnej poziomu informowania),	Ujednolicenie z wcześniejszymi zapisami PDK	TAK	Poprawiono: • powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu średniej dobowej wartości stężenia pyłu PM10 przekraczającej poziom informowania o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości poziomu informowania),
	powiadamiania zarządu województwa oraz WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości alarmowej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości alarmowej),	powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości alarmowej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości alarmowej),	powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości alarmowej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości alarmowej),	Ujednolicenie z wcześniejszymi zapisami PDK	TAK	Poprawiono: • powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości alarmowej pyłu PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości alarmowej),
	sprawowania nadzoru wykonywania działań określonych w planie działań krótkoterminowych przez właściwe miejscowo organy samorządowe oraz inne podmioty,	sprawowania nadzoru nad wykonywaniem działań określonych w planie działań krótkoterminowych przez właściwe miejscowo organy samorządowe oraz inne podmioty,	sprawowania nadzoru nad wykonywaniem działań określonych w planie działań krótkoterminowych przez właściwe miejscowo organy samorządowe oraz inne podmioty,	Uwaga techniczna	TAK	Poprawiono: • sprawowania nadzoru nad wykonywaniem działań określonych w planie działań krótkoterminowych przez właściwe miejscowo organy samorządowe oraz inne podmioty,

19		nakładania zaleceń pokontrolnych oraz kar pieniężnych w zakresie realizacji planu działań krótkoterminowych.	nakładania zaleceń pokontrolnych oraz kar pieniężnych w zakresie realizacji planu działań krótkoterminowych.		NIE	brak uwagi, proponowany tekst brzmi prawidłowo
20	Strona 63 wers 3 i wers 11 od góry	ograniczenia przebywania na otwartej przestrzeni lub w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw,	ograniczenia przebywania na otwartej przestrzeni lub w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw w dniach występowania alertu II i III poziomu,	Ujednolicenie z wcześniejszymi zapisami PDK	TAK	Poprawiono• ograniczenia przebywania na otwartej przestrzeni lub w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw w dniach występowania alertu II i III poziomu,
		ograniczenie korzystania z samochodów osobowych.	ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach występowania alertu III poziomu.	Ujednolicenie z wcześniejszymi zapisami PDK	TAK	Poprawiono: • ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach występowania alertu III poziomu.
21	Strona 67 wers 2 od góry	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej wraz z planem działań krótkoterminowych dotyczy obszaru strefy podkarpackiej określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. ¹⁸ Zakres dokumentu obejmuje analizy jakości powietrza dla następujących substancji:	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej wraz z planem działań krótkoterminowych dotyczy obszaru strefy podkarpackiej określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. ¹⁸ Zakres dokumentu obejmuje analizy jakości powietrza dla następujących substancji:	Uwaga techniczna	TAK	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej wraz z planem działań krótkoterminowych dotyczy obszaru strefy podkarpackiej określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. ¹⁸ Zakres dokumentu obejmuje analizy jakości powietrza dla następujących substancji:
22	Strona 69 wers 2 od góry	Strefa podkarpacka zajmuje powierzchnię 17 729,4 km ² . ²¹ Jest zamieszkiwana przez 21 944 064 osoby ²¹ .	Strefa podkarpacka zajmuje powierzchnię 17 729,4 km ² Jest zamieszkiwana przez 1 944 064 osoby ²¹	Uwaga techniczna	TAK	Strefa podkarpacka zajmuje powierzchnię 17 729,4 km ² . ²¹ Jest zamieszkiwana przez 1 944 064 osoby ²¹
23	Strona 69 tabela 19	Dla części stacji w kolumnie „metoda pomiaru” pojawia się zapis pasywne podczas gdy w kolumnie „badane substancje” nie wymieniono wskaźników monitorowanych metodami pasywnymi	Proponuje się zmianę tytułu na „Dane dotyczące stacji pomiarowych działających w strefie podkarpackiej w roku 2015 w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych” i usunięcie dla części stacji w kolumnie „Metoda pomiaru” zapisu pasywne lub uzupełnienie dla wszystkich stacji informacji w zakresie pomiarów pasywnych.	Zaktualizowanie informacji ze stanem faktycznym w zakresie stacji pomiarowych	TAK	Poprawiono tytuł tabeli: Dane dotyczące stacji pomiarowych działających w strefie podkarpackiej w roku 2015 w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych Usunięto: pasywną metodę pomiaru z tabeli
		Dla stacji PkPrzemGrunw w kolumnie „metoda pomiaru” w przypadku pomiarów manualnych wpisano PM2.5	Usunąć PM2.5 (w 2015 r pomiary manualne PM2.5 nie były prowadzone)	Zaktualizowanie informacji ze stanem faktycznym w zakresie stacji pomiarowych	TAK	Usunięto PM2,5
24	Strona 85 Tabela 29		Dla pyłu PM10 w kolumnie „Termin osiągnięcia poziomów normowanych” proponuje się wpisać rok 2005	Ujednolicenie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2012 poz 1031)	TAK	Uzupełniono w tabeli termin do 2005 roku
	Strona 85 wers 7 od dołu	Zgodnie z przeprowadzoną roczną oceną jakości powietrza w województwie strefa podkarpacka została zaklasyfikowana do klasy C (konieczność opracowania POP) ze względu na:	Zgodnie z przeprowadzoną dla 2015 roku roczną oceną jakości powietrza w województwie strefa podkarpacka została zaklasyfikowana do klasy C (konieczność opracowania POP) ze względu na:	Uszczegółowienie zapisu dotyczącego okresu, którego dotyczy ocena przyczyn zaliczenia strefy podkarpackiej do klasy C	TAK	Poprawiono: Zgodnie z przeprowadzoną dla 2015 roku oceną jakości powietrza w województwie strefa podkarpacka została zaklasyfikowana do klasy C (konieczność opracowania POP) ze względu na:

25		<ul style="list-style-type: none"> • przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych), 	<ul style="list-style-type: none"> • przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego oraz dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych), 		TAK	Poprawiono: • przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego oraz dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych),	
26	Strona 86 tabela 31		<p>Dla stacji pomiarowej Mielec, Partyzantów uzupełnić dane za rok 2010:</p> <p>stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] -41</p> <p>Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] -82</p> <p>Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] -0</p> <p>Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] -0</p> <p>Dla stacji pomiarowej Sanok, Sanowa za rok 2012</p> <p>Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] -2</p> <p>Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] -0</p>	Uzupełnienie brakujących danych w tabeli		TAK	Poprawiono zgodnie z propozycją
27	Strona 89 wers 1 od góry	Przekroczenie dopuszczalnej wartości średniorocznej 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane było na stacji pomiarowej w Jarosławiu w latach 2012, 2013i 2015. Przekroczenie wartości normatywnej rejestrowano również na stacji pomiarowej w Jaśle w 2010 i 2011 roku oraz na stacji w Mielcu w roku 2011 i 2013.	Przekroczenie dopuszczalnej wartości średniorocznej 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane było na stacji pomiarowej w Jarosławiu w latach 2012, 2013i 2015. Przekroczenie średniorocznej wartości normatywnej rejestrowano również na stacjach pomiarowych w Jaśle i w Krośnie w 2010 i 2011 roku, na stacji pomiarowej w Przemyśle w roku 2011 oraz na stacji w Mielcu w roku 2010,2011 i 2013.	Ujednolicenie zapisu z danymi z tabeli 31		TAK	Poprawiono: Przekroczenie dopuszczalnej wartości średniorocznej 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane było na stacji pomiarowej w Jarosławiu w latach 2012, 2013 i 2015. Przekroczenie średniorocznej wartości normatywnej rejestrowano również na stacjach pomiarowej w Jaśle i w Krośnie w 2010 i 2011 roku, na stacji pomiarowej w Przemyśle w roku 2011 oraz na stacji w Mielcu w roku 2010, 2011 i 2013.
28	Strona 89 wers 8 od dołu	W poprzednich latach przekroczenia poziomu progowego oraz alarmowego były notowane tylko w 2012 roku w Nisku, Krośnie, Jaśle, Mielcu i Jarosławiu.	W poprzednich latach przekroczenia poziomu progowego oraz alarmowego były notowane tylko w 2010 roku w Jaśle i Krośnie, w 2011 roku w Jaśle, w 2012 roku w Nisku, Krośnie, Jaśle, Mielcu, Sanoku i Jarosławiu, w 2013 roku w Jarosławiu.	Ujednolicenie zapisu z danymi z tabeli 31		TAK	Poprawiono: W poprzednich latach przekroczenia poziomu progowego oraz alarmowego były notowane w 2010 roku w Jaśle i Krośnie, w 2011 roku w Jaśle, w 2012 roku w Nisku, Krośnie, Jaśle, Mielcu, Sanoku i Jarosławiu, w 2013 w Jarosławiu.
29	Strona 90 tabela 32		<p>Dla stacji Jasło, Sikorskiego w 2013 roku zmienić „bd” na „niepełna seria”</p> <p>Dla lat 2010-2012 proponuje się podać wartości stężeń średniorocznych pyłu PM2.5 zaokrąglonych do pełnych wartości</p>	<p>Ujednolicenie zapisów z ocena jakości powietrza za rok 2013</p> <p>Ujednolicenie zapisów w tabeli. Obecnie na potrzeby rocznych ocen jakości powietrza dla porównania dotrzymania stężeń z poziomami</p>		TAK	Poprawiono zgodnie z propozycją
30	Strona 92 tabela 33		Dla lat 2010-2014 proponuje się podać wartości stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu zaokrąglonych do pełnych wartości	Ujednolicenie zapisów w tabeli. Obecnie na potrzeby rocznych ocen jakości powietrza dla porównania dotrzymania stężeń z poziomami dopuszczalnymi stosuje się zaokrąglenie uzyskanych wyników do pełnych wartości.		TAK	Poprawiono zgodnie z propozycją

31	Strona 105 wers 5 od góry	Sąsiedztwo strefy podkarpackiej z województwem małopolskim, w których problem jakości powietrza jest największy powoduje, że większa część zanieczyszczeń ulegająca przemianom fizykochemicznym w powietrzu wpływa na wysokość stężeń na obszarach województwa podkarpackiego, szczególnie jeśli chodzi o pył PM10, pył PM2,5 czy ozon .	Sąsiedztwo strefy podkarpackiej z województwem małopolskim, w których problem jakości powietrza jest największy powoduje, że większa część zanieczyszczeń ulegająca przemianom fizykochemicznym w powietrzu wpływa na wysokość stężeń na obszarach województwa podkarpackiego, szczególnie jeśli chodzi o pył PM10, pył PM2,5 czy benzo(a)piren .	Aktualizacja POP dotyczy benzo(a)pirenu	TAK	Poprawiono: Sąsiedztwo strefy podkarpackiej z województwem małopolskim, w których problem jakości powietrza jest największy powoduje, że większa część zanieczyszczeń ulegająca przemianom fizykochemicznym w powietrzu wpływa na wysokość stężeń na obszarach województwa podkarpackiego, szczególnie jeśli chodzi o pył PM10, pył PM2,5 czy benzo(a)piren.
32	Strona 124 wers 9 od dołu	W roku 2013 10 powiatach strefy podkarpackiej (powiat: jasielski, krośnieński, sanocki, lubaczowski, przemyski, przeworski, kolbuszowski, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski i m. Przemyśl) zlikwidowano łącznie 622 szt. pieców węglowych zastępując je proekologicznymi źródłami ciepła.	W roku 2013 w 10 powiatach strefy podkarpackiej (powiat: jasielski, krośnieński, sanocki, lubaczowski, przemyski, przeworski, kolbuszowski, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski i m. Przemyśl) zlikwidowano łącznie 622 szt. pieców węglowych zastępując je proekologicznymi źródłami ciepła.	Uwaga techniczna	TAK	Poprawiono: W roku 2013 w 10 powiatach strefy podkarpackiej (powiat: jasielski, krośnieński, sanocki, lubaczowski, przemyski, przeworski, kolbuszowski, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski i m. Przemyśl) zlikwidowano łącznie 622 szt. pieców węglowych zastępując je proekologicznymi źródłami ciepła.
33	Strona 142 wers 11 od góry	w opisie zadania PksPkSIM-SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW zawarto zapis: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy, na którym prowadzone są pomiary w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Sposób oraz forma przekazywania musi zapewniać szeroki dostęp społeczeństwa do informacji udostępnianych np. poprzez środki masowego przekazu. WIOŚ powinien przekazywać informacje o jakości powietrza poprzez ogólnodostępne bieżące komunikaty, tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej, sieć komórkową.	w opisie zadania PksPkSIM-SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW proponuje się zapis: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów gmin. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji o jakości powietrza w strefie np. poprzez tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej.	Uspójnienie z tabelą 11 Harmonogram rzeczowo-finansowy dziesiąte działanie	TAK	Poprawiono: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów gmin. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji o jakości powietrza w strefie np. poprzez tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej.
34	Strona 232 tabela 83	Dla części stacji w kolumnie „metoda pomiaru” pojawia się zapis pasywne podczas gdy w kolumnie „badane substancje” nie wymieniono wskaźników monitorowanych metodami pasywnymi	Proponuje się zmianę tytułu na „Dane dotyczące stacji pomiarowych działających w strefie podkarpackiej w roku 2015 w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych” i usunięcie dla części stacji w kolumnie „Metoda pomiaru” zapisu pasywne lub uzupełnienie dla wszystkich stacji informacji w zakresie pomiarów pasywnych.	Zaktualizowanie informacji ze stanem faktycznym w zakresie stacji pomiarowych	TAK	Poprawiono zgodnie z propozycją
		Dla stacji PkPrzemGrunw w kolumnie „metoda pomiaru” w przypadku pomiarów manualnych wpisano PM2.5	Usunąć PM2.5 (w 2015 r pomiary manualne PM2.5 nie były prowadzone)		TAK	Poprawiono zgodnie z propozycją
	Strona 154	Zadania WIOŚ:	Zadania WIOŚ:			

35	wers 6 od dołu	• bieżące monitorowanie jakości powietrza w województwie i przekazywanie wyników monitoringu do Zarządu Województwa.	• bieżące monitorowanie jakości powietrza w województwie i przekazywanie rocznej oceny jakości powietrza wyników monitoringu do Zarządu Województwa,	Doprecyzowanie zapisu. Zgodnie z art. 89.1a ustawy Prawo ochrony środowiska, WIOŚ przekazuje Zarządowi Województwa wyniki rocznej oceny jakości powietrza.	TAK	Poprawiono: • bieżące monitorowanie jakości powietrza w województwie i przekazywanie rocznej oceny jakości powietrza do Zarządu Województwa,
		• informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza,	• współpraca z Marszałkiem Województwa w zakresie informowania społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza,	Uspójnienie z wcześniejszymi zapisami Programu	TAK	Poprawiono: • współpraca z Marszałkiem Województwa w zakresie informowania społeczeństwa o aktualnym stanie jakości powietrza,
		• współpraca z lokalnymi mediami w celu przekazywania bieżącej informacji o jakości powietrza,	• — współpraca z lokalnymi mediami w celu przekazywania bieżącej informacji o jakości powietrza;	W przypadku wystąpienia poziomów stężeń wskazujących na ryzyko przekroczenia poziomów alarmowych lub przy wystąpieniu poziomów alarmowych informacje	TAK	Usunięto
36	Strona 242 tabela 91		Dla stacji pomiarowej Mielec, Partyzantów uzupełnić dane za rok 2010: stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] - 41 Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]- 82 Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]- 0 Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] - 0 Dla stacji pomiarowej Sanok, Sanowa za rok 2012 ujednolicić sposób podawania stężenia średniorocznego (zaokrąglić do jedności) – 31 i uzupełnić dane: Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]- 2 Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] - 0	Uzupełnienie brakujących danych w tabeli	TAK	Poprawiono zgodnie z propozycją

UMAR SZ UMAR SZ UMAR SZ UMAR SZ UMAR SZ UMAR SZ

	Lokalizacja	UWAGA	Proponuje się	Uzasadnienie	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
1	str. 13-29	brak przyporządkowania zadań do konkretnych gmin (nazwa)			TAK	Do harmonogramu dodano tabelę z wyszczególnieniem gmin, lat prowadzenia działań, efektu ekologicznego jaki należy osiągnąć oraz rodzaju prowadzonych działań
2	str. 28	system informowania mieszkańców- zadanie to jest kontynuacją zadania naprawczego, który ma na celu prognozowanie w oparciu o modele matematyczne stanu zanieczyszczenia powietrza na dzień dzisiejszy i dwa następne. Jego realizacja spoczywa na samorządzie województwa. Rolą prognoz jest przede wszystkim informowanie społeczeństwa o prognozowanej sytuacji, możliwości wystąpienia ryzyka zagrożeń zdrowia i zalecanym sposobie postępowania dla wrażliwych grup społecznych			TAK	Poprawiono: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów gmin. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji o jakości powietrza w strefie np. poprzez tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej. Zadanie zostało rozszerzone o udostępnianie informacji o prognozie stanu jakości powietrza w oparciu o modele matematyczne na dzień bieżący i dwa następne. Rolą prognoz jest przede wszystkim informowanie społeczeństwa o przyszłej sytuacji, możliwości wystąpienia ryzyka zagrożeń zdrowia i zalecanym sposobie postępowania dla wrażliwych grup ludności.

3	str. 35	Rysunek 4 - rok 2011 powinien być zaznaczony kolorem zielonym, natomiast 2015 kolorem niebieskim			TAK	Ujednolonocono z pozostałymi wykresami.
4	str. 39	brak nazw poszczególnych stacji			TAK	Uzupełniono zgodnie z uwagami szczegółowymi
5	str. 47	brak charakterystyki obszaru objętego PDK			TAK	W tabeli z obszarami przekroczeń określono charakter każdego z nich.
6	str. 55	brak schematu przepływu informacji w PDK			TAK	Dodano schematy dla poszczególnych rodzajów alertów
7	str. 81	Łączna powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu wynosi 469 070 ha			TAK	Poprwniono
8	str. 142	system informowania mieszkańców – patrz pkt. 3			TAK	Poprawiono: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów gmin. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji o jakości powietrza w strefie np. poprzez tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej. Zadanie zostało rozszerzone o udostępnianie informacji o prognozie stanu jakości powietrza w oparciu o modele matematyczne na dzień bieżący i dwa następne. Rolą prognoz jest przede wszystkim informowanie społeczeństwa o przyszłej sytuacji, możliwości wystąpienia ryzyka zagrożeń zdrowia i zalecanym sposobie postępowania dla wrażliwych grup ludności.
9	str. 154	Zadania Zarządu Województwa – należy dopisać „Stworzenie i utrzymanie systemu prognoz...”			TAK	Uzupełniono: • stworzenie i utrzymanie systemu prognoz jakości powietrza,
10	Str. 156	MONITOROWANIE REALIZACJI PRPGRAMU – brak odniesienia do wdrożonej i funkcjonującej w województwie podkarpackim e-sprawozdawczości, a jedynie przekopowano rozdział z wcześniejszego programu!!!;			NIE	punkt G 3. SIWZ stanowi iż należy dostosować platformę internetową e-sprawozdawczość w zakresie zadań ujętych w zaktualizowanym POP, zgodnie z tym zapisem i ustaleniami ze spotkania (28 kwietnia br w Rzeszowie) zastosowano zapisy i wskaźniki z obowiązujących już POP, dodatkowo brak zmian w rozdziale spowoduje iż samorządom będzie łatwiej zrozumieć APOP
11	Str. 218	nie uwzględniono wpływu Połańca i innych znaczących źródeł spoza województwa (SIWZ)				Uzupełniono zgodnie z poniższą uwagą
12		Brak danych o dużych źródłach punktowych spoza województwa (należy wymienić je enumeratywnie);			TAK	Uzupełniono o największe źródła pyłkowe znajdujące się w pasie 30 km od granicy strefy.

13		Brak szczegółowej analizy jakości powietrza w miejscowościach uzdrowiskowych Podkarpacia			TAK	Uzupełniono w części analizy pomiarów. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza za rok 2015 na obszarze podkarpackich uzdrowisk został dotrzymany zarówno średnioroczny poziom dopuszczalny PM10 jak i dopuszczalna ilość przekroczeń dobowych. Stężenia średnioroczne PM10 wyniosły odpowiednio: Polańczyk 5,3-7,5 µg /m3, Iwonicz- Zdrój 8,7-16,7 µg /m3, Horyniec-Zdrój 6,7- 9,5 µg /m3, Rymanów-Zdrój 6,6-14,3 µg /m3. Liczba dni z przekroczonym dopuszczalnym stężeniem średniodobowym PM10 wyniosła odpowiednio: Polańczyk - 0, Iwonicz- Zdrój - 0-18, Horyniec-Zdrój 0, Rymanów-Zdrój 0-17. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza wykonaną za rok 2015 na obszarze podkarpackich uzdrowisk został dotrzymany średnioroczny poziom dopuszczalny PM2,5. Stężenia średnioroczne PM2.5 wyniosły odpowiednio: Polańczyk 4,5-6,2 µg /m3, Iwonicz - Zdrój 6,4-13,2 µg /m3, Horyniec - Zdrój 5,6-7,9 µg /m3, Rymanów - Zdrój 5,5-11,8 µg /m3. . Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza wykonaną za rok 2015 na obszarze podkarpackich uzdrowisk średnioroczne stężenia B(a)P wyniosły odpowiednio: Polańczyk - 0,4-0,7 ng/m3, Iwonicz- Zdrój - 0,6-1,8 ng/m3
14		Brak projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego wprowadzającej ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji w których następuje spalanie paliw – zgodnie z art. 96 ustawy Poś oraz analizy konieczności zastosowania tego instrumentu prawnego oraz oceny, w szczególności w zakresie jego kosztów i skuteczności!			TAK/NIE	Uzupełniono w dokumencie analizę konieczności zastosowania art. 96 ustawy POŚ. Natomiast na spotkaniu otwierającym projekt (28.04.2016 w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie) ustalono iż propozycja projektu uchwały będzie dostarczona przez Wykonawcę razem ze wszystkimi przedmiotami odbioru 15 września 2016 roku.
15		Brak wytycznych co do potrzeby wprowadzenia ograniczeń w stosowaniu paliw;			TAK	Uzupełniono. Dodatkowo w ramach analizy zasadności wprowadzania pewnych ograniczeń w zakresie działań naprawczych wskazano iż nie ma konieczności wprowadzenia dodatkowych regulacji zgodnie z art. 96
16		Projekt uchwały Sejmiku do zmiany			TAK	Poprawiono zgodnie z uchwałą nr XXXIII/608/13
17		Twarde projekty winny mieć oszacowany efekt;				Odniesiono się do uwagi w uwagach szczegółowych.
18		Działania opisane zbyt ogólnie, bez określenia efektu ekologicznego np. podłączenie do sieci ciepłej czy mycie kół samochodów wyjeżdżających z budów;				Odniesiono się do uwagi w uwagach szczegółowych.
19	str 9	brak opisu stacji monitoringowych (miasta)			TAK	Poprawiono zgodnie z poniższymi uwagami
20	Strona 9/10	W strefie podkarpackiej w 2015 roku przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 zanotowano na wszystkich stacjach pomiarowych (9 punktów pomiarowych).	W strefie podkarpackiej w 2015 roku przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 zanotowano na wszystkich stacjach pomiarowych (9 punktów pomiarowych nazwy stacji).	Należy wprowadzić nazwy stacji dla większej orientacji gdzie występują przekroczenia danej normy.	TAK	Poprawiono: W strefie podkarpackiej w 2015 roku przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 zanotowano na wszystkich stacjach pomiarowych zlokalizowanych w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, w Jaśle przy ul. Sikorskiego, w Krośnie przy ul. Kletówki, w Mielcu przy ul. Partyzantów i Solskiego, w Nisku przy ul. Szklarniowej, w Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, w Sanoku przy ul. Sadowej oraz w Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej.
21		Na jednej stacji pomiarowej zarejestrowano również przekroczenie wartości dopuszczalnej stężenia średniorocznego (44 µg/m ³ / 40 µg/m ³ wartości dopuszczalnej).	Na jednej stacji pomiarowej (nazwa stacji) zarejestrowano również przekroczenie wartości dopuszczalnej stężenia średniorocznego (44 µg/m ³ / 40 µg/m ³ wartości dopuszczalnej).		TAK	Poprawiono: Na stacji pomiarowej w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej zarejestrowano również przekroczenie wartości dopuszczalnej stężenia średniorocznego (44 µg/m ³ / 40 µg/m ³ wartości dopuszczalnej).

22		W zakresie stężeń pyłu PM2,5 nieznaczne wartości przekroczeń zanotowano na dwóch spośród pięciu funkcjonujących stanowiskach pomiarowych w strefie.	W zakresie stężeń pyłu PM2,5 nieznaczne wartości przekroczeń zanotowano na dwóch (nazwy stacji) spośród pięciu funkcjonujących stanowiskach pomiarowych w strefie.		TAK	Poprawiono: W strefie pomiary stężeń pyłu PM2,5 prowadzone były w 2015 roku na 5 stanowiskach. Nieznaczne wartości przekroczeń zanotowano na stacjach zlokalizowanych w Przemysłu przy ul. Grunwaldzkiej i w Mielcu przy ul. Solskiego.
23		Przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu notowane były w 2015 roku na wszystkich 9 stacjach pomiarowych w strefie. Rejestrowane wartości przekraczały normę nawet ośmiokrotnie.	Przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu notowane były w 2015 roku na wszystkich 9 stacjach pomiarowych (nazwa stacji) w strefie. Rejestrowane wartości przekraczały normę nawet ośmiokrotnie.		TAK	Poprawiono: Przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu notowane były w 2015 roku na wszystkich 9 stacjach pomiarowych w strefie zlokalizowanych w Dębicy przy ul. Grotgera, Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, Jaśle przy ul. Sikorskiego, Krośnie przy ul. Kletówki, Mielcu przy ul. Partyzantów, Nisku przy ul. Szklarniowej, Przemysłu przy ul. Grunwaldzkiej, Sanoku przy ul. Sadowej i Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej.
24	Strona 13, tabela 2	Opracowanie i wdrożenie Programu ograniczania niskiej emisji obejmującego likwidację lub wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej, wymianę na urządzenia gazowe lub urządzenia na paliwo stałe spełniające wymagania klasy 4 lub 5 normy PN-EN 303:5/2012	Opracowanie i wdrożenie Programu ograniczania niskiej emisji obejmującego likwidację lub wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej, wymianę na urządzenia gazowe lub urządzenia na paliwo stałe spełniające wymagania klasy 4 lub 5 normy PN-EN 303:5/2012	Sugeruje się wprowadzenie hierarchizacji wymiany kotłów, (pierwszeństwo do wymiany mają kotły najniższej klasy, wówczas kotły klasy 4 mogą pozostać w użytkowaniu)	NIE	Rynek urządzeń na paliwa stałe nie jest gotowy swtosowanie przez Użytkowników tylko kotłów klasy 5 normy PN-EN 303:5/2012, przy taki zapisie działania może okazać iż samorzady nie mogą realizować tego typu zadań gdyż brak jest dostępności urządzeń spełniających tak surowe normy.
25	Strony 13/14 tabela 2	W wierszu „Planowany termin wykonania” jest ilość m ² przypisana do danego działania naprawczego w poszczególnych latach	W wierszu „Planowany termin wykonania” powinna być ilość m ² przypisana do danego zadania i do konkretnej, wymienionej z nazwy gminy	Taki podział jest konieczny z uwagi na monitorowanie efektu ekologicznego na obszarach przekroczeń na terenie konkretnej gminy.	TAK	Do harmonogramu dodano tabelę z wyszczególnieniem gmin, lat prowadzenia działań, efektu ekologicznego jaki należy osiągnąć oraz rodzaju prowadzonych działań
26	Strony 14/15 tabela 2	W wierszu „Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN” wymienione są koszty poszczególnych działań	W wierszu „Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN” powinny być wyszczególnione koszty dla konkretnej gminy wymienionej z nazwy	Taki podział jest konieczny z uwagi na wskazanie kosztów konkretnej gminie.	TAK	Do harmonogramu dodano tabelę z wyszczególnieniem gmin, lat prowadzenia działań, efektu ekologicznego jaki należy osiągnąć oraz rodzaju prowadzonych działań
27	Strona 15, tabela 2	W wierszu „Źródła finansowania” wymienione są: Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska	W wierszu „Źródła finansowania” powinno być: Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska, RPO	W RPO na lata 2014-2020 zabezpieczono środki finansowe na realizację zadań zawartych w pop-ach.	TAK	Poprawiono: Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska, RPO
28	Strony od 16 do 17, tabela 3	W wierszu „Planowany termin wykonania” jest ilość m ² przypisana do danego działania naprawczego w poszczególnych latach	W wierszu „Planowany termin wykonania” powinna być ilość m ² przypisana do danego zadania i do konkretnej, wymienionej z nazwy gminy	Taki podział jest konieczny z uwagi na monitorowanie efektu ekologicznego na obszarach przekroczeń na terenie konkretnej gminy.	TAK	Do harmonogramu dodano tabelę z wyszczególnieniem gmin, lat prowadzenia działań, efektu ekologicznego jaki należy osiągnąć oraz rodzaju prowadzonych działań
29	Strony od 17 do 18, tabela 3	W wierszu „Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN” wymienione są koszty poszczególnych działań	W wierszu „Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN” powinny być wyszczególnione koszty dla konkretnej gminy wymienionej z nazwy	Taki podział jest konieczny z uwagi na wskazanie kosztów konkretnej gminie.	TAK	Do harmonogramu dodano tabelę z wyszczególnieniem gmin, lat prowadzenia działań, efektu ekologicznego jaki należy osiągnąć oraz rodzaju prowadzonych działań
30	Strona 21 Tabela 4	W wierszu „Źródła finansowania” wymienione są: Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska	W wierszu „Źródła finansowania” powinno być: Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska, RPO	W RPO na lata 2014-2020 zabezpieczono środki finansowe na realizację zadań zawartych w pop-ach.	TAK	Poprawiono: Środki własne, samorządów, środki właścicieli budynków WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, RPO
31	Strona 23 Tabela 6	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” jest: Brak możliwości oszacowania	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” należy oszacować efekt ekologiczny	Twarde projekty winny mieć oszacowany efekt ekologiczny.	NIE	Nie jest możliwym oszacowanie liczby osób, do których dotrze informacja zawarta w akcji edukacyjnej i ilość osób, która zastosuje się do zaleceń zatem niemożliwy jest do oszacowania efekt ekologiczny takiego działania.

32	Strona 25 Tabela 8	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” jest: Brak możliwości oszacowania	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” należy oszacować efekt ekologiczny	Twarde projekty winny mieć oszacowany efekt ekologiczny.	NIE	Działanie polega na stosowaniu zapisów w dokumentach i jest podstawą do wdrożenia kontroli polegających na informowaniu i karaniu osób spalających odpady biogenne. Dodatkowo nie jest możliwym oszacowanie liczby palenisk odpadów biogenych i liczba ich redukcji, a zatem niemożliwy jest do oszacowania efekt ekologiczny działania.
33	Strona 26 Tabela 9	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” jest: Brak możliwości oszacowania	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” należy oszacować efekt ekologiczny	Twarde projekty winny mieć oszacowany efekt ekologiczny.	NIE	Działanie polega na rozbudowie sieci ciepłowniczej i gazowej a nie na podłączaniu konkretnej liczby m2 lokali. Oszacowanie efektu ekologicznego podłączenia lokali w wyniku rozbudowy sieci ciepłowniczej czy gazowej dublowałoby efekt ekologiczny oszacowany dla działania pierwszego i drugiego.
34	Strona 27 tabela 10	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” jest: Brak możliwości oszacowania	W wierszu „Szacowany efekt ekologiczny” należy oszacować efekt ekologiczny	Twarde projekty winny mieć oszacowany efekt ekologiczny.	NIE	Nie jest możliwe oszacowanie liczby działań jakie będą prowadziły do ograniczenia emisji nieorganizowanej jak i tego na czym dokładnie będą polegać i jakie parametry będą obejmowały, jest to kluczową kwestią przy obliczaniu efektu ekologicznego.
35	Strona 31	Dodatkowe obszary przekroczeń wynikają ze zwiększenia zasięgu występujących już w 2011 i ich bliskiego sąsiedztwa.	Dodatkowe obszary przekroczeń wynikają ze zwiększenia zasięgu występujących już w 2011 roku obszarów podwyższonych stężeń i ich bliskiego sąsiedztwa.	Błędne wnioski z diagnozy. Z naszej analizy wynika, że są to zupełnie nowe obszary, które nie leżą w bliskiej odległości od obszarów przekroczeń z 2011 roku.	TAK	Faktycznie przedstawiona w dokumencie diagnoza wskazywała, że wszystkie nowe obszary przekroczeń związane są z rozszerzeniem zidentyfikowanych obszarów w 2011 roku a było to nadużycie. Doprecyzowano zapis: Obszary przekroczeń, które zidentyfikowane zostały w roku 2015 na terenie gmin Jedlicze, Korczyna, Krasne, Lesko i Przeworsk wynikają ze zwiększenia zasięgu występujących już w 2011 roku obszarów podwyższonych stężeń i ich bliskiego sąsiedztwa. Pozostałe gminy są nowymi obszarami przekroczeń.

36	Strona 32	Podobnie jak w przypadku obszarów wyznaczonych ze względu na przekroczenia stężeń dobowych pyłu PM10 powiększenie obszaru przekroczeń o kolejne gminy wynikało z ich bliskiego sąsiedztwa z wcześniej wyznaczonymi gminami oraz identyfikacji zupełnie nowych obszarów.	Podobnie jak w przypadku obszarów wyznaczonych ze względu na przekroczenia stężeń dobowych pyłu PM10 powiększenie obszaru przekroczeń o kolejne gminy wynikało z ich bliskiego sąsiedztwa z wcześniej wyznaczonymi gminami oraz identyfikacji zupełnie nowych obszarów.	Błędne wnioski z diagnozy. Z naszej analizy wynika, że są to zupełnie nowe obszary, które nie leżą w bliskiej odległości od obszarów przekroczeń z 2011 roku.	TAK	Zapis usunięto.
37 38	Strona 39	Pył zawieszony PM10 przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinnego (50 µg/m3) – na każdej stacji pomiarowej, na której prowadzono pomiary w 2015 roku w strefie,	Pył zawieszony PM10 przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinnego (50 µg/m3) – na każdej stacji pomiarowej (nazwy stacji), na której prowadzono pomiary w 2015 roku w strefie,	Należy wprowadzić nazwy stacji dla większej orientacji gdzie występują przekroczenia danej normy.	TAK	Poprawiono: • przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinnego (50 µg/m3) – na każdej stacji pomiarowej (w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, w Jaśle przy ul. Sikorskiego, w Krośnie przy ul. Kletówki, w Mielcu przy ul. Partyzantów i Solskiego, w Nisku przy ul. Szklarniowej, w Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, w Sanoku przy ul. Sadowej oraz w Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej), na której prowadzono pomiary w 2015 roku w strefie,
39		dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinnego (35 razy/rok) – na każdej stacji pomiarowej, na której prowadzone były pomiary w 2015 roku w strefie,	dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinnego (35 razy/rok) – na każdej stacji pomiarowej (nazwy stacji) na której prowadzone były pomiary w 2015 roku w strefie,		TAK	Poprawiono: • dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinnego (35 razy/rok) – na każdej stacji pomiarowej (w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, w Jaśle przy ul. Sikorskiego, w Krośnie przy ul. Kletówki, w Mielcu przy ul. Partyzantów i Solskiego, w Nisku przy ul. Szklarniowej, w Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, w Sanoku przy ul. Sadowej oraz w Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej), na której prowadzone były pomiary w 2015 roku w strefie,
40		Poziom docelowy stężenia średniorocznego wynosi 1 ng/m ³ i powinien być zostać osiągnięty w 2013 roku. W 2015 roku poziom ten przekroczony został na wszystkich stacjach zlokalizowanych w strefie.	Poziom docelowy stężenia średniorocznego wynosi 1 ng/m ³ i powinien być zostać osiągnięty w 2013 roku. W 2015 roku poziom ten przekroczony został na wszystkich stacjach zlokalizowanych w strefie (nazwy stacji).		TAK	Poprawiono: Poziom docelowy stężenia średniorocznego wynosi 1 ng/m ³ i powinien być zostać osiągnięty w 2013 roku. W 2015 roku poziom ten przekroczony został na wszystkich stacjach zlokalizowanych w strefie (w Dębicy przy ul. Grotgera, Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, Jaśle przy ul. Sikorskiego, Krośnie przy ul. Kletówki, Mielcu przy ul. Partyzantów, Nisku przy ul. Szklarniowej, Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, Sanoku przy ul. Sadowej i Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej).
41	Strona 48 Tabela 17	Działanie „Całkowity zakaz palenia odpadów biogennych (liści, gałęzi, trawy)”	Działanie „ Całkowity zakaz palenia odpadów biogennych (liści, gałęzi, trawy) ” proponuje się zamienić na Wzmożenie kontroli zakazu palenia odpadów biogennych (liści, gałęzi, trawy) .	Ponieważ jest to istniejący zakaz ustawy, nie należy go wprowadzać, a jedynie zwiększyć częstotliwość kontroli jego egzekwowania (wskaźniki kontroli).	TAK	Poprawiono: Wzmożenie kontroli zakazu palenia odpadów biogennych (liści, gałęzi, trawy)
42	Strona 49 Tabela 17	Działanie „Zakaz spalania odpadów w paleniskach domowych”	Działanie Zakaz spalania odpadów w paleniskach domowych proponuje się zamienić na Wzmożenie kontroli zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Ponieważ jest to istniejący zakaz ustawy, nie należy go wprowadzać, a jedynie zwiększyć częstotliwość kontroli jego egzekwowania (wskaźniki kontroli).	TAK	Poprawiono: Wzmożenie kontroli zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych

43	Strona 53	prowodzi kontrole przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych jak i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego.	prowodzi kontrole przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych jak i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (dopisać częstotliwość kontroli)	Należy wprowadzić wskaźnik kontroli	TAK	Uzupełniono: prowadzi kontrole przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych jak i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (codziennie na obszarze przekroczeń, w dniach wystąpienia przekroczeń wartości stężeń progu informowania oraz alarmowych pyłu PM10).
44	Strona 81	Na terenie strefy podkarpackiej występuje 13 obszarów chronionego krajobrazu z uregulowaną sytuacją prawną (Wschodniobeskidzki, Beskidu Niskiego, Czarnorzecki, Przemysko-Dynowski, Sieniawski, Roztoczański, Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski, Sokołowsko-Wilczowolski, Hyżniewsko-Gwoźniński, Kuryłowski, Brzózniński, Zmysłowski, Strzyżowsko-Sędziszowski) o łącznej powierzchni 470467,00 ha.	Na terenie strefy podkarpackiej występuje 13 obszarów chronionego krajobrazu z uregulowaną sytuacją prawną (Wschodniobeskidzki, Beskidu Niskiego, Czarnorzecki, Przemysko-Dynowski, Sieniawski, Roztoczański, Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski, Sokołowsko-Wilczowolski, Hyżniewsko-Gwoźniński, Kuryłowski, Brzózniński, Zmysłowski, Strzyżowsko-Sędziszowski) o łącznej powierzchni 469 070,00 ha.	Błędnie podana powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu .	TAK	Poprawiono: Na terenie strefy podkarpackiej występuje 13 obszarów chronionego krajobrazu z uregulowaną sytuacją prawną (Wschodniobeskidzki, Beskidu Niskiego, Czarnorzecki, Przemysko-Dynowski, Sieniawski, Roztoczański, Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski, Sokołowsko-Wilczowolski, Hyżniewsko-Gwoźniński, Kuryłowski, Brzózniński, Zmysłowski, Strzyżowsko-Sędziszowski) o łącznej powierzchni 469 070,00 ha.
45	Strona 141	W działaniu PksPkMMU – CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO	W działaniu PksPkMMU – CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO	Taki nakaz należy wprowadzić jako prawo miejscowe w celu możliwości egzekwowania tego obowiązku i kontroli w tym zakresie.	TAK	Należy szczególnie wziąć pod uwagę obszary wyjazdowe z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących na drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych
46		Należy szczególnie wziąć pod uwagę obszary wyjazdowe z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących na drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów.	Należy szczególnie wziąć pod uwagę obszary wyjazdowe z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących na drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów. Należy wprowadzić jako prawo miejscowe.		TAK	Należy szczególnie wziąć pod uwagę obszary wyjazdowe z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących na drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów. Nakaz ten powinien być wpisany w miejscowych regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach w celu możliwości jego egzekwowania
47	Strona 141	W przypadku braku planów zagospodarowania przestrzennego w decyzjach o warunkach zabudowy należy wskazywać stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza.	W przypadku braku planów zagospodarowania przestrzennego w decyzjach o warunkach zabudowy należy wskazywać stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza (należy wskazać rodzaj źródeł ciepła, minimalne parametry urządzeń grzewczych i paliw).	Należy ten wymóg opisać bardziej konkretnie w celu jego egzekwowania..	TAK	Uzupełniono: W przypadku braku planów zagospodarowania przestrzennego w decyzjach o warunkach zabudowy należy wskazywać stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza (o ile to technicznie możliwe podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej i gazowej, korzystanie z kotłów opalanych olejem opałowym oraz korzystanie ze źródeł spalania paliw stałych spełniających wymagania 5 klasy według normy PN-EN 303-5:2012, która określa standardy emisyjne dla urządzeń na paliwa stałe o małej mocy do 500 kW bądź korzystanie ze źródeł odnawialnych).
48	Strona 142	utwardzeniu nawierzchni po której poruszają się samochody ciężarowe na terenie zakładów,	utwardzeniu nawierzchni po której poruszają się samochody ciężarowe na terenie zakładów, utrzymanie czystości ulic, dróg (prawo miejscowe)	W celu uzyskania efektu ekologicznego ulice i drogi powinny być czyszczone na bieżąco	NIE	Uwaga jest niezrozumiała utwardzenie a czyszczenie dróg?
49	Strona 142	PksPkSIM - SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW	PksPkSIM - SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW	Uwaga techniczna	NIE	Uwaga jest niezrozumiała

50		Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy, na którym prowadzone są pomiary w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Sposób oraz forma przekazywania musi zapewniać szeroki dostęp społeczeństwa do informacji udostępnianych np. poprzez środki masowego przekazu. WIOŚ powinien przekazywać informacje o jakości powietrza poprzez ogólnodostępne bieżące komunikaty, tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej, sieć komórkową.	System informowania mieszkańców- zadanie to jest kontynuacją zadania naprawczego, który ma na celu prognozowanie w oparciu o modele matematyczne stanu zanieczyszczenia powietrza na dzień dzisiejszy i dwa następne. Jego realizacja spoczywa na samorządzie województwa. Rolą prognoz jest przede wszystkim informowanie społeczeństwa o prognozowanej sytuacji, możliwości wystąpienia ryzyka zagrożeń zdrowia i zalecanym sposobie postępowania dla wrażliwych grup społecznych.		TAK	Poprawiono: Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów gmin. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do
51	Strona 147	Jak mówią wyniki badań, zanieczyszczenie powietrza w Polsce przyczynia się do 45 tys.	Jak mówią wyniki badań (źródło danych), zanieczyszczenie powietrza w Polsce przyczynia się do 45 tys.	Należy wskazać źródło danych.	TAK	Uzupełniono źródło danych: http://waznamisjzdrowaemisja.pl/wywiady/ile-kosztuje-nas-niska-emisja/
52	Strona 155	Zadania Policji, Straży Miejskiej i Gminnej: · kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów komunalnych w indywidualnych systemach grzewczych zgodnie z art. 379 ustawy POŚ,	Zadania Policji, Straży Miejskiej i Gminnej: · kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów komunalnych w indywidualnych systemach grzewczych zgodnie z art. 379 ustawy POŚ, · kontrola w zakresie mycia kół samochodów wyjeżdżających z terenu budowy	W celu zwiększenia skuteczności działań naprawczych należy zwiększać kontrolę przestrzegania nakazów i zakazów zawartych w programie	TAK	Dopisano: Zadania Policji, Straży Miejskiej i Gminnej: • kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów komunalnych w indywidualnych systemach grzewczych zgodnie z art. 379 ustawy POŚ, • kontrole w zakresie mycia kół samochodów wyjeżdżających z terenu budowy,
53	Strona 156	MONITOROWANIE REALIZACJI PRPGRAMU – brak odniesienia do wdrożonej i funkcjonującej w województwie podkarpackim e-sprawozdawczości,	MONITOROWANIE REALIZACJI PRPGRAMU – należy opisać funkcjonującą od 2014 roku platformę internetową za pomocą której samorządy województwa podkarpackiego przesyłają do urzędu marszałkowskiego sprawozdania z realizacji zadań naprawczych zawartych w programie tzw. e-sprawozdawczość	Przekopiowano rozdział z wcześniejszego programu, a nie uwzględniono podjętych działań przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w zakresie sprawozdawczości i monitorowania programu ochrony powietrza oraz jego skuteczności, w tym efektu ekologicznego. W związku z powyższym należy przeredagować cały rozdział.	NIE	Rozdział może być przeredagowany po udostępnieniu przez Zamawiającego dostępu do platformy
54	Strona 161	W celu przekazywania informacji o programie należy wykorzystać następujące wskaźniki realizacji programu w ciągu roku (w okresie sprawozdawczym):	W celu przekazywania informacji o programie należy wykorzystać następujące wskaźniki realizacji programu w ciągu roku (w okresie sprawozdawczym):	Powstawanie nowych źródeł nie jest wskaźnikiem poprawy jakości powietrza i tym samym realizacji naprawczego programu ochrony powietrza.	TAK	Usunięto zgodnie z poniższą uwaga szczegółową
55	str. 163	Oдноśnie emisji punktowej:	Oдноśnie emisji punktowej:			
56		· liczba i rodzaj wybudowanych nowych źródeł technologicznych [szt.],	· — liczba i rodzaj wybudowanych nowych źródeł technologicznych [szt.],		TAK	Usunięto
57		· liczba i rodzaj wybudowanych nowych źródeł energetycznych [szt.],	· — liczba i rodzaj wybudowanych nowych źródeł energetycznych [szt.],		TAK	Usunięto

informowania, nie
alarmowej, alarmowa
dotyczy III alertu

Lp.	Lokalizacja	Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
			Wójt Gminy Kuryłówka		
			OPINIA POZYTYWNA		
			Urząd Gminy w Iwierzycach		
			OPINIA POZYTYWNA		
			Wójt Gminy Rokietnica		
			OPINIA POZYTYWNA		
			Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Dęba		
			OPINIA POZYTYWNA		
			Urząd Miasta i Gminy Lesko		
			OPINIA POZYTYWNA		
			Gmina Baranów Sandomierski		
			OPINIA POZYTYWNA		
			Starostwo Powiatowe w Lubaczowie		
			OPINIA POZYTYWNA		

1.	Kod działania naprawczego PksPKUCP	Należy dodać zapis: "zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie handlu samochodami używanymi oraz naprawy samochodów na obszarach nie przeznaczonych na taki cel w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu"	Bardzo często mamy do czynienia z nielegalną działalnością podczas której następuje ponadnormatywna emisja spalin oraz prowadzący zakłady naprawcze, spalają na swoich posesjach odpady niebezpieczne typu opakowania po silikonach, klejach, rozpuszczalnikach, gumy itp. Ten problem jest pominięty zarówno w Programie Ochrony Powietrza, jak również w aktualizacji Programu Ochrony Powietrza dla strefy podkarpackiej.	NIE	W Programie ochrony powietrza nie można wytyczyć zadania polegającego na zakazie prowadzenia działalności gospodarczej. Można natomiast kontrolować zakłady, w których taki proceder zachodzi i nakładać na nie kary.
	Kod działania 2 naprawczego PksPKEEK	W miejscu jednostka realizująca zadanie dodać: starostwa powiatowe	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie o dwóch lat organizuje piknik ekologiczny pn. "Zamień Odpady na Drzewa", które ma na celu popularyzację wiedzy o ekologii, uświadomienie społeczeństwu jak ważne jest segregowanie odpadów w naszych domach oraz dbanie o środowisko. Istotnym elementem pikniku jest edukacja. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych. W wydarzeniu biorą udział dzieci w różnych przedziałach wiekowych, jak i osoby dorosłe. Z uwagi na ograniczone środki finansowe, proponuje się wpisanie tego typu przedsięwzięć do Planu Działań Naprawczych z możliwością aplikowania o dofinansowanie do WFOŚiGW	TAK	Uzupełniono: Prezydenci, burmistrzowie miast, marszałek województwa, starostwie powiatów, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne

			Wójt Gminy Wojaszówka		
			OPINIA POZYTYWNA		

Wójt Gminy Majdan Królewski
OPINIA POZYTYWNA
Prezydent Miasta Krosna
Brak opinii

Zapis o zakazie likwidacji sieci ciepłej i przyłączy uniemożliwi likwidację odcinków wyłączonych z eksploatacji przy przebudowie i rozbudowie sieci. Opis działania w tabeli jest niepotrzebnie rozdzielony na dwa punkty, ponieważ wprowadzanie odpowiednich zapisów i rozwiązań w planach miejscowych oznacza ich uchwalenie (str. 36 działanie 6)

TAK

Zapis o zakazie likwidacji sieci ciepłowniczej został doszczegółowieony odnośnie przypadków odłączania się od sieci ciepłowniczej lub jej zamykania odcinków ze względów ekonomicznych. Zakaz likwidacji nie obowiązuje odcinków wyłączonych z eksploatacji. Zapis o zakazie stosowania paliw stałych dotyczy projektowanej zabudowy (zgodnie z opisem działania w tabeli), natomiast stosowanie wysokosprawnych kotłów węglowych dotyczy ogrzewania lokali istniejących, w których nie ma dostępu do sieci ciepłowniczej ani gazowej i lokale te do tej pory ogrzewane były paliwem przy użyciu pieców niskosprawnych

Zapis o zakazie stosowania paliw stałych wpisany w działaniu szóstym (str. 36) jest sprzeczny z opisem działania PksPkPZP gdzie wskazuje się na korzystanie ze źródeł spalania paliw stałych spełniających wymagania 5 kalsy (str. 156)

NIE

W opisie działań naprawczych należy doprecyzować, że ograniczenie lokalizacji centrów logistycznych i handlowych ma dotyczyć centrów miast (str. 156 - opis działań PksPkPZP) Wskaźnik dla działania szóstego w postaci liczby planów, proponuje się zmienić lub rozszerzyć o określenie powierzchni gminy objętej planami z zapisami dotyczącymi ograniczenia emisji pyłów (str. 37 - działanie szóste)

TAK

Uzupełniono: Dodatkowo muszą zawierać ograniczenia w zakresie lokalizacji obiektów (powinny znajdować się poza centrami miast), których funkcjonowanie powoduje wzmożone natężenie ruchu takich jak centra logistyczne czy centra handlowe. proponuje się wprowadzenie dodatkowego miernika: Procent pokrycia powierzchni gminy Planami, w których zawarto niniejsze zapisy z działania szóstego [%]

W tabeli dot. Działają dla alertu Poziom III kod działania PodIIIIMy, proponuje się dodać do jednostek kontrolnych również Zarządzających drogami (str. 62)

TAK

NIE

Wykonujący zadanie nie może go kontrolować, musi być do tego powołana jednostka niezależna.

Proponuje się w punkcie 9.1 Skuteczność przeprowadzonych działań w zdaniu "Ponadto w POP przedstawiono działania zmierzające do ograniczenia emisji komunikacyjnej (pyły) na terenach miast, polegające na czyszczeniu jezdni na mokro i z całkowitym wysuszeniem przed wznowieniem ruchu", skreślić zapis: "i całkowitym wysuszeniem przed wznowieniem ruchu" (str. 137)

TAK

Obecny zapis: Ponadto w POP przedstawiono działania zmierzające do ograniczenia emisji komunikacyjnej (pyły) na terenach miast, polegające na czyszczeniu jezdni na mokro.

W zapisach aktualizacji programu dot. Ograniczenia emisji liniowej (emisja pyłu z dróg) proponuje się wyjaśnienie różnic zapisu dot. Czyszczenia ulic na mokro a mycia ulic na mokro. Pojęcia te niejednokrotnie są rozumiane jako te same działania i dotyczą oczyszczania ulic na mokro.

TAK

Różnicy w sposobie i znaczeniu realizacji działania nie ma. W projekcie wszystkie zapisy zostały ujednoczone do "czyszczenia ulic na mokro"

Wójt Gminy Chmielnik
OPINIA POZYTYWNA
Wójt Gminy Miejsce Piastowe
OPINIA POZYTYWNA
Starosta Powiatu Mieleckiego

Obszar miasta Mielec nie został ujęty w zadaniach czyszczenia ulic na mokro w ramach dziania czwartego (PksPkMMu) obniżenie emisji komunikacyjnych, pomimo iż został on ujęty w obszarach przekroczeń stężeń dobowych i średniorocznych pyłu zawieszzonego PM10 oraz stężeń średniorocznych pyłu PM2,5

NIE

W Mielcu jako główną przyczynę występowania przekroczeń stężeń substancji uważa się emisję powierzchniową, emisja liniowa nie stanowi znaczącego udziału w stężeniach zanieczyszczeń dlatego nie wskazano w gminie miejskiej Mielec obligatoryjnie czyszczenia ulic na mokro. Działanie oczywiście może być realizowane jako działanie wspomagające do obniżenia stężeń zanieczyszczeń pyłowych w powietrzu.

Proszę o analizę zapisu działań krótkoterminowych w strefie podkarpackiej dla pyłu zawieszzonego PM10, PM2,5 i BaP, dla poziomu II w przypadku wystąpienia przekroczenia proggu informowania oraz Poziomu III w razie wystąpienia przekroczenia wartości alarmowej (tabela 19, str. 60)

NIE

Zgodnie z poziomami stężeń substancji, które określone zostały w Rozporządzeniu MŚ dotyczące poziomów niektórych substancji w powietrzu, poziom II dotyczy jedynie pyłu PM10 ze względu na próg informowania społeczeństwa (200 mikrog/m3) i poziom III ze względu na przekroczenie wartości alarmowej PM10 (300mikrog/m3) i nie dotyczą zanieczyszczeń pyłem PM2,5 oraz BaP. Parametry paliwa stałego węglowego zostały uzupełnione w Programie. Zalecenie stosowania paliw stałego lepszej jakości dotyczy paliw o wilgotności poniżej 15% i zawartości popiołu poniżej 15%.oraz kaloryczności powyżej 21 MJ/kg

sprecyzowanie zapisu: "zalecenie ogrzewania węglem lepszej jakości " (np. wartość opałowa, zawartość popiołu) - kod działania PodIom

TAK

rozszerzenie zapisu w zakresie podmiotu realizującego zadanie o odpowiedni organ lub podmiot w ramach sposobu działania: "wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych" (np. MKS, PKS) - kod działania PodIIIkm,

TAK

Uzupełniono: obywatele, przewoźnicy (np. PKS, MZK, MPK, MKS itp.)

poprawić błędny zapis "mycie na mokro" na "czyszczenie na mokro" zgodnie z zapisem działania naprawczego nuem cztery kod działania PodIIIMy, - podobny zapis pojawia się w tabeli nr 66 na stronie 183

TAK

Ujednociono w całości dokumentu do "czyszczenie na mokro"

Wśród zestawienia jednostek organizacyjnych o największej emisji punktowej BaP na obszarze strefy podkarpackiej (tab. 70 str. 201) wskazano instalację należącą GEYER & HOSAJA Sp. Z o. o. zlokalizowaną w gminie Radomyśl Wielki. Według przedłożonej dokumentacji do wniosku o uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza procesy techniczno-technologiczne prowadzone w instalacji nie powodują emisji do środowiska BaP. Prawdopodobnie informacja ta dotyczy instalacji zlokalizowanej w Przeworsku.

TAK

Zapis ten został zmieniony, ponieważ faktycznie emisja dotyczy zakładu w Przeworsku

W zapisie sieci ciepłowniczych na str. 208 projektu, podano błędną nazwę jednego z właścicieli. Proszę o dokonanie korekty i zmianę E-Star Elektrociepłownia Mielec Sp. Z o.o. na obecnie obowiązującą Elektrociepłownia Mielec Sp. Z o.o.

TAK

Poprawiono zgodnie z obowiązującą nazwą

W zestawieniu średnich kosztów produkcji ciepła (tab. 82, str. 240) nie podano średnioego kosztu produkcji ciepła dla drewna.

TAK

Uzupełniono dane w tab. 82

Burmistrz Brzozowa
OPINIA POZYTYWNA

Urząd Miejski w Ropczycach

Projekt określa obszary przekroczeń m.in.. Dla miasta i gminy Ropczyc (np.. Tab. 90 na str. 256). Określony został również harmonogram rzeczowo-finansowy (str. 12 i nast..). Po analizie stanu faktycznego z rojektu na tle podobnych gmin pod względem wielkości przekroczeń, zaludnienia, położenia, stopnia uprzemysłowienia, zważywszy m.in. na: drogę krajową nr 94 o długości 14 km! w gminie Ropczyce przebiegającą na kierunku wschód-zachód oraz ropczycki przemysł m.in. Cukrownia Ropczyce, Zakłady Magnezytowe (s. 200) wymienione wśród największej emitujących w województwie! uważamy, że ustalenia w ww. harmonogramie dla gminy miejsko-wiejskiej Ropczyce są obarczone znaczną dowolnością. W stosunku do określonych w projekcie wielkości emisji poszczególnych gmin, szczególnie poza obszarami gdzie istnieją stacje pomiarowe, brak jest proporcjonalności przy wyznaczeniu redukcji emisji i adekwatnie do tego wskazania działań (m.in. str. 155, 209-210, 235,240). Nadmieniamy też, że niektóre miejscowości gminy Ropczyce są położone w głębokich jarach, co ujemnie wpływa na zanieczyszczenie, róża wiatrów wskazuje na znaczne przenoszenie emisji z zachodu tj. Dębicy.

Dane emisyjne wymionionych zakładów to faktyczne ładunki emisji poszczególnych substancji podane przez zakłady w rocznych sprawozdaniach. Zestawienie w Programie prezentuje jednych z największych emitentów pyłów zawieszonych w strefie. Natomiast określone wielkości redukcji poszczególnych substancji w gminach wyznaczone zostały w zależności od wysokości stężenia w stosunku do innych gmin. A te wielkości stężeń zostały wyznaczone na podstawie przeprowadzonego modelowania matematycznego, którego wyniki sprawdzono w punktach pomiarowych (zgodność modelowania z rzeczywistymi wynikami można sprawdzić w rozdz. 18.1).

Burmistrz Miasta Jarosławia

Odnosnie działań naprawczego pierwszego pn. "Program Ograniczania Niskiej Emisji" informuję, że na terenie miasta Jarosławia nie istnieje miejska sieć ciepłownicza więc inwestycje związane z obniżeniem niskiej emisji polegające na podłączeniu lokali do sieci ciepłowniczej nie będzie możliwe do zrealizowania. Ponadto uważam, że w harmonogramie realizacji w/w działania ilość m2 lokali do podłączenia do sieci gazowej jest zawyżona.

Poprawiono, zadanie będzie realizowane poprzez likwidację wysokoemisyjnych urządzeń węglowych i zamianę na kotły opalane gazem z sieci gazowniczej.

Odnośnie działania naprawczego siódmego pn. "Zapisy w regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie miast" informuję, że w opinii tut. Organu zastosowanie zapisów zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast w w/w regulaminie nie jest możliwe do zrealizowania z uwagi na niezgodność z obowiązującymi przepisami. Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w utrwalonej linii orzeczniczej uznającej za niedopuszczenie powtórzenie regulacji ustawowych bądź ich modyfikację przez przepisy prawa miejscowego (por. wyrok NSA z dnia 30 stycznia 2003 r. sygn. akt II Sa/Ka 508/02 niepublikowany). Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 października 1999 roku II SA/Wr 1179/98 wyraził opinie, że uchwała rady gminy nie może regulować jeszcze raz tego, co jest już zawarte w obowiązującej ustawie. Taka uchwała, jako istotnie naruszająca prawo jest nieważna. Trzeba bowiem liczyć się z tym, że powtórzony przepis będzie interpretowany w kontekście uchwały, w której go powtórzono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy." Podobne opinie prezentowane są w następujących dokumentach (...). Podobnie jest z zapisami wskazanymi w projekcie do wpisywania w miejscowe regulaminy utrzymania czystości i porządku dotyczące obszarów wyjazdowych z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów.

Tabela nr 19 proketu - działania krótkoterminowe zawiera pojęcia, których znaczenia nie wyjaśnia się w dalszej części dokumentu: poziom I (ryzyko lub wystąpienie przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej), poziom II (wystąpienie przekroczenia progu informowania), poziom III (wystąpienie przekroczenia wartości alarmowej). W końcowej części w/w tabeli używa określenia "Działania informacyjne WCZK dla alertu poziomu II i III" (pomięty został poziom I). Ponadto brak jest spójności w nazewnictwie - poziom II wystąpienie przekroczenia progu informowania po czym w dalszej części dokumentu jako ryzyko wystąpienia przekroczenia stanu alarmowego.

Rozdział 4.6 Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń - procedury. (s. 66) wyznacza się dla obszaru strefy podkarpackiej trzy poziomy powiadomień w ramach PDK: alert I poziomu, alert II poziomu, alert III poziomu; (s.67) komunikaty przekazywane są do powiatowych i gminnych centrów zarządzania kryzysowego, społeczeństwa oraz podmiotów korzystających ze środowiska. Zapisy te nie kolerują z treścią tabeli nr 20 (s. 68) - alert poziomu I (nie przewiduje się przekazywania informacji do właściwego Powiatowego/Gminnego CZK. Również schemat przepływu informacji (rys 8) nie uwzględnia GCZK jako adresatów informacji dla tego poziomu alertu (w przeciwieństwie do schematu nr 9)

Uzupełniono: Stosowanie odpowiednich zapisów, zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast jeśli do tej pory nie stosowano takich zapisów.// Uzupełniono:Nakaz ten powinien być wpisany w miejscowych regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach, o ile takich zapisów nie ma, w celu możliwości jego egzekwowania.

TAK

W kolejnej tabeli czyli nr 20 wyjaśnia się kolejno co oznaczają poziomy I, II i III. // Poziom I celowo nie został uwzględniony bo zadania informacyjne dla poziomów II i III znacząco różnią się od zadań informacyjnych poziomu I. // Na str 66 został poprawiony błąd alert poziomu II dotyczy poziomu informowania społeczeństwa, a alert poziomu III dotyczy progu alarmowego.

NIE/TAK

Poziom I dotyczy przekroczeń dopuszczalnych i docelowych czyli poziomów średniorocznego 40 mikrog/m³ w przypadku PM10 oraz 50 w przypadku stężenia 24-godz, 25 mikrog/m³ w przypadku średniorocznego stężenia PM2,5 i 1ng/m³ w przypadku stężenia średniorocznego BaP. Z uwagi na to, że przekroczenia tych poziomów notowane są w niektórych przypadkach stale (np. BaP) nie można angażować do takich poziomów CZK. CZK uruchamiane są dopiero od poziomu II

NIE

Alert poziomu III (s. 73) PCZK informuje właściwe miejscowe ze względu na obszar przekroczeń GCZK a to z kolei odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań zapisanych (...), (s. 74) PCZK zobowiązane jest do powiadamiania odpowiednich organów samorządu powiatowego i gminnego oraz służb (policji, pogotowia) oraz o konieczności podjęcia działań określonych planem pdk, (s. 75) organy samorządowe obszarów objętych alertem są zobligowane do: (...) powiadaminia lokalnych służb (straży miejskiej, policji) o uruchomieniu działań krótkoterminowych oraz uruchomieniu wzmorzonych kontroli". Pozostawienie zapisów w takiej formie spowoduje powstanie chaosu w zakresie przekazu bardzo istotnych informacji. Treść opiniowanego dokumentu winna określać bardzo precyzyjnie proces wymiany informacji tzn. wskazywać zakres informacji, podmioty, zobowiązane do ich przekazu oraz odbiorców informacji, eliminując możliwość dublowania się przekazu, co przy obecnym kształcie zapisów jest bardzo prawdopodobne.

NIE

Zapisy są prawidłowe. Na str. 73 zapisy dotyczą TRYBU OGŁASZANIA kolejnych alertów, a dla różnych alertów tryb powiadamiania wygląda różnie. Na str. 74 wymienione zostały OBOWIĄZKI, a zatem zapis dotyczy zbioru obowiązków danego organu. Na str. 75 opis odpowiada schematowi rys. 9.

Działania przedstawione w projekcie nie budzą zastrzeżeń w sferze kontroli przez Straż Miejską spalania odpadów w piecach czy kominkach. Jednakże pewne uwagi nasuwają się w sprawach zakazu używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli oraz używania kotłów węglowych na drewno. Jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń to przy brak regulacji prawnych dających odpowiednie kompetencje Straży Miejskiej, jej działanie może okazać się całkowicie nieskuteczne.

NIE

Program ochrony powietrza jak i Plan Działań Krótkoterminowych są aktami prawa miejscowego a zatem dają kompetencje straży miejskiej do realizacji działania.

Kolejną sprawą nie uregulowaną jest kontrola mycia ulic na makro oraz zakazu przebywania dzieci na otwartej przestrzeni. Zagadnieniem z dziedziny ruchu drogowego, do której Straż nie posiada uprawnień jest egzekwowanie zakazu wjazdu samochodów ciężarowych pow. 3,5 t w stosunku do miast, w których wystąpiły stężenia alarmowe.

NIE

Zadanie związane z czyszczeniem dróg na makro w ramach alertów będzie możliwe do przeprowadzenia kontroli przez WIOŚ w ramach ich działań kontrolnych. Jeśli chodzi o przebywanie dzieci na otwartej przestrzeni to zadaniem jest przekazywanie informacji Dyrektorom ośrodków oświatowych, którzy mogą podejmować w tym zakresie decyzje czy dzieci powinny pozostać w budynkach. Kontrola dotyczy zachowania procedury przekazywania informacji o działaniach zapobiegających narażeniu ludności.

NIE

Prezydent miasta w celu umożliwienia realizacji zadania nadaje odpowiednie uprawnienia straży miejskiej.

Straż podejmuje działania w przypadku zabrudzenia dróg przez pojazdy nie tylko wyjeżdżające z budów, ale i przez maszyny rolnicze zanieczyszczające drogi natomiast obowiązek mycia kół powinien być uszczegółowiony w akcie rządu ustawy. Należy zauważyć, że pewne regulacje przedstawione w projekcie wymagają zawarcia rozwiązań w innych aktach prawnych (np. w Kodeksie Ruchu Drogowego czy w Ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminie)

NIE

Może być kontrolowane przez Inspekcję Transportu Drogowego. Jednym z celów GIND jest "Poprawa stanu infrastruktury drogowej poprzez sankcjonowanie przypadków niszczenia lub zanieczyszczenia drogi przez uczestników ruchu drogowego."

NIE

POP i PDK są aktami prawa miejscowego co daje możliwość realizacji wymienionych działań.

Odnosnie działania naprawczego szóstego pn. "Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego" informuję, że Gmina Miejska Jarosław podejmuje działania zmierzające do poprawy jakości powietrza poprzez: w porządkany miejscowych palanach zagospodarowania przestrzennego, jak również w przypadku aktualizowania planów miejscowych, odpowiednie ustalenia umożliwiające ograniczenie emisji pyłów - stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza; ogrzewanie budynków indywidualne na paliwo ekologiczne nie pogarszające stanu środowiska; nakaz ochrony powietrza poprzez wykorzystanie niskoemisyjnego czynnika grzewczego w indywidualnych źródłach energii cieplnej; ogrzewanie obiektu budowlanego w oparciu o indywidualne rozwiązania przy zastosowaniu paliw - mediów przyjaznych środowisku nie powodujących przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza; w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, określenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy, w której ustala się: ogrzewanie obiektu budowlanego w oparciu o indywidualne rozwiązania przy zastosowaniu paliw - mediów przyjaznych środowisku nie powodujących przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza

Brak jest natomiast podstaw prawnych do zalecania w planach miejscowych lub w decyzjach o warunkach zabudowy, aby nie ogrzewać węglem lub aby ogrzewać węglem lepszej jakości. Na terenie Jarosławia scentralizowane systemy grzewcze obsługują wyłącznie zabudowę wielorodzinną, natomiast źródłem ciepła w zabudowie jednorodzinnej, jak również dla obiektów usługowych i przemysłowych są kotłownie indywidualne, które są opalane węglem, alternatywnie gazem.

Brak społecznego uzasadnienia do ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu stosowania paliw stałych na terenie planowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych). Podstawowym system grzewczym na terenie Jarosławia będą nowoczesne niskoemisyjne kotły na paliwo stałe lub ogrzewanie gazowe.

Jednocześnie informuję, że głównymi ciągami przepływu powietrza są przede wszystkim drogi, które generują zanieczyszczenia.

Działania podejmowane przez gminę wpisują się w treść zadania szóstego.

TAK

Zapisy zostały zmienione zgodnie z poniższą uwagą.

TAK

Zapis odnośnie zakazu spalania paliw został zmieniony na ograniczenie stosowania paliw mających negatywny wpływ na środowisko.

NIE

W projekcie wyznaczono dla gminy miejskiej Jarosław zadanie związane z czyszczeniem ulic na mokro.

Gmina Stalowa Wola

Zbyt mała ilość punktów pomiarowych oraz brak kalibracji przyjętego modelu poprzez pomiary na stacjach mobilnych powoduje naszym zdaniem zniekształcenie przyjętych wartości emisji dla poszczególnych jednostek administracyjnych. Odnosząc się do konkretnego przykładu Stalowej Woli punkt pomiarowy zlokalizowany jest w Nisku przy ul. Szklarniowej. Jeśli przyjmiemy, że zgodnie z zawartymi w palnie tezami za zanieczyszczenia w pyłami PM10, PM2,5 i BaP odpowiada w zasadniczej części powierzchniowa emisja ze spalania paliw do celów grzewczych w indywidualnych kotłach o małej mocy. Pragnę zauważyć, że wg danych zebranych do celów określenia opłaty śmieciowej w Stalowej Woli (g. miejska) znajdują się 2624 budynki jednorodzinne zamieszkałe przez 8 tys. osób. W przypadku Niska w obszarze maista jest 2540 budynków jednorodzinnych zamieszkałych przez ponad 10 tys. osób i 4269 domów w obrębie gminy zamieszkałych przez blisko 17 tys. osób. Dodatkowo w Stalowej Woli ponad 700 budynków jednorodzinnych zasilanych jest w ciepło przez PEC. Pozostała część mieszkańców Stalowej Woli zamieszkuje w budownictwie wielorodzinnym z czego jedynie pięć ogrzewanych jest piecami węglowymi a pozostałe podłączone są w 97% do sieci PEC, a reszta ma ogrzewanie gazowe. Mając na uwadze powyższe oraz różę wiatrów w Stalowej Woli gdzie przeważają wiatry z kierunków E-W i ENE-WSW proszę o ponowną analizę założonych poziomów redukcji dla Stalowej Woli.

Ilości zostaną zweryfikowane

Odnosząc się do zapisów tabeli nr 3 zawierającej szczegółowy harmonogram realizacji działania pierwszego harmonogramu rzeczowo-finansowego (str. 15) wykazane koszty podłączenia do sieci PEC i gazowej są niewłaściwe. Wg doświadczeń miejscowych jednostek (PEC i Zakładu Gazowniczego) wykonanie 1mb przyłącza do sieci PEC jest czterokrotnie droższe niż sieci gazowej. Dodatkowo na sieci EC niezbędna jest realizacja węzłów ciepłych celem ograniczenia strat. Nadmieniam również, że wykazywane ilości podłączenia do sieci PEC w przypadku Stalowej Woli nie odpowiadają lokalnym uwarunkowaniom. Jak wskazano powyżej 97% budynków jednorodzinnych podłączonych jest do sieci PEC. Dalsze podłączenie budynków jednorodzinnych jest niez wskazane ze względów ekonomicznych. Większość zabudowy jednorodzinnej położona jest w znacznej odległości od źródła ciepła (Elektrociepłowni) oraz istniejących sieci przesyłowych. Koszty budowy sieci przesyłowych do tych osiedli powodują małą efektywność ekonomiczną tego przedsięwzięcia w zakresie ponoszonych opłat przez odbiorców końcowych w stosunku do ogrzewania gazowego. Dodatkowo większość z tych budynków posiada już kotły gazowe do przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Ilości zostaną zweryfikowane

W związku z trwającą aktualizacją Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej, Urząd Miejski w Sędziszowie Małopolskim informuje, że wykazany na stronie 208 „Aktualizacji programu...” Zakład Energetyki Ciepłej Sędziszów Sp. z o.o. Sędziszów Małopolski został zlikwidowany 29.05.2015 roku.

NIE

Rokiem bazowym Programu jest rok 2015 więc zapis odnosi się do funkcjonującego wówczas zakładu.

Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Turaszówka

Wniosek o ustawienie stacji pomiarowej automatycznej w Krośnie i zmianę lokalizacji funkcjonującej manualnej stacji pomiarowej.

Monitoring jakości powietrza w ramach PMŚ na terenie Polski prowadzony jest zgodnie z - ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26 oraz art. 85-95;
- rozporządzenie MŚ z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032);
- rozporządzenie MŚ z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031);
- rozporządzenie MŚ z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 1034);
- rozporządzenie MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914);
- rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485).

Wójt Gminy Nozdrzec
OPINIA POZYTYWNA

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

Aktualizacja

Programu ochrony powietrza

**dla strefy podkarpackiej – z uwagi na stwierdzone
przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego
PM10 i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5
oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem
Działań Krótkoterminowych”**

Rzeszów, 2016 r.

Nadzór merytoryczny:

Andrzej Kulig	Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Grażyna Szafran-Ciach	Kierownik Oddziału instrumentów środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Małgorzata Szmuc	Inspektor w Oddziale instrumentów środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego

Zespół autorski:

ATMOTERM S.A.
45-031 Opole, ul. Łangowskiego 4
tel. +48 77 442 66 66, fax +48 77 442 66 95
E-mail: office@atmoterm.pl
<http://www.atmoterm.pl>

Zespół autorów:

pod kierownictwem mgr inż. Marty Wawrzynowskiej
mgr inż. Aneta Lochno
dr Agnieszka Placek
mgr inż. Agata Bechta
mgr inż. Magda Smolczyk
mgr inż. Dorota Kawulka
mgr inż. Tomasz Przybyła
mgr inż. Ireneusz Sobecki
mgr inż. Wojciech Łata
mgr Wojciech Wahlig

Opieka ze strony Zarządu:

mgr inż. Laura Kalbrun - dyrektor Centrum Analiz Środowiskowych i Informatyzacji

SPIS TREŚCI

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU.....	6
1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	9
2. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY	12
3. DIAGNOZA	42
4. PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH	51
4.1 ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE	51
4.2 KIERUNKI I ZAKRESY DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH W PRZYPADKU RYZYKA LUB WYSTĄPIENIA PRZEKROCZENIA POZIOMU ALARMOWEGO, DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO SUBSTANCJI W POWIETRZU	59
4.3 LISTA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA, OBOWIĄZANYCH DO OGRANICZENIA LUB ZAPRZESTANIA WPROWADZANIA GAZÓW LUB PYŁÓW DO POWIETRZA	64
4.4 SPOSÓB ORGANIZACJI I OGRANICZEŃ LUB ZAKAZU RUCHU POJAZDÓW I INNYCH URZĄDZEŃ NAPĘDZANYCH SILNIKAMI SPALINOWYMI	64
4.5 SPOSÓB POSTĘPOWANIA ORGANÓW, INSTYTUCJI I PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA ORAZ ZACHOWANIA SIĘ OBYWATELI W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA PRZEKROCZEŃ.....	64
4.6 TRYB I SPOSÓB OGŁASZANIA O ZAISTNIENIU PRZEKROCZEŃ – PROCEDURY	66
4.7 OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH	74
4.8 SKUTKI REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH	76
4.9 UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIEŃ PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH.....	76
CZEŚĆ I – OPISOWA.....	78
5. CEL, PODSTAWY PRAWNE, METODA I ZAKRES STOSOWANIA DOKUMENTU..	79
5.1. CEL PROGRAMU	79
5.2. PODSTAWY PRAWNE	79
5.3. ZAKRES PROGRAMU.....	79
6. LOKALIZACJA I TOPOGRAFIA STREFY	80
6.1. DANE OGÓLNE	80
6.2. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH.....	82
6.3. OPIS STREFY OBJĘTEJ PROGRAMEM.....	85
7. OPIS STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE PODKARPACKIEJ – ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA.....	97
7.1. SUBSTANCJE OBJĘTE PROGRAMEM I ŹRÓDŁA ICH POCHODZENIA.....	97
7.2. WYNIKI POMIARÓW JAKOŚCI POWIETRZA.....	98
7.3. OBLICZENIA I ANALIZA STANU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W ROKU BAZOWYM 2015.....	107
7.4. CZYNNIKI POWODUJĄCE PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMIAN FIZYKOCHEMICZNYCH	118
7.5. WPŁYW SUBSTANCJI OBJĘTYCH PROGRAMEM NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI.....	119
7.6. ANALIZA UDZIAŁU GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI – PROCENTOWY UDZIAŁ W ZANIECZYSZCZENIU POWIETRZA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI I POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	121
7.7. POZIOM TŁA SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH W ROKU BAZOWYM.....	128
7.8. ŁĄCZNA WIELKOŚĆ EMISJI SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH POWIETRZE POCHODZĄCYCH ZE ŹRÓDEŁ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE STREFY	128
8. PRZEWIDYWANY POZIOM SUBSTANCJI W POWIETRZU W ROKU PROGNOZOWANYM 2022.....	131
8.1. PROGNOZY ZMIANY WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU NIEPODEJMOWANIA ŻADNYCH DODATKOWYCH DZIAŁAŃ PONAD TE, KTÓRYCH KONIECZNOŚĆ PODJĘCIA WYNIKA Z ISTNIEJĄCYCH PRZEPISÓW.....	131

8.2. PROGNOZA POZIOMU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU PODJĘCIA WSZYSTKICH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH DO ROKU PROGNOZY 2022	134
8.3. DZIAŁANIA MOŻLIWE DO PODJĘCIA	136
9. ANALIZA ZMIAN JAKOŚCI POWIETRZA WYNIKAJĄCA Z PODJĘTYCH DZIAŁAŃ PO ROKU 2011	137
9.1. SKUTECZNOŚĆ PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ	137
9.2. WPŁYW CZYNNIKA METEOROLOGICZNEGO NA JAKOŚĆ POWIETRZA W STREFIE	144
10. DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DO PRZYWRÓCENIA STANDARDÓW JAKOŚCI POWIETRZA.....	152
10.1. PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ	152
10.2. OPIS DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH ZAPROPONOWANYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM	152
10.3. WYTYCZNE DO PROWADZENIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	158
10.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH UJĘTYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM	164
10.5. DZIAŁANIA NIEWYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA, ZAPLANOWANE I PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI	166
10.6. ŚRODKI SŁUŻĄCE OCHRONIE WRAŻLIWYCH GRUP LUDNOŚCI	167
CZEŚĆ II – OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA	169
11. OBOWIĄZKI	170
11.1. DZIAŁANIA NA POZIOMIE KRAJOWYM	170
11.2. OBOWIĄZKI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA, WIOŚ I INNYCH JEDNOSTEK W RAMACH REALIZACJI POP	170
11.3. OBOWIĄZKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH W RAMACH REALIZACJI POP	171
11.4. ZADANIA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA	172
11.5. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU	172
12. OGRANICZENIA.....	185
CZEŚĆ III – UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIĘĆ	186
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STUDIÓW I PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ OBSZARÓW OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA LUB STREF PRZEMYSŁOWYCH.....	187
14. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA I EKOLOGICZNA INSTALACJI I URZĄDZEŃ	199
14.1. ... INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA PUNKTOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	199
14.2. ... INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA POWIERZCHNIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	204
14.3. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA LINIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI	214
14.4. ... INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA ŹRÓDEŁ EMISJI Z ROLNICTWA I EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ	222
15. BILANSE ZANIECZYSZCZEŃ	231

15.1. BILANS ZANIECZYSZCZEŃ POCHODZĄCYCH Z TERENU STREFY	231
15.2. EMISJA NAPŁYWOWA.....	231
16. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH	234
16.1. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA DZIAŁAŃ	234
16.2. KOSZTY ZEWNĘTRZNE	236
17. CZAS POTRZEBNY NA REALIZACJĘ CELÓW PROGRAMU I PROGNOZY EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA.....	238
18. OPIS MODELU EMISYJNEGO	239
18.1. WERYFIKACJA MODELU.....	240
19. DZIAŁANIA NAPRAWCZE, KTÓRE NIE ZOSTAŁY WYTYPOWANE DO WDROŻENIA.....	243
20. OPINIOWANIE PROJEKTU DOKUMENTU I KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	244
CZĘŚĆ IV – INFORMACJA ZBIORCZA.....	245
21. INFORMACJA ZBIORCZA OPISUJĄCA PROGRAM	246
21.1. LOKALIZACJA NADMIERNYCH ZANIECZYSZCZEŃ	246
21.2. INFORMACJE OGÓLNE	249
21.3. CHARAKTER I OCENA ZANIECZYSZCZEŃ	256
21.4. POCHODZENIE ZANIECZYSZCZEŃ	261
21.5. ANALIZA SYTUACJI.....	266
22. WYKAZ MATERIAŁÓW, DOKUMENTÓW I PUBLIKACJI WYKORZYSTANYCH I PODDANYCH ANALIZIE PRZY OPRACOWANIU PROGRAMU.....	267
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	269
SPIS TABEL	310
SPIS RYSUNKÓW	313

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

B(a)P - benzo(a)piren jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)

b.d. – brak danych

biomasa - stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty oraz ziarna zbóż niespełniające wymagań jakościowych dla zbóż w zakupie interwencyjnym oraz inne zgodnie z definicją w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii¹

CAFE – potoczna nazwa dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (nazwa pochodzi od opracowanego programu – Clean Air for Europe)

CALPUFF – model symulacji dyspersji zanieczyszczeń na danym obszarze

EMEP - European Monitoring Environmental Program - opracowany przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ przy współpracy Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO) program monitoringu, mający na celu uzyskanie informacji o udziale poszczególnych państw w zanieczyszczaniu środowiska innych państw, m.in. w celu kontroli wypełniania międzynarodowych ustaleń i porozumień w sprawie strategii zmniejszania zanieczyszczeń na obszarze Europy. EMEP posiada 70 pomiarowych stacji lądowych na terenie 21 krajów Europy

emisja wtórna - zanieczyszczenia pyłowe powstające w wyniku reakcji i procesów zachodzących podczas transportu na duże odległości gazów (SO₂, NO_x, NH₃ oraz lotnych związków organicznych) oraz reemisja tj. unoszenie pyłu z podłoża (szczególnie na terenie miast)

GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

GIS – System Informacji Przestrzennej z ang. *Geographic Information System*

GUS – Główny Urząd Statystyczny

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

niska emisja - jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z indywidualnych systemów grzewczych wyposażonych w piece lub kotły, w których spalanie paliw odbywa się w mało efektywny sposób z niską sprawnością procesu spalania. Powodowana jest przez liczne źródła zlokalizowane głównie w obszarach gęstej zabudowy mieszkaniowej

OZE – odnawialne źródła energii

PDK – Plan działań krótkoterminowych

pelet – paliwo w postaci sprasowanej materii organicznej, mają kształt cylindryczny o średnicy 5-8 mm i długości 10-35 mm. Wytwarzane są z odpadów drzewnych tj. trociny, wióry o niskiej wilgotności, sprasowanych pod wysokim ciśnieniem w specjalnych prasach bez użycia dodatkowego lepiszcza. Jednostką handlową pelet jest kilogram. Spalanie pelet odbywa się automatycznie w specjalnych paleniskach

PGN – Program Gospodarki Niskoemisyjnej

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 478

PM - pył (PM - ang. particulate matter) jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek stałych oraz ciekłych, zawieszonych w powietrzu. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany

PM10 – pył o średnicy aerodynamicznej do 10 µm

PM2,5 - pył o średnicy aerodynamicznej do 2,5 µm

PONE – Program Ograniczania Niskiej Emisji, polegający na wymianie starych kotłów lub pieców węglowych na nowoczesne kotły węglowe, retortowe, gazowe, ogrzewanie elektryczne, również uwzględniający zastosowanie alternatywnych źródeł energii lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. W ramach PONE likwidowane są również lokalne kotłownie węglowe

POP – skrócona nazwa Programu ochrony powietrza, dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych i docelowych stężeń zanieczyszczeń

poziom dopuszczalny – poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza

poziom docelowy – poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko, jako całość

Program – używane w niniejszym dokumencie, jako skrócona nazwa Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

unos – masa substancji powstającej w źródle i unoszonej z tego źródła przed jakimkolwiek urządzeniem oczyszczającym w określonym przedziale czasu, strumień substancji doprowadzony do urządzenia oczyszczającego

ustawa OOŚ – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1235

ustawa POŚ – ustawa Prawo Ochrony Środowiska - tekst jednolity w Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późniejszymi zmianami

WCZK – Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska lub Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie

WPOŚ – Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

źródła emisji liniowej - (zaliczone do powszechnego korzystania ze środowiska) to przede wszystkim drogi, ulice oraz inne trasy komunikacyjne przebiegające przez teren wyznaczonej strefy

źródła emisji powierzchniowej - (zaliczone do powszechnego korzystania ze środowiska) to źródła powodujące tzw. niską emisję. Zostały tu zaliczone obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z indywidualnymi źródłami ciepła, małe zakłady rzemieślnicze bądź usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej

źródła emisji punktowej - (zaliczone do korzystania ze środowiska) to emitory jednostek organizacyjnych o znaczącej emisji zanieczyszczeń, oddziałujące na obszar objęty analizą. Wśród nich występują zarówno emitory zlokalizowane na tym obszarze, jak i emitory zlokalizowane poza wskazanym obszarem, a mające istotny wpływ na wielkość notowanych stężeń substancji w powietrzu

1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Program ochrony powietrza jest aktualizacją przyjętego uchwałą Nr XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu” wraz z Planem działań krótkoterminowych. Województwo podkarpackie podzielone jest na dwie strefy, w których dokonuje się oceny stanu jakości powietrza: strefę miasto Rzeszów (obejmuje teren miasta Rzeszowa) i strefę podkarpacką obejmującą teren całości województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszowa. Niniejsza Aktualizacja została opracowana dla strefy podkarpackiej.

Program odnosi się do opracowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015. Zgodnie z Oceną w województwie stwierdzono przekroczenia normatywne trzech substancji: pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu mierzonych na stacjach pomiarowych zlokalizowanych w obu strefach województwa. Zanieczyszczenia te mają wyraźny negatywny wpływ na zdrowie ludzi. Poniżej wartości normowane substancji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem.²

Tabela 1. Poziomy substancji w powietrzu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu³

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
pył zawieszony PM10	rok kalendarzowy	40	-	2005
	24 godziny	50	35	2005
pył zawieszony PM2,5	rok kalendarzowy	25	-	2015
Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu [ng/m^3]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów docelowych
benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1	-	2013

W strefie podkarpackiej w 2015 roku przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 zanotowano na wszystkich stacjach pomiarowych zlokalizowanych w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, w Jaśle przy ul. Sikorskiego, w Krośnie przy ul. Kletówki, w Mielcu przy ul. Partyzantów i Solskiego, w Nisku przy ul. Szklarniowej, w Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, w Sanoku przy ul. Sadowej oraz w Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

Przekroczenia dotyczyły głównie niedotrzymania dopuszczalnej liczby dni z przekroczeniem (tzn. w ciągu roku notowano do 94 dni z przekroczeniem dopuszczalnej wartości stężenia, przy czym dopuszczalna ilość w ciągu roku to 35 dni). Na stacji pomiarowej w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej zarejestrowano również przekroczenie wartości dopuszczalnej stężenia średniorocznego ($44 \mu\text{g}/\text{m}^3 / 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wartości dopuszczalnej).

W strefie pomiary stężeń pyłu PM_{2,5} prowadzone były w 2015 roku na 5 stanowiskach. Nieznaczne wartości przekroczeń zanotowano na stacjach zlokalizowanych w Przemyśle przy ul. Grunwaldzkiej i w Mielcu przy ul. Solskiego.

Przekroczenia wartości docelowej benzo(a)pirenu notowane były w 2015 roku na wszystkich 9 stacjach pomiarowych w strefie zlokalizowanych w Dębicy przy ul. Grottgera, Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, Jaśle przy ul. Sikorskiego, Krośnie przy ul. Kletówki, Mielcu przy ul. Partyzantów, Nisku przy ul. Szklarniowej, Przemyśle przy ul. Grunwaldzkiej, Sanoku przy ul. Sadowej i Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej. Rejestrowane wartości przekraczały poziom docelowy nawet ośmiokrotnie.

Dokonana w ramach Programu inwentaryzacja źródeł emisji (czyli źródeł pochodzenia analizowanych substancji w powietrzu) obejmowała źródła związane z:

- sektorem komunalno-bytowym (spalanie paliw do celów grzewczych w indywidualnych kotłach o małej mocy),
- komunikacją (emisja substancji pochodząca ze spalania paliw w silnikach samochodowych oraz emisja związana ze zużyciem pojazdów i dróg),
- przemysłem i energetyką zawodową (główne źródło to spalanie paliw do celów pozyskania energii cieplnej i elektrycznej jak i procesy technologiczne),
- rolnictwem i emisją niezorganizowaną (emisja z pojazdów rolniczych, upraw, hodowli, nawożenia oraz kopalni, hałd itp.)
- napływem emitowanych substancji spoza strefy podkarpackiej.

W wyniku przeprowadzonych analiz w ramach Rocznej oceny za 2015 rok jak i niniejszego Programu stwierdzono, iż główną przyczyną przekroczeń stężeń wymienionych substancji w powietrzu są źródła pochodzące z sektora komunalno-bytowego. Analizy oparte zostały na wynikach modelowania matematycznego uwzględniającego wiele czynników: wielkość emisji substancji, warunki meteorologiczne dla 2015 roku, ukształtowanie terenu. Mniejszy wpływ na jakość powietrza w strefie miały źródła związane z komunikacją i przemysłem. Źródła rolnicze i emisja niezorganizowana miały znikomy udział.

Na podstawie tej diagnozy opracowano obligatoryjny zestaw działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do uzyskania poprawy jakości powietrza (wskazano również zasięg i termin obowiązywania działań, środki, z których działania mogą być realizowane oraz organy odpowiedzialne za ich realizację). Działania skupiają się na:

- likwidacji pieców opalanych paliwem stałym do celów grzewczych w gospodarstwach domowych i zastępowaniem tego rodzaju ogrzewania podłączaniem do sieci ciepłowniczych,
- wymianie niskosprawnych urządzeń na nowoczesne przy zastosowaniu paliwa gazowego
- użytkowaniu nowoczesnych, automatycznych urządzeń opalanych paliwami stałymi spełniających wysokie normy emisji spalin.

Dodatkowo zaproponowano zadania związane z:

- poprawą efektywności energetycznej (termomodernizacja budynków),
- ograniczeniem emisji z dróg (czyszczenie dróg na mokro pozwala uniknąć ponownej emisji pyłu znajdującego się na jezdni),
- ograniczeniem emisji niezorganizowanej (stosowanie szeregu rozwiązań technicznych jak np. osłanianie taśmociągów),
- mających charakter organizacyjny przyczyniających się pośrednio do poprawy jakości powietrza w strefie (prowadzenie kampanii edukacyjnych uświadamiających kwestie związane z ochroną powietrza oraz usprawnienie systemu informowania mieszkańców o jakości powietrza).

W ramach Programu opracowano również Plan Działań Krótkoterminowych czyli zestaw wskazówek i wytycznych o procedurach i działaniach, jakie należy podjąć na wypadek zaistnienia ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczeń wartości normatywnych w powietrzu.

W wyniku realizacji działań, w roku 2022 powinna nastąpić poprawa jakości powietrza w zakresie stężeń pyłów PM10 i PM2,5 do poziomów wymaganych prawem. Działania związane z obniżeniem stężeń benzo(a)pirenu muszą być realizowane w skali kraju, aby móc osiągnąć poziom wymagany prawem, ponieważ doprowadzenie do poziomu docelowego stężeń benzo(a)pirenu nie jest ekonomicznie uzasadnione w skali strefy.

2. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY

Harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych dla strefy podkarpackiej, opracowano w oparciu o dokonaną diagnozę istniejącego stanu jakości powietrza, założenia prognozy oraz analizę osiągniętych efektów ekologicznych przeprowadzonych działań w okresie lat 2013-2014.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych wraz z podaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację, skali czasowej i finansowej oraz źródeł ich finansowania. W harmonogramie dla poszczególnych zadań wskazano również sposób badania skuteczności ich realizacji. Wszystkie wskazane działania powinny być raportowane Zarządowi Województwa Podkarpackiego z wykorzystaniem tabel wskazanych w rozdziale 11.5. *Monitorowanie realizacji programu*. W rozdziale 10.2 *Opis działań naprawczych zaproponowanych w harmonogramie-rzeczowo finansowym* szczegółowo opisano wyznaczone działania z harmonogramu rzeczowo-finansowego.

Tabela 2. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie pierwsze

DZIAŁANIE PIERWSZE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkZSO
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI
Opis działania naprawczego	Opracowanie i wdrożenie Programu ograniczania niskiej emisji obejmującego likwidację lub wymianę źródeł ciepła wykorzystujących paliwa węglowe na niskoemisyjne poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej, zastąpienie kotłów węglowych urządzeniami opalnymi gazem lub wymianę na urządzenia zasilane paliwami stałymi spełniające wymagania klasy 5 normy PN-EN 303:5/2012
Lokalizacja działań	Mielec (gm. miejska), Jasło (gm. miejska), Przemyśl (miasto na prawach powiatu), Jarosław (gm. miejska), Dębica (gm. miejska), Sanok (gm. miejska), Tarnobrzeg, Krosno, Nisko, Łańcut (gm. miejska), Stalowa Wola, Strzyżów, Kolbuszowa
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Właściwy organ samorządu lokalnego oraz osoby prawne, w tym jednostki organizacyjne realizujące zadania wskazane w Programie, w tym w szczególności zarządzający budynkami w miastach, dostawcy ciepła, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe
Rodzaj środka	Techniczny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe
Planowany termin wykonania	Zadanie należy realizować w latach 2017-2022 zgodnie z poniższą szczegółową tabelą
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła z sektora komunalno-bytowego
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Koszty działań zostały oszacowane i przedstawione w poniższej szczegółowej tabeli
Szacowany efekt ekologiczny:	Szacowany efekt ekologiczny został przedstawiony szczegółowo w poniższej tabeli
PM10 [Mg]	1434,0

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

DZIAŁANIE PIERWSZE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkZSO	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI	
PM2,5 [Mg]	1134,1	
BaP [Mg]	0,172	
Źródło finansowania	Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska, RPO	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Właściwy organ samorządu lokalnego
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego
	Wskaźniki	Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.] wymienione niskosprawne źródła [szt.]/m2 Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM10 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM2.5 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji BaP [Mg/rok] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 3. Szczegółowy harmonogram realizacji działania pierwszego harmonogramu rzeczowo-finansowego

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji dla			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali	tys. zł	tys. zł	tys. zł
działania zaplanowane na rok 2017									
Stalowa Wola gmina miejska	6,523	5,157	0,0008	5 692,30	5 693,30	-	796,92	893,85	-
Nisko gmina miejsko-wiejska	4,079	3,224	0,0005	-	3 559,74	3 679,19	-	558,88	404,71
Mielec gmina miejska	23,895	18,889	0,0029	20 851,05	20 854,69	-	2 919,15	3 274,19	-
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	2,835	2,241	0,0003	-	2 474,69	2 557,73	-	388,53	281,35
Łańcut gmina miejska	5,775	4,567	0,0007	5 039,68	5 040,56	-	705,55	791,37	-
Dębica gmina miejska	22,225	17,572	0,0027	19 393,56	19 396,94	-	2 715,10	3 045,32	-
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	1,486	1,174	0,0002	-	1 296,51	1 340,02	-	203,55	147,40
Jasło gmina miejska	2,598	2,055	0,0003	2 267,04	2 267,44	-	317,39	355,99	-
Krosno gmina miejska	4,943	3,909	0,0006	4 313,50	4 314,25	-	603,89	677,34	-
Przemyśl gmina miejska	24,851	19,678	0,0030	21 684,93	21 688,71	-	3 035,89	3 405,13	-
Sanok gmina miejska	15,186	12,008	0,0018	13 251,41	13 253,72	-	1 855,20	2 080,83	-
Jarosław gmina miejska	25,732	20,348	0,0031	-	22 457,84	-	-	3 525,88	-
Tarnobrzeg gmina miejska	3,273	2,587	0,0004	2 856,25	2 856,75	-	399,87	448,51	-
RAZEM 2017 rok	143,4	113,4	0,017	95 349,72	125 155,14	7 576,94	13 348,96	19 649,37	833,46
działania zaplanowane na rok 2018									
Stalowa Wola gmina miejska	11,742	9,282	0,001	10 246,15	10 247,94	-	1 434,46	1 608,93	-
Nisko gmina miejsko-wiejska	7,342	5,803	0,001	-	6 407,53	6 622,54	-	1 005,98	728,48
Mielec gmina miejska	43,012	34,001	0,005	37 531,89	37 538,44	-	5 254,46	5 893,54	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji dla			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	5,104	4,034	0,001	-	4 454,44	4 603,91	-	699,35	506,43
Łańcut gmina miejska	10,396	8,221	0,001	9 071,42	9 073,00	-	1 270,00	1 424,46	-
Dębica gmina miejska	40,005	31,630	0,005	34 908,40	34 914,50	-	4 887,18	5 481,58	-
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	2,674	2,114	0,000	-	2 333,72	2 412,03	-	366,39	265,32
Jasło gmina miejska	4,676	3,699	0,001	4 080,67	4 081,39	-	571,29	640,78	-
Krosno gmina miejska	8,898	7,037	0,001	7 764,30	7 765,66	-	1 087,00	1 219,21	-
Przemyśl gmina miejska	44,732	35,421	0,005	39 032,87	39 039,69	-	5 464,60	6 129,23	-
Sanok gmina miejska	27,335	21,614	0,003	23 852,53	23 856,70	-	3 339,35	3 745,50	-
Jarosław gmina miejska	46,318	36,627	0,006	-	40 424,11	-	-	6 346,58	-
Tarnobrzeg gmina miejska	5,892	4,657	0,001	5 141,24	5 142,14	-	719,77	807,32	-
RAZEM 2018 rok	258,126	204,14	0,031	171 629,47	225 279,26	13 638,48	24 028,11	35 368,85	1 500,23
działania zaplanowane na rok 2019									
Stalowa Wola gmina miejska	11,742	9,282	0,001	10 246,15	10 247,94	-	1 434,46	1 608,93	-
Nisko gmina miejsko-wiejska	7,342	5,803	0,001	-	6 407,53	6 622,54	-	1 005,98	728,48
Mielec gmina miejska	43,012	34,001	0,005	37 531,89	37 538,44	-	5 254,46	5 893,54	-
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	5,104	4,034	0,001	-	4 454,44	4 603,91	-	699,35	506,43
Łańcut gmina miejska	10,396	8,221	0,001	9 071,42	9 073,00	-	1 270,00	1 424,46	-
Dębica gmina miejska	40,005	31,630	0,005	34 908,40	34 914,50	-	4 887,18	5 481,58	-
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	2,674	2,114	0,000	-	2 333,72	2 412,03	-	366,39	265,32
Jasło gmina miejska	4,676	3,699	0,001	4 080,67	4 081,39	-	571,29	640,78	-
Krosno gmina miejska	8,898	7,037	0,001	7 764,30	7 765,66	-	1 087,00	1 219,21	-
Przemyśl gmina miejska	44,732	35,421	0,005	39 032,87	39 039,69	-	5 464,60	6 129,23	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji dla			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Sanok gmina miejska	27,335	21,614	0,003	23 852,53	23 856,70	-	3 339,35	3 745,50	-
Jarosław gmina miejska	46,318	36,627	0,006	-	40 424,11	-	-	6 346,58	-
Tarnobrzeg gmina miejska	5,892	4,657	0,001	5 141,24	5 142,14	-	719,77	807,32	-
RAZEM 2019 rok	258,126	204,14	0,031	171 629,47	225 279,26	13 638,48	24 028,11	35 368,85	1 500,23
działania zaplanowane na rok 2020									
Stalowa Wola gmina miejska	11,742	9,282	0,001	10 246,15	10 247,94	-	1 434,46	1 608,93	-
Nisko gmina miejsko-wiejska	7,342	5,803	0,001	-	6 407,53	6 622,54	-	1 005,98	728,48
Mielec gmina miejska	43,012	34,001	0,005	37 531,89	37 538,44	-	5 254,46	5 893,54	-
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	5,104	4,034	0,001	-	4 454,44	4 603,91	-	699,35	506,43
Łańcut gmina miejska	10,396	8,221	0,001	9 071,42	9 073,00	-	1 270,00	1 424,46	-
Dębica gmina miejska	40,005	31,630	0,005	34 908,40	34 914,50	-	4 887,18	5 481,58	-
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	2,674	2,114	0,000	-	2 333,72	2 412,03	-	366,39	265,32
Jasło gmina miejska	4,676	3,699	0,001	4 080,67	4 081,39	-	571,29	640,78	-
Krosno gmina miejska	8,898	7,037	0,001	7 764,30	7 765,66	-	1 087,00	1 219,21	-
Przemyśl gmina miejska	44,732	35,421	0,005	39 032,87	39 039,69	-	5 464,60	6 129,23	-
Sanok gmina miejska	27,335	21,614	0,003	23 852,53	23 856,70	-	3 339,35	3 745,50	-
Jarosław gmina miejska	46,318	36,627	0,006	-	40 424,11	-	-	6 346,58	-
Tarnobrzeg gmina miejska	5,892	4,657	0,001	5 141,24	5 142,14	-	719,77	807,32	-
RAZEM 2020 rok	258,126	204,14	0,031	171 629,47	225 279,26	13 638,48	24 028,11	35 368,85	1 500,23
działania zaplanowane na rok 2021									
Stalowa Wola gmina miejska	11,742	9,282	0,001	10 246,15	10 247,94	-	1 434,46	1 608,93	-
Nisko gmina miejsko-wiejska	7,342	5,803	0,001	-	6 407,53	6 622,54	-	1 005,98	728,48

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji dla			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Mielec gmina miejska	43,012	34,001	0,005	37 531,89	37 538,44	-	5 254,46	5 893,54	-
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	5,104	4,034	0,001	-	4 454,44	4 603,91	-	699,35	506,43
Łańcut gmina miejska	10,396	8,221	0,001	9 071,42	9 073,00	-	1 270,00	1 424,46	-
Dębica gmina miejska	40,005	31,630	0,005	34 908,40	34 914,50	-	4 887,18	5 481,58	-
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	2,674	2,114	0,000	-	2 333,72	2 412,03	-	366,39	265,32
Jasło gmina miejska	4,676	3,699	0,001	4 080,67	4 081,39	-	571,29	640,78	-
Krosno gmina miejska	8,898	7,037	0,001	7 764,30	7 765,66	-	1 087,00	1 219,21	-
Przemyśl gmina miejska	44,732	35,421	0,005	39 032,87	39 039,69	-	5 464,60	6 129,23	-
Sanok gmina miejska	27,335	21,614	0,003	23 852,53	23 856,70	-	3 339,35	3 745,50	-
Jarosław gmina miejska	46,318	36,627	0,006	-	40 424,11	-	-	6 346,58	-
Tarnobrzeg gmina miejska	5,892	4,657	0,001	5 141,24	5 142,14	-	719,77	807,32	-
RAZEM 2021 rok	258,126	204,14	0,031	171 629,47	225 279,26	13 638,48	24 028,11	35 368,85	1 500,23
działania zaplanowane na rok 2022									
Stalowa Wola gmina miejska	11,742	9,282	0,001	10 246,15	10 247,94	-	1 434,46	1 608,93	-
Nisko gmina miejsko-wiejska	7,342	5,803	0,001	-	6 407,53	6 622,54	-	1 005,98	728,48
Mielec gmina miejska	43,012	34,001	0,005	37 531,89	37 538,44	-	5 254,46	5 893,54	-
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	5,104	4,034	0,001	-	4 454,44	4 603,91	-	699,35	506,43
Łańcut gmina miejska	10,396	8,221	0,001	9 071,42	9 073,00	-	1 270,00	1 424,46	-
Dębica gmina miejska	40,005	31,630	0,005	34 908,40	34 914,50	-	4 887,18	5 481,58	-
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	2,674	2,114	0,000	-	2 333,72	2 412,03	-	366,39	265,32
Jasło gmina miejska	4,676	3,699	0,001	4 080,67	4 081,39	-	571,29	640,78	-
Krosno gmina miejska	8,898	7,037	0,001	7 764,30	7 765,66	-	1 087,00	1 219,21	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji dla			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przemyśl gmina miejska	44,732	35,421	0,005	39 032,87	39 039,69	-	5 464,60	6 129,23	-
Sanok gmina miejska	27,335	21,614	0,003	23 852,53	23 856,70	-	3 339,35	3 745,50	-
Jarosław gmina miejska	46,318	36,627	0,006	-	40 424,11	-	-	6 346,58	-
Tarnobrzeg gmina miejska	5,892	4,657	0,001	5 141,24	5 142,14	-	719,77	807,32	-
RAZEM 2022 rok	258,126	204,14	0,031	171 629,47	225 279,26	13 638,48	24 028,11	35 368,85	1 500,23
RAZEM lata 2017-2022	1 434,03	1 134,11	0,172	953 497,07	1 251 551,44	75 769,34	133 489,51	196 493,62	8 334,61

Tabela 4. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie drugie

DZIAŁANIE DRUGIE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkONE
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OGRANICZENIE EMISJI Z SEKTORA KOMUNALNO-BYTOWEGO
Opis działania naprawczego	Działania mające na celu ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego poprzez likwidację urządzeń o niskiej sprawności spalania lub wymianę na urządzenia niskoemisyjne szczególnie w budynkach użyteczności publicznej (sieć ciepłownicza, urządzenia gazowe, urządzenia klasy 5 na paliwo stałe spełniające wymagania normy PN-EN303:5/2012)
Lokalizacja działań	Korczyna, Krasne, Jedlicze, Boguchwała, Żyraków, Pawłosiów, Kołaczyce, Lesko, Leżajsk (gm. Miejska), Lubaczów (gm. Miejska), Pysznica, Pilzno, Czarna, Przeworsk, Tyczyn, Żurawica, Trzebownisko, Głogów Małopolski, Brzostek, Brzozów, Jasło (gm. wiejska), Krościenko Wyżne, Chorkówka, Miejsce Piastowe, Mielec (gmina wiejska), Sanok (gmina wiejska), Gorzyce, Dębica (gmina wiejska), Jasło (gmina wiejska)
Szczegół administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Właściwy organ samorządu lokalnego oraz osoby prawne w tym jednostki organizacyjne realizujące zadania wskazane w Programie w tym w szczególności zarządzający budynkami w miastach, dostawcy ciepła, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe
Rodzaj środka	Techniczny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe
Planowany termin wykonania	Zadanie należy realizować w latach 2017 – 2022 zgodnie z poniższą szczegółową tabelą
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła związane z sektorem komunalno-bytowym w tym również obiekty użyteczności
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Koszty działań zostały oszacowane i przedstawione w poniższej szczegółowej tabeli

DZIAŁANIE DRUGIE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkONE	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OGRANICZENIE EMISJI Z SEKTORA KOMUNALNO-BYTOWEGO	
Szacowany efekt ekologiczny:	Szacowany efekt ekologiczny został przedstawiony szczegółowo w poniższej tabeli	
PM10 [Mg]	896,7	
PM2,5 [Mg]	708,8	
BaP [Mg]	0,107	
Źródło finansowania	Własne samorządów, właściciele budynków, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, Bank Ochrony Środowiska	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Właściwy organ samorządu gminnego
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego
	Wskaźniki	Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.] wymienione niskosprawne źródła [szt.]/m ² Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM10 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM2.5 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji BaP [Mg/rok] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Tabela 5. Szczegółowy harmonogram realizacji działania drugiego harmonogramu rzeczowo-finansowego

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali	tys. zł	tys. zł	tys. zł
działania zaplanowane na rok 2017									
Brzozów – gmina wiejsko-miejska	8,551	6,759	0,0010	-	7 463,2	7 713,6	-	1 171,7	848,5
Dębica – gmina wiejska	9,114	7,204	0,0011	-	7 954,0	8 220,9	-	1 248,8	904,3
Gorzyce – gmina wiejska	1,081	0,855	0,0001	-	943,6	975,2	-	148,1	107,3
Jarosław – gmina wiejska	6,546	5,175	0,0008	-	5 713,1	5 904,8	-	897,0	649,5
Końskie – gmina wiejsko-miejska	0,467	0,369	0,0001	-	407,2	420,9	-	63,9	46,3
Korczyna – gmina wiejska	1,143	0,903	0,0001	-	997,3	1 030,7	-	156,6	113,4
Krasne – gmina wiejska	2,139	1,690	0,0003	-	1 866,4	1 929,0	-	293,0	212,2
Lubenia – gmina wiejska	2,025	1,601	0,0002	-	1 767,6	1 826,9	-	277,5	201,0
Łańcut – gmina wiejska	7,559	5,975	0,0009	-	6 597,0	6 818,4	-	1 035,7	750,0
Mielec – gmina wiejska	3,096	2,448	0,0004	-	2 702,4	2 793,0	-	424,3	307,2
Pawłosiów – gmina wiejska	2,066	1,633	0,0002	-	1 803,1	1 863,6	-	283,1	205,0
Pilzno – gmina miejsko-wiejska	9,849	7,785	0,0012	-	8 595,8	8 884,3	-	1 349,5	977,3
Przemyśl – gmina wiejska	3,351	2,649	0,0004	-	2 924,5	3 022,6	-	459,1	332,5
Przeworsk – gmina miejska	1,616	1,278	0,0002	1 410,4	1 410,6	-	197,5	221,5	-
Ropczyce – gmina miejsko-wiejska	1,130	0,893	0,0001	-	986,3	1 019,3	-	154,8	112,1
Sędziszów Małopolski – gmina wiejsko-miejska	1,725	1,364	0,0002	-	1 505,5	1 556,0	-	236,4	171,2
Tuszów Narodowy – gmina wiejska	0,535	0,423	0,0001	-	466,7	482,4	-	73,3	53,1
Tyczyn – gmina wiejsko-miejska	1,636	1,294	0,0002	-	1 428,2	1 476,2	-	224,2	162,4
Ustrzyki Dolne – gmina wiejsko-miejska	1,076	0,851	0,0001	-	939,4	970,9	-	147,5	106,8
Żurawica – gmina wiejska	4,919	3,889	0,0006	-	4 293,3	4 437,3	-	674,0	488,1

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Żyraków – gmina wiejska	0,361	0,286	0,0000	-	315,4	325,9	-	49,5	35,9
Lesko – gmina wiejsko-miejska	1,439	1,138	0,0002	-	1 256,3	1 298,5	-	197,2	142,8
Jedlicze – gmina wiejsko-miejska	3,358	2,655	0,0004	-	2 930,7	3 029,0	-	460,1	333,2
Pysznica – gmina wiejska	2,100	1,660	0,0003	-	1 833,1	1 894,6	-	287,8	208,4
Czarna – gmina wiejska	1,879	1,485	0,0002	-	1 639,7	1 694,7	-	257,4	186,4
Trzebownisko – gmiana wiejska	2,087	1,650	0,0002	-	1 821,4	1 882,5	-	286,0	207,1
Krościenko Wyżne – gmina wiejska	0,469	0,370	0,0001	-	409,0	422,7	-	64,2	46,5
Chorkówka – gmina wiejska	1,242	0,982	0,0001	-	1 084,1	1 120,5	-	170,2	123,3
Miejsce Piastowe – gmina wiejska	0,814	0,643	0,0001	-	710,1	733,9	-	111,5	80,7
Głogów Małopolski – gmina wiejsko-miejska	3,820	3,019	0,0005	-	3 333,7	3 445,5	-	523,4	379,0
Boguchwała – gmina wiejsko-miejska	2,477	1,958	0,0003	-	2 161,4	2 233,9	-	339,3	245,7
RAZEM 2017 rok	89,67	70,884	0,0107	1 410,4	78 260,1	79 427,7	197,5	12 286,6	8 737,2
działania zaplanowane na rok 2018									
Brzozów - gmina wiejsko-miejska	15,392	12,166	0,0018	-	13 433,77	13 884,55	-	2 109,10	1 527,30
Dębica - gmina wiejska	16,405	12,967	0,0020	-	14 317,15	14 797,58	-	2 247,79	1 627,73
Gorzyce - gmina wiejska	1,946	1,539	0,0002	-	1 698,39	1 755,38	-	266,65	193,09
Jarosław - gmina wiejska	11,783	9,314	0,0014	-	10 283,65	10 628,73	-	1 614,53	1 169,16
Końskie - gmina wiejsko-miejska	0,840	0,664	0,0001	-	733,05	757,65	-	115,09	83,34
Korczyna - gmina wiejska	2,057	1,626	0,0002	-	1 795,11	1 855,35	-	281,83	204,09
Krasne - gmina wiejska	3,849	3,043	0,0005	-	3 359,53	3 472,26	-	527,45	381,95
Lubenia – gmina wiejska	3,646	2,881	0,0004	-	3 181,66	3 288,42	-	499,52	361,73
Łańcut - gmina wiejska	13,606	10,756	0,0016	-	11 874,63	12 273,09	-	1 864,32	1 350,04
Mielec - gmina wiejska	5,573	4,406	0,0007	-	4 864,24	5 027,46	-	763,69	553,02
Pawłosiów - gmina wiejska	3,719	2,940	0,0004	-	3 245,62	3 354,53	-	509,56	369,00

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Pilzno - gmina miejsko-wiejska	17,728	14,013	0,0021	-	15 472,50	15 991,69	-	2 429,18	1 759,09
Przemysł - gmina wiejska	6,032	4,768	0,0007	-	5 264,06	5 440,70	-	826,46	598,48
Przeworsk - gmina miejska	2,909	2,300	0,0003	2 538,70	2 539,14	-	355,42	398,64	-
Ropczyce - gmina miejsko-wiejska	2,034	1,608	0,0002	-	1 775,26	1 834,83	-	278,72	201,83
Sędziszów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	3,105	2,455	0,0004	-	2 709,92	2 800,85	-	425,46	308,09
Tuszów Narodowy - gmina wiejska	0,963	0,761	0,0001	-	840,15	868,34	-	131,90	95,52
Tyczyn - gmina wiejsko-miejska	2,946	2,328	0,0004	-	2 570,81	2 657,07	-	403,62	292,28
Ustrzyki Dolne - gmina wiejsko-miejska	1,937	1,532	0,0002	-	1 690,86	1 747,60	-	265,47	192,24
Żurawica - gmina wiejska	8,855	7,000	0,0011	-	7 727,88	7 987,20	-	1 213,28	878,59
Żyraków - gmina wiejska	0,650	0,514	0,0001	-	567,65	586,70	-	89,12	64,54
Lesko - gmina wiejsko-miejska	2,591	2,049	0,0003	-	2 261,38	2 337,26	-	355,04	257,10
Jedlicze - gmina wiejsko-miejska	6,044	4,778	0,0007	-	5 275,22	5 452,24	-	828,21	599,75
Pysznica - gmina wiejska	3,781	2,988	0,0005	-	3 299,65	3 410,37	-	518,04	375,14
Czarna - gmina wiejska	3,382	2,673	0,0004	-	2 951,46	3 050,50	-	463,38	335,55
Trzebownisko - gmina wiejska	3,757	2,969	0,0004	-	3 278,51	3 388,52	-	514,73	372,74
Krościenko Wyzne - gmina wiejska	0,844	0,667	0,0001	-	736,20	760,91	-	115,58	83,70
Chorkówka - gmina wiejska	2,236	1,767	0,0003	-	1 951,36	2 016,83	-	306,36	221,85
Miejsce Piastowe - gmina wiejska	1,465	1,158	0,0002	-	1 278,21	1 321,10	-	200,68	145,32
Głogów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	6,875	5,435	0,0008	-	6 000,60	6 201,96	-	942,09	682,22
Boguchwała - gmina wiejsko-miejska	4,458	3,524	0,0005	-	3 890,48	4 021,03	-	610,81	442,31
RAZEM 2018 rok	161,408	127,589	0,0191	2 538,7	140 868,1	142 970,7	355,42	22 116,3	15 726,79
działania zaplanowane na rok 2019									
Brzozów - gmina wiejsko-miejska	15,392	12,166	0,0018	-	13 433,77	13 884,55	-	2 109,10	1 527,30

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Dębica - gmina wiejska	16,405	12,967	0,0020	-	14 317,15	14 797,58	-	2 247,79	1 627,73
Gorzyce - gmina wiejska	1,946	1,539	0,0002	-	1 698,39	1 755,38	-	266,65	193,09
Jarosław - gmina wiejska	11,783	9,314	0,0014	-	10 283,65	10 628,73	-	1 614,53	1 169,16
Kołaczyce - gmina wiejsko-miejska	0,840	0,664	0,0001	-	733,05	757,65	-	115,09	83,34
Korczyna - gmina wiejska	2,057	1,626	0,0002	-	1 795,11	1 855,35	-	281,83	204,09
Krasne - gmina wiejska	3,849	3,043	0,0005	-	3 359,53	3 472,26	-	527,45	381,95
Lubenia – gmina wiejska	3,646	2,881	0,0004	-	3 181,66	3 288,42	-	499,52	361,73
Łańcut - gmina wiejska	13,606	10,756	0,0016	-	11 874,63	12 273,09	-	1 864,32	1 350,04
Mielec - gmina wiejska	5,573	4,406	0,0007	-	4 864,24	5 027,46	-	763,69	553,02
Pawłosiów - gmina wiejska	3,719	2,940	0,0004	-	3 245,62	3 354,53	-	509,56	369,00
Pilzno - gmina miejsko-wiejska	17,728	14,013	0,0021	-	15 472,50	15 991,69	-	2 429,18	1 759,09
Przemyśl - gmina wiejska	6,032	4,768	0,0007	-	5 264,06	5 440,70	-	826,46	598,48
Przeworsk - gmina miejska	2,909	2,300	0,0003	2 538,70	2 539,14	-	355,42	398,64	-
Ropczyce - gmina miejsko-wiejska	2,034	1,608	0,0002	-	1 775,26	1 834,83	-	278,72	201,83
Sędziszów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	3,105	2,455	0,0004	-	2 709,92	2 800,85	-	425,46	308,09
Tuszów Narodowy - gmina wiejska	0,963	0,761	0,0001	-	840,15	868,34	-	131,90	95,52
Tyczyn - gmina wiejsko-miejska	2,946	2,328	0,0004	-	2 570,81	2 657,07	-	403,62	292,28
Ustrzyki Dolne - gmina wiejsko-miejska	1,937	1,532	0,0002	-	1 690,86	1 747,60	-	265,47	192,24
Żurawica - gmina wiejska	8,855	7,000	0,0011	-	7 727,88	7 987,20	-	1 213,28	878,59
Żyraków - gmina wiejska	0,650	0,514	0,0001	-	567,65	586,70	-	89,12	64,54
Lesko - gmina wiejsko-miejska	2,591	2,049	0,0003	-	2 261,38	2 337,26	-	355,04	257,10
Jedlicze - gmina wiejsko-miejska	6,044	4,778	0,0007	-	5 275,22	5 452,24	-	828,21	599,75
Pysznica - gmina wiejska	3,781	2,988	0,0005	-	3 299,65	3 410,37	-	518,04	375,14

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Czarna - gmina wiejska	3,382	2,673	0,0004	-	2 951,46	3 050,50	-	463,38	335,55
Trzebownisko - gmiana wiejska	3,757	2,969	0,0004	-	3 278,51	3 388,52	-	514,73	372,74
Krościenko Wyzne - gmina wiejska	0,844	0,667	0,0001	-	736,20	760,91	-	115,58	83,70
Chorkówka - gmina wiejska	2,236	1,767	0,0003	-	1 951,36	2 016,83	-	306,36	221,85
Miejsce Piastowe - gmina wiejska	1,465	1,158	0,0002	-	1 278,21	1 321,10	-	200,68	145,32
Głogów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	6,875	5,435	0,0008	-	6 000,60	6 201,96	-	942,09	682,22
Boguchwała - gmina wiejsko-miejska	4,458	3,524	0,0005	-	3 890,48	4 021,03	-	610,81	442,31
RAZEM 2019 rok	161,408	127,589	0,0191	2 538,7	140 868,1	142 970,7	355,42	22 116,3	15 726,79
działania zaplanowane na rok 2020									
Brzozów - gmina wiejsko-miejska	15,392	12,166	0,0018	-	13 433,77	13 884,55	-	2 109,10	1 527,30
Dębica - gmina wiejska	16,405	12,967	0,0020	-	14 317,15	14 797,58	-	2 247,79	1 627,73
Gorzyce - gmina wiejska	1,946	1,539	0,0002	-	1 698,39	1 755,38	-	266,65	193,09
Jarosław - gmina wiejska	11,783	9,314	0,0014	-	10 283,65	10 628,73	-	1 614,53	1 169,16
Kołaczyce - gmina wiejsko-miejska	0,840	0,664	0,0001	-	733,05	757,65	-	115,09	83,34
Korczyna - gmina wiejska	2,057	1,626	0,0002	-	1 795,11	1 855,35	-	281,83	204,09
Krasne - gmina wiejska	3,849	3,043	0,0005	-	3 359,53	3 472,26	-	527,45	381,95
Lubenia – gmina wiejska	3,646	2,881	0,0004	-	3 181,66	3 288,42	-	499,52	361,73
Łańcut - gmina wiejska	13,606	10,756	0,0016	-	11 874,63	12 273,09	-	1 864,32	1 350,04
Mielec - gmina wiejska	5,573	4,406	0,0007	-	4 864,24	5 027,46	-	763,69	553,02
Pawłosiów - gmina wiejska	3,719	2,940	0,0004	-	3 245,62	3 354,53	-	509,56	369,00
Piłzno - gmina miejsko-wiejska	17,728	14,013	0,0021	-	15 472,50	15 991,69	-	2 429,18	1 759,09
Przemyśl - gmina wiejska	6,032	4,768	0,0007	-	5 264,06	5 440,70	-	826,46	598,48
Przeworsk - gmina miejska	2,909	2,300	0,0003	2 538,70	2 539,14	-	355,42	398,64	-
Ropczyce - gmina miejsko-wiejska	2,034	1,608	0,0002	-	1 775,26	1 834,83	-	278,72	201,83

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej m ² lokali	Podłączenie do sieci gazowej m ² lokali	Wymiana na kotły retortowe m ² lokali	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				tys. zł	tys. zł	tys. zł
Sędziszów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	3,105	2,455	0,0004	-	2 709,92	2 800,85	-	425,46	308,09
Tuszków Narodowy - gmina wiejska	0,963	0,761	0,0001	-	840,15	868,34	-	131,90	95,52
Tyczyn - gmina wiejsko-miejska	2,946	2,328	0,0004	-	2 570,81	2 657,07	-	403,62	292,28
Ustrzyki Dolne - gmina wiejsko-miejska	1,937	1,532	0,0002	-	1 690,86	1 747,60	-	265,47	192,24
Żurawica - gmina wiejska	8,855	7,000	0,0011	-	7 727,88	7 987,20	-	1 213,28	878,59
Żyraków - gmina wiejska	0,650	0,514	0,0001	-	567,65	586,70	-	89,12	64,54
Lesko - gmina wiejsko-miejska	2,591	2,049	0,0003	-	2 261,38	2 337,26	-	355,04	257,10
Jedlicze - gmina wiejsko-miejska	6,044	4,778	0,0007	-	5 275,22	5 452,24	-	828,21	599,75
Pysznica - gmina wiejska	3,781	2,988	0,0005	-	3 299,65	3 410,37	-	518,04	375,14
Czarna - gmina wiejska	3,382	2,673	0,0004	-	2 951,46	3 050,50	-	463,38	335,55
Trzebownisko - gmina wiejska	3,757	2,969	0,0004	-	3 278,51	3 388,52	-	514,73	372,74
Krościenko Wyzne - gmina wiejska	0,844	0,667	0,0001	-	736,20	760,91	-	115,58	83,70
Chorkówka - gmina wiejska	2,236	1,767	0,0003	-	1 951,36	2 016,83	-	306,36	221,85
Miejsce Piastowe - gmina wiejska	1,465	1,158	0,0002	-	1 278,21	1 321,10	-	200,68	145,32
Głogów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	6,875	5,435	0,0008	-	6 000,60	6 201,96	-	942,09	682,22
Boguchwała - gmina wiejsko-miejska	4,458	3,524	0,0005	-	3 890,48	4 021,03	-	610,81	442,31
RAZEM 2020 rok	161,408	127,589	0,0191	2 538,7	140 868,1	142 970,7	355,42	22 116,3	15 726,79
działania zaplanowane na rok 2021									
Brzozów - gmina wiejsko-miejska	15,392	12,166	0,0018	-	13 433,77	13 884,55	-	2 109,10	1 527,30
Dębica - gmina wiejska	16,405	12,967	0,0020	-	14 317,15	14 797,58	-	2 247,79	1 627,73
Gorzyce - gmina wiejska	1,946	1,539	0,0002	-	1 698,39	1 755,38	-	266,65	193,09
Jarosław - gmina wiejska	11,783	9,314	0,0014	-	10 283,65	10 628,73	-	1 614,53	1 169,16
Końce - gmina wiejsko-miejska	0,840	0,664	0,0001	-	733,05	757,65	-	115,09	83,34

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Korczyna - gmina wiejska	2,057	1,626	0,0002	-	1 795,11	1 855,35	-	281,83	204,09
Krasne - gmina wiejska	3,849	3,043	0,0005	-	3 359,53	3 472,26	-	527,45	381,95
Lubenia – gmina wiejska	3,646	2,881	0,0004	-	3 181,66	3 288,42	-	499,52	361,73
Łańcut - gmina wiejska	13,606	10,756	0,0016	-	11 874,63	12 273,09	-	1 864,32	1 350,04
Mielec - gmina wiejska	5,573	4,406	0,0007	-	4 864,24	5 027,46	-	763,69	553,02
Pawłosiów - gmina wiejska	3,719	2,940	0,0004	-	3 245,62	3 354,53	-	509,56	369,00
Pilzno - gmina miejsko-wiejska	17,728	14,013	0,0021	-	15 472,50	15 991,69	-	2 429,18	1 759,09
Przemyśl - gmina wiejska	6,032	4,768	0,0007	-	5 264,06	5 440,70	-	826,46	598,48
Przeworsk - gmina miejska	2,909	2,300	0,0003	2 538,70	2 539,14	-	355,42	398,64	-
Ropczyce - gmina miejsko-wiejska	2,034	1,608	0,0002	-	1 775,26	1 834,83	-	278,72	201,83
Sędziszów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	3,105	2,455	0,0004	-	2 709,92	2 800,85	-	425,46	308,09
Tuszów Narodowy - gmina wiejska	0,963	0,761	0,0001	-	840,15	868,34	-	131,90	95,52
Tyczyn - gmina wiejsko-miejska	2,946	2,328	0,0004	-	2 570,81	2 657,07	-	403,62	292,28
Ustrzyki Dolne - gmina wiejsko-miejska	1,937	1,532	0,0002	-	1 690,86	1 747,60	-	265,47	192,24
Żurawica - gmina wiejska	8,855	7,000	0,0011	-	7 727,88	7 987,20	-	1 213,28	878,59
Żyraków - gmina wiejska	0,650	0,514	0,0001	-	567,65	586,70	-	89,12	64,54
Lesko - gmina wiejsko-miejska	2,591	2,049	0,0003	-	2 261,38	2 337,26	-	355,04	257,10
Jedlicze - gmina wiejsko-miejska	6,044	4,778	0,0007	-	5 275,22	5 452,24	-	828,21	599,75
Pysznica - gmina wiejska	3,781	2,988	0,0005	-	3 299,65	3 410,37	-	518,04	375,14
Czarna - gmina wiejska	3,382	2,673	0,0004	-	2 951,46	3 050,50	-	463,38	335,55
Trzebownisko - gmiana wiejska	3,757	2,969	0,0004	-	3 278,51	3 388,52	-	514,73	372,74
Krościenko Wyżne - gmina wiejska	0,844	0,667	0,0001	-	736,20	760,91	-	115,58	83,70
Chorkówka - gmina wiejska	2,236	1,767	0,0003	-	1 951,36	2 016,83	-	306,36	221,85

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Miejsce Piastowe - gmina wiejska	1,465	1,158	0,0002	-	1 278,21	1 321,10	-	200,68	145,32
Głogów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	6,875	5,435	0,0008	-	6 000,60	6 201,96	-	942,09	682,22
Boguchwała - gmina wiejsko-miejska	4,458	3,524	0,0005	-	3 890,48	4 021,03	-	610,81	442,31
RAZEM 2021 rok	161,408	127,589	0,0191	2 538,7	140 868,1	142 970,7	355,42	22 116,3	15 726,79
działania zaplanowane na rok 2022									
Brzozów - gmina wiejsko-miejska	15,392	12,166	0,0018	-	13 433,77	13 884,55	-	2 109,10	1 527,30
Dębica - gmina wiejska	16,405	12,967	0,0020	-	14 317,15	14 797,58	-	2 247,79	1 627,73
Gorzyce - gmina wiejska	1,946	1,539	0,0002	-	1 698,39	1 755,38	-	266,65	193,09
Jarosław - gmina wiejska	11,783	9,314	0,0014	-	10 283,65	10 628,73	-	1 614,53	1 169,16
Końskie - gmina wiejsko-miejska	0,840	0,664	0,0001	-	733,05	757,65	-	115,09	83,34
Korczyna - gmina wiejska	2,057	1,626	0,0002	-	1 795,11	1 855,35	-	281,83	204,09
Krasne - gmina wiejska	3,849	3,043	0,0005	-	3 359,53	3 472,26	-	527,45	381,95
Lubenia – gmina wiejska	3,646	2,881	0,0004	-	3 181,66	3 288,42	-	499,52	361,73
Łańcut - gmina wiejska	13,606	10,756	0,0016	-	11 874,63	12 273,09	-	1 864,32	1 350,04
Mielec - gmina wiejska	5,573	4,406	0,0007	-	4 864,24	5 027,46	-	763,69	553,02
Pawłosiów - gmina wiejska	3,719	2,940	0,0004	-	3 245,62	3 354,53	-	509,56	369,00
Piłzno - gmina miejsko-wiejska	17,728	14,013	0,0021	-	15 472,50	15 991,69	-	2 429,18	1 759,09
Przemyśl - gmina wiejska	6,032	4,768	0,0007	-	5 264,06	5 440,70	-	826,46	598,48
Przeworsk - gmina miejska	2,909	2,300	0,0003	2 538,70	2 539,14	-	355,42	398,64	-
Ropczyce - gmina miejsko-wiejska	2,034	1,608	0,0002	-	1 775,26	1 834,83	-	278,72	201,83
Sędziszów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	3,105	2,455	0,0004	-	2 709,92	2 800,85	-	425,46	308,09
Tuszów Narodowy - gmina wiejska	0,963	0,761	0,0001	-	840,15	868,34	-	131,90	95,52
Tyczyn - gmina wiejsko-miejska	2,946	2,328	0,0004	-	2 570,81	2 657,07	-	403,62	292,28

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji			Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe	Szacowany koszt przeprowadzenia działań		
	PM10	PM2,5	BaP				Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Podłączenie do sieci gazowej	Wymiana na kotły retortowe
	[Mg]	[Mg]	[Mg]				m ² lokali	m ² lokali	m ² lokali
Ustrzyki Dolne - gmina wiejsko-miejska	1,937	1,532	0,0002	-	1 690,86	1 747,60	-	265,47	192,24
Żurawica - gmina wiejska	8,855	7,000	0,0011	-	7 727,88	7 987,20	-	1 213,28	878,59
Żyraków - gmina wiejska	0,650	0,514	0,0001	-	567,65	586,70	-	89,12	64,54
Lesko - gmina wiejsko-miejska	2,591	2,049	0,0003	-	2 261,38	2 337,26	-	355,04	257,10
Jedlicze - gmina wiejsko-miejska	6,044	4,778	0,0007	-	5 275,22	5 452,24	-	828,21	599,75
Pysznica - gmina wiejska	3,781	2,988	0,0005	-	3 299,65	3 410,37	-	518,04	375,14
Czarna - gmina wiejska	3,382	2,673	0,0004	-	2 951,46	3 050,50	-	463,38	335,55
Trzebownisko - gmiana wiejska	3,757	2,969	0,0004	-	3 278,51	3 388,52	-	514,73	372,74
Krościenko Wyzne - gmina wiejska	0,844	0,667	0,0001	-	736,20	760,91	-	115,58	83,70
Chorkówka - gmina wiejska	2,236	1,767	0,0003	-	1 951,36	2 016,83	-	306,36	221,85
Miejsce Piastowe - gmina wiejska	1,465	1,158	0,0002	-	1 278,21	1 321,10	-	200,68	145,32
Głogów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	6,875	5,435	0,0008	-	6 000,60	6 201,96	-	942,09	682,22
Boguchwała - gmina wiejsko-miejska	4,458	3,524	0,0005	-	3 890,48	4 021,03	-	610,81	442,31
RAZEM 2022 rok	161,408	127,589	0,0191	2 538,7	140 868,1	142 970,7	355,42	22 116,3	15 726,79
RAZEM lata 2017-2022	896,71	708,83	0,1062	14 103,9	782 600,6	794 281,2	1 974,6	122 868,1	87 371,15

Tabela 6. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie trzecie

DZIAŁANIE TRZECIE						
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkTER					
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH					
Opis działania naprawczego	Wdrażanie zasad efektywności energetycznej w obiektach budowlanych w szczególności w obiektach użyteczności publicznej w tym przeprowadzenie termomodernizacji obiektów budowlanych poprzez prace remontowe prowadzące do kompleksowej termomodernizacji budynku oraz oszczędności energii, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i odnawialnych źródeł energii.					
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka					
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny					
Jednostka realizująca zadanie	Właściwy organ samorządu lokalnego					
Rodzaj środka	Techniczny					
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe					
Planowany termin wykonania	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	476,9 tys m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 255,5 tys. m ²	858,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 459,9 tys. m ²	858,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 459,9	858,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 459,9 tys. m ² powierzchni	858,5 tys. m ² powierzchni i obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia	858,5 tys. m ² powierzchni obiektów ogrzewanych paliwami stałymi przy założeniu docieplenia ścian, 459,9 tys. m ²

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

DZIAŁANIE TRZECIE						
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkTER					
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH					
	powierzchni przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	powierzchni przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	tys. m ² powierzchni przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	ścian, 459,9 tys. m ² powierzchni i przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki	powierzchni przy założeniu docieplenia ścian i wymiany stolarki
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła związane z budynkami w tym obiektami użyteczności publicznej					
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w mln PLN	264					
Szacowany efekt ekologiczny:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PM10 [Mg/rok]	78,33	140,99	140,99	140,99	140,99	140,99
PM2,5 [Mg/rok]	61,57	110,82	110,82	110,82	110,82	110,82
BaP [Mg/rok]	0,009	0,017	0,017	0,017	0,017	0,017
Źródło finansowania	Środki własne, samorządów, środki właścicieli budynków WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne fundusze, RPO					
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Właściwy organ samorządu terytorialnego, zarządcy budynków				
	Organ odbierający	Zarząd Województwa Podkarpackiego				
	Wskaźniki	Powierzchnia lokali objętych termomodernizacją [m ²] Ilość obiektów budowlanych objętych termomodernizacją [szt.] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM10 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji PM2.5 [Mg/rok] Szacunkowa wielkość redukcji emisji BaP [Mg/rok] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w</i>				

DZIAŁANIE TRZECIE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkTER
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
	<i>zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej</i>
Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 7. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie czwarte

DZIAŁANIE CZWARTE						
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkMMU					
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OBNIŻENIE EMISJI KOMUNIKACYJNEJ					
Opis działania naprawczego	Czyszczenie ulic na mokro w okresie wiosna-jesień z częstotliwością najlepiej 1 raz w tygodniu					
Lokalizacja działań	główne arterie: Krosno, Stalowa Wola, Jarosław, Sanok, Dębica, Tarnobrzeg, Jasło, Ropczyce, Łańcut					
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	Lokalny					
Jednostka realizująca zadanie	Zarządcy dróg w miastach					
Rodzaj środka	Techniczny					
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Krótkoterminowe					
Planowany termin wykonania	Zadanie realizowane ciągle					
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Transport					
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN/km	200-800					
Szacowany efekt ekologiczny:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PM10 [Mg/rok]	11,98	11,98	11,98	11,98	15,97	15,97
PM2,5 [Mg/rok]	2,86	2,86	2,86	2,86	3,82	3,82

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

DZIAŁANIE CZWARTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkMMU	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OBNIŻENIE EMISJI KOMUNIKACYJNEJ	
Źródło finansowania	Własne samorządów	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Zarządcy dróg w miastach
	Organ odbierający	Prezydenci, burmistrzowie następnie do Zarządu województwa
	Wskaźniki	Szacunkowa długość dróg [km] Częstotliwość z jaką zadanie było przeprowadzane [ile razy/ miesiąc] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji liniowej</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 8. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie piąte

DZIAŁANIE PIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkEEk
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	EDUKACJA EKOLOGICZNA
Opis działania naprawczego	Akcje edukacyjne mające na celu uświadamianie społeczeństwa w zakresie: szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, korzyści płynących z podłączenia do scentralizowanych źródeł ciepła, termomodernizacji, promocja nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła i inne.
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny, regionalny
Jednostka realizująca zadanie	Prezydenci, burmistrzowie miast, marszałek województwa, starostowie powiatów, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
Rodzaj środka	Oświatowy lub informacyjny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Średnioterminowe
Planowany termin wykonania	Zadane realizowane ciągle

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

DZIAŁANIE PIĄTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkEEk	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	EDUKACJA EKOLOGICZNA	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	300 000	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Własne samorządu, WFOŚiGW, NFOŚiGW, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydenci, burmistrzowie miast, marszałek województwa, starostowie powiatów, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba przeprowadzonych akcji [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 9. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie szóste

DZIAŁANIE SZÓSTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkpZP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
Opis działania naprawczego	<p>1) Stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłów PM10 i PM2,5 oraz B(a)P, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących np. układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzania zieleni izolacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz ustalenia ograniczeń stosowania paliw mających negatywny wpływ na środowisko, w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłej) na indywidualne ze względów ekonomicznych (zakaz nie obowiązuje odcinków już wyłączonych z eksploatacji).</p> <p>2) Uchwalenie planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach przekroczeń wskazanych w Programie Ochrony Powietrza (jeżeli nie ma obowiązujących) oraz zawarcie w nich zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłej) na indywidualne ze względów ekonomicznych (zakaz nie obowiązuje odcinków już wyłączonych z eksploatacji).</p>
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Rady miast
Rodzaj środka	Prawny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe
Planowany termin wykonania	-
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Środek o charakterze regulacyjnym
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania
Źródło finansowania	-

DZIAŁANIE SZÓSTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkPZP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydenci, burmistrzowie miast
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba opracowanych Planów wraz ze stosownymi zapisami [szt.] Procent pokrycia powierzchni gminy Planami, w których zawarto niniejsze zapisy z działania szóstego [%] Procent pokrycia powierzchni gminy Planami, w których zawarto niniejsze zapisy z działania szóstego [%] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 10. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie siódme

DZIAŁANIE SIÓDME	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkUCP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W REGULAMINIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIAST
Opis działania naprawczego	Stosowanie odpowiednich zapisów, zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast jeśli do tej pory nie stosowano takich zapisów.
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Rady miast
Rodzaj środka	Prawny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe

DZIAŁANIE SIÓDME		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkUCP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ZAPISY W REGULAMINIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIAST	
Planowany termin wykonania	-	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Środek o charakterze regulacyjnym	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	-	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Prezydenci, burmistrzowie miast
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba opracowanych Regulaminów wraz ze stosownymi zapisami [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

Tabela 11. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie ósme

DZIAŁANIE ÓSME	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkUCP
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ROZBUDOWA SIECI CIEPŁOWNICZEJ I GAZOWEJ
Opis działania naprawczego	Zapewnienie dostępu do sieci ciepłowniczej i gazowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci na obszarach, gdzie brakuje dostępu szczególnie w obszarach występowania przekroczeń
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Podmioty zarządzające siecią ciepłowniczą i siecią gazową
Rodzaj środka	Techniczny

DZIAŁANIE ÓSME		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkUCP	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	ROZBUDOWA SIECI CIEPŁOWNICZEJ I GAZOWEJ	
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe	
Planowany termin wykonania	Według indywidualnych harmonogramów	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Źródła sektora komunalno-bytowego, handel i usługi oraz małe i średnie przedsiębiorstwa	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Według indywidualnych kosztorysów	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Własne podmiotów, WFOŚiGW, NFOŚiGW, samorząd lokalny w przypadku spółek miejskich	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Samorząd lokalny
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Liczba nowych połączeń [szt.] Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	W ciągu 3 miesięcy od zakończonej inwestycji

Tabela 12. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziewiąte

DZIAŁANIE DZIEWIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkOEN
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OGRANICZENIE EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ
Opis działania naprawczego	Ograniczenie emisji niezorganizowanej poprzez zastosowanie środków technicznych jak i organizacyjnych
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka
Szczegół administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	odpowiednie podmioty
Rodzaj środka	Techniczny/organizacyjny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	Długoterminowe

DZIAŁANIE DZIEWIĄTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkOEN	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	OGRANICZENIE EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ	
Planowany termin wykonania	Według indywidualnych harmonogramów	
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Zakłady produkcyjne/przemysł	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	Według indywidualnych kosztorysów	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	Własne podmiotów, WFOŚiGW, NFOŚiGW, samorząd lokalny w przypadku spółek miejskich	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	odpowiednie podmioty
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	W ciągu 3 miesięcy od zakończonej inwestycji

Tabela 13. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziesiąte

DZIAŁANIE DZIESIĄTE	
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPkSIM
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW
Opis działania naprawczego	Kontynuacja zadania naprawczego, polegającego na prognozowaniu stanu zanieczyszczenia w dniu bieżącym i dwóch kolejnych
Lokalizacja działań	cała strefa podkarpacka
Szczebel administracyjny, na którym można podjąć dany środek	lokalny
Jednostka realizująca zadanie	Samorząd województwa
Rodzaj środka	Techniczny
Skala czasowa osiągnięcia redukcji stężeń	-
Planowany termin wykonania	zadanie realizowane ciągle
Kategoria źródeł emisji, których dotyczy działanie naprawcze	Inne

DZIAŁANIE DZIESIĄTE		
KOD DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	PksPksSIM	
TYTUŁ DZIAŁANIA NAPRAWCZEGO	SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW	
Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania w PLN	110 000	
Szacowany efekt ekologiczny:	Brak możliwości oszacowania	
Źródło finansowania	WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki własne samorządu, budżet państwa	
Monitoring działania	Organ sprawozdający	Marszałek województwa we współpracy z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska
	Organ odbierający	Zarząd województwa
	Wskaźniki	Przedłożenie sprawozdania z realizacji przeprowadzonych działań zawierającego informacje zgodnie z tabelą pt. <i>Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.</i>
	Termin sprawozdania	Do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym

3. DIAGNOZA

Analiza jakości powietrza w strefie podkarpackiej została dokonana w oparciu o Roczną ocenę jakości powietrza za rok 2015 wykonaną przez WIOŚ w Rzeszowie. W analizie posłużono się danymi wejściowymi z pomiarów stężeń jakości powietrza wykonywanych na terenie strefy podkarpackiej w ramach Państwowego monitoringu środowiska. Spośród zebranych danych pomiarowych wybrano, te które spełniały wymagania odnośnie ich jakości (liczba danych pomiarowych, pokrycie roku, niepewność pomiaru). W zakresie analizowanych zanieczyszczeń w Roczej ocenie za 2015 rok uwzględniono wyniki pomiarów z 9 stacji mierzących stężenia pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu oraz 5 stacji mierzących stężenia pyłu PM2,5. Wyniki pomiarów zostały wsparte wynikami modelowania matematycznego wykonanymi przy użyciu modelu Calmet/Calpuff. W modelowaniu matematycznym posłużono się danymi wejściowymi o ładunkach i parametrach emisji poszczególnych substancji ze źródeł emisji zlokalizowanych na obszarze strefy podkarpackiej jak i poza strefą oraz danymi meteorologicznymi za 2015 rok.

Na podstawie przeprowadzonych przez WIOŚ analiz wyznaczono obszary przekroczeń stężeń dopuszczalnych i docelowych wraz z liczbą ludności narażonej na podwyższone stężenia, które wystąpiły na terenie strefy podkarpackiej w 2015 roku.

Porównanie obszarów przekroczeń

Liczbę i wielkość obszarów przekroczeń porównano z wynikami podobnych analiz wykonanych na potrzeby opracowania Programu ochrony powietrza dla 2011 roku. Przedstawione w tabelach wyniki oznaczono paskami postępu oznaczając w ten sposób zmianę udziału obszarów przekroczeń i ludności narażonej na występowanie przekroczeń.

Tabela 14. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM10 w roku 2015 i 2011 na terenie strefy podkarpackiej.⁴

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia w 2015 roku	Gmina - obszar przekroczeń		Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]		Liczba narażonych mieszkańców	
		2015 rok	2011 rok	2015 rok	2011 rok	w 2015 roku	w 2011 roku
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM10							
1	Pk15sPkPM10a01	Mielec (gm. miejska)	m. Mielec	1,5	5,5	7 346	25 800
2	Pk15sPkPM10a02	Jasło (gm. miejska)	m. Jasło	0,9	5,8	8 087	18 500
3	Pk15sPkPM10a03	Przemysł (gm. miejska)	m. Przemysł	0,1	0,7	385	1 000
4	Pk15sPkPM10a04	Jarosław (gm. miejska)	brak	1,3	0,0	11 500	-
5			m. Kolbuszowa		0,2		280
6			m. Łańcut		0,6		600
7			m. Dębica		0,4		600
8			m. Strzyżów		0,6		2 500
9			m. Krosno		5,7		14 600
10			m. Brzozów		0,4		1 300
ŁĄCZNIE		4	9	3,8	19,9	27 318	65 180

Analizując dane o liczbie i powierzchni obszarów przekroczeń w zakresie stężeń średniorocznych pyłu PM10 można stwierdzić, iż w roku 2015 w porównaniu z rokiem 2011 znacząco zmniejszyła się powierzchnia obszarów przekroczeń (ponad pięciokrotnie) oraz liczba gmin, na których terenie zidentyfikowano przekroczenia. W 2015 roku obszar przekroczeń zidentyfikowano na terenie 4 miast, przy czym na terenie Mielca, Jasła i Przemysła już w 2011 roku wyznaczono obszary przekroczeń, przy czym obszary te znacząco się zmniejszyły. W 2015 roku zidentyfikowano dodatkowo

⁴ źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

przekroczenia na terenie Jarosława. Nie zidentyfikowano ponownie w 2015 roku przekroczeń na terenie Kolbuszowej, Łańcuta, Dębicy, Strzyżowa, Krosna i Brzozowa. W analizie za rok 2015 wyznaczono o 60% mniejszą liczbę narażonej ludności na występowanie podwyższonych stężeń średniorocznych pyłu PM10.

Tabela 15. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń dobowych pyłu PM10 w roku 2015 i 2011 na terenie strefy podkarpackiej.⁵

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia w 2015 roku	Gmina - obszar przekroczeń		Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]		Liczba narażonych mieszkańców	
		2015 rok	2011 rok	2015 rok	2011 rok	w 2015 roku	w 2011 roku
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM10							
1	Pk15sPkPM10d01	Boguchwała	Gm. Boguchwała	0,3	18,0	710	20 900
2	Pk15sPkPM10d02	Brzozów	m. Brzozów	1,6	4,9	3 456	7 800
3	Pk15sPkPM10d03	Dębica (gm. miejska)	m. Dębica, gm. Dębica, gm. Żyraków	7,1	46,3	27 896	50 300
4	Pk15sPkPM10d04	Jarosław (gm. miejska), Pawłosiów	m. Jarosław	7,9	0,9	30 665	7 800
5	Pk15sPkPM10d05	Jasło (gm. miejska), Jasło, Kołaczyce	m. Jasło, gm. Jasło	24,5	39,3	31 695	42 300
6	Pk15sPkPM10d06	Jedlicze		4,7		2 469	
7	Pk15sPkPM10d07	Kolbuszowa	m. Kolbuszowa, gm. Kolbuszowa, gm. Cmolas	0,5	13,1	2 148	14 565
8	Pk15sPkPM10d08	Korczyna		2,3		1 003	
9	Pk15sPkPM10d09	Krasne		0,7		247	
10	Pk15sPkPM10d10	Krosno (gm. miejska), Krościenko Wyżne, Chorkówka, Jedlicze, Miejsce Piastowe, Korczyna, Wojasówka	m. Krosno, gm. Chorkówka	28,6	42,3	42 705	48 900
11	Pk15sPkPM10d11	Lesko		0,1		612	
12	Pk15sPkPM10d12	Leżajsk (gm. miejska)	m. Leżajsk, gm. Leżajsk	1,6	3,1	5 829	1 830
13	Pk15sPkPM10d13	Lubaczów (gm. miejska)		0,4		1 545	
14	Pk15sPkPM10d14	Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czama	m. Łańcut, gm. Łańcut	7,2	28,8	13 622	24 800
15	Pk15sPkPM10d15	Mielec (gm. miejska i wiejska)	gm. Mielec, gm. Tuszów Narodowy, m. Mielec, gm. Mielec, gm. Czermin, gm. Przecław	19,4	59,7	55 679	70 400
16	Pk15sPkPM10d16	Nisko, Pysznica	gm. Pysznica, m. Nisko, wieś Raclawice	7,6	5,5	10 889	14 150
17	Pk15sPkPM10d17	Przemyśl (gm. miejska), Żurawica	m. Przemyśl	16	9,2	53 881	42 900
18	Pk15sPkPM10d18	Przeworsk (gm. miejska i wiejska)		2,8		9 079	
19	Pk15sPkPM10d19	Sanok (gm. miejska i wiejska)	m. Sanok	19,2	6,0	30 604	6 200
20	Pk15sPkPM10d20	Stalowa Wola (gm. miejska)	m. Stalowa Wola	0,9	8,0	2 874	43 400
21	Pk15sPkPM10d21	Strzyżów	m. Strzyżów, wieś Żarnowa	0,1	12,2	410	9 780
22	Pk15sPkPM10d22	Tarnobrzeg (gm. miejska)		25,5		43 932	
23	Pk15sPkPM10d23	Trzebowniko, Głogów Małopolski	gm. Krasne, gm. Trzebowniko	3,6	55,8	2 986	1 200
24	Pk15sPkPM10d24	Tyczyn	m. Tyczyn, gm. Tyczyn	0,1	17,0	141	8 800
25	Pk15sPkPM10d25	Żurawica		2,2		813	
26			gm. Gorzyce		1,8		350
27			wieś Jezowe		0,6		5 273
28			gm. Nowa Sarzyna		1,6		250
29			gm. Chmielnik, gm. Tyczyn		3,1		4 000
30			m. Piłzno		0,9		270
ŁĄCZNIE		25	22	184,9	378,2	375 890	426 168

W zakresie przekroczeń stężeń dobowych zidentyfikowano w 2015 roku 25 obszarów przekroczeń, 17 z nich zidentyfikowano już w 2011 roku. Dodatkowy obszar przekroczeń, który wyznaczono w 2015 roku obejmował gminy Jedlicze, Korczyna, Krasne, Lesko, Lubaczów, Przeworsk, Tarnobrzeg i Żurawica. Obszary przekroczeń, które zidentyfikowane zostały w roku 2015 na terenie gmin Jedlicze, Korczyna, Krasne, Lesko i Przeworsk wynikają ze zwiększenia zasięgu występujących już w 2011 roku obszarów podwyższonych stężeń i ich bliskiego sąsiedztwa. Pozostałe gminy są nowymi

⁵ źródło: opracowanie własne

obszarami przekroczeń. Powierzchnia obszarów przekroczeń zmniejszyła się w stosunku do roku 2011 o blisko połowę, liczba ludności narażonej o 12%.

Tabela 16. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5} w roku 2015 i 2011 na terenie strefy podkarpackiej.⁶

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia w 2015	Gmina - obszar przekroczeń		Powierzchnia obszaru		Liczba narażonych mieszkańców	
		2015 rok	2011 rok	2015 rok	2011 rok	w 2015 roku	w 2011 roku
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM _{2,5}							
1	Pk15sPkPM25a01	Przemysł (gm. miejska)	m. Przemysł	3,9	2,0	30 764	2 800
2	Pk15sPkPM25a02	Krosno (gm. miejska)	m. Krosno	0,3	13,1	2 701	33 300
3	Pk15sPkPM25a03	Jasło (gm. miejska)	m. Jasło	3,0	9,5	15 974	25 000
4	Pk15sPkPM25a04	Mielec (gm. miejska)	m. Mielec	10,1	15,8	37 513	55 500
5	Pk15sPkPM25a05	Tarnobrzeg (gm. miejska)		1,7		4 647	
6	Pk15sPkPM25a06	Nisko		1,0		2 970	
7	Pk15sPkPM25a07	Jarosław (gm. miejska)		1,4		12 352	
8	Pk15sPkPM25a08	Łańcut (gm. miejska)	m. Łańcut	1,1	4,8	3 851	10 000
9			gm. Gorzyce		0,3		50
10			m. Stalowa Wola		0,8		1 600
11			m. Kolbuszowa		3,3		4 100
12			m. Dębica		6,3		29 400
13			gm. Krasne		3,2		780
14			m. Strzyżów		3,4		6 300
15			m. Brzozów		2,4		4 600
ŁĄCZNIE		8	12	22,5	65,0	110 772	173 430

W 2015 roku zidentyfikowano przekroczenia stężeń dopuszczalnych pyłu PM_{2,5} na obszarze 8 gmin, a w 2011 na terenie 12. W gminach Tarnobrzeg, Nisko i Jarosław wyznaczono dodatkowe obszary przekroczeń w 2015 roku, natomiast obszar przekroczeń zmniejszył się w 2015 roku o gminy Gorzyce, Stalowa Wola, Kolbuszowa, Dębica, Krasne, Strzyżów, Brzozów w porównaniu do roku 2011.

W zakresie stężeń benzo(a)pirenu w roku 2015 wyznaczono obszar przekroczeń na terenie 54 gmin. Niemożliwe jest porównanie liczby obszarów przekroczeń jakie były wyznaczone w 2011 i 2015 roku ze względu na sposób przedstawienia danych z 2011 roku (agregacja wielu gmin jako jeden obszar przekroczeń). Porównanie obejmować może jedynie powierzchnię obszarów przekroczeń (w 2015 roku była mniejsza o 60%) oraz liczba osób narażonych (w 2015 roku zmalała o blisko 20%).

Analiza obszarów występowania przekroczeń w strefie podkarpackiej została dokonana również na podstawie przeprowadzonego dodatkowego modelowania wykorzystującego dane meteorologiczne dla 2011 roku oraz dane emisyjne dla 2015 roku. Wyniki tego modelowania miały wskazać, które z obszarów przekroczeń mogą się pojawić przy założeniu, że warunki meteorologiczne będą znacznie bardziej niekorzystne niż w 2015 roku, a wielkość emisji będzie na obecnym poziomie.

Analiza ta wykazała, iż część z obszarów przekroczeń które były diagnozowane w 2011 roku w Programie, może również wystąpić przy zaistnieniu podobnych warunków meteorologicznych jak w 2011 roku, dlatego działania naprawcze i gminy wyznaczone do działań naprawczych zostały wskazane ze względu na wykonaną dodatkową analizę.

Porównanie wyników pomiarów

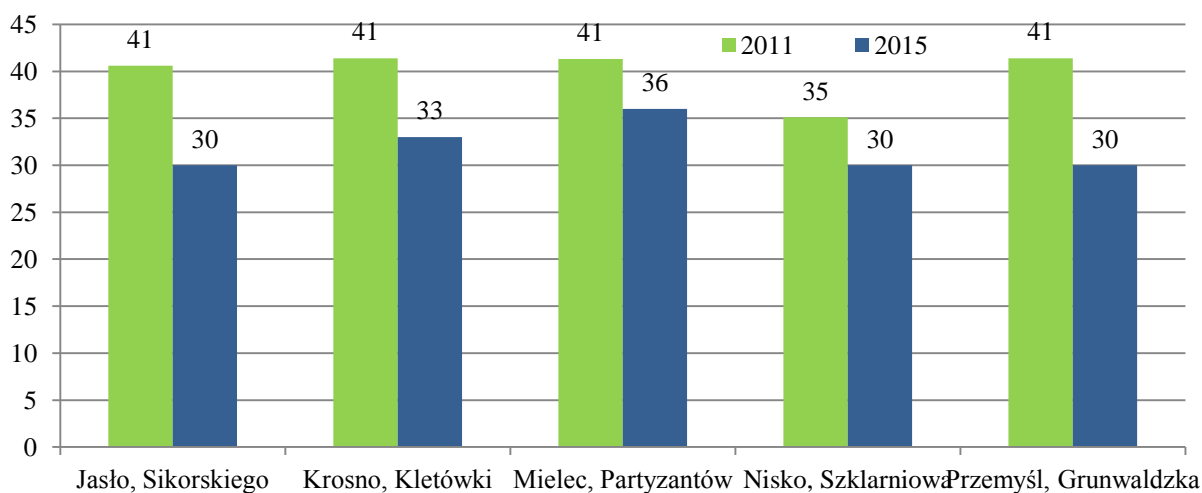
Porównanie wyników pomiarów dla roku 2011 i 2015 dokonano w oparciu o dane zawarte w rocznych ocenach jakości powietrza opracowanych przez WIOŚ w Rzeszowie. Do analizy zebrano tylko dane o pomiarach dokonanych na stacjach pomiarowych, które funkcjonowały zarówno w 2011 jak i 2015 roku. Poniżej zaprezentowano zestawienia w zakresie analizowanych zanieczyszczeń.

⁶ źródło: opracowanie własne

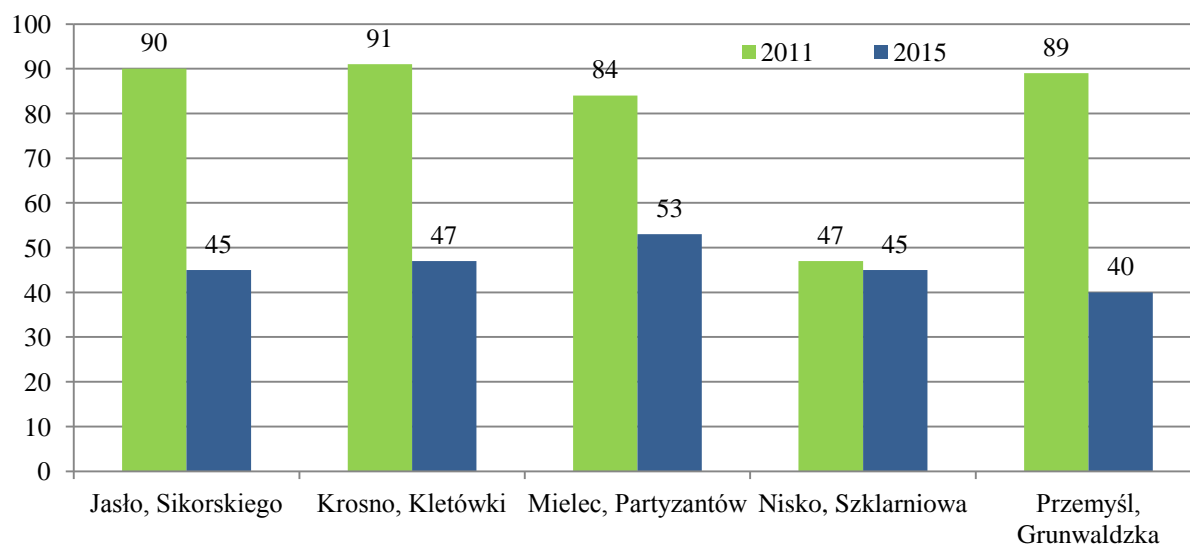
Tabela 17. Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w roku 2011 i 2015 na terenie strefy podkarpackiej⁷

Wartość normowana		Wynik pomiaru	
		2011	2015
pył zawieszony PM10			
stanowisko pomiarowe	jednostka	Jasło, Sikorskiego	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	41	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	liczba dni	90	45
stanowisko pomiarowe	jednostka	Krosno, Kletówki	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	41	33
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	liczba dni	91	47
stanowisko pomiarowe	jednostka	Mielec, Partyzantów	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	41	36
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	liczba dni	84	53
stanowisko pomiarowe	jednostka	Nisko, Szklarniowa	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	35	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	liczba dni	47	45
stanowisko pomiarowe	jednostka	Przemysł, Grunwaldzka	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	41	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	liczba dni	89	40
pył zawieszony PM2,5			
stanowisko pomiarowe	jednostka	Krosno, Kletówki	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	32	24
stanowisko pomiarowe	jednostka	Nisko, Szklarniowa	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	31	23
benzo(a)piren			
stanowisko pomiarowe	jednostka	Jasło, Sikorskiego	
stężenie średnioroczne	[ng/m^3]	5,5	5
stanowisko pomiarowe	jednostka	Krosno, Kletówki	
stężenie średnioroczne	[ng/m^3]	4,5	4
stanowisko pomiarowe	jednostka	Mielec, Partyzantów	
stężenie średnioroczne	[ng/m^3]	5,5	6
stanowisko pomiarowe	jednostka	Nisko, Szklarniowa	
stężenie średnioroczne	[ng/m^3]	4,1	4

⁷ źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny jakości powietrza w roku 2011 i 2015 w województwie podkarpackim

Rysunek 1. Porównanie wyników pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM10 w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej⁸

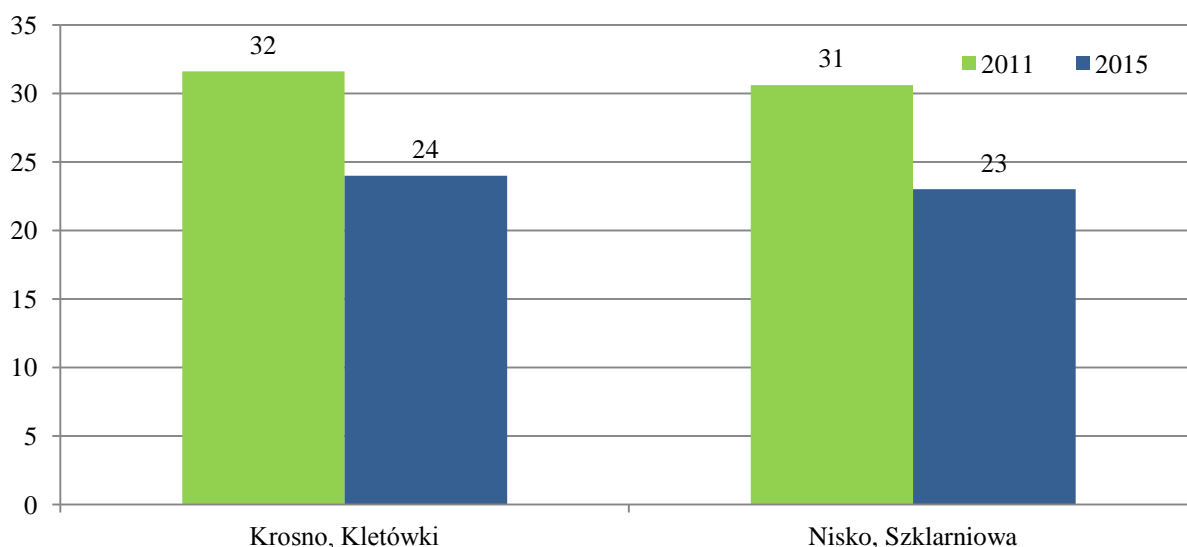

Rysunek 2. Porównanie wyników pomiarów liczby przekroczeń stężeń dobowych pyłu PM10 w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej⁹

Zarówno w zakresie stężeń średniorocznych jak i liczby przekroczeń stężeń dobowych absolutnie wszystkie porównywane wartości z pomiarów były wyższe w 2011 roku w stosunku do roku 2015.

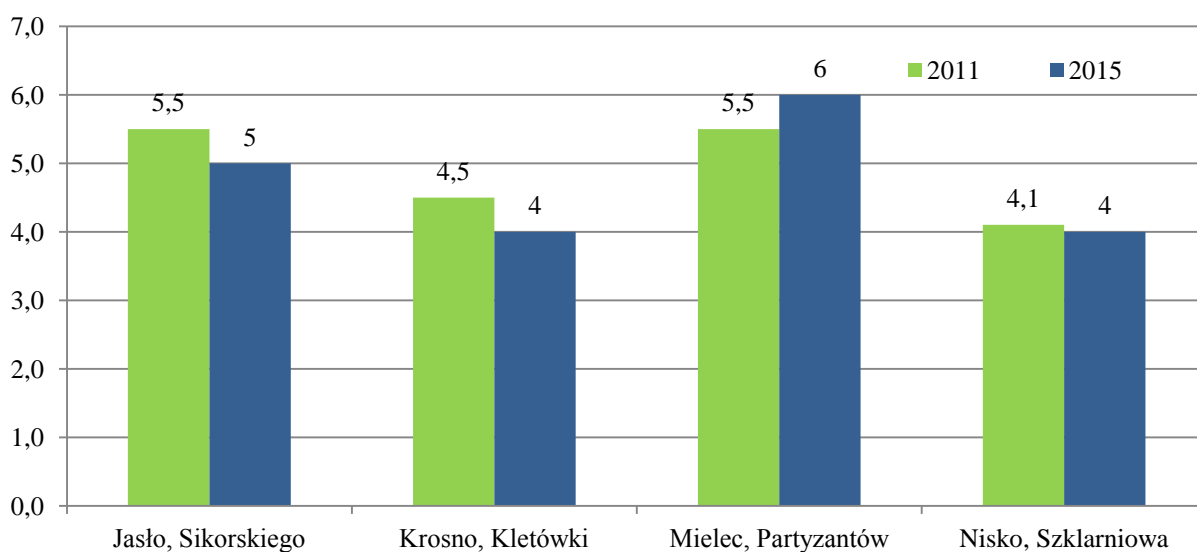
⁸ źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny jakości powietrza w roku 2011 i 2015 w województwie podkarpackim

⁹ źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny jakości powietrza w roku 2011 i 2015 w województwie podkarpackim

Rysunek 3. Porównanie wyników pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5} w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej¹⁰

W zakresie stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5} również w 2011 roku zanotowane na stacjach stężenia były wyższe w porównaniu do stężeń z roku 2015.

Rysunek 4. Porównanie wyników pomiarów stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej¹¹

Wartości stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w 2011 roku kształtowały się na podobnym poziomie jak wartości zanotowane w 2015 roku.

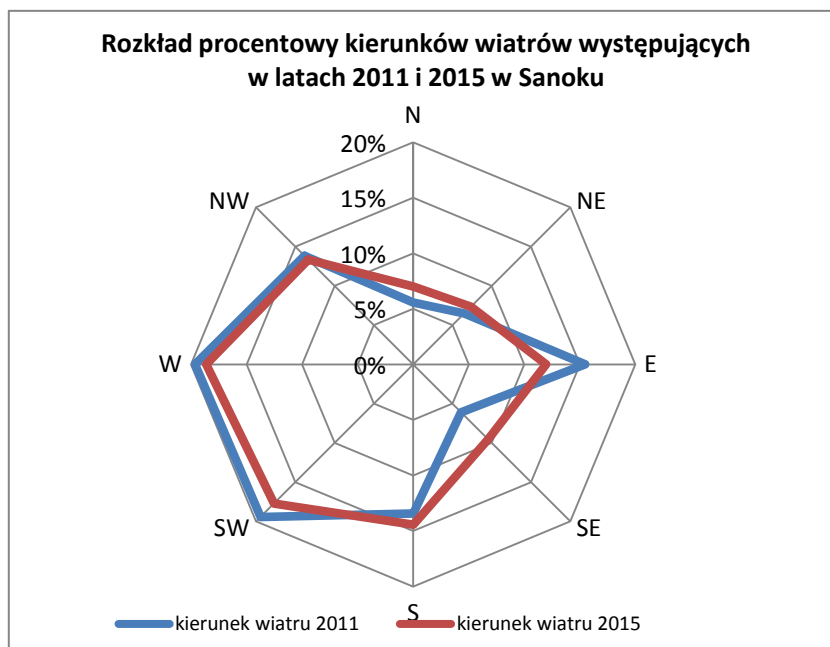
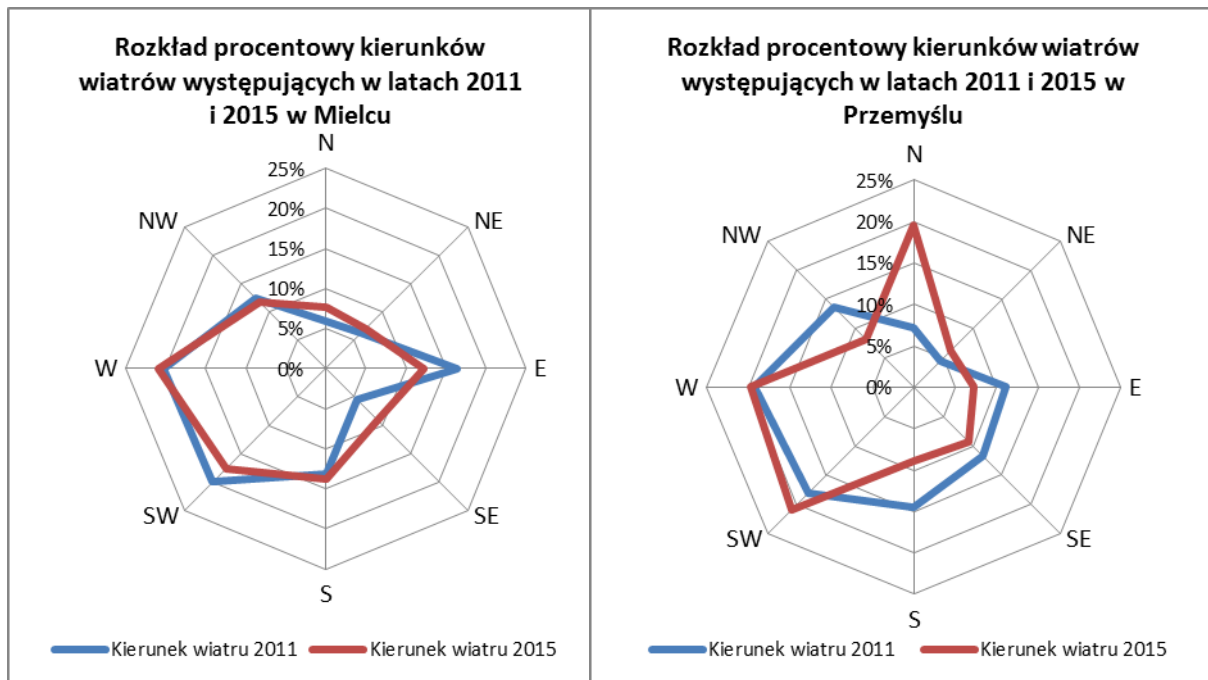
Analiza czynników meteorologicznych

Jakość powietrza zależy w dużej mierze od czynników meteorologicznych dlatego poddano analizie również warunki meteorologiczne jakie panowały na obszarze województwa w 2011 i 2015 roku. W analizie posłużono się wynikami uzyskanymi z modelu meteorologicznego WRF. W wyniku przeprowadzonej analizy wskazano na ile czynniki meteorologiczne porównane w obu okresach

¹⁰ źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny jakości powietrza w roku 2011 i 2015 w województwie podkarpackim

¹¹ źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny jakości powietrza w roku 2011 i 2015 w województwie podkarpackim

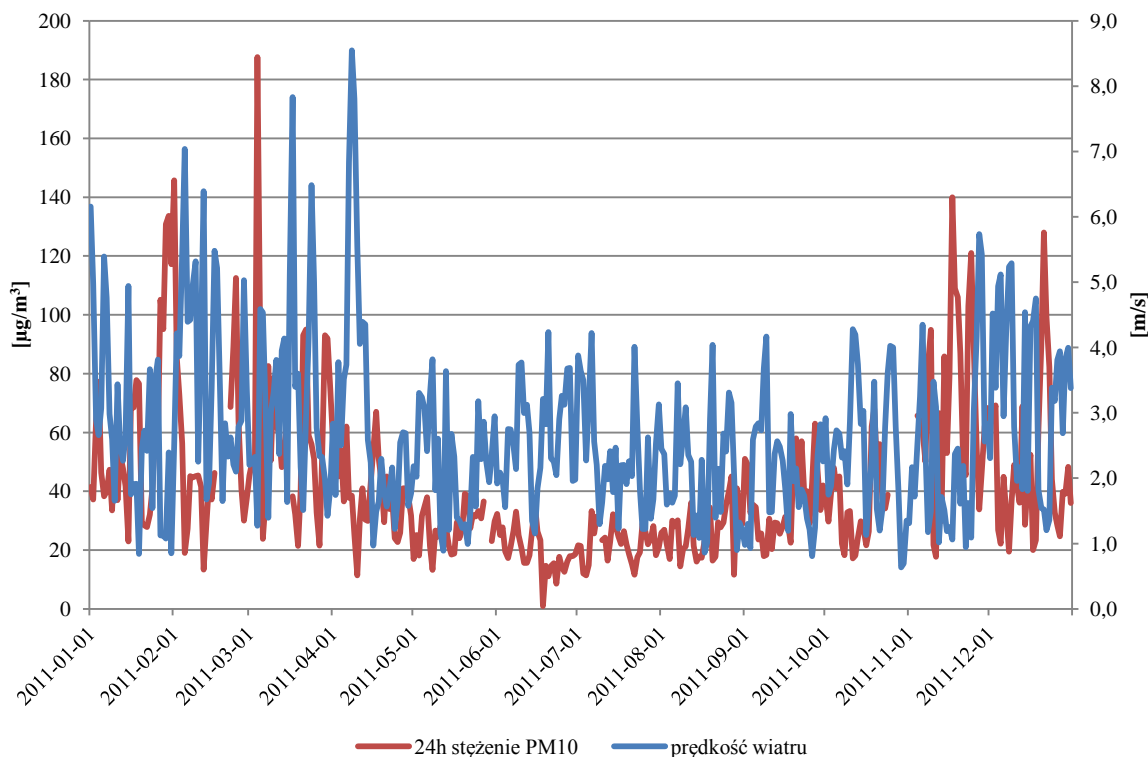
wpływały na wysokość stężeń zanieczyszczeń i wielkość oraz ilość obszarów przekroczeń w strefie. Szacuje się, że na jakość powietrza, aż w 70% wpływ mają czynniki meteorologiczne. Największe znaczenie ma kierunek i prędkość wiatru oraz temperatura. Prędkość wiatru decyduje o tempie rozproszenia zanieczyszczeń, a kierunek o trasie ich transportu. Porównując wyniki kierunku i prędkości wiatru dla obszaru miasta Mielec, Sanok i Przemyśl stwierdzono, iż w 2011 i 2015 roku rozkład procentowy kierunków wiatru był bardzo podobny.

Rysunek 5. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w punktach w Mielcu, Przemyślu i Sanoku w latach 2015 i 2011.

Z analizy prędkości wiatru i jej wpływu na występowanie przekroczeń stężeń dopuszczalnych czy docelowych substancji wynika, iż w okresach występowania przekroczeń średnie prędkości wiatru

były w 2011 roku nawet o 40% niższe aniżeli w okresach w których nie występowały przekroczenia z danego kierunku. Potwierdza to tezę, iż niska prędkość wiatru wpływa na kumulowanie się zanieczyszczeń w powietrzu. Dodatkowo poniżej przedstawiono rozkład czasowy zależności prędkości wiatru i wysokości stężeń pyłu PM10 w powietrzu.

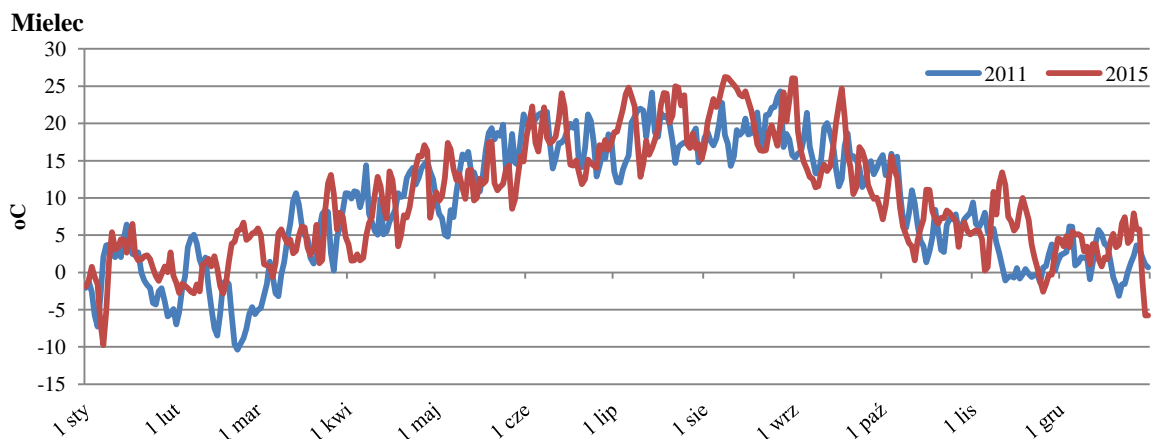

Rysunek 6. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 na stacji w Mielcu (PkMielWIOSZarzStr) oraz średnie dobowe prędkości wiatru w 2011 roku

Porównanie wyników dla stacji wskazuje na podwyższenie stężeń pyłu PM10 przy zmniejszającej się prędkości wiatru. Szczególnie sytuacje te widoczne są w lutym i grudniu 2011 roku.

Analizie poddano również zestawienie prędkości wiatru zarejestrowanych w 2011 i 2015 roku. Z zestawień wynika iż prędkości wiatru zarejestrowane na stacjach w Mielcu, Sanoku i Przemyślu w 2011 roku były większe niż w 2015 roku.

Spośród warunków meteorologicznych mających wpływ na jakość powietrza należy też wskazać zmienność temperatury otoczenia. Wysokość temperatur wpływa na wielkość emisji substancji pochodzących ze źródeł ogrzewania, a co za tym idzie wysokość stężeń zanieczyszczeń.

Rysunek 7. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Mielcu dla lat 2011 i 2015

Porównując wartości temperatur dla roku 2011 i 2015 można stwierdzić iż oprócz lutego i listopada rozkład temperatur był podobny. W 2011 roku w porównaniu do 2015 roku zanotowane temperatury w lutym i listopadzie były niższe i wówczas zanotowano więcej dni z przekroczeniem wartości dopuszczalnej pyłu PM10 niż w 2015 roku. Analogiczna sytuacja wystąpiła na innych stacjach strefy.

Warunki meteorologiczne występujące w obu analizowanych okresach wpłynęły w znaczny sposób na jakość powietrza. W największym stopniu do zmiany wysokości stężeń przyczyniła się temperatura powietrza, której średnia roczna wartość w 2015 roku była o ponad 1°C wyższa aniżeli w 2011 roku. Pozostałe parametry mają również wpływ na jakość powietrza, ale w porównaniu lat 2011 i 2015 nie ma znaczących różnic w prędkości wiatru i innych parametrów opisanych w szczegółowej analizie wpływu czynnika meteorologicznego na jakość powietrza w strefie. Czynniki meteorologiczne w połączeniu z różnicą emisji z poszczególnych źródeł miały wpływ na zmianę wielkości i ilości obszarów przekroczeń w latach 2011 i 2015.

4. PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Zadaniem Planu działań krótkoterminowych (dalej PDK), zgodnie z art. 92 ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Dla strefy podkarpackiej przyjęto uchwałą Nr XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych. Niniejszy Plan jest aktualizacją już uchwalonego Planu i obejmuje te same substancje.

Zakres podejmowanych działań w ramach PDK został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych w odniesieniu do źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

4.1 ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE

Wielkość poziomów substancji w powietrzu w strefie

Aktualizacja niniejszego PDK obejmuje cały teren strefy podkarpackiej czyli całości województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszów. Dokładna charakterystyka strefy dostępna jest w rozdziale 6.

Normowane poziomy stężenie zanieczyszczeń objętych PDK zostały określone w Rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹². W strefie podkarpackiej w roku bazowym 2015 zanotowano następujące przekroczenia wartości normatywnych:

Pył zawieszony PM₁₀

- przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinnego ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) – na każdej stacji pomiarowej (w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, w Jaśle przy ul. Sikorskiego, w Krośnie przy ul. Kletówki, w Mielcu przy ul. Partyzantów i Solkiego, w Nisku przy ul. Szklarniowej, w Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, w Sanoku przy ul. Sadowej oraz w Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej), na której prowadzono pomiary w 2015 roku w strefie,
- dopuszczalna częstość przekraczania stężenia 24 godzinnego (35 razy/rok) – na każdej stacji pomiarowej (w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, w Jaśle przy ul. Sikorskiego, w Krośnie przy ul. Kletówki, w Mielcu przy ul. Partyzantów i Solkiego, w Nisku przy ul. Szklarniowej, w Przemyślu przy ul. Grunwaldzkiej, w Sanoku przy ul. Sadowej oraz w Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej), na której prowadzone były pomiary w 2015 roku w strefie,
- przekroczenie dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) – stacja pomiarowa w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej,
- poziom informowania o przekroczeniu wartości stężenia 24 godzinnego ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) – zanotowano na stacji pomiarowej w Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej,
- poziom alarmowy stężenia 24 godzinnego ($300 \mu\text{g}/\text{m}^3$) – nie zanotowano przekroczenia poziomu alarmowego.

¹² Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031

Pył zawieszony PM_{2,5}

Poziom dopuszczalny dla wartości stężenia średniorocznego wynosi 25 µg/m³ (do osiągnięcia w 2015 roku) i 20 µg/m³ (do osiągnięcia w 2020 roku). W 2015 roku zanotowano przekroczenie wartości dopuszczalnej na stacjach pomiarowych w Mielcu i Przemyśle.

Benzo(a)piren

Poziom docelowy stężenia średniorocznego wynosi 1 ng/m³ i powinien być zostać osiągnięty w 2013 roku. W 2015 roku poziom ten przekroczony został na wszystkich stacjach zlokalizowanych w strefie (w Dębicy przy ul. Grotgera, Jarosławiu przy ul. Pruchnickiej, Jaśle przy ul. Sikorskiego, Krośnie przy ul. Kletówki, Mielcu przy ul. Partyzantów, Nisku przy ul. Szklarniowej, Przemyśle przy ul. Grunwaldzkiej, Sanoku przy ul. Sadowej i Tarnobrzegu przy ul. Dąbrowskiej). Dokładne zestawienie wartości kreślących stan jakości powietrza w strefie przedstawiono w rozdziale 7.

Potencjalne źródła przekroczeń poziomów substancji w strefie oraz charakterystyka obszaru objętego Planem Działań Krótkoterminowych

W poniższej tabeli zestawiono obszary przekroczeń kolejnych zanieczyszczeń wraz z przyczyną wystąpienia przekroczeń.

Tabela 18. Obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz docelowych dla benzo(a)pirenu w strefie podkarpackiej wraz z powodem wystąpienia przekroczeń i charakterystyką obszaru

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM ₁₀				
1	Pk15sPkPM10a01	Mielec (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkPM10a02	Jasło (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkPM10a03	Przemyśl (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
4	Pk15sPkPM10a04	Jarosław (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM ₁₀				
1	Pk15sPkPM10d01	Boguchwała	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkPM10d02	Brzozów	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkPM10d03	Dębica (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
4	Pk15sPkPM10d04	Jarosław (gm. miejska), Pawłosiów	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
5	Pk15sPkPM10d05	Jasło (gm. miejska), Jasło, Kołaczyce	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
6	Pk15sPkPM10d06	Jedlicze	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
7	Pk15sPkPM10d07	Kolbuszowa	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
8	Pk15sPkPM10d08	Korczyna	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
9	Pk15sPkPM10d09	Krasne	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
10	Pk15sPkPM10d10	Krosno (gm. miejska), Krościenko Wyżne, Chorkówka, Jedlicze, Miejsce Piastowe, Korczyna, Wojaszówka	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
11	Pk15sPkPM10d11	Lesko	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
12	Pk15sPkPM10d12	Leżajsk (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
13	Pk15sPkPM10d13	Lubaczów (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
14	Pk15sPkPM10d14	Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czarna	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
15	Pk15sPkPM10d15	Mielec (gm. miejska i wiejska)	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
16	Pk15sPkPM10d16	Nisko, Stalowa Wola (gm. miejska), Pysznica	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
17	Pk15sPkPM10d17	Przemyśl (gm. miejska), Żurawica	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
18	Pk15sPkPM10d18	Przeworsk (gm. miejska i wiejska)	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
19	Pk15sPkPM10d19	Sanok (gm. miejska i wiejska)	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
20	Pk15sPkPM10d20	Stalowa Wola (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
21	Pk15sPkPM10d21	Strzyżów	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
22	Pk15sPkPM10d22	Tarnobrzeg (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
23	Pk15sPkPM10d23	Trzebownisko, Głogów Małopolski	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
24	Pk15sPkPM10d24	Tyczyn	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
25	Pk15sPkPM10d25	Żurawica	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5}				
1	Pk15sPkPM25a01	Przemyśl (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkPM25a02	Krosno (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkPM25a03	Jasło (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
4	Pk15sPkPM25a04	Mielec (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
5	Pk15sPkPM25a05	Tarnobrzeg (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
6	Pk15sPkPM25a06	Nisko	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
7	Pk15sPkPM25a07	Jarosław (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
8	Pk15sPkPM25a08	Łańcut (gm. miejska)	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu				
1	Pk15sPkBaPa01	Baranów Sandomierski	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkBaPa02	Besko	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkBaPa03	Boguchwała, Świlcza	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
4	Pk15sPkBaPa04	Borowa	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
5	Pk15sPkBaPa05	Brzostek	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
6	Pk15sPkBaPa06	Brzozów, Haczów	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
7	Pk15sPkBaPa07	Brzozów, Jasienica Rosielna, Haczów, Dydnia	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
8	Pk15sPkBaPa08	Czarna	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
9	Pk15sPkBaPa09	Czernin	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
10	Pk15sPkBaPa10	Czudec	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
11	Pk15sPkBaPa11	Dębica (gm. miejska i wiejska), Żyraków, czarna, Pilzno, Ropczyce	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
12	Pk15sPkBaPa12	Frysztak	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
13	Pk15sPkBaPa13	Głogów Małopolski, Trzebownisko	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
14	Pk15sPkBaPa14	Jarosław (gm. miejska i wiejska), Pawłosiów, Wiązownica	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
15	Pk15sPkBaPa15	Jasło (gm. miejska i wiejska), Skołyszyn, Jedlicze, Krosno (gm. miejska), Tarnowiec, Kołaczyce, Korczyna, Miejsce Piastowe, Wojaszówka, Chorkówka, Dębowiec, Krościenko Wyżne, Brzyska, Biecz, Iwonicz-Zdrój, Lipinki	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
16	Pk15sPkBaPa16	Kańczuga	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
17	Pk15sPkBaPa17	Kolbuszowa	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
18	Pk15sPkBaPa18	Lesko	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
19	Pk15sPkBaPa19	Leżajsk (gm. miejska i wiejska), Nowa Sarzyna	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
20	Pk15sPkBaPa20	Lubaczów (gm. miejska), Lubaczów	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
21	Pk15sPkBaPa21	Lubenia, Boguchwała	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
22	Pk15sPkBaPa22	Łańcut	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
23	Pk15sPkBaPa23	Markowa, Gać	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
24	Pk15sPkBaPa24	Medyka	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
25	Pk15sPkBaPa25	Mielec (gm. miejska i wiejska), Tuszów Narodowy, Borowa, Przeclaw, Czermin	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
26	Pk15sPkBaPa26	Nisko, Pysznica, Stalowa Wola (gm. miejska)	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
27	Pk15sPkBaPa27	Nowa Dęba	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
28	Pk15sPkBaPa28	Nowa Sarzyna	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
29	Pk15sPkBaPa29	Oleszyce	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
30	Pk15sPkBaPa30	Padew Narodowa	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
31	Pk15sPkBaPa31	Pilzno	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
32	Pk15sPkBaPa32	Przeworsk	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
33	Pk15sPkBaPa33	Pysznica	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
34	Pk15sPkBaPa34	Radomyśl Wielki	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
35	Pk15sPkBaPa35	Radymno (gm. miejska i wiejska)	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
36	Pk15sPkBaPa36	Rakszawa	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
37	Pk15sPkBaPa37	Ropczyce	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
38	Pk15sPkBaPa38	Rudnik nad Sanem	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
39	Pk15sPkBaPa39	Rymanów, Rymanów-Zdrój, Iwonicz-Zdrój	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
40	Pk15sPkBaPa40	Sanok (gm. miejska i wiejska), Zagórz	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
41	Pk15sPkBaPa41	Sędziszów Małopolski	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
42	Pk15sPkBaPa42	Sokołów Małopolski	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
43	Pk15sPkBaPa43	Stalowa Wola (gm. miejska), Zaleszany, Pysznica	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
44	Pk15sPkBaPa44	Strzyżów	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
45	Pk15sPkBaPa45	Świlcza	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
46	Pk15sPkBaPa46	Tarnobrzeg (gm. miejska), Gorzyce, Zaleszany	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
47	Pk15sPkBaPa47	Trzebownisko, Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czarna, Krasne, Przeworsk,	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Charakter obszaru	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
		Białobrzegi, Przeworsk (gm. miejska), Tyczyn, Świlcza, Głogów Małopolski, Chmielnik, Tryńcza, Rakszawa, Zarzecze, Gać, Żołyńia		
48	Pk15sPkBaPa48	Ulanów	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
49	Pk15sPkBaPa49	Ustrzyki Dolne	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
50	Pk15sPkBaPa50	Zagórz	miejski	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
51	Pk15sPkBaPa51	Zaleszany	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
52	Pk15sPkBaPa52	Zarszyn	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
53	Pk15sPkBaPa53	Żołyńia	rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
54	Pk15sPkBaPa54	Żurawica, Przemyśl (gm. miejska), Orły, Przemyśl, Medyka	miejski i rolniczy	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

4.2 KIERUNKI I ZAKRESY DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH W PRZYPADKU RYZYKA LUB WYSTĄPIENIA PRZEKROCZENIA POZIOMU ALARMOWEGO, DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO SUBSTANCJI W POWIETRZU

Zgodnie z już uchwalonym Planem Działań Krótkoterminowych w strefie obowiązują trzy poziomy powiadomienia oraz jeden poziom informacyjny zgodnie z poniższą tabelą.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Tabela 19. Działania krótkoterminowe w strefie podkarpackiej dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
POZIOM I (ryzyko lub wystąpienie przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej)					
PodIIInf	informacja o możliwości wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej	Informacje na stronie internetowej o możliwości wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu PM10, PM2,5 oraz docelowej benzo(a)pirenu	-	WCZK	-
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia progu informowania)					
PodIIInf	informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości progu informowania	informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu II	-	WCZK	-
PodIISsg	zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli	należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	emisja niezorganizowana	obywatele	Straż Miejska Policja
PodIIPo	wzmożenie kontroli zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy)	należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	emisja niezorganizowana	-	Straż Miejska Policja
PodIIPk	zakaz palenia w kominkach	nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	emisja powierzchniowa	obywatele	Straż Miejska
PodIIOm	ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	zalecenie – jeżeli jest to możliwe, aby nie ogrzewać węglem lub aby ogrzewać węglem lepszej jakości (paliwo lepszej jakości powinno posiadać przynajmniej parametry: wilgotność – poniżej 15%, zawartość popiołu - poniżej 15%, kaloryczność – powyżej 21MJ/kg	emisja powierzchniowa	obywatele	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
PodIIIKw	zakaz używania kotłów węglowych/na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń	nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	emisja powierzchniowa	obywatele	Straż Miejska
POZIOM III (wystąpienie przekroczenia wartości alarmowej)					
PodIIInf	informacja o ryzyku wystąpienia przekroczenia wartości alarmowej	informowanie społeczeństwa i wskazanych w PDK podmiotów o konieczności podjęcia działań określonych dla alertu III	-	WCZK	-
PodIIIKm	korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego, wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	emisja liniowa	obywatele, przewoźnicy (np. PKS, MZK, MPK, MKS itp.)	-
PodIIISs	zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym	emisja niezorganizowana	obywatele	Straż Miejska Policja
PodIIIPo	wzmożenie kontroli zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy)	należy realizować w okresie jesiennym i wiosennym	emisja niezorganizowana	-	Straż Miejska Policja
PodIIIPk	zakaz palenia w kominkach	nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	emisja powierzchniowa	obywatele	Straż Miejska
PodIIOm	ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	zalecenie – jeżeli jest to możliwe, aby nie ogrzewać węglem lub aby ogrzewać węglem lepszej jakości	emisja powierzchniowa	obywatele	-

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
PodIIISo	wzmożenie kontroli zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	emisja powierzchniowa	-	Straż Miejska
PodIIIZw	bezwzględny zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miast w których wystąpiły stężenia alarmowe	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do wybranych miast	Emisja liniowa	Odpowiednie Zarządy Dróg Miejskich – właściwe oznakowanie dróg, przedsiębiorstwa przewozowe	Straż Miejska, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego
PodIIIMy	czyszczenie ulic na mokro	Należy zmyć na mokro wszystkie główne ulice w miastach, jeżeli nie występują opady (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarządzający drogami	Straż Miejska Policja
PodIIIDzi	zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni	dyrektorzy jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych informują podopiecznych o zaleceniach	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	Straż Miejska
DZIAŁANIA INFORMACYJNE WCZK DLA ALERTU POZIOMU II I III					

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
1	2	3	4	5	6
PodInOb	<p>zalecenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń zanieczyszczeń, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia lub całkowitego zaniechania (wystąpienie stężeń alarmowych) wietrzenia mieszkań 	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	obywatele	-
PodInDy	ograniczenie lub zakaz (wystąpienie stężeń alarmowych) przebywania dzieci na otwartej przestrzeni	dyrektorzy jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych informują podopiecznych o zaleceniach	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
PodInSł	wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych, straży pożarnej)	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej oraz komendantów straży pożarnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni, komendanci straży pożarnej	-

4.3 LISTA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA, OBOWIĄZANYCH DO OGRANICZENIA LUB ZAPRZESTANIA WPROWADZANIA GAZÓW LUB PYŁÓW DO POWIETRZA

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją i obliczonymi bilansami źródeł zanieczyszczeń w strefie (rozdział 14), podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu PM10 oraz PM2,5, a także docelowej benzo(a)pirenu w obszarach zamieszkałych są źródła powierzchniowe.

Pozostałe źródła emisji, tj. emisja punktowa (energetyczna i technologiczna) oraz emisja komunikacyjna, w strefie podkarpackiej, przeważają w wydzielonych rejonach kilku obszarów przekroczeń, jednak są to rejony zabudowy przemysłowej lub pasa drogowego, gdzie działania krótkoterminowe nie mają racji bytu. W związku z powyższym nie wyznacza się obligatoryjnych działań dla podmiotów korzystających ze środowiska (źródła punktowe) w ramach Planu Działań Krótkoterminowych.

4.4 SPOSÓB ORGANIZACJI I OGRANICZEŃ LUB ZAKAZU RUCHU POJAZDÓW I INNYCH URZĄDZEŃ NAPĘDZANYCH SILNIKAMI SPALINOWYMI

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia wartości dopuszczalnych pyłu PM10 oraz PM2,5, a także docelowej benzo(a)pirenu jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody (źródła powierzchniowe).

Emisja komunikacyjna (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w strefie podkarpackiej, w ogólnej emisji ww. zanieczyszczeń ma niski udział. Jednak w związku dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy podkarpackiej OKREŚLA SIĘ iż w sytuacji wystąpienia stężenia alarmowego pyłu PM10:

- stosuje się bezwzględny zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miast w których wystąpiły stężenia alarmowe,
- nakaz czyszczenia ulic na mokro w przypadku braku opadów (zadania nie realizuje się przy temperaturze <3°C).

4.5 SPOSÓB POSTĘPOWANIA ORGANÓW, INSTYTUCJI I PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA ORAZ ZACHOWANIA SIĘ OBYWATELI W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA PRZEKROCZEŃ

Sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie działań krótkoterminowych określa Ustawa POŚ.

- Zarząd Województwa Podkarpackiego - odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z prezydentami, burmistrzami, wójtami i starostami Planu działań krótkoterminowych,
- Sejmik Województwa – odpowiada za uchwalenie PDK,
- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska odpowiada za:
 - monitoring jakości powietrza zgodnie z wymogami stawianymi przez Państwowy Monitoring Środowiska,

- powiadamianie organów o stanie jakości powietrza i wystąpieniu ryzyka wystąpienia lub wystąpieniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych i alarmowych substancji w powietrzu,
- sprawuje nadzór w zakresie terminowego uchwalania programów ochrony powietrza i PDK oraz realizacji programów ochrony powietrza i PDK przez starostę, prezydenta miasta, burmistrza, wójta i inne podmioty;
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiada za:
- ogłoszenie określonego poziomu alarmu,
- niezwłoczne powiadamianie społeczeństwa i podmiotów określonych w PDK o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych dla każdego rodzaju ogłoszonego alertu,
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej niższego szczebla,
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności,
- współpracę z podmiotami realizującymi monitoring środowiska,
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum,
- uzupełnienie zapisów Planów Zarządzania Kryzysowego o wskazania realizacji PDK,
- zamieszczanie powiadomień o ogłoszeniu bądź odwołaniu alarmu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

Dodatkowo określa się sposób postępowania jednostek wskazanych do realizacji zapisów PDK takich jak:

- Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:
 - śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK,
 - powiadamiają personel o ogłoszeniu alarmu i sposobie postępowania w trakcie alertu,
 - zapewniają warunki do przyjęcia zwiększonej liczby pacjentów.
- Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:
 - śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK,
 - powiadamiają personel o ogłoszeniu alertu i sposobie postępowania w trakcie alertu,
 - wydają zalecenia dotyczące sposobu postępowania w trakcie trwania alertu poprzez ograniczenie przebywania na otwartej przestrzeni, ograniczenie wyjść poza obszar budynków w czasie wolnym, ograniczenie wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni czy ograniczenia wietrzenia pomieszczeń.
- Zarządcy dróg odpowiadają za:
 - organizację zakazu wjazdu samochodów ciężarowych do centrów miast,
 - przygotowanie objazdów i znaków informacyjnych,
 - czyszczenie dróg w okresie bezdeszczowym.
- Straż miejska/gminna:
 - prowadzi wzmożone kontrole dotyczące zakazu spalania odpadów w piecach domowych,
 - prowadzi kontrole w zakresie palenia w kominkach,

- prowadzi kontrole przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych jak i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (codziennie na obszarze przekroczeń, w dniach wystąpienia przekroczeń wartości stężeń progu informowania oraz alarmowych pyłu PM10).
- Ludność znajdująca się na obszarach realizacji PDK i ogłoszenia alarmów powinna stosować się do zaleceń w zakresie:
 - ograniczenia przebywania w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw i obszarach przekroczeń w dniach występowania alertu poziomu II i III,
 - ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III,
 - ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III,
 - ograniczenia działań mogących wpływać na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III poziomu poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach, ograniczenie wykorzystania kominków, zaprzestanie spalania odpadów w piecach domowych jak i odpadów biogenych z ogrodów, zaprzestanie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,
 - ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach ogłoszenia alertu III.

Biorąc pod uwagę wysoce negatywny wpływ pyłów zawieszonych oraz benzo(a)pirenu na zdrowie ludzi w dniach, w których występują wysokie wartości tych zanieczyszczeń, zaleca się ograniczanie czasu przebywania na powietrzu zwłaszcza przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze oraz przez osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry, oczu i chorobami krążenia.

4.6 TRYB I SPOSÓB OGŁASZANIA O ZAISTNIENIU PRZEKROCZEŃ – PROCEDURY

Na podstawie Wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do określania ryzyka przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych zanieczyszczeń w powietrzu oraz przekazywania informacji o stwierdzonym ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu tych poziomów¹³, określono sposób oceny jakości powietrza w celu określenia poziomów i przekroczeń wartości normowanych.

WIOŚ w Rzeszowie jako jednostka działająca w ramach PMS dokonyuje bieżącej oceny jakości powietrza i zobowiązana jest do przekazywania informacji wskazanym jednostkom. Zakres odpowiedzialności poszczególnych jednostek został przedstawiony w rozdziale 4.7.

Wyznacza się dla obszaru strefy podkarpackiej trzy poziomy powiadomień w ramach PDK:

- **Alert I POZIOMU** dotyczące ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu,
- **Alert II POZIOMU** dotyczący ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu informowania substancji w powietrzu,
- **Alert III POZIOMU** dotyczący wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu.

Powiadomienie o każdym z poziomów w formie komunikatu ogłaszane jest przez WCZK w Rzeszowie po otrzymaniu informacji o wynikach pomiarów z WIOŚ w Rzeszowie. Komunikat wydany przez WCZK zawiera informacje o:

¹³ Wytyczne opracowano w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

- ogłoszonym alercie oraz zanieczyszczeniu, którego stężenie zostało przekroczone lub istnieje ryzyko przekroczenia,
- przyczynach wystąpienia,
- obszarze, na którym obowiązuje ogłoszony alert,
- czasie obowiązywania alertu oraz prognozach zmian poziomów substancji w powietrzu, łącznie z przyczynami tych zmian,
- zagrożeniu w czasie trwania alertu, w tym możliwe negatywne skutki dla zdrowia oraz grupy ludności wrażliwe na pogarszającą się jakość powietrza,
- zalecenia dla ludności i konieczne do podjęcia środki ostrożności,
- działania krótkoterminowe, które należy podejmować w czasie każdego z alertów,
- kontakt do odpowiednich służb.

Komunikaty przekazywane są do powiatowych i gminnych centrów zarządzania kryzysowego, społeczeństwa oraz podmiotów korzystających ze środowiska.

Tabela 20. Procedury do zgłaszania alertów

POZIOM I	
WARUNEK	<p>Działanie powinno być podejmowane po uzyskaniu z WIOŚ informacji z systemu monitoringu o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10, PM2,5 lub docelowego poziomu B(a)P. Alert ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 40 µg/m³ dla pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej (50 µg/m³) spośród średnich dobowych stężeń pyłu PM10 z ostatnich 12 miesięcy lub w danym roku, • przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 25 µg/m³ dla pyłu PM2,5 z ostatnich 12 miesięcy, • przekroczenia poziomu docelowego wynoszącego 1 ng/m³ dla B(a)P z ostatnich 12 miesięcy,
DZIAŁANIE	<p>Ogłoszenie alertu poziomu I – informacja na stronie internetowej WCZK oraz RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji</p> <p>Informacja zawiera rodzaj i poziom alertu, datę i obszar, na jakim istnieje ryzyko bądź przekroczenie stężenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5 ryzyko bądź przekroczenie stężenia docelowego benzo(a)pirenu, przyczyny tego stanu, kontaktowy numer telefonu do informowania</p>
POZIOM II	
WARUNEK	<p>Działanie powinno być podejmowane po uzyskaniu z WIOŚ informacji z systemu monitoringu i systemu prognoz o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania dla pyłu PM10. Przekroczenie poziomu informowania stanowi kryterium pojawienia się ryzyka wystąpienia poziomu alarmowego zgodnie z definicją podaną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁴. Alert ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10 powyżej wartości 200 µg/m³ (poziom informowania).</p>
DZIAŁANIE	<p>Ogłoszenie alertu poziomu II</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwego Powiatowego/Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa Podkarpackiego. • niezwłoczne przekazanie informacji przez PCZK do właściwych miejscowo GCZK

¹⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 1031

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

	<ul style="list-style-type: none"> • przekazanie informacji odpowiednim jednostkom samorządu lokalnego oraz podmiotom i instytucjom obowiązującym do podjęcia działań
	<p>Komunikat przekazywany przez WCZK zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj i poziom alertu, • datę i obszar, na jakim wystąpiło przekroczenie progu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10, • przyczyny tego stanu, • przewidywany czas trwania przekroczenia, • wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte, • informacje o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych, • możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo, • kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi
	<p>Niezwłoczne przekazanie przez PCZK informacji o sytuacji do właściwych prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań</p>
	<p>Odwołanie alertu poziomu II następuje po informacji WIOŚ, gdy w oparciu o wyniki monitoringu wykazane zostaną stężenia 24-godz pyłu zawieszonego poniżej progu informowania. W sytuacji wzrostu stężeń 24-godz pyłu zawieszonego powyżej progu alarmowego na podstawie informacji WIOŚ alert poziomu II zostaje zastąpiony alertem poziomu III</p>
POZIOM III	
WARUNEK	<p>Działanie powinno być podejmowane po uzyskaniu z WIOŚ informacji z systemu monitoringu o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego określonego dla pyłu zawieszonego PM10, stężenie 24-godz pyłu zawieszonego PM10 $\geq 300 \mu\text{g}/\text{m}^3$</p>
DZIAŁANIE	<p>Ogłoszenie alertu poziomu III -</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikat na stronie internetowej WCZK oraz RSO bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji • niezwłoczne przekazanie informacji przez WCZK (drogą e-mailową i telefoniczną) do właściwych Powiatowych Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego, • niezwłoczne przekazanie informacji przez PCZK do właściwych miejscowo GCZK • przekazanie informacji odpowiednim jednostkom samorządu lokalnego oraz podmiotom i instytucjom obowiązującym do podjęcia działań

<p>Komunikat zawiera informacje:</p> <ul style="list-style-type: none">• rodzaj i poziom alertu,• datę i obszar, na jakim wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego określonego dla pyłu zawieszonego PM10,• przyczyny tego stanu,• przewidywany czas trwania przekroczenia,• wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,• informacje o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych,• możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,• kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
<p>Niezwłoczne przekazanie przez PCZK informacji o sytuacji do właściwych prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.</p>
<p>Odwołanie alertu poziomu III następuje na podstawie informacji WIOŚ, gdy w oparciu o wyniki monitoringu wykazane zostaną stężenia 24-godz pyłu zawieszonego poniżej progu alarmowego. W sytuacji występowania stężeń 24-godz pyłu zawieszonego na poziomie powyżej progu informowania na podstawie informacji WIOŚ alert poziomu III zostaje zastąpiony alertem poziomem II</p>

Tryb ogłaszania alertów

System informowania społeczeństwa należy oprzeć na trzech poziomach alertów według następujących kryteriów:

Poziom I - wystąpiło ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu

Poziom II - wystąpiło przekroczenie progu informowania dla pyłu PM10,

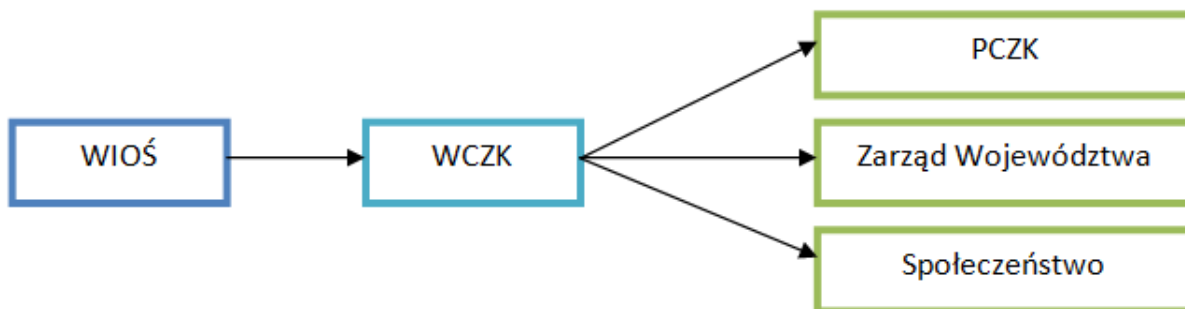
Poziom III - wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu PM10.

Ogłaszanie alarmu wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

Alert Poziomu I

Jeżeli w trakcie prowadzonych przez WIOŚ obserwacji oraz prognoz stężeń zanieczyszczeń odnotowane zostanie ryzyko lub przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu PM10, pyłu PM2,5 lub docelowej benzo(a)pirenu przekazuje on informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zarząd Województwa Podkarpackiego, a także społeczeństwo poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO).

Rysunek 8. Schemat przepływu informacji dla Alertu I

W ramach alertu I poziomu nie są podejmowane żadne działania mające na celu redukcję stężeń zanieczyszczeń. Wprowadza się środki ostrożności w celu ochrony wrażliwych grup ludności poprzez zalecenia sposobu postępowania, m.in. ograniczenie czasu przebywania na powietrzu w czasie występowania podwyższonych stężeń substancji. Środki ostrożności powinny być zachowane przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze, osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry oraz ze skłonnościami do infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych.

Alert Poziomu II

Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie poziomu informowania przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Jednocześnie na podstawie prognoz stężeń tego zanieczyszczenia oraz prognoz meteorologicznych określa przypuszczalny czas trwania alertu poziomu II.

Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje Zarząd Województwa Podkarpackiego oraz właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, a to z kolei odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań.

WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10.

Dyrektorom placówek oświatowych i opiekuńczych, za pośrednictwem Kuratorium Oświaty, musi być przekazany komunikat zawierający informację o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni, w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.

Rysunek 9. Schemat przepływu informacji dla Alertu II i III

Sposoby przekazywania informacji o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu:

- informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, Internet (informacje o stężeniu z poprzedniej doby i prognozowane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych), lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym,
- poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO),
- komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej,
- wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów.

Alert Poziomu III

Jeżeli w trakcie prowadzonego przez WIOŚ monitoringu stężeń pyłu zawieszonego PM10 odnotowane zostanie przekroczenie wartości alarmowej stężenia 24-godzinnego przekazuje on niezwłocznie informację Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Jednocześnie na podstawie prognoz stężeń tego

zanieczyszczenia oraz prognoz meteorologicznych określa przypuszczalny czas trwania alertu poziomu III.

Na podstawie informacji z WIOŚ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje Zarząd Województwa Podkarpackiego oraz właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowe Centra Zarządzania Kryzysowego. Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego informuje właściwe miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, a to z kolei odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań zapisanych *Tabela 2. Działania krótkoterminowe w strefie podkarpackiej(...)* na obszarze całej strefy bądź na wybranych obszarach w tej strefie.

WCZK odpowiedzialne jest za powiadomienie właściwych miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Powiatowych Centrów Zarządzania Kryzysowego, w czasie jednej godziny od otrzymania z WIOŚ informacji o sytuacji aerosanitarnej na określonym obszarze.

Powiatowe Centra Zarządzania Kryzysowego odpowiedzialne są za powiadomienie właściwych miejscowo ze względu na obszar przekroczeń Gminnych Centrów Zarządzania Kryzysowego, a w przypadku powiatów grodzkich instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzane działań w czasie jednej godziny od otrzymania z WCZK informacji o sytuacji aerosanitarnej na określonym obszarze.

Gminne Centra Zarządzania Kryzysowego odpowiedzialne są za powiadomienie grodzkich instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie działań w czasie jednej godziny od otrzymania z PCZK informacji o sytuacji aerosanitarnej na określonym obszarze.

WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętych PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10. W ramach przygotowania do ewentualnego wprowadzenia PDK, WCZK powinno przygotować szczegółową listę adresową instytucji, które należy powiadomić o alarmie II stopnia i wdrożeniu PDK.

Dyrektorom placówek oświatowych i opiekuńczych za pośrednictwem Kuratorium Oświaty musi być przekazany komunikat zawierający informacje o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.

Sposoby przekazywania informacji o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu:

- informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, Internet (informacje o stężeniu z poprzedniej doby i prognozowane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych), lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym,
- poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO),
- komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej,
- wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów.

Powiatowe Centra Zarządzania Kryzysowego w powiatach grodzkich oraz Gminne Centra Zarządzania Kryzysowego w pozostałych powiatach monitorują wprowadzanie działań w odpowiedzialnych

jednostkach poprzez informacje zwrotne od tych instytucji (m.in. straży miejskiej, policji, zarządców dróg, przychodni lekarskich i szpitali, szkół i przedszkoli, organów samorządu gminnego).

4.7 OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego jest zobowiązane do:

- uzupełnienia planów zarządzania kryzysowego (o których mowa w art. 5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) o zadania określone planami działań krótkoterminowych,
- podejmowania decyzji o ogłoszeniu alertu poziomów I, II lub III.
- podejmowania decyzji o odwołaniu alertu poziomu II lub III lub o zmianie poziomu alertu,
- powiadamiania właściwych miejscowo ze względu na obszar przekroczeń powiatowych centrów zarządzania kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu,
- powiadamianie jednostek zobowiązanych do podjęcia działań o alertach,
- zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej WCZK oraz w Regionalnym Systemie Ostrzegania (RSO).

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego jest zobowiązane do:

- powiadamiania odpowiednich organów samorządu powiatowego i gminnego (miasta na prawach powiatu) oraz służb (policji, pogotowia) o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu oraz o konieczności podjęcia działań określonych planem działań krótkoterminowych,
- przekazania komunikatu o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności do lokalnego radia, telewizji i prasy,
- koordynowania wdrażania działań i wspomaganie służb lokalnych.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest zobowiązany do:

- bieżącego monitoringu jakości powietrza w strefie podkarpackiej,
- powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu,
- powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu średniej dobowej wartości stężenia pyłu PM₁₀ przekraczającej poziom informowania o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości poziomu informowania),
- powiadamiania zarządu województwa oraz WZZK poprzez WCZK o wystąpieniu przekroczenia średniej dobowej wartości alarmowej pyłu PM₁₀, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej wartości alarmowej),

- sprawowania nadzoru nad wykonywaniem działań określonych w planie działań krótkoterminowych przez właściwe miejscowo organy samorządowe oraz inne podmioty,
- nakładania zaleceń pokontrolnych oraz kar pieniężnych w zakresie realizacji planu działań krótkoterminowych.

Organy samorządowe obszarów objętych alertem są zobligowane do:

- określenia obszarów, w których przeważa ogrzewanie indywidualne, węglowe, w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole jakości spalanego paliwa,
- określenia obszarów, w których występuje duża liczba kominków, które nie są podstawowym sposobem ogrzewania mieszkań i w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole zakazu dogrzewania kominkami,
- uzgodnienia z lokalnymi zarządcami transportu miejskiego możliwości bezpłatnego przewozu pasażerów w dniach alertowych,
- powiadamiania lokalnego zarządu dróg o uruchomieniu działań krótkoterminowych;
- powiadamiania lokalnych służb (straży miejskiej, policji) o uruchomieniu działań krótkoterminowych oraz o uruchomieniu wzmożonych kontroli,
- powiadamiania dyrektorów placówek szkolno-opiekuńczych o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o konieczności podjęcia działań z planu działań krótkoterminowych,
- zamieszczania powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej powiatu/miasta.

Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni na obszarach objętych alertem zobowiązani są do:

- powiadomienia personelu o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu,
- zapewnienia odpowiedniej obsady koniecznej do podjęcia ewentualnych wzmożonych działań w związku z możliwą, większą zachorowalnością.

Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych zobowiązani są do:

- śledzenia komunikatów przekazywanych przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK,
- powiadamiania personelu o ogłoszeniu alertu i sposobie postępowania w trakcie,
- wydawania zaleceń dotyczących sposobu postępowania w trakcie trwania alertu poprzez ograniczenie przebywania na otwartej przestrzeni czy ograniczenie wyjść poza obszar budynków w czasie wolnym.

Ludność znajdująca się na obszarach realizacji PDK i ogłoszenia alertów powinna stosować się do zaleceń w zakresie:

- ograniczenia przebywania na otwartej przestrzeni lub w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw w dniach występowania alertu II i III poziomu,

- ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania alertu II i III poziomu,
- ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania alertu II i III poziomu,
- ograniczenia działań mogących wpływać na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia alertu II i III poziomu poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach i ograniczenie wykorzystania kominków,
- ograniczenie korzystania z samochodów osobowych w dniach występowania alertu III poziomu.

4.8 SKUTKI REALIZACJI PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Dla strefy podkarpackiej opracowano Plan działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego B(a)P. Według diagnozy, przyczyną występowania przekroczeń dla analizowanych substancji jest działalność źródeł powierzchniowych związanych z sektorem komunalno-bytowym. Realizacja działań krótkoterminowych zaproponowanych w PDK, z uwagi na specyfikę możliwości realizacji działań, może przynosić skutki zmian organizacyjnych jak i skutki finansowe.

W odniesieniu do ludności na obszarze strefy zastosowanie się do działań wskazanych w PDK może przynieść pozytywne skutki w postaci ograniczenia negatywnego wpływu wysokich stężeń substancji na zdrowie i życie ludności. Wymaga to jednak zastosowania zmian w zakresie:

- ciągłego zwiększenia zakresu systemu informowania o jakości powietrza w strefach,
- zwiększenia świadomości ekologicznej ludności,
- sposobu korzystania ze środków komunikacji,
- organizacji ruchu pojazdów na obszarach ograniczonych dla pojazdów powyżej 3,5 Mg w okresie trwania alertów.

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im większy obszar obejmują działania i im dłużej one trwają, tym koszty są wyższe.

4.9 UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIEŃ PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Zakres określonych i ocenionych w planie działań krótkoterminowych zagadnień wynika z zapisów znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r.¹⁵

Poziomy alarmowe stanowią bardzo wysokie stężenia krótkoterminowe, bardzo negatywnie wpływające na zdrowie ludzkie, stąd działania krótkoterminowe muszą maksymalnie ograniczać emisję danego zanieczyszczenia do powietrza w ramach możliwości technologicznych, organizacyjnych i finansowych na danym obszarze.

Poziomy dopuszczalne, krótkoterminowe (jedno lub 24-godzinne) są również wartościami określonymi ze względu na negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na zdrowie ludzkie, jednak są

¹⁵ Dz. U. z 2012, poz. 1028

to wartości kilkukrotnie niższe niż alarmowe, stąd działania nie muszą i nie powinny być tak rygorystyczne.

Natomiast poziomy dopuszczalne i docelowe średnie roczne są wartościami długoterminowymi, na które działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ, tak więc powinny się ograniczyć do działań informacyjnych.

CZEŚĆ I – OPISOWA

5. CEL, PODSTAWY PRAWNE, METODA I ZAKRES STOSOWANIA DOKUMENTU

Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej wraz z planem działań krótkoterminowych, którego dotyczy aktualizacja jest elementem polityki ekologicznej regionu i stanowi akt prawa miejscowego.

5.1.CEL PROGRAMU

Aktualizacja POP została opracowana ze względu na utrzymujące się przekroczenia standardów jakości powietrza w strefie podkarpackiej oraz konieczność osiągnięcia określonego krajowego celu redukcji narażenia. Celem dokumentu jest wskazanie przyczyn powstawania przekroczeń substancji w powietrzu w strefie oraz określenie kierunków działań naprawczych, których realizacja ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza.

5.2.PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną opracowania Programu jest:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁶,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych¹⁷.

W przypadku stref, dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a standardy jakości powietrza są przekraczane, według art. 91 ust. 9c i 9d ustawy POŚ zarząd województwa jest obowiązany opracować projekt aktualizacji programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, określając w nim działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie. W aktualizacji muszą być również określone dodatkowe działania mające na celu osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia. Do tej pory dla strefy podkarpackiej obowiązywał przyjęty uchwałą Nr XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.”

Niniejsza aktualizacja zastępuje poprzednio opracowany Program.

5.3.ZAKRES PROGRAMU

Niniejszy Program stanowi aktualizację kierunków i działań naprawczych wyznaczonych w uchwalonym Programie oraz wprowadza nowe działania, zgodnie z wykonaną diagnozą stanu powietrza.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej wraz z planem działań krótkoterminowych dotyczy obszaru strefy podkarpackiej określonej w rozporządzeniu Ministra

¹⁶Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

¹⁷Dz. U. z 2012 r., poz. 1028

Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza.¹⁸ Zakres dokumentu obejmuje analizy jakości powietrza dla następujących substancji:

- pył zawieszony PM10
- pył zawieszony PM2,5
- B(a)P.

Aktualizacja Programu została opracowana zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych i składa się z czterech części, tj. opisowej, określającej zadania i ograniczenia, uzasadniającej oraz z informacji zbiorczej opisującej Program. Dodatkowo wydzielono w dokumencie cztery części umożliwiające szybkie zapoznanie się z treścią Programu (Streszczenie w języku niespecjalistycznym, Plan Działań Krótkoterminowych, Harmonogram zadań oraz Diagnozę stanu jakości powietrza w strefie). Aktualizacja Programu nie stanowi dokumentu projektu realizacji wyznaczonych działań a jedynie wskazuje kierunki tych działań.

6. LOKALIZACJA I TOPOGRAFIA STREFY

6.1.DANE OGÓLNE

Strefę jakości powietrza, w myśl art. 87 ust. 2 ustawy POŚ i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹⁹ stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,
- miasto o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji oraz miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy.

Zgodnie z ww. przepisami na obszarze województwa podkarpackiego znajdują się dwie strefy:

- strefa miasto Rzeszów o numerze PL1801,
- strefa podkarpacka o numerze PL1802.

¹⁸ Dz.U. z 2012 r. poz. 914

¹⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 914

Rysunek 10. Lokalizacja strefy podkarpackiej²⁰

²⁰ źródło: opracowanie własne

Strefa podkarpacka zajmuje powierzchnię 17 729,4 km².²¹ Jest zamieszkiwana przez 1 944 064 osoby²¹. Strefa rozciąga się na szerokość 202 km (z zachodu na wschód) oraz na długość 171 km (z północy na południe). Najdalej wysuniętym na północ punktem województwa jest miasto Zaklików, na południe najdalej sięga miejscowość Lutowiska. Miejscowością zlokalizowaną najdalej na wschód jest Horyniec Zdrój, natomiast na zachód – Czarna. Od wschodu województwo graniczy z Ukrainą, od zachodu - z województwem małopolskim, od południa – ze Słowacją, od północnego zachodu - z województwem świętokrzyskim i od północnego wschodu – z województwem lubelskim.

W skład strefy podkarpackiej wchodzi 25 powiatów w tym trzy powiaty grodzkie Krosno, Przemysł i Tarnobrzeg.

Najwyżej położonym punktem w województwie jest szczyt Tarnica (1348 m n.p.m.) w Bieszczadach, a najniższy – ujście Sanu do Wisły (140 m n.p.m.).

6.2.LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH

Na terenie strefy podkarpackiej w ocenie jakości powietrza uwzględnione zostały pomiary zanieczyszczeń prowadzone przez WIOŚ w Rzeszowie na 11 stacjach monitoringu.

Tabela 21. Dane dotyczące stacji pomiarowych działających w strefie podkarpackiej w roku 2015 w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych²²

Lp.	Krajowy kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Badane substancje	Metoda pomiaru	Współrzędne geograficzne		Lata funkcjonowania stacji
						długość geograficzna	szerokość geograficzna	
1.	PkKrempnaMPN	Krempna-MPN-WIOS	Krempna, 38-232	NO, NO ₂ , NO _x , SO ₂ , O ₃	automatyczny	21°29'55,18"	49°30'40,67"	2014÷2015
2.	PkJasloSikor	Jasło-Sikorskiego-WIO	Jasło, 38-200, Sikorskiego	NO, NO _x , O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂	automatyczny	21°27'16,62"	49°44'41,59"	2009÷2015
				As, BaA, BaP, BbF, BkF, BkF, IP, Cd, Pb, PM10, PM2,5	manualny			
3.	PkNiskoSzkl	Nisko - Szklarniowa-WIOS	Nisko, 39-400, Szklarniowa	CO, NO, NO _x , O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂	automatyczny	22°06'44,88"	50°31'47,61"	1989÷2015
				BaP, PM10, PM2,5	manualny			
4.	PkPrzemGrun	Przemysł-Grunwaldzka-WIOS	Przemysł, 37-700, Grunwaldzka	Bzn, NO, NO ₂ , NO _x , SO ₂ , O ₃ , PM10, PM2,5	automatyczny	22°45'22,46"	49°47'03,62"	2013÷2015

²¹ Dane GUS za 2014 r

²² Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Krajowy kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Badane substancje	Metoda pomiaru	Współrzędne geograficzne		Lata funkcjonowania stacji
						długość geograficzna	szerokość geograficzna	
				As, BaP, Cd, Pb, PM10, Ni	manualny			
5.	PkMielSolski	Mielec-MOSIR-WIOS	Mielec, 39-300, Solskiego	NO, NO ₂ , NO _x , SO ₂ , O ₃ , Bzn, PM10, PM2,5	automatyczny	21°26'03,59"	50°18'02,74"	2014÷2015
6.	PkJarosPruch	Jarosław-PWSTE-WIOS	Jarosław, 37-500, Pruchnicka	BaP, PM10	manualny	22°40'29,18"	50°00'43,50"	2012÷2015
7.	PkSanoSadowa	Sanok-Sadowa-WIOS	Sanok, 38-500, Sadowa	BaP, PM10	manualny	22°11'45,21"	49°34'18,23"	2012÷2015
8.	PkTarnDabrow	Tarnobrzeg-M.Dąbrowskiej-WIOS	Tarnobrzeg, 39-400, M. Dąbrowskiej	BaP, PM10	manualny	21°54'18,12"	50°34'32,67"	2012÷2015
9.	PkDebGrottg	Dębica-Grottgera-WIOS	Dębica, 39-200, Grottgera	BaP, PM10	manualny	21°24'58,52"	50°03'17,23"	2015
10.	PkKrosKletow	Krosno-Kletówki-WIOS	Krosno, 38-403, Kletówki	As, Cd, Pb, Ni, BaP, PM10, PM2,5	manualny	21°44'58,92"	49°41'24,61"	2008÷2015
11.	PkMielZaStr	Mielec-Zarząd Strefy-WIOS	Mielec, 39-300, Partyzantów	BaP, PM10	manualny	21°28'16,32"	50°18'14,43"	2005÷2015

Lokalizację punktów pomiarowych w strefie podkarpackiej przedstawiono na kolejnym rysunku. Stacje monitoringu jakości powietrza położone są w otoczeniu wolnostojących budynków lub zwartej zabudowy jednorodzinnej.

Rysunek 11. Lokalizacja stacji pomiarowych w powiecie podkarpackim w roku 2015.²³

²³ Źródło: opracowanie własne

6.3.OPIS STREFY OBJĘTEJ PROGRAMEM

Oceny jakości powietrza w strefie podkarpackiej zgodnie z art. 89 ustawy POŚ dokonuje WIOŚ w Rzeszowie w oparciu o prowadzony monitoring stanu powietrza. W ocenie jakości powietrza dokonuje się klasyfikacji stref w zakresie jakości powietrza według ustalonych klas:

- **klasa A** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (**D1**);
- **klasa B** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny, lecz nie przekraczają wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji;
- **klasa C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji, lub w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych (**D2**).

Obszar przekroczeń

Zgodnie z przeprowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska roczną oceną jakości powietrza za 2015 rok na terenie strefy zostały wyznaczone obszary przekroczeń. W zakresie stężeń średniorocznych pyłu PM10 w strefie wyznaczone zostały obszary przekroczeń na terenie czterech gmin (Jarosław, Jasło, Mielec, Przemyśl), obszar przekroczeń to 3,8 km². W zakresie stężeń 24 godzinnych pyłu PM10 w strefie wyznaczono obszary przekroczeń na terenie 25 gmin, łączna powierzchnia obszarów przekroczeń to 184,9 km². W zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 wyznaczono na terenie strefy 11 obszarów przekroczeń na obszarze 8 gmin, łącznie 22,5 km². Dla stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wyznaczono obszary przekroczeń na terenie 54 gmin, łączna powierzchnia obszarów przekroczeń to ponad 1500 km².

Dane topograficzne strefy oraz czynniki klimatyczne mające wpływ na poziom substancji w powietrzu

Strefa podkarpacka rozciąga się od 49°00' do 50°49' szerokości geograficznej północnej i od 21°08' do 23°33' długości geograficznej wschodniej. Różnica pomiędzy najniższymi miejscami (na północy), a najwyższymi punktami (na południu) wynosi około 1200 m. Strefa podkarpacka obejmuje swoim zasięgiem 3 odrębne krainy fizjograficzne dzielące województwo na trzy główne obszary klimatyczne:

- nizinny,
- podgórski,
- górski.

Obszar nizinny występuje w części północnej, gdzie znajduje się Kotlina Sandomierska, która obejmuje prawie połowę województwa. Jest to obszar na ogół wyrównany, o średnich wysokościach 200-250 m n.p.m. W tej części województwa średnia temperatura roczna wynosi +8 °C; przeciętna ilość opadów to 565 -700 mm (najniższa w województwie). Mroźnie jest przez 40–55 dni.

Obszar podgórski występuje pośrodku województwa, gdzie znajduje się Pogórze Karpackie. Tworzy ono pas wzgórz łagodnych i szerokich, wznoszących się do około 350-550 m n.p.m. Przez Pogórze z południa na północ przebiegają doliny karpackich rzek Wisłoki, Wisłoka i Sanu. Średnia temperatura roczna wynosi +7°C, a średnia ilość opadów wynosi w części zachodniej 700–800 mm.

Mróz występuje tutaj przez ok. 50 dni, przymrozki - do 150 dni w roku. Wiatry wieją głównie z południowego-zachodu.

Obszar górski występuje na południu województwa, gdzie przebiegają Beskidy (dzielące się na Beskid Niski i Bieszczady). Beskid Niski stanowią niskie pasma górskie o wysokościach do 850 m n.p.m. ze śródgóorskimi obniżeniami. Bieszczady położone są w południowo-wschodniej części województwa, między granicami Ukrainy i Słowacji. Przeważają tam pasma wzgórz i gór ciągnące się z północnego zachodu na południowy wschód. Najwyższym punktem jest szczyt Tarnica, Halicz oraz Bukowy Berd. W Beskidzie Niskim średnia temperatura w roku wynosi $+6^{\circ}\text{C}$, natomiast w Bieszczadach $+5^{\circ}\text{C}$. W Beskidzie Niskim mroźnie jest średnio przez ok. 75 dni, a w wyższych partiach Bieszczadów nawet przez 100 dni. Opady wynoszą 800–1000 mm w Beskidzie Niskim oraz 1150–1200 mm w niektórych rejonach Bieszczadów (najwyższe w województwie). Dominują wiatry południowe.

Podsumowując, można stwierdzić, że na terenie województwa występuje klimat przejściowy między klimatem oceanicznym i kontynentalnym.

Stosunki termiczne poszczególnych części województwa kształtują się pod wpływem napływu różnych mas powietrza i związanego z nim kierunku wiatrów, stopnia zachmurzenia i wzniesienia nad poziom morza.

Tabela 22. Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza na wybranych stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w 2015 roku.²⁴

T [°C] Kod stacji pomiarowej	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Średnia roczna
PkPrzemGrunw	0,0	-0,5	4,8	8,2	13,1	17,5	20,1	21	15,2	7,4	5,5	2,6	9,6
PkNiskoSzklą	0,1	-0,5	4,8	8,4	13,1	17,4	20	21,4	15,2	7,2	5,2	3,3	9,6
PkMielZaStr	0,3	-0,5	4,9	8,5	13,1	17,3	20,1	21,5	15,3	7,8	5,6	3,6	9,8
PkJasloSikor	-0,7	-0,5	4,5	8,1	12,8	17	20,2	21,3	14,8	7,8	5,7	2,4	9,4

Ze względu na niskie temperatury powietrza występujące w miesiącach zimowych, następuje wzrost zużycia paliw w celach grzewczych a wraz z nim wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pyłów drobnych i dwutlenku siarki.

W 2015 roku na obszarze strefy rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych mieścił się w przedziale od 524 mm do 689 mm. Najwięcej opadów odnotowano w maju, lipcu oraz wrześniu, natomiast najniższe opady wystąpiły w lutym, grudniu oraz sierpniu.

Tabela 23. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych wyznaczone przez model WRF/CALMET na wybranych stanowiskach pomiarowych w obszarze strefy podkarpackiej

Opady [mm] Kod stacji pomiarowej	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma roczna
PkPrzemGrunw	38,4	19,8	47,1	25,4	90,1	55,6	57,6	2,1	63,9	60,7	48,4	15,8	524,8
PkNiskoSzklą	55,5	14,7	33,6	13,0	109,7	60,4	64,1	5,5	66,9	44,3	64,7	24,1	556,6
PkMielZaStr	57,6	16,3	39,0	32,5	93,2	42,6	95,4	6,4	97,7	56,4	46,2	24,8	578,3

²⁴ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

PkJasloSikor	62,6	29,9	48,7	41,7	107,0	56,4	123,4	4,0	84,9	59,4	50,0	20,9	689,0
--------------	------	------	------	------	-------	------	-------	-----	------	------	------	------	-------

Powierzchnia strefy i liczba osób zamieszkujących strefę

Strefa podkarpacka zajmuje powierzchnię 17 729,40 km². Strefa podkarpacka jest regionem rolniczo-przemysłowym. Użytki rolne zajmują powierzchnię 9 309,53 km² (52,5% powierzchni strefy) użytki leśne i grunty zadrzewione oraz zakrzewione rozciągają się na powierzchnię 7 286,75 km² (41,1% powierzchni strefy), tereny komunikacyjne zajmują 503,24 km² (2,8% powierzchni strefy), natomiast tereny zamieszkałe i zurbanizowanie - 783,40 km² (4,4% powierzchni strefy).²⁵

Tabela 24. Struktura powierzchni województwa w poszczególnych latach²⁶

Kierunki wykorzystania terenu	Powierzchnia
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802	
użytki rolne	9309,53
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	7286,75
grunty zabudowane i zurbanizowane	783,40
tereny mieszkaniowe	121,07
tereny przemysłowe	46,54
tereny komunikacyjne	503,24

Liczba mieszkańców wynosi 1 944 064. Średnia gęstość zaludnienia to 110 osób/km². W wieku przedprodukcyjnym jest 368 414 osób (18,9% ogółu), w wieku poprodukcyjnym – 343 013 osób (17,7% ogółu), natomiast w wieku produkcyjnym – 1 232 637 osób (63,4% ogółu). Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 57,6 osób w wieku nieprodukcyjnym.²⁷

Formy ochrony przyrody znajdujące się na obszarze strefy

Ochrona przyrody ma na celu zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odtwarzanie zasobów, tworów i składników przyrody żywej i nieożywionej, a w szczególności: dziko występujących roślin lub zwierząt, siedlisk przyrodniczych, siedlisk chronionych gatunków roślin lub zwierząt, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, roślin lub zwierząt objętych ochroną na podstawie odrębnych przepisów, przyrody nieożywionej, krajobrazu oraz zieleni w miastach i wsiach.

Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz obszary Natura 2000.

Województwo podkarpackie w 45,5% ogólnej powierzchni objęte zostało różnorodnymi formami ochrony przyrody - w zależności od stanu zachowania biocenoz, różnorodności przyrody i krajobrazu, nagromadzenia zbiorowisk i gatunków unikatowych. Większość cennych zbiorowisk i stanowisk roślin chronionych znajduje się na terenie parków narodowych i rezerwatów przyrody.

Na obszarze strefy podkarpackiej ochrona prawna walorów i zasobów przyrodniczych realizowana jest poprzez²⁸:

- 63 obszary Natura 2000,
- 96 rezerwatów przyrody,

²⁵ Dane GUS za 2014 rok

²⁶ Dane GUS za 2014 rok

²⁷ Dane GUS za 2014 rok

²⁸ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

- 13 obszarów chronionego krajobrazu,
- 439 użytków ekologicznych,
- 1531 pomników przyrody,
- 28 stanowisk dokumentacyjnych,
- 9 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- 10 parków krajobrazowych,
- 2 parki narodowe.

Obszary Natura 2000

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy.²⁹

Sieć obszarów Natura 2000 tworzą obszary specjalnej ochrony ptaków wyznaczone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275). Natomiast projektowane specjalne obszary siedlisk Natura 2000 wyznaczone zgodnie z ustaleniami Dyrektywy Siedliskowej.

W strefie podkarpackiej występują 63 obszary Natura 2000, w tym 8 OSOP o powierzchni łącznej 756 093,00 ha oraz 55 SOOS o łącznej powierzchni 307 719,70 ha.

Poniższa tabela przedstawia obszary Natura 2000 wraz z ich lokalizacją oraz obszarem jaki zajmują.

Tabela 25. Obszary Natura 2000 w województwie podkarpackim.³⁰

Lp.	Kod	Nazwa obszaru Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
Obszary specjalnej ochrony ptaków i projektowane obszary ochrony siedlisk (PLC)				
1	PLC180001	Bieszczady	111 519,50	woj. podkarpackie; powiat bieszczadzki, gm.: Czarna, Lutowiska; powiat leski, gm.: Baligród, Cisna, Solina,; powiat sanocki, gm.: Komańcza, Zagórz
Obszary specjalnej ochrony ptaków (PLB)				
2	PLB180002	Beskid Niski*	151 966,60	woj. podkarpackie: powiat jasielski, gm.: Dębowiec, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, powiat krośnieński, m. i gm. Dukla; gm.: Iwonicz Zdrój, Jaśliska, Rymanów; powiat sanocki, gm.: Bukowsko, Komańcza, Zarszyn
3	PLB180003	Góry Słonne	55 036,90	woj. podkarpackie, powiat bieszczadzki, m. i gm. Ustrzyki Dolne, powiat leski, gm.: Lesko, Olszanica, powiat sanocki, m. Sanok, gm.: Sanok, Tyrawa Wołoska

²⁹ źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>

³⁰ źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod	Nazwa obszaru Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
4	PLB060005	Lasy Janowskie***	60 235,70	woj. podkarpackie; powiat stalowowolski, gm.: Pysznica, Radomyśl nad Sanem, Zaklików; powiat nizański, gm. Jarocin
5	PLB060008	Puszcza Solska***	79 349,10	woj. podkarpackie; powiat lubaczowski, m. i gm. Narol, gm. Cieszanów; powiat nizański, gm. Harasiuki
6	PLB180005	Puszcza Sandomierska	129 115,60	woj. podkarpackie; powiat kolbuszowski, gm. Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski, Niwiska, Raniżów; powiat mielecki, m. i gm. Mielec, gm.: Padew Narodowa, Tuszów Narodowy; powiat nizański, gm. Jeżowe, Nisko; powiat ropczycko-sędziszowski, gm. Sędziszów Małopolski; powiat rzeszowski, m. i gm. Głogów Małopolski, gm.: Kamień, Sokołów Małopolski, Świlcza; powiat stalowowolski, m. Stalowa Wola, gm.: Bojanów, Zaleszany; powiat tarnobrzeski, m. i gm. Nowa Dęba gm.: Baranów Sandomierski, Grębów
7	PLB180001	Pogórze Przemyskie	65 366,30	woj. podkarpackie; powiat jarosławski, gm.: Rokietnica, Roźwienica; powiat przemyski, m. i gm. Przemyśl, gm.: Bircza, Dubiecko, Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Żurawica; powiat rzeszowski, m. i gm. Dynów
8	PLB060012	Roztocze***	103 503,30	woj. podkarpackie; powiat lubaczowski, m. Narol, gm. Horyniec Zdrój, Narol
Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - projektowane specjalne obszary ochrony (PLH)				
9	PLH120033	Bednarka*	1 289,20	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm. Dębowiec; woj. małopolskie; powiat gorlicki, gm. Lipinki
10	PLH180048	Bory Bagienne nad Bukową	532,20	woj. podkarpackie; powiat nizański, gm. Harasiuki
11	PLH180019	Dąbrowa koło Zaklikowa	5	woj. podkarpackie; powiat stalowowolski, gm. Zaklików
12	PLH180020	Dolina Dolnego Sanu	10 176,60	woj. podkarpackie; powiat jarosławski, m. i gm. Jarosław, gm. Wiązownica; powiat leżajski, m. i gm. Leżajsk, gm.: Kuryłówka, Nowa Sarzyna; powiat nizański, mst.: Nisko, Rudnik nad Sanem, Ulanów, gm. Krzeszów, Nisko, Rudnik nad Sanem, Ulanów powiat przeworski, m. i gm. Sieniawa, gm. Tryńcza; powiat stalowowolski, m. Stalowa Wola, gm.: Pysznica, Radomyśl nad Sanem, Zaleszany; powiat tarnobrzeski, gm. Gorzyce
13	PLH060097	Dolina Dolnej Tanwi***	8 518,00	woj. podkarpackie, powiat nizański, m. i gm. Ulanów, gm. Harasiuki

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod	Nazwa obszaru Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
14	PLH060053	Dolna Wisłoka z Dopływami	453,70	woj. podkarpackie, powiat dębicki, m. i gm. Dębica, gm.: Czarna, Pilzno, Żyraków; powiat mielecki, m.: Mielec, Przecław, gm. Gawłuszowice, Mielec, Przecław; powiat ropczycko-sędziszowski, gm.: Ostrów, Sędziszów Małopolski, Wielopole Skrzyńskie
15	PLH180021	Dorzecze Górnego Sanu	1 578,70	woj. podkarpackie; powiat leski, m. i gm. Lesko, gm.: Baligród, Olszanica, Solina; powiat sanocki, m.: Sanok, Zagórz; gm.: Bukowsko, Komańcza, Sanok, Zagórz
16	PLH180055	Enklawy Puszczy Sandomierskiej	7 952,50	woj. podkarpackie, powiat kolbuszowski, gm. Majdan Królewski, powiat stalowowolski, gm. Nisko, Rudnik n. Sanem, powiat tarnobrzesci, m i gm. Baranów Sandomierski, Grebów, Nowa Deba, Zaleszany
17	PLH180008	Fort Salis Soglio	51,70	woj. podkarpackie; powiat przemyski, gm. Medyka
18	PLH180031	Golesz	260,90	woj. podkarpackie, powiat jasielski, m. i gm.: Jasło, gm. Kołaczyce
19	PLH180017	Horyniec	11 633,00	woj. podkarpackie, powiat lubaczowski, gm.: Lubaczów, Horyniec, Cieszanów, Narol
20	PLH180032	Jaćmierz	174,40	woj. podkarpackie, powiat sanocki, gm. Zarszyn
21	PLH180011	Jasiołka	686,70	woj. podkarpackie, powiat krośnieński, m.: Dukła, Jedlicze; gm.: Chorkówka, Dukła, Jedlicze, Miejsce Piastowe
22	PLH180033	Józefów-Wola Dębowiecka	60,50	woj. podkarpackie, powiat jasielski, gm.: Dębowiec, Osiek Jasielski
23	PLH180022	Klonówka	136,70	woj. podkarpackie, powiat strzyżowski, gm.: Frysztak, Wiśniowa
24	PLH180006	Kołacznia	0,10	woj. podkarpackie, powiat leżajskim, gm. Nowa Sarzyna
25	PLH180034	Kościół w Dydni	198,00	woj. podkarpackie, powiat brzozowski, gm. Dydnia
26	PLH180035	Kościół w Nowosielcach	0,30	woj. podkarpackie; powiat sanocki, gm. Zarszyn
27	PLH180036	Kościół w Równem	1,40	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, gm. Dukła
28	PLH180037	Kościół w Skalniku	350,60	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm. Nowy Żmigród
29	PLH180038	Ladzin	50,10	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, m i gm. Rymanów
30	PLH180039	Las Hrabeński	125,60	woj. podkarpackie; powiat sanocki, gm. Besko; powiat krośnieński, gm. Rymanów
31	PLH180023	Las nad Braciejową	1440,20	woj. podkarpackie; powiat dębicki, m. i gm. Dębica, powiat ropczycko-sędziszowski, gm. Ropczyce

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod	Nazwa obszaru Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
32	PLH180040	Las Niegłowicki	30,80	woj. podkarpackie; powiat jasielski, m. i gm. Jasło
33	PLH180047	Lasy Leżajskie	2656,40	woj. podkarpackie; powiat łańcucki, gm. Rakszawa, powiat leżajski, gm.: Leżajsk, Nowa Sarzyna; powiat rzeszowski, gm. Sokołów Małopolski
34	PLH180054	Lasy Sieniawskie	18015,40	woj. podkarpackie; powiat jarosławski, gm. Wiązownica; powiat lubaczowski, gm.: Stary Dzików, Oleszyce; powiat przeworski, gm.: Adamówka, Sieniawa
35	PLH180046	Liwocz	327,70	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm.: Skołyszyn, Brzyska; woj. małopolskie; powiat tarnowski, gm. Szerzyny
36	PLH180041	Łąki nad Młynówką	51,00	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm.: Jasło, Skołyszyn
37	PLH180051	Łąki nad Wojtkówką	9,60	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, gm. Wojaszówka
38	PLH180042	Łąki w Komborni	13,10	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, gm.: Korczyna, Krościenko Wyżne
39	PLH180024	Łukawiec	2270,20	woj. podkarpackie; powiat jarosławski, gm. Laszki; powiat lubaczowski, gm. Lubaczów, Wielkie Oczy
40	PLH180015	Łysa Góra	2743,80	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm.: Krempna, Nowy Żmigród; powiat krośnieński, gm. Dukla
41	PLH060089	Minokąt***	177,90	woj. podkarpackie; powiat lubaczowski, gm. Narol
42	PLH180026	Moczary	1181,80	woj. podkarpackie; powiat bieszczadzki, gm. Ustrzyki Dolne
43	PLH180043	Mrowle Łąki	294,10	woj. podkarpackie; powiat rzeszowski, gm.: Świlcza, Głogów Małopolski, Trzebownisko
44	PLH180025	Nad Husowem	3347,70	woj. podkarpackie; powiat łańcucki, gm. Łańcut, Markowa; powiat przeworski; gm.: Jawornik Polski, Kańczuga; powiat rzeszowski, gm.: Chmielnik, Hyżne
45	PLH180027	Ostoja Czarnorzecka	1946,60	woj. podkarpackie; powiat brzozowski, gm. Jasienica Rosielna; powiat krośnieński, gm. Korczyna, Wojaszówka; powiat strzyżowski, gm. Strzyżów
46	PLH180013	Ostoja Góry Słonne	46071,50	woj. podkarpackie; powiat bieszczadzki, gm. Ustrzyki Dolne, powiat leski, gm. Lesko, Olszanica, powiat sanocki, gm. Tyrawa Wołoska, Sanok, Zagórz
47	PLH180003	Ostoja Jaśliska	29286,80	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm. Krempna; powiat krośnieński, gm.: Dukla, Iwonicz Zdrój, Jaśliska, Rymanów; powiat sanocki, gm.: Bukowsko, Komańcza, Zarszyn

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod	Nazwa obszaru Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
48	PLH180001	Ostoja Magurska*	20084,50	woj. podkarpackie; powiat jasielski, gm.: Dębowiec, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski; powiat krośnieński, gm. Dukla
49	PLH180012	Ostoja Przemyska	39656,80	woj. podkarpackie; powiat jarosławski, gm.: Rokietnica, Roźwienica; powiat przemyski, m. i gm. Przemyśl, gm.: Bircza, Dubiecko, Fredropol, Krasieczyn, Krzywca, Żurawica
50	PLH180044	Osuwiska w Lipowicy	13,50	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, gm. Dukla
51	PLH180024	Patria nad Odrzechową	572,90	woj. podkarpackie; powiat sanocki, gm. Zarszyn
52	PLH180016	Rymanów	5241,00	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, gm. Iwonicz Zdrój, Rymanów; powiat sanocki, gm.: Bukowsko, Zarszyn
53	PLH180007	Rzeka San	1374,80	woj. podkarpackie; powiat brzozowski, gm.: Dydnia, Nozdrzec; powiat jarosławski, m. Radymno, gm. Jarosław, Łaszki, Radymno; powiat przemyski, m. Przemyśl, gm. Dubiecko, Krasieczyn, Krzywca, Medyka, Orły, Przemyśl, Stubno, Żurawica; powiat rzeszowski, m. i gm. Dynów; powiat sanocki, m. i gm. Sanok
54	PLH180045	Sanisko w Bykowcach	79,8	woj. podkarpackie; powiat sanocki, m. Zagórz, gm. Sanok
55	PLH180050	Starodub w Pełkiniach	574,8	woj. podkarpackie; powiat przeworski, gm.: Przeworsk, Tryńcza; powiat jarosławski, gm. Jarosław
56	PLH060083	Szczecyn***	932,5	woj. lubelskie; powiat kraśnicki, gm. Gościeradów; woj. podkarpackie; powiat stalowowolski, gm. Zaklików
57	PLH180049	Tarnobrzaska Dolina Wisły**	4 059,70	woj. podkarpackie; powiat mielecki, gm.: Gawłuszowice, Padew Narodowa; powiat tarnobrzegi, m.: Tarnobrzeg, Baranów Sandomierski, gm.: Baranów Sandomierski, Gorzyce; woj. świętokrzyskie; powiat sandomierski, m. Sandomierz, gm.: Dwikozy, Koprzywnica, Łoniów, Samborzec; powiat staszowski, gm. Osiek
58	PLH180018	Trzciana	2 285,50	woj. podkarpackie; powiat krośnieński, m. i gm. Dukla
59	PLH060031	Uroczyska Lasów Janowskich***	34 544,20	woj. lubelskie; powiat janowski, gm.: Dzwola, Modliborzyce, Janów Lubelski, Potok Wielki; powiat biłgorajski, gm.: Biłgoraj, Frampol; woj. podkarpackie; powiat nizański, gm. Jarocin; stalowowolski, gm. Pysznica, Radomyśl nad Sanem, Zaklików

Lp.	Kod	Nazwa obszaru Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
60	PLH060034	Uroczyska Puszczy Solskiej***	34 671,50	woj. lubelskie; powiat biłgorajski, gm.: Aleksandrów, Biłgoraj, Frampol, Józefów, Księżpol, Łukowa, Obsza, Terespol; powiat tomaszowski, gm. Susiec; woj. podkarpackie; powiat lubaczowski, gm. Cieszanów, Narol
61	PLH180030	Uroczyska Roztocza Wschodniego***	5 810,00	woj. podkarpackie; powiat lubaczowski, gm. Horyniec Zdrój, Narol; woj. lubelskie; powiat tomaszowski, gm. Lubycza Królewska
62	PLH180030	Wisłok Środkowy z Dopływami	1 064,60	woj. podkarpackie; powiat brzozowski, gm.: Domaradz, Haczów; powiat krośnieński, m. Krosno, gm.: Korczyna, Krosno, Krościenko Wyżne, Rymanów, Wojaszówka; powiat rzeszowski, m.: Rzeszów, Boguchwała, gm.: Boguchwała, Lubenia, Tyczyn; powiat sanocki, gm. Besko; powiat strzyżowski, m. Strzyżów, gm.: Czudec, Fryszak, Niebylec, Strzyżów, Wiśniowa
63	PLH180052	Wisłoka z dopływami*	2 653,10	woj. małopolskie; powiat gorlicki, m.: Biecz, Gorlice; gm.: Biecz, Gorlice, Lipinki, Ropa, Sękowa; woj. podkarpackie; powiat dębicki, gm.: Brzostek, Jodłowa, Pilzno; powiat jasielski, m. Jasło, gm.: Brzyska, Dębowiec, Jasło, Kołaczyce, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Skołyszyn, Tarnowiec, powiat krośnieński, m. i gm. Jedlicze, gm.: Chorkówka

*obszary leżące w województwie podkarpackim i małopolskim

**obszary leżące w województwie podkarpackim i świętokrzyskim

***obszary leżące w województwie podkarpackim i lubelskim

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, które wyróżniają się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na terenie strefy podkarpackiej występuje 96 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 11 119,32 ha, w tym³¹:

- 4 rezerваты faunistyczne – 825,51 ha,
- 24 rezerваты florystyczne – 389,67 ha,
- 11 rezerwatów krajobrazowych – 3969,73 ha,
- 41 rezerwatów leśnych – 5257,35 ha,
- 8 rezerwatów przyrody nieożywionej – 330,60 ha,

³¹ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

- 7 rezerwatów torfowiskowych – 341,981 ha,
- 1 rezerwat wodny – 4,65 ha.

Tabela 26. Przykładowe rezerваты przyrody występujące na obszarze województwa podkarpackiego.³²

Lp.	Nazwa rezerwatu	Rodzaj rezerwatu	Powierzchnia [ha]	Położenie administracyjne
1	Skarpa Jaksmanicka	faunistyczny	1,93	powiat: przemyski, gm.: Medyka, Siedliska
2	Kretówki	florystyczny	95,27	powiat: brzozowski, gm.: Haczów, Jabłonica Polska
3	Źródlika Jasiołki	krajobrazowy	1585,01	powiat: sanocki, gm.: Komańcza, Wola Niżna i Lipowiec
4	Na Oratyku	leśny	233,15	powiat: bieszczadzki, gm.: Ustrzyki Dolne, Krościenko
5	Kamień nad Rzepedzią	przyrody nieożywionej	91,83	powiat: sanocki, gm.: Komańcza, Rzepedź
6	Bagno Przeclawskie	torfowiskowy	25,56	powiat: mielecki, gm.: Przeclaw, Przeclaw
7	Jezioro w miejscowości Pniów	wodny	4,65	powiat: stalowowolski, gm.: Radomyśl nad Sanem, Pniów

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniące funkcję korytarzy ekologicznych.

W województwie podkarpackim zajmują one największą powierzchnię terenów objętych ochroną. Są to tereny atrakcyjne krajobrazowo o zróżnicowanych ekosystemach (często przeobrażonych w wyniku gospodarki człowieka), zapewniają zachowanie stanu równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym.

Na terenie strefy podkarpackiej występuje 13 obszarów chronionego krajobrazu z uregulowaną sytuacją prawną (Wschodniobeskidzki, Beskidu Niskiego, Czarnorzecki, Przemysko-Dynowski, Sieniawski, Roztoczański, Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski, Sokołowsko-Wilczowolski, Hyżniewsko-Gwoźniński, Kuryłowski, Brzózniński, Zmysłowski, Strzyżowsko-Sędziszowski) o łącznej powierzchni 469 070,00 ha.

Park krajobrazowy

Parki krajobrazowe są to obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i krajobrazowe, tworzone są w celu zachowania oraz popularyzacji ww. wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

³² źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

Tabela 27. Parki krajobrazowe występujące na obszarze województwa podkarpackiego.³³

Lp.	Nazwa	Powierzchnia obszaru [ha]
1	Park Krajobrazowy Lasy Janowskie	9 437
2	Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej	7 590
3	Południoworoztoczański Park Krajobrazowy	16 797
4	Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego	60 561
5	Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy	51 461
6	Park Krajobrazowy Doliny Sanu	27 728
7	Park Krajobrazowy Gór Słonnych	56 188
8	Jaśliński Park Krajobrazowy	25 878
9	Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy	25 654
10	Park Krajobrazowy Pasma Brzanki	2 453

Park Narodowy

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. W województwie podkarpackim istnieją 2 tego typu obszary chronione: Bieszczadzki Park Narodowy (BPN) - utworzony w 1973 roku zajmuje obszar 29 202 ha. oraz Magurski Park Narodowy (MPN) zajmujący powierzchnię 19 439 ha został utworzony w 1995 roku.

Bieszczadzki Park Narodowy jest trzecim co do wielkości parkiem narodowym na terenie Polski. Zajmuje południowo-wschodnią część województwa podkarpackiego i chroni najwyższe partie polskiej części Karpat Wschodnich. W Parku wyróżniono dwa piętra roślinno-klimatyczne: regiel dolny i połoniny. Blisko 80% obszaru BPN zajmują naturalne lasy liściaste i mieszane z bukiem, olszą szarą, jaworem, świerkiem i jodłą, z czego 15% uznaje się za drzewostany puszczańskie o charakterze pierwotnym. Można je odszukać m.in. na: południowo-zachodnich zboczach Małej i Wielkiej Rawki oraz na północnych stokach Smereka. Obszary objęte ochroną ścisłą zajmują około 63% powierzchni. Jest to największy wskaźnik spośród wszystkich parków narodowych w Polsce. Bieszczadzki Park Narodowy stanowi ostoję dla przeszło 230 gatunków kręgowców, w tym 58 gatunków ssaków. W jego granicach występują prawie wszystkie krajowe gatunki dużych ssaków drapieżnych z niedźwiedziem, wilkiem, rysiem i żbikiem oraz roślinożernych, z żubrem i jeleniem karpackim. W 1992 stał się częścią Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”.

Magurski Park Narodowy w 89,7% leży na terenie woj. podkarpackiego, a 10,3% na terenie woj. małopolskiego. W parku występuje prawie 800 gatunków roślin i prawie 200 gatunków zwierząt (nie licząc owadów). Wśród roślin 59 gatunków objętych jest ochroną ścisłą, 11 częściową, a 12 wpisanych jest do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Ponad 90% powierzchni parku zajmują lasy. Na jego terenie wyróżnić można dwa piętra roślinne: pogórza i regła dolnego. Piętro pogórza, zajmujące około 43% powierzchni parku i sięgające 530 m n.p.m., to głównie drzewostany sztuczne z przewagą sosny. Znajdują się tu też liczne łąki i pastwiska, a także torfowiska. Piętro regła dolnego, zajmujące około 57% powierzchni parku i sięgające od 530 m n.p.m. wzwyż (najwyższy szczyt w parku to Wątkowa 846 m n.p.m.), to głównie naturalne lasy bukowe (udział lasów sztucznych jest tu zdecydowanie mniejszy) z domieszką jedlin i rzadko występujących w Karpatach jaworzyn. Istnieją tu

³³ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

trzy obszary ochrony ścisłej: Magura Wątkowska (1189 ha), Kamień (378 ha) i Zimna Woda (841 ha), jest rezerwat skalny Kornuty, i pomnik przyrody Diabli Kamień.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów. Są to okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie strefy podkarpackiej ustanowiono 1478 pomników przyrody.

Stanowiska dokumentacyjne

Stanowiskami dokumentacyjnymi są nie wyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Na terenie strefy podkarpackiej ustanowiono 28 stanowisk dokumentacyjnych.

Tabela 28. Przykładowe stanowiska dokumentacyjne występujące na obszarze województwa podkarpackiego.³⁴

Lp.	Nazwa	Powierzchnia obszaru [ha]
1	Kanion w Rybotyczach	3,75
2	Potok Zalesie	0,07
3	Złepieńce z Dubnika	0,60
4	Piaskowce w Posadzie Rybotyckiej	0,07
5	Sztolnie w Węglówce	1,00

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie strefy podkarpackiej ustanowiono zostało 439 użytków ekologicznych.

Tabela 29. Przykładowe użytki ekologiczne występujące na obszarze województwa podkarpackiego.³⁵

Lp.	Nazwa	Powierzchnia obszaru [ha]
1	Góra Kopystanka	42,24
2	Zespół użytków ekologicznych Grąziowa	102,29

³⁴ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

³⁵ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

Lp.	Nazwa	Powierzchnia obszaru [ha]
3	Minokąt	9,58
4	Karczunek	11,97
5	Sopilne	95,51

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego, zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Na terenie strefy podkarpackiej ustanowiono 9 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Tabela 30. Przykładowe zespoły przyrodniczo-krajobrazowe występujące na obszarze województwa podkarpackiego.³⁶

Lp.	Nazwa	Powierzchnia obszaru [ha]
1	Cmentarz w Ruskiem	-
2	Młyn w Dwerniku	-
3	Wieś Krywe	208,03
4	Cerkiew w Hulskim	-
5	Rajszula	61,70

7. OPIS STANU JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE PODKARPACKEJ – ANALIZA STANU JAKOŚCI POWIETRZA

7.1.SUBSTANCJE OBJĘTE PROGRAMEM I ŹRÓDŁA ICH POCHODZENIA

Pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5

Pył zawieszony PM10 i PM2,5 jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek drobnych stałych i ciekłych. Zanieczyszczenia pyłowe mogą pochodzić ze źródeł naturalnych lub antropogenicznych. Ilość pyłu PM10 i PM2,5 w powietrzu może wynikać z emisji bezpośredniej (pył pierwotny) lub też może być wynikiem reakcji między substancjami znajdującymi się w atmosferze (pył wtórny). Prekursorami pyłów wtórnych³⁷ są przede wszystkim tlenki siarki, tlenki azotu, lotne związki organiczne i amoniak. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. B(a)P), metale ciężkie oraz dioksyny i furany.

Wśród antropogenicznych źródeł emisji pyłów wymienić należy:

- źródła przemysłowe (energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne),
- transport samochodowy,
- spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym.

³⁶ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

³⁷ Nieorganiczne związki chemiczne, które są przekształcane w procesach chemicznych i fotochemicznych w aerozole atmosferyczne

Do źródeł naturalnych należą przede wszystkim pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał, aerozol morski oraz wybuchy wulkanów.

Najwięcej frakcji PM_{2,5} w pyłe ogółem (TSP) występuje w sektorze komunalno-bytowym. Najmniejsze ilości pyłu PM_{2,5} w pyłe ogółem występują w procesach wydobywania i przetwórstwa kopalin, gdzie w największym stopniu emitowany jest pył o większych frakcjach. Znaczna część emisji pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} z transportu drogowego pochodzi z procesów innych niż spalanie paliw, do których zaliczyć można ścieranie okładzin samochodowych (np. opon i hamulców) oraz ścieranie nawierzchni dróg.

B(a)P

B(a)P jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Źródłem powstawania B(a)P jest spalanie paliw stałych w niskich temperaturach pomiędzy 300 a 600°C w niskosprawnych urządzeniach, spalarnie odpadów w instalacjach do tego nieprzeznaczonych, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu, produkcja nawierzchni drogowych), a także takie procesy jak pożary lasów, palenie tytoniu oraz wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. B(a)P występuje w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymie tytoniowym (dym z 1 papierosa zawiera 0,16 µg tej substancji). Występuje również w smole węglowej (0,65% wag.), surowej ropie, olejach silnikowych (świeży do 0,27 mg/kg, przepalony do 35 mg/kg). Z powodu obecności w dymie, B(a)P dostaje się do żywności podczas wędzenia potraw. Nośnikiem B(a)P w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

7.2.WYNIKI POMIARÓW JAKOŚCI POWIETRZA

W celu dokonania oceny stanu jakości powietrza odniesiono się do ustalonych poziomów stężeń substancji w powietrzu w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu³⁸.

Tabela 31. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref, ze względu na ochronę zdrowia dla pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz B(a)P

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom substancji w powietrzu	Dopuszczana częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów normowanych
poziomy dopuszczalne				
Pył zawieszony PM ₁₀	24-godziny	50 µg/m ³	35 dni	2005
	rok kalendarzowy	40 µg/m ³	-	2005
Pył	rok kalendarzowy	25 µg/m ³	-	2015

³⁸ Dz. U. 2012 poz. 1031

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom substancji w powietrzu	Dopuszczana częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów normowanych
zawieszony PM2,5		20 µg/m ³	-	2020
poziom docelowy				
B(a)P	rok kalendarzowy	1 ng/m ³	-	2013

Wskazane odpowiednio dopuszczalne poziomy pyłu zawieszonego PM10 i pyłu PM2,5 oraz poziom docelowy B(a)P są podstawą do klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza.

Zgodnie z przeprowadzoną dla 2015 roku oceną jakości powietrza w województwie strefa podkarpacka została zaklasyfikowana do klasy C (konieczność opracowania POP) ze względu na:

- przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego oraz dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych),
- przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 (z powodu przekroczenia wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji),
- przekroczenie poziomu docelowego średniorocznego dla B(a)P.

Tabela 32. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia³⁹

Nazwa strefy		strefa podkarpacka					
Kod strefy		PL1802					
Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy	SO ₂	A	A	A	A	A	A
	NO ₂	A	A	A	A	A	A
	PM10	C	C	C	C	C	C
	PM2.5*	C	C	C	C	C	C
	Pb	A	A	A	A	A	A
	As	A	A	A	A	A	A
	Cd	A	A	A	A	A	A
	B(a)P	C	C	C	C	C	C
	Ni	A	A	A	A	A	A
	C ₆ H ₆	A	A	A	A	A	A
	CO	A	A	A	A	A	A
	O ₃	A	A	A	A	A	A

³⁹ źródło: Oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim w latach 2010-2015, WIOŚ Rzeszów

* wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji

Klasyfikacja strefy pod kątem zanieczyszczeń nie zmieniała się na przestrzeni ostatnich 6 lat. Dla wskazanych substancji objętych Programem stale utrzymuje się klasa C wskazująca na przekroczenia poziomów normy.

Poniżej przedstawiono stężenia poszczególnych substancji w kolejnych latach zarejestrowane na stacjach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015.

Pył zawieszony PM10

Pomiar jakości powietrza pod kątem pyłu zawieszonego PM10 w roku bazowym (2015) odbywał się na 9 stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej, z których wyniki uwzględniono w ocenie rocznej. Stanowiska zlokalizowane były w: Przemysłu, Jaśle, Nisku, Mielcu, Krośnie, Jarosławiu, Tarnobrzegu, Sanoku i Dębicy zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 33. Wyniki pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10 w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015⁴⁰

Wyniki pomiarów	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Strefa podkarpacka kod strefy: PL1802						
stanowisko pomiarowe	Dębica, Grottgera - brak pokrycia					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						37
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						64
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						0
stanowisko pomiarowe	Jarosław, Pruchnicka					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			50	43	38	44
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			108	97	79	94
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			4	1	0	2
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			3	0	0	0
stanowisko pomiarowe	Jasło, Sikorskiego					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	44	41	39	35	28	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	84	90	60	63	28	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	4	1	5	0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1	0	2	0	0	0
stanowisko pomiarowe	Krosno, Kletówki					

⁴⁰ Opracowanie własne na podstawie rocznych ocen jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

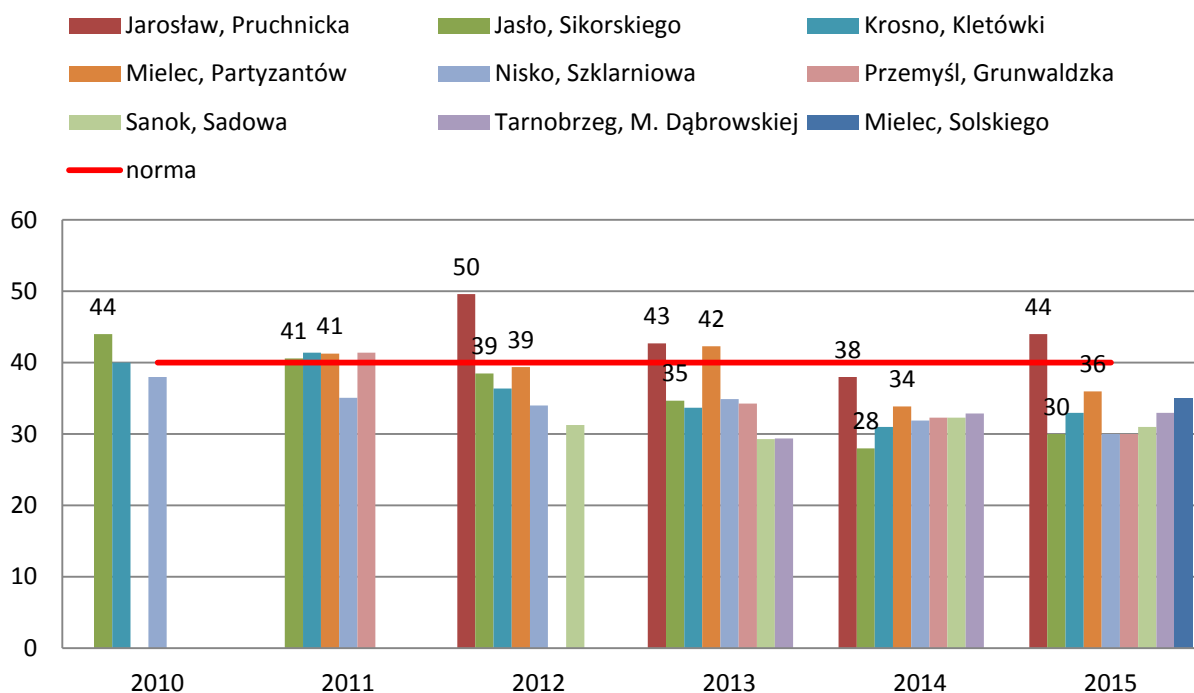
Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Wyniki pomiarów	2010	2011	2012	2013	2014	2015
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	40	41	36	34	31	33
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	58	91	57	49	34	47
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	4	0	3	0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1	0	0	0	0	0
stanowisko pomiarowe	Mielec, Partyzantów					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	41	41	39	42	34	36
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	82	84	59	88	40	53
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	0	0	3	0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	0	0	2	0	0	0
stanowisko pomiarowe	Mielec, Solskiego					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						35
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						59
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						0
stanowisko pomiarowe	Nisko, Szklarniowa					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	38	35	34	35	32	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	82	47	39	58	47	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	0	0	3	0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	0	0	0	0	0	0
stanowisko pomiarowe	Przemyśl, Grunwaldzka					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		41		34	32	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		89		66	50	40
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		0		0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		0		0	0	0
stanowisko pomiarowe	Sanok, Sadowa					

Wyniki pomiarów	2010	2011	2012	2013	2014	2015
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			31	29	32	31
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			32	31	43	44
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			2	0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			0	0	0	0
stanowisko pomiarowe	Tarnobrzeg, M. Dąbrowskiej					
stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				29	33	33
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				33	51	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				0	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				0	0	0

Poniżej zestawienie wartości średniorocznych pyłu PM10 uzyskanych na stacjach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015.

Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] w latach 2010-2015

Rysunek 12. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015⁴¹

Przekroczenie dopuszczalnej wartości średniorocznej $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane było na stacji pomiarowej w Jarosławiu w latach 2012, 2013 i 2015. Przekroczenie średniorocznej wartości normatywnej

⁴¹ wyniki pomiarów jakości powietrza prowadzone przez WIOŚ w Rzeszowie

rejestrowano również na stacjach pomiarowej w Jaśle i w Krośnie w 2010 i 2011 roku, na stacji pomiarowej w Przemyślu w roku 2011 oraz na stacji w Mielcu w roku 2010, 2011 i 2013.

W 2015 roku przekroczenie liczby dni ze stężeniem 24-godzinnym powyżej $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (powyżej 35 dni) występowało na wszystkich aktywnych stacjach pomiarowych. W latach 2010-2015 przekroczenie nie występowało jedynie w roku 2014 na dwóch stacjach pomiarowych (w Krośnie i Jaśle), w roku 2013 na dwóch stacjach pomiarowych (w Tarnobrzegu i Sanoku) oraz w roku 2012 na jednej stacji pomiarowej (w Sanoku). Najwięcej dni z przekroczeniami odnotowano w 2011 roku na stacji pomiarowej w Przemyślu, przy ul. Mickiewicza (106 dni). Najmniej dni z przekroczeniami odnotowano w 2014 roku na stacji pomiarowej w Jaśle przy ul. Sikorskiego (28 dni).

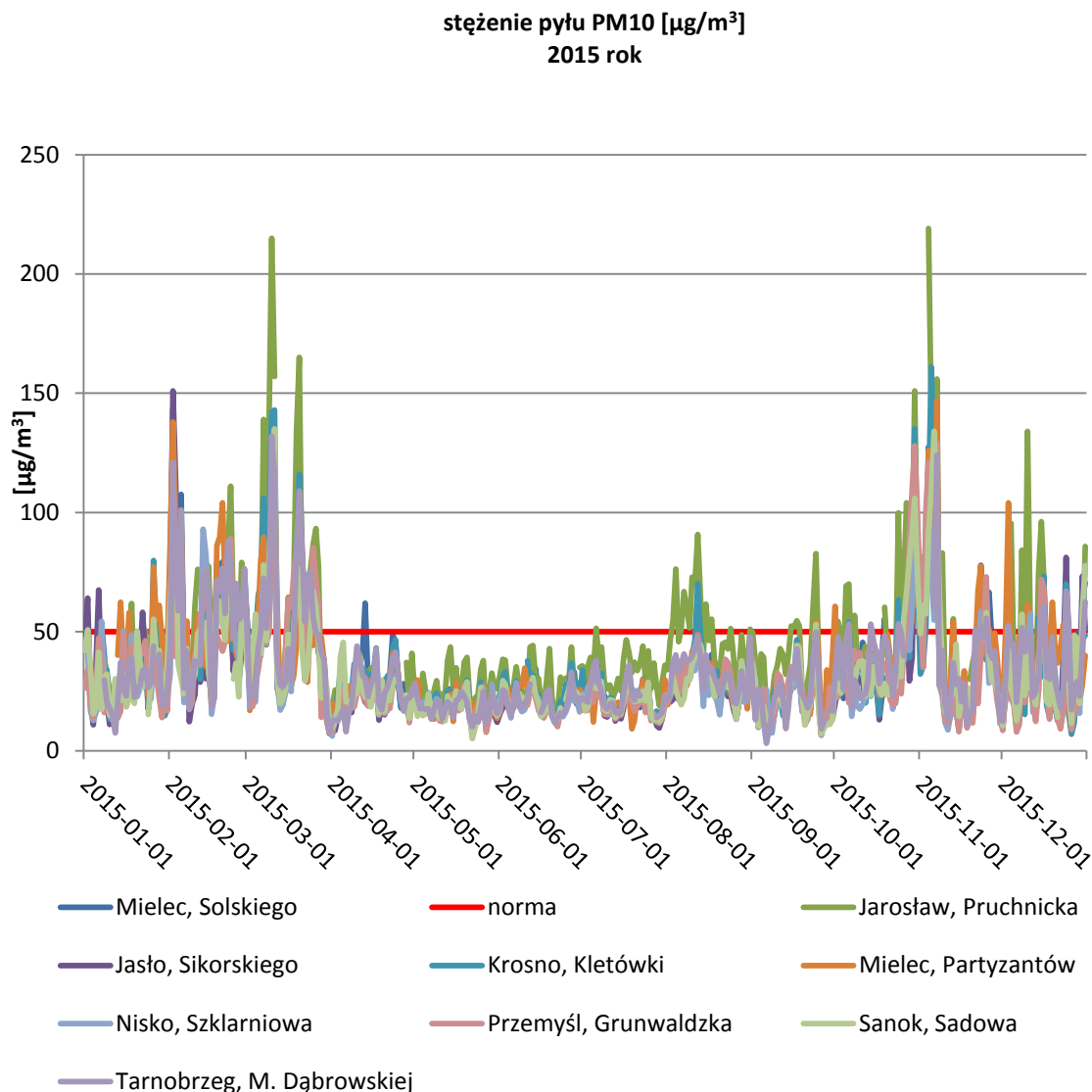
W roku 2015 przekroczenia poziomu progowego $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiły na stacji pomiarowej w Jarosławiu 2 razy. W roku 2015 nigdzie nie występowały przekroczenia poziomu alarmowego pyłu PM10 powyżej $300 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W poprzednich latach przekroczenia poziomu progowego oraz alarmowego były notowane w 2010 roku w Jaśle i Krośnie, w 2011 roku w Jaśle, w 2012 roku w Nisku, Krośnie, Jaśle, Mielcu, Sanoku i Jarosławiu, w 2013 w Jarosławiu.

Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza za rok 2015 na obszarze podkarpackich uzdrowisk został dotrzymany zarówno średnioroczny poziom dopuszczalny PM10 jak i dopuszczalna ilość przekroczeń dobowych. Stężenia średnioroczne PM10 wyniosły odpowiednio: Polańczyk $5,3-7,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, Iwonicz-Zdrój $8,7-16,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$, Horyniec-Zdrój $6,7-9,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, Rymanów-Zdrój $6,6-14,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Liczba dni z przekroczonym dopuszczalnym stężeniem średniodobowym PM10 wyniosła odpowiednio: Polańczyk -0, Iwonicz-Zdrój - 0-18, Horyniec-Zdrój 0, Rymanów-Zdrój 0-17.

Poniżej przedstawiono rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w 2015 roku⁴²

Na wykresie zobrazowano wzrost stężenia pyłu PM10 w sezonie jesienno – zimowym pokrywającym się z sezonem grzewczym. Na wszystkich stacjach odnotowano wzrost stężenia pyłu PM10 w listopadzie, grudniu, styczniu, lutym oraz marcu. Najniższe stężenia pyłu PM10 odnotowano w miesiącach letnich (maj-lipiec).

⁴² źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

Rysunek 13. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w 2015 roku⁴³

Pył zawieszony PM2,5

Dla pyłu PM2,5 ustalony został margines tolerancji, który od 2010 roku był sukcesywnie pomniejszany aż w 2015 roku stężenie dopuszczalne nie było powiększone o margines tolerancji i wynosiło $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dodatkowo ze względu na znaczny negatywny wpływ na zdrowie ludzi w ramach Dyrektywy CAFE ustanowiono również wartość dopuszczalną pyłu PM2,5 w powietrzu, którą nazwano pułapem stężenia ekspozycji obliczanym na podstawie wskaźnika średniego narażenia dla miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i aglomeracji. Na podstawie wskaźników został ustalony krajowy cel redukcji narażenia na poziomie $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla roku 2020. Pułap stężenia ekspozycji dla pyłu PM2,5 określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi wynosi $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla roku 2015.

W strefie podkarpackiej pomiary stężeń pyłu zawieszonego PM2,5 prowadzone były na 5 stanowiskach pomiarowych w Jaśle, Krośnie, Nisku, Przemyślu i Mielcu. W tabeli przedstawiono

⁴³ źródło: na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

wyniki stężeń pyłu PM_{2,5} w latach 2010-2015 zmierzonych na stacjach pomiarowych w strefie podkarpackiej.

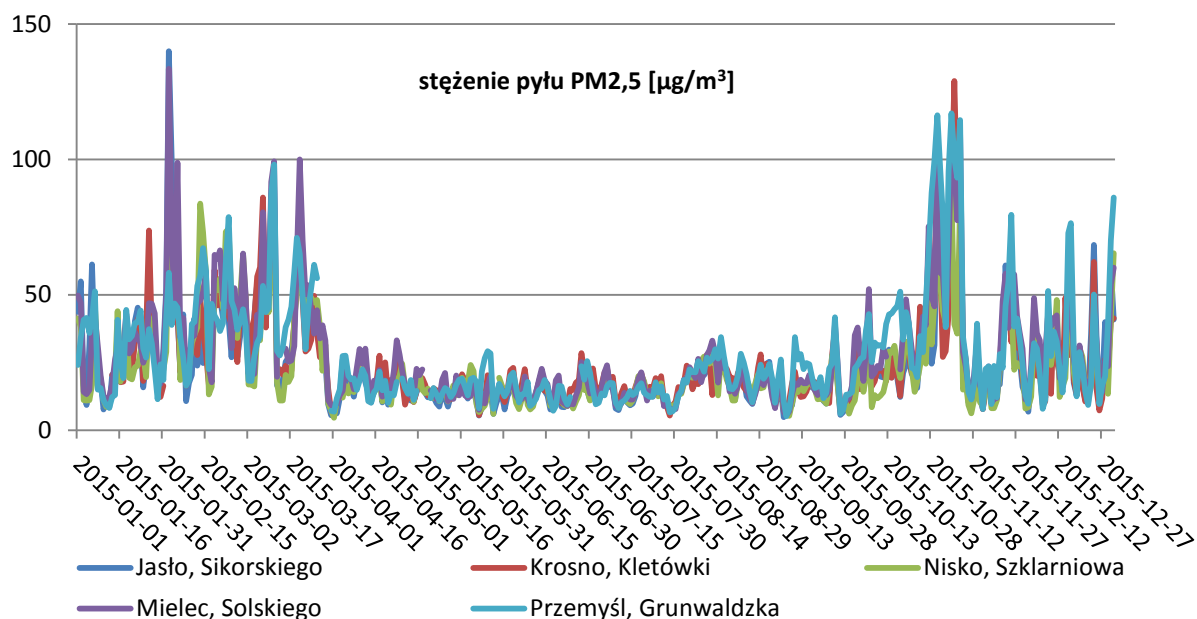
Tabela 34. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2,5} na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015⁴⁴

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM _{2,5} [µg/m ³]					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802						
Jasło, Sikorskiego	42	niepełna seria	30,9	niepełna seria	22	24
Krosno, Kletówki	30	32	32,2	28	25	24
Nisko, Szklarniowa	26	31	niepełna seria	26	25	23
Przemyśl, Grunwaldzka				24	25	26
Mielec, Solskiego						27
stężenie dopuszczalne	25	25	25	25	25	25
stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji	29	28	27	26	26	25

W 2015 roku wartość dopuszczalnego stężenia średniorocznego 25 µg/m³ (brak marginesu tolerancji) przekroczona została na stacjach pomiarowych w Mielcu i Przemyślu. W poprzednich latach w Przemyślu przekroczenie nie było zanotowane a na stacji w Mielcu nie prowadzono pomiarów tego zanieczyszczenia. Wysokie wartości stężeń natomiast notowane były na pozostałych stacjach, na których już nie zanotowano przekroczenia w 2014 i 2015 roku. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza wykonaną za rok 2015 na obszarze podkarpackich uzdrowisk został dotrzymany średnioroczny poziom dopuszczalny PM_{2,5}. Stężenia średnioroczne PM_{2,5} wyniosły odpowiednio: Polańczyk 4,5-6,2 µg /m³, Iwonicz - Zdrój 6,4-13,2 µg /m³, Horyniec - Zdrój 5,6-7,9 µg /m³, Rymanów - Zdrój 5,5-11,8 µg /m³.

Na poniższym wykresie przedstawiono przebieg stężeń pyłu PM_{2,5} w roku 2015 zanotowany na stacjach strefy podkarpackiej.

⁴⁴ źródło: wyniki pomiarów jakości powietrza prowadzone przez WIOŚ w Rzeszowie

Rysunek 14. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM_{2,5} zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w 2015 roku.⁴⁵

Podobnie jak w przypadku rocznego rozkładu stężeń pyłu PM₁₀, w przypadku pyłu PM_{2,5} obserwowana jest tendencja wzrostu stężeń w okresie jesienno – zimowym pokrywającym się z sezonem grzewczym. Na wszystkich stacjach odnotowano wzrost stężenia pyłu PM_{2,5} w październiku, listopadzie, grudniu, styczniu, lutym oraz marcu. Najniższe stężenia pyłu PM_{2,5} odnotowano od kwietnia do września.

Benzo(a)piren

W roku 2015 pomiar średniorocznego stężenia B(a)P odbywał się na dziewięciu stacjach pomiarowych w Dębicy, Jarosławiu, Jaśle, Krośnie, Mielcu, Nisku, Przemyślu, Sanoku i Tarnobrzegu zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 35. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych B(a)P na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015.⁴⁶

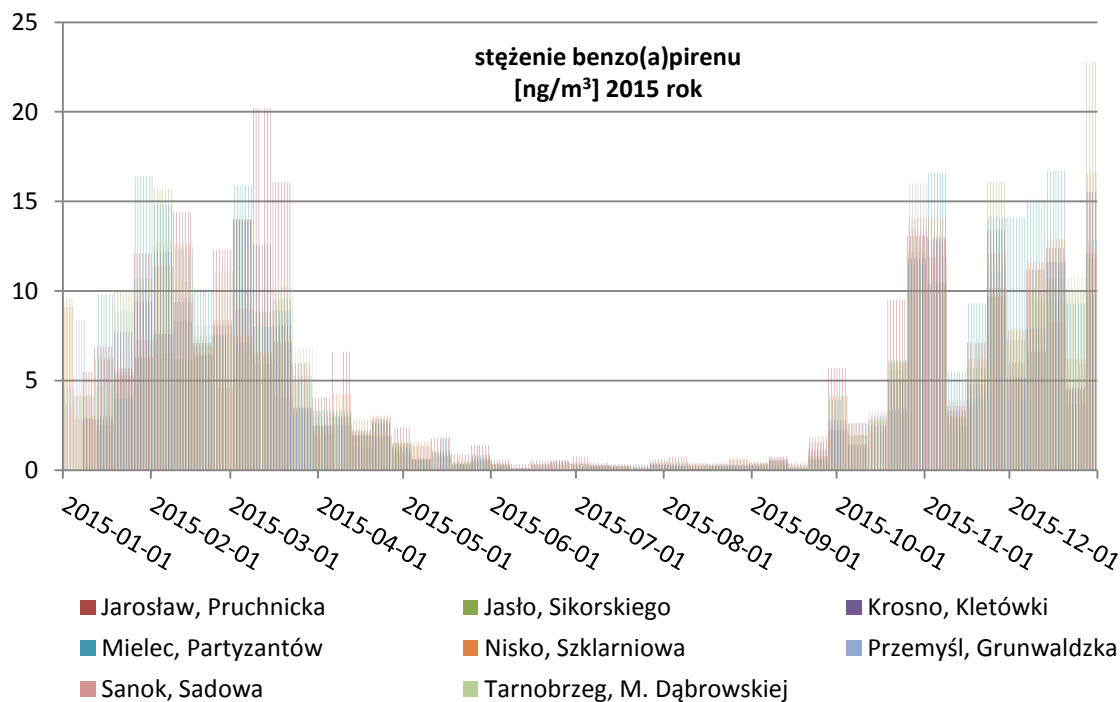
Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m ³]					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802						
Dębica, Grottgera	bd	bd	bd	bd	bd	8
Jarosław, Pruchnicka	bd	bd	5	4	3	5
Jasło, Sikorskiego	5	6	5	4	3	5
Krosno, Kletówki	4	5	4	3	3	4
Mielec, Partyzantów	5	6	6	5	3	6
Nisko, Szklarniowa	6	4	5	4	3	4
Przemyśl, Grunwaldzka	bd	bd	bd	4	3	4
Sanok, Sadowa	bd	bd	3	3	3	3
Tarnobrzeg, M. Dąbrowskiej				2	3	4

⁴⁵ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

⁴⁶ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

Przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynoszące 1 ng/m^3 notowane były na każdej stacji w całym analizowanym okresie. Natomiast w 2015 roku zanotowano rekordowo wysokie, ośmiokrotne przekroczenie stężenia docelowego na stacji w Dębicy. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza wykonaną za rok 2015 na obszarze podkarpackich uzdrowisk średnioroczne stężenia B(a)P wyniosły odpowiednio: Polańczyk - $0,4-0,7 \text{ ng/m}^3$, Iwonicz-Zdrój - $0,6-1,8 \text{ ng/m}^3$, Horyniec-Zdrój - $0,6-1,0 \text{ ng/m}^3$, Rymanów-Zdrój - $0,4-1,6 \text{ ng/m}^3$.

Poniżej przedstawiono rozkład stężeń benzo(a)pirenu w roku 2015 zmierzony na stacjach w strefie.

Rysunek 15. Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w roku 2015⁴⁷

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń pyłowych roczny rozkład stężeń benzo(a)pirenu charakteryzuje się wzrostem stężeń w okresie jesienno–zimowym pokrywającym się z sezonem grzewczym. Na wszystkich stacjach odnotowano wzrost stężenia B(a)P we wrześniu, październiku, listopadzie, grudniu, styczniu, lutym oraz marcu. Najniższe stężenia pyłu B(a)P odnotowano od maja do sierpnia.

7.3.OBLICZENIA I ANALIZA STANU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W ROKU BAZOWYM 2015

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o wyniki pomiarów jakości powietrza dokonywane na stacjach pomiarowych w ramach Państwowego monitoringu środowiska dokonuje oceny stanu jakości powietrza w strefie. Do oceny jakości powietrza na obszarze województwa wykorzystano również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego przy użyciu modelu Calmet/Calpuff. Obliczenia uzupełniono o utworzoną bazę emisyjną i dane meteorologiczne. Do obliczeń wykorzystano informację meteorologiczną pochodzącą z modelu WRF. Informacja ta została przygotowana w siatce $5 \times 5 \text{ km}$ na całym obszarze obliczeniowym. Emisję natomiast zebrano w katastrach w siatce $1 \times 1 \text{ km}$ na obszarach pozamiejskich i $250 \times 250 \text{ m}$ na obszarach miast.⁴⁸ Na podstawie modelowania i analizy wartości odczytanych na stacjach pomiarowych w strefie

⁴⁷ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów jakości powietrza prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie

⁴⁸ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w roku 2015

wyznaczono obszary przekroczeń dla poszczególnych substancji. W tabelach porównano uzyskane obszary przekroczeń wyznaczone w wyniku przeprowadzonych obliczeń dla roku 2011 i 2015.

Każdemu z obszarów przekroczeń został nadany kod sytuacji przekroczenia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza.⁴⁹

Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie za rok 2015 wyznaczono obszary przekroczeń na terenie czterech gmin zgodnie z poniższą tabelą. Łączny obszar przekroczeń to 3,8 km² i zamieszkiwany jest przez ponad 27,3 tys. ludzi.

Tabela 36. Obszary przekroczeń stężenia średniorocznego pyłu PM10 w 2015 roku w strefie podkarpackiej⁵⁰

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM10					
1	Pk15sPkPM10a01	Mielec (gm. miejska)	1,5	7 346	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkPM10a02	Jasło (gm. miejska)	0,9	8 087	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkPM10a03	Przemyśl (gm. miejska)	0,1	385	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
4	Pk15sPkPM10a04	Jarosław (gm. miejska)	1,3	11 500	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10 w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 3 na końcu dokumentu. Na obszarze podkarpackich uzdrowisk (Polańczyk, Iwonicz-Zdrój, Horyniec-Zdrój, Rymanów-Zdrój) nie wyznaczono obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM10.

Stężenia dobowe pyłu zawieszonego PM10

Na obszarze strefy podkarpackiej w zakresie przekroczeń dopuszczalnej wartości stężenia 24 godzinowego pyłu PM10 wyznaczono obszary przekroczeń na terenie 25 gmin. Obszar przekroczeń zajmuje łącznie 184,9 km² i zamieszkiwany jest przez niespełna 376 tys. mieszkańców.

⁴⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1034

⁵⁰ źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

Tabela 37. Obszary przekroczeń stężenia 24 godzinnego pyłu PM10 w 2015 roku w strefie podkarpackiej⁵¹

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM10					
1	Pk15sPkPM10d01	Boguchwała	0,3	710	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkPM10d02	Brzozów	1,6	3456	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkPM10d03	Dębica (gm. miejska)	7,1	27896	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
4	Pk15sPkPM10d04	Jarosław (gm. miejska), Pawłosiów	7,9	30665	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
5	Pk15sPkPM10d05	Jasło (gm. miejska), Jasło, Kołaczyce	24,5	31695	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
6	Pk15sPkPM10d06	Jedlicze	4,7	2469	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
7	Pk15sPkPM10d07	Kolbuszowa	0,5	2148	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
8	Pk15sPkPM10d08	Korczyna	2,3	1003	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
9	Pk15sPkPM10d09	Krasne	0,7	247	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
10	Pk15sPkPM10d10	Krosno (gm. miejska), Krościenko Wyżne, Chorkówka, Jedlicze, Miejsce Piastowe, Korczyna, Wojaszówka	28,6	42705	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

⁵¹ źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM10					
11	Pk15sPkPM10d11	Lesko	0,1	612	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
12	Pk15sPkPM10d12	Leżajsk (gm. miejska)	1,6	5829	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
13	Pk15sPkPM10d13	Lubaczów (gm. miejska)	0,4	1545	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
14	Pk15sPkPM10d14	Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czarna	7,2	13622	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
15	Pk15sPkPM10d15	Mielec (gm. miejska i wiejska)	19,4	55679	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
16	Pk15sPkPM10d16	Nisko, Stalowa Wola (gm. miejska), Pysznica	7,6	10889	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
17	Pk15sPkPM10d17	Przemyśl (gm. miejska), Żurawica	16	53881	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
18	Pk15sPkPM10d18	Przeworsk (gm. miejska i wiejska)	2,8	9079	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
19	Pk15sPkPM10d19	Sanok (gm. miejska i wiejska)	19,2	30604	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
20	Pk15sPkPM10d20	Stalowa Wola (gm. miejska)	0,9	2874	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
21	Pk15sPkPM10d21	Strzyżów	0,1	410	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
22	Pk15sPkPM10d22	Tarnobrzeg (gm. miejska)	25,5	43932	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu PM10					
23	Pk15sPkPM10d23	Trzebownisko, Głogów Małopolski	3,6	2986	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
24	Pk15sPkPM10d24	Tyczyn	0,1	141	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
25	Pk15sPkPM10d25	Żurawica	2,2	813	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Rozkład stężeń dobowych pyłu PM10 w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 4 na końcu dokumentu. Na obszarze podkarpackich uzdrowisk (Polańczyk, Iwonicz-Zdrój, Horyniec-Zdrój, Rymanów-Zdrój) nie wyznaczono obszarów przekroczeń stężeń 24 godzinnych pyłu PM10.

Stężenia średnioroczne pyłu PM2,5

W strefie podkarpackiej w ramach przeprowadzonych pomiarów i modelowania matematycznego wyznaczono 8 gmin, na których zidentyfikowano obszary przekroczeń. Obszary te zajmują łączną powierzchnię 22,5 km² i zamieszkiwane są przez ok. 110 tys. mieszkańców.

Tabela 38. Obszary przekroczeń stężenia średniorocznego pyłu PM2,5 w 2015 roku w strefie podkarpackiej⁵²

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM2,5					
1	Pk15sPkPM25a01	Przemyśl (gm. miejska)	3,9	30764	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
2	Pk15sPkPM25a02	Krosno (gm. miejska)	0,3	2701	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkPM25a03	Jasło (gm. miejska)	3	15974	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

⁵² źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu PM _{2,5}					
4	Pk15sPkPM25a04	Mielec (gm. miejska)	10,1	37513	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
5	Pk15sPkPM25a05	Tarnobrzeg (gm. miejska)	1,7	4647	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
6	Pk15sPkPM25a06	Nisko	1	2970	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
7	Pk15sPkPM25a07	Jarosław (gm. miejska)	1,4	12352	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
8	Pk15sPkPM25a08	Łańcut (gm. miejska)	1,1	3851	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5} w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 5 na końcu dokumentu. Na obszarze podkarpackich uzdrowisk (Polańczyk, Iwonicz-Zdrój, Horyniec-Zdrój, Rymanów-Zdrój) nie wyznaczono obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5}.

Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu

W zakresie przekroczenia docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na obszarze strefy wyznaczono obszary przekroczeń znajdujące się na terenie 54 gmin. Obszary zajmują łącznie niespełna 1,6 tys. km² i zamieszkiwane są przez 861 tys. mieszkańców.

Tabela 39. Obszary przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w 2015 roku w strefie podkarpackiej⁵³

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
1	Pk15sPkBaPa01	Baranów Sandomierski	5,3	2030	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

⁵³ źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza za rok 2015 w woj. podkarpackim

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
2	Pk15sPkBaPa02	Besko	1,1	1040	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
3	Pk15sPkBaPa03	Boguchwała, Świlcza	19,6	9425	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
4	Pk15sPkBaPa04	Borowa	1,1	577	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
5	Pk15sPkBaPa05	Brzostek	2,1	1339	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
6	Pk15sPkBaPa06	Brzozów, Haczów	5,3	586	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
7	Pk15sPkBaPa07	Brzozów, Jasienica Rosielna, Haczów, Dydnia	45,6	19813	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
8	Pk15sPkBaPa08	Czarna	5,3	2203	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
9	Pk15sPkBaPa09	Czernin	4,3	1342	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
10	Pk15sPkBaPa10	Czudec	1,1	848	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
11	Pk15sPkBaPa11	Dębica (gm. miejska i wiejska), Żyraków, Czarna, Pilzno, Ropczyce	129,3	73097	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
12	Pk15sPkBaPa12	Frysztak	1,1	772	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
13	Pk15sPkBaPa13	Głogów Małopolski, Trzebownisko	7,5	5051	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
14	Pk15sPkBaPa14	Jarosław (gm. miejska i wiejska), Pawłosiów, Wiązownica	84,2	54119	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
15	Pk15sPkBaPa15	Jasło (gm. miejska i wiejska), Skołyszyn, Jedlicze, Krosno (gm. miejska), Tarnowiec, Kołaczyce, Korczyna, Miejsce Piastowe, Wojaszówka, Chorkówka, Dębowiec, Krościenko Wyżne, Brzyska, Biecz, Iwonicz-Zdrój, Lipinki	457,4	172599	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
16	Pk15sPkBaPa16	Kańczuga	3,2	2923	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
17	Pk15sPkBaPa17	Kolbuszowa	8,9	10958	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
18	Pk15sPkBaPa18	Lesko	2,2	4488	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
19	Pk15sPkBaPa19	Leżajsk (gm. miejska i wiejska), Nowa Sarzyna	21,1	17350	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
20	Pk15sPkBaPa20	Lubaczów (gm. miejska), Lubaczów	8,5	11544	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
21	Pk15sPkBaPa21	Lubenia, Boguchwała	1,1 385	385	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
22	Pk15sPkBaPa22	Łańcut	1,1 297	297	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
23	Pk15sPkBaPa23	Markowa, Gać	7,5	2525	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
24	Pk15sPkBaPa24	Medyka	1,1	483	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
25	Pk15sPkBaPa25	Mielec (gm. miejska i wiejska), Tuszów Narodowy, Borowa, Przeclaw, Czermin	108	74770	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
26	Pk15sPkBaPa26	Nisko, Pysznica, Stalowa Wola (gm. miejska)	39,1	23178	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
27	Pk15sPkBaPa27	Nowa Dęba	2,5	431	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
28	Pk15sPkBaPa28	Nowa Sarzyna	8,5	6901	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
29	Pk15sPkBaPa29	Oleszyce	1,1	948	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
30	Pk15sPkBaPa30	Padew Narodowa	1,1	534	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
31	Pk15sPkBaPa31	Pilzno	10,7	4044	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
32	Pk15sPkBaPa32	Przeworsk	1,1	532	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
33	Pk15sPkBaPa33	Pysznica	2,1	1099	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
34	Pk15sPkBaPa34	Radomyśl Wielki	1,1	844	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
35	Pk15sPkBaPa35	Radymno (gm. miejska i wiejska)	8,5	6202	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
36	Pk15sPkBaPa36	Rakszawa	1,1	726	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
37	Pk15sPkBaPa37	Ropczyce	5,3	7771	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
38	Pk15sPkBaPa38	Rudnik nad Sanem	2,1	3339	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
39	Pk15sPkBaPa39	Rymanów, Rymanów-Zdrój, Iwonicz-Zdrój	5,3	2071	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
40	Pk15sPkBaPa40	Sanok (gm. miejska i wiejska), Zagórz	29,7	41281	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
41	Pk15sPkBaPa41	Sędziszów Małopolski	6,8	6204	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
42	Pk15sPkBaPa42	Sokołów Małopolski	1,1	1906	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
43	Pk15sPkBaPa43	Stalowa Wola (gm. miejska), Zaleszany, Pysznica	14,7	22888	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
44	Pk15sPkBaPa44	Strzyżów	6,2	5943	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
45	Pk15sPkBaPa45	Świlcza	0,2	81	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
46	Pk15sPkBaPa46	Tarnobrzeg (gm. miejska), Gorzyce, Zaleszany	53	54931	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
47	Pk15sPkBaPa47	Trzebowniko, Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czarna, Krasne, Przeworsk, Białobrzegi, Przeworsk (gm. miejska), Tyczyn, Świlcza, Głogów Małopolski, Chmielnik, Tryńcza, Rakszawa, Zarzecze, Gać, Żołyńia	360,6	119104	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
48	Pk15sPkBaPa48	Ulanów	1,1	433	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
49	Pk15sPkBaPa49	Ustrzyki Dolne	0,1	752	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
50	Pk15sPkBaPa50	Zagórz	2,1	808	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
51	Pk15sPkBaPa51	Zaleszany	0,1	7	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Lp.	Kod sytuacji przekroczenia	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń w 2015 roku [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców w 2015 roku	Przyczyna wystąpienia przekroczeń
Przekroczenia stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu					
52	Pk15sPkBaPa52	Zarszyn	1,1	36	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
53	Pk15sPkBaPa53	Żołynia	1,1	933	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
54	Pk15sPkBaPa54	Żurawica, Przemyśl (gm. miejska), Orły, Przemyśl, Medyka	88,4	76891	oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w postaci mapy przedstawiony został w załączniku 6 na końcu dokumentu. Na obszarze podkarpackich uzdrowisk Polańczyk i Horyniec-Zdrój nie wyznaczono obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu. Z kolei na obszarze uzdrowisk Rymanów-Zdrój i Iwonicz-Zdrój wyznaczono obszary przekroczeń stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu. Zgodnie z diagnozą WIOŚ postawioną w rocznej ocenie jakości powietrza wykonaną za rok 2015 przyczyną wystąpienia przekroczeń na obszarach uzdrowisk było oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

Podsumowanie

Obliczenia i analiza stanu jakości powietrza w strefie podkarpackiej wskazały na obszary występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz wartości docelowej B(a)P.

Konieczne jest wprowadzenie działań naprawczych na obszarach występowania przekroczeń stężeń dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}. Obszar przekroczeń stężeń B(a)P podlega wprowadzeniu działań naprawczych ekonomicznie i ekologicznie efektywnych, niewymagających poniesienia niewspółmiernych do efektów kosztów realizacji.

7.4.CZYNNIKI POWODUJĄCE PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOPUSZCZALNEGO I DOCELOWEGO Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMIAN FIZYKOCHEMICZNYCH

Na jakość powietrza w województwie podkarpackim wpływają różne rodzaje źródeł zlokalizowanych zarówno na obszarze strefy podkarpackiej jak i poza nią. Jednakże oprócz rzeczywistej wielkości emisji na wysokość stężeń poszczególnych substancji mają również wpływ inne czynniki takie jak:

- położenie topograficzne – położenie miast w kotlinach może utrudniać przepływ mas powietrza w kierunku naturalnego spadku terenu,
- warunki meteorologiczne – decydujące znaczenie mają tutaj kierunek i prędkość wiatru oraz zasięg i czas trwania inwersji temperatury. W obszarach, gdzie duże znaczenie odgrywa

emisja zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych, zaznacza się wyraźnie wpływ temperatury powietrza. Jak wskazała analiza warunków meteorologicznych w na przestrzeni lat 2011-2015 były one niekorzystne ze względu na niskie wartości prędkości przepływu mas powietrza. Prędkości na poziomie do 2 m/s są niewystarczające do odpowiedniego przewietrzania terenów, na których znajduje się skupisko źródeł emisji np. powierzchniowej,

- gęstość rozmieszczenia źródeł emisji – gęsto rozlokowana zabudowa na obszarach miast utrudnia ich przewietrzanie. Największy ładunek emisji ze źródeł komunikacyjnych i powierzchniowych nakłada się z występowaniem gęstej zabudowy co uniemożliwia rozproszenie stężeń substancji w powietrzu,
- przemiany fizykochemiczne substancji w powietrzu – zanieczyszczenia pyłowe mogą pochodzić bezpośrednio ze źródeł emisji jak i mogą powstawać poprzez przemiany fizykochemiczne w powietrzu. Przemiany fizykochemiczne w powietrzu zachodzą z udziałem zanieczyszczeń gazowych takich jak SO₂, czy NO₂, LZO i NH₃. Reakcjom fotochemicznym zawartych substancji w powietrzu atmosferycznym sprzyjają warunki pogodowe m.in. prędkość wiatru, nasłonecznienie, wilgotność dlatego przyczyną zanieczyszczenia pyłem będącym zanieczyszczeniem wtórnym mogą być emisje zanieczyszczeń ze źródeł położonych w znacznej odległości od województwa podkarpackiego. Sąsiedztwo strefy podkarpackiej z województwem małopolskim, w których problem jakości powietrza jest największy powoduje, że większa część zanieczyszczeń ulegająca przemianom fizykochemicznym w powietrzu wpływa na wysokość stężeń na obszarach województwa podkarpackiego, szczególnie jeśli chodzi o pył PM₁₀, pył PM_{2,5} czy benzo(a)piren. Szczególnie właśnie frakcja pyłu PM_{2,5} w znacznej mierze pochodzi z wtórnego powstawania aerozoli w powietrzu.

Zestawienie wszystkich tych czynników wpływa na poziomy poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu.

7.5.WPŁYW SUBSTANCJI OBJĘTYCH PROGRAMEM NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI

Pył zawieszony PM₁₀ i PM_{2,5}

Cząsteczki pyłu są mieszaniną stałych i płynnych cząstek zawieszonych w powietrzu. Mogą być bardzo zróżnicowane zarówno pod względem składu chemicznego jak i wielkości. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (np. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany.

Źródła pyłu zawieszony można podzielić na antropogenne i naturalne. Do źródeł antropogennych zaliczamy m.in. produkty spalania paliw stałych, przetwarzanie substratów stosowanych w przemyśle, energetyce oraz rolnictwie, a także spaliny samochodowe. Natomiast źródła naturalne to przede wszystkim pylenie traw, erozja gleb, aerozol morski oraz wietrzenie skał.

Czynnikiem sprzyjającym szkodliwemu oddziaływaniu pyłu na zdrowie jest przede wszystkim wielkość cząstek. W pyłe zawieszonym całkowitym (TSP), ze względu na wielkość cząstek, wyróżnia się frakcje o ziarnach: powyżej 10 µm oraz poniżej 10 µm (pył zawieszony PM₁₀). W skład frakcji PM₁₀ wchodzi frakcja o średnicy ziaren poniżej 2,5 µm (pył zawieszony PM_{2,5}).

Zwiększone stężenia pyłu PM₁₀ i pyłu PM_{2,5} wpływa negatywnie zarówno na zdrowie ludności jak i środowisko. Oddziaływanie pyłów ma charakter bezpośredni, ponieważ przedostają się do

organizmów podczas oddychania, ale również mogą oddziaływać w sposób pośredni - wchodząc w łańcuch pokarmowy, poprzez oddziaływanie na rośliny i zwierzęta mogą trafiać później do organizmu człowieka będąc przyczyną m.in. alergii.

Z badań epidemiologicznych wynika, iż pył PM10 podnosi ryzyko przede wszystkim chorób układu oddechowego, powodując m.in. świszczący oddech, ataki kaszlu i astmy, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, a także ostre zapalenie oskrzeli. Pośrednio może zwiększać ryzyko zawału serca oraz udaru mózgu.

Nasilenie objawów zależy w dużym stopniu od stężenia pyłu w powietrzu, czasu ekspozycji, dodatkowego narażenia na czynniki pochodzenia środowiskowego oraz zwiększonej podatności osobniczej. Według raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) frakcja PM_{2,5} uważana jest za bardziej groźną dla zdrowia niż PM₁₀. Ziarna o tak niewielkich średnicach z łatwością wnikają do pęcherzyków płucnych gdzie są akumulowane i skąd mogą przenikać do krwiobiegu. W ten sposób do organizmu człowieka dostają się rakotwórcze wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne oraz metale ciężkie. Wysokie stężenie pyłu PM_{2,5} mieć istotny wpływ na przebieg chorób serca (nadciśnienie, zawał) lub nawet zwiększać ryzyko zachorowania na choroby nowotworowe, szczególnie płuc. Nowe dane świadczą o ujemnym wpływie inhalowanego pyłu na zdrowie kobiet ciężarnych oraz rozwijającego się płodu (niski ciężar urodzeniowy, wady wrodzone, powikłania przebiegu ciąży).⁵⁴

Jak wynika z raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), długotrwałe narażenie na działanie pyłu PM_{2,5} skraca życie statystycznego mieszkańca UE o ponad 8 miesięcy, a w przypadku mieszkańców Polski – aż o 10 miesięcy.

Grupami wysokiego ryzyku są osoby starsze, dzieci, oraz osoby mające problemy z sercem i układem oddechowym.

Pyły oddziałują szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, glebę i wodę. Wysokie stężenie pyłu w powietrzu może prowadzić do ograniczenia widoczności - powstawanie mgieł i smogu. Obecność pyłów w atmosferze ogranicza dostęp do promieniowania UV hamującego rozwój pleśni i bakterii. Zanieczyszczenia pyłowe mają również znaczący wpływ na rośliny poprzez blokowanie fotosyntezy spowodowane zatykaniem aparatów szparkowych liści, a tym samym są przyczyną redukcji liczby chloroplastów, matowienia powierzchni liści, pojawienia się plamek na powierzchni liści. Cząstki pyłu przenoszone są przez wiatr na duże odległości (do 2500 km), następnie osiadają na powierzchni gleby lub wody. Skutki zanieczyszczenia drobnym pyłem unoszonym obejmują również: zmianę pH (podwyższenie kwasowości jezior i strumieni); zmiany w bilansie składników pokarmowych w wodach przybrzeżnych i dużych dorzeczach; zanik składników odżywczych w glebie, wyniszczenie wrażliwych gatunków roślin na terenie lasów i upraw rolnych, a także niekorzystny wpływ na różnorodność ekosystemów. Wysokie stężenie pyłów w powietrzu powodować może również wzrost podatności ekosystemów na szkodniki i choroby powodującubożenie gatunków. Pył obecny w powietrzu może mieć nawet negatywny wpływ na walory estetyczne otaczającego nas krajobrazu. Zanieczyszczenia mogą uszkodzić kamień i inne materiały, w tym ważnych kulturowo obiektów takich jak rzeźby czy pomniki i budowle historyczne.

B(a)P

B(a)P jest głównym przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Źródłem powstawania B(a)P mogą być silniki spalinowe, spalarnie odpadów, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu), pożary lasów, dym tytoniowy, a także wszelkie procesy rozkładu

⁵⁴ <http://sojp.wios.warszawa.pl>

termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. Nośnikiem B(a)P w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

B(a)P oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, gleby i wodę. Jego stężenie jest normowane w każdym z tych komponentów:

- w powietrzu normowane jest stężenie B(a)P zawartego w pyłe zawieszonym PM10: poziom docelowy - 1 ng/m³,
- w wodzie pitnej – poziom docelowy – 10 ng/dm³,
- w glebie – poziom docelowy – 0,02 mg/kg suchej masy (gleby klasy A), 0,03 mg/kg suchej masy (gleby klasy B).

W powietrzu B(a)P ulega pod wpływem działania promieni słonecznych zjawisku fotoindukcji, które powoduje wzrost podatności do tworzenia się połączeń z materiałem genetycznym – DNA co prowadzi do mutacji genów, a w konsekwencji prowadzi do powstawania nowotworów. Przeciętny okres między pierwszym kontaktem z czynnikiem rakotwórczym a powstaniem zmian nowotworowych wynosi ok. 15 lat, ale może być krótszy. Benzo(a)piren, podobnie jak inne WWA, wykazuje toksyczność układową, powodując uszkodzenie nadnerczy, układu chłonnego, krwiotwórczego i oddechowego.

Bezpośredni kontakt z B(a)P w wodzie może powodować podrażnienie, zaczerwienienie i uczucie pieczenia skóry, dodatkowo spotęgowane w przypadku narażenia na promienie ultrafioletowe. W przypadku narażenia na wysokie stężenie B(a)P w powietrzu może wystąpić podrażnienie górnych dróg oddechowych, kaszel oraz łzawienie oczu.

B(a)P przedostający się wraz z opadami do wód i gleb wpływa również na środowisko i organizmy poprzez działanie toksyczne na mikroflorę bakteryjną ekosystemów zaburza ich równowagę. Dodatkowo poprzez kumulację w organizmach żywych może wpływać negatywnie na różne piętra troficzne. Zbyt wysoka zawartość B(a)P w glebie może wpływać negatywnie między innymi poprzez zmiany w bioróżnorodności i naruszenia siedliskowych funkcji gleb.

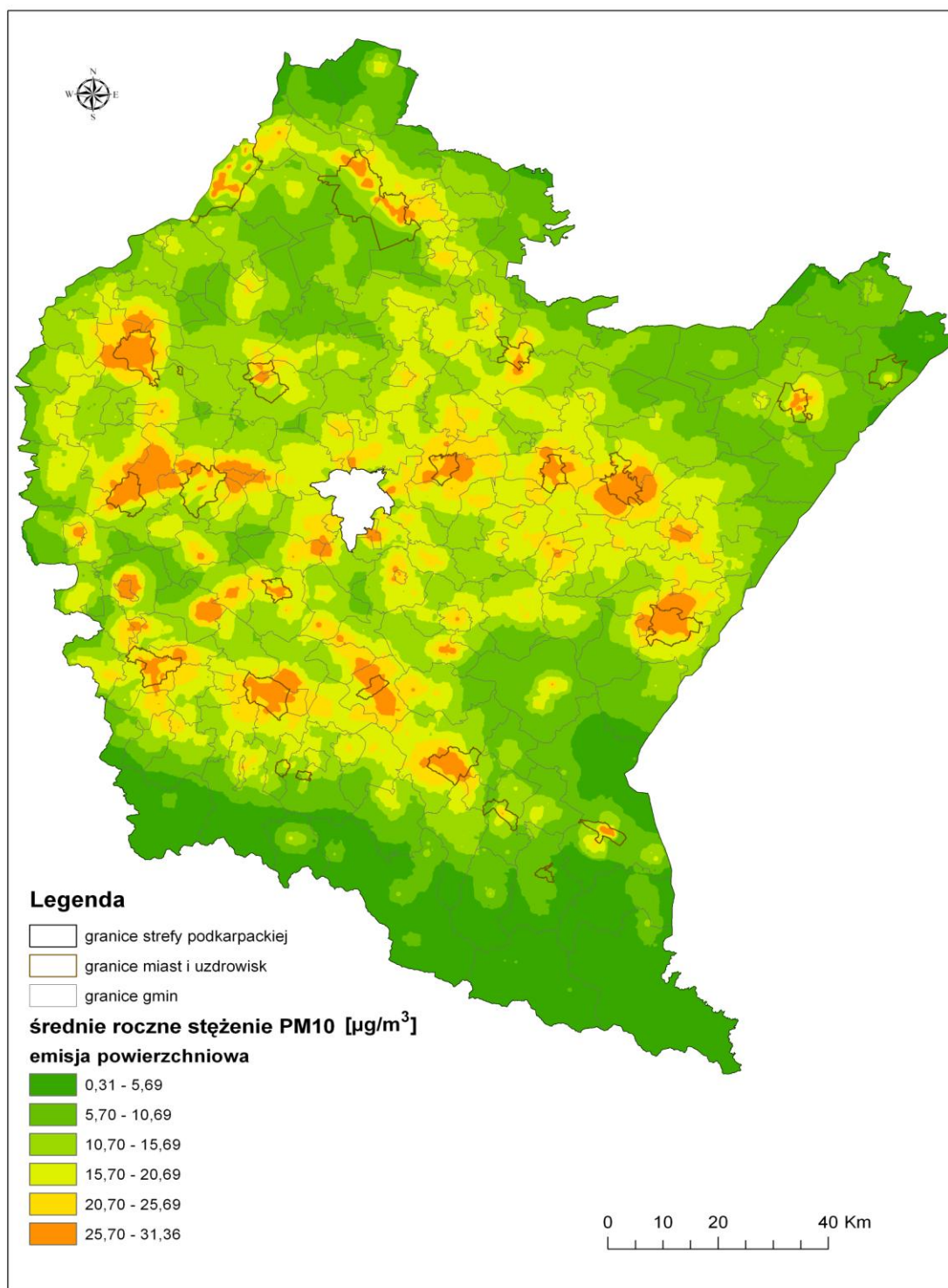
7.6. ANALIZA UDZIAŁU GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI – PROCENTOWY UDZIAŁ W ZANIECZYSZCZENIU POWIETRZA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ŹRÓDEŁ EMISJI I POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

W celu określenia działań naprawczych mających na celu zmniejszenie obszarów występowania przekroczeń wartości normatywnych, koniecznym jest określenie przyczyn występowania przekroczeń stężeń każdej substancji. W tym celu przeanalizowano wyniki modelowania dyspersji zanieczyszczeń modelem CALPUFF pod kątem każdego rodzaju źródeł uwzględnionych w inwentaryzacji emisji. Oddziaływanie źródeł emisji na obszarze stref uwzględnia zarówno oddziaływanie lokalne jak i dalekiego zasięgu, w podziale na:

- źródła lokalne z obszaru strefy podkarpackiej:
- źródła powierzchniowe,
- komunikacja, jako źródła liniowe,
- przemysł, jako źródła punktowe,
- rolnictwo,
- źródła naturalne,

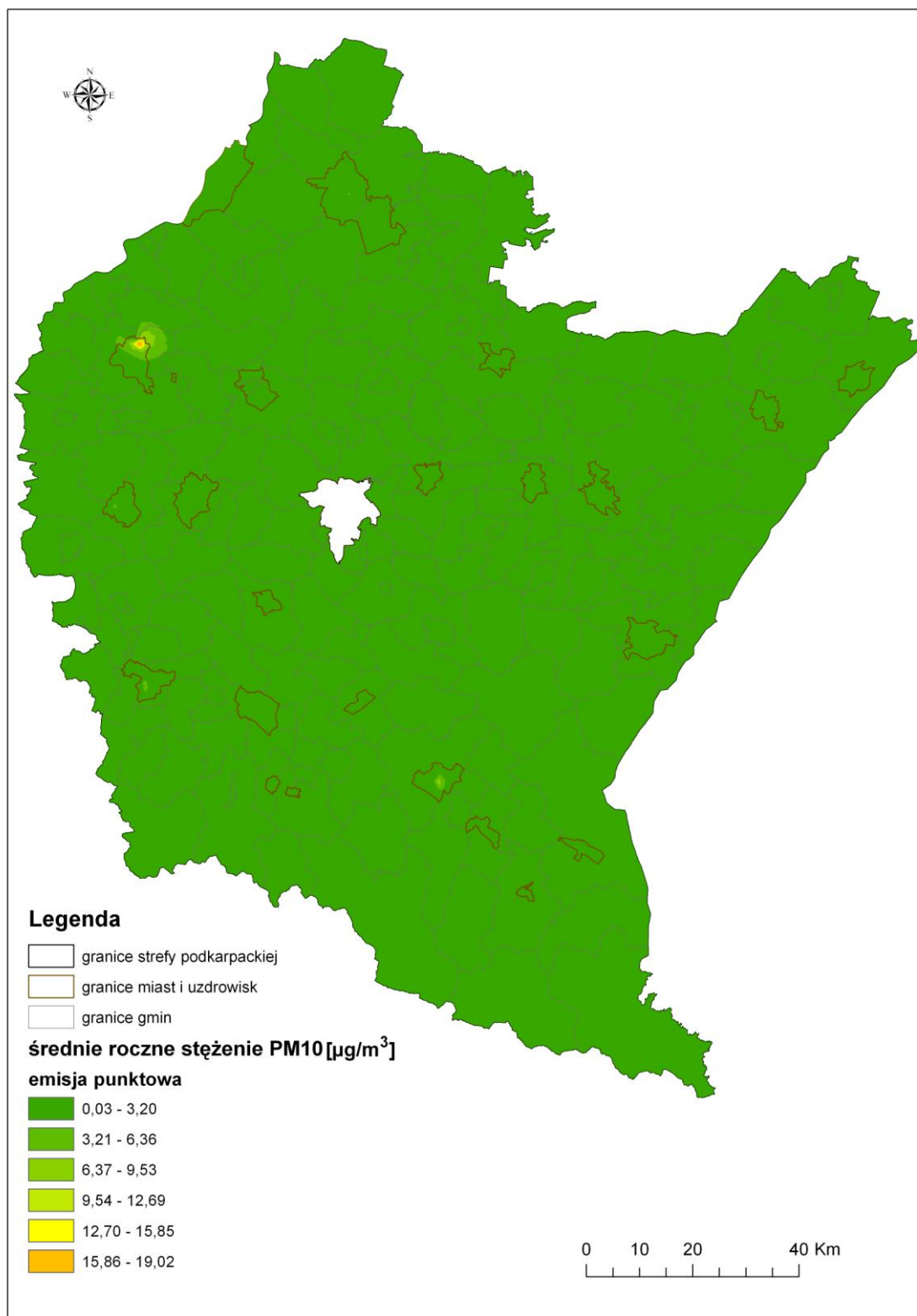
- kopalnie, hałdy, zwałowiska, odkrywki, obszary zakładów przerobczych jako emisja niezorganizowana,
- źródła dla strefy podkarpackiej leżące na obszarze miasta Rzeszów:
- źródła powierzchniowe,
- komunikacja, jako źródła liniowe,
- przemysł, jako źródła punktowe,
- rolnictwo,
- źródła naturalne,
- źródła spoza województwa podkarpackiego, jako źródła napływowe:
- źródła powierzchniowe,
- komunikacja, jako źródła liniowe,
- przemysł, jako źródła punktowe,
- tło ponadregionalne.

Analizy wpływu poszczególnych rodzajów źródeł dokonano zarówno na obszarach przekroczeń jak i na obszarze całej strefy w podziale na poszczególne zanieczyszczenia. Mapy wynikowe dla poszczególnych źródeł emisji i udział w stężeniach pyłu PM10 zaprezentowano na kolejnych rysunkach.

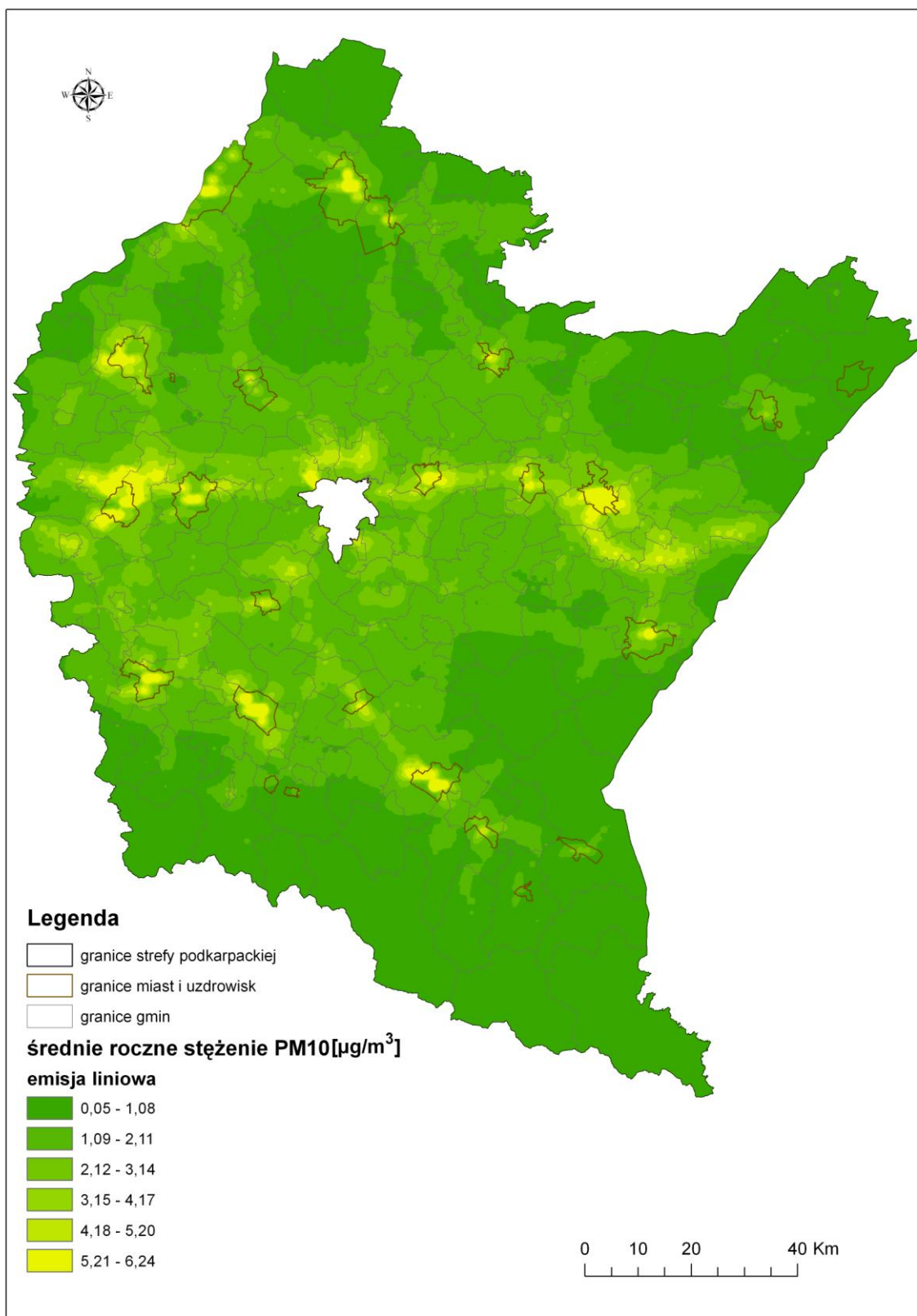
Rysunek 16. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych na obszarze strefy podkarpackiej⁵⁵

⁵⁵ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

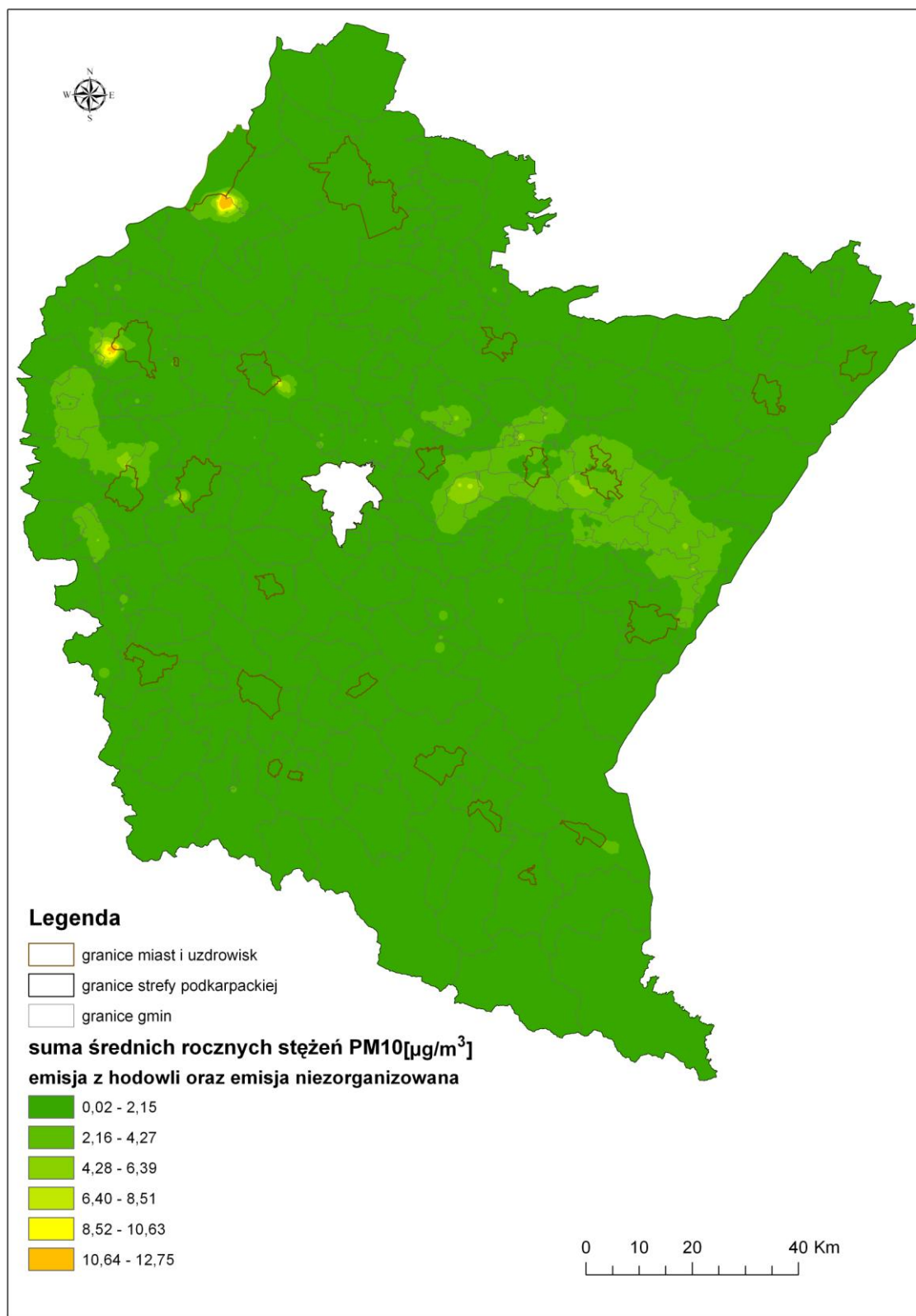
Rysunek 17. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł punktowych na obszarze strefy podkarpackiej⁵⁶

⁵⁶ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

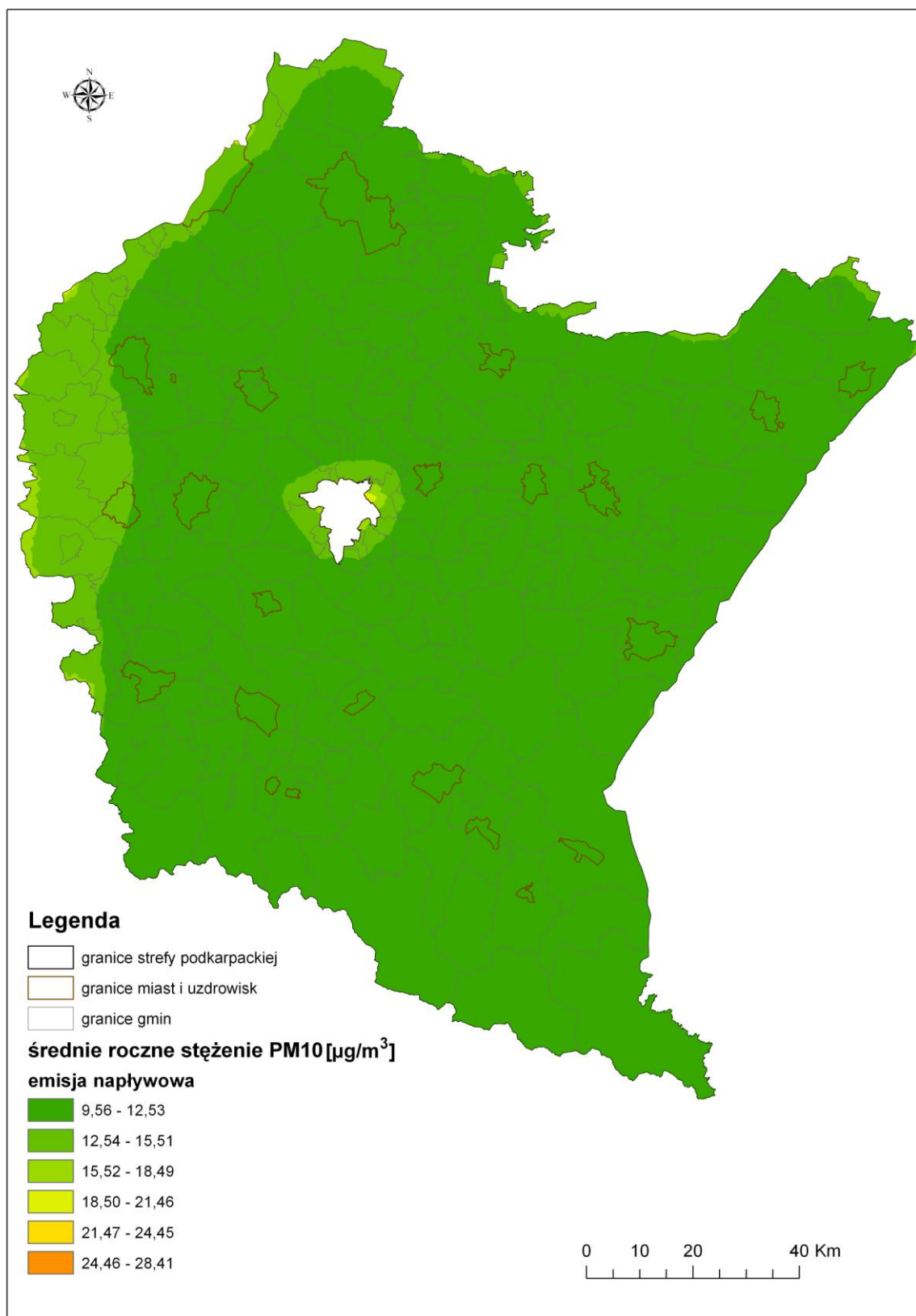
Rysunek 18. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł liniowych na obszarze strefy podkarpackiej⁵⁷

⁵⁷ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

Rysunek 19. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze emisji niezorganizowanej na obszarze strefy podkarpackiej⁵⁸

⁵⁸ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

Rysunek 20. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze emisji napływowej na obszar strefy podkarpackiej⁵⁹

⁵⁹ źródło: opracowanie własne na podstawie wyników modelowania

Podsumowanie

Przedstawione graficznie wyniki analiz udziału grup źródeł emisji w stężeniu średniorocznym wskazały znaczący wpływ źródeł powierzchniowych na jakość powietrza w strefie. Ze względu na to działania naprawcze powinny się skupiać na ograniczeniu emisji ze źródeł z sektora komunalno-bytowego zgodnie z założeniami zaproponowanych działań naprawczych w harmonogramie rzeczowo-finansowym.

7.7. POZIOM TŁA SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH W ROKU BAZOWYM

Jakość powietrza w strefie podkarpackiej kształtowana jest przez szereg czynników niezależnych od funkcjonowania źródeł emisji na terenie strefy. Stężenia zanieczyszczeń ze źródeł pochodzących spoza strefy podkarpackiej kształtują poziom tła zanieczyszczeń w podziale na:

- **tło ponadregionalne**, w skład którego wchodzi stężenia zanieczyszczeń pochodzące z wysokich źródeł punktowych zlokalizowanych poza pasem 30 km od strefy oraz aerozole wtórne powstające w atmosferze,
- **tło regionalne**, w skład którego wchodzi stężenia zanieczyszczeń pochodzące ze źródeł zlokalizowanych w pasie 30 km wokół strefy,
- **tło całkowite**, obejmujące stężenia zanieczyszczeń zarówno z pasa 30 km wokół strefy, jak i stężenia pochodzące z istotnych źródeł zlokalizowanych poza pasem 30 km od granic strefy

Tabela 40. Zestawienie parametrów tła dla strefy podkarpackiej⁶⁰

Tło	PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	PM2,5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	B(a)P [ng/m^3]
strefa podkarpacka			
ponadregionalne	4,12-7,09	3,52-5,99	0,22-0,53
regionalne	0,09-17,19	0,072-9,96	0,007-1,71
całkowite	4,129-24,28	3,592-15,95	0,227-2,24

Przestrzenny rozkład tła zanieczyszczeń na obszarze strefy podkarpackiej został przedstawiony w rozdziale 7.6 w postaci rozkładu napływu zanieczyszczeń spoza strefy podkarpackiej.

7.8. ŁĄCZNA WIELKOŚĆ EMISJI SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH POWIETRZE POCHODZĄCYCH ZE ŹRÓDEŁ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE STREFY

W celu określenia przyczyn występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu przeprowadzona została inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza. Wykonane prace oparte zostały o zestawienie źródeł emisji punktowych, powierzchniowych, liniowych, rolniczych (uprawy i hodowla) oraz niezorganizowanych (kopalnie odkrywkowe, obszary zakładów przerobczych oraz hałdy materiałów sypkich). Na podstawie zebranych informacji w oparciu o odpowiednie współczynniki przeliczeniowe wyznaczono wielkości ładunków poszczególnych zanieczyszczeń emitowanych ze źródeł funkcjonujących w 2015r. Uzyskane wielkości emisji zsumowano w celu wyznaczenia całkowitej emisji inwentaryzowanych substancji z obszaru strefy podkarpackiej. Efekty wykonanego bilansu

⁶⁰ źródło: na podstawie wyników pomiarów oraz wyników modelowania

ilościowego przedstawiono na mapach poglądowych prezentujących udziały poszczególnych źródeł emisji.

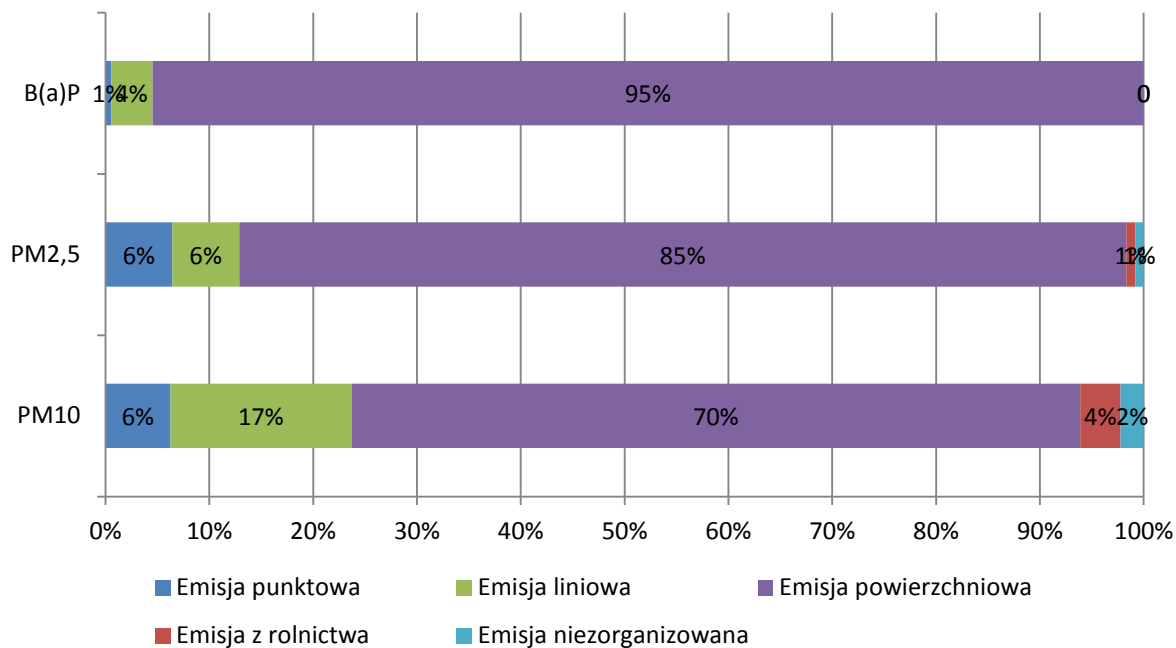
Zestawienie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i B(a)P pochodzących ze źródeł emisji funkcjonujących w 2015r. na terenie strefy podkarpackiej jest wynikiem inwentaryzacji źródeł emisji wykonanej na podstawie danych GUS, danych GDDKiA, danych Zarządów Dróg Wojewódzkich, raportów z bazy emisji KOBiZE, bazy i systemu opłat za korzystanie ze środowiska SOZAT oraz innych raportów i dokumentów planistycznych obowiązujących na terenie strefy podkarpackiej.

Tabela 41 Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w roku bazowym 2015⁶¹

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM ₁₀	Udział	PM _{2,5}	Udział	B(a)P	Udział
Emisja punktowa	2 271,28	6,25%	1 522,48	6,45%	0,0174	0,54%
Emisja liniowa	6350,8	17,47%	1518,7	6,43%	0,127	3,97%
Emisja z rolnictwa w tym:						
maszyny	159,88	0,44%	159,88	0,68%	0	0,00%
uprawy	869,63	2,39%	33,45	0,14%	0	0,00%
hodowla	381,35	1,05%	8,46	0,04%	0	0,00%
Emisja powierzchniowa	25 509,20	70,17%	20 166,00	85,44%	3,053	95,48%
Emisja niezorganizowana	811,98	2,23%	194,83	0,83%	0	0,00%
Suma	36 354,12	100%	23 603,80	100%	3,20	100%

Zestawienie udziałów poszczególnych źródeł emisji zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w sposób jednoznaczny wskazuje, że największy udział w całkowitej wielkości emisji mają źródła powierzchniowe. W przypadku emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, udział źródeł emisji powierzchniowej stanowi 70% emisji całkowitej tego zanieczyszczenia. Wartość ta jest blisko czterokrotnie większa niż udział emisji linowej (17%) i jedenastokrotnie punktowej (6%). Najmniejszy wpływ na emisję do powietrza pyłu PM₁₀ na terenie strefy podkarpackiej posiadają źródła emisji pochodzącej z rolnictwa i emisji niezorganizowanej (4 i 2%). Emisja powierzchniowa stanowi 85% sumarycznej emisji pyłu PM_{2,5} w znacznym stopniu przewyższając udział pozostałych źródeł. W przypadku B(a)P całkowita emisja tego zanieczyszczenia w blisko 95% pochodzi z emitorów powierzchniowych. Wykonana analiza wskazuje, że źródła emisji rolniczej i niezorganizowanej nie mają wpływu na wielkość sumarycznej emisji B(a)P.

⁶¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie metodyki inwentaryzacji źródeł emisji.

Rysunek 21. Udział źródeł emisji w rocznej emisji substancji objętych Programem na terenie strefy podkarpackiej w 2015r.

Wykonana inwentaryzacja uwzględniająca ilość, rodzaj, charakter oraz geolokalizację źródeł emisji pozwoliła na oszacowanie w oparciu o odpowiednie współczynniki wielkości emisji substancji objętych Programem na terenie strefy podkarpackiej. Uzyskane wartości zostały wykorzystane do procesu modelowania matematycznego w celu określenia wysokości stężeń każdej z analizowanych substancji w powietrzu.

8. PRZEWIDYWANY POZIOM SUBSTANCJI W POWIETRZU W ROKU PROGNOZOWANYM 2022

8.1. PROGNOZY ZMIANY WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU NIEPODEJMOWANIA ŻADNYCH DODATKOWYCH DZIAŁAŃ PONAD TE, KTÓRYCH KONIECZNOŚĆ PODJĘCIA WYNIKA Z ISTNIEJĄCYCH PRZEPISÓW

Zmiany wielkości emisji do powietrza, przy założeniu niepodjęcia żadnych dodatkowych działań ponad te, których konieczność podjęcia wynika z istniejących przepisów, zostały przeanalizowane dla roku 2022 jako roku prognozy. Celem analizy jest wskazanie czy działania te pozwolą na osiągnięcie standardów jakości powietrza do 2022 r. i czy konieczne jest podejmowanie nowych działań naprawczych lub wydłużenie czasu ich realizacji.

Emisja punktowa

Analiza udziału źródeł emisji w stężeniach na obszarach przekroczeń wykazała, iż źródła punktowe nie mają znaczącego wpływu na jakość powietrza w strefie.

Zgodnie z krajowymi prognozami w horyzoncie czasowym do 2030 r. największym wyzwaniem dla przemysłu będzie adaptacja do postanowień pakietu klimatyczno-energetycznego UE. Związane będzie to z koniecznością podejmowania działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej we wszystkich sektorach gospodarki⁶². Celem polityki UE w zakresie energii i klimatu w perspektywie do 2030 r. jest przyjęta 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych. Dotyczy ona poziomu z 1990 r., który ma zostać osiągnięty wyłącznie za pomocą środków krajowych. Natomiast emisje z sektorów nieobjętych europejskim systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych powinny zostać ograniczone o 30% poniżej poziomu z 2005 r. Zwiększenie efektywności energetycznej wiązać się będzie z koniecznością wprowadzenia odpowiedniej infrastruktury, która umożliwić będzie wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i włączenie jej do systemu elektroenergetycznego.

Dodatkowo wprowadzona do polskiego prawa Dyrektywa IED znacznie zaostrza standardy dla tzw. dużych obiektów energetycznego spalania (moc cieplna doprowadzona w paliwie ≥ 50 MW), co wiąże się z koniecznością stosowania nowoczesnych technologii i ciągłego zmniejszania wielkości emisji głównie dla dużych jednostek organizacyjnych.

Ze względu na przyjęte prognozy zmian prawnych w przemyśle, założono 10% redukcji emisji z sektora przemysłu w roku prognozy. Dla przemysłu możliwe jest osiągnięcie tego poziomu do 2022 r. ze względu na postęp technologiczny oraz wymagania unijne w zakresie handlu uprawnieniami do emisji oraz przepisami prawnymi i dostosowaniem do nowych wymogów.

Tabela 42. Redukcja wielkości emisji punktowej w prognozie dla roku 2022

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
2 271,28	1 522,48	0,0174	10%	227,13	152,248	0,00174

⁶² źródło: Priorytety Polityki Przemysłowej 2015-2020+

Emisja powierzchniowa

W strefie podkarpackiej zapotrzebowanie na ciepło i energię w sektorze komunalno-bytowym silnie związane jest z podażą i obecnymi na rynku cenami nośników energii. Od kilkunastu lat sukcesywnie spada liczba odbiorców energii cieplnej pokrywanej ze zdalaczynnych źródeł. Zjawisko związane jest z wysokimi cenami odbioru energii cieplnej i przechodzeniem na nieekologiczne, tańsze źródła ciepła. W efekcie malejąca liczba odbiorów i względy ekonomiczne decydują o zaprzestaniu przesyłu ciepła sieciowego. Natomiast od kilku lat rośnie dynamicznie zapotrzebowanie na wysokosprawne (80–85%), automatyczne i niskoemisyjne kotły z paleniskami retortowymi, produkowane w typoszeregu 10–2000 kW i opalane wysokojakościowymi paliwami stałymi⁶³. Zastosowanie tego typu urządzeń dla osób, które dotychczas korzystały z paliw stałych szczególnie na obszarach zabudowy jednorodzinnej jest najłatwiejszym i najtańszym rozwiązaniem gdyż pomija koszty związane z przyłączeniem gazu bądź ciepła sieciowego czy dodatkowych instalacji pojemników na paliwo. Zgodnie z prognozami do roku 2022 ma nastąpić średniorocznie 3% poprawa efektywności energetycznej w sektorze komunalnym i 22,4% spadku emisji zanieczyszczeń w stosunku do roku 2007⁶⁴.

Należy również w prognozie uwzględnić, iż popyt na ekologiczne paliwa uzależniony jest od stabilności gospodarki cenowej paliw i kosztów eksploatacyjnych ich wykorzystania. W dalszym ciągu paliwa węglowe, ze względu na dostępność oraz stosunkowo niższe koszty eksploatacyjne w porównaniu do gazu czy oleju są najbardziej popularnym nośnikiem energii cieplnej. Sytuacja ta jest też pogłębianą kondycją finansową społeczeństwa.

Biorąc pod uwagę zmiany w zapotrzebowaniu na nowoczesne urządzenia grzewcze oraz zmiany w zapotrzebowaniu na ciepło poprzez działania związane z poprawą efektywności energetycznej, które następują w skali kraju, do roku 2022 w Programie założono redukcję emisji na poziomie 11%. Wynika to również z działań zaplanowanych niezależnie od POP oraz z racjonalizacji zużycia ciepła poprzez minimalizację strat i regulację systemów grzewczych.

Tabela 43. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej do 2022 roku

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
25 509,2	20 166	3,053	11%	2806,01	2218,26	0,335

Emisja liniowa

W perspektywie kolejnych 15 lat należy liczyć się ze wzrostem ilości pojazdów na drogach. Wskaźniki wzrostu ruchu pojazdów na drogach krajowych, wojewódzkich i lokalnych sygnalizują zwiększenie natężenia ruchu samochodów osobowych o 17%, pojazdów dostawczych i ciężarowych o 2% w stosunku do stanu obecnego. Wskaźniki te obliczane są w oparciu o wytyczne prognozowania ruchu stosowane przez GDDKiA w oparciu o zmiany wskaźnika PKB dla regionu. Wskazuje to na dodatkowe obciążenia układów komunikacyjnych w perspektywie do 2022 r. i konieczność podejmowania działań związanych z ograniczeniem ruchu w centrach miast.

Na jakość powietrza ma również wpływ stan pojazdów poruszających się po drogach. Według danych Europejskiego Urzędu Statystycznego około 71% pojazdów w Polsce ma przynajmniej 10 lat.

⁶³ Paliwa węglowe o ściśle określonych parametrach fizykochemicznych, które w sposób właściwy spalają się w nowoczesnych kotłach, pozwalając osiągnąć maksymalną sprawność oraz w zakresie emisji szkodliwych substancji spełniają obowiązujące standardy, skrót używany przez KHW S.A.

⁶⁴ źródło: opracowanie na podstawie S. Pasierb, T. Bańkowski, Problematyka gospodarki cieplnej w Alternatywnej Polityce Energetycznej Instytut na rzecz Ekorozwoju. Warszawa 2009

Jednocześnie co roku notuje się wzrost liczby nowych pojazdów, co wykazują badania prowadzone przez Instytut Badań Rynku Motoryzacyjnego SAMAR. Nowe pojazdy spełniają normy emisji spalin dla pojazdów, w tym normę EURO 6. Ze względu na tę sytuację w prognozie emisji dla roku 2022 uwzględniono również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń poprzez wprowadzanie na rynek coraz nowocześniejszych pojazdów spełniających standardy Euro. Zmniejszenie to jednak będzie niwelowane przez zwiększone natężenie ruchu na drogach. W stosunku do poprzednich lat znacznie poprawia się również stan nawierzchni dróg, który ogranicza emisję pyłów z powierzchni drogi, spowodowaną unoszeniem. W prognozie do 2022 roku na podstawie wykazanych wcześniej założeń przyjęta została redukcja emisji na poziomie 10%.

Tabela 44. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2022

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
6350,8	1518,7	0,127	10%	635,08	151,87	0,0127

Emisja z rolnictwa

Wspólna Polityka Rolna (WPR) wprowadzona w 2003 r. w krajach Unii Europejskiej zakłada uwzględnienie zmian w wielkości emisji substancji z sektora rolnictwa poprzez działania na rzecz ochrony środowiska, między innymi wsparcie modernizacji gospodarstw, wydajne energetycznie wyposażenie i budynki, szkolenia i usługi doradcze oraz promocję produkcji z wykorzystaniem biogazu. Trend zmian w rolnictwie jest wynikiem ulepszeń w technice rolniczej, systematycznego spadku liczebności bydła, rozwiązań reformatorskich i legislacji dotyczącej ochrony środowiska⁶⁵. Biorąc pod uwagę te uwarunkowania i zmiany w rolnictwie założono redukcję emisji szczególnie z hodowli zwierząt na poziomie 7%.

Tabela 45. Porównanie emisji z rolnictwa w roku bazowym i w roku prognozy 2022

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok] w roku bazowym			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
	PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
Emisja z rolnictwa, w tym:							
maszyny	159,88	159,88	0	0	0	0	0
uprawy	869,63	33,45	0	0	0	0	0
hodowla	381,35	8,46	0	7%	26,6945	0,5922	0

Podsumowanie

Podsumowując wielkość emisji według prognoz wskazanych powyżej należy przyjąć, iż realnie do 2022 będzie trudne spełnienie wymogów prawnych odnośnie jakości powietrza szczególnie z uwagi na fakt iż zbyt mała wartość redukcji została przypisana emisji ze źródeł powierzchniowych (główniej przyczyny występowania przekroczeń zanieczyszczeń). Dodatkowo już do 2020 roku należy spełnić mocno rygorystyczną normę dla pyłu PM2,5. Dla B(a)P nie jest możliwe dotrzymanie wartości docelowej stężenia bez podjęcia działań w skali kraju. Wskazane redukcje emisji wynikające z realizacji działań określonych w przepisach prawnych oraz będących konsekwencją rozwoju

⁶⁵ źródło: Rolnictwo UE – podejmując wyzwanie zmian klimatycznych – Komisja Europejska Dyrekcja Generalna Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

komunikacji czy przemysłu nie będą wystarczające do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w roku 2022. Zatem konieczne jest podjęcie dodatkowych, wyznaczonych w Programie działań naprawczych.

Emisja napływowa – przewidywane zmiany emisji napływowej

Zgodnie z założeniami Programów ochrony powietrza dla stref województw sąsiadujących z województwem podkarpackim, w wyniku realizacji działań naprawczych będzie następowała znaczna redukcja emisji głównie z sektora komunalno-bytowego. Wielkości redukcji emisji zanieczyszczeń z tych obszarów stanowią element programów ochrony powietrza uchwalonych w strefach województw: małopolskiego, lubelskiego i świętokrzyskiego. Ze względu na to, w prognozie założono 10% redukcję emisji z województw sąsiadujących.

Tabela 46. Porównanie emisji napływowej pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2022

Wielkość emisji			Redukcja [%]	Wielkość redukcji		
[Mg/rok]				[Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
22 229,61	17 091,56	3,2008	10%	2 222,961	1 709,156	0,32008

8.2. PROGNOZA POZIOMU ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA PRZY ZAŁOŻENIU PODJĘCIA WSZYSTKICH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH DO ROKU PROGNOZY 2022

W wyniku przeprowadzonej analizy obliczeń rozkładu stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz analizy prognozowanej sytuacji dla roku 2022 bez zastosowania dodatkowych środków naprawczych stwierdzono iż niemożliwe będzie uzyskanie w roku prognozy standardów jakości powietrza. Z tego powodu zaproponowano w Programie szereg działań naprawczych, których zastosowanie ma pozwolić osiągnąć wymaganą przepisami jakość powietrza w roku prognozy w zakresie stężeń pyłów PM10 i PM2,5. Osiągnięcie wartości stężenia normowanego benzo(a)pirenu przy dostępnych narzędziach nie jest możliwe.

Do uzyskania poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5 należy wprowadzić szereg działań naprawczych związanych z:

- redukcją emisji ze źródeł powierzchniowych o około 13% w skali strefy, poprzez intensyfikację działań w obszarach przekroczeń jak i w obszarach narażonych na występowanie przekroczeń,
- ograniczenie wtórnej emisji pyłów pochodzących z dróg i ulic,
- ograniczeniem emisji niezorganizowanej z obszarów gdzie ona występuje poprzez działania zapobiegające wtórnemu pyleniu oraz działania organizacyjne procesów produkcyjnych i transportu materiałów.

Emisja punktowa

Emisja punktowa dla roku prognozy została przyjęta zgodnie z założeniem niepodejmowania dodatkowych działań ponad te, których realizacja wynika z istniejących przepisów.

Emisja powierzchniowa

Analiza wyników stężeń występujących na obszarze strefy podkarpackiej wykazała, że konieczna jest redukcja emisji powierzchniowej na poziomie 13% w stosunku do całości emisji powierzchniowej ze strefy i do 69% w obszarze przekroczeń.

Tabela 47. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej dla roku prognozy 2022

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
25 509,2	20 166	3,053	13%	3 407,33	2 690,47	0,41

Poziom redukcji emisji dla pyłów PM10 i PM2,5 jest wystarczający do uzyskania jakości powietrza wymaganej przepisami prawnymi. Oczywiście jest to składowa oddziaływania wszystkich rodzajów źródeł emisji, ale ze względu na największy udział źródeł powierzchniowych w stężeniach w obszarach przekroczeń, szczególnie nacisk został położony na emisję z tych źródeł.

Emisja liniowa

W ramach działań zmierzających do ograniczenia wpływu zanieczyszczeń pochodzących z komunikacji na stan jakości powietrza, zaproponowano działania polegające na ograniczeniu emisji wtórnej pyłów poprzez odpowiednie utrzymanie czystości głównych dróg (czyszczenie przy użyciu sprzętu niepowodującego pylenia – nawilżenie zalegającego na jezdni piasku, pyłu itp.) na terenach gdzie znaczący (ale nie dominujący) udział w stężeniach mają źródła liniowe.

Dla tych obszarów założony został wskaźnik redukcji pyłów na poziomie 9%. Dla całości emisji liniowej ze strefy to zaledwie 1,3% redukcji.

Tabela 48. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2022

Wielkość emisji [Mg/rok]			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
6350,8	1518,7	0,127	1,3%	79,84	19,09	0

Emisja z rolnictwa

Emisja z rolnictwa dla roku prognozy została przyjęta zgodnie z założeniem niepodejmowania dodatkowych działań ponad te, których realizacja wynika z istniejących przepisów.

Emisja niezorganizowana

Ze względu na charakter źródeł emisji oraz znaczną zależność emisji od warunków meteorologicznych występujących na danym obszarze, uwzględniono konieczność ograniczenia emisji z tych źródeł. Działania skupiają się na zmianie sposobu użytkowania danego obszaru i zastosowaniu działań zapobiegawczych takich jak: zraszanie powierzchni pyłących, czy też ograniczenie emisji z transportu na obszarze wydobywczym. Działania te mogą przyczynić się do ograniczenia emisji z tych źródeł, dlatego założono redukcję na poziomie 15% rocznie w stosunku do roku bazowego biorąc pod uwagę realizację wszystkich zaplanowanych działań.

Tabela 49. Zestawienie wielkości redukcji emisji niezorganizowanej dla roku prognozy 2022

Wielkość emisji [Mg/rok] w roku bazowym			Redukcja %	Wielkość redukcji emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P		PM10	PM2,5	B(a)P
811,98	194,83	0	15%	121,8	29,2	0,00

Emisja napływowa

Emisja napływowa dla roku 2022 została przyjęta zgodnie z założeniami z zadań wytyczonych w Programach ochrony powietrza dla województw okalających strefę.

8.3.DZIAŁANIA MOŻLIWE DO PODJĘCIA

Możliwe do podjęcia działania to zbiór zadań wyznaczonych w ramach Programu jak i działania wynikające z obowiązujących dokumentów planistycznych i przepisów prawa. Analizując uzyskane wyniki rozkładu stężeń pyłu PM10 i pyłu PM2,5 dla roku 2022 jako roku prognozy, można stwierdzić iż dzięki podjętym działaniom naprawczym nie powinny występować przekroczenia stężeń dopuszczalnych tych substancji.

Uzyskanie poziomu docelowego dla B(a)P w zakładanym roku prognozy nie będzie możliwe ze względu na niewspółmiernie wysokie koszty i brak możliwości organizacyjno- technicznych do wprowadzenia zmian. Analiza udziału źródeł wskazała, iż wyeliminowanie całkowite emisji B(a)P ze źródeł spalania na terenie strefy i tak nie spowoduje braku przekroczeń, ze względu na wpływ źródeł zlokalizowanych poza strefą. Konieczne byłoby podjęcie działań naprawczych na szczeblu krajowym aby umożliwić osiągnięcie poziomu docelowego. Działania te muszą dotyczyć wprowadzenia norm jakości dla paliw stałych, norm jakości urządzeń do 1 MW do spalania paliw stałych i drewna, a także szeregu zmian gospodarczych i prawnych skutkujących zmianą sposobu wykorzystania paliw w systemach grzewczych. Poniżej porównano emisję poszczególnych zanieczyszczeń w roku bazowym i w roku prognozy z uwzględnieniem możliwych do podjęcia działań w ramach zadań wyznaczonych w Programie jak i wynikających z przepisów prawa.

Tabela 50. Porównanie emisji pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2022 w strefie podkarpackiej⁶⁶

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok] w roku bazowym 2015			Wielkość emisji [Mg/rok] w roku prognozy 2022		
	PM10	PM2,5	B(a)P	PM10	PM2,5	B(a)P
	Emisja powierzchniowa	25 509,20	20 166,00	3,053	22 101,87	17 475,53
Emisja liniowa	6 350,80	1 518,70	0,127	5 635,88	1 347,74	0,114
Emisja z rolnictwa	1 410,90	201,80	0,000	1 384,21	201,21	0,000
Emisja punktowa	2 271,28	1 522,48	0,017	2 044,15	1 370,23	0,016
Emisja napływowa	22 229,61	17 091,56	3,201	20 006,65	15 382,41	2,881
Emisja niezorganizowana	811,98	194,83	0,00	690,18	165,63	0,00
SUMA	58 583,77	40 695,37	6,40	51 862,94	35 942,75	5,66

⁶⁶ źródło: opracowanie własne

9. ANALIZA ZMIAN JAKOŚCI POWIETRZA WYNIKAJĄCA Z PODJĘTYCH DZIAŁAŃ PO ROKU 2011

9.1.SKUTECZNOŚĆ PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ

W związku z zaklasyfikowaniem strefy podkarpackiej w rocznych ocenach jakości powietrza w latach 2011 – 2012 do klasy C, w roku 2013 opracowano Program ochrony powietrza z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

W POP określone zostały działania naprawcze mające na celu przywrócenie standardów jakości powietrza takie jak:

- opracowanie i wdrożenie Programów Ograniczania Niskiej Emisji na terenach miast Nisko, Stalowa Wola, Mielec, Kolbuszowa, Leżajsk, Łańcut, Tyczyn, Boguchwała, Pilzno, Dębica, Strzyżów, Jasło, Krosno, Brzozów, Sanok, Przemyśl i Jarosław, obejmujących w zabudowie wielorodzinnej podłączenie do sieci ciepłej lub wymianę na ogrzewanie elektryczne, w zabudowie jednorodzinnej wymianę na piece gazowe lub retortowe;
- działania edukacyjne mające na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i korzyści płynących z podłączenia do sieci scentralizowanych źródeł ciepła i termomodernizacji;
- stosowanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących m.in. układu zabudowy zapewniającej przewietrzanie miasta, wprowadzania zieleni izolacyjnej, wprowadzenie ograniczeń w stosowaniu paliw mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w obrębie projektowanej zabudowy, zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłej) na indywidualne ze względów ekonomicznych (zakaz likwidacji nie obowiązuje odcinków wyłączonych z eksploatacji).

Ponadto w POP przedstawiono działania zmierzające do ograniczania emisji komunikacyjnej (pyły) na terenach miast, polegające na czyszczeniu jezdni na mokro.

W POP oszacowano koszty realizacji zadań na łączną kwotę ponad 139 mln PLN. Działania do realizacji zaplanowano do roku 2022.

W celu wskazania wszystkich prowadzonych działań w strefie przez samorząd lokalny przeanalizowano Raport z wykonania POŚ województwa podkarpackiego za lata 2013-2014.

Wyniki tych analiz pod kątem rodzaju prowadzonych działań oraz uzyskanych efektów ekologicznych zostały przedstawione w poniższych zestawieniach.

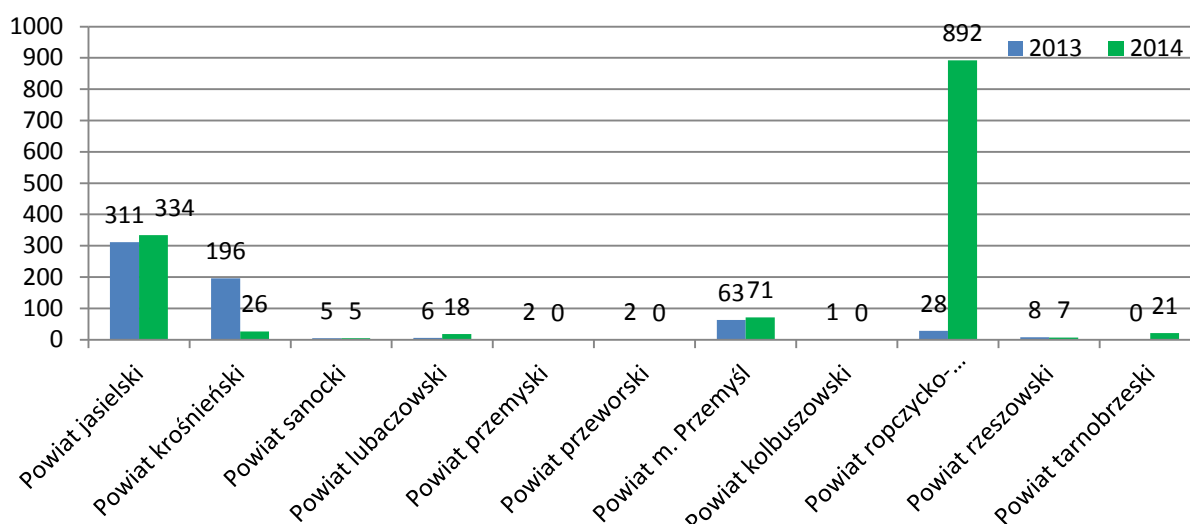
Tabela 51. Zestawienie inwestycji zrealizowanych w latach 2013-2014 związanych z ograniczeniem emisji powierzchniowej w powiatach strefy podkarpackiej.⁶⁷

Jednostka administracyjna	Wymiana kotłów	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Termomodernizacja budynków	Wymiana kotłów	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Termomodernizacja budynków
	[szt.]					
	2013			2014		
Powiat bieszczadzki	-	-	25	-	5	-
Powiat brzozowski	-	-	28	-	-	14
Powiat jasielski	311	5	35	334	-	22
Powiat krośnieński	196	-	62	26	-	42
Powiat sanocki	5	-	15	5	-	26
Powiat leski	-	-	7	-	-	14
Powiat m. Krosno	-	8	-	-	3	-
Powiat jarosławski	-	3	21	-	-	43
Powiat lubaczowski	6	-	18	18	-	24
Powiat przemyski	2	-	17	-	-	33
Powiat przeworski	2	-	12	-	-	22
Powiat m. Przemyśl	63	61	8	71	-	1-
Powiat kolbuszowski	1	-	24	-	-	11
Powiat łańcucki	-	-	16	-	-	5
Powiat ropczycko-sędziszowski	28	-	11	892	2	1
Powiat rzeszowski	8	-	31	7	100	25
Powiat strzyżowski	-	-	14	-	-	13
Powiat dębicki	-	-	-	-	-	3
Powiat leżajski	-	-	6	-	-	11
Powiat mielecki	-	5	74	-	6	61
Powiat nizański	-	-	14	-	1	2
Powiat stalowowolski	-	5	21	-	5	16
Powiat tarnobrzeski	-	-	8	21	-	93
Powiat m. Tarnobrzeg	-	1	3	-	-	3

⁶⁷ źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

Jednostka administracyjna	Wymiana kotłów	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Termomodernizacja budynków	Wymiana kotłów	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	Termomodernizacja budynków
	[szt.]					
	2013			2014		
SUMA:	622	88	470	1374	132	494

Na obszarze strefy podkarpackiej w latach 2013 – 2014 w szerokim zakresie realizowane były działania służące poprawie jakości powietrza, poprzez ograniczanie emisji powierzchniowej z sektora komunalno – bytowego. Działania naprawcze obejmowały wymianę tradycyjnego ogrzewania węglowego na ogrzewanie gazowe, olejowe lub podłączenie do sieci ciepłowniczej, realizowano również inwestycje związane z termomodernizacją budynków, w tym ocieplenia ścian i wymiany okien. Inwestycje finansowane były ze środków własnych gmin, NFOŚiGW, WFOŚiGW i EFRR w ramach RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013.

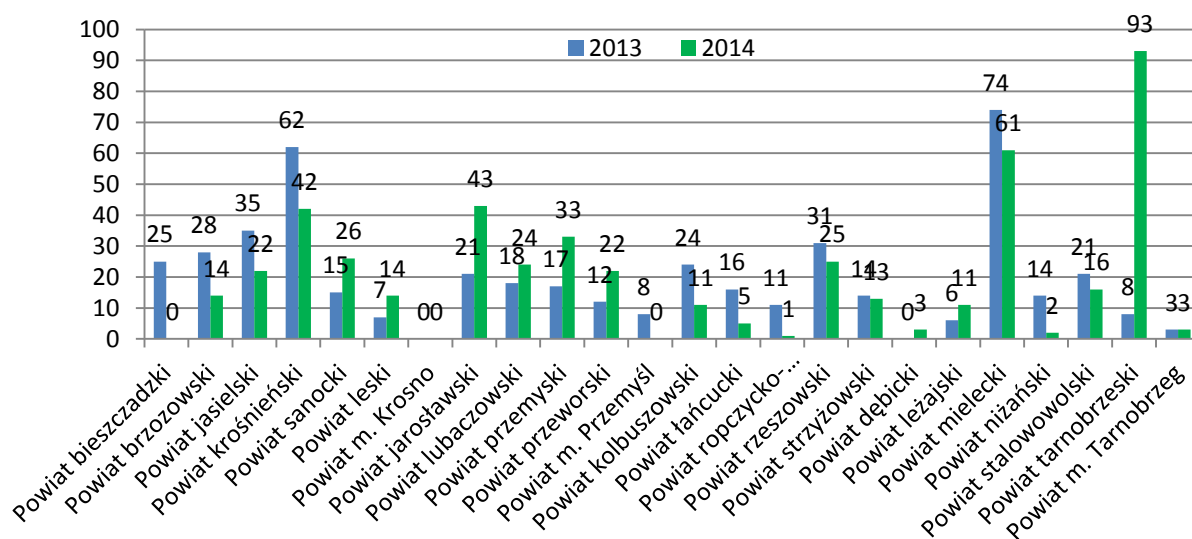

Rysunek 22. Liczba wymienionych kotłów węglowych w latach 2013-2014 w powiatach strefy podkarpackiej.⁶⁸

W strefie podkarpackiej realizowano przede wszystkim inwestycje związane ze zmianą sposobu ogrzewania i czynnika grzewczego poprzez likwidację systemów tradycyjnego ogrzewania paliwami stałymi i zastąpieniem ogrzewaniem gazowym, olejowym lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej wraz z jej rozbudową.

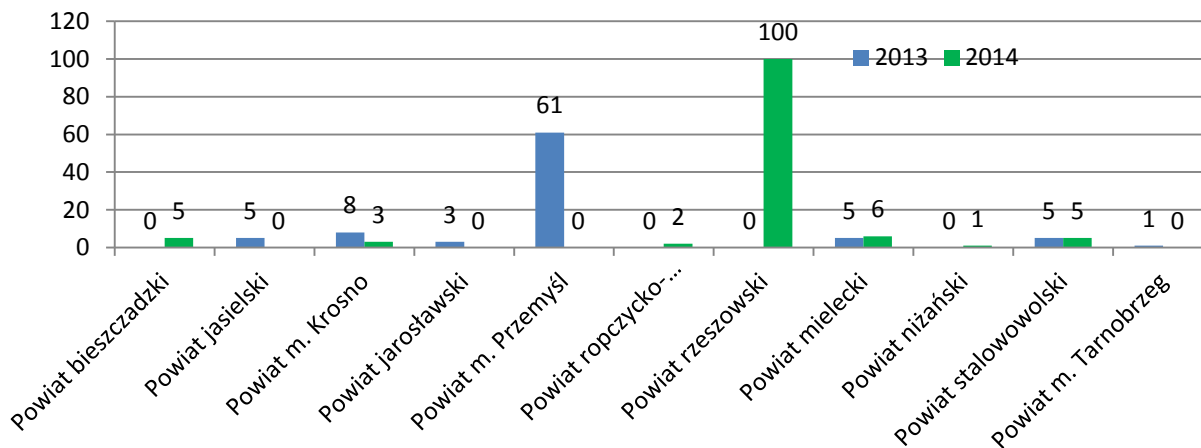
W roku 2013, w 10 powiatach strefy podkarpackiej (powiat: jasielski, krośnieński, sanocki, lubaczowski, przemyski, przeworski, kolbuszowski, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski i m. Przemysł) zlikwidowano łącznie 622 szt. pieców węglowych zastępując je proekologicznymi źródłami ciepła. Największy udział w wymianie palenisk węglowych odnotowano w powiecie jasielskim – 50% łącznej liczby zlikwidowanych kotłów. Natomiast w 2014 roku pomimo, iż inwestycje zrealizowano w mniejszej liczbie powiatów (tarnobrzeski, rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, m. Przemysł, lubaczowski, krośnieński i jasielski), zlikwidowano aż 1374 sztuki kotłów węglowych. Największą liczbę zlikwidowanych źródeł węglowych wykazano w powiecie ropczycko-sędziszowskim – 64% łącznej liczby zlikwidowanych kotłów.

⁶⁸ źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

Rysunek 23. Liczba budynków poddana termomodernizacji w latach 2013-2014 w powiatach strefy podkarpackiej⁶⁹

W roku 2013 i 2014 w 22 powiatach przystąpiono do prac remontowych prowadzących do kompleksowej termomodernizacji budynków w celu zmniejszenia energii finalnej w wyniku oszczędności zużycia energii cieplnej i zużycia paliw grzewczych. Najwięcej termomodernizacji przeprowadzono w powiecie tarnobrzeskim w 2014 roku – 93 budynki. W latach 2013-2014 pracom termomodernizacyjnym łącznie poddano 964 obiekty budowlane.

Rysunek 24. Liczba podłączonych budynków do sieci ciepłowniczej w latach 2013-2014 w powiatach strefy podkarpackiej.⁷⁰

Do sieci ciepłowniczej podłączono w 2013 roku w sumie 88 obiektów budowlanych a w 2014 roku - 132. W 2013 r. najwięcej podłączono budynków w mieście Przemysł – 61, a w 2014 r. w powiecie rzeszowskim - 110 budynków.

Z powyższych zestawień wynika, iż spośród wszystkich działań prowadzonych na przestrzeni analizowanych lat największy wpływ na poprawę jakości powietrza w ramach realizacji programu ograniczenia niskiej emisji w 2013 r. miały inwestycje związane z likwidacją kotłowni węglowych.

⁶⁹ źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

⁷⁰ źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

W wyniku realizacji tego działania na obszarze strefy podkarpackiej w roku 2013 redukcja emisji pyłu PM10 wyniosła 51,62 Mg, pyłu PM2,5 – 28,89 Mg, benzo(a)pirenu – 5,66 kg, a w roku 2014: 100,57 Mg pyłu PM10, 53,90 Mg pyłu PM2,5, 10,16 kg benzo(a)pirenu. Największe efekty ekologiczne uzyskano na terenach gmin: Sędziszów Małopolski, Skołoszyn, Rymanów oraz na terenie miasta Przemyśl. Z powodu braku danych nie oszacowano redukcji emisji substancji w wyniku przeprowadzonych termomodernizacji i podłączeń budynków do cieci ciepłowniczej.

Tabela 52. Efekt ekologiczny redukcji emisji powierzchniowej osiągnięty w wyniku realizacji wymiany kotłów w latach 2013 – 2014 na obszarze strefy podkarpackiej w podziale na powiaty.⁷¹

Jednostka administracyjna	2013			2014		
	PM10	PM2,5	B(a)P	PM10	PM2,5	B(a)P
	redukcja emisji [kg]					
Powiat m. Przemyśl	4 727,25	2 362,66	0,42	5 013,75	2 505,85	0,44
Powiat przeworski	77,98	75,54	0,02	-	-	-
Powiat sanocki	334,80	163,28	0,03	334,80	163,28	0,03
Powiat kolbuszowski	68,75	34,36	0,01	-	-	-
Powiat lubaczowski	-	-	-	1 008,77	601,41	0,12
Powiat jasielski	19 527,31	12 838,99	2,82	20 153,56	13 730,45	3,09
Powiat tarnobrzeski	-	-	-	4 087,14	1 986,72	0,33
Powiat rzeszowski	1 339,61	668,93	0,12	1 140,10	569,73	0,10
Powiat lubaczowski	1 164,03	564,10	0,09	2 328,06	1 128,20	0,19
Powiat krośnieński	22 459,52	11 224,11	1,98	5 172,02	2 565,85	0,45
Powiat ropczycko-sędziszowski	1 925,28	962,25	0,17	61 333,92	30 654,38	5,41
SUMA:	51 624,53	28 894,22	5,66	100 572,12	53 905,87	10,16

Działania w zakresie ograniczania emisji komunikacyjnej, zrealizowane w latach 2013-2014, dotyczyły:

- modernizacji 2 jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym oraz zakupu dwóch jednostek taboru w Krośnie; zakupu dwóch jednostek taboru w Przemyślu, zakupu 14 jednostek taboru komunikacji zbiorowej w Tarnobrzegu;
- budowy ścieżek rowerowych o łącznej długości 67,01 km na terenie miast: Rzeszów, Tarnobrzeg, Mielec, Sanok, Cieszanów, Głogów Małopolski, Radomyśl Wielki, Strzyżów, Zagórz oraz gmin Dębica, Wiązownica i Krasne;
- budowy nowych odcinków dróg lokalnych o łącznej długości 80,687km na terenach miast: Rzeszów, Jarosław, Jasło, Łańcut, Mielec, Przeworsk, Stalowa Wola, miast i gmin: Boguchwała, Cieszanów, Sędziszów Małopolski, Rymanów, Sieniawa, Strzyżów, Pilzno, Głogów Małopolski oraz gmin: Bojanów, Dębica, Fryszak, Grębów, Majdan Królewski, Markowa, Orły, Rakszawa, Ranizów i Trzebownisko,
- modernizacji nawierzchni dróg i ulic, w tym utwardzenia ok. 482,491 km dróg w roku 2013 i 585,401 km w roku 2014 na terenach 145 gmin;

⁷¹ źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

- budowy odcinka autostrady A4 Krzyż – Rzeszów Wschód wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 Rzeszów Zachód - Świlcza oraz budowy obwodnicy miasta Leżajska w ciągu drogi krajowej nr 77 i obwodnicy Brzozowa w ciągu drogi woj. nr 886; (oddana do użytkowania w roku 2015);
- stosowania mokrego czyszczenia odcinków dróg w miesiącach letnich - (łącznie czyszczonych dróg to 585 km w 2013 roku i 660 km w 2014 roku).

Inwestycje związane z budową nowych odcinków dróg skutkują przeniesieniem natężenia ruchu na inne obszary, co w konsekwencji wpływa na ograniczenie ilości emitowanych zanieczyszczeń na danym terenie. Dostępność do nowoczesnego, niskoemisyjnego taboru zbiorowego zachęca mieszkańców do ograniczenia korzystania z indywidualnego ruchu samochodowego co wiąże się z redukcją emitowanych zanieczyszczeń. Podobnie rozbudowa sieci ścieżek rowerowych może wpłynąć na ograniczenie ruchu samochodowego, a tym samym na ilość emitowanych zanieczyszczeń komunikacyjnych. Działania związane z częstym i intensywnym zmywaniem ulic wpływają korzystnie na jakość powietrza - znacząco redukuje zanieczyszczenia pod względem ich ilości jak i składu fizykochemicznego. Czyszczenie na mokro mocno skutkuje przede wszystkim redukcją emisji wtórnej. Ze względu na brak dostatecznych danych odnośnie natężenia ruchu na nowych odcinkach dróg czy na drogach zmodernizowanych efekt ekologiczny związany z emisją liniową obliczono jedynie dla działania polegającego na czyszczeniu ulic na mokro.

Tabela 53. Zestawienie działań związanych z ograniczaniem wtórnej emisji liniowej pyłów w wyniku mokrego czyszczenia ulic realizowanych w latach 2013 – 2014 w powiatach strefy podkarpackiej.⁷²

Jednostka administracyjna	Ilość czyszczonych ulic na mokro [km]	
	2013	2014
Powiat krośnieński	40,50	40,50
Powiat jarosławski	41,50	59,90
Powiat lubaczowski	37,13	37,45
Powiat przeworski	51,00	51,00
Powiat m. Przemysł	86,00	86,00
Powiat ropczycko-sędziszowski	11,10	13,35
Powiat strzyżowski	10,00	10,00
Powiat dębicki	-	5,00
Powiat leżajski	36,00	36,00
Powiat mielecki	98,57	133,75
Powiat niżański	-	14,20
Powiat stalowowolski	89,40	89,40
Powiat tarnobrzeski	84,00	84,00
SUMA:	585,20	660,55

W 2013 roku na terenie całej strefy czyszczono na mokro łącznie 585,20 km ulic, natomiast w 2014 – 660,55 km. Najwięcej działań prowadzono w powiecie mieleckim.

Efekty ekologiczne uzyskane w latach 2013 – 2014 w wyniku mokrego czyszczenia ulic zawarto w poniższej tabeli.

⁷² źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

Tabela 54. Efekt ekologiczny – wielkość redukcji emisji wtórnej osiągnięty w wyniku czyszczenia ulic na mokro w latach 2013 – 2014 na obszarze strefy podkarpackiej w podziale na powiaty.⁷³

Jednostka administracyjna	2013		2014	
	PM10	PM2,5	PM10	PM2,5
	redukcja emisji [kg]			
Powiat krośnieński	5 135,50	794,04	15 170,55	2 345,66
Powiat jarosławski	3 831,50	592,73	5 836,19	903,16
Powiat lubaczowski	866,17	133,93	873,68	74,48
Powiat przeworski	1 656,24	256,09	1 656,24	256,09
Powiat m. Przemyśl	12 713,37	1 965,74	12 713,37	1 965,74
Powiat ropczycko-sędziszowski	311,42	48,15	388,4	60,05
Powiat strzyżowski	349,91	54,1	349,91	54,1
Powiat dębicki	-	-	874,77	135,26
Powiat leżajski	6 298,37	973,85	6 298,37	973,85
Powiat mielecki	8 047,79	1 244,35	8 894,69	1 375,30
Powiat niżański	-	-	467,71	72,32
Powiat stalowowolski	5 044,76	780,02	5 044,76	780,02
Powiat tarnobrzeski	6 858,22	1 060,42	6 858,22	1 060,42
SUMA:	51 113,25	7 903,42	65 426,86	10 056,45

Osiągnięty efekt ekologiczny w skali województwa w roku 2013 wyniósł 51,11 Mg dla pyłu PM10 i 7,90 Mg dla pyłu PM2,5, a w roku 2014 odpowiednio 65,43 Mg i 10,06 Mg. Największy efekt ekologiczny osiągnięto w Przemyślu w analizowanym okresie.

Ponadto na terenie strefy podkarpackiej w latach 2013 – 2014 realizowano szereg działań o charakterze edukacyjnym. Były to różnego rodzaju konferencje oraz akcje ekologiczne wraz z przygotowanymi materiałami edukacyjnymi, w szczególności dotyczącymi szkodliwości spalania odpadów czy konsekwencji powstawania niskiej emisji.

Realizacja działań inwestycyjnych ograniczających emisję powierzchniową i liniową oraz działań edukacyjnych znajduje odzwierciedlenie w poprawie jakości powietrza na terenie województwa, co w szczególności dotyczy roku 2014. Poprawa ta dotyczyła zarówno wyraźnego zmniejszenia się obszarów występowania przekroczeń dopuszczalnych norm pyłu PM10, pyłu PM2,5 i benzo(a)pirenu.

Łącznie w strefie podkarpackiej zredukowano w okresie 2 lat 15,82 kg benzo(a)pirenu, 268,74 Mg pyłu zawieszonego PM10 oraz 82,80 Mg pyłu PM2,5 ze źródeł powierzchniowych. Realizacja wyznaczonych w Programie ochrony powietrza działań naprawczych związanych z opracowaniem i wdrożeniem Programu Ograniczenia Niskiej Emisji niesie ze sobą większy stopień redukcji emisji zanieczyszczeń niż zostało to oszacowane w zakresie działań zrealizowanych.

Należy podkreślić, że prowadzone w latach 2013-2014 działania na obszarze strefy podkarpackiej w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i benzo(a)pirenu wymagają kontynuacji. Najbardziej uzasadnionym kierunkiem będzie ograniczanie emisji substancji ze źródeł

⁷³ źródło: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska województwa podkarpackiego za lata 2013-2014

indywidualnego spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych i zastąpienie tego typu czynników grzewczych źródłem opalanym paliwami niskoemisyjnymi bądź podłączenie lokali do sieci ciepłowniczej.

9.2. WPŁYW CZYNNIKA METEOROLOGICZNEGO NA JAKOŚĆ POWIETRZA W STREFIE

Jakość powietrza zależy w znacznej mierze od wzajemnego oddziaływania dwóch czynników: emisji zanieczyszczeń i warunków meteorologicznych. Czynniki meteorologiczne występujące w danym roku dla którego wykonywana jest analiza jakości powietrza są kluczowym elementem, który należy brać pod uwagę porównując kolejne lata realizacji Programu ochrony powietrza.

Uchwalony Program ochrony powietrza uchwałą Nr XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 kwietnia 2013 r. dotyczył roku 2011 jako roku bazowego, natomiast obecna aktualizacja Programu ochrony powietrza jest odniesiona do oceny jakości powietrza w 2015 roku. Koniecznym jest zatem przeanalizowanie zmian w warunkach meteorologicznych w obu okresach i wskazanie na ile warunki te wpłynęły na wysokość stężeń zanieczyszczeń w 2011 i 2015 roku oraz czy zachowanie warunków meteorologicznych z roku 2011 oraz zmiennej emisji z roku 2015 zmieni wielkość obszarów przekroczeń norm stężeń substancji w powietrzu.

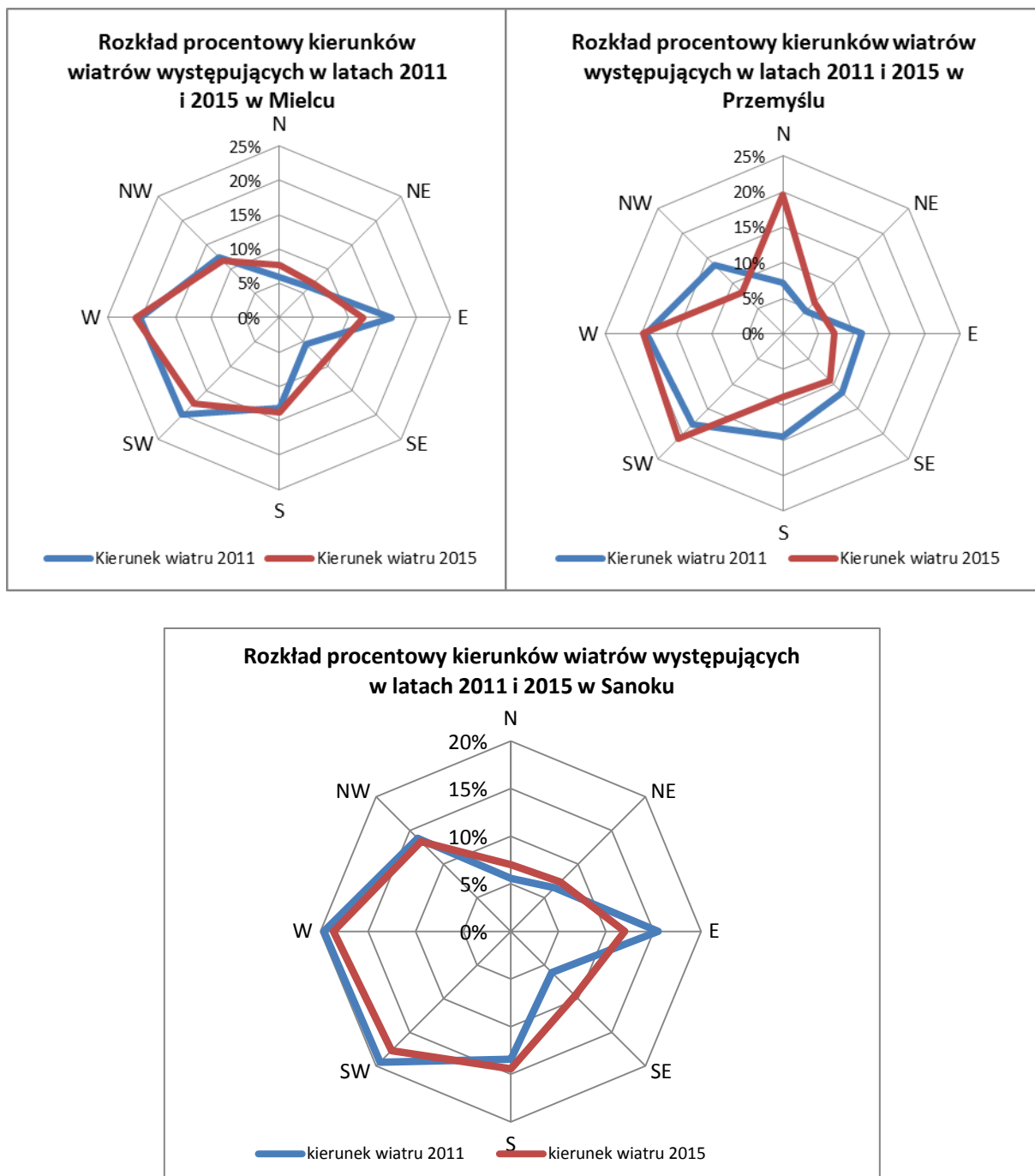
Między jakością powietrza atmosferycznego, a warunkami meteorologicznymi istnieje złożona zależność. Warunki meteorologiczne determinują transport substancji w powietrzu atmosferycznym, a z kolei obecność zanieczyszczeń w atmosferze wpływa na pogodę i klimat. Szacuje się, że o wysokości zanieczyszczenia powietrza, aż w 70% decydują warunki meteorologiczne. Warunki meteorologiczne w przyziemnej warstwie granicznej atmosfery zależą od intensywności turbulencji w warstwie granicznej atmosfery. Pionowy układ warstw atmosfery charakteryzuje klasa stabilności atmosfery, natomiast zasięg turbulencji określa wielkość określana jako wysokość warstwy mieszania. Spośród tych czynników meteorologicznych największe znaczenie ma prędkość i kierunek wiatru. Prędkość wiatru decyduje o tempie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, natomiast kierunek wiatru odpowiada za trasę ich transportu.

W analizie warunków meteorologicznych uwzględniono wyniki uzyskane z modelu meteorologicznego WRF dla roku 2011 oraz roku bazowego 2015. Model ten jest mezoskalowym modelem meteorologicznym zaprojektowanym do symulacji sytuacji i prognozowania warunków w atmosferze.

Analiza prędkości i kierunków wiatru

W województwie podkarpackim w roku 2015 najczęściej występowały wiatry z kierunku zachodniego (W) oraz południowo-zachodniego (SW). Najrzadziej występowały wiatry z kierunku północno-wschodniego. Trend ten był obserwowany na większości stacji meteorologicznych.

Odpowiednio w 2011 roku dla którego opracowany był Program ochrony powietrza również dominowały przepływy mas powietrza z kierunków zachodniego oraz południowo-zachodniego. Porównanie wyników dla punktów stacji monitoringu jakości powietrza w Mielcu, Przemyślu oraz dla Sanoka zostały przedstawione na poniższych wykresach.

Rysunek 25. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w punktach w Mielcu, Przemyślu i Sanoku w latach 2015 i 2011.

W porównaniu do wyników pomiarów pyłu PM10 na stacjach w Mielcu i Przemyślu dla obu lat analiza wykazuje, że w Mielcu w 2011 roku najczęściej przekroczeń występowało w dniach, kiedy występowały południowe oraz zachodnie i szczególnie południowo-zachodnie. Natomiast w 2015 roku najczęściej przekroczeń występowało w dniach występowania również wiatrów z kierunku południowego i południowo zachodniego, ale również około 14% przekroczeń wystąpiło w dniach kiedy następował przepływ mas powietrza ze wschodu.

Dla punktu stacji w Przemyślu w dniach, kiedy występowały przekroczenia stężeń dobowych pyłu PM10 występował przepływ mas powietrza z kierunków południowego, południowo zachodniego, ale

również południowo-wschodniego - sumarycznie ponad 47% przypadków przekroczeń. Natomiast w roku 2015 przekroczenia najczęściej występowały w dniach, kiedy przepływ mas powietrza występował z kierunku północnego - 23% przekroczeń, czyli inaczej aniżeli w 2011 roku.

Ilość dni z przekroczeniami w Przemyślu w 2015 roku była niższa aniżeli w 2011 roku, podobnie jak w Mielcu, gdzie również ilość dni z przekroczeniami w 2015 roku była niższa w 2011, na co mógł mieć wpływ zmienny przepływ mas powietrza.

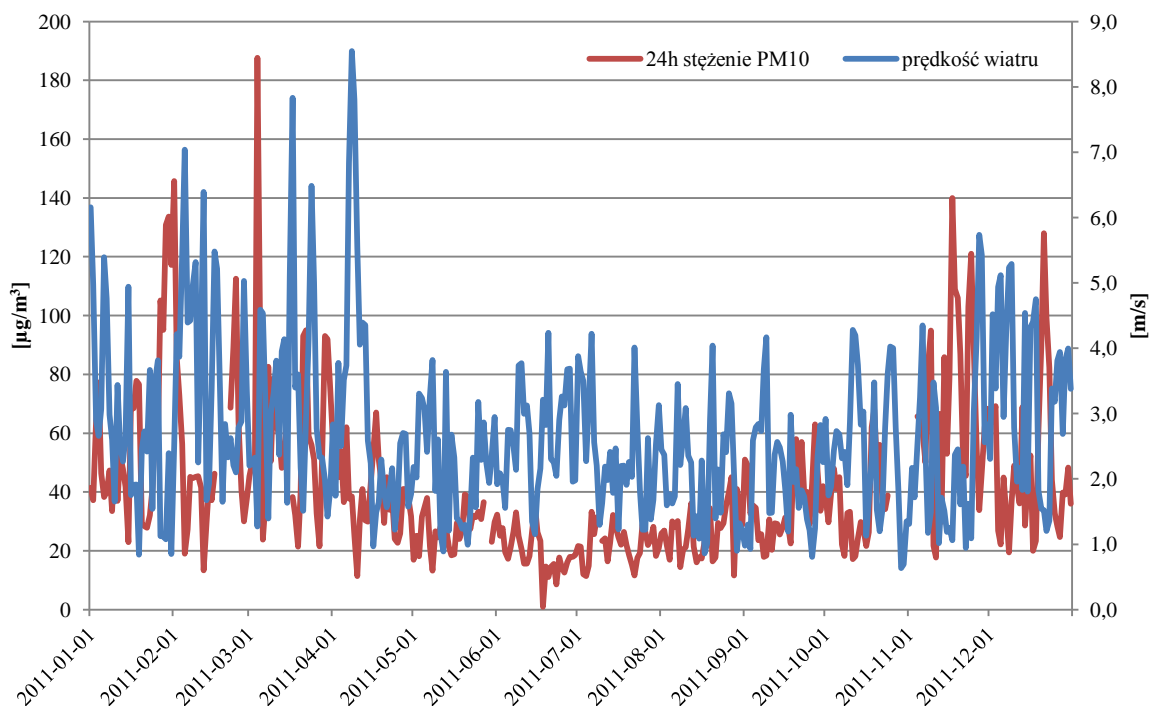
W przypadku Sanoka najwięcej dni z przekroczeniami w 2015 roku występowało w okresie występowania przepływów mas powietrza z kierunku południowego - wschodniego. Nie można jednak odnieść tego do wyników dla 2011 roku, ponieważ nie były realizowane pomiary jakości powietrza.

Analizując prędkość wiatrów i jej wpływ na występowanie przekroczeń stężeń dopuszczalnych czy docelowych substancji z analizy wynika, iż w okresach występowania przekroczeń średnie prędkości wiatru były w 2011 roku nawet o 40% niższe aniżeli w okresach w których nie występowały przekroczenia z danego kierunku. Potwierdza to tezę, iż niska prędkość wiatru wpływa na kumulowanie się zanieczyszczeń w powietrzu.

Tabela 55. Porównanie prędkości wiatru w podziale na kierunki w dniach występowania przekroczeń oraz sumarycznie dla okresu roku.

Kierunek	Mielec 2011 [m/s]		Mielec 2015 [m/s]		Przemyśl 2011 [m/s]		Przemyśl 2015 [m/s]	
	Dni przekroczeń	Cały rok	Dni przekroczeń	Cały rok	Dni przekroczeń	Cały rok	Dni przekroczeń	Cały rok
N	1,82	1,94	1,54	2,13	1,71	1,88	1,46	1,97
NE	1,57	1,78	1,72	2,00	1,30	1,63	2,05	2,19
E	2,21	2,65	1,63	2,33	2,50	2,62	2,05	2,38
SE	1,62	1,80	1,30	1,76	1,56	1,46	1,26	1,40
S	2,93	3,01	1,50	2,30	2,53	2,75	2,03	2,36
SW	2,49	2,63	1,48	2,51	2,25	2,49	2,10	3,27
W	2,91	3,19	1,74	3,03	2,51	2,83	2,48	3,38
NW	1,84	2,77	1,78	2,47	1,60	2,61	1,91	2,36

Uzupełnieniem analizy jest rozkład czasowy stężeń dobowych pyłu PM10 oraz prędkości wiatru w tych dniach na przykładzie wyników dla stacji w Mielcu.

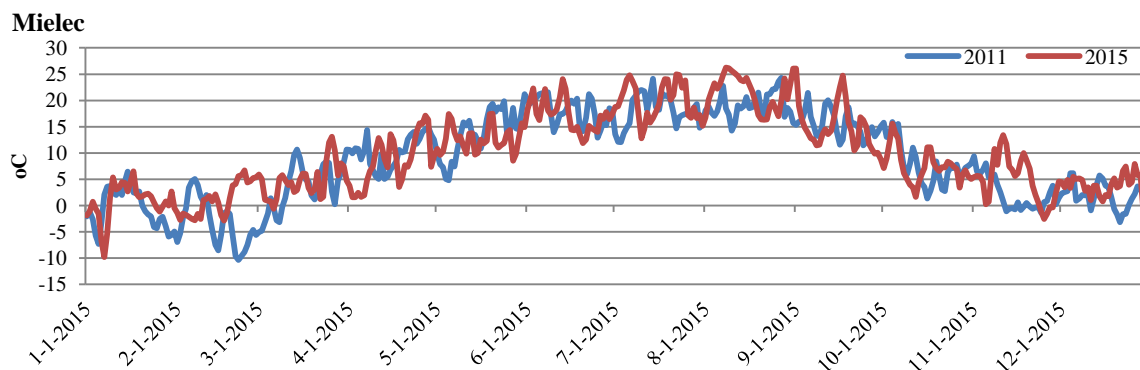

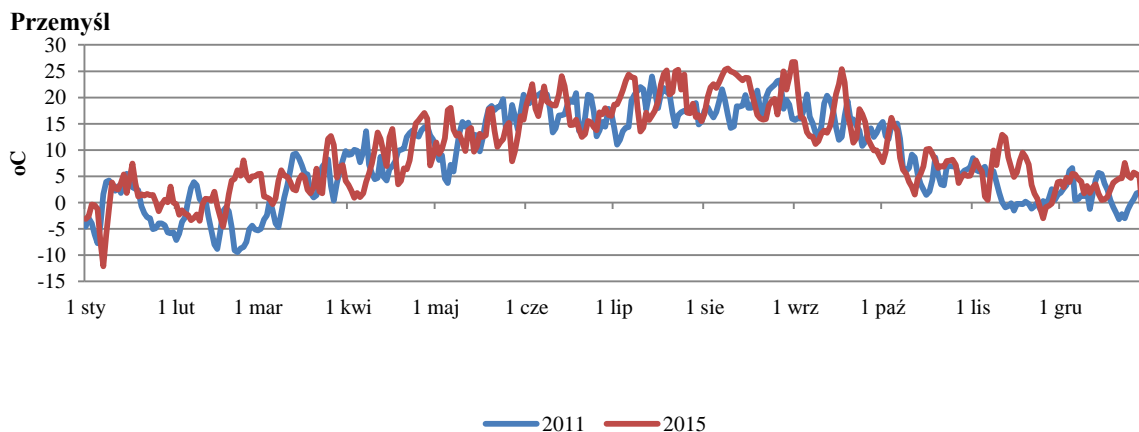
Rysunek 26. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 na stacji w Mielcu (PkJielWIOSZarzStr) oraz średnie dobowe prędkości wiatru w 2011 roku.

Porównanie wyników dla stacji wskazuje na podwyższenie stężeń pyłu PM10 przy zmniejszającej się prędkości wiatru. Szczególnie sytuacje te widoczne są w lutym i grudniu 2011 roku.

Analiza temperatury

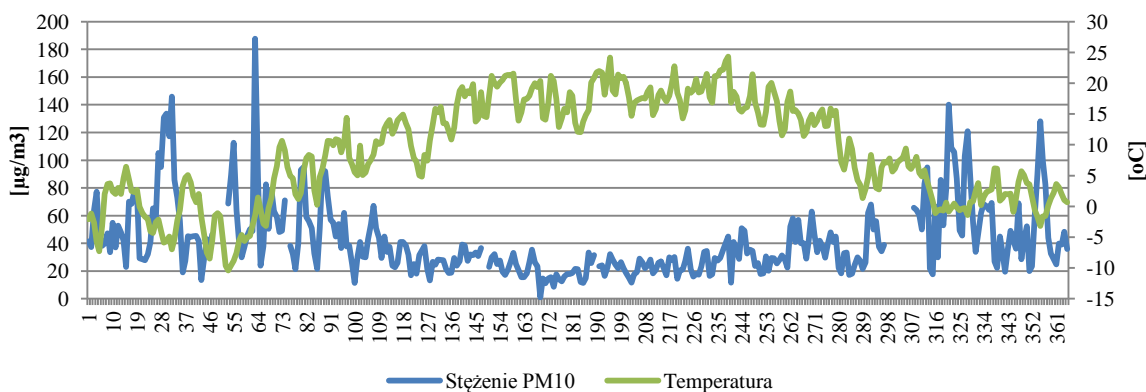
Występowanie przekroczeń stężeń substancji w większości występuje w okresach grzewczych, kiedy ze względu na warunki meteorologiczne zwiększa się ilość źródeł emisji, które wprowadzają do powietrza pył PM10, PM2,5 czy benzo(a)piren. Porównując warunki meteorologiczne w latach 2011 i 2015 należy również przeanalizować zmienność temperatury otoczenia.

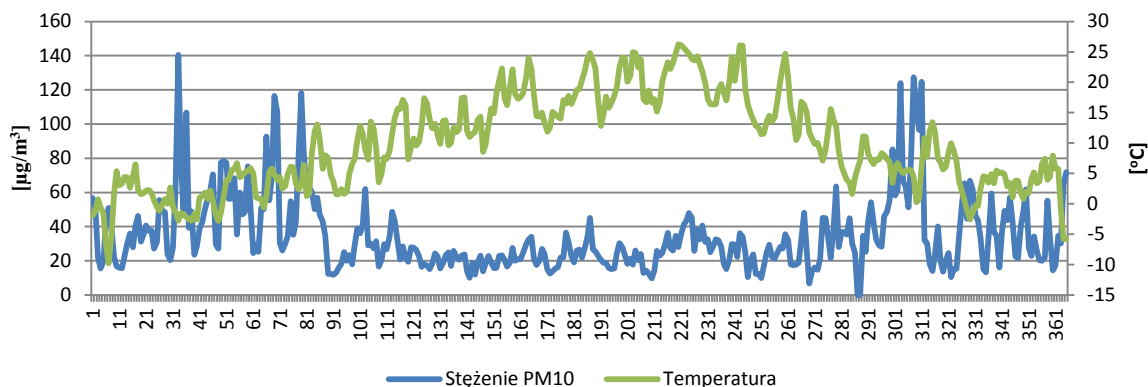

Rysunek 27. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Mielcu i Przemysłu dla lat 2011 i 2015.

Porównanie warunków cieplnych dla Przemysłu i Mielca obrazuje wspólną zależność w okresie lutego i listopada. W tych okresach w 2011 roku występowały znacznie niższe temperatury aniżeli w analogicznym okresie w 2015 roku. W Przemysłu w okresie lutego w 2015 roku wystąpiło o 6 dni z przekroczeniami mniej niż w 2011 roku. Podobnie w Mielcu w listopadzie 2015 roku wystąpiło o 8 dni mniej z przekroczeniem, aniżeli w listopadzie 2011 roku. Warunki takie można odnieść do całej strefy podkarpackiej, ponieważ wysokość temperatury wpływa głównie na źródła związane z sektorem komunalno-bytowym, których intensywność działania zależy właśnie od warunków meteorologicznych. Aby zobrazować to dokładniej na przykładzie stężeń dobowych na poniższym wykresie widoczna jest wskazana zależność.

Rysunek 28. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Mielca w a)2011 roku.

Rysunek 29. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Mielca w 2015 roku.

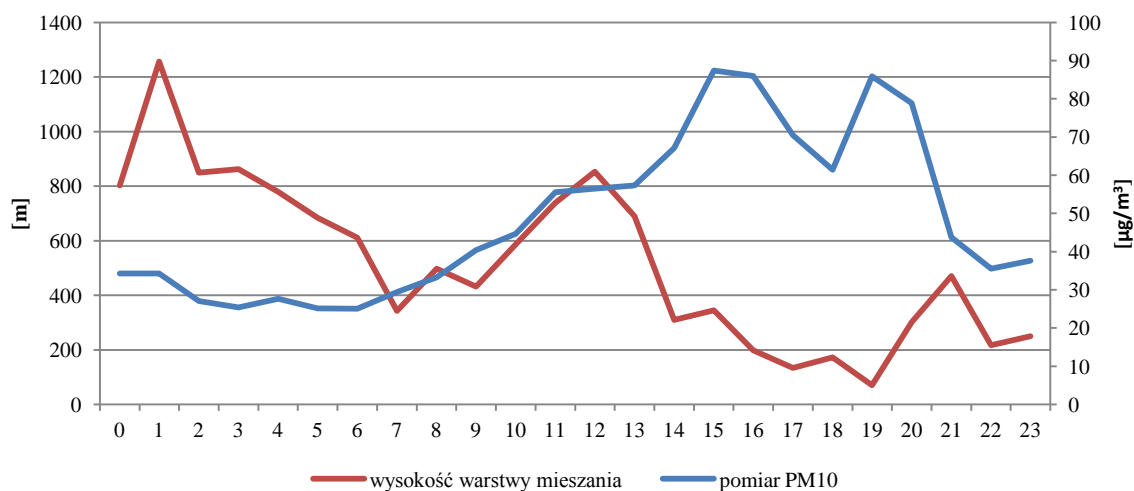
Widoczne są zmiany w obu analizowanych latach wysokości stężeń w okresach sezonu grzewczego. W 2011 wysokość stężeń dobowych jest znacznie wyższa w lutym aniżeli w 2015 roku. Podobnie w listopadzie, gdzie w obu analizowanych okresach występują epizody wysokich stężeń pyłu PM10.

Rozkład temperatury w 2011 i 2015 roku wpłynął na ustawienie zmienności czasowej emisji ze źródeł powierzchniowych sektora komunalno-bytowego, wykorzystanej w procesie modelowania jakości powietrza.

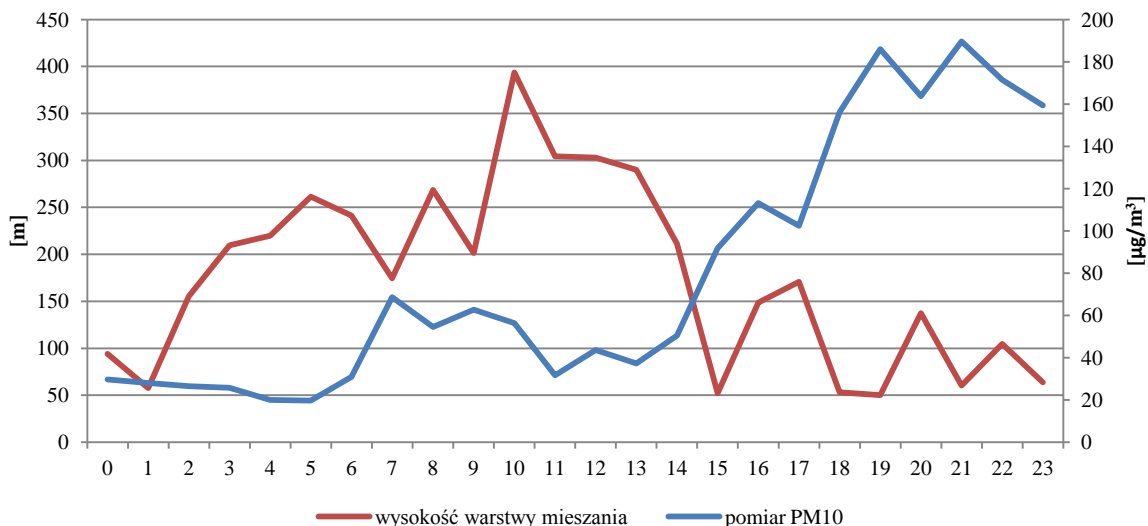
Wysokość warstwy mieszania

Warstwa mieszania określa pionowy zasięg skutecznego mieszania i rozprowadzania zanieczyszczeń w powietrzu, dlatego im wyższa warstwa tym zanieczyszczenia mają dalszy zasięg rozprzestrzeniania. Niska warstwa mieszania oraz zmienna klasa równowagi atmosfery mogą wskazywać na osadzenie się zanieczyszczeń w pobliżu występowania źródeł emisji.

Aby określić wpływ wysokości warstwy mieszania na wysokość stężeń przeanalizowano przebieg stężeń godzinowych pyłu PM10 na stacji w Przemyślu w 2011 roku w dniu, dla którego stężenie dobowe było najwyższe w roku. Obniżenie warstwy mieszania do poziomu poniżej 150 m spowodowało podniesienie wysokości stężenia pyłu PM10 do poziomu nawet $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

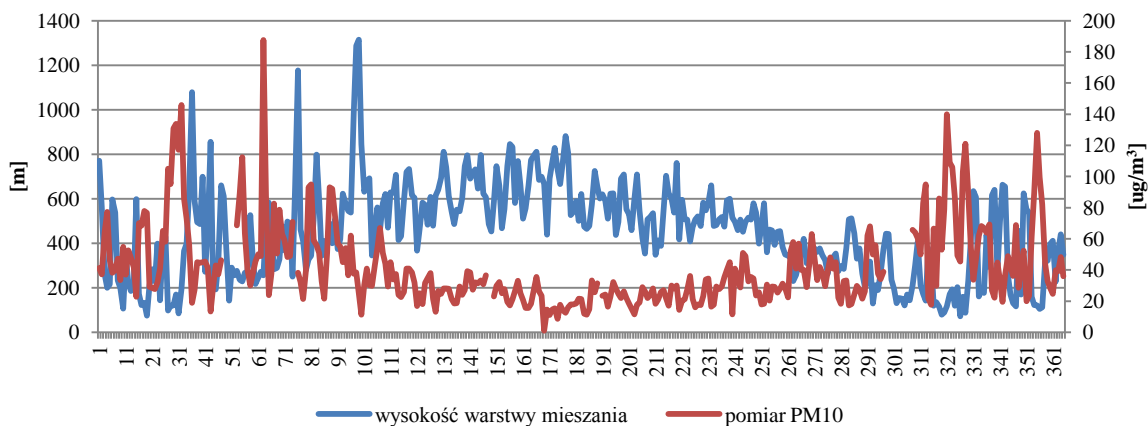

Rysunek 30. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszania dla Przemyśla w dniu 2 stycznia 2011 r.

Rysunek 31. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszanania dla Przemyśla w dniu 29 października 2011 r.

W skali roku 2011 wysokość warstwy mieszanania atmosfery średnio dla dni w których wystąpiły przekroczenia stężeń dobowych pyłu PM10 wynosiła w Mielcu 299 m oraz w Przemyślu 289 m. Poza okresami, w których nie występowały przekroczenia wysokość ta średnio wynosiła około 499 m w Mielcu i 503 m w Przemyślu. W 2015 roku wysokość warstwy mieszanania średnio dla okresu w którym występowały przekroczenia była niższa w Mielcu niż w poprzednim okresie i wynosiła około 187 m. W Przemyślu również średnia wysokość warstwy w okresie występowania przekroczeń była dość niska i wynosiła około 174 m.

Rysunek 32. Dobowy przebieg stężeń pyłu PM10 w Mielcu na tle wysokości warstwy mieszanania w 2011 roku.

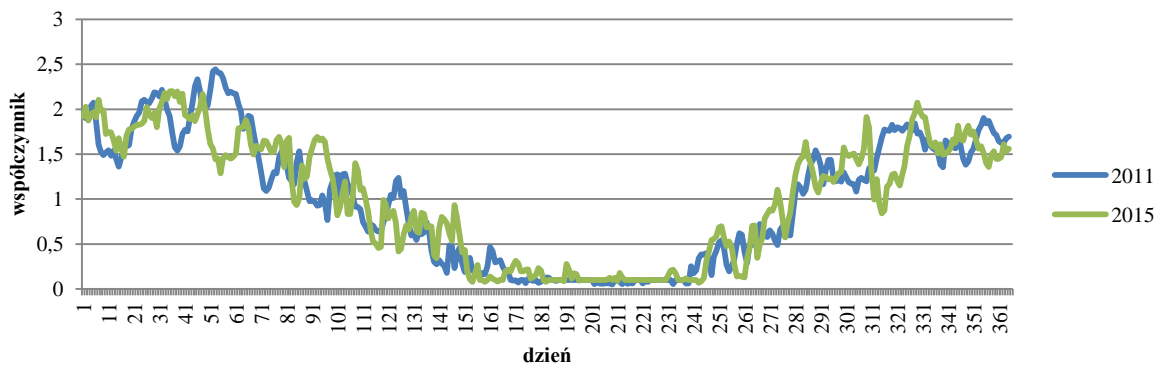
Podsumowanie

Warunki meteorologiczne występujące w obu analizowanych okresach wpłynęły w znaczny sposób na jakość powietrza. W największym stopniu do zmiany wysokości stężeń przyczyniła się temperatura powietrza, która średniorocznie w 2015 była o ponad 1°C wyższa aniżeli w 2011 roku.

Pozostałe parametry mają również wpływ na jakość powietrza, ale w porównaniu lat 2011 i 2015 nie ma znaczących różnic w prędkości wiatrów oraz wysokości warstwy mieszanania. Jedynie zmienne kierunki wiatrów mogły wpłynąć na zmianę wysokości stężeń zarówno w Mielcu jak i Przemyślu.

Czynniki meteorologiczne w połączeniu ze zmianą wielkości emisji w analizowanych latach wpłynęły na zmiany obszarów przekroczeń występujących w 2015 roku, wyszczególnionych w ocenie rocznej jakości powietrza.

Ze względu na udział źródeł emisji powierzchniowej w stężeniach substancji w powietrzu poniżej przedstawiony został przebieg czasowy zmienności emisji ze źródeł powierzchniowych w obu analizowanych latach w celu porównania.

Rysunek 33. Przebieg zmienności czasowej emisji źródeł powierzchniowych w latach 2011 i 2015 dla strefy podkarpackiej.

10. DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DO PRZYWRÓCENIA STANDARDÓW JAKOŚCI POWIETRZA

10.1. PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Uwzględniając wskazane w poprzednim Programie działania, efekty ich realizacji oraz analizując dokumenty strategiczne obowiązujące na poziomie krajowym,⁷⁴ wskazano działania, które mają największą szansę na realizację i osiągnięcie wymiernych efektów ekologicznych. Zadania wytyczone w Programie odpowiadają również celom wytyczonym w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego i RPO Województwa Podkarpackiego zgodnie z obowiązującymi przepisami.⁷⁵

W Programie wyznaczono działania związane z redukcją emisji ze źródeł indywidualnego ogrzewania lokali, ograniczenie emisji komunikacyjnej, prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych, stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego i w regulaminach utrzymania porządku i czystości w gminach, rozbudowa systemów informowania mieszkańców o jakości powietrza oraz działania regulacyjne (stosowanie zakazów i kontrole).

Wskazane w Programie działania powinny być realizowane na obszarach przekroczeń zgodnie z diagnozą przyczyny występowania przekroczeń. Dodatkowo pożądanym jest przeprowadzanie działań mających na celu ochronę środowiska przed dodatkowymi ładunkami emisji substancji na terenach gdzie nie zidentyfikowano przekroczeń stężeń normowanych substancji o ile możliwe jest to technicznie i ekonomicznie.

10.2. OPIS DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH ZAPROPONOWANYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM

PksPkZSO - PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI

Realizacja działania naprawczego opiera się na systemowym ograniczaniu emisji z sektora komunalno-bytowego na terenach gmin, dla których wyznaczono obszary przekroczeń zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza za rok 2015 w zakresie przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM10 oraz pyłu PM2,5, a także na obszarze tych gmin, dla których diagnoza wykazała, że mogą wystąpić obszary przekroczeń stężeń średniorocznych przy założeniu niekorzystnych warunków meteorologicznych. Do gmin tych należą głównie obszary miast w strefie, dla których częściowo istniała konieczność realizacji programów ograniczania niskiej emisji w ramach Programu ochrony powietrza, którego dotyczy niniejsza aktualizacja.

Systemowe ograniczenie emisji z sektora komunalno - bytowego może być realizowane również w ramach opracowanych i wdrażanych Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, gdzie również część działań wpisuje się w cele Programu ochrony powietrza.

Działaniem objęte są obiekty użyteczności publicznej, obiekty sektora komunalno - bytowego oraz sektora handlu i usług, a także małych przedsiębiorstw.

⁷⁴ Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko oraz Krajowy Program Ochrony Powietrza.

⁷⁵ art. 91 ust. 9b ustawy POŚ

Tabela 56. Konieczne do osiągnięcia redukcje emisji substancji ze źródeł powierzchniowych w podziale na gminy

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji		
	PM10 [Mg]	PM25 [Mg]	BaP [Mg]
Stalowa Wola gmina miejska	65,234	51,569	0,008
Nisko gmina miejsko-wiejska	40,788	32,242	0,005
Mielec gmina miejska	238,953	188,895	0,029
Kolbuszowa gmina miejsko-wiejska	28,355	22,413	0,003
Łańcut gmina miejska	57,755	45,671	0,007
Dębica gmina miejska	222,250	175,722	0,027
Strzyżów gmina miejsko-wiejska	14,855	11,743	0,002
Jasło gmina miejska	25,980	20,548	0,003
Krosno gmina miejska	49,433	39,095	0,006
Przemyśl gmina miejska	248,509	196,782	0,030
Sanok gmina miejska	151,861	120,078	0,018
Jarosław gmina miejska	257,322	203,484	0,031
Tarnobrzeg gmina miejska	32,733	25,873	0,004

Dla każdej z gmin objętych zadaniem określony został przybliżony sposób zmniejszenia emisji z niskosprawnych źródeł spalania paliw stałych o mocy poniżej 1 MW. Oszacowano, że w gminach gdzie istnieje taka możliwość techniczna wysokoemisyjne kotły zasilane paliwem stałym zostaną zastąpione gazowymi bądź lokale zostaną podłączone do sieci ciepłowniczej. Na obszarach gmin, gdzie nie ma możliwości podłączenia budynków do sieci ciepłowniczej zaproponowano podłączenie do sieci gazowej oraz zastosowanie nowoczesnych kotłów z podajnikiem automatycznym zasilanych paliwem stałym. Dopuszcza się wymianę niskosprawnego urządzenia zasilanego paliwem stałym i zastąpieniem go przez:

- podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- kotły gazowe,
- kotły olejowe,
- ogrzewanie elektryczne,
- nowoczesne urządzenia z podajnikiem automatycznym na węgiel lub biomasę spełniające wymagania normy PN-EN 303-5:2012,
- zastosowanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii cieplnej.

W przypadku kotłów na paliwo stałe, dofinansowanie powinno być udzielane tylko na zakup urządzeń spełniających wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, która określa standardy emisyjne dla urządzeń na paliwa stałe o małej mocy do 500 kW. Kotły klasy 5 muszą być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (nie dotyczy kotłów zgazowujących) oraz nie mogą posiadać rusztu awaryjnego ani elementów umożliwiających jego zamontowanie. Urządzenia zakwalifikowane do

klasy 5 spełniają najostrejsze wymagania emisji zanieczyszczeń podczas spalania paliw stałych. Efektywność ekonomiczna urządzeń została wskazana w rozdziale 16. Odpowiednie podmioty mogą być wyposażone w aparaturę do kontroli rodzaju stosowanych paliw i pomiaru emisji jako element kontroli realizacji działania. Zastosowane urządzenie musi posiadać minimum certyfikaty wydane przez jednostki akredytowane przez PCA, które są wiarygodnym źródłem informacji o produkcji.

W ramach zadania może być przeprowadzona inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie gminy/miasta. Inwentaryzacja może być szacunkowa lub dokładna, w zależności od potrzeb i celu jest wykorzystania do dalszego wdrażania zmian i monitorowania efektów ekologicznych. W przypadku przeprowadzenia trwałej zmiany ogrzewania na kotły niskoemisyjne i ogrzewanie z sieci ciepłowniczej możliwe jest dofinansowanie ogrzewania dla najuboższych mieszkańców strefy z Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Działaniem wspierającym realizację Programów ograniczania niskiej emisji lub Planów gospodarki niskoemisyjnej jest rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych przez dystrybutorów ciepła, a także rozbudowa sieci gazowej przez zarządzających siecią.

Dodatkowo w ramach analizy zasadności wprowadzania pewnych ograniczeń w zakresie działań naprawczych wskazano, iż istnieje konieczność wprowadzania dodatkowych regulacji zgodnie z art. 96 ustawy POŚ. Zgodnie z artykułem sejmik województwa może wprowadzić ograniczenia dotyczące stosowania rodzajów lub jakości paliw na terenie województwa bądź innym wyznaczonym obszarze. Zastosowanie w praktyce na terenie strefy tego rodzaju zapisów można odnieść do ograniczeń co do wymiany kotłów węglowych na nowoczesne zasilane paliwem stałym. Oprócz zapisów Programu ochrony powietrza dodatkowym obostrzeniem w ramach uchwały będzie zapis o możliwości korzystania z kotłów spełniających tylko wymagania klasy 5 w ramach normy PN-EN 303-5:2012, która określa standardy emisyjne dla urządzeń na paliwa stałe o małej mocy do 500 kW. Termin likwidacji wszystkich urządzeń niespełniających to kryterium ustala się na rok 2023.

PksPkONE – OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI

Działanie związane jest z realizacją działań podobnie jak w ramach Programów ograniczania niskiej emisji, ale w sposób mniej systemowy. Samorządy mogą udzielać wsparcia finansowego w celu wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne lub w celu likwidacji źródeł ciepła o niskiej sprawności opalanych paliwami stałymi podłączenie do sieci ciepłowniczej o ile jest to technologicznie uzasadnione. Działania w samorządach lokalnych powinny skupiać się na obiektach użyteczności publicznej, które są własnością publiczną i mogą być objęte wsparciem finansowym.

Samorządy lokalne powinny udzielać wsparcia finansowego, np. w postaci dotacji celowej dla mieszkańców i jednostek wpisanych w lokalne regulaminy dofinansowania zgodnie z przyjętymi wytycznymi i ustalonymi priorytetami działań, analogicznie jak dla programu ograniczania niskiej emisji.

W ramach działania wyznaczono niezbędną do osiągnięcia redukcję w podziale na kolejne lata realizacji Programu dla wyznaczonych gmin strefy podkarpackiej.

Działaniem objęte są gminy, w których stwierdzono przekroczenia wartości normatywnych stężeń zanieczyszczeń pyłu PM10 i PM2,5 w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2015, w wyniku przeprowadzonego modelowania matematycznego dla roku 2011, jak i prowadzonego monitoringu stężeń na stacjach pomiarowych w województwie. Konieczne do osiągnięcia redukcje przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 57. Konieczne do osiągnięcia redukcje emisji substancji ze źródeł powierzchniowych dla wybranych gmin

Gmina	Wyznaczona redukcja emisji		
	PM10	PM2,5	BaP
	[Mg]	[Mg]	[Mg]
Brzozów - gmina wiejsko-miejska	85,513	67,591	0,010
Dębica - gmina wiejska	91,137	72,038	0,011
Gorzyce - gmina wiejska	10,811	8,549	0,001
Jarosław - gmina wiejska	65,461	51,747	0,008
Kołaczyce - gmina wiejsko-miejska	4,666	3,688	0,001
Korczyna - gmina wiejska	11,427	9,032	0,001
Krasne - gmina wiejska	21,385	16,903	0,003
Lubenia - gmiana wiejska	20,253	16,008	0,002
Łańcut - gmina wiejska	75,589	59,753	0,009
Mielec - gmina wiejska	30,964	24,475	0,004
Pawłosiów - gmina wiejska	20,660	16,331	0,002
Pilzno - gmina miejsko-wiejska	98,491	77,848	0,012
Przemyśl - gmina wiejska	33,509	26,490	0,004
Przeworsk - gmina miejska	16,163	12,777	0,002
Ropczyce - gmina miejsko-wiejska	11,301	8,933	0,001
Sędziszów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	17,250	13,637	0,002
Tuszów Narodowy - gmina wiejska	5,348	4,227	0,001
Tyczyn - gmina wiejsko-miejska	16,365	12,935	0,002
Ustrzyki Dolne - gmina wiejsko-miejska	10,763	8,510	0,001
Żurawica - gmina wiejska	49,192	38,887	0,006
Żyraków - gmina wiejska	3,613	2,856	0,000
Lesko - gmina wiejsko-miejska	14,395	11,383	0,002
Jedlicze - gmina wiejsko-miejska	33,580	26,545	0,004
Pysznicza - gmina wiejska	21,004	16,602	0,003
Czarna - gmina wiejska	18,788	14,851	0,002
Trzebownisko - gmina wiejska	20,870	16,496	0,002
Krościenko Wyżne - gmina wiejska	4,686	3,704	0,001
Chorkówka - gmina wiejska	12,421	9,818	0,001
Miejsce Piastowe - gmina wiejska	8,137	6,431	0,001
Głogów Małopolski - gmina wiejsko-miejska	38,197	30,193	0,005
Boguchwała - gmina wiejsko-miejska	24,765	19,578	0,003

PksPkTER – POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W OBIEKTACH BUDOWLANYCH

Działanie związane jest z poprawą efektywności energetycznej obiektów budowlanych w ramach prowadzonych termomodernizacji lub zastosowania odnawialnych źródeł energii.

W celu osiągnięcia najlepszego efektu ekologicznego termomodernizacja powinna być przeprowadzona z uwzględnieniem wymiany okien, drzwi, ścian i stropodachów. Priorytetem powinno być prowadzenie tego działania wraz z likwidacją lub wymianą niskosprawnych źródeł

ciepła wykorzystujących paliwa stałe. Wówczas uzyskuje się najlepszy efekt ekologiczny obniżenia wielkości emisji. Stosując termomodernizację w obiektach zasilanych ciepłem z sieci ciepłowniczej oszczędza się jedynie energię cieplną nie obniżając poziomu emisji zanieczyszczeń. Termomodernizacja obiektów podłączonych do sieci ciepłowniczej nie przynosi efektu ekologicznego redukcji emisji w miejscu przeprowadzenia działania.

Zastosowanie odnawialnych źródeł energii może przynosić korzyści obniżenia wielkości emisji przy zastosowania urządzeń, które ograniczają wykorzystanie tradycyjnych urządzeń na paliwa stałe, jak kolektory słoneczne czy pompy ciepła.

PksPkMMU – CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO

Utrzymanie w czystości dróg i ulic ma na celu ograniczenie emisji z unoszenia zanieczyszczeń pyłowych z podłoża. Czyszczenie na mokro powinno być prowadzone raz w tygodniu w okresie wiosna-jesień na wszystkich odcinkach dróg o największym natężeniu ruchu, szczególnie w obszarach zabudowanych. Należy ograniczyć stosowanie dmuchaw do oczyszczania chodników i placów utwardzonych, a wprowadzić regularne czyszczenie obszarów narażonych na zapylenie.

Należy szczególnie wziąć pod uwagę obszary wyjazdowe z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłujących na drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów. Nakaz ten powinien być wpisany w miejscowych regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach, o ile takich zapisów nie ma, w celu możliwości jego egzekwowania.

PksPkEEK - EDUKACJA EKOLOGICZNA

Prowadzenie akcji edukacyjnych ma na celu rozszerzanie wiedzy i świadomości z zakresu ochrony powietrza, a tym samym ma kształtować zachowania prośrodowiskowe społeczeństwa. Wskazówki dotyczące prowadzenia edukacji ekologicznej zawarto w rozdziale 8.8.

PksPkPZP - ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Plany zagospodarowania przestrzennego powinny być opracowane dla wszystkich obszarów określonych w POP jako obszary występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5. Zapisy w planach muszą wskazywać na stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza. Dodatkowo muszą zawierać ograniczenia w zakresie lokalizacji obiektów (powinny znajdować się poza centrami miast), których funkcjonowanie powoduje wzmożone natężenie ruchu takich jak centra logistyczne czy centra handlowe. W przypadku braku planów zagospodarowania przestrzennego w decyzjach o warunkach zabudowy należy wskazywać stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza (o ile to technicznie możliwe podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej i gazowej, korzystanie z kotłów opalanych olejem opałowym oraz korzystanie ze źródeł spalania paliw stałych spełniających wymagania 5 klasy według normy PN-EN 303-5:2012, która określa standardy emisyjne dla urządzeń na paliwa stałe o małej mocy do 500 kW bądź korzystanie ze źródeł odnawialnych). W planach powinny być również zawarte zapisy o planowaniu zabudowy zapewniających przewietrzanie miast czy wprowadzanie zieleni izolacyjnej.

PksPkUCP - ZAPISY W REGULAMINIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIAST

Stosowanie odpowiednich zapisów w regulaminach utrzymania porządku i czystości w gminach zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast jeśli takich zapisów nie wprowadzono.

PksPkUCP - ROZBUDOWA SIECI CIEPŁOWNICZEJ

Rozbudowa sieci ciepłowniczej powinna przebiegać na obszarach, gdzie występuje zapotrzebowanie na ciepło sieciowe.

Działanie powinno polegać na likwidacji ogrzewania węglowego i podłączaniu do sieci ciepłej zakładów przemysłowych i spółek miejskich.

PksPkOEN – OGRANICZENIE EMISJI NIEZORGANIZOWANEJ

Działania na obszarach zakładów produkcyjnych polegać powinny na:

- montażu barier i zadaszeń na taśmociągach,
- stosowaniu przenośników zamkniętych (taśmowych, ślimakowych, kubełkowych, zgrzeblowych oraz pneumatycznych, wyposażonych w wysokosprawne filtry workowe),
- eliminacji pracy na biegu jałowym silników spalinowych maszyn i środków transportu w czasie przerw,
- przykrywaniu powierzchni narażonych na erozję wietrzną - technika stosowana w przypadku małych hałd, stosowanie przykryć, fartuchów lub stożków na rurach załadowniczych,
- czyszczeniu przenośników taśmowych,
- minimalizacji oddziaływania wiatru poprzez wykorzystanie barier wiatrochronnych ograniczających pylenie z hałd: sztucznych (ekrany przeciwpyłowe, wiaty, dachy) lub naturalnych (np.: nasadzenia roślin),
- utwardzeniu nawierzchni po której poruszają się samochody ciężarowe na terenie zakładów,
- stosowaniu mgły wodnej w trakcie załadunku materiałów pyłących (kurtyny wodne lub rozpylanie strumieniowe).

PksPkSIM - SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW

Przekazywanie informacji o stanie jakości powietrza na obszarze strefy w oparciu o dostępne dane: wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego monitoringu środowiska, realizowane na poziomie krajowym prognozy zanieczyszczenia powietrza, realizowane na poziomie wojewódzkim krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza. Realizacja zadania powinna być kontynuacją dotychczasowych działań w tym zakresie. Utrzymanie dotychczasowych form przekazywania informacji mieszkańcom poprzez strony i portale internetowe, ifnokiosk, monitory na terenie urzędów gmin. Rozszerzeniem dotychczas stosowanych form informowania mieszkańców jest wdrożona przez GIOŚ aplikacja na telefony komórkowe zawierająca aktualny stan powietrza oraz ostrzeżenia o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu poziomów alarmowych. W miarę możliwości i potrzeb rozważyć należy poszerzenie dostępu społeczeństwa do informacji o jakości powietrza w strefie np. poprzez tablice informacyjne i inne formy przekazu tj.: informacje w prognozie pogody, informacje w komunikacji miejskiej. Zadanie zostało rozszerzone o udostępnianie informacji o prognozie stanu jakości powietrza w oparciu o modele matematyczne na dzień bieżący i dwa następne. Rolą prognoz jest przede wszystkim informowanie społeczeństwa o przyszłej sytuacji, możliwości wystąpienia ryzyka zagrożeń zdrowia i zalecanym sposobie postępowania dla wrażliwych grup ludności.

10.3. WYTYCZNE DO PROWADZENIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna społeczeństwa, aby była efektywna, powinna być dostosowana zarówno merytorycznością jak również formą przekazu do wieku i poziomu wiedzy odbiorcy. Istotna jest również jej ciągłość, która pozwoli na dogłębne poznanie tematu a tym samym zwiększy prawdopodobieństwo jego pełnego zrozumienia. Do celów edukacji ekologicznej należy nie tylko podniesienie świadomości ekologicznej, ale również popularyzacja wiedzy przyrodniczej, promowanie zdrowego stylu życia oraz zasad przyjaznych środowisku. Połączenie powyższych działań może przyczynić się do optymalnego efektu jakim jest wzbudzenie w odbiorcach świadomości ekologicznej.

Przykłady akcji edukacyjnych

Edukacja ekologiczna może przybierać różne formy w zależności od tego, kto jest jej odbiorcą. Akcje edukacyjne są najczęściej skierowane do najmłodszych, w związku z tym, ich treść i forma przekazu powinna być atrakcyjna.

- Akcja edukacyjna w województwie podkarpackim:

W województwie podkarpackim od początku marca do końca czerwca 2014 roku przeprowadzono akcję promocyjno-edukacyjną „Razem na rzecz czystego powietrza kampania promocyjno-edukacyjna Rzeszowa i Preszowa”⁷⁶. W jej zakresie podjęto następujące działania:

- przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców nt. stanu wiedzy dot. zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza,
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej nt. zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia powietrza,
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej nt. korzyści wynikających z przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza w ramach, której zorganizowano: ekoPikniki w Rzeszowie i w Preszowie, konkurs plastyczny oraz konkurs na hasło promujące projekt, zajęcia informacyjno-edukacyjne w przedszkolach,
- wypracowanie katalogu dobrych praktyk na temat przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza,
- organizacja konferencji podsumowującej projekt.

W efekcie powyższych działań osiągnięto główny cel, którym było podniesienie wiedzy mieszkańców obu miast nt. zagrożeń jakie wynikają z zanieczyszczeń powietrza oraz jego przeciwdziałaniu.

- Ogólnopolska kampania na rzecz likwidacji niskiej emisji „Misja-emisja”⁷⁷

Ogólnopolska kampania pt. „Misja-emisja” zorganizowana przez firmę Abrys trwała 12 miesięcy i w tym czasie został przeprowadzony szereg działań mających na celu edukację społeczeństwa w zakresie niskiej emisji.

Kampania ta, skierowana była do wszystkich odbiorców poprzez różnorodne wydarzenia dopasowane merytorycznością oraz atrakcyjnością. Zadania były realizowane za pośrednictwem 3 grup: jednostek samorządu terytorialnego (gminy), przedsiębiorstw ciepłowniczych oraz osób zajmujących się na co

⁷⁶źródło:<http://www.rzeszow.pl/miasto-rzeszow/realizowane-projekty/projekty-zrealizowane/projekty-dofinansowane-ze-srodkow-unii-europejskiej-2007-2013/razem-na-rzecz-czystego-powietrza>

⁷⁷źródło:https://www.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/mos/Aktualnosci/3b6eb4c903a002de5631c31c6253df1e.pdf

dzień edukacją. W kampanii główną rolę odegrała postać Dymskiego - bohatera, który walczy z dymonami - dymami powstającymi w efekcie niskiej emisji.

W kampanii zrealizowano takie przedsięwzięcia jak:

- film o niskiej emisji
- komiks
- edukacyjna gra miejska
- materiały promocyjne i informacyjne

Rysunek 34. Logotyp akcji "Misja - Emisja"⁷⁸

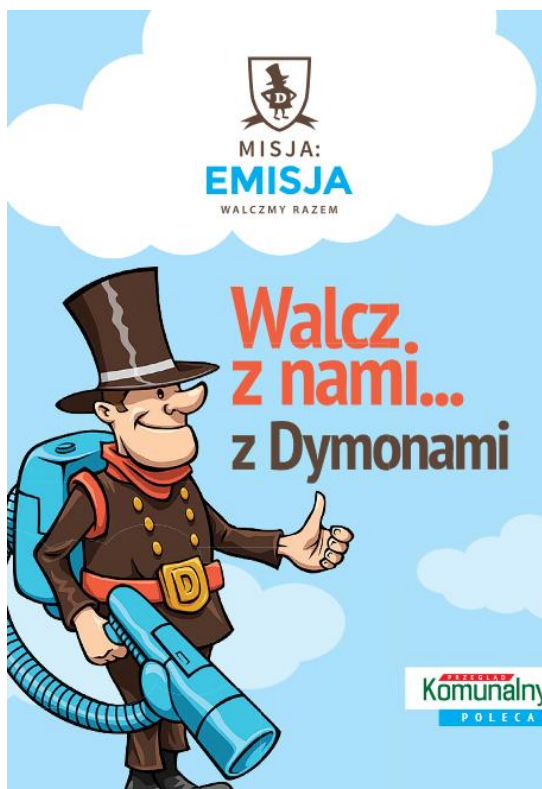
W Kampanii wzięły udział gminy z całej Polski, startując w konkursie organizowanym w ramach Kampanii „Gmina z misją⁷⁹”. Rywalizacja odbywała się w trzech kategoriach:

- miasta pow. 100 tys. mieszkańców,
- miasta od 50 do 100 tys. mieszkańców,
- gminy i miasta do 50 tys. mieszkańców.

Za każde działanie, które miało na celu likwidację niskiej emisji przyznawane były punkty. W konkursie wygrała ta jednostka, która zdobyła największą ilość punktów, a tym samym wykazała się największą aktywnością w walce z niską emisją. Pod uwagę brane były takie działania jak: zorganizowanie wsparcia finansowego dla mieszkańców, zamieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne, przeprowadzenie termomodernizacji budynków, stanowiących własność gminy, zorganizowanie spotkania z mieszkańcami nt. niskiej emisji itp.

⁷⁸ źródło: <http://misja-emisja.pl/o-projekcie/>

⁷⁹ źródło: <http://misja-emisja.pl/konkursy/gmina-z-misja/>

Rysunek 35. Okładka dodatku promocyjnego do lutowego wydania (2/2014) "Przeglądu komunalnego"⁸⁰

Atrakcyjność kampanii edukacyjnej dopasowana do wieku i wiedzy odbiorcy, jest kluczem do sukcesu, jakim jest jak najszerszy odbiór przekazywanych treści na temat niskiej emisji.

- Akcja edukacyjna w Lublinie: „Nie Truj Powietrza - miej wpływ na to czym oddychasz” - kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania niskiej emisji

Kampania edukacyjna w Gminie Lublin realizowana była od 01.04.2014 do 31.12.2014. Głównym celem kampanii było przybliżenie mieszkańcom problemu jakim jest niska emisja oraz podniesienie ich świadomości w aspekcie ochrony powietrza. Istotą kampanii, było ukazanie, iż samodzielna jednostka jaką jest pojedyncze gospodarstwo domowe, poprzez swoje nawyki i zachowanie, m.in. spalanie odpadów oraz zły jakości paliw stałych, zły stan techniczny urządzeń grzewczych przyczynia się do pogorszenia stanu jakości powietrza.

W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- organizacja ogólnopolskiego konkursu plastycznego z nagrodami dla dzieci i młodzieży

Konkurs został przeprowadzony w dwóch edycjach, w ramach których, zostały przydzielone nagrody w kategorii przedszkoli oraz w kategorii szkół podstawowych.

- publikacja artykułów informacyjnych na temat niskiej emisji.

W ramach zadania, został opublikowany artykuł promocyjny „Każdy z nas ma wpływ na jakość powietrza, którym oddychamy”. Zawierał on w sobie kwestie dotyczące ograniczenia emisji z gospodarstw domowych, komunikacji a także propagował jazdę na rowerze.

- produkcja filmu edukacyjnego i spotu wraz z emisją

⁸⁰źródło: <http://misja-emisja.pl/wp-content/uploads/2013/11/Dodatek.pdf>

Częścią kampanii edukacyjnej, były również filmy edukacyjne, które wyjaśniały czym jest niska emisja, dlaczego jest szkodliwa i jak możemy się przed nią chronić.

- organizacja kampanii billboardowej

Rysunek 36. Plakat kampanii "Nie Truj Powietrza - miej wpływ na to czym oddychasz - kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania "Niskiej Emisji"

- konferencja edukacyjna

Konferencja odbyła się 27 października 2014 roku i dotyczyła m.in. monitoringu jakości powietrza w Polsce na przykładzie województwa lubelskiego, energetyka odnawialnej jako alternatywy dla energetyki klasycznej, ciepła sieciowego jako alternatywy dla indywidualnych źródeł grzewczych.

- produkcja filmu edukacyjnego i spotu wraz z emisją

Poprzez zrealizowaną kampanię społeczną realizowaną poprzez działania informacyjne, konkursy upowszechniające wiedzę ekologiczną, spoty publikowane w prasie elektronicznej, artykuły i wydawnictwa świadomość ekologiczna mieszkańców znacznie wzrosła co przyczyniło się do poprawy jakości powietrza w Gminie.

Rodzaje zanieczyszczeń powietrza, źródła ich pochodzenia i wpływ na zdrowie człowieka

Zanieczyszczenie powietrza w znacznym stopniu przyczynia się do zwiększenia zachorowalności na choroby przewlekłe całego organizmu. Poniżej przedstawiono zestawienie wpływu poszczególnych zanieczyszczeń na zdrowie człowieka.

Tabela 58. Zestawienie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie człowieka

ZANIECZYSZCZENIE	WPLYW NA ZDROWIE CZLOWIEKA
<p>PYL PM10, PM2,5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększa ryzyko chorób układu oddechowego • Pośrednio może zwiększać ryzyko zawału oraz udaru mózgu • Pył PM2,5 przyczynia się do zapalenia naczyń krwionośnych oraz miażdżycy • Według WHO długotrwałe narażenie na działanie pyłu PM2,5 skraca życie statystycznego Polaka o 10 miesięcy • Narażenie na wysokie stężenia PM2,5 w okresie płodowym przyczynia się do niższej masy urodzeniowej dziecka oraz gorszym rozwojem płuc w kolejnych latach życia
<p>WIELOPIERŚCIENIOWE WĘGLOWODORY AROMATYCZNE (WWA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Benzo(a)piren jest jednym z najbardziej toksycznych zanieczyszczeń powietrza. Jest on silnie kancerogenny oraz mutagenny • Benzo(a)piren może powodować uszkodzenia nadnerczy, wątroby, układu odpornościowego i krwionośnego. Upośledza płodność. • Badania przeprowadzone przez naukowców Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medium dowiodły, że narażenie w okresie płodowym na wysokie stężenia benzo(a)pirenu skutkują częstszym występowaniem u niemowląt zapaleń górnych i dolnych dróg oddechowych a także niższym ilorazem inteligencji u dzieci w starszym wieku.
<p>METALE CIĘŻKIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metale takie jak kadm, rtęć i ołów, mogą powodować natychmiastowy zgon w przypadku przyjęcia dużych dawek. • Metale ciężkie posiadają zdolność do akumulowania się w organizmie – dlatego przyjmowanie ich nawet w niewielkich dawkach może przyczynić się do wystąpienia groźnych chorób • Ołów przyczynia się do porażenia mięśni, powoduje białko- i krwimocz oraz zaburzenia mózgu. • Kadm jest odpowiedzialny za uszkodzenia nerek, kości i płuc. Uszności i bóle mięśniowo-stawowe są objawem przewlekłego zatrucia kadmem. • Kumulacja rtęci w organizmie powoduje osłabienie pamięci, zdolności mowy, zaburzenia czynności ruchowych oraz wzroku. Przyczynia się również do uszkodzenia nerek i zaburzeń płodności.
<p>DWUTLENEK SIARKI (SO₂)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działa drażniąco na drogi oddechowe – powoduje skurcz oskrzeli oraz uszkodzenia płuc. • Zmniejsza zdolność przenoszenia tlenu przez krew. • Umiarkowane stężenie może przyczyniać się do pogorszenia czynności płuc u chorych na astmę • Przy narażeniu na większe stężenia dwutlenku siarki występuje ucisk w klatce piersiowej i kaszel. U astmatyków może powodować tak duże zaburzenia czynności płuc, że konieczna może być hospitalizacja
<p>TLENEK WĘGLA (CO)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez połączenie z obecną we krwi hemoglobina ogranicza absorpcję tlenu we krwi co skutkuje dolegliwościami związanym z układem krążenia i układem nerwowym

	<ul style="list-style-type: none"> • Powoduje bóle głowy, w skrajnych przypadkach może powodować zgon • Uniemożliwia prawidłowy transport tlenu w krwi – co może prowadzić do znacznej redukcji dostarczonego tlenu do serca – szczególnie u osób cierpiących na choroby serca
TLENKI AZOTU (NO_x)	<ul style="list-style-type: none"> • Przyczyniają się do uszkodzenia płuc, zmniejszają zdolność krwi do przenoszenia tlenu • Mogą być przyczyną chorób nowotworowych • Obniżają odporność organizmu na infekcje bakteryjne, działają drażniąco na oczy oraz drogi oddechowe, mogą być przyczyną astmy • Dwutlenek azotu może przyczyniać się do podrażnień płuc oraz powodować mniejszą odporność na infekcje dróg oddechowych • Narażenie na wysokie stężenia tlenków azotu może przyczyniać się do zwiększenia częstotliwości występowania ostrej choroby oddechowej u dzieci
OZON (O₃)	<ul style="list-style-type: none"> • Przyczynia się do nasilenia objawów zapalenia oskrzeli oraz rozedmy, upośledza funkcje płuc oraz sprzyja występowaniu ataków astmatycznych • Powoduje zmniejszenie funkcji odpornościowych układu oddechowego

Koszty pośrednie związane ze złym stanem jakości powietrza

Zły stan powietrza⁸¹ powoduje pogorszenie stanu zdrowia społeczeństwa, a to z kolei generuje koszty w sektorze opieki zdrowotnej oraz w całej gospodarce. Poprzez zwolnienia chorobowe tracone są dni podczas których spada wydajność produkcji i usług. Do obliczeń kosztów jakie są generowane przez niską emisję niezbędna jest wiedza statystyczno-matematyczna. Wiedza ta, pozwala oszacować ile osób przedwcześnie umrze i przepracuje np. średnio 10 lat mniej w ciągu życia, ile osób zachoruje na astmę i będzie skazanych na kosztowne leki, ile osób będzie zmuszone do przejścia na zwolnienie chorobowe spowodowane np. zaostrzeniem chorób układu krążenia.

Jak mówią wyniki badań⁸², zanieczyszczenie powietrza w Polsce przyczynia się do 45 tys. przedwczesnych zgonów rocznie. Z powodu narażenia na szkodliwe substancje, szacuje się iż na zewnętrzne koszty zdrowotne zanieczyszczeń powietrza zalicza się:

- ponad 500 tys. wizyt u lekarzy specjalistów,
- 12 tys. nowych przypadków hospitalizacji,
- ok. 14 mln utraconych dni pracy.

Według WHO⁸³ w 2010 roku straty ekonomiczne naszego kraju spowodowane przez zanieczyszczenia powietrza wyniosły 101 826 milionów dolarów amerykańskich, co uplasowało Polskę na 3 miejscu w Europie.

Informacje przydatne w tworzeniu lokalnych kampanii edukacyjnych

W tworzeniu kampanii edukacyjnych istotne jest dostosowanie merytoryczności kampanii do wieku i świadomości odbiorców. W przypadku lokalnych kampanii edukacyjnych, prawdopodobieństwo

⁸¹źródło: <http://waznamisjazdrowaemisja.pl/wywiady/ile-kosztuje-nas-niska-emisja/>

⁸² źródło: <http://waznamisjazdrowaemisja.pl/wywiady/ile-kosztuje-nas-niska-emisja/>

⁸³ źródło: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0004/276772/Economic-cost-health-impact-air-pollution-en.pdf?ua=1 , strona 24-25

pełnego zrozumienia jej przesłania zwiększa odniesienie się w niej do cech charakterystycznych danego miejsca lub społeczności. Odbiorcy, identyfikując się ze znanym im elementem, bardziej angażują się w zadania wynikające z kampanii. Niezmiernie ważna jest promocja planowanych przedsięwzięć. Wczesne informowanie o planowanych działaniach zwiększa szanse na większy udział społeczeństwa w kampanii edukacyjnej. Kampania edukacyjna powinna zawierać oprócz warsztatów, plakatów informacyjnych, spotów radiowych czy telewizyjnych również konkursy, szczególnie takie, które są skierowane do najmłodszych odbiorców. Konkursy te, mogą przybierać formy plastyczne, literackie czy sportowe. Oprócz funkcji nadrzędnej, jaką jest edukacja ekologiczna, przyczyniają się one również do propagowania aktywności sportowej czy artystycznej, bardzo często angażując w ich realizację całe rodziny.

Hasła oraz slogany do wykorzystania w lokalnych kampaniach edukacyjnych

Hasła oraz slogany wykorzystywane w kampaniach edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza powinny być krótkie i odnosić się do tematu niskiej emisji. Istotny jest jasny przekaz i odpowiedni dobór słownictwa skierowany do odbiorcy, którym są zarówno dzieci jak i dorośli.

- Powietrze czyste – zdrowe zaiste!
- Dbaj o powietrze – i w koszuli i w swetrze
- Czyste powietrze w Twoim mieście
- Uratuj miasto przed pyłem
- STOP niskiej emisji!
- Raz, dwa, trzy – o czyste powietrze dbasz Ty!
- Emisja niska – jej zagłada jest bliska!
- Żyj w czystym powietrzu!
- Czyste powietrze – żyj zdrowo i kolorowo
- Powietrze czyste i zdrowe – miasto stało się kolorowe!

10.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH UJĘTYCH W HARMONOGRAMIE RZECZOWO-FINANSOWYM

Środki krajowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

<https://www.nfosigw.gov.pl/>

- Program priorytetowy „Poprawa jakości powietrza”:

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/poprawa-jakosci-powietrza/>

- Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych (okres realizacji programu lata: 2015 – 2018)
- KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii (okres realizacji programu lata: 2015 – 2018),
- Gazela BIS - Niskoemisyjny zbiorowy publiczny transport miejski (program realizowany będzie w latach 2016 – 2023)

- Program priorytetowy „Poprawa efektywności energetycznej”:
- LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej (program realizowany będzie w latach 2015 – 2020):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/lemur-energooszczedne-budynki-uzytecznosci-publicznej/>

- Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych (program jest wdrażany w latach 2013-2018):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/doplatty-do-kredytow-na-domy-energooszczedne/informacje-o-programie/>

- RYŚ – termomodernizacja budynków jednorodzinnych (program realizowany będzie w latach 2015 - 2023):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/rys-termomodernizacja-budynko-jednorodzinnych/informacje-o-programie/>

- Program priorytetowy „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii”:
- BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii (program realizowany będzie w latach 2015 - 2023):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/rys-termomodernizacja-budynko-jednorodzinnych/informacje-o-programie/>

- PROSUMENT – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (program realizowany będzie w latach 2015 – 2022):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/prosument-dofinansowanie-mikroinstalacji-oze/informacje-o-programie/>

- System Zielonych Inwestycji – GIS
- Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE) (program jest wdrażany w latach 2010 - 2020)
- GAZELA – Niskoemisyjny transport miejski (program jest wdrażany w latach 2013-2018)

Środki unijne

- Program operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020:

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/program-operacyjny-infrastruktura-i-srodowisko-2014-2020/>

- Program LIFE (program realizowany będzie w latach 2015-2025):

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie Ochrona atmosfery 2016:

<http://www.bip.wfosigw.rzeszow.pl/index.php/programy/programy-wfosigw/93-ochrona-atmosfera>

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

<http://prow.podkarpackie.pl/index.php/o-programie>

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

<http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu>

- Oś priorytetowa 3. Czysta energia:

<http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu/co-mozna-zrealizowac?showall=&start=3>

- Oś priorytetowa 5. Infrastruktura komunikacyjna:

<http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu/co-mozna-zrealizowac?showall=&start=5>

Program Rozwoju Polski Wschodniej na lata 2014-2020

<https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/>

<https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/zasady/co-mozna-zrealizowac/#Nowoczesna%20Infrastruktura%20Transportowa>

10.5. DZIAŁANIA NIEWYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA, ZAPLANOWANE I PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

W ramach zaplanowanych do realizacji działań służących poprawie jakości powietrza w strefie, które wynikają z innych dokumentów niż POP⁸⁴ należy wskazać:

- Ochrona i racjonalna gospodarka zasobami kopalin. W ramach działania realizowane będą m.in.:
- likwidacja kopalni siarki „Machów” i „Jeziórko” oraz „Basznia”
- jedynie w uzasadnionych przypadkach dopuszczenie wznowienia eksploatacji surowców z uwzględnieniem aspektów ekologicznych (np.: wznowienia eksploatacji siarki rodzimej w kopalni „Basznia”);
 - Organizacja systemu parkingów i zwiększanie roli transportu publicznego na terenach o nasilonym sezonowym ruchu samochodowym.
 - Budowa nowych oraz modernizacja istniejących dróg wojewódzkich oraz krajowych w miastach o dużym natężeniu ruchu – w celu poprawienia ich parametrów technicznych (np.: drogi dwujezdniowe, bezkolizyjne skrzyżowania).
 - Rozbudowa obwodnic miast i miejscowości o dużym natężeniu ruchu (np.: Babice, Brzostek, Cieszanów, Jasło, Kolbuszowa, Kołaczyce, Pruchnik, Przeworsk, Radomyśl, Stalowa Wola, Ustrzyki Dolne, Dynów, Mielec).
 - Rozwój infrastruktury kolejowej. Podejmowane będą m.in. takie działania jak:

⁸⁴ źródło: „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego. Perspektywa 2030”

- poprawa połączenia kolejowego z centrum Rzeszowa do lotniska w Jasionce (alternatywna forma transportu towarów do Podkarpackiego Parku Technologicznego, znajdującego się przy lotnisku),
- budowa łącznicy kolejowej na odcinku Turaszówka – Przybówka (skrócenie drogi z Krosna do Rzeszowa),
 - Poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez wspieranie rozwoju lokalnych połączeń transportowych, zwłaszcza na odcinkach gdzie czas dojazdu do większych miast przekracza 60 minut (Bieszczady, Beskid Niski, okolice Dynowa),
 - Rozwój infrastruktury oraz usług transportu lotniczego poprzez:
- poprawa dostępności komunikacyjnej Portu Lotniczego Rzeszów – Jasionka (np.: poprzez umożliwienie połączeń transportem zbiorowym, kolejowym),
 - Rozbudowa oraz modernizacja sieci gazociągów wysokiego ciśnienia, a także realizacja nowych odcinków, np.:
- rozbudowa i modernizacja sieci gazociągów wysokiego ciśnienia (zwiększenie zdolności przesyłowych) oraz realizacja nowych odcinków (Hermanowice – Jarosław – Pogórska Wola – Tworzeń – Odolanów),
- rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci gazociągów wysokiego ciśnienia (na kierunku Hermanowice – Jarosław – Sędziszów Małopolski – granica województwa),
 - Inwestycje planowane do przeprowadzenia przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Rzeszowie⁸⁵ (zgodnie z Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023):
- przebudowa DK Nr 28 Przemyśl – Medyka (realizacja: lata 2021-2022),
- wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Głuchów (obwodnica Łańcuta).
- budowa obwodnicy Przeworska w ciągu DK nr 4.

10.6. ŚRODKI SŁUŻĄCE OCHRONIE WRAŻLIWYCH GRUP LUDNOŚCI

Podstawowym środkiem służącym ochronie wrażliwych grup ludności jest dotrzymanie standardów jakości powietrza określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu⁸⁶.

Wrażliwe grupy ludności może wyznaczać Wojewódzki Inspektor Sanitarno- Epidemiologiczny. Do grup wrażliwych ludności zalicza się:

- **Dzieci i młodzież poniżej 25 roku życia** - szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, gdyż spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe,
- **Osoby starsze i w podeszłym wieku** - wrażliwość osobnicza w tej grupie wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje osłabienie układu odpornościowego,

⁸⁵ źródło: <http://www.gddkia.gov.pl>

⁸⁶ Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031

- **Osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego** – szczególnie narażone na szkodliwe działanie pyłu przy odpowiednich stężeniach są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, w szczególności osoby chore na astmę,
- **Osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego** - bardzo drobny pył zawieszony ma zdolność wnikania w płucach do naczyń krwionośnych w wyniku czego uszkadza je, powodując zaostrzenie chorób układu krwionośnego, w tym również powstawanie zakrzepów,
- **Osoby palące papierosy i bierni palacze** - wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych,
- Osoby zawodowo narażone na działanie pyłów i innych zanieczyszczeń.
- Do działań służących ochronie wrażliwych grup ludności należą:
 - rozbudowa sieci monitoringu i udostępniania informacji o jakości powietrza, co służy zwiększeniu świadomości osób,
 - tworzenie systemu prognoz jakości powietrza w celu szybszego ostrzegania przez wysokimi stężeniami,
 - tworzenie pasów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych jako barier ochronnych przed ekspozycją na zanieczyszczenia,
 - tworzenie stref rekreacji poza obszarami narażonymi na szczególne oddziaływanie źródeł emisji,
 - edukacja ekologiczna.

Wdrożenie tych działań wymaga współpracy władz lokalnych i zwiększenia stopnia przekazywania informacji społeczeństwu.

CZEŚĆ II – OBOWIĄZKI I OGRANICZENIA

11. OBOWIĄZKI

Realizacja Programu ochrony powietrza jest procesem złożonym opartym na współpracy wielu stron oraz wymagającym bieżącej oceny postępów prac. W tym celu określone zostały zakresy kompetencji dla poszczególnych organów administracji i instytucji.

11.1. DZIAŁANIA NA POZIOMIE KRAJOWYM

Działania umożliwiające realizację POP na poziomie centralnym:

- uwzględnianie w dokumentach strategicznych państwa (np. w Strategii rozwoju kraju, Polityce energetycznej itp.) konieczności dotrzymania norm w zakresie jakości powietrza,
- realizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza,
- likwidacja barier prawnych, uniemożliwiających skuteczne realizowanie programów ochrony powietrza, poprzez wprowadzenie odpowiednich zmian przepisów,
- prowadzenie na poziomie państwa efektywnej polityki edukacyjno-informacyjnej w celu uświadomienia zagrożeń dla zdrowia związanych z zanieczyszczeniem powietrza, w tym również wpływem wysokich stężeń pyłu zawieszonego PM10 na zdrowie ludzkie.

11.2. OBOWIĄZKI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA, WIOŚ I INNYCH JEDNOSTEK W RAMACH REALIZACJI POP

Zadania Zarządu Województwa Podkarpackiego:

- opracowanie przedstawienie do konsultacji i opiniowania POP,
- aktualizacja Programu ochrony powietrza co trzy lata, w przypadku występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP,
- przekazywanie Ministrowi Środowiska informacji o działaniach podejmowanych w celu zmniejszenia emisji substancji powodujących przekroczenia,
- opracowywanie i przedkładanie, co 3 lata Ministrowi Środowiska sprawozdań z realizacji POP,
- koordynacja i monitoring realizacji Programu poprzez analizę i monitorowanie składanych przez samorządy lokalne oraz inne jednostki sprawozdań z realizacji działań ujętych w POP,
- współpraca z organizacjami ekologicznymi oraz prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej i promocji działań mających na celu poprawę jakości powietrza
- prowadzenie działań mających na celu doprowadzenie do zmian prawnych likwidujących bariery (uczestniczenie w spotkaniach grup wspierających zmiany),
- uwzględnianie w aktualizowanych lub zmienianych dokumentach strategicznych województwa zagadnień związanych z ochroną powietrza,
- uwzględnianie zagadnień związanych z ochroną powietrza w zamówieniach publicznych,
- stworzenie i utrzymanie systemu prognoz jakości powietrza,
- wymiana ogrzewania węglowego oraz prowadzenie termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej należących do mienia wojewódzkiego.

Zadania WIOŚ:

- bieżące monitorowanie jakości powietrza w województwie i przekazywanie rocznej oceny jakości powietrza do Zarządu Województwa,
- kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania przepisów prawa (np. standardów emisyjnych) i warunków decyzji administracyjnych w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych,
- współpraca z Marszałkiem Województwa w zakresie informowania społeczeństwa o aktualnym stanie jakości powietrza,
- nadzór nad terminowym uchwalaniem POP,
- prowadzenie kontroli realizacji zadań określonych w POP,
- w wyniku przeprowadzonej kontroli możliwość wydawania zaleceń pokontrolnych oraz wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych,
- przekazywanie sprawozdania z wykonanych działań do Zarządu Województwa.

Obowiązki zarządzających drogami na terenie województwa:

- utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni dróg,
- wprowadzanie ograniczeń wjazdu pojazdów o masie powyżej 3,5 Mg do centrum miast – wyznaczenie tras alternatywnych,
- organizacja ruchu ograniczająca zanieczyszczenie powietrza poprzez wprowadzenie stref ograniczonego ruchu pojazdów m.in. ruch jednostronny, strefy parkingowe,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

Zadania Policji, Straży Miejskiej i Gminnej:

- kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów komunalnych w indywidualnych systemach grzewczych zgodnie z art. 379 ustawy POŚ,
- kontrole w zakresie mycia kół samochodów wyjeżdżających z terenu budowy,

Zadania dla zarządzających siecią ciepłowniczą:

- rozbudowa sieci ciepłowniczej i podłączenie nowych obiektów,
- modernizacja sieci ciepłowniczych,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

Zadania dla zarządzających siecią gazową:

- rozbudowa sieci gazowej i podłączenie nowych obiektów,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

11.3. OBOWIĄZKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH W RAMACH REALIZACJI POP

Zadania jednostek samorządu lokalnego:

- wymiana niskosprawnych źródeł spalania paliw w budynkach użyteczności publicznej,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwo energooszczędne i pasywne,
- produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- wsparcie finansowe działań zapisanych w Programach ograniczania niskiej emisji lub Planach Gospodarki Niskoemisyjnej w gminach, w których wyznaczono obszary przekroczeń stężeń dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5,
- uwzględnienie korytarzy przewietrzania miast w pracach planistycznych,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego ograniczeń budowy w centrach miast obiektów mogących powodować wzmożone natężenie ruchu jak np. centra logistyczne, czy zakłady przemysłowe,
- rozbudowa infrastruktury zielonej,
- zapewnienie ogólnodostępnej informacji o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń oraz obszarach zagrożenia złą jakością powietrza, z wykorzystaniem systemów GIS,
- prowadzenie akcji edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza,
- przekazywanie Zarządowi Województwa informacji o wydawanych decyzjach mających wpływ na realizację programu zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 7 ustawy POŚ,
- przedkładanie corocznego sprawozdania z realizacji POP do Zarządu województwa.

11.4. ZADANIA PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA

W ramach realizacji POP określono również zadania dla podmiotów korzystających ze środowiska:

- wymiana niskosprawnych źródeł spalania o małej mocy do 1 MW,
- modernizacje instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych,
- modernizacje instalacji spalania paliw w ramach sektora energetyki i ciepłownictwa,
- przekazywanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w POP do Zarządu Województwa.

11.5. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Zagadnienia dotyczące monitorowania realizacji Programów Ochrony Powietrza oraz przekazywania informacji na ten temat do odpowiednich organów administracji zostały zapisane w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska oraz w Rozporządzeniu MŚ z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych § 5 pkt 1 mówi, że w części wyszczególniającej ograniczenia i zadania wynikające z realizacji programu wskazuje się organy administracji właściwe w sprawach:

- przekazywania organowi określającemu program informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu ochrony powietrza;

- wydania aktów prawa miejscowego;
- monitorowania realizacji programu ochrony powietrza lub jego poszczególnych zadań.

W każdym z Programów powinna zatem znaleźć się informacja i wskazanie, których organów administracji dotyczy określony zakres obowiązków oraz jakie informacje powinny być przekazywane w związku z realizacją Programów Ochrony Powietrza.

Ponadto, w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska w Art. 94 ust. 2 mówi się, iż: zarząd województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska informację o programach ochrony powietrza, o których mowa w art. 91.

2a. Zarząd województwa, co 3 lata, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji programów ochrony powietrza, o których mowa w art. 91, począwszy od dnia wejścia w życie rozporządzenia w sprawie określenia programu ochrony powietrza do dnia zakończenia realizacji tego programu.

2b. Jeżeli realizacja programu ochrony powietrza jest zaplanowana na okres krótszy niż 3 lata, sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2a, zarząd województwa przedkłada najpóźniej 6 miesięcy po zakończeniu realizacji tego programu.

Aby zarząd województwa mógł przekazać ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji Programów, musi otrzymać odpowiednie informacje. Dane te muszą być rzetelne, sprawdzone i odpowiednio usystematyzowane, tak, aby można było stwierdzić, czy podejmowane działania przynoszą pozytywny efekt ekologiczny oraz aby można było oszacować jego wielkość.

Istotnym elementem umożliwiającym realizację postanowień Programu Ochrony Powietrza jest przeniesienie podstawowych założeń i kierunków działania wskazanych w Programie do wszystkich strategicznych dokumentów i polityk na szczeblu województwa, powiatów i gmin. Pozwala to na efektywne i sprawne współdziałanie odpowiedzialnych za jego realizację jednostek organizacyjnych oraz planowe i zachowawcze realizowanie przyszłych inwestycji.

Zbieranie i przekazywanie informacji na temat zadań zrealizowanych w celu poprawy jakości powietrza jest bardzo ważne dla:

- oceny uzyskanego efektu ekologicznego;
- kontroli, jak zamiany w emisji zanieczyszczeń wpływają na zmiany stężeń ponadnormatywnych, w tym wypadku stężeń pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P;
- kontroli, czy zaproponowane działania naprawcze są wystarczająco skuteczne w obszarach ponadnormatywnych stężeń, w tym wypadku stężeń pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P;
- przekazywania informacji do Unii Europejskiej o działaniach podjętych w celu zapobiegania nadmiernym zanieczyszczeniom;
- sporządzania bilansów emisji zanieczyszczeń powietrza w skali lokalnej jak i ogólnopolskiej.

Głównie władze lokalne mają kompetencje i mogą efektywnie przeciwdziałać naruszeniom standardów jakości środowiska, w tym powietrza, poprzez plany zagospodarowania przestrzennego, oceny oddziaływania na środowisko, pozwolenia na emisje, pozwolenia na budowę oraz lokalne uregulowania prawne np. zachęty finansowe skierowane do osób fizycznych.

W strefach, dla których zostały wykonane Programy Ochrony Powietrza, na większej ich części, nie występują przekroczenia stężeń zanieczyszczeń, ale tam również są wykonywane różne działania (termomodernizacje, remonty dróg i inne), których jednym z pozytywnych skutków jest obniżenie

stężeń na danym obszarze. Również w strefach, w których normy zanieczyszczeń powietrza są dotrzymane i nie ma wymogu opracowywania Programu Ochrony Powietrza, są realizowane różnorodne działania, inwestycje, które wpływają na poprawę jakości powietrza.

Informacja o tych pracach również powinna być zbierana i przekazywana odpowiednim organom, gdyż obniżenie emisji, a co za tym idzie obniżenie stężeń zanieczyszczeń na obszarach, na których normy stężeń zanieczyszczeń są dotrzymane, wpływa także na obniżanie stężeń w obszarach przekroczeń. Informacje takie są również niezbędne dla aktualizacji baz emisji.

Wszystkie samorządy powiatowe i gminne powinny być zatem objęte obowiązkiem przekazywania marszałkowi województwa informacji o działaniach i inwestycjach mających wpływ na jakość powietrza w strefie podkarpackiej.

Sprawozdania przedkładane przez prezydentów lub burmistrzów miast oraz starostów będą podstawą do monitorowania przez marszałka województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefach i w województwie.

W ramach realizacji Programu Ochrony Powietrza:

Zarząd województwa, jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i analizowanie informacji składanych przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast oraz starostów powiatów o stopniu realizacji zadań zapisanych w Programie;
- opracowywanie i przekazywanie co 3 lata informacji o realizacji Programu ministrowi właściwemu do spraw środowiska;
- wystąpienia poprzez Konwent Marszałków Województw RP oraz Związek Województw RP do Marszałka Sejmu, Kancelarii Rządu lub odpowiednich ministrów w sprawie wprowadzenia stosownych uregulowań prawnych, pozwalających na egzekwowanie działań zawartych w Programach Ochrony Powietrza (np. dotyczących zmiany systemu grzewczego w gospodarstwach domowych, obowiązku zmywania ulic przez zarządzającego drogą, wytyczenie stref ograniczonej emisji komunikacyjnej, określenie sposobu poboru opłat i kar) oraz opiniowanie projektów aktów prawnych;
- aktualizację Programów Ochrony Powietrza, ewentualną korektę kierunków działań i zadań;
- prowadzenie edukacji ekologicznej i promocji w zakresie:
- korzystania z transportu publicznego, ścieżek rowerowych, ruchu pieszego,
- wykorzystania ogrzewania proekologicznego, w tym alternatywnych źródeł energii, poszanowania energii,
- uświadamiania o zagrożeniach dla zdrowia, jakie niesie ze sobą spalanie odpadów w kotłowniach domowych.

Organ samorządu powiatowego (gminnego dla miast na prawach powiatu) jest zobowiązany do przekazywania organowi przyjmującemu Program informacji o wydawanych decyzjach administracyjnych zawierających informacje o emisji zanieczyszczeń do powietrza:

- pozwoleniach na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza,
- pozwoleniach zintegrowanych,
- decyzjach zobowiązujących do wykonywania pomiarów emisji,

- informacji o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy POŚ zgłoszeniach eksploatacji instalacji.

Ponadto jest zobowiązany do realizacji i przekazywania informacji dotyczących:

- inwestycji w zakresie drogownictwa,
- edukacji ekologicznej.

Zarządzający drogami w ramach realizacji Programu Ochrony Powietrza są zobowiązani do:

- realizacji zadań w zakresie inwestycji komunikacyjnych,
- przekazywania informacji o zrealizowanych inwestycjach,
- przekazywania prezydentowi miasta wyników przeprowadzanych w danym roku pomiarów natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach dróg (jeżeli są wykonywane).

Poniżej wskazano jaki powinien być zakres sprawozdań kierowanych do marszałka oraz jakie stosować wskaźniki.

Oprócz wykazania efektu ekologicznego, takie usystematyzowane informacje mogą w przyszłości służyć do wyboru najbardziej optymalnych (z punktu widzenia ekonomii i efektywności) działań naprawczych.

Sprawozdania przedkładane przez organ samorządu gminnego będą podstawą do monitorowania przez marszałka województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefie.

Realizacja Programu Ochrony Powietrza wymaga współpracy wielu organów administracji i instytucji. Konieczna jest, zatem możliwość bieżącej oceny realizacji Programu. W tym celu należy ściśle określić zakres kompetencji i zadań, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 59. Zakres kompetencji i zadań organów administracji w ramach realizacji POP.

Zadanie	Organ administracji	Przekazywana informacja	Dokument, z którego wynika zadanie	Organ odbiorczy
Program Ochrony Powietrza	Zarząd województwa	Informacja o uchwaleniu Programu Ochrony Powietrza	POŚ	Przekazanie ministrowi właściwemu do spraw środowiska w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref
	Sejmik województwa	-		-
	Organy samorządu powiatowego i gminnego	Opinia o POP w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały		Zarząd województwa

Zadanie	Organ administracji	Przekazywana informacja	Dokument, z którego wynika zadanie	Organ odbiorczy
Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Powietrza przekazywane przez organy samorządu gminnego*	Organ samorządu gminnego	Sprawozdania z realizacji działań zmierzających do obniżenia emisji z ogrzewania indywidualnego	POP	Zarząd województwa do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym
		Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego o włączaniu nowych inwestycji (budownictwo, przemysł) do sieci ciepłych, tam gdzie to możliwe, w innych przypadkach zapisy o ustalaniu zakazu stosowania paliw mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, w indywidualnych źródła ciepła w projektowanej zabudowie	Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	
	Zarządzający drogami	Roczny raport o zmianach w zakresie układu komunikacyjnego, wykonywanych pomiarach ruchu na terenie strefy	POP	
Organ samorządu powiatowego	Organ samorządu powiatowego	Roczny raport o nowych i zmienianych decyzjach i zgłoszenia dla instalacji na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, decyzjach zobowiązujących do pomiarów emisji		

Zadanie	Organ administracji	Przekazywana informacja	Dokument, z którego wynika zadanie	Organ odbiorczy
	WIOŚ	Informacja o nakładanych na podmioty gospodarcze karach za przekroczenia dopuszczalnych wielkości emisji substancji objętych POP	POŚ	Zgodnie uprawnieniami ustawowymi
Raport z realizacji Programu Ochrony Powietrza	Zarząd województwa	Okresowa analiza przebiegu realizacji POP i sprawozdanie z realizacji POP	POŚ	Minister właściwy do spraw środowiska, co 3 lata
Ocena skutków podjętych działań	WIOŚ	Coroczny raport: Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim	Obowiązki ustawowe	Informacja publiczna

*Roczny raport z realizacji POP należy wykonywać z wykorzystaniem poniższych wskaźników i ankiet dla poszczególnych rodzajów emisji

W celu przekazywania informacji o programie należy wykorzystać następujące wskaźniki realizacji programu w ciągu roku (w okresie sprawozdawczym):

Odnośnie emisji punktowej:

- liczba [szt.] i rodzaj obiektów energetycznych zmodernizowanych w celu poprawy sprawności cieplnej źródeł,
- zakres modernizacji [% ograniczenia emisji poszczególnych zanieczyszczeń],
- liczba [szt.] i rodzaj zainstalowanych, nowych urządzeń redukujących wielkość emisji pyłu [% redukcji, emisji pyłu],
- liczba [szt.] i rodzaj instalacji, z których wielkość emisji zanieczyszczeń została zredukowana wskutek zastosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) [% redukcji emisji pyłu],
- liczba podmiotów gospodarczych, dla których wydano nowe pozwolenia na emisję [szt.],
- sumaryczna wielkość emisji zanieczyszczeń z nowo uruchomionych instalacji [Mg/rok],
- liczba skontrolowanych emitorów przemysłowych opalanych paliwem stałym (węgiel, drewno, koks) [szt.],

Odnośnie emisji powierzchniowej:

- długość wybudowanych lub zmodernizowanych ciepłociągów [m],
- liczba nowych węzłów cieplnych [szt.],
- powierzchnia budynków (w podziale na nowo budowane i istniejące – jeżeli możliwe) podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej [m²],
- długość wybudowanych gazociągów [m],
- liczba nowych stacji redukcyjnych gazu [szt.],
- liczba przyłączy gazowych podłączonych dla celów grzewczych i bytowych [szt.],
- powierzchnia nowych budynków i lokali mieszkalnych ogrzewanych ze źródeł ciepła opalanych paliwem gazowym [m²],
- liczba zlikwidowanych kotłowni, palenisk domowych opalanych paliwem stałym (węgiel, koks) [szt.],
- powierzchnia oraz rodzaj obiektów (jednorodzinny, wielorodzinny, bloki) poddanych termomodernizacji (w tym wymiana stolarki okiennej) [m²],

Odnosnie emisji liniowej:

- długość dróg wybudowanych celem przeniesienia ruchu komunikacyjnego poza obszary miast lub ich centra [km],
- liczba [szt.] i rodzaj zmian w organizacji ruchu komunikacyjnego zwiększających płynność ruchu (przebudowy dróg, skrzyżowań, wprowadzanie osobnych pasów dla komunikacji miejskiej, skrzyżowania włączone do systemu sterownia ruchem),
- długość dróg poddanych modernizacji (naprawy, utwardzenia) [km],
- długość wybudowanych tras tramwajowych [km],
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych [m],
- liczba i rodzaj modernizacji dokonanych w taborze komunikacji miejskiej (np. wymiana taboru, wprowadzanie paliw niskoemisyjnych itp.) [szt.].

Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Marszałek Województwa Podkarpackiego powinien dokonywać co 3 lata szczegółowej oceny wdrożenia Programu Ochrony Powietrza dla strefy podkarpackiej, która powinna sugerować ewentualną korektę kierunków działań i poszczególnych zadań. Ocena powinna być poparta wynikami modelowania matematycznego, jako metody wspomagającej i uzupełniającej techniki pomiarowe.

Sprawozdania powinny obejmować wszystkie działania ujęte w harmonogramie rzeczowo-finansowym, które zostały zrealizowane. Należy przedstawić koszty podjętych działań, a także wskazać źródła ich finansowania. Załącznikami do przekazywanych sprawozdań rocznych muszą być:

- wyniki pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez odpowiednie jednostki, jeżeli były przeprowadzane w danym roku sprawozdawczym,
- uzasadnienie odstąpienia od realizacji działania naprawczego wraz z podaniem uwarunkowań ekonomicznych.

W celu usystematyzowanego przekazywania informacji o realizacji POP poniżej zamieszczono wzór sprawozdania dla poszczególnych rodzajów emisji.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Tabela 60. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej

Miasto/ dzielnica lub gmina/ adres	Długość nowo położonych gazociągów [m]	Długość nowo położonej cieci cieplnej [m]	Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.]	W tym wymienione na źródła [szt.]/ powierzchnia użytkowa lokalu [m ²]							Termomodernizacje ilości budynków [szt.]/ powierzchnia lokalu [m ²]	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]	Kod działania
				m.s.c.	gaz	elektryczne	olej	biomasa	węglowe retortowe	inne (jakie)					
.....															
ŁĄCZNIE:															

Tabela 61. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji liniowej

Miasto/ gmina/ adres	Nr drogi/ nazwa ulicy	Długość nowo wybudowanych odcinków [km]	Długość zmodernizowanych/ wyremontowanych odcinków [km]	Długość utwardzonych odcinków [km]	Długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych [m]	Długość uruchomionych linii autobusowych [m]	Długość nowo uruchomionych linii autobusowych [m]	Wymieniony tabor [szt.]	Długość ulic objętych strefą ograniczonego ruchu pojazdów [km]	Procent sygnalizacji świetlanych podłączonych do systemu sterowania ruchem [%]	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]	Kod działania
.....														
ŁĄCZNIE:														

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Tabela 62. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji punktowej.

Miasto/ gmina	Nazwa jednostki/ adres	Filtry odpylające		Liczba zlikwidowanych tradycyjnych kotłów węglowych [szt.]	W tym wymienione na źródła [szt.]/ powierzchnia użytkowa lokalu [m ²]							Wdrożenie BAT	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]	Kod działania
		liczba [szt.]	redukcja [%]		m.s.c.	gaz	elektryczne	olej	biomasa	węgłowe retortowe	inne (jakie)					
.....																
ŁĄCZNIE																

Tabela 63. Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań.

Miasto/ gmina/ adres	Kod działania	Opis działania	Opis realizacji w roku sprawozdawczym	Wskaźniki ilościowe dla realizacji działania	Wykonanie działania w roku sprawozdawczym [%]	Koszty [PLN]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny [Mg/rok]
.....								
ŁĄCZNIE								

Efekt ekologiczny działań naprawczych

Efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu możliwy do osiągnięcia po zastosowaniu wymiany pieca węglowego starego typu na piec nowszego typu na niskoemisyjne paliwo:

Tabela 64. Efekt ekologiczny wymiany pieca i zmiany paliwa

Efekt ekologiczny na 100 m ² ogrzewanej powierzchni mieszkalnej	Węgiel [kg PM10/rok]	Drewno [kg PM10/rok]	Węgiel [kg PM2,5/rok]	Drewno [kg PM2,5/rok]	Węgiel [kg B(a)P/rok]	Drewno [kg B(a)P/rok]
Zastosowanie koksu	105,47	55,87	59,34	55,14	20,22	33,43
Wymiana na piec olejowy	112,98	63,38	66,79	61,35	20,22	33,43
Wymiana na piec gazowy - gaz ziemny	114,58	64,98	68,71	62,95	20,22	33,43
Wymiana na piec gazowy - LPG	114,56	64,96	68,68	62,92	20,22	33,43
Wymiana na piec retortowy - ekogroszek	110,86	61,26	67,61	59,42	17,9	31,11
Wymiana na piec retortowy - pelety	114,24	64,64	68,31	62,62	20,22	33,43
Wymiana na ogrzewanie elektryczne	114,6	65	68,73	62,97	20,22	33,43
Przyłączenie do ciepła sieciowego	114,6	65	68,73	62,97	20,22	33,43

Oszczędność energii cieplnej możliwe do uzyskania przez poszczególne elementy termorenowacji i modernizacji.

Termomodernizacja budynków stanowi istotny element ograniczania zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania zarówno indywidualnego jak i zbiorowego. Wynika to ze zwiększenia izolacyjności budynku, dzięki czemu spada ilość ciepła koniecznego do ogrzania budynku. W przypadku budynków ogrzewanych indywidualnie termomodernizacja bezpośrednio wpływa na redukcję emisji proporcjonalnie do spadku zużycia ciepła.

Efekt ekologiczny przy wymianie stolarki okiennej związany z redukcją zanieczyszczeń szacowany jest na poziomie 10-15%, natomiast w przypadku ocieplenia ścian na 15-20%.

Poniżej w tabeli zebrano szacunkowy efekt ekologiczny wynikający z termomodernizacji budynków w zależności od stosowanego paliwa wyznaczony w oparciu o posiadane wskaźniki. Należy wziąć pod uwagę, iż efekt ten zależny jest również od sprawności źródła oraz wartości opałowej stosowanego w źródle paliwa i w niektórych przypadkach może być zawyżony.

Tabela 65. Efekt ekologiczny termomodernizacji

Paliwo	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)		Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)		Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)	
			(1)+(2)			(1)+(2)			(1)+(2)
	PM10 [kg/100m ²]			PM2,5 [kg/100m ²]			BaP [g/100m ²]		
Węgiel	11,46	17,19	32,08 8	5,728	8,591	16,03 7	2,02	3,03	5,66
Koks	0,913	1,37	2,558	0,783	1,175	2,192			
Olej	0,162	0,243	0,454	0,162	0,243	0,454			
Gaz	0,002	0,003	0,005	0,002	0,003	0,005			
Drewno	6,5	9,75	18,2	6,297	9,445	17,63 1	3,34	5,01	9,36
LPG	0,004	0,007	0,012	0,004	0,007	0,012			
Ekogroszek	0,374	0,561	1,047	0,355	0,533	0,995	0,23	0,35	0,65
Pelety	0,036	0,054	0,102	0,035	0,053	0,098			

Skuteczność poszczególnych metod czyszczenia jezdni dla obniżenia emisji PM10

Tabela 66. Skuteczność poszczególnych metod czyszczenia jezdni w odniesieniu do emisji PM10

Technika kontroli	Typ ulicy	Skuteczność (obniżenie emisji PM10)	Uwagi
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na 14 dni	Ulice lokalne	7%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	11%	
Zamiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem PM10 z częstotliwością raz na 14 dni	Ulice lokalne	16%	Średnio po 8,6 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	26%	
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na miesiąc	Ulice lokalne	4%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	4%	
Zamiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem PM10 z częstotliwością raz na miesiąc	Ulice lokalne	9%	Średnio po 8,6 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
	Główne arterie	9%	

Technika kontroli	Typ ulicy	Skuteczność (obniżenie emisji PM10)	Uwagi
Czyszczenie na mokro	Wszystkie ulice	do 100%	W celu uzyskania skuteczności 100% zakłada się całkowite wysuszenie drogi przed wznowieniem ruchu. W praktyce niemożliwe jest uzyskanie całkowitej redukcji emisji z unosu, ze względu na brak praktyki zamykania dróg na czas mycia na mokro

W poniższej tabeli zamieszczono wskaźniki efektywności czyszczenia jezdni w zależności od średniego dobowego ruchu i częstotliwości czyszczenia. Wielkość spadku emisji dotyczy całego czyszczonego odcinka jezdni, w ciągu miesiąca.

Tabela 67. Miesięczne obniżenie emisji pyłu PM10 w zależności od częstości czyszczenia jezdni

SDR \ Częstość czyszczenia	1/m-c	2/m-c	3/m-c	4/m-c	Liczba dni, po których emisja wraca do stanu początkowego
	obniżenie emisji [%]				
do 500	8	16	24	32	5
500-5000	7	11	17	23	3
5000-10000	3	7	11	15	2
>10000	2	3	5	7	1

Zamieszczone w powyższej tabeli współczynniki redukcji emisji określono dla 4 grup ulic, w zależności od wielkości średniego dobowego ruchu.

12. OGRANICZENIA

Realizacja POP wraz z PDK znajduje się głównie w zakresie działań władz samorządowych niższych szczebli oraz jednostek im podległych. Postawiona diagnoza istniejącego stanu jakości powietrza, na terenie strefy, wskazała na główne przyczyny występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. W największym stopniu na wysokość stężeń wpływają źródła zaliczane do tzw. „niskiej emisji”, czyli indywidualne systemy spalania paliw stałych w piecach i kotłach. Wskazane działania naprawcze mają na celu ograniczenie emisji z tych źródeł i osiągnięcie efektu ekologicznego poprawy jakości powietrza.

Na efektywną realizację tych działań wpływa wiele czynników jak np.:

- niska świadomość społeczeństwa w zakresie zanieczyszczenia powietrza i skutków zdrowotnych z tym związanych,
- przyzwolenie społeczne na spalanie odpadów w piecach domowych,
- wysokie koszty eksploatacyjne nowych urządzeń na paliwa gazowe, olejowe lub sieci ciepłowniczej,
- brak możliwości wpływania na działania podejmowane przez mieszkańców, poza czynnikiem finansowym, jako zachętą do wymiany starego źródła ciepła,
- brak rozwiązań prawnych w zakresie określenia jakości paliw stałych oraz standardów urządzeń, jakie mogą być stosowane w indywidualnych systemach grzewczych.

Tworzy to bariery dla jednostek realizujących działania naprawcze, mające na celu redukcję emisji powierzchniowej. Dodatkowym aspektem jest również brak bodźców ze strony państwa, które poprzez odpowiednią gospodarkę paliwową mogłoby wpływać na popyt na lepsze paliwa w sektorze komunalnym. Nie ma żadnych ograniczeń w stosowaniu najgorszych gatunków węgla w indywidualnych systemach grzewczych, a niska cena sprzyja popytowi na ten rodzaj paliwa, zwłaszcza wśród mniej zamożnej części społeczeństwa.

W odniesieniu do źródeł emisji liniowej również nie ma możliwości prawnych stosowania rozwiązań, które znalazły zastosowanie w Unii Europejskiej. Główne ograniczenia stoją przed wprowadzaniem stref ograniczonej emisji komunikacyjnej, ponieważ nie ma przepisów prawnych, które pozwalałyby samorządom lokalnym na wprowadzanie tego rodzaju działania.

Warto podkreślić, że bez wsparcia ze strony państwa (legislacyjnego, organizacyjnego i finansowego), realizacja założonych działań jest zdecydowanie utrudniona.

CZEŚĆ III – UZASADNIENIE ZAKRESU OKREŚLONYCH I OCENIONYCH ZAGADNIEŃ

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STUDIÓW I PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ OBSZARÓW OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA LUB STREF PRZEMYSŁOWYCH

Celem analizy dokumentów studiów i planów zagospodarowania przestrzennego jest określenie uwarunkowań, kierunków z nich wynikających i mających wpływ na aspekty ochrony powietrza. Wskazanie obowiązujących zapisów w zakresie uwarunkowań dla wybranych miast strefy podkarpackiej, zobrazuje możliwości i wytyczne stawiane przez gospodarkę przestrzenną, a mające wpływ na proponowane działania naprawcze.

Głównymi założeniami w ramach poprawy jakości powietrza są m.in.:

- rozbudowa lokalnych sieci gazowniczych,
- modernizacja sieci ciepłowniczych,
- poprowadzenie tras szybkiego ruchu transportowego o znaczeniu krajowym i regionalnym poza granicami miasta,
- termomodernizacje budynków zbiorowego mieszkania,
- zamiana tradycyjnego ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gaz, sieć ciepłownicza),
- wprowadzenie zieleni izolacyjnej wysokiej i niskiej.

Tabela 68. Założenia wynikające ze studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast powiatowych strefy podkarpackiej

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
Tarnobrzeg	„Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tarnobrzeg” uchwalone Uchwałą Rady Miasta Tarnobrzega nr XLIX/335/98 z dnia 28 stycznia 1998 r., zmienione Uchwałą Rady Miasta Tarnobrzeg nr XLII/844/2009 z dnia 26 listopada 2009	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie stosowania niskoemisyjnych nośników energii cieplnej w indywidualnych systemach grzewczych (100% dostęp do sieci gazowej na terenie miasta); - ograniczanie emisji z dużych źródeł spalania paliw (kotłownie PEC sp. z o.o. zlokalizowane w zabudowie miasta); - termomodernizacje budynków zbiorowego zamieszkania; - zapobieganie uciążliwości związanej z emisją zanieczyszczeń motoryzacyjnych (poprzez budowę obejścia drogowego, promowanie korzystania z komunikacji zbiorowej, budowę ścieżek rowerowych, wprowadzanie zieleni izolacyjnej).
Stalowa Wola	„Studium uwarunkowań i	- montaż urządzeń i instalacji skutecznie neutralizujących emisję substancji

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	<p>kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stalowa Wola” uchwalone Uchwałą Rady Miejskiej w Stalowej Woli nr XXXIV/483/05 21 stycznia 2005 r., zmienione ostatnio (po raz 8) Uchwałą Rady Miejskiej w Stalowej Woli nr IV/33/15 z dnia 23 stycznia 2015 r.</p>	<p>szkodliwych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedopuszczanie do lokalizacji nowych obiektów i urządzeń uciążliwych dla środowiska; - podjęcie działań na rzecz ograniczenia emisji z indywidualnych palenisk domowych i lokalnych kotłowni; - eliminacja z układu miejskiego tras szybkiego ruchu transportowego o znaczeniu krajowym i regionalnym i ich prowadzenie poza granicami miasta; - wprowadzenie zieleni izolacyjnej wysokiej i niskiej (ograniczającej skutki zanieczyszczeń gazami, spalinami); - zmniejszenie uciążliwości układu drogowego dla środowiska (m.in. eliminacja ruchu ciężkiego i tranzytowego z centralnego obszaru miasta oraz obszarów zabudowy mieszkaniowej, realizacja obwodnicy miasta Stalowej Woli w ciągu drogi krajowej nr 77, modernizacja istniejącego ciągu drogowego, rozbudowa infrastruktury kolejowej, wprowadzenie wydzielonych ciągów dróg rowerowych wzdłuż ulic głównych, powiatowych i krajowych); - przewiduje się stworzenie dodatkowych źródeł zasilania.
<p>Nisko</p>	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Nisko” uchwalone Uchwałą Rady Miejskiej w Nisku nr XXII/242/2000 z dnia 24 sierpnia 2000 r., ostatnio zmienione (po raz trzeci), Uchwałą</p>	<ul style="list-style-type: none"> - eliminacja transportu ciężkiego oraz tras ruchu tranzytowego w obrębie miasta; - stałe obniżanie emisji substancji szkodliwych z obiektów już istniejących; - nie dopuszczanie do tworzenia nowych obiektów stanowiących źródła zanieczyszczeń powietrza; - przeniesienie jak największych ilości zadań przewozowych na kolej; - ograniczenie popytu na transport samochodowy (pasażerski oraz towarowy); - maksymalne pozyskanie ciepła z magistrali

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	Rady Miejskiej w Nisku nr XIX/128/16 z dnia 18 marca 2016 r.	<p>ciepłowniczej EC Stalowa Wola – Nisko oraz rozbudowa istniejącego systemu ciepłowniczego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość pokrycia potrzeb mieszkańców gminy w kwestii zapotrzebowania na gaz, (dzięki przebiegającym przez gminę gazociągom wysokoprężnym o znaczeniu krajowym); - prowadzony jest system monitoringu powietrza przez WIOŚ, WSSE, zakłady przemysłowe; - przejście z ogrzewania paliwem stałym na ogrzewanie gazem w lokalnych kotłowniach i indywidualnych systemach grzewczych;
Mielec	„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mielca” uchwalone Uchwałą Rady Miejskiej w Mielcu Nr XX/158/2012 z dnia 28.09.2000 r., ostatnio zmienione (po raz 10) Uchwałą Nr XI/94/2015 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 11 września 2015 r.	<p>Ograniczenie emisji gazów i pyłów zanieczyszczających powietrze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja systemów ogrzewania; - stosowanie preferencji dla lokalizacji inwestycji o czystej technologii, - stosowanie prawnych instrumentów ograniczających uciążliwe oddziaływanie na środowisko, - lokalizowanie inwestycji w sposób uniemożliwiający naruszanie norm środowiska; - wprowadzenie zmian w stosowanych technologiach produkcji; - rozwój systemu ciągów i węzłów zieleni miejskiej; - wyznaczenie terenów z. zakazem zabudowy; - wprowadzenie nowego zadrzewienia, zakrzewienia oraz utrzymanie obecnego.
Kolbuszowa	„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie prawnych instrumentów w celu ograniczenia uciążliwości istniejących zakładów;

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	<p>przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa” uchwalone uchwałą Nr XXV/207/2000 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 czerwca 2000 r., zmienione ostatnio (po raz piąty) Uchwałą Nr LI/554/14 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 27 marca 2014 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja istniejącej sieci gazowej i elektro – energetycznej; - w obszarze śródmieścia ruch samochodowy powinien być ograniczony - planuje się zlokalizować ogólnodostępne parkingi na obrzeżach śródmieścia; symbolem graficznym - dążenie do modernizacji linii kolejowej relacji Rzeszów - Kolbuszowa – Tarnobrzeg; - wspomaganie modernizacji istniejących kotłowni węglowych; - dążenie do realizacji przełożenia drogi krajowej poza tereny zabudowane; - wszystkie kotłownie węglowe na obszarze miasta i gminy poddane zostaną przebudowie i modernizacji z paliwa stałego (węglowego) na gazowe lub płynne.
<p>Łańcut</p>	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łańcuta”, uchwalone Uchwałą Nr XXXVI/247/01 Rady Miasta Łańcuta z dnia 31 października 2001 r., zmienione (po raz drugi) Uchwałą Nr XX/146/2012 Rady Miasta Łańcuta z dnia 30 października 2012 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dąży się do przeznaczania większych powierzchni pod zieleni osiedlową w nowoprojektowanych osiedlach; - dąży się do eliminacji ruchu tranzytowego z miasta; - planuje się zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej; - planuje się budowę sieci dróg rowerowych oraz rozwój stref ruchu pieszego.
<p>Leżajsk</p>	<p>„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Leżajska”,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których zostanie stwierdzony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	<p>uchwalone Uchwałą Rady Miasta Leżajska Nr XII/99/99 z dnia 15 grudnia 1999 r., zmienione ostatnio (po raz ósmy) Uchwałą Nr V/15/15 Rady Miejskiej w Leżajsku z dnia 27 marca 2015 r.</p>	<p>przepisów o ochronie środowiska, z wyłączeniem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - postanowiono zaopatrzyć systemy infrastruktury technicznej w ciepło ze źródeł pozwalających zminimalizować emisję zanieczyszczeń do powietrza (niską emisję).
Lubaczów	<p>„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Lubaczowa”, uchwalone Uchwałą Rady Miejskiej w Lubaczowie Nr 103/XXIX/2001 z dnia 28 września 2001 r. ze zmianą nr 1 uchwaloną Uchwałą Rady Miasta Lubaczowa Nr 716/LII/2010 z dnia 10 września 2010 r., ostatnio zmienione (po raz drugi) Uchwałą Nr 128/XV/2015 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 26 listopada 2015 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie obwodnicy miasta – zmniejszenie natężenia ruchu pojazdów w centrum; - zalesienie części terenów rolnych; - objęcie gazyfikacją całości terenów zainwestowania miejskiego – zmniejszenie niskiej emisji związanej ze spalaniem paliw stałych.
Przeworsk	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeworsk”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dążenie do ograniczenia emisji lokalnych palenisk węglowych – wsie gminy Przeworsk są zgazyfikowane; - wprowadzenie warunku realizacji inwestycji usług i przetwórstwa rolnego stosujących ekologiczne źródła ciepła i energii oraz

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	<p>zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy w Przeworsku Nr XX/64/99 z dnia 10 Listopada 1999r., zmienione Uchwałą Nr XVIII/93/2008 Rady Gminy w Przeworsku z dnia 7 listopada 2008 r.</p>	<p>warunku stosowania urządzeń zmniejszających skutki emisji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie lokalnej koncentracji zanieczyszczeń jako skutków komunikacji samochodowej i wykonanie ekranów zieleni oraz rozbudowa systemu drogowego komunikacji ponadlokalnej; - planuje się poprowadzić transport z toksycznymi środkami przemysłowymi drogami publicznymi z wyłączeniem dróg obudowanych budynkami mieszkalnymi.
Jarosław	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jarosław”, zatwierdzone Uchwałą Nr VIII/89/2012 Rady Gminy Jarosław z dnia 21 Listopada 2012 Roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - planuje się sukcesywnie zastępować dotychczasowe źródła energii źródłami charakteryzującymi się niskimi wskaźnikami emisyjnymi (energia elektryczna, gaz, olej opałowy, alternatywne źródła energii itp.); - w latach 2001-2020 planuje się zalesić w gminie Jarosław 220 ha;
Dębica	<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Dębica – 2010”, Zatwierdzone Uchwałą Nr XLI/320/98 Rady Miejskiej W Dębicy Z Dnia 16 Czerwca 1998 R., Zmienione Ostatnio (Po Raz Szósty) Uchwałą Nr X/100/2015 Rady Miejskiej W Dębicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykluczenie lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w przepisach ochrony środowiska lub ich dopuszczenie pod warunkiem zainstalowania urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem w trakcie prowadzonej działalności i w przypadku ewentualnych awarii; - ustalanie sposobu ogrzewania obiektów w sposób niepogarszający stanu środowiska; - systematyczne modernizowanie i podnoszenie sprawności istniejących ciepłowni, z przejściem na takie paliwa jak: gaz ziemny, olej opałowy, wody geotermalne lub wzbogacony węgiel kamienny wysokiej jakości;

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	Z Dnia 21 Września 2015 R.	<ul style="list-style-type: none"> - likwidowania kotłowni lokalnych, poprzez podłączanie się do sieci miejskiej lub ich wymianę na kotłownie gazowe lub olejowe; - tworzenie dogodnych warunków dla zalesiania gruntów o najniższej przydatności produkcyjnej;
Ropczyce	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ropczyce”, zatwierdzone Uchwałą nr XL/402/2001 Rady Miejskiej w Ropczycach z dnia 28 grudnia 2001r., zmienione Uchwałą Nr XXX/309/12 Rady Miejskiej w Ropczycach z dnia 30 listopada 2012 roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - planuje się zakończenie prac gazyfikacyjnych wszystkich miejscowości wchodzących w skład gminy - planuje się modernizację kotłowni Zakładów Magnezytowych (zmiana jej ogrzewania z węgla na gaz ziemny); w kolejnych latach będzie się likwidować poszczególne kotłownie opalane paliwem stałym poprzez podłączanie ich do systemu zasilanego z ciepłowni Zakładów Magnezytowych; - planuje się wymieniać istniejące kotłownie opalane paliwem stałym na opalane paliwem gazowym lub innymi paliwami nie zanieczyszczającymi środowiska; - planuje się eliminację ruchu tranzytowego z centralnego obszaru miasta Ropczyc, poprzez budowę dróg o charakterze obwodnicowym; - planuje się przeprowadzenie dróg krajowych z ominięciem centrum (zmniejszenie ilości spalin w centrum); - planuje się rozwój i modernizację systemów ogrzewania miasta (w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza – wdrażanie nowych technologii w zakresie spalania paliw oraz stosowanie paliw ekologicznych);
Strzyżów	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Strzyżów”, zatwierdzone Uchwałą Rady Miejskiej Strzyżów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - w celu zmniejszenia emisji do atmosfery zanieczyszczeń powstających w wyniku ogrzewania budynków planuje się: rozwój sieci ciepłowniczej (planuje się zapewnić dostawę ciepła zarówno do pojedynczych obiektów usługowych jak i zespołów mieszkalnych), umożliwić w większym niż dotychczas stopniu wykorzystanie gazu do celów grzewczych zarówno przez odbiorców indywidualnych jak i w systemach centralnego

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	nr XXXVI/291/01 z dnia 13 grudnia 2001r.	<p>ogrzewania, planuje się także wprowadzić promocje energooszczędnych form budownictwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> - planuje się zmniejszyć emisję spalin poprzez: zagospodarowanie otoczenia drogi Rzeszów-Jasło w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie ruchu samochodowego na otoczenie (ekrany, zieleń izolacyjna, budynki nieprzeznaczone na pobyt ludzi), budowę obwodnicy Strzyżowa, budowę ścieżek rowerowych, rozbudowę i modernizację układu drogowego w kierunku eliminacji ruchu tranzytowego z centrum miasta, tworzeniu ułatwień dla ruchu pieszego, tworzeniu systemu zachęt do korzystania z komunikacji kolejowej w celach turystyczno-rekreacyjnych (różnego typu zniżki i ulgi); - planuje się modernizację istniejących zakładów w kierunku minimalizacji ilości emitowanych zanieczyszczeń; - dopuszczenie lokalizacji nowych zakładów tylko na terenach wyznaczonych do tego celu w planach miejscowych i pod warunkiem zastosowania optymalnych rozwiązań technicznych w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń;
Jasło	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Jasła”, zatwierdzone Uchwałą Nr XX1189/95 z dnia 28 grudnia 1995 r., zmienione Uchwałą Nr LV/478/2009 Rady Miejskiej Jasła z dnia 10 grudnia 2009 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie udziału spalin poprzez budowę obwodnic miasta oraz przebudowę istniejącej sieci komunikacyjnej; - na terenach nieobjętych obsługą przez miejski system ciepłowniczy zaopatrzenie w ciepło będzie realizowane z lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwami ekologicznymi (np.: gazem przewodowym, gazem płynnym, olejem opałowym o niskiej zawartości siarki, energią elektryczną); - planuje się zapewnić powszechny dostęp do gazu ziemnego, - planuje się spopularyzować energię ze źródeł odnawialnych; - modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków;

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
		<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie luk w zabudowie (umożliwiających ruchy mas powietrznych); - planuje się rozszerzenie zbiorowisk roślinnych, szczególnie leśnych, pochłaniających zanieczyszczenia.
Brzozów	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzozów”, zatwierdzona Uchwałą Nr XXIV/256/2001 Rady Miejskiej w Brzozowie z dnia 26 kwietnia 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - redukcja zanieczyszczeń powietrza pochodzących z zakładów usługowych i produkcyjnych, np.: modernizacja zakładów w kierunku minimalizacji ilości emitowanych zanieczyszczeń, dopuszczenie lokalizacji nowych zakładów tylko na terenach wyznaczonych do tego w studium i w planach miejscowych; - redukcja zanieczyszczeń powietrza powstających w paleniskach domowych, np.: rozbudowa systemu zaopatrzenia w gaz (zwiększenie wykorzystania gazu dla celów grzewczych), redukcja zużycia ciepła w budynkach (kontynuowanie na terenach gminy Brzozów skoncentrowanych form zabudowy mieszkaniowej oraz wykorzystywanie oszczędnych energetycznie materiałów budowlanych na terenie całej gminy, a także promocja energooszczędnych form budownictwa); - regulacja zanieczyszczeń powietrza powodowanych przez transport samochodowy, np.: eliminacja ruchu tranzytowego z najbardziej zabudowanych terenów gminy (dzięki rozbudowie i modernizacji układu drogowego), minimalizowanie negatywnego oddziaływania ruchu samochodowego na otoczenie drogi wojewódzkiej Domaradz – Sanok w (ekrany, zieleń izolacyjna, budynki nieprzeznaczone na pobyt ludzi), redukcja ilości przejazdów samochodowych na terenie gminy, budowa ścieżek rowerowych, tworzenie ułatwień dla ruchu pieszego; - zwiększenie wykorzystania „czystej” energii wiatrowej.
Krosno	„Studium	- modernizacja przemysłu i reorganizacja sieci

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	<p>Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna”, zatwierdzona Uchwałą Nr LIX/1340/14 Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r.</p>	<p>monitoringu jakości powietrza;</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja systemu ogrzewania miasta (zwiększenie udziału gazu ziemnego i węgla o obniżonej zawartości siarki); - modernizacja układu komunikacyjnego miasta; - rozwój transportu zbiorowego, ruchu rowerowego i pieszego (budowa ścieżek rowerowych i tras pieszych, elektryfikacja linii kolejowej, rozwój komunikacji autobusowej w mieście); - redukcja zanieczyszczeń powietrza pochodzących z działalności gospodarczej prowadzonej poza dzielnicą przemysłową w kierunku redukcji zanieczyszczeń powietrza; - redukcja ilości i długości przejazdów samochodowych generowanych przez tę działalność.
Sanok	<p>„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sanoka”, zatwierdzone Uchwałą Nr XV/109/99 Rady Miasta Sanoka z dnia 29 czerwca 1999, zmienione Uchwałą Nr XVII/151/11 Rady Miasta Sanoka z dnia 15 listopada 2011r. (druga zmiana)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dążenie do budowy elektrociepłowni gazowej i wykorzystania jej jako źródła ciepła; - dążenie do modernizacji i likwidacji lokalnych kotłowni węglowych lub przejście na opał ekologiczny (gaz, olej lekki); - włączanie kolejnych osiedli mieszkaniowych do sieci ciepłowniczej; - termomodernizacja budynków komunalnych oraz budownictwa mieszkaniowego; - rozbudowa sieci rozdzielczej średnio- i niskoprężnej, szczególnie na nowych obszarach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową; - niedopuszczenie do lokalizacji obiektów uciążliwych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - ograniczanie uciążliwości istniejących obiektów przemysłowych i komunalnych; - rozbudowa systemu dróg i ulic (ograniczenie lokalnej koncentracji zanieczyszczeń powietrza związanych z ruchem

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
		samochodowym); - modernizacja technologii w zakładach mięsnych (ograniczanie odorów); - ograniczanie uciążliwości kotłowni szpitalnej poprzez utrzymywanie wysokosprawnych urządzeń. ,
Przemysł	„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przemysła”, uchwalone Uchwałą Rady Miejskiej w Przemysłu Nr 26/2006 z dnia 23 lutego 2006r.	- stopniowe przekształcanie mieszkań na parterach budynków położonych bezpośrednio przy ulicach, dla których przekroczone są normy zanieczyszczenia powietrza, na lokale usługowe nieuciążliwe w myśl przepisów o ochronie środowiska; - obowiązek oddzielenia budynków mieszkalnych od dróg głównych pasem zieleni izolacyjnej lub obiektów usługowych eliminujących zanieczyszczenia powietrza; - ograniczenie uciążliwości istniejących obiektów i niedopuszczenie do lokalizacji nowych, które mogłyby oddziaływać negatywnie na stan powietrza; - na obszarach miasta, gdzie nie przewiduje się podłączenia do sieci ciepłowniczej - wymagane ogrzewanie z wykorzystaniem paliw niezanieczyszczających środowiska (np. gaz); - odciążanie centrum poprzez realizację obejść drogowych i wyeliminowanie ruchu tranzytowego;
Lesko	„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Lesko”, uchwalone Uchwałą Nr XVIII/168/2000 Rady Miejskiej w Lesku z dnia 5	- wyposażenie obiektów infrastruktury technicznej w urządzenia w pełni zabezpieczające przed przedostawaniem się ponadnormatywnych ilości zanieczyszczeń do powietrza; - kształtowanie enklaw zieleni izolacyjnej i rekreacyjnej; - planuje się projektowanie i realizowanie ścieżek rowerowych; - planuje się doprowadzenie sieci rozdzielczej

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Obszar	Uchwała	Uwarunkowania, założenia
	października 2000 r., zmienione ostatnio (po raz drugi) Uchwałą Nr XXV/194/12 Rady Miejskiej w Lesku z dnia 18 września 2012r.	gazu do wszystkich gospodarstw domowych w gminie poprzez bieżącą rozbudowę sieci w zależności od aktualnych potrzeb oraz zapewnienie bezawaryjnych dostaw gazu odpowiedniej jakości.

14. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA I EKOLOGICZNA INSTALACJI I URZĄDZEŃ

Wykonana na potrzeby niniejszego dokumentu analiza jakości powietrza w strefie podkarpackiej oparta została o wyniki inwentaryzacji poszczególnych typów źródeł emisji, które zostały zestawione w odrębne bazy danych. Przygotowane zestawienia dotyczyły źródeł emisji: punktowej, liniowej, powierzchniowej, rolniczej (uprawy i hodowla), oraz źródeł emisji niezorganizowanej wynikającej z wydobywania i przetwórstwa kopalin. Zebrane i usystematyzowane dane na temat emitatorów występujących na terenie województwa wraz z dokładną charakterystyką dotyczącą zakresu oddziaływania pozwoliły na określenie wielkości emisji analizowanych substancji. Pozyskane w ten sposób dane zostały wykorzystane na potrzeby modelowania matematycznego stanu jakości powietrza atmosferycznego.

14.1. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA PUNKTOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

W ramach inwentaryzacji źródeł emisji punktowej zestawione zostały duże instalacje spalania paliw oraz źródła technologiczne mające znaczny udział w emitowaniu zanieczyszczeń. Emisja ta uzależniona jest m.in. od stosowanego procesu technologicznego, ilości, charakterystyki i stanu technicznego stosowanych urządzeń, ilości, jakości i rodzaju zużywanych paliw oraz lokalizacji instalacji będących źródłem emisji.

W efekcie wykonanych prac zebrano i usystematyzowano informacje dotyczące jednostek organizacyjnych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej, które emitują zanieczyszczenia do atmosfery. W tym celu posłużono się danymi zawartymi w bazie Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami skąd pozyskano informacje na temat istniejących instalacji, ich charakterystyki i parametrów emitatorów. Zebrane dane zostały dodatkowo zweryfikowane i uzupełnione o informacje zgromadzone przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w ramach prowadzonego systemu opłat za korzystanie ze środowiska. W trakcie analizy dostępnych zasobów zauważono, że dane na temat instalacji często nie są kompletne i wystarczająco szczegółowe na potrzeby Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej. W związku z tym dokonane zostały czynności polegające na uzupełnieniu brakujących informacji (tu posłużono się bazą pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych) m.in. na temat geolokalizacji zakładów czy wielkości emisji pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, gdyż frakcje te nie podlegają osobnej ewidencji, a informacje na temat pyłów zgromadzone są w postaci danych o pył całkowitym emitowanym przez instalacje.

Zebrane w wyniku wykonanej inwentaryzacji dane wskazują, że na terenie strefy podkarpackiej zlokalizowanych jest 1009 źródeł spalania energetycznego (kotły i piece) oraz innych źródeł, w wyniku funkcjonowania których następuje uwalnianie do powietrza m.in. pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i B(a)P.

Największy udział pod względem emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} na obszarze strefy podkarpackiej w 2015r. miały: Kronospan Mielec Sp. z o.o., Drukarnia „JASŁO”- Kosiba Sp.j., O-IProdukcja Polska S.A. Zakład Produkcyjny Jarosław. W przypadku emisji B(a)P najbardziej emisyjnymi jednostkami okazały się zakłady: PGNiG S.A. w Warszawie Oddział w Sanoku, HORTINO Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Leżajsk Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jasle, Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego "Stomil Sanok" S.A.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

W poniższych tabelach zestawiono 20 instalacji zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej charakteryzujących się najwyższą wielkością emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P.

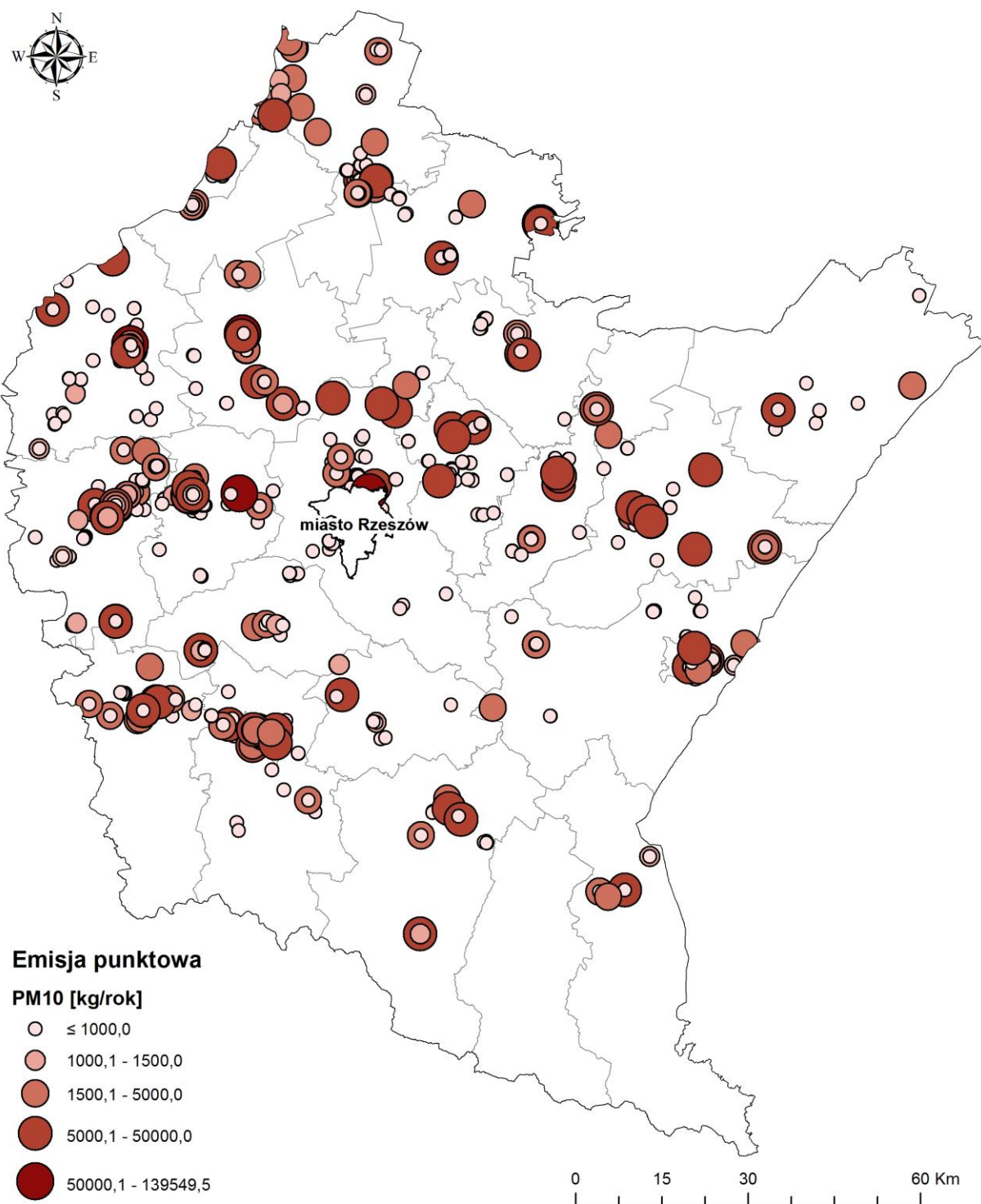
Tabela 69. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 na obszarze strefy podkarpackiej

Nazwa zakładu	Gmina/Miasto	PM10 [Mg/rok]	PM2,5 [Mg/rok]
Kronospan Mielec Sp. z o.o.	Mielec	270,90	199,46
DRUKARNIA "JASŁO" - Kosiba Sp. j.	Jasło	179,94	143,95
O-I Produkcja Polska S.A. Zakład Produkcyjny Jarosław	Jarosław	94,33	75,47
Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego "Stomil Sanok" S.A.	Sanok	77,30	61,84
Federal-Mogul Gorzyce	Gorzyce	73,65	58,92
Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA w Wysokim Mazowieckim Oddział "RESMLECZ" w Trzebowniku	Trzebownik	65,27	52,21
Armatoora Spółka Akcyjna	Nisko	63,46	50,77
Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego "PEKTOWIN" S.A.	Jasło	60,01	48,00

Tabela 70. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej B(a)P na obszarze strefy podkarpackiej

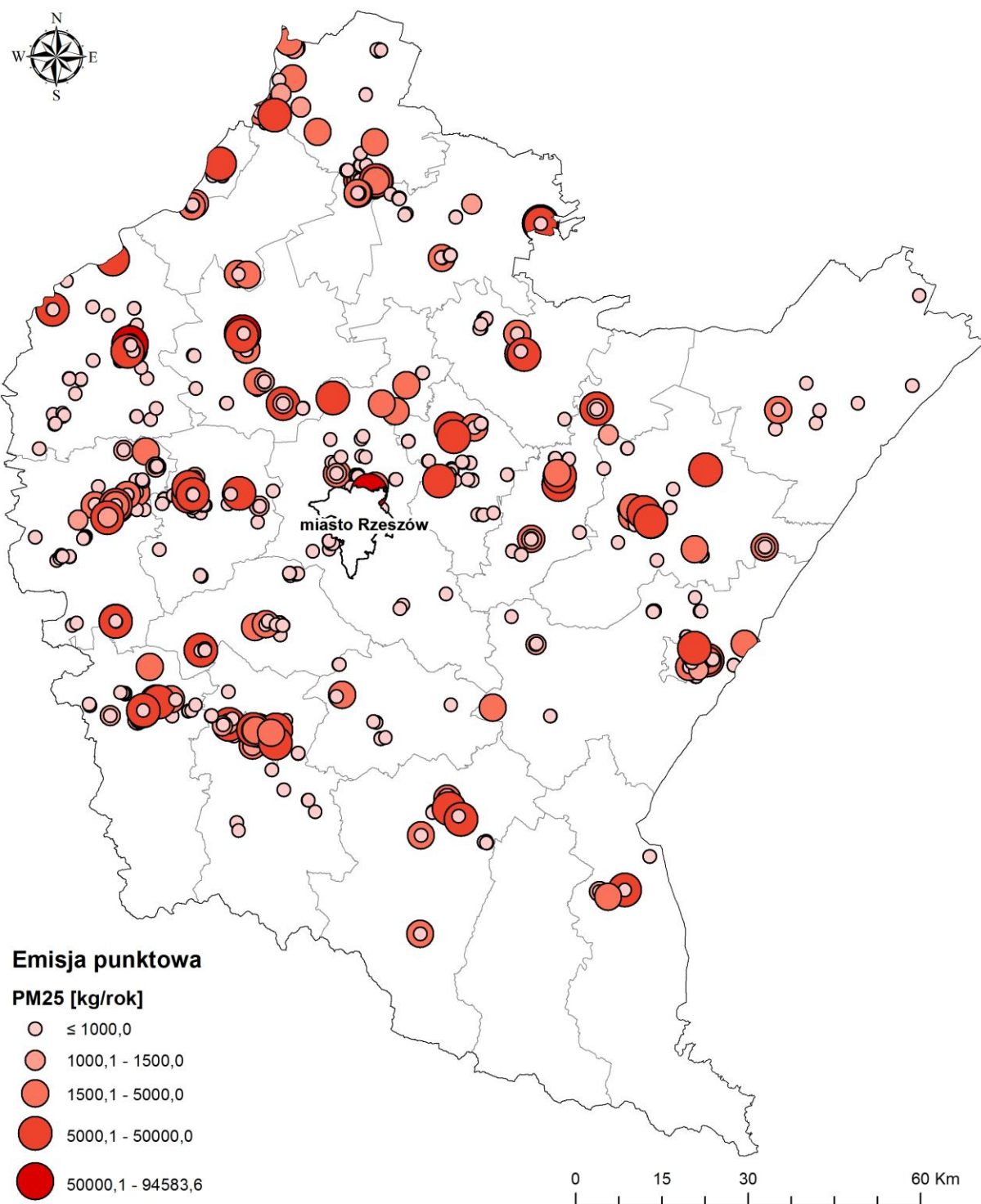
Nazwa zakładu	Gmina/Miasto	B(a)P [Mg/rok]
PGNiG SA w Warszawie Oddział w Sanoku	Przemysł	0,095
HORTINO Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Leżajsk Sp. z o.o.	Leżajsk	0,088
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jaśle	Jasło	0,066
Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego "Stomil Sanok" S.A.	Sanok	0,061
FENICE Poland Sp. z o.o. Jednostka Operatywna Podkarpacie na terenie BWI Poland Technologies Sp. z o.o. Oddział w Krośnie	Krosno	0,010

Rozkład przestrzenny źródeł emisji punktowej pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej przedstawiony został na poniższych rysunkach.

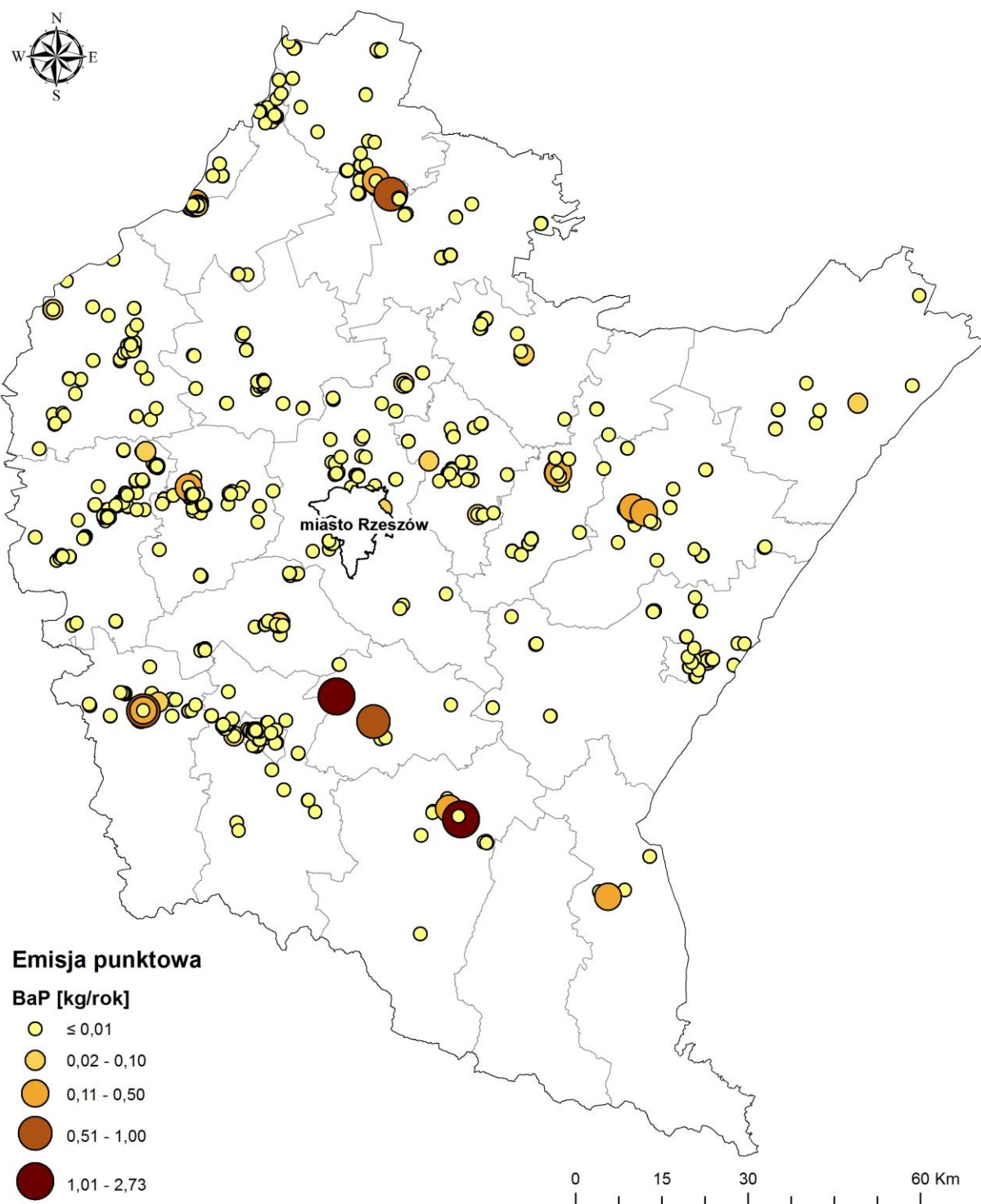
Rysunek 37. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM10 na terenie strefy podkarpackiej⁸⁷

⁸⁷ Źródło: opracowanie własne

Rysunek 38. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM_{2,5} na terenie strefy podkarpackiej⁸⁸

⁸⁸ Źródło: opracowanie własne

Rysunek 39. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie strefy podkarpackiej⁸⁹

⁸⁹ Źródło: opracowanie własne

14.2. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNO- EKOLOGICZNA POWIERZCHNIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

Źródła emisji powierzchniowej obejmują szereg indywidualnych systemów grzewczych małej mocy. Wykonana inwentaryzacja polegała na przeanalizowaniu zasięgu systemów ciepłowniczych oraz systemów dystrybucji gazu do celów grzewczych na tle obszarów zabudowy każdej gminy i miasta zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej. Analiza obszarów zabudowanych objęła w szczególności informacje na temat:

- liczby ludności według faktycznego miejsca zamieszkania, w podziale na dzielnice lub obszary bilansowe wyznaczone przez osiedla czy umowny podział miast,
- wielkości zapotrzebowania na ciepło niezbędne do wygenerowania z różnych nośników energii takich jak: węgiel, olej, gaz, drewno, inne np.: elektryczne,
- systemów ciepłowniczych oraz systemów zasilania i wykorzystania gazu do celów grzewczych, w celu określenia dostępności tych mediów w danych obszarach zabudowy.

Dla każdego rodzaju paliwa zostało określone zapotrzebowanie na ciepło na podstawie wskaźnika uzależnionego od ilości mieszkańców w danej gminie czy mieście. Sposób pokrycia zapotrzebowania na ciepło został określony na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów ogólnodostępnych: planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, planów i programów opisujących infrastrukturę komunalną, a także danych z GUS odnośnie pokrycia zapotrzebowania na ciepło przez miejską sieć ciepłowniczą, sieć gazową i sposób wykorzystania gazu.

Wykonane analizy oparte na powyższych danych pozwoliły przyjąć, że wielkość zapotrzebowania na ciepło dla województwa podkarpackiego kształtuje się na poziomie 27 GJ/osobę×rok.

Wielkości emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania poszczególnych rodzajów substancji wyznaczono na podstawie wzoru:

$$E = Z_c \times L \times w_E \times 10^{(-6)}$$

gdzie:

- E – emisja zanieczyszczeń [Mg/rok]
- w_E – wskaźnik emisji zróżnicowany dla zanieczyszczenia i paliwa [g/GJ]
- Z_c – średnie zapotrzebowanie na ciepło [GJ/ osobę×rok]
- L – liczba ludności zamieszkująca na danym obszarze bilansowym [osoba]

Wykonane obliczenia oparte zostały na średnich wskaźnikach emisyjnych przyjętych dla obszaru Europy zgromadzonych w „The EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2013”.

Tabela 71. Wartości wskaźników emisji dla różnych rodzajów paliw (źródło danych: EMEP/EEA Raport techniczny 12/2013)⁹⁰

	Gaz ziemny	Węgiel kamienny	Drewno	Olej opałowy
PM10 [g/GJ]	1,2	404	760	1,9
PM2,5 [g/GJ]	1,2	398	740	1,9
B(a)P [g/GJ]	$5,6 \times 10^{-7}$	0,23	0,121	$8,0 \times 10^{-5}$

⁹⁰ Źródło: EMEP Technical Report 2013 1.A.4.a.i, 1.A.4.b.i, 1.A.4.c.i, 1.A.5.a Small combustion

Zapotrzebowanie na energię ciepłą na obszarze strefy podkarpackiej pokrywane jest przez:

- miejskie sieci ciepłownicze – zakłady energetyki ciepłej, przedsiębiorstwa usług komunalnych,
- kotłownie lokalne,
- kotłownie i indywidualne systemy grzewcze w budynkach mieszkalnych.

Sieć ciepłownicza

Łączna długość sieci ciepłowniczej na terenie całego województwa w 2014r.⁹¹ wyniosła 987,9 km z czego na terenie miast znalazło się 890,6 km, podczas gdy na obszarach wiejskich łączna długość sieci ciepłowniczej mierzyła zaledwie 97,3 km. Długość sieci przesyłowej na terenie województwa wyniosła 611,3 km, przy czym 544,9 km sieci położone było w obrębie miast, a 66,4 km na obszarach wiejskich. W tym samym roku ilość scentralizowanych kotłowni grzewczych znajdujących się na obszarze miast województwa podkarpackiego wyniosła 1021, a na obszarach wiejskich 530 dając łącznie 1551 obiektów w skali całego obszaru. Sprzedaż energii ciepłej za pośrednictwem sieci dystrybucyjnych w 2014r. zamknęła się na poziomie 5260,3 TJ przy czym na obszarze miast wartość ta wyniosła 5131,9 TJ, a na obszarach wiejskich 128,4 TJ.

W odniesieniu do danych z lat 2010-2013 długość sieci przesyłowej energii ciepłej na terenie województwa podkarpackiego zmalała o 22%. Fakt ten wynika z ekonomicznych aspektów ogrzewania obiektów za pomocą sieci ciepłych. Przesył energii ciepłej wiąże się bowiem ze stratami ciepła rosnącymi w miarę wzrostu odległości przesyłu, a minimalizacja strat i optymalizacja procesu dystrybucji energii ciepłej wymaga znacznych nakładów finansowych.

Tabela 72. Długość przesyłowej sieci ciepłowniczej w latach 2010-2014 na obszarze województwa podkarpackiego.⁹²

Długość sieci przesyłowej [km]	2010	2011	2012	2013	2014
	783,9	658,3	651,7	611,1	611,3

Tabela 73. Charakterystyka przesyłowej sieci ciepłowniczej na terenie strefy podkarpackiej w 2012r.⁹³

Powiat	Długość sieci ciepłej przesyłowej w 2012r. [km]
bieszczadzki *	13,4
brzozowski	3,0
dębicki	34,7
jarosławski	28,4
jasielski *	35,5
kolbuszowski	2,1
krośnieński	27,7
leski *	2,2
leżajski	20,6

⁹¹ Źródło: dane GUS za 2014r.

⁹² Źródło: <http://www.monitoruj.podkarpackie.pl> oraz dane GUS za 2014r.

⁹³ Źródło: <http://www.monitoruj.podkarpackie.pl>

Powiat	Długość sieci ciepłej przesyłowej w 2012r. [km]
lubaczowski	5,2
łańcucki	11,2
m.Krosno	16,0
m.Przemyśl	34,6
m.Tarnobrzeg	35,9
mielecki	62,4
nizański	0,7
przemyski	8,1
przeworski	13,6
ropczycko-sędziszowski	22,1
rzeszowski	10,8
sanocki	27,1
stalowowolski	75,3
strzyżowski	2,1
tarnobrzeski	22,5

Dane charakteryzujące długość przesyłowej sieci ciepłowniczej w odniesieniu do powiatów strefy wskazują, że powiaty nizański, kolbuszowski strzyżowski i leski w 2012r. cechowały się najmniejszą długością instalacji służącej do przesyłania energii cieplnej, podczas gdy powiaty stalowowolski, mielecki, Tarnobrzeg powiat grodzki i jasielski posiadały najdłuższy układ sieci przesyłowej.

Największymi właścicielami sieci ciepłowniczych w regionie są:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Rzeszów Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Mielec,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Tarnobrzeg,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Stalowa Wola,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Dębica,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Przemyślu Sp. z o.o.
- Sanockie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. Nowa Dęba,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Ustrzyki Dolne,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej- Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o.o.,
- Orion Engineered Carbons Sp. z o.o. Jasło,
- Miejskie Przedsiębiorstwo gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Jasło,

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Ropczycach Sp. z o.o.,
- Ciepłownia Łańcut Sp. z o.o.,
- Lotos Jasło S.A. Jasło,
- Zakłady Chemiczne ORGANIKA SARZYNA S.A
- ENESTA Sp. z o.o. Stalowa Wola,
- Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego Stomil Sanok S.A.,
- Rafineria Nafty Jedlicze S.A.,
- Zakład Tworzyw Sztucznych GAMRAT S.A. Jasło,
- Elektrociepłownia Mielec Sp. z o.o. Mielec,
- Przedsiębiorstwo Termicznej Utylizacji Odpadów RA-TAR Sp. z o.o. Tarnobrzeg,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Nowa Sarzyna Sp. z o.o.,
- Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. Leżajsk,
- Zakład Energetyki Ciepłej Sędziszów Sp. z o.o. Sędziszów Małopolski,
- Energetyka Wisłosan Sp. z o.o. Nowa Dęba,

Sieć gazowa

Sieć gazowa na terenie strefy podkarpackiej skupiona jest głównie na obszarach miejskich i terenach do nich przyległych. Poza obszarami miejskimi ogrzewanie gospodarstw poprzez paliwo gazowe odbywa się najczęściej na zasadzie dowozu gazu do indywidualnych zbiorników gazowych stanowiących źródła zasilania instalacji grzewczych. Strukturę występowania sieci gazowniczej w odniesieniu do poszczególnych powiatów zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 74. Charakterystyka wykorzystania sieci gazowej w powiatach strefy podkarpackiej⁹⁴

Powiat	Długość sieci gazowej ogółem [km]	Czynne przyłącza do budynków [szt.]	Odbiorcy gazu z sieci [tys.]	Zużycie gazu z sieci [tys. m ³]	Zużycie gazu sieci [osoba/m ³]	Sieć rozdzielcza [na 100 km ² w km]
bieszczadzki	6,7	37	0,0	23,9	1,1	0,4
brzozowski	793,7	15 002	14,2	5 771,2	87,1	135,9
jasielski	1 216,5	24 697	28,7	13 042,3	113,2	137,0
krośnieński	1 182,0	27 057	26,8	13 683,6	122,2	120,3
leski	151,6	2 012	1,6	937,6	35,0	17,5
sanocki	752,8	15 665	23,1	8 930,3	93,0	55,7
Krosno	242,6	7 525	16,7	8 772,6	186,1	523,0
jarosławski	1 155,7	22 381	26,4	14 348,5	117,6	90,4

⁹⁴ Źródło: dane GUS za 2014r.

Powiat	Długość sieci gazowej ogółem [km]	Czynne przyłącza do budynków [szt.]	Odbiorcy gazu z sieci [tys.]	Zużycie gazu z sieci [tys. m ³]	Zużycie gazu sieci [osoba/m ³]	Sieć rozdzielcza [na 100 km ² w km]
lubaczowski	480,8	7 997	7,1	4 691,5	82,4	28,7
przemyski	788,2	10 898	9,6	4 789,6	64,5	55,0
przeworski	837,0	14 478	14,9	7 301,9	92,3	108,6
Przemyśl	182,1	4 340	17,5	7 633,7	120,3	295,4
kolbuszowski	798,7	12 049	10,4	4 872,6	77,7	94,5
łańcucki	910,4	18 913	17,3	9 250,5	115,7	182,0
ropczycko-sędziszowski	803,5	12 688	12,9	5 512,6	74,9	127,5
rzeszowski	2 022,7	35 891	29,9	18 700,8	112,6	163,9
strzyżowski	848,1	12 299	11,9	4 921,4	79,3	160,5
dębicki	1 385,4	22 268	30,9	13 221,6	97,8	158,8
leżajski	667,9	12 020	12,2	4 703,6	67,2	98,0
mielecki	1 012,5	19 207	28,6	13 333,3	97,8	109,8
nizański	605,6	11 049	10,0	4 280,7	63,5	67,7
stalowowolski	716,6	14 466	27,5	9 246,5	85,3	72,5
tarnobrzeski	622,1	10 356	11,1	5 030,6	93,5	105,7
Tarnobrzeg	191,3	4 078	16,0	5 090,4	105,9	192,8
RAZEM	18 374,5	337 373	405,3	188 091,3	2 186,0	3 101,6

Dane dotyczące charakterystyki sieci gazowej wskazują, że blisko 21% wśród wszystkich osób zamieszkujących teren strefy podkarpackiej objęte jest dostępem do sieci gazowniczej. Największy udział odbiorców gazu w odniesieniu do całkowitej ilości odbiorców gazu z sieci przesyłowej wynoszącej 405,3 tys. osób charakteryzuje powiaty: dębicki, rzeszowski, jasielski i mielecki. Najmniejszy odsetek odbiorców gazu odnotowano natomiast w powiatach: bieszczadzkim, leskim, lubaczowskim i przemyskim. Pod względem sumarycznej długości gazowej sieci przesyłowej przypadającej na 100km² najkorzystniej w odniesieniu do całkowitej powierzchni strefy podkarpackiej przedstawia się obszar: Krosna (powiat grodzki), Przemyśla (powiat grodzki), Tarnobrzega (powiat grodzki), powiat łańcucki i rzeszowski. Najmniejszą długość sieci w odniesieniu do powierzchni 100 km² odnotowano w powiatach: bieszczadzkim, leskim, nizańskim, przemyskim, leżajskim. Dane na temat dostępności sieci gazowej na terenie strefy podkarpackiej jednoznacznie wskazują konieczność modernizacji oraz dalszej rozbudowy sieci gazowniczej w celu zapewnienia dostępności przyłączy gazowych większej liczbie mieszkańców co w efekcie doprowadzi do zwiększenia udziału zcentralizowanych systemów grzewczych oraz obniży udział indywidualnych źródeł ogrzewania.

Indywidualne źródła ciepła

Indywidualne systemy grzewcze oparte o spalanie węgla, biomasy, gazu i oleju stanowią dominujący sposób ogrzewania zabudowy występującej na obszarze strefy podkarpackiej. Fakt ten w znacznej mierze wynika z niewystarczającej dostępności oraz częstego braku możliwości technicznych

korzystania z sieci przesyłowych gazu i energii cieplnej. Wśród indywidualnych systemów grzewczych najpopularniejszym paliwem stosowanym na obszarze strefy podkarpackiej jest węgiel kamienny. W przypadku emisyjności urządzeń zasilanych paliwem stałym decydujący wpływ na wielkość emisji mają m.in. struktura wiekowa, typ, rodzaj, stan i sprawność kotła, stan techniczny instalacji odprowadzania spalin, intensywność i zakres temperaturowy procesu spalania oraz rodzaj i jakość stosowanego paliwa. W celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na stan atmosfery indywidualnych systemów grzewczych konieczne jest regularne dokonywanie przeglądów okresowych kominów oraz kontroli stanu urządzeń grzewczych. Na podstawie wyznaczonego zapotrzebowania na ciepło dla każdego powiatu określone zostały udziały źródeł pokrycia zapotrzebowania na ciepło dla strefy podkarpackiej.

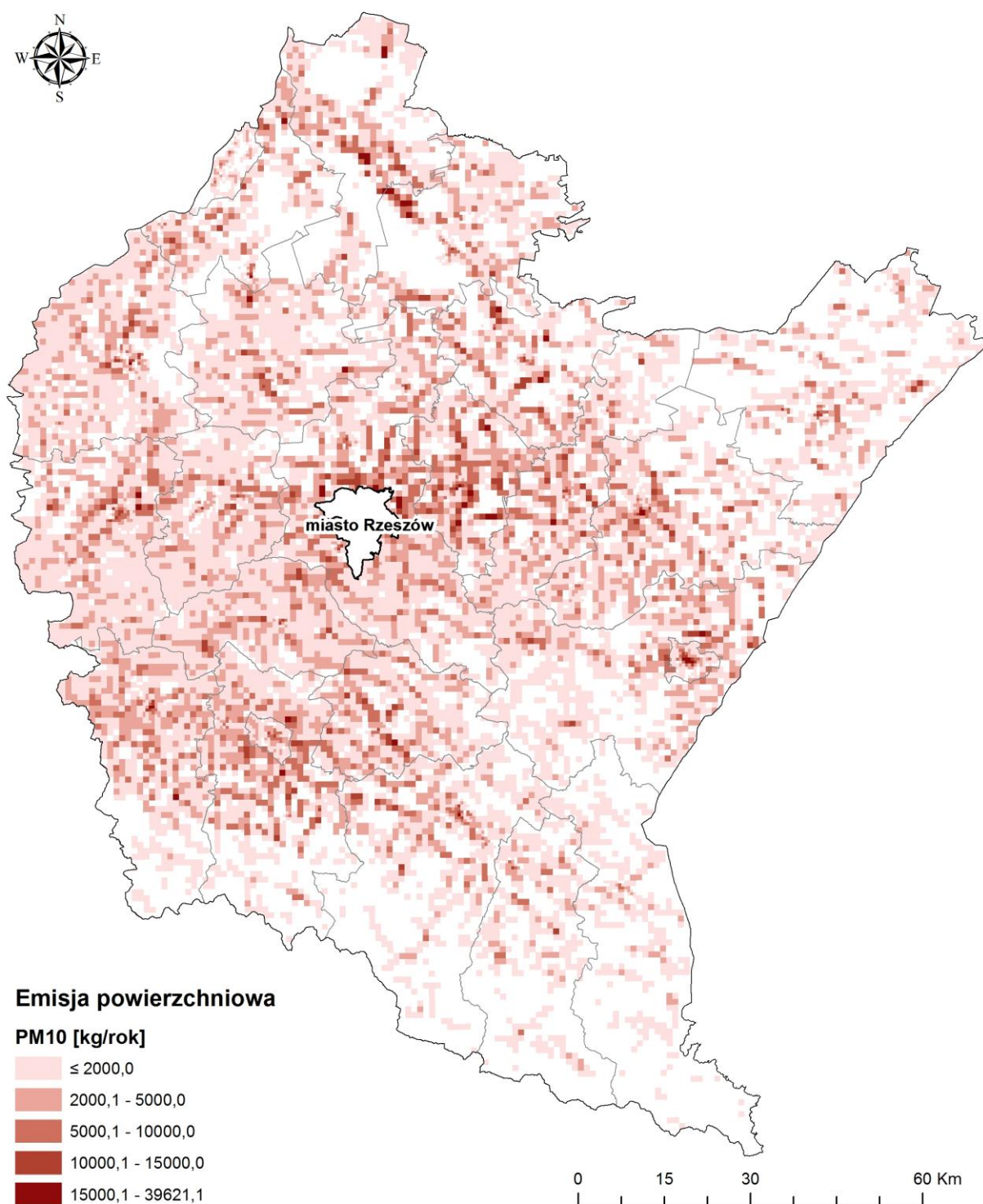
Tabela 75. Procentowy udział pokrycia zapotrzebowania na ciepło w powiatach strefy podkarpackiej⁹⁵

Powiat	Procentowy udział pokrycia zapotrzebowania ciepła przez:				
	węgiel	drewno	gaz	olej	inne (sieć ciepłownicza, energia elektryczna)
bieszczadzki *	76,75%	3,00%	0,16%	0,50%	19,59%
brzozowski	85,88%	3,00%	10,08%	0,50%	0,54%
dębicki	57,59%	3,00%	30,29%	0,50%	8,62%
jarosławski	71,49%	3,00%	23,42%	0,50%	1,59%
jasielski *	48,43%	3,00%	36,11%	0,50%	11,96%
kolbuszowski	67,52%	3,00%	28,66%	0,50%	0,32%
krośnieński	48,82%	3,00%	47,41%	0,50%	0,27%
leski *	81,22%	3,00%	12,39%	0,50%	2,88%
leżajski	67,26%	3,00%	22,98%	0,50%	6,26%
lubaczowski	78,36%	3,00%	18,14%	0,50%	0,00%
łańcucki	62,55%	3,00%	29,90%	0,50%	4,04%
m.Krosno	32,30%	3,00%	39,20%	0,50%	25,00%
m.Przemyśl	41,90%	3,00%	18,60%	0,50%	36,00%
m.Tarnobrzeg	45,40%	3,00%	13,10%	0,50%	38,00%
mielecki	66,52%	3,00%	17,04%	0,50%	12,94%
niżański	85,12%	3,00%	10,65%	0,50%	0,72%
przemyski	70,83%	3,00%	25,39%	0,50%	0,27%
przeworski	67,73%	3,00%	27,58%	0,50%	1,19%
ropczycko-sędziszowski	72,47%	3,00%	17,35%	0,50%	6,68%
rzeszowski	67,62%	3,00%	28,40%	0,50%	0,48%
sanocki	66,11%	3,00%	20,26%	0,50%	10,13%

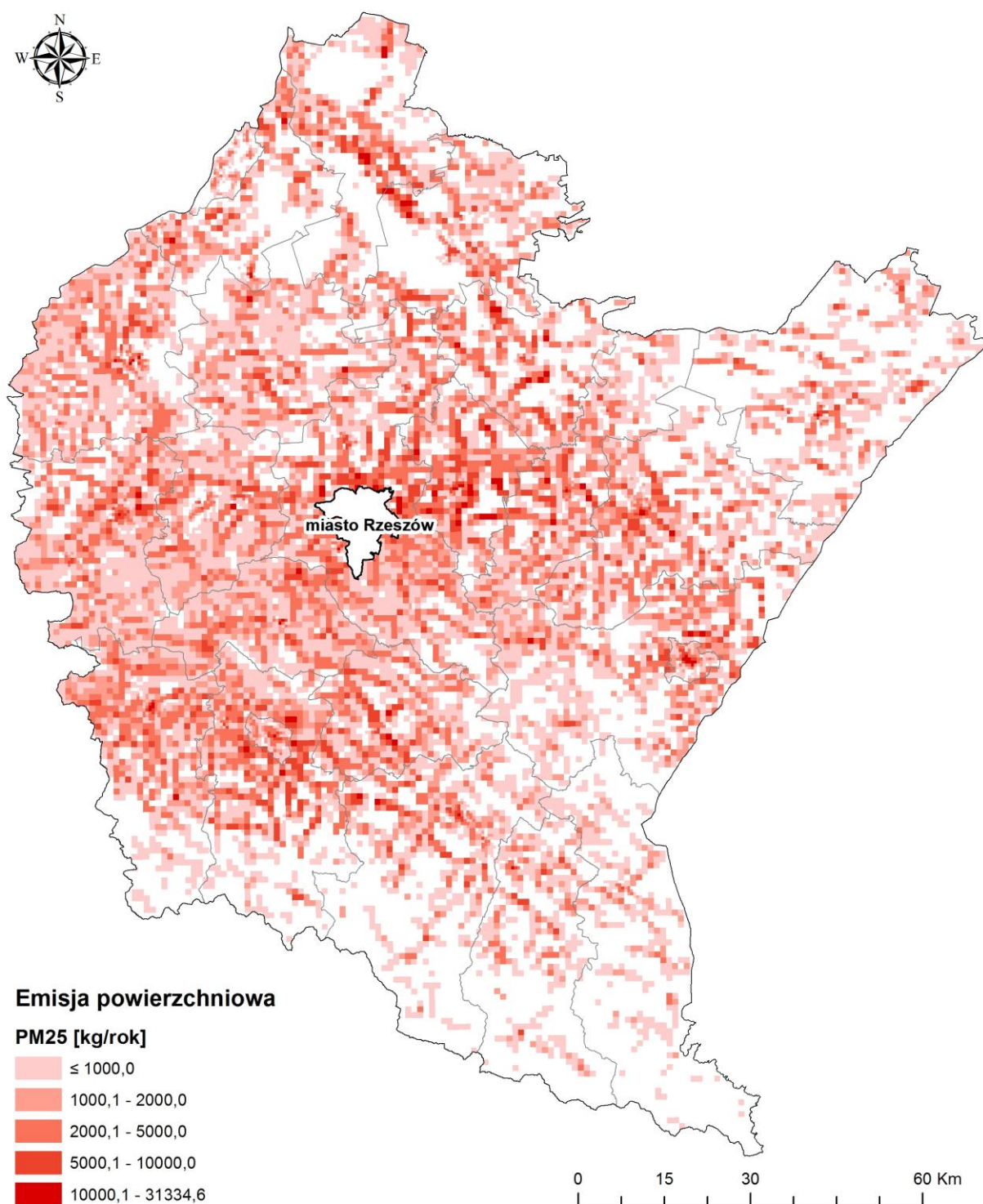
⁹⁵ Źródło: opracowanie własne

Powiat	Procentowy udział pokrycia zapotrzebowania ciepła przez:				
	węgiel	drewno	gaz	olej	inne (sieć ciepłownicza, energia elektryczna)
stalowowolski	46,88%	3,00%	11,04%	0,50%	38,58%
strzyżowski	75,06%	3,00%	19,90%	0,50%	1,54%
tarnobrzeski	68,66%	3,00%	18,43%	0,50%	9,41%

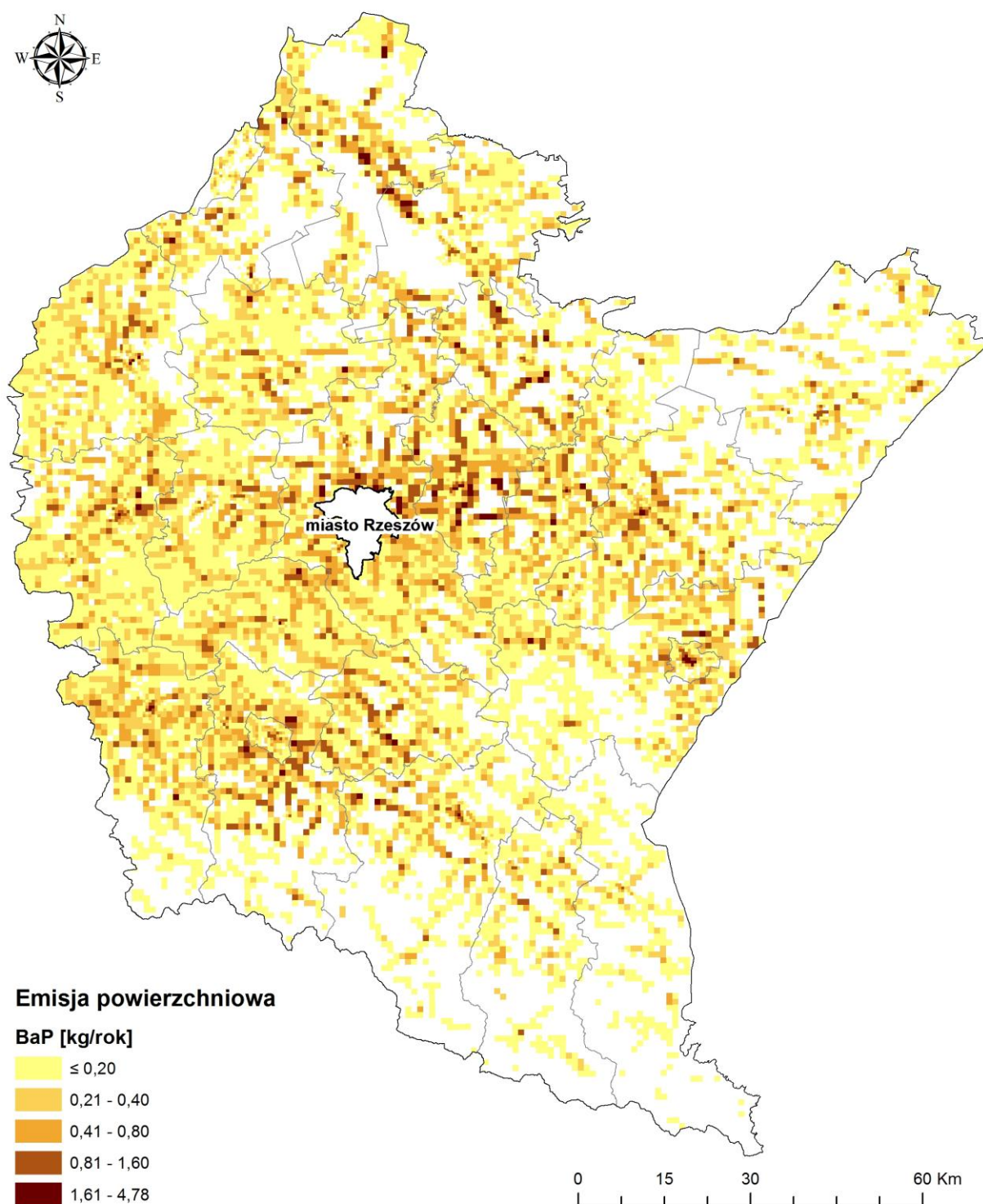
Najwyższy – ponad 80% udział pokrycia zapotrzebowania na ciepło poprzez węgiel kamienny charakteryzuje powiaty: brzozowski, leski i niżański. Najmniejszy udział węgla kamiennego w strukturze pokrycia zapotrzebowania na ciepło występuje w miastach grodzkich: Krosno, Przemyśl, Tarnobrzeg oraz powiatach stalowowolskim, jasielskim i krośnieńskim. Węgiel kamienny stanowi dominujące źródło pokrycia zapotrzebowania na ciepło we wszystkich powiatach należących do strefy podkarpackiej. Dokonana analiza wskazuje, że poziom zużycia drewna i oleju opałowego na cele pokrycia zapotrzebowania na ciepło dla wszystkich powiatów kształtuje się na zbliżonym poziomie przy czym udział drewna jest sześciokrotnie większy w stosunku do udziału oleju opałowego. Najwyższy udział pokrycia zapotrzebowania na ciepło poprzez sieć ciepłowniczą czy energię elektryczną charakteryzuje powiat stalowowolski oraz powiaty grodzkie: Tarnobrzeg, Przemyśl i Krosno. Najmniejszy udział bezemisyjnych źródeł pokrywających zapotrzebowanie na ciepło odnotowano w powiatach: przemyskim, krośnieńskim, kolbuszowskim, rzeszowskim i brzozowskim. W przypadku powiatu lubaczowskiego węgiel kamienny, drewno, gaz i olej opałowy w całości pokrywają zapotrzebowania na ciepło wyznaczone dla powiatu. W powiatach: brzozowskim, jarosławskim, kolbuszowskim, krośnieńskim, leskim, lubaczowskim, niżańskim, przemyskim, przeworskim, rzeszowskim i strzyżowskim udział drewna w pokryciu zapotrzebowania na ciepło przewyższa udział źródeł bezemisyjnych. Olej opałowy w stosunku do udziału źródeł bezemisyjnych dominuje natomiast na obszarze powiatów: kolbuszowskiego, krośnieńskiego, lubaczowskiego, przemyskiego i rzeszowskiego. Inwentaryzacja źródeł zasilania indywidualnych systemów grzewczych oprócz wymienionych w powyższej tabeli źródeł dotyczyła również węgla brunatnego. Dane jakie pozyskano wskazywały, że na terenie strefy podkarpackiej paliwo to oferowane jest na rynku jedynie w kilku punktach sprzedaży, które zlokalizowane są na terenie powiatów sanockiego, rzeszowskiego i leżajskiego. W związku z niewielką liczbą źródeł dystrybucji węgla brunatnego na terenie strefy, stosunkowo niskim przedziałem kaloryczności, trudnościami w transporcie (surowy węgiel brunatny jest miękki i łatwo się kruszy), koniecznością długotrwałego suszenia przed użyciem oraz znacznym zasiarczeniem mającym wpływ na szybszą degradację instalacji grzewczych udział węgla brunatnego w strukturze paliw zużywanych na pokrycie zapotrzebowania cieplnego w strefie podkarpackiej został uznany jako znikomo mały i pominięty w wykonanych analizach. Paliwo to jest bowiem najczęściej wykorzystywane przy spalaniu w przemyśle zlokalizowanym na terenach wydobywania węgla brunatnego, a na obszarze strefy podkarpackiej brak jest jakichkolwiek odkrywek węgla brunatnego.

Rysunek 40. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej

Rysunek 41. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej

Rysunek 42. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.

14.3. INWENTARYZACJA ORAZ CHRAKTERYSTYKA TECHNICZNO-EKOLOGICZNA LINIOWYCH ŹRÓDEŁ EMISJI

Inwentaryzacja liniowych źródeł emisji zanieczyszczeń na terenie strefy podkarpackiej polegała na zebraniu szeregu informacji na temat struktury dróg komunikacyjnych oraz charakterystyki poruszających się po nich pojazdów i wyznaczenia na ich podstawie wielkości emisji zanieczyszczeń tj. pyłów zawieszonych PM₁₀, PM_{2,5} oraz B(a)P. Wśród najważniejszych czynników decydujących o poziomie emisji zanieczyszczeń ze szlaków komunikacyjnych wyróżniono – natężenie ruchu i rodzaj pojazdów, typ, rodzaj, stan nawierzchni oraz częstotliwość sprzątanania dróg. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji mają takie czynniki jak zwarta zabudowa wokół drogi, posiłkowe elementy infrastruktury drogowej (np. ekrany akustyczne), rodzaj szaty roślinnej otaczającej drogi czy ukształtowanie terenu. Masy powietrza przy odcinkach dróg, które ze względu na elementy otoczenia nie są w wystarczający sposób przewietrzane cechują się bowiem lokalnie wyższymi wartościami zanieczyszczeń, niż te które odnotowuje się w pobliżu dróg przebiegających przez otwarte przestrzenie, gdzie cyrkulacja powietrza nie jest zaburzona. Emisja zanieczyszczeń wynikająca z przemieszczania się pojazdów w głównej mierze uzależniona jest od rodzaju, ilości, częstotliwości i rozłożenia ruchu pojazdów w czasie, typu stosowanego paliwa, prędkości, obciążenia i zaawansowania technicznego oraz norm emisji spalin spełnianych przez pojazdy.

W ramach inwentaryzacji emisji liniowej uwzględniona została emisja spalinowa i pozaspalinowa z dróg:

- krajowych
- wojewódzkich
- powiatowych
- miejskich i gminnych.

W celu określenia wielkości emisji z dróg, zinwentaryzowane odcinki dróg zostały podzielone na odcinki o maksymalnej długości nie większej niż 3 km. Aby określić wielkość emisji z wyznaczonych odcinków dróg zgromadzono informacje na temat wielkości natężenia ruchu w rozbiciu na poszczególne kategorie pojazdów emitujących substancje do powietrza (samochody: osobowe, dostawcze, ciężarowe, autobusy).

Dane dotyczące natężenia ruchu dla dróg krajowych i wojewódzkich, podawane przez GDDKiA oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich, określone zostały jako średni dobowy ruch pojazdów (SDR) w danym roku. By określić całkowity roczny ruch pojazdów [szt./rok] obliczono roczne natężenia ruchu na danych odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich.

Dane dotyczące natężenia ruchu dla dróg gminnych i powiatowych, określono jako średni dobowy ruch pojazdów (SDR) w danym roku, na podstawie badań natężenia ruchu przeprowadzonych przez Zarządy Dróg Wojewódzkich na drogach wojewódzkich. Przyjęte zostały współczynniki zmiany natężenia ruchu z dróg wojewódzkich na drogi powiatowe i gminne kształtujące się w przedziale od 0,25 do 0,05.

W trakcie wykonywania prac inwentaryzacyjnych uwzględniono również wpływ zanieczyszczeń powstających w trakcie zużywania ogumienia, układu hamulcowego oraz ścierania nawierzchni dróg. Czynniki te stanowią składowe tzw. emisji pozaspalinowej. Emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} z nawierzchni dróg stanowi od 76% do 87% (w zależności od stanu technicznego drogi, stopnia utwardzenia pobocza itp.) emisji całkowitej z komunikacji na terenie strefy. Emisja ze ścierania hamulców i jezdni stanowi około 12% emisji komunikacyjnej.

Pozyskane dane i wyznaczone na ich podstawie wielkości emisji na obszarze strefy podkarpackiej sprowadzono do siatek emisyjnych o boku $0,025^{\circ} \times 0,025^{\circ}$ dla strefy podkarpackiej i $0,0025^{\circ} \times 0,0025^{\circ}$ dla obszarów miast powiatowych i miejscowości uzdrowiskowych. W ten sposób inwentaryzowany obszar podzielono na poligony (oczka siatki), do których przypisana została określona wielkość emisji. Wszystkie fragmenty dróg w strefie podzielono na niezbędną ilość odcinków (stanowiących emitory), przy czym głównym kryterium podziału dróg na odcinki był kształt przebiegu drogi oraz natężenie ruchu pojazdów na poszczególnych odcinkach.

W obrębie strefy podkarpackiej zlokalizowany jest ciąg korytarzy transportowych o zasięgu transeuropejskim. Rozkład przestrzenny sieci dróg krajowych na terenie strefy prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 43. Sieć dróg zarządzanych przez rzeszowski oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z podziałem na rejony⁹⁶

Układ komunikacyjny strefy podkarpackiej tworzą^{97, 98}:

Autostrady:

⁹⁶ Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad 2016r.

⁹⁷ Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad 2016r.

⁹⁸ Źródło: Portal internetowy: <http://conadrogach.pl>

- autostrada A4 - granica państwa (Niemcy) - Jędrzychowice - Zgorzelec - Bolesławiec - Legnica - Wrocław - Prądy - Krapkowice - Gliwice - Ruda Śląska - Chorzów - Katowice - Mysłowice - Jaworzno - Chrzanów - Trzebinia - Kraków - Wieliczka - Szarów - Bochnia - Brzesko - Tarnów - Dębica - Rzeszów - Łańcut - Jarosław - Korczowa - granica państwa (Ukraina) – stanowiąca część szlaku transportowego VIA Regia

Drogi ekspresowe:

- droga ekspresowa S19 - granica państwa (Białoruś) - Kuźnica - Białystok - Bielsk Podlaski - Siemiatycze - Międzyrzec Podlaski - Radzyń Podlaski - Kock - Lubartów - Lublin - Kraśnik - Janów Lubelski - Nisko - Sokołów Małopolski - Jasionka - Rzeszów - Miejsce Piastowe - Dukla - Barwinek - granica państwa (Słowacja) – będąca częścią szlaku Via Carpatia

Drogi krajowe:

- Droga krajowa 4 - Rzeszów - Łańcut – Przeworsk
- Droga krajowa 9 - Radom - Ilża - Ostrowiec Świętokrzyski - Opatów - Kolbuszowa - Głogów Małopolski – Rzeszów
- Droga krajowa 19 - granica państwa (Białoruś) - Kuźnica - Białystok - Siemiatycze - Międzyrzec Podlaski - Kock - Lubartów - Lublin - Kraśnik - Janów Lubelski - Nisko - Sokołów Małopolski - Rzeszów - Dukla - Barwinek - granica państwa (Słowacja)
- Droga krajowa 28 - Zator - Wadowice - Rabka - Limanowa - Nowy Sącz - Gorlice - Jasło - Krosno - Sanok - Kuźmina - Bircza - Przemyśl - Medyka - granica państwa (Ukraina)
- Droga krajowa 73 - Wiśniówka - Kielce - Morawica - Busko-Zdrój - Szczucin - Dąbrowa Tarnowska - Tarnów - Pilzno – Jasło
- Droga krajowa 77 - Lipnik - Sandomierz - Stalowa Wola - Leżajsk - Trynka - Jarosław - Radymno – Przemyśl
- Droga krajowa 84 - Sanok - Lesko - Ustrzyki Dolne - Krościenko - granica państwa (Ukraina)
- Droga krajowa 94 - Zgorzelec - Bolesławiec - Chojnów - Legnica - Prochowice - Wrocław - Brzeg - Opole - Strzelce Opolskie - Toszek - Pyskowice - Bytom - Będzin - Sosnowiec - Dąbrowa Górnicza - Olkusz - Kraków - Wieliczka - Targowisko - Bochnia - Brzesko - Wojnicz - Tarnów - Pilzno - Dębica - Ropczyce - Rzeszów - Jarosław - Radymno – Korczowa
- Droga krajowa 97 - Nowa Wieś (koło Jasionki) - Rzeszów

Układ dróg krajowych uzupełniany jest przez sieć dróg wojewódzkich, gminnych i powiatowych. Wykaz dróg wojewódzkich przedstawia poniższa tabela:

Tabela 76. Drogi wojewódzkie przebiegające przez strefę podkarpacką⁹⁹

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość odcinka na terenie województwa [km]
764	KIELCE - SUKÓW - RAKÓW - STASZÓW - POŁANIEC- gr.woj. świętokrzyskiego - rzeka Wisła do skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 985 w m. Tuszów Narodowy	11,35

⁹⁹ Źródło: Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, 2016r.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość odcinka na terenie województwa [km]
835	LUBLIN-WYSOKIE-BIŁGORAJ-SIENIAWA-PRZEWORSK-KAŃCZUGA-DYNÓW-GRABOWNICA STARZEŃSKA	106,24
854	ANNOPOL-KOSIN-ANTONIÓW-GÓRZYCE	14,40
855	OLBIECIN-ZAKLIKÓW-STALOWA WOLA	27,84
856	ANTONIÓW-RADOMYŚL NAD SANEM-DĄBROWA RZECZYCKA	14,70
857	ZAKLIKÓW-MODLIBORZYCE	7,08
858	ZARZECZE-BIŁGORAJ-ZWIERZYNIEC-SZCZEBRZESZ	34,02
861	BOJANÓW-KOPKI	31,50
863	KOPKI-KRZESZÓW-TARNOGRÓD-CIESZANÓW	22,05
864	NOWY LUBLINIEC-ŻUKÓW	4,46
865	JAROSŁAW-OLESZYCE-CIESZANÓW-BEŁŻEC	68,29
866	DACHNÓW-LUBACZÓW-KROWICA HOŁODOWSKA-GRANICA PAŃSTWA	19,57
867	SIENIAWA-WOLA MOŁODYCKA-OLESZYCE-LUBACZÓW-PODEMSZCZYŻNA-WERCHRATA-HREBENNE	76,22
869	DROGA 19-DROGA 9	6,51
870	SIENIAWA-WIĄZOWNICA-JAROSŁAW	20,33
871	NAGNAJÓW-TARNOBRZEG-GRĘBÓW-STALOWA WOLA	24,49
872	/DROGA 9/ ŁONIÓW-ŚWINIARY-RZEKA WISŁA-BARANÓW SANDOMIERSKI-WOLA BARANOWSKA-MAJDAN KRÓLEWSKI-BOJANÓW-NISKO	56,88
875	MIELEC-KOLBUSZOWA-SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI-LEŻAJSK	75,22
877	NAKLIK-LEŻAJSK-ŁAŃCUT-DYLAĞÓWKA-SZKLARY	68,48
878	RZESZÓW-DYLAĞÓWKA	26,69
880	JAROSŁAW-PRUCHNIK	16,77
881	SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI-ŁAŃCUT-KAŃCZUGA-PRUCHNIK-ŻURAWICA	77,37
884	PRZEMYŚL-DUBIECKO-BACHÓRZ-DOMARADZ	64,36
885	PRZEMYŚL-HERMANOWICE-GRANICA PAŃSTWA	6,83
886	DOMARADZ-BRZOZÓW-SANOK	29,40
887	BRZOZÓW-RYMANÓW-DALIOWA	39,02
889	SIENIAWA-BUKOWSKO-SZCZAWNE	31,67
890	KUŹMINA-KROŚCIENKO	25,60

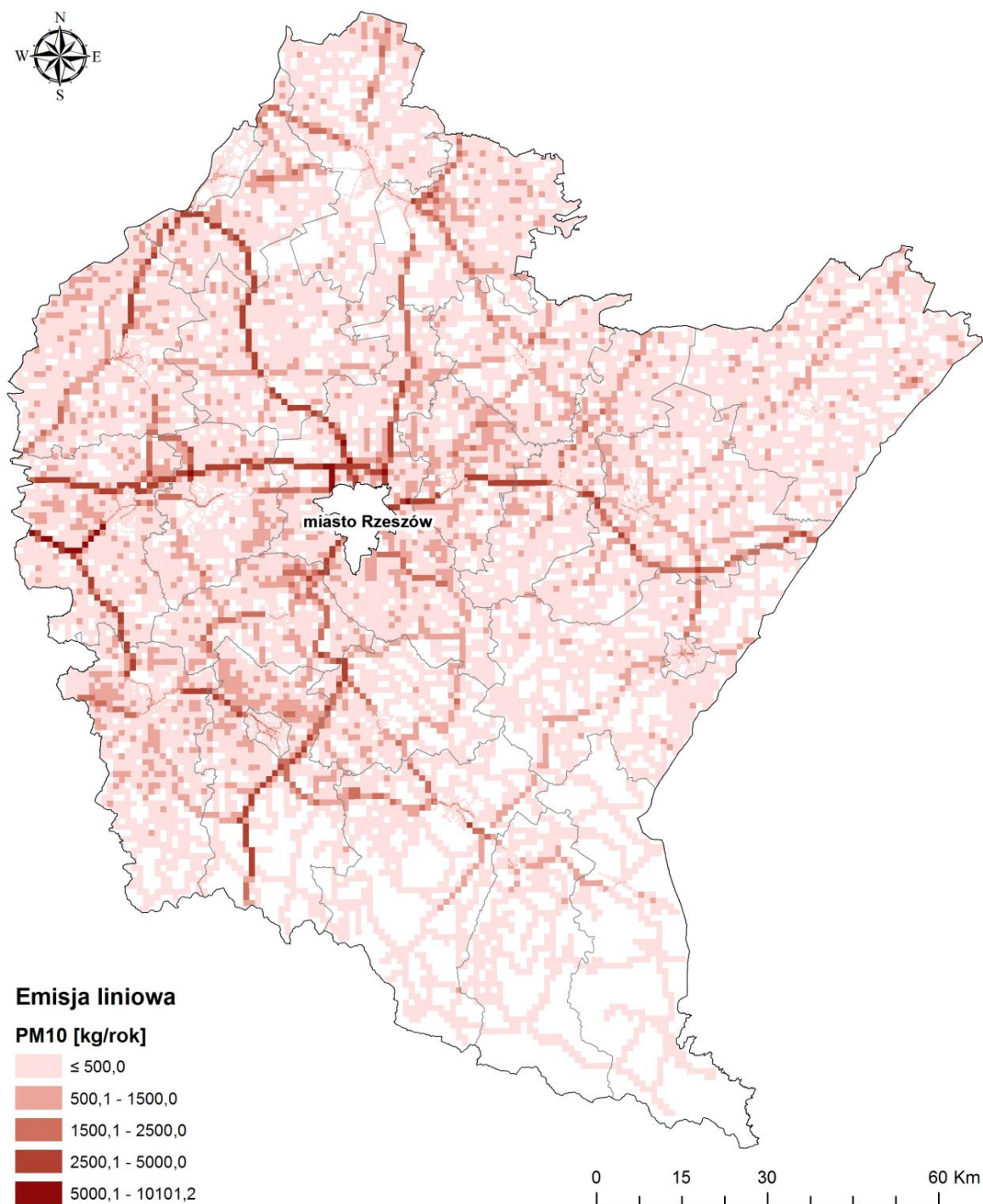
Nr drogi	Nazwa drogi	Długość odcinka na terenie województwa [km]
892	ZAGÓRZ-KOMAŃCZA	33,85
893	LESKO-BALIGRÓD-CISNA	37,07
894	HOCZEW-WOŁKOWYJA-CZARNA	46,79
895	UHERCE MINERALNE-SOLINA-MYCZKÓW	16,31
896	USTRZYKI DOLNE-CZARNA-USTRZYKI GÓRNE	44,90
897	TYLAWA-KOMAŃCZA-RADOSZYCE-CISNA-USTRZYKI GÓRNE- WOŁOSATE-GRANICA PAŃSTWA	110,88
982	SZCZUCIN-SADKOWA GÓRA-JAŚLANY	24,89
983	SADKOWA GÓRA-MIELEC	15,33
984	LISIA GÓRA-RADOMYŚL WIELKI-MIELEC	29,17
985	NAGNAJÓW-BARANÓW SANDOMIERSKI-MIELEC-DĘBICA	61,82
986	TUSZYMA-ROPCZYCE-WIŚNIOWA	46,1360
987	KOLBUSZOWA-SĘDZISZÓW MAŁOPOLSKI	22,4170
988	BABICA-STRZYŻÓW-WIŚNIOWA-FRYSZTAK-WARZYCE	43,1760
989	STRZYŻÓW-LUTCZA	11,9800
990	TWIERDZA-KROSNO	12,4040
991	LUTCZA-KROSNO	16,7740
992	JASŁO-ZARZECZE-NOWY ŻMIGRÓD-KĄTY-KREMPNA-ŚWIĄTKOWA MAŁA-GRAB-GRANICA PAŃSTWA	49,7200
993	GORLICE-NOWY ŻMIGRÓD-DUKLA	26,6080

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł emisji liniowej zgromadzono informacje na temat natężenia ruchu i wielkości emisji zanieczyszczeń z odcinków dróg o łącznej długości kształtującej się dla poszczególnych typów szlaków na poziomie:

- autostrady – 117,88 km
- drogi ekspresowe – 15,35 km
- drogi krajowe – 761,04 km
- drogi wojewódzkie – 1 778,42 km
- drogi powiatowe, gminne i miejskie – 16 453,74 km

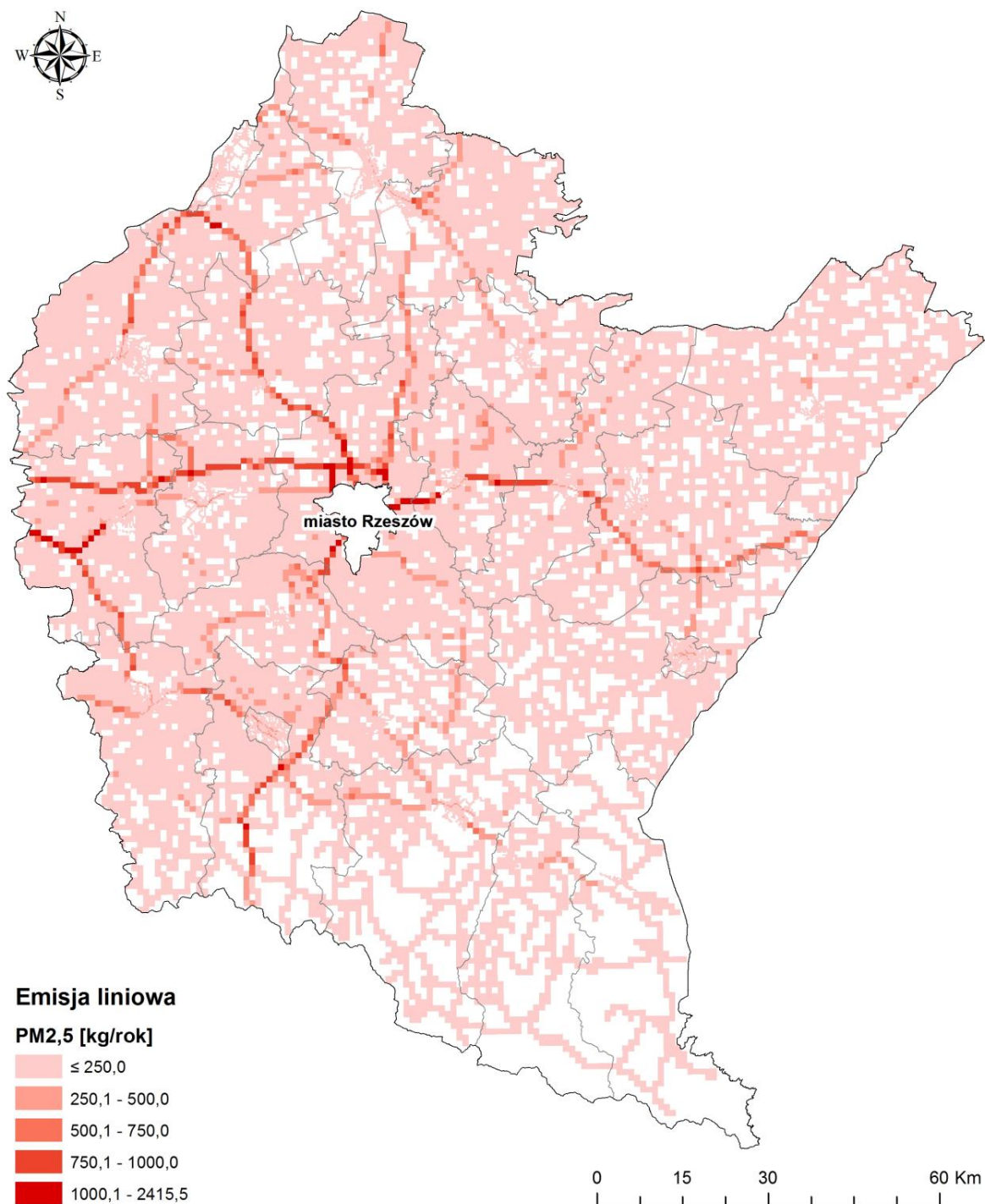
Sieć dróg o niskich parametrach technicznych to główny problem mieszkańców strefy podkarpackiej. Aktualnie na terenie strefy podkarpackiej prowadzone są inwestycje, które docelowo poprawią standard jakości dróg.

Lokalizację, rozkład przestrzenny oraz wielkość emisji zanieczyszczeń wynikających ze źródeł emisji liniowej przedstawiają poniższe mapy.

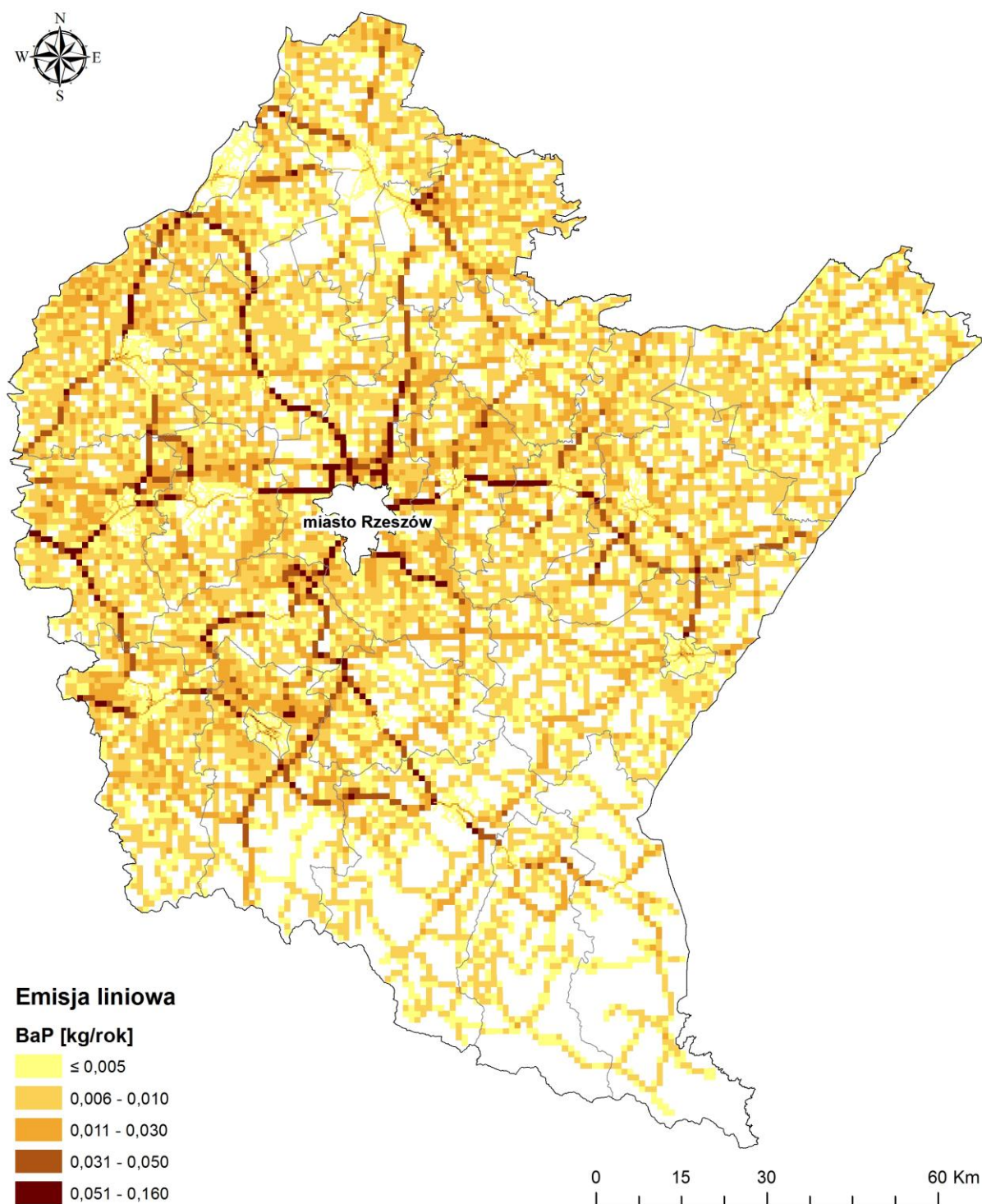
Rysunek 44. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy podkarpackiej oraz wielkość emisji pyłu PM10¹⁰⁰

¹⁰⁰ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Rysunek 45. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy podkarpackiej oraz wielkość emisji pyłu PM_{2,5}¹⁰¹

¹⁰¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Rysunek 46 . Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy podkarpackiej oraz wielkość emisji B(a)P¹⁰²

¹⁰² Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

14.4. INWENTARYZACJA ORAZ CHARAKTERYSTYKA ŹRÓDEŁ EMISJI Z ROLNICTWA I NIEZORGANIZOWANEJ

Emisja niezorganizowana:

Wydobycie kopalin to działalność z reguły realizowana na znacznym obszarze powierzchni, która ze względu na swą specyfikę powoduje istotne oddziaływanie na środowisko. Realizacja prac wydobywczych jest bowiem związana z dokonywaniem znacznych przekształceń powierzchni terenu, w tym zmiany jego ukształtowania oraz formy pokrycia, a także w istotny sposób wpływa na przekształcenie istniejących stosunków wodnych. Oddziaływanie takie ma charakter długotrwały i ciągły. Emisja niezorganizowana zanieczyszczeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 do powietrza w szczególności związana jest z procesem wydobywania, transportu oraz przeróbką (kruszenie, sortowanie) i magazynowaniem kopalin. Wielkość emisji zanieczyszczeń z zakładów wydobywczo-przeróbczych jest uzależniona m.in. od: powierzchni zakładu, rodzaju i ilości pozyskiwanego surowca, zastosowanej technologii wydobywania, przeróbki oraz składowania surowca i powstałych odpadów, czasu oddziaływania przedsięwzięcia, a także istniejącej infrastruktury zakładu.

W związku z powyższym dla obszaru strefy podkarpackiej wykonana została przedmiotowa inwentaryzacja źródeł emisji niezorganizowanej obejmująca: kopalnie odkrywkowe, hałdy (z uwzględnieniem aktualnego stopnia rekultywacji), a także inne tereny, na których antropogenicznie usunięta została pokrywa roślinna, w wyniku czego skała macierzysta może podlegać deflacji. Wykonane analizy w znacznej mierze bazowały na danych przestrzennych dotyczących lokalizacji kopalń i wyrobisk, przedstawionych w geoportalu MIDAS prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny- Państwowy Instytut Badawczy. Po wstępnej weryfikacji obszarów wydobywczych w oparciu o dostępne warstwy geoprzestrzenne wskazujące lokalizację i zasięg obszarów złóż i terenów górniczych oraz zdjęcia satelitarne i lotnicze zweryfikowano aktualny zasięg przestrzenny odkrywek i innych powierzchni będących źródłem emisji pyłów do atmosfery. Na podstawie informacji na temat zasięgu obszarów eksploatacji, składowania i przetwarzania surowców przy użyciu wskaźników przedstawionych w poniższej tabeli wyznaczono wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł niezorganizowanych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej.

Tabela 77. Zestawienie wskaźników emisji niezorganizowanej.¹⁰³

Źródło emisji	PM10	PM2,5	Jednostka
kopalnie kruszyw	706	169,4	[kg/ha·rok]

Wielkość emisji pochodzącej z obszarów kopalni i odkrywek obliczono przy użyciu następującego wzoru:

$$E = P \times wE$$

gdzie:

E – emisja zanieczyszczenia [kg/rok]

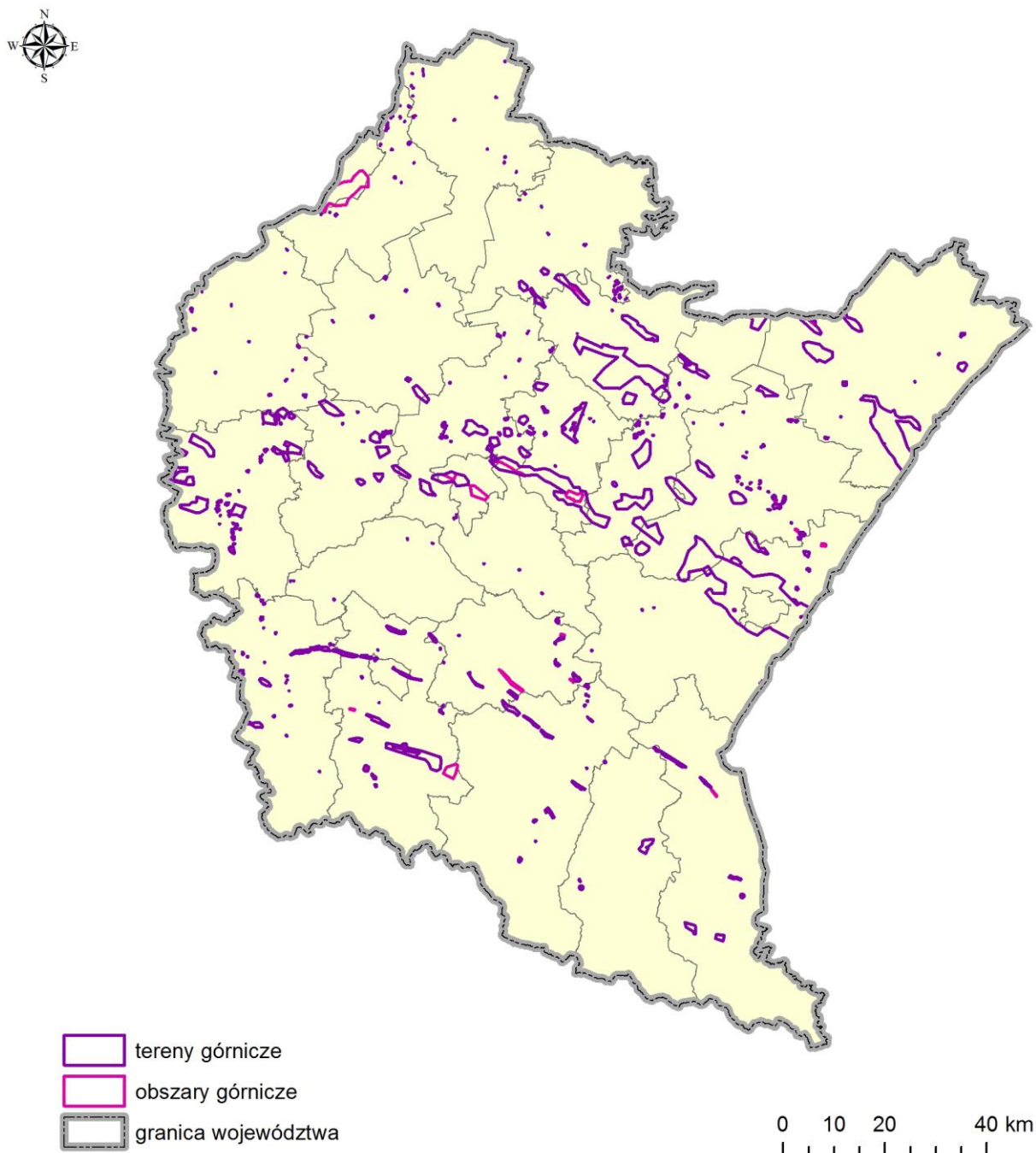
P – wielkości powierzchni pyłującej obiektu [ha]

wE – wskaźnik emisji [kg/(ha×rok)]

¹⁰³ Źródło: Maricopa Air Quality Department – Emissions Inventory Help Sheet 2012

Podczas eksploatacji złóż emitowany jest głównie pył ogólny, a jedynie nieznaczną jego część stanowi frakcja pyłu zawieszonego PM₁₀ (od 10% do 40%)¹⁰⁴. Frakcja pyłu zawieszonego PM_{2,5} zawarta jest w pyłe zawieszonym PM₁₀, dlatego jego ilość jest mniejsza od pozostałych frakcji i stanowi ok. 5% pyłu ogólnego.

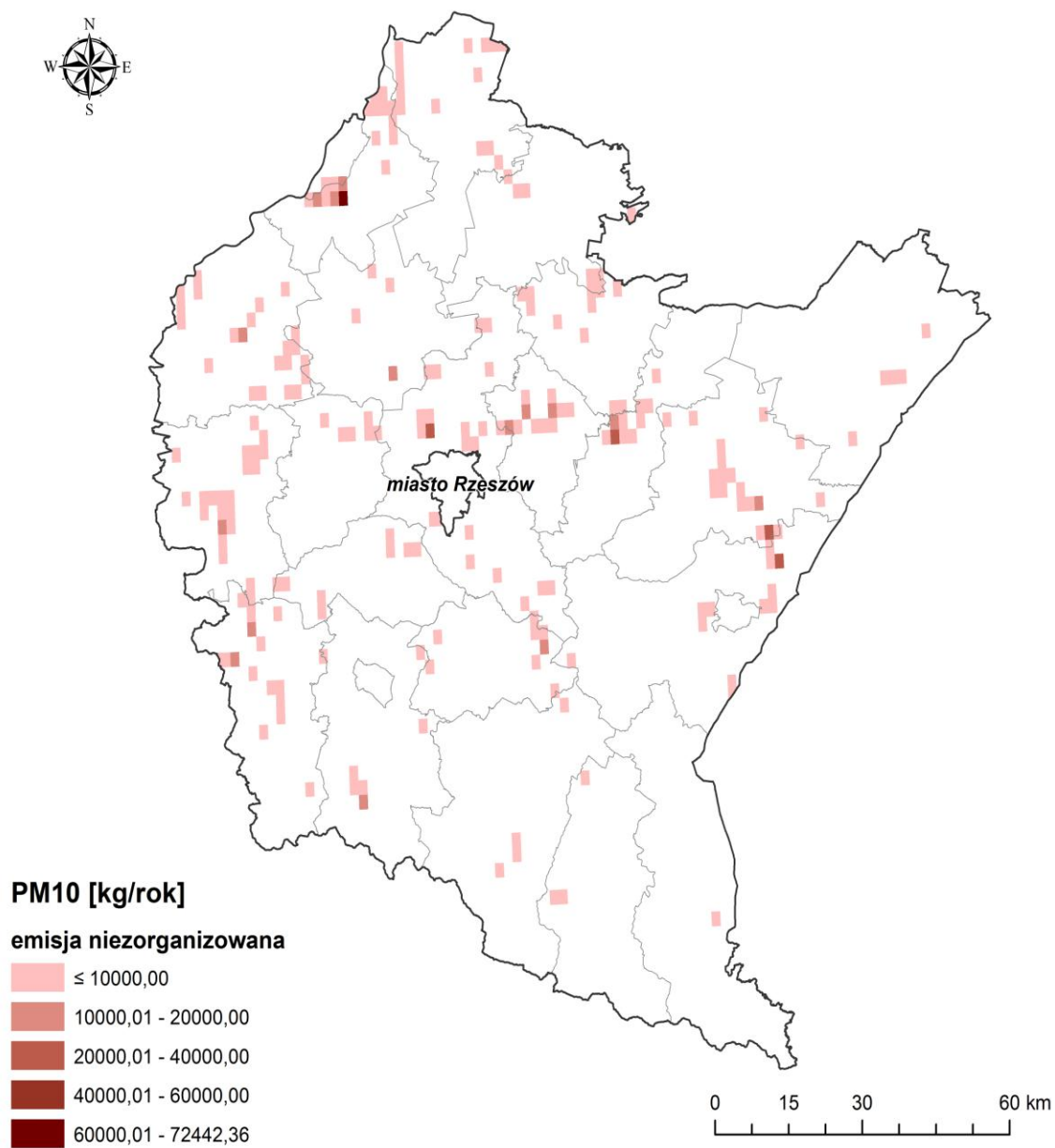
Pozyskane dane inwentaryzacyjne wraz z zestawieniem wyznaczonej na ich podstawie wielkości emisji charakteryzującej poszczególne źródła emisji niezorganizowanej zostały zgromadzone w bazie emisyjnej sprowadzonej do siatek emisyjnych 0,025°×0,025° dla strefy podkarpackiej i 0,0025°×0,0025° dla obszarów miast powiatowych.

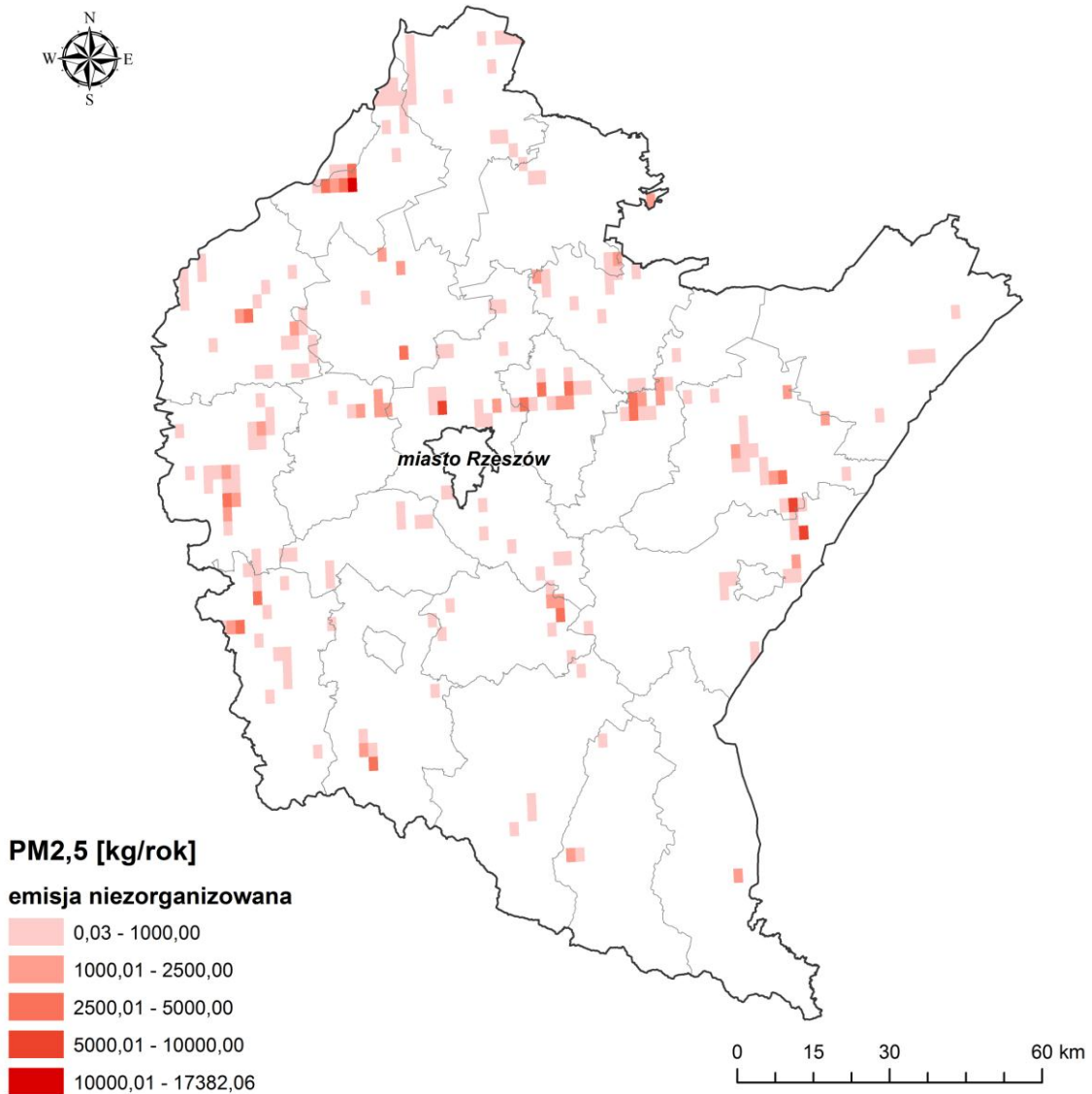
Rysunek 47. Lokalizacja obszarów i terenów górniczych na obszarze województwa podkarpackiego¹⁰⁵

¹⁰⁴ źródło: Emission Estimation Technique Manual for Mining and Processing of Non-Metallic Minerals NPI

¹⁰⁵ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

Rysunek 48. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej w roku bazowym 2015r.

Rysunek 49. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej w roku bazowym 2015r.

Rolnictwo

W wyniku emisji pochodzącej z rolnictwa do powietrza atmosferycznego dostają się głównie pyły zawieszone PM₁₀, PM_{2,5} i amoniak. W związku z tym wykonana została przedmiotowa inwentaryzacja źródeł emisji rolniczej występujących na terenie strefy podkarpackiej, która pozwoliła na wyznaczenie ilości pyłów PM₁₀ i PM_{2,5} wprowadzanych do atmosfery. W oparciu o warstwy przestrzenne oraz na podstawie informacji o sposobie użytkowania terenu, z danych statystycznych GUS, wyznaczono obszary aktywnie użytkowane rolniczo na obszarze strefy podkarpackiej. Szczegółowe dane wejściowe ze statystyk GUS pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku. Problemem okazał się natomiast fakt, że aktualizowane coroczne dane zamieszczane w Banku Danych Lokalnych odnoszą się jedynie do poziomu województwa. W związku z tym zaistniała konieczność opracowania specjalnych wskaźników opartych o dane dla powierzchni całego

województwa. Wskaźniki te pozwoliły na określenie wielkości hodowli zwierząt oraz powierzchni upraw w podziale na gminy dla 2015r.

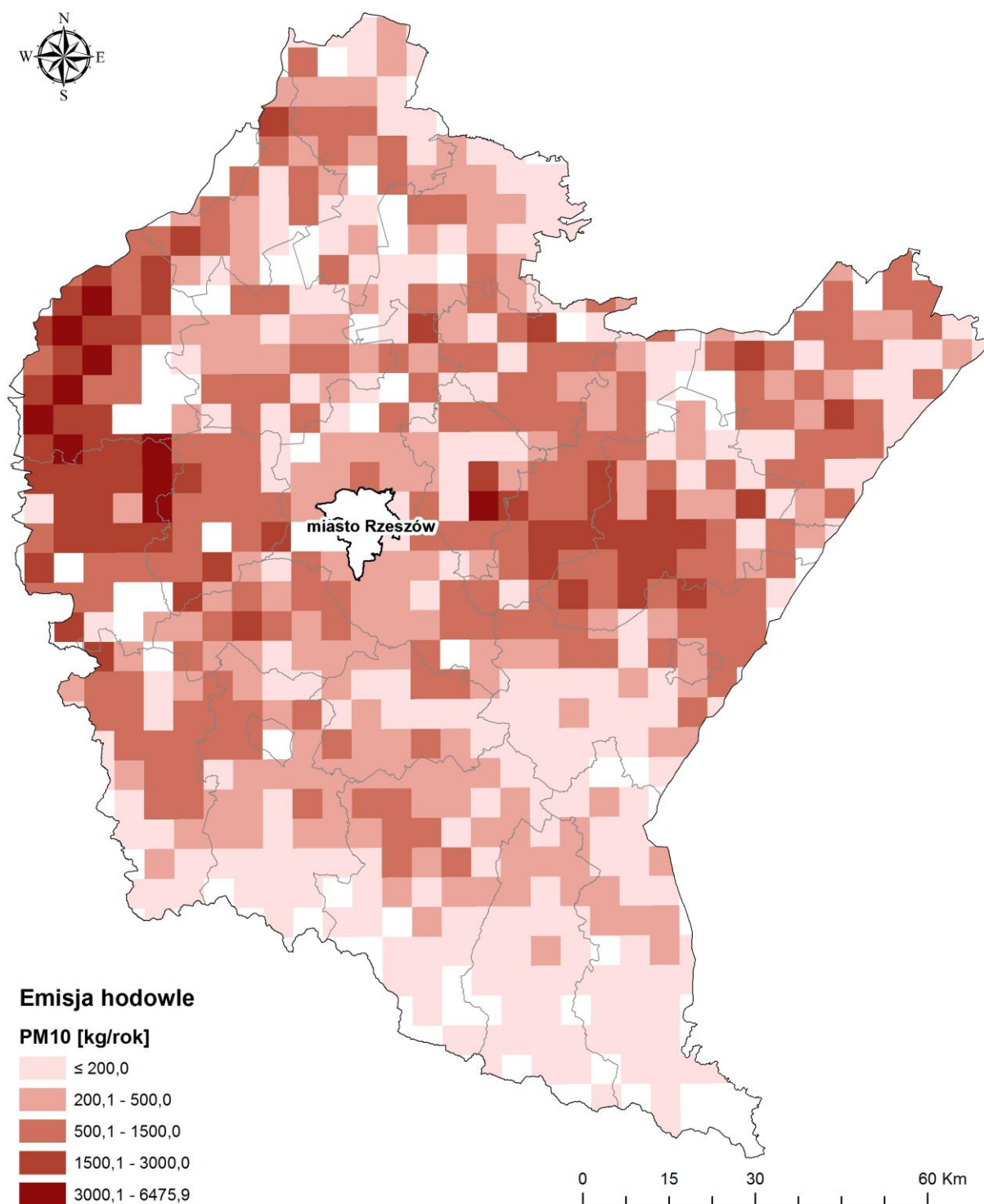
Emisja rolnicza jest emisją sumaryczną uwzględniającą:

- uprawy zbóż, pastwiska, łąki,
- maszyny rolnicze,
- zużycie nawozów azotowych w ciągu roku,
- hodowlę zwierząt w podziale na bydło, trzodę chlewną i drób.

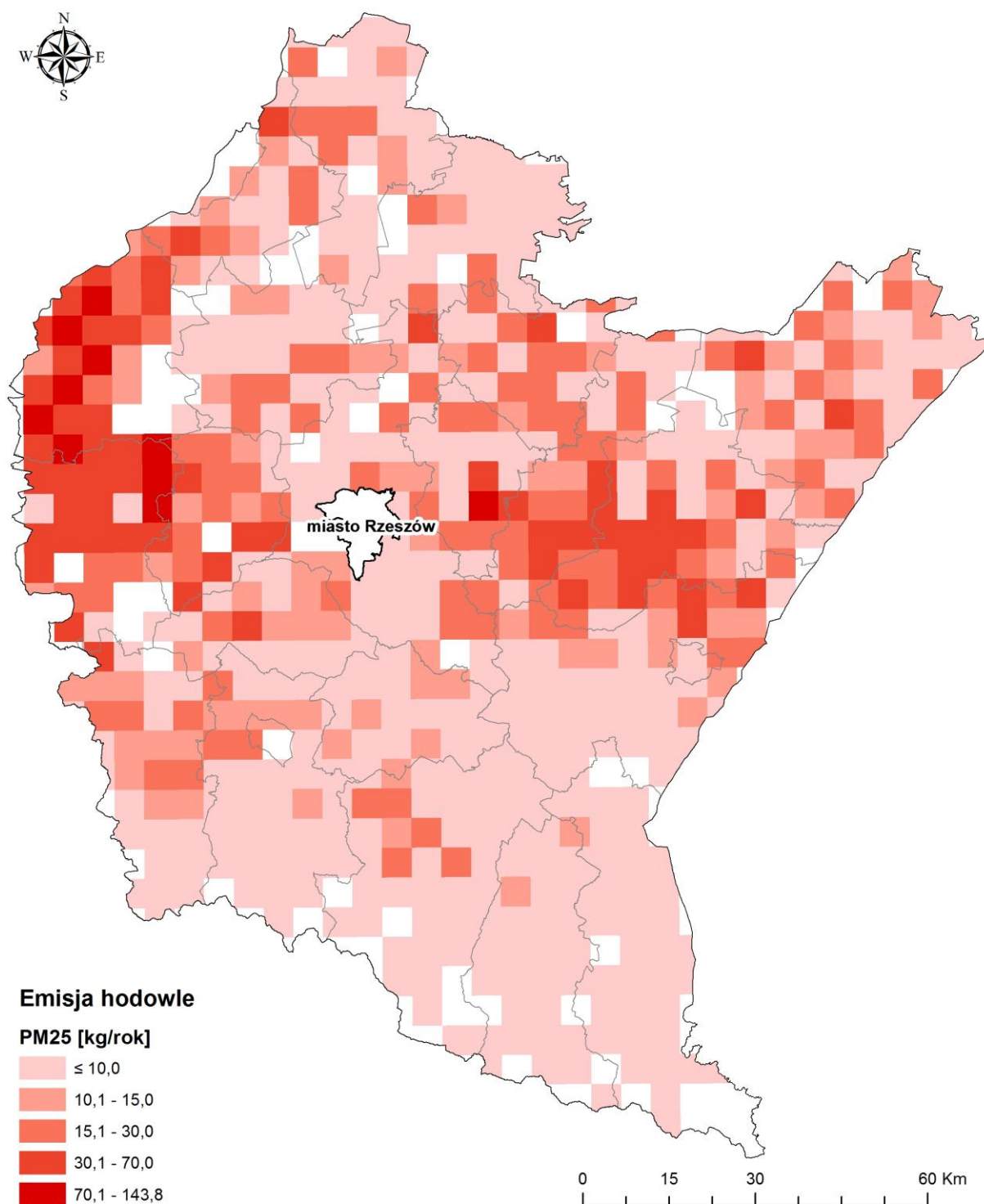
Powstałe w wyniku inwentaryzacji bazy emisyjne uwzględniające poszczególne typy źródeł zaliczane do źródeł rolniczych zostały sprowadzone do siatek emisyjnych o rozdzielczości $0,025^{\circ} \times 0,025^{\circ}$ dla obszaru strefy podkarpackiej z wyjątkiem terenu miast powiatowych i miejscowości uzdrowiskowych, w których dane poddano zestawieniu w oparciu o siatkę $0,0025^{\circ} \times 0,0025^{\circ}$.

W strefie podkarpackiej obszary powierzchni upraw pod zasiewami zajmują 279970,4 ha. Ilość ciągników rolniczych wykorzystywanych w regionie to 117 937. Hodowla zwierząt w 2015r. kształtowała się na poziomie 88 440 szt. w przypadku bydła, 174 917 szt. trzody chlewnej, 10 955 koni oraz 4 152 185 drobiu. Zużycie nawozów azotowych w tym okresie wyniosło 25 352,46 Mg.

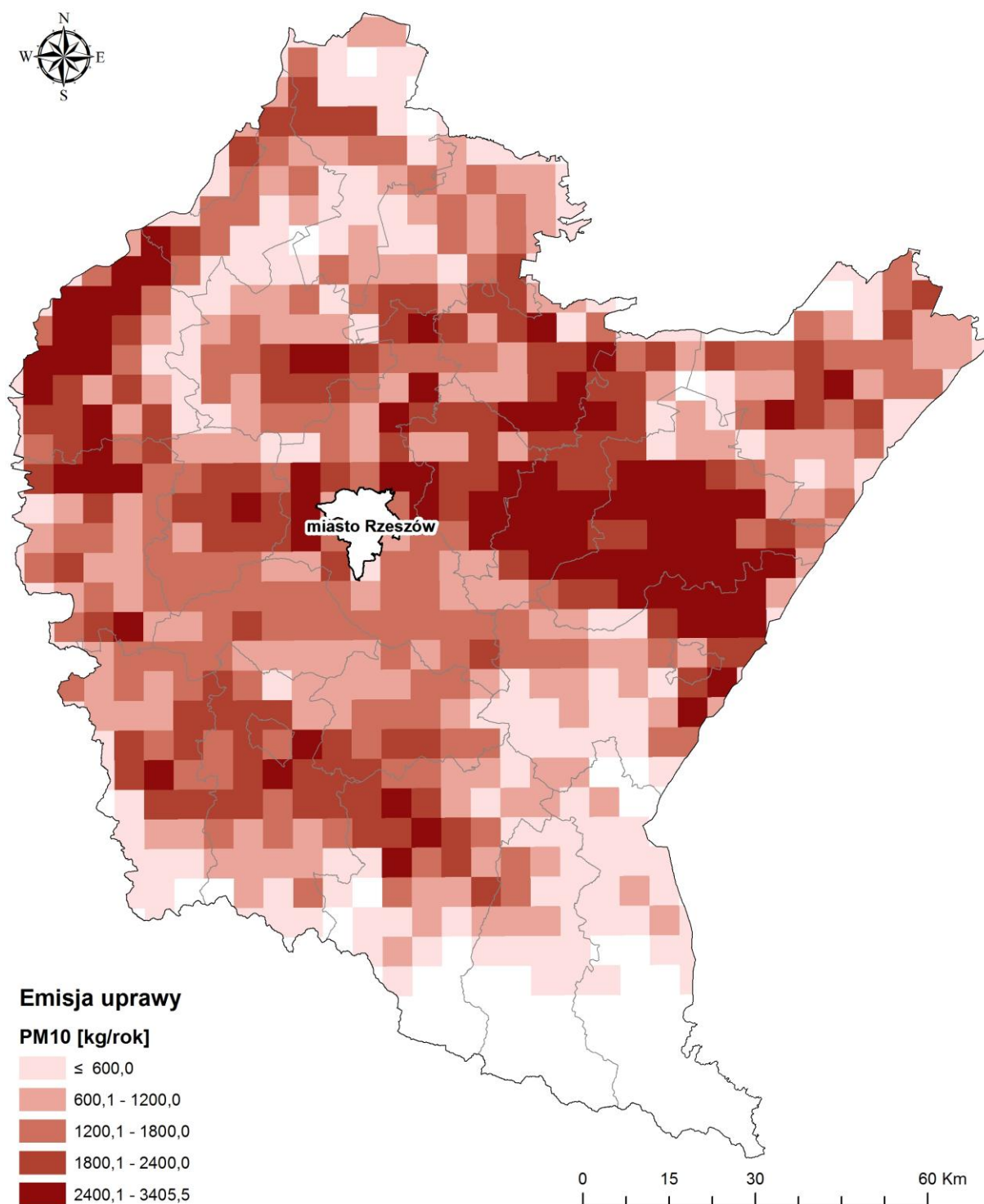
Rozkład przestrzenny oraz oszacowane wielkości emisji ze źródeł rolniczych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej prezentują poniższe rysunki.

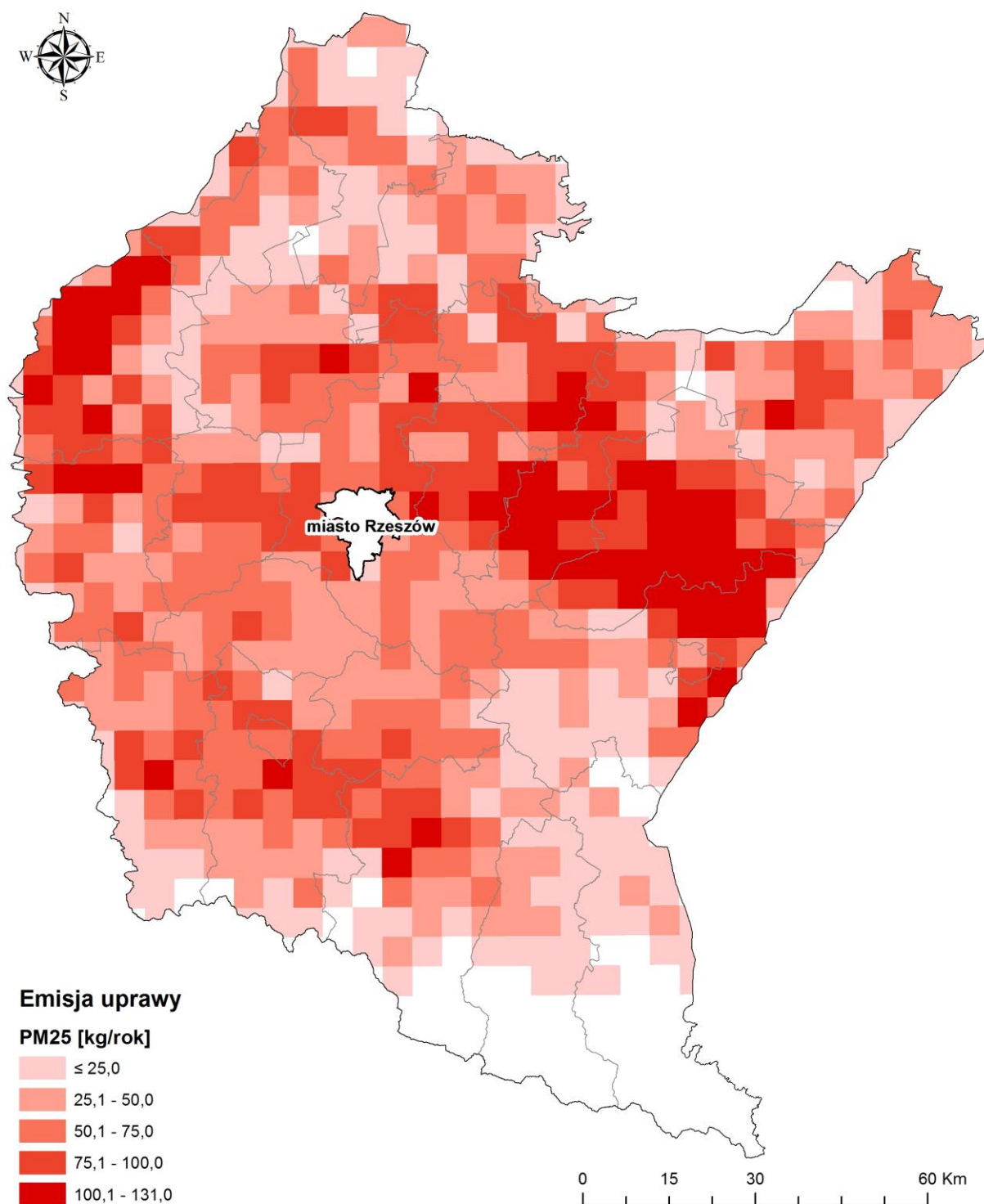
Rysunek 50. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla

Rysunek 51. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla

Rysunek 52. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – uprawy

Rysunek 53. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM25 ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – uprawy

15. BILANSE ZANIECZYSZCZEŃ

W niniejszym rozdziale dokonano zestawienia wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P ze wszystkich typów źródeł emisji, które w trakcie realizacji prac nad Programem zostały objęte przedmiotową inwentaryzacją źródeł emisji, opartą o dane pochodzące z GUS, GDDKiA, Zarządów Dróg Wojewódzkich, raporty z bazy emisji KOBiZE, bazę i system opłat za korzystanie ze środowiska SOZAT oraz inne raporty i dokumenty planistyczne obowiązujące na terenie strefy podkarpackiej.

15.1. BILANS ZANIECZYSZCZEŃ POCHODZĄCYCH Z TERENU STREFY

Wykonana inwentaryzacja stała się podstawą do tego, aby w oparciu o odpowiednie współczynniki przeliczeniowe wyznaczyć wielkości ładunków analizowanych substancji wprowadzanych do powietrza w 2015r. Dokonane wyliczenia pozwoliły na określenie całkowitej wielkości emisji substancji z obszaru strefy podkarpackiej. Wielkość ta stanowi sumę wielkości emisji ze źródeł: punktowych, powierzchniowych, liniowych, rolniczych.

Tabela 78. Zestawienie emisji pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w roku bazowym 2015r.

Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM10	Udział	PM2,5	Udział	B(a)P	Udział
Emisja punktowa	2 271,28	6,25%	1 522,48	6,45%	0,0174	0,54%
Emisja liniowa	6350,8	17,47%	1518,7	6,43%	0,127	3,97%
Emisja z rolnictwa w tym:						
maszyny	159,88	0,44%	159,88	0,68%	0	0,00%
uprawy	869,63	2,39%	33,45	0,14%	0	0,00%
hodowla	381,35	1,05%	8,46	0,04%	0	0,00%
Emisja powierzchniowa	25 509,20	70,17%	20 166,00	85,44%	3,053	95,48%
Emisja niezorganizowana	811,98	2,23%	194,83	0,83%	0	0,00%
Suma	36 354,12	100%	23 603,80	100%	3,20	100%

15.2. EMISJA NAPLYWOWA

Analiza jakości powietrza dla strefy województwa podkarpackiego wymagała również zebrania informacji o źródłach emisji zlokalizowanych poza terenem województwa. W ramach inwentaryzacji źródeł emisji ujęty został udział źródeł emisji zlokalizowanych na terenie województw: lubelskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego oraz na obszarze pasa ciągnącego się 30 km w głąb terytorium Ukrainy i Słowacji, który w sposób bezpośredni przylega do granic województwa podkarpackiego.

W szczególności przeanalizowano również duże źródła punktowe z pasa 30 km z województwa małopolskiego i świętokrzyskiego (na terenie województwa lubelskiego przy granicy z województwem podkarpackim nie zidentyfikowano dużych źródeł punktowych). W poniższej tabeli przedstawiono zakłady emitujące znaczące ilości pyłów znajdujące się w pasie 30 km od granicy ze strefą podkarpacką, a znajdujące się na terenie województw małopolskiego i świętokrzyskiego.

Tabela 79. Zestawienie wielkości emisji pyłu ogółem z największych źródeł punktowych zlokalizowanych w pasie 30 km od strefy podkarpackiej.

Lokalizacja	Nazwa zakładu	Rodzaj instalacji	Emisja pyłu ogółem w Mg w 2015 roku
województwo małopolskie			
Wola Rzędzińska (gmina Tarnów)	LEIER Polska Spółka Akcyjna	Instalacja do produkcji wyrobów ceramicznych przez wypalanie	12,9
Gorlice	Saint-Gobain HPM Polska sp. z o.o.	Instalacja do wytopu materiałów mineralnych, w tym produkcji włókien mineralnych	28,6
Gorlice	Gorlickie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego FOREST sp. z o.o.	Instalacja mechanicznej obróbka drewna	35,2
Tarnów	Grupa Azoty Spółka Akcyjna	Instalacja do produkcji nawozów fosforowych, azotowych lub potasowych (nawozów prostych lub złożonych)	73,3
Tarnów	Grupa Azoty Spółka Akcyjna	Instalacja spalania paliw	218,2
Tarnów	MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO ENERGETYKI CIEPLNEJ SPÓŁKA AKCYJNA	Instalacja spalania paliw	82,2
Tarnów	Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego "Fritar" S.A.	Instalacja spalania paliw	18
województwo świętokrzyskie			
Dwikozy	T.B. Fruit Dwikozy Sp. z o.o.	Instalacja spalania paliw	15,6
		Instalacja do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych	52,0
		Instalacja do pierwotnego lub wtórnego wytopu surowki żelaza lub stali surowej, w tym do ciągłego odlewania stali	25,5
Ożarów	Grupa Ożarów S.A.	Instalacja do produkcji cementu	20,4
		Instalacja do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych	129,1
		Instalacja spalania paliw	10,9
Sandomierz	Pilkington Polska Sp. z o.o.	Instalacja do produkcji szkła, w tym włókna szklanego	15,0
Dwikozy	Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego "DWIKOZY" S.A.	Instalacja spalania paliw	13,6
Połaniec	GDF SUEZ Energia Polska S.A.	Instalacja spalania paliw	448

Mimo dużego udziału tych źródeł w emisji napływowej ze źródeł punktowych na teren strefy podkarpackiej, nie stwierdzono aby stanowiły one znaczący udział w stężeniach na terenie strefy podkarpackiej.

Tabela 80. Zestawienie wielkości emisji ze źródeł zlokalizowanych poza województwem podkarpackim.

Wielkość emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P
22 229,61	17 091,56	3,2008

16. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH

16.1. EFEKTYWNOŚĆ EKOLOGICZNA I EKONOMICZNA DZIAŁAŃ

Ocena efektywności ekonomicznej działań naprawczych uwzględnia wykorzystanie wskaźników związanych z kosztem przeprowadzonego działania, kosztem uzyskania efektu ekologicznego oraz kosztem eksploatacji po wykonaniu działania. Natomiast kryterium efektywności ekonomicznej uwzględnia wskaźnik efektu ekologicznego jako różnicę ładunku emisji przed i po zastosowanym działaniu.

W analizie uwzględniono głównie działania związane z redukcją emisji powierzchniowej czyli koszty i efekty działań związanych z wymianą źródeł ogrzewania jak i termomodernizację. W poniższej tabeli zestawiono szacunkowe koszty przeprowadzenia inwestycji działań przyczyniających się do redukcji emisji powierzchniowej.

Tabela 81. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych

Działania naprawcze	Średnie jednostkowe koszty inwestycyjne [zł/inwestycję]
podłączenie do sieci ciepłej	12 500
wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne	7 500
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane ręcznie	7 600
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie	11 975
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane ręcznie	5 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane automatycznie	12 500
wymiana kotłów węglowych na kotły na pelety zasilane automatycznie	9 000
wymiana ogrzewania węglowego na gazowe	13 650
wymiana ogrzewania węglowego na olejowe	19 650
wymiana ogrzewania węglowego na pompę ciepła	35 000
zastosowanie kolektorów słonecznych	20 900
termomodernizacja	46 400

Najwyższy koszt na etapie inwestycji związany jest z termomodernizacją budynków następnie instalacja kolektorów słonecznych i pompy ciepła. Średnie koszty inwestycji związanych z wymianą ogrzewania starego typu pieców węglowych na nowoczesne czy też wymiana na piece gazowe i olejowe to koszt rzędu kilkunastu tysięcy złotych. Tańszym pod kątem samej inwestycji, rozwiązaniem jest wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne bądź na kotły zasilane ręcznie paliwem stałym (pelet, biomasa, węgiel). Natomiast jeśli chodzi o jednostkowy koszt produkcji ciepła z poszczególnych rodzajów źródeł, to najdroższym sposobem ogrzewania lokali jest korzystanie z ogrzewania olejowego i elektrycznego zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 82. Zestawienie średnich kosztów produkcji ciepła

Rodzaj ogrzewania	Średni koszt produkcji ciepła [zł/GJ]
ogrzewanie węglowe - kotły zasilane ręcznie	28
ogrzewanie węglowe - kotły zasilane automatycznie	29
ogrzewanie olejowe	78
ogrzewanie gazowe	34
ogrzewanie elektryczne	71
ogrzewanie peletami	25

Najtańszym sposobem ogrzewania lokali pod kątem eksploatacyjnym jest stosowanie ogrzewania paliwem stałym. Biorąc pod uwagę natomiast efekt ekologiczny zmiany sposobu ogrzewania najkorzystniejszym rozwiązaniem, przyczyniającym się do całkowitej redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł bytowo-komunalnych jest podłączenie lokali do sieci ciepłowniczej i montażem ogrzewania elektrycznego. W poniższej tabeli zestawiono przykładowe koszty uzyskania efektu ekologicznego poszczególnych działań w odniesieniu do redukcji emisji pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu.

Tabela 83. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych uzyskania efektu ekologicznego działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych

Działania naprawcze	Koszt redukcji emisji	
	[zł/Mg PM10]	[zł/kg B(a)P]
podłączenie do sieci ciepłej	537 944	944 000
wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne	322 766	566 000
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane ręcznie	5 471 956	brak efektu
wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie	1 268 799	2 611 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane ręcznie	brak efektu	4 300 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na biomasę zasilane automatycznie	1 854 195	2 335 000
wymiana kotłów węglowych na kotły na pelety zasilane automatycznie	477 119	871 000
wymiana ogrzewania węglowego na gazowe	588 253	1 031 000
wymiana ogrzewania węglowego na olejowe	853 478	1 644 000
wymiana ogrzewania węglowego na pompę ciepła	1 506 243	2 643 000
zastosowanie kolektorów słonecznych	15 591 644	26 993 000
termomodernizacja	6 656 777	11 585 000

Najwyższe koszty redukcji związane są z zastosowaniem kolektorów słonecznych, termomodernizacją, zastosowaniem pomp ciepła i kotłów na paliwo stałe zasilanych ręcznie. Najbardziej uzasadnionym ekonomicznie i ekologicznie jest prowadzenie działań związanych z podłączeniem lokali do sieci ciepłowniczej, wymianą ogrzewania na elektryczne i zamianą kotłów węglowych na zasilane automatycznie peletem.

Dla działań związanych z redukcją emisji liniowej możliwa jest jedynie redukcja zanieczyszczeń pyłowych związanych z ograniczeniami w ruchu pojazdów (budowa ścieżek rowerowych,

utwardzanie poboczy lub wyznaczanie stref ograniczonego ruchu pojazdów) bądź redukcja emisji wtórnej z unosu pyłu (czyszczenie ulic na mokro).

16.2. KOSZTY ZEWNĘTRZNE

Zła jakość powietrza powoduje znaczne, negatywne skutki w zdrowiu człowieka, a także ma ujemny wpływ na aktywność środowiska przyrodniczego, co jest następstwem strat w ekonomice. Jak wykazały badania prowadzone w ramach Programu CAFE (Czyste Powietrze dla Europy), jakość powietrza ma istotny wpływ na zdrowie ludzi. W sposób wymierny możliwe jest oszacowanie tego wpływu w postaci tak zwanych kosztów zewnętrznych, które obejmują m.in. koszty leczenia chorób powodowanych zanieczyszczeniem powietrza, czas niezdolności do pracy czy zwiększonej umieralności. Dodatkowo oszacować można koszty szkód w środowisku, koszty efektu cieplarnianego i koszty możliwych awarii. Zarówno w przypadku gazów cieplarnianych, jak i innych zanieczyszczeń powietrza ich emisja pochodzi głównie z gospodarki energetycznej (produkcja energii elektrycznej i ciepłej na skalę przemysłową oraz produkcja energii ciepłej na potrzeby indywidualne) oraz powstaje w procesie spalania paliw w silnikach samochodowych. Pojęcie kosztów zewnętrznych ważne jest dla dobra społeczeństwa i dla gospodarki stanowi również nieodłączny element kosztu złej jakości powietrza.

Skutkiem złej jakości powietrza jest głównie pogorszenie stanu zdrowia ludzi narażonych na oddziaływanie zanieczyszczeń objawiające się przez krótkotrwałe zaostrzenie stanów chorobowych (kaszel, katar, zaczerwienienie oczu) jak i powstawanie chorób przewlekłych (astma i choroby układu oddechowego oraz w przypadku ekspozycji na zanieczyszczenia kancerogenne – powstawanie chorób nowotworowych, przedwczesne zgony), które są skutkiem długotrwałej, wieloletniej ekspozycji na podwyższone stężenia zanieczyszczeń występujących w powietrzu.

Dokładna ocena strat ekonomicznych jakie ponosi społeczeństwo i gospodarka związanych ze złą jakością powietrza nie jest możliwa ze względu na brak informacji o identyfikacji szkód i ich zasięgu. Dodatkowym aspektem jest kontrowersyjność metod wyznaczania takich kosztów związana z oszacowaniem wartości życia czy zdrowia społeczeństwa. Dla oszacowania kosztów utraty zdrowia jako efektu ekspozycji na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu przyjmuje się (zgodnie z analizą ExternE) wartość kosztów gotowości do zapłaty za obniżenie ryzyka zdrowotnego lub gotowości do zaakceptowania zapłaty za zwiększone ryzyko.¹⁰⁶ Natomiast dla oszacowania kosztu utraty życia przyjmuje się wskaźnik określany jako „wartość statystycznego życia” gdyż jest on podstawą do określenia wartości straconego statystycznego roku życia. W ramach projektu NewExt określono wartość statystycznego życia na podstawie badań przeprowadzonych w Anglii, Francji i Włoszech na poziomie 1 mln euro. Na podstawie wyliczeń matematycznych uzyskano również podstawowe wartości kosztów skutków zdrowotnych zgodnie z poniższą tabelą. Przedstawione wartości odnoszą się do podwyższonych stężeń pyłu PM_{2,5}.

Tabela 84. Podstawowe jednostkowe koszty skutków zdrowotnych narażenia na podwyższone stężenia pyłu PM_{2,5}¹⁰⁷

Skutki zdrowotne	Wartość euro/jednostkę	Jednostka
Obniżenie oczekiwanej długości życia	40 000	ilość utraconych lat życia

¹⁰⁶ źródło: PORÓWNANIE WPLYWU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA I ŚRODOWISKO NATURALNE RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII – WYNIKI BADAŃ W PROGRAMIE EXTERNE Uroš Radović, Agencja Rynku Energii S.A., Warszawa

¹⁰⁷ źródło: PORÓWNANIE WPLYWU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA I ŚRODOWISKO NATURALNE RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII – WYNIKI BADAŃ W PROGRAMIE EXTERNE Uroš Radović, Agencja Rynku Energii S.A., Warszawa

Skutki zdrowotne	Wartość euro/jednostkę	Jednostka
Strata dni pracy	295	dni
Zwiększone ryzyko umieralności (niemowlęta)	3 000 000	przypadki
Przyjęcia do szpitala - choroby układu oddechowego lub krążenia	2 000	przypadki

Zgodnie z szacunkiem w Europie z powodu złej jakości powietrza co roku przedwcześnie umiera 430 tys. mieszkańców, a Polsce jest to około 45 tys. osób (oznacza to, że co dziesiąty mieszkaniec Polski umiera przedwcześnie powodu narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń powietrza).¹⁰⁸ Można zatem obliczyć, że koszt zewnętrzny związany z przedwczesną utratą życia związaną z narażeniem na podwyższone stężenia zanieczyszczeń powietrza szacowany jest na poziomie 1,8 mld euro. Dodatkowo obliczyć można za pomocą wskaźnika kosztu tony emitowanego zanieczyszczenia (w tym przypadku emisja 1 Mg pyłu PM_{2,5} generuje koszt zewnętrzny na poziomie 16,3 tys. euro) koszt zewnętrzny utraty zdrowia mieszkańców województwa podkarpackiego, który jest na poziomie 325 mln euro. Obliczone wartości pokazują jak niewspółmiernie niski jest koszt podejmowania działań przeciwdziałających skutkom narażenia ludzi na wysokie stężenia zanieczyszczeń w porównaniu do kosztów utraty zdrowia.

Oprócz kosztów utraty zdrowia i życia ludzi określa się również koszty oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na produkty rolnicze, środowisko i budynki. Skutkiem oddziaływania podwyższonych stężeń zanieczyszczeń na środowisko jest powstawanie kwaśnych deszczy i zakwaszanie gleby oraz eutrofizacja. W dalszej perspektywie skutkuje to utratą plonów oraz stratami różnorodności biologicznej. Koszty pogorszenia stanu technicznego budynków związane są z przedwczesną koniecznością wymiany, modernizacji czy dokonywania w nich poprawek (przynajmniej 10 krotnie szybszy rozkład materiałów niż w przypadku czystego powietrza). Nieoszacowanym pozostaje koszt zewnętrzny zniszczenia zabytków czy pomników ze względu na brak wartości pieniężnej obiektów historycznych. Mimo wszystko, wszelkie koszty utraty wartości bądź utraconych korzyści dóbr naturalnych, środowiska czy obiektów są nieporównywalnie niższe od kosztów związanych z utratą zdrowia.

¹⁰⁸ źródło: Materiały Ł. Adamkiewicza z debaty pt „Węgiel a zdrowie. Czy możliwe jest zdrowe społeczeństwo w gospodarce węglowej” Health and Environment Alliance

17. CZAS POTRZEBNY NA REALIZACJĘ CELÓW PROGRAMU I PROGNOZY EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

Analizę jakości powietrza w Programie ochrony powietrza wykonano dla roku prognozy 2022. Wszystkie działania naprawcze mieszczą się w trzech przedziałach czasowych:

- krótkookresowe – 1 rok na realizację,
- średniookresowe – 5 lat czyli do 2020 r.,
- długookresowe – realizowane do 2022 r.

Analiza jakości powietrza dla roku prognozy wskazuje, iż aby dotrzymać wartość docelową B(a)P nie jest wystarczające realizowanie działań tylko w strefach województwa w okresie do 2022 r., ponieważ konieczne jest podejmowanie działań międzyregionalnych i na poziomie krajowym.

Realizacja działań w celu uzyskania zgodności z normami dla pyłu PM10 i PM2,5 powinna być prowadzona do 2022 r. Wówczas możliwe jest osiągnięcie wyznaczonych celów Programu w zakresie jakości powietrza.

18. OPIS MODELU EMISYJNEGO

Do przeprowadzenia diagnozy stanu jakości powietrza w strefie podkarpackiej w ramach rocznej oceny jakości powietrza wykorzystany został model dyspersji zanieczyszczeń CALPUFF w wersji 7.2.1. będący lagranżowskim zaawansowanym modelem obłoku. CALPUFF jest modelem zaprojektowanym przez Sigma Research Corporation (SRC) dystrybuowanym obecnie przez Atmospheric Studies Group at TRC Solutions, zapewniającym modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w szerokim zakresie skal przestrzennych: od dziesiątek metrów do setek kilometrów. Model współpracuje z dwoma modułami pomocniczymi: CALMET (preprocesor meteorologiczny) i CALPOST (obróbka i prezentacja wyników), tworząc system modelowania o dużej dokładności.

Model opisuje w sposób parametryczny przemiany chemiczne SO_x (SO₂, SO₄), NO_x (NO, NO₂), HNO₃ oraz aerozoli organicznych. Dodatkowo uwzględnia również następujące efekty związane z jakością powietrza:

- wpływ budynków na rozprzestrzeniającą się smugę zanieczyszczeń,
- wpływ ukształtowania terenu i bryzy morskiej na transport zanieczyszczeń,
- suchą depozycję gazów i cząstek pyłu.

Ponadto model CALPUFF pozwala na obliczenie depozycji mokrej związanej z sorpcją zanieczyszczeń podczas opadów atmosferycznych. Do modelowania warunków pogodowych został wykorzystany preprocesor meteorologiczny CALMET, którego zadaniem jest wyznaczenie, i to w każdym punkcie siatki obliczeniowej, parametrów meteorologicznych niezbędnych do modelowania dyspersji zanieczyszczeń przy pomocy modelu CALPUFF. Największą rolę w modelowaniu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń odgrywa zmienne w czasie i przestrzeni pole wiatru. Oprócz tego wyznaczone zostały parametry mikrometeorologiczne, takie jak wysokość warstwy mieszania czy pole temperatury.

Model CALPUFF pozwala na uwzględnienie wszystkich emitorów znajdujących się w ramach siatki obliczeniowej dla każdego obszaru, wyznaczając stężenia substancji dla wybranej skorelowanej siatki obliczeniowej lub siatki receptorów. W skali województwa podkarpackiego wykorzystano siatkę obliczeniową o rozdzielczości 2,5 km x 2,5 km, dla obszarów poza miastami i miejscowościami uzdrowiskowymi, dla których zastosowano w szczególności siatkę 0,25 km x 0,25 km. Obliczenia modelem CALPUFF wykonano w podziale na typy źródeł: punktowe, powierzchniowe, liniowe, z rolnictwa oraz związane z działalnością wydobywczą i emisją niezorganizowaną. Dodatkowo źródła podzielono na te zlokalizowane na terenie strefy i poza nią w obszarze do 30 km od granicy strefy w celu wskazania napływów spoza strefy. Dodatkowo zostały wyznaczone tzw. receptory dyskretne znajdujące się dokładnie w punktach stacji pomiarowych w celu zbadania niepewności modelu w stosunku do wyników pomiarów z sieci Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonej przez WIOŚ w Rzeszowie.

Obliczenia modelem CALPUFF wykonano dla kilku wariantów. W celu skalibrowania modelu oraz bazy emisyjnej wykonano modelowanie dla 2015 roku, aby określić zgodność z wynikami pomiarów oraz z wynikami oceny jakości powietrza. Następnym krokiem było wykonanie modelowania na danych emisyjnych jak dla roku 2015 natomiast na danych meteorologicznych odpowiadających występującym w 2011 roku, do którego odnosi się Program ochrony powietrza, którego dotyczy niniejsza aktualizacja. Miało to na celu wskazanie obszarów, które mogą być objęte obszarami przekroczeń w przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków meteorologicznych, oraz wskazanie który z czynników miał największy wpływ na obszary przekroczeń w 2015 roku: czy zmiana wielkości emisji czy warunki meteorologiczne.

18.1. WERYFIKACJA MODELU

Weryfikacji modelu obliczeniowego dokonuje się w oparciu o wyniki pomiarów ze stanowisk pomiarowych funkcjonujących w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zlokalizowanych na obszarze strefy podkarpackiej. W celu weryfikacji wyników modelowania modelem CALPUFF pod kątem zgodności z wynikami pomiarów, przy przygotowywaniu danych wejściowych do modelowania na poziomie strefy podkarpackiej, uzyskano wyniki modelowania dokładnie w punktach stacji w celu dokonania weryfikacji poprawności modelowania. W ramach strefy podkarpackiej wykonano analizę niepewności modelowania na podstawie wyników dla modelowania dla roku 2015.

Otrzymane wyniki pozwoliły na porównanie modelowania z wynikami pomiarów stężeń badanych substancji. Dla każdej analizowanej substancji obliczone zostały odpowiednie średnie stężenia modelowane i średnie stężenia zmierzone. Okresy uśredniania użyte do określenia niepewności modelowania wynikają z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu¹⁰⁹.

Zgodnie z dyrektywą CAFE niepewność modelowania jest definiowana jako maksymalne odchylenie między zmierzonym, a obliczonym poziomem stężenia dla 90% punktów monitoringu w danym okresie, dla wartości dopuszczalnej. Poniżej w tabeli, przedstawiono porównanie wyników pomiarów i wyników obliczeń dla pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P.

Tabela 85. Porównanie wyników pomiarów na stacjach pomiarowych i wyników obliczeń stężeń pyłu zawieszonoego PM10, PM2,5 i B(a)P dla poszczególnych punktów pomiarowych w roku bazowym 2015¹¹⁰

Miejscowość	Stacja pomiarowa	Parametr	Wynik pomiarowy	Wynik obliczeniowy
pył PM10				
Jarosław	PkJarosPruch	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	44,41	44,37
		błąd względny	0,1%	
Jasło	PkJasloSikor	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	30,31	23,15
		błąd względny	24%	
Krosno	PkKrosKletow	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	33,10	25,45
		błąd względny	23%	
Mielec	PkMielZaStre	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	36,26	32,47
		błąd względny	11%	
Nisko	PkNiskoSzklą	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	29,84	23,38
		błąd względny	22%	
Sanok	PkSanoSadowa	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	31,28	35,35

¹⁰⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1032

¹¹⁰ Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników pomiarów według oceny jakości powietrza WIOŚ Rzeszów

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Miejscowość	Stacja pomiarowa	Parametr	Wynik pomiarowy	Wynik obliczeniowy
pył PM10				
		błąd względny	13%	
Mielec	PkMielSolski	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	34,63	43,17
		błąd względny	25%	
Przemyśl	PkPrzemGrunw	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	30,39	34,12
		błąd względny	12%	
Tarnobrzeg	PkTarnDabrow	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	32,70	39,77
		błąd względny	22%	
Dębica	PkDebiGrottg	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	36,69	42,09
		błąd względny	15%	
Pył PM2,5				
Jarosław	PkJasloSikor	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	24,07	19,24
		błąd względny	20%	
Krosno	PkKrosKletow	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	24,44	20,08
		błąd względny	18%	
Nisko	PkNiskoSzklą	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	22,99	20,32
		błąd względny	12%	
Mielec	PkMielSolski	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	27,13	32,41
		błąd względny	19%	
Przemyśl	PkPrzemGrunw	stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	25,90	29,85
		błąd względny	15%	
B(a)P				
Jarosław	PkJarosPruch	stężenie średnioroczne [ng/m^3]	5,19	6,35
		błąd względny	22%	
Jasło	PkJasloSikor	stężenie średnioroczne [ng/m^3]	4,69	2,92
		błąd względny	38%	

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Miejscowość	Stacja pomiarowa	Parametr	Wynik pomiarowy	Wynik obliczeniowy
pył PM10				
Krosno	PkKrosKletow	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	4,14	3,21
		błąd względny	22%	
Mielec	PkMielZaStre	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	5,57	4,66
		błąd względny	16%	
Nisko	PkNiskoSzklą	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	4,49	3,20
		błąd względny	29%	
Sanok	PkSanoSadowa	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	3,32	3,81
		błąd względny	15%	
Przemyśl	PkPrzemGrunw	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	3,87	4,41
		błąd względny	14%	
Tarnobrzeg	PkTarnDabrow	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	3,96	4,32
		błąd względny	9%	
Dębica	PkDebiGrottg	stężenie średnioroczne [ng/m ³]	7,85	6,89
		błąd względny	12%	

Wyniki obliczeniowe z modelu CALPUFF dla wszystkich punktów pomiarowych spełniają wymagania progu niepewności i nie przekraczają 50% odchylenia względem wyników pomiaru dla pyłu PM10 oraz 60% dla benzo(a)pirenu.

19. DZIAŁANIA NAPRAWCZE, KTÓRE NIE ZOSTAŁY WYTYPOWANE DO WDROŻENIA

W wyniku analiz modelowych, ale również społeczno-ekonomicznych, część działań nie została wytypowana do wdrożenia. Wśród nich należy wymienić następujące:

- całkowity zakaz stosowania paliwa stałego – odrzucone ze względów społecznych i gospodarczych,
- wprowadzenie stref ograniczonej emisji komunikacyjnej – odrzucone ze względu na brak uregulowań prawnych do wprowadzenia i zarządzania strefą.

20. OPINIOWANIE PROJEKTU DOKUMENTU I KONSULTACJE SPOŁECZNE

Zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska art. 91 ust. 1 i 5, Zarząd Województwa ma obowiązek przedstawienia do zaopiniowania właściwym starostom powiatów oraz wójtom, burmistrzom i prezydentom miast projektu uchwały sejmiku województwa w sprawie Programu ochrony powietrza mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w poszczególnych strefach województwa.

Starostowie, wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast są zobowiązani do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały. W celu wypracowania dokumentu wskazującego kierunki dojścia do stanu właściwego oraz akceptowalnego przez poszczególne strony bardzo istotnym elementem jest podjęcie współpracy ze wszystkimi organami administracji samorządowej, różnych szczebli, na etapie opracowywania projektu Programu.

Zgodnie z art. 91 ust. 9 ustawy – Prawo ochrony środowiska konieczne jest również zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony powietrza.

Uwagi i wnioski do projektu Programu mogą być wnoszone w formie pisemnej, ustnie lub za pomocą środków elektronicznych w terminie do 21 dni od daty podania do wiadomości o rozpoczęciu konsultacji społecznych (art. 34, art., 35 ww. ustawy). Informacje o Programie są udostępniane za pośrednictwem systemów teleinformatycznych, w szczególności przy wykorzystaniu elektronicznych baz danych oraz Zarząd Województwa udostępnia informacje w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 24 ww. ustawy). Program poddany jest konsultacjom społecznym poprzez wyłożenie do wglądu w postaci projektu wraz z załącznikami oraz ze stanowiskami innych organów, jeżeli są dostępne w terminie składania uwag i wniosków (art. 39 ww. ustawy).

Informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych i opiniowania została rozesłana do poszczególnych jednostek. 25 lipca 2016 roku rozpoczął się proces konsultacji społecznych i opiniowania.

Spotkanie konsultacyjne odbyło się 25 lipca 2016 roku o godzinie 10:00 w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie.

W trakcie okresu opiniowania i konsultacji społecznych wpłynęły uwagi i opinie dotyczące opracowywanego dokumentu. Pozytywną opinię dotyczącą Programu otrzymano z 13 gmin i starostw. Otrzymano również uwagi z 7 gmin bez opinii. Sumarycznie przeanalizowane było 36 uwag zgłoszonych przez 8 jednostek. Z tego uwzględnionych całkowicie lub częściowo zostało 20, nieuwzględnionych zostało 16 uwag. Wykaz zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem do nich znajduje się w załączniku 23.

CZEŚĆ IV – INFORMACJA ZBIORCZA

21. INFORMACJA ZBIORCZA OPISUJĄCA PROGRAM

21.1. LOKALIZACJA NADMIERNYCH ZANIECZYSZCZEŃ

Zgodnie z art. 87 ust 2 ustawy POŚ i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹¹¹ obszar województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszów stanowi strefę oceny jakości powietrza o numerze PL1802. W skład strefy wchodzi powiaty bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jarosławski, jasielski, kolbuszowski, krośnieński, leski, leżajski, łańcucki, niżański, przemyski, przeworski, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski, sanocki, stalowowolski, strzyżowski, tarnobrzeski oraz miasta Krosno, Przemyśl i Tarnobrzeg.

Lokalizację strefy zaprezentowano na poniższym rysunku.

Rysunek 54. Lokalizacja strefy podkarpackiej¹¹²

¹¹¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 914

¹¹² źródło: opracowanie własne

Na terenie strefy podkarpackiej dokonuje się pomiarów jakości powietrza na stacjach pomiarowych zgodnie z Państwowym Monitorowaniem Środowiska. W rocznej ocenie jakości powietrza za 2015 rok uwzględniono wyniki z 11 stacji pomiarowych znajdujących się na terenie strefy podkarpackiej. Charakterystyka oraz lokalizacja stacji pomiarowych została zamieszczona poniżej.

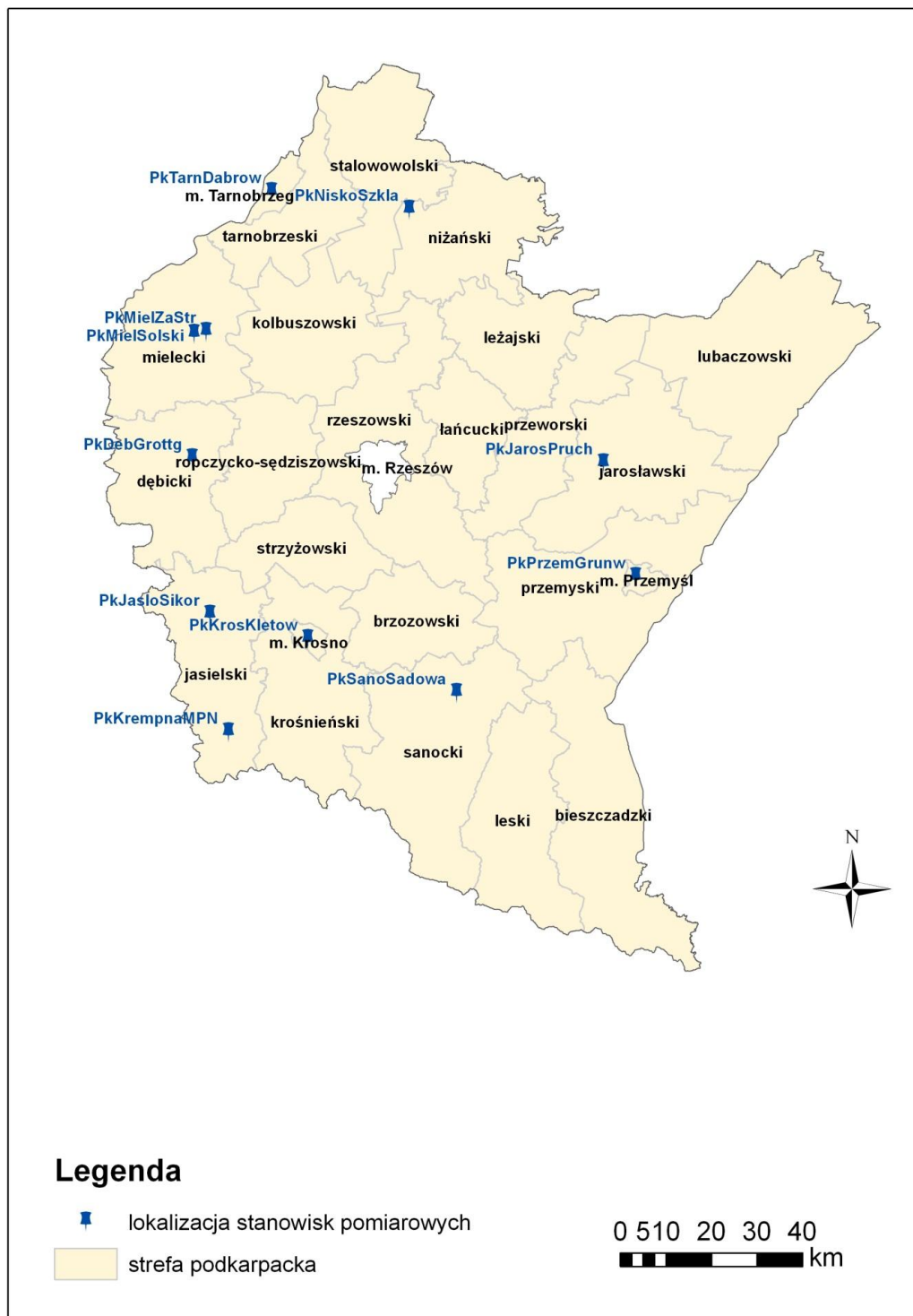
Tabela 86. Dane dotyczące stacji pomiarowych uwzględnionych w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2015 w strefie podkarpackiej w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych¹¹³

L p.	Krajowy kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Badane substancje	Metoda pomiaru	Współrzędne geograficzne		Lata funkcjonowania stacji
						długość geograficzna	szerokość geograficzna	
1.	PkKrempnaMPN	Krempna-MPN-WIOS	Krempna, 38-232	NO, NO ₂ , NO _x , SO ₂ , O ₃	automatyczny	21°29'55,18"	49°30'40,67"	2014÷2015
2.	PkJasloSikor	Jasło-Sikorskiego-WIO	Jasło, 38-200, Sikorskiego	NO, NO _x , O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂	automatyczny	21°27'16,62"	49°44'41,59"	2009÷2015
				As, BaA, BaP, BbF, DBahA, BjF, BkF, IP, Cd, Pb, PM10, PM2,5	manualny			
3.	PkNiskoSzkl	Nisko - Szklarniowa-WIOS	Nisko, 39-400, Szklarniowa	CO, NO, NO _x , O ₃ , PM10, SO ₂ , NO ₂	automatyczny	22°06'44,88"	50°31'47,61"	1989÷2015
				BaP, PM10, PM2,5	manualny			
4.	PkPrzemGrunw	Przemysł-Grunwaldzka-WIOS	Przemysł, 37-700, Grunwaldzk	Bzn, NO, NO ₂ , NO _x , SO ₂ , O ₃ , PM10, PM2,5	automatyczny	22°45'22,46"	49°47'03,62"	2013÷2015
				As, BaP, Cd, Pb, PM10, Ni	manualny			

¹¹³ Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

L p.	Krajowy kod stacji	Nazwa stacji	Adres stacji	Badane substancje	Metoda pomiaru	Współrzędne geograficzne		Lata funkcjonowania stacji
						długość geograficzna	szerokość geograficzna	
5.	PkMielSolski	Mielec-MOSIR-WIOS	Mielec, 39-300, Solskiego	NO, NO ₂ , NO _x , SO ₂ , O ₃ , Bzn, PM10, PM2,5	automatyczny	21°26'03,59"	50°18'02,74"	2014÷2015
6.	PkJarosPruch	Jarosław-PWSTE-WIOS	Jarosław, 37-500, Pruchnicka	BaP, PM10	manualny	22°40'29,18"	50°00'43,50"	2012÷2015
7.	PkSanoSadowa	Sanok-Sadowa-WIOS	Sanok, 38-500, Sadowa	BaP, PM10	manualny	22°11'45,21"	49°34'18,23"	2012÷2015
8.	PkTarnDabrow	Tarnobrzeg-M.Dąbrowskiej-WIOS	Tarnobrzeg, 39-400, M. Dąbrowskiej	BaP, PM10	manualny	21°54'18,12"	50°34'32,67"	2012÷2015
9.	PkDebGrottg	Dębica-Grottgera-WIOS	Dębica, 39-200, Grottgera	BaP, PM10	manualny	21°24'58,52"	50°03'17,23"	2015
10.	PkKrosKletow	Krosno-Kletówki-WIOS	Krosno, 38-403, Kletówki	As, Cd, Pb, Ni, BaP, PM10, PM2,5	manualny	21°44'58,92"	49°41'24,61"	2008÷2015
11.	PkMielZaStr	Mielec-Zarząd Strefy-WIOS	Mielec, 39-300, Partyzantów	BaP, PM10	manualny	21°28'16,32"	50°18'14,43"	2005÷2015

Rysunek 55. Lokalizacja stacji pomiarowych w powiecie podkarpackim w roku 2015.¹¹⁴

21.2. INFORMACJE OGÓLNE

Strefa podkarpacka zajmuje powierzchnię 17 729,40 km² i jest zamieszkiwana przez 1 944 064 osób.¹¹⁵ Użytki rolne zajmują powierzchnię 9 309,53 km² (52,5% powierzchni strefy) użytki leśne i grunty zadrzewione oraz zakrzewione rozciągają się na powierzchnię 7 286,75 km² (41,1%

¹¹⁴ Źródło: opracowanie własne

¹¹⁵ Dane GUS za 2014 r

powierzchni strefy), natomiast tereny zurbanizowane zajmują zaledwie 4,4% powierzchni strefy, z tego względu strefę podkarpacką kwalifikuje się do obszaru wiejskiego.

Na obszarze strefy podkarpackiej zgodnie z przeprowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska roczną ocenę jakości powietrza za rok 2015 zostały wyznaczone obszary przekroczeń – szczegółowe dane zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 87. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w województwie podkarpackim za rok 2015.¹¹⁶

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802			
1	Jarosław (gm. miejska)	1,3	11 500
2	m. Jasło (gm. miejska)	0,9	8 087
3	m. Mielec (gm. miejska)	1,5	7 346
4	m. Przemyśl (gm. miejska)	0,1	385
Suma:		3,8	27 318

W strefie podkarpackiej w zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 wyznaczono 6 obszarów przekroczenia na terenie 4 miast. Łączny obszar przekroczeń to 3,8 km² i zamieszkiwany jest przez ponad 27,3 tys. ludzi.

Tabela 88. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń 24 godzinnego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w województwie podkarpackim za rok 2015.¹¹⁷

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802			
1	Boguchwała	0,3	710
2	Brzozów	1,6	3 456
3	Dębica (gm. miejska)	7,1	27 896
4	Jarosław (gm. miejska), Pawłosiów	7,9	30 665
5	Jasło (gm. miejska), Jasło, Kołaczyce	24,5	31 695
6	Jedlicze	4,7	2 469
7	Kolbuszowa	0,5	2 148
8	Korczyna	2,3	1 003
9	Krasne	0,7	247
10	Krosno (gm. miejska), Krościenko Wyżne, Chorkówka, Jedlicze, Miejsce Piastowe, Korczyna, Wojaszówka	28,6	42 705
11	Lesko	0,1	612
12	Leżajsk (gm. miejska)	1,6	5 829
13	Lubaczów (gm. miejska)	0,4	1 545
14	Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czarna	7,2	13 622
15	Mielec (gm. miejska i wiejska)	19,4	55 679
16	Nisko, Stalowa Wola (gm. miejska), Pysznica	7,6	10 889
17	Przemyśl (gm. miejska), Żurawica	16	53 881
18	Przeworsk (gm. miejska i wiejska)	2,8	9 079
19	Sanok (gm. miejska i wiejska)	19,2	30 604
20	Stalowa Wola (gm. miejska)	0,9	2 874
21	Strzyżów	0,1	410

¹¹⁶ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

¹¹⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802			
22	Tarnobrzeg (gm. miejska)	25,5	43 932
23	Trzebownisko, Głogów Małopolski	3,6	2 986
24	Tyczyn	0,1	141
25	Żurawica	2,2	813
Suma:		184,9	375 890

W zakresie stężeń 24 godzinnych pyłu PM10 w strefie podkarpackiej wyznaczono 43 obszarów przekroczeń (na terenie 25 gmin, łączna powierzchnia obszarów przekroczeń to 184,9 km², liczba ludności narażonej na oddziaływanie zanieczyszczenia wynosi 375 890 mieszkańców.

Tabela 89. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5 w województwie podkarpackim za rok 2015. ¹¹⁸

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców
strefa podkarpacka kod strefy: PL1802			
1	Przemyśl (gm. miejska)	3,9	30 764
2	Krosno (gm. miejska)	0,3	2 701
3	Jasło (gm. miejska)	3	15 974
4	Mielec (gm. miejska)	10,1	37 513
5	Tarnobrzeg (gm. miejska)	1,7	4 647
6	Nisko	1	2 970
7	Jarosław (gm. miejska)	1,4	12 352
8	Łańcut (gm. miejska)	1,1	3 851
Suma:		22,5	110 777

W zakresie stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 wyznaczono na terenie strefy 11 obszarów przekroczeń na terenie 8 gmin, łączna powierzchnia obszarów przekroczeń wynosi 22,5 km², natomiast liczba ludności narażonej na oddziaływanie zanieczyszczenia to 110 777 mieszkańców.

Tabela 90. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P w województwie podkarpackim za rok 2015. ¹¹⁹

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców
1	Baranów Sandomierski	5,3	2 030
2	Besko	1,1	1 040
3	Boguchwała, Świlcza	19,6	9 425
4	Borowa	1,1	577
5	Brzostek	2,1	1 339
6	Brzozów, Haczów	5,3	586
7	Brzozów, Jasienica Rosielna, Haczów, Dydnia	45,6	19 813
8	Czarna	5,3	2 203
9	Czernin	4,3	1 342
10	Czudec	1,1	848

¹¹⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

¹¹⁹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonych mieszkańców
11	Dębica (gm. miejska i wiejska), Żyraków, Czarna, Pilzno, Ropczyce	129,3	73 097
12	Frysztak	1,1	772
13	Głogów Małopolski, Trzebownisko	7,5	5 051
14	Jarosław (gm. miejska i wiejska), Pawłosiów, Wiązownica	84,2	54 119
15	Jasło (gm. miejska i wiejska), Skołyszyn, Jedlicze, Krosno (gm. miejska), Tarnowiec, Kołaczyce, Korczyn, Miejsce Piastowe, Wojaszówka, Chorkówka, Dębowiec, Krościenko Wyżne, Brzyska, Biecz, Iwonicz-Zdrój, Lipinki	457,4	172 599
16	Kańczuga	3,2	2 923
17	Kolbuszowa	8,9	10 958
18	Lesko	2,2	4 488
19	Leżajsk (gm. miejska i wiejska), Nowa Sarzyna	21,1	17 350
20	Lubaczów (gm. miejska), Lubaczów	8,5	11 544
21	Lubenia, Boguchwała	1,1 385	385
22	Łańcut	1,1 297	297
23	Markowa, Gać	7,5	2 525
24	Medyka	1,1	483
25	Mielec (gm. miejska i wiejska), Tuszów Narodowy, Borowa, Przecław, Czermin	108	74 770
26	Nisko, Pysznica, Stalowa Wola (gm. miejska)	39,1	23 178
27	Nowa Dęba	2,5	431
28	Nowa Sarzyna	8,5	6 901
29	Oleszyce	1,1	948
30	Padew Narodowa	1,1	534
31	Pilzno	10,7	4 044
32	Przeworsk	1,1	532
33	Pysznica	2,1	1 099
34	Radomyśl Wielki	1,1	844
35	Radymno (gm. miejska i wiejska)	8,5	6 202
36	Rakszawa	1,1	726
37	Ropczyce	5,3	7 771
38	Rudnik nad Sanem	2,1	3 339
39	Rymanów, Rymanów-Zdrój, Iwonicz-Zdrój	5,3	2 071
40	Sanok (gm. miejska i wiejska), Zagórz	29,7	41 281
41	Sędziszów Małopolski	6,8	6 204
42	Sokolów Małopolski	1,1	1 906
43	Stalowa Wola (gm. miejska), Zaleszany, Pysznica	14,7	22 888
44	Strzyżów	6,2	5 943
45	Świlcza	0,2	81
46	Tarnobrzeg (gm. miejska), Gorzyce, Zaleszany	53	54 931
47	Trzebownisko, Łańcut (gm. miejska i wiejska), Czarna, Krasne, Przeworsk, Białobrzegi, Przeworsk (gm. miejska), Tyczyn, Świlcza, Głogów Małopolski, Chmielnik, Tryńcza, Rakszawa, Zarzecze, Gać, Żołyńia	360,6	119 104
48	Ulanów	1,1	433
49	Ustrzyki Dolne	0,1	752
50	Zagórz	2,1	808
51	Zaleszany	0,1	7
52	Zarszyn	1,1	36
53	Żołyńia	1,1	933
54	Żurawica, Przemyśl (gm. miejska), Orły, Przemyśl, Medyka	88,4	76 891
Suma:		1586,8	861 382

Dla stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wyznaczono 64 obszary przekroczeń na terenie 54 gmin, łączna powierzchnia obszarów przekroczeń to ponad 1586,80 km², natomiast liczba ludności narażonej na oddziaływanie zanieczyszczenia wynosi 861 382 mieszkańców.

Ważny wpływ na wielkość stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ma prędkość i kierunek wiatru. Prędkość wiatru decyduje o tempie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, natomiast kierunek wiatru odpowiada za trasę ich transportu. Natomiast wystąpienie zjawiska ciszy wiatrowej oraz małych prędkości wiatru powoduje pogorszenie się stopnia wentylacji. Na obszarze strefy średnioroczna prędkość wiatru w 2015 roku zmierzona na stacjach pomiarowych mieści się w przedziale 3,8 - 4,1 m/s. Najniższe prędkości wiatru wystąpiły w okresie letnim (czerwiec – sierpień) natomiast najwyższe w miesiącach zimowych (grudzień i styczeń) oraz jesiennych. Na obszarze strefy wiatry o prędkości od 3 do 5 m/s występowały najczęściej – 36-42% przypadków w roku. Częstotliwość wystąpienia wiatrów o prędkości powyżej 10 m/s nie przekroczyła 1% przypadków. Natomiast zjawisko ciszy wiatrowej (prędkość wiatru poniżej 1,5 m/s) wystąpiło na wszystkich stacjach pomiarowych średnio 12% przypadków w ciągu roku. Ponadto na obszarze strefy dominują wiatry z sektora południowego i zachodniego, najczęstszym kierunkiem wiatru jest południe oraz zachód – południowy-zachód. Najrzadziej występowały z kierunków północno-wschodnich. Kolejnym istotnym czynnikiem wpływającym na jakość powietrza jest temperatura.

W sezonie zimowym niska temperatura powietrza skutkuje wzmożoną emisją z systemów grzewczych. Natomiast w sezonie letnim występuje pogoda o charakterze insolacyjno-radiacyjnym (słonecznie w dzień i duże nocne wypromieniowanie ciepła z podłoża, słaby wiatr) sprzyjająca koncentracji zanieczyszczeń i powstaniu sytuacji smogowych. Średnioroczna temperatura strefy mieściła się w przedziale 9-10 °C. Najcieplejszym miesiącem był lipiec i sierpień, w których średnie temperatury wynosiły odpowiednio 20 °C i 21,3 °C. Najchłodniejszymi miesiącami był styczeń i luty, były to jedyne miesiące, w których dla prawie wszystkich stacji pomiarowych temperatura otoczenia była ujemna – najniższą temperaturę odnotowano w Jaśle (-0,7 °C), a najwyższą w Mielcu (0,3 °C).

Tabela 91. Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza na wybranych stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w 2015 roku.¹²⁰

Kod pomiarowej stacji	T [°C]												Średnia roczna
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
PkPrzemGrunw	0,0	-0,5	4,8	8,2	13,1	17,5	20,1	21	15,2	7,4	5,5	2,6	9,6
PkNiskoSzklą	0,1	-0,5	4,8	8,4	13,1	17,4	20	21,4	15,2	7,2	5,2	3,3	9,6
PkMielZaStr	0,3	-0,5	4,9	8,5	13,1	17,3	20,1	21,5	15,3	7,8	5,6	3,6	9,8
PkJasloSikor	-0,7	-0,5	4,5	8,1	12,8	17	20,2	21,3	14,8	7,8	5,7	2,4	9,4

Opady atmosferyczne jak i wilgotność powietrza stanowią dodatkowy element znacznie wpływający na odległość przesuwania się zanieczyszczeń. Deszcze powodują zmniejszenie stężenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w wyniku rozpuszczania ich w wodzie, zjawiska absorpcji zanieczyszczeń na powierzchni kropli i mechanicznego działania opadów.

W 2015 roku na obszarze strefy rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych mieścił się w przedziale od 500 mm do 700 mm. Najwięcej opadów odnotowano w maju (90-107 mm), lipcu (57-123 mm) oraz wrześniu (63-97 mm), natomiast najniższe opady wystąpiły w lutym 80 mm,

¹²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

grudniu – 85 mm oraz sierpniu – 18 mm. Najwyższą średnioroczną sumą opadów charakteryzowała się stacja pomiarowa w Jaśle – 689 mm.

Tabela 92. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych wyznaczone przez model WRF/CALMET na wybranych stacjach pomiarowych na obszarze strefy podkarpackiej w 2015 roku.¹²¹

Opady [mm] Kod pomiarowej stacji	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma roczna
	PkPrzemGrunw	38,4	19,8	47,1	25,4	90,1	55,6	57,6	2,1	63,9	60,7	48,4	15,8
PkNiskoSzkła	55,5	14,7	33,6	13	109,7	60,4	64,1	5,5	66,9	44,3	64,7	24,1	556,6
PkMielZaStr	57,6	16,3	39	32,5	93,2	42,6	95,4	6,4	97,7	56,4	46,2	24,8	578,3
PkJasloSikor	62,6	29,9	48,7	41,7	107	56,4	123,4	4	84,9	59,4	50	20,9	689,0

Przestrzenny rozkład średniej miesięcznej wartości wilgotności względnej powietrza atmosferycznego mieści się w przedziale od 58% do 87%. Najwyższe wartości wilgotności względnej wystąpiły w miesiącach zimowych - styczeń i luty (85-87%) oraz w grudniu (80-83%), natomiast najniższe w okresie letnim – lipiec i sierpień (58-61%).

Tabela 93. Średnie miesięczne wartości wilgotności względnej powietrza wyznaczone przez model WRF/CALMET na wybranych stacjach pomiarowych na obszarze strefy podkarpackiej w 2015 roku.¹²²

Wilgotność względna [%] Kod pomiarowej stacji	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Średnia roczna
	PkPrzemGrunw	85	85	71	64	72	67	61	61	74	74	77	81
PkNiskoSzkła	87	87	71	64	70	66	58	58	73	75	81	82	73
PkMielZaStr	86	86	70	63	71	67	59	59	71	74	78	80	72
PkJasloSikor	87	87	70	63	72	68	61	61	72	75	75	83	73

Strefa rozciąga się na szerokość 202 km (z zachodu na wschód) oraz na długość 171 km (z północy na południe). Najdalej wysuniętym na północ punktem województwa jest miasto Zaklików, na południe najdalej sięga miejscowość Lutowiska. Miejscowością zlokalizowaną najdalej na wschód jest Horyniec Zdrój, natomiast na zachód – Czarna. Od wschodu województwo graniczy z Ukrainą, od zachodu - z województwem małopolskim, od południa – ze Słowacją, od północnego zachodu – z województwem świętokrzyskim i od północnego wschodu – z województwem lubelskim.

Najwyżej położonym punktem w województwie jest szczyt Tarnica (1348 m n.p.m.) w Bieszczadach, a najniższy – ujście Sanu do Wisły (140 m n.p.m.).

Różnica pomiędzy najniżej położonymi miejscami (na północy), a najwyższymi punktami (na południu) wynosi około 1200 m. Strefa podkarpacka obejmuje swoim zasięgiem 3 odrębne krainy fizjograficzne dzielące województwo na trzy główne obszary klimatyczne:

- nizinny,

¹²¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

¹²² Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, Raport za 2015, Rzeszów, kwiecień 2016 r.

- podgórski,
- górski.

Obszar nizinny występuje w części północnej, gdzie znajduje się Kotlina Sandomierska, która obejmuje prawie połowę województwa. Obszar podgórski występuje pośrodku województwa, gdzie znajduje się Pogórze Karpackie. Tworzy ono pas wzgórz łagodnych i szerokich, wznoszących się do około 350-550 m n.p.m. Przez Pogórze z południa na północ przebiegają doliny karpackich rzek Wisłoki, Wisłoka i Sanu. Obszar górski występuje na południu województwa, gdzie przebiegają Beskidy (dzielące się na Beskid Niski i Bieszczady). Beskid Niski stanowią niskie pasma górskie o wysokościach do 850 m n.p.m. ze śródgórkami obniżeniami. Bieszczady położone są w południowo-wschodniej części województwa, między granicami Ukrainy i Słowacji. Przeważają tam pasma wzgórz i gór ciągnące się z północnego zachodu na południowy wschód. Najwyższym punktem jest szczyt Tarnica, Halicz oraz Bukowy Berd.

Województwo podkarpackie w 45,5% ogólnej powierzchni objęte zostało różnorodnymi formami ochrony przyrody - w zależności od stanu zachowania biocenozy, różnorodności przyrody i krajobrazu, nagromadzenia zbiorowisk i gatunków unikatowych. Większość cennych zbiorowisk i stanowisk roślin chronionych znajduje się na terenie parków narodowych i rezerwatów przyrody. Na obszarze strefy podkarpackiej ochrona prawna walorów i zasobów przyrodniczych realizowana jest poprzez¹²³:

- 63 obszary Natura 2000 o łącznej powierzchni 1 063 712,70 ha, w tym:
 - 8 OSOP o powierzchni łącznej 756 093,00 ha,
 - 55 SOOS o łącznej powierzchni 307 719,70 ha;
 - 96 rezerwatów przyrody - o łącznej powierzchni 11119,32 ha, w tym:
 - 4 rezerwaty faunistyczne – 825,51 ha,
 - 24 rezerwaty florystyczne – 389,67 ha,
 - 11 rezerwatów krajobrazowych – 3969,73 ha,
 - 41 rezerwatów leśnych – 5257,35 ha,
 - 8 rezerwatów przyrody nieożywionej – 330,60 ha,
 - 7 rezerwatów torfowiskowych – 341,981 ha,
 - 1 rezerwat wodny – 4,65 ha;
 - 13 obszarów chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 470467,00 ha;
 - 439 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 1179 ha;
 - 1531 pomników przyrody;
 - 28 stanowisk dokumentacyjnych;
 - 9 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych;
 - 10 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni 283 747,00 ha;
 - 2 parki narodowe:
- Bieszczadzki Park - 29 202 ha,
- Magurski Park Narodowy - 19 439 ha.

¹²³ źródło: Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ w Rzeszowie, <http://rzeszow.rdos.gov.pl>

21.3. CHARAKTER I OCENA ZANIECZYSZCZEŃ

Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o wyniki pomiarów jakości powietrza dokonywane na stacjach pomiarowych w ramach Państwowego monitoringu środowiska dokonuje oceny stanu jakości powietrza w strefie. Do oceny jakości powietrza na obszarze województwa wykorzystano również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego przy użyciu modelu Calmet/Calpuff. Obliczenia uzupełniono o utworzoną bazę emisyjną i dane meteorologiczne. Do obliczeń wykorzystano informację meteorologiczną pochodzącą z modelu WRF.

Na podstawie zastosowanych technik strefa podkarpacka w 2011 roku została zaklasyfikowana do klasy C ze względu na:

- przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych),
- przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 (z powodu przekroczenia wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji),
- przekroczenie poziomu docelowego średniorocznego dla B(a)P.

Poniższe zestawienia prezentują wyniki pomiarów analizowanych substancji w okresie lat 2010-2013 czyli przed przystąpieniem do realizacji działań naprawczych wyznaczonych w Programie.

Pył zawieszony PM10

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości zmierzonych pyłu PM10 uzyskanych na stacjach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013 czyli przed wdrożeniem środków poprawy jakości powietrza.

Tabela 94. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM10 na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013¹²⁴

Wyniki pomiarów		2010	2011	2012	2013
stanowisko pomiarowe		Jarosław, Pruchnicka			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	bd	bd	50	43
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	bd	bd	108	97
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	bd	4	1
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	bd	3	0
stanowisko pomiarowe		Jasło, Sikorskiego			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	44	41	39	35
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	84	90	60	63
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	4	1	5	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	1	0	2	0
stanowisko pomiarowe		Krosno, Kletówki			

¹²⁴ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2010-2013

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Wyniki pomiarów		2010	2011	2012	2013
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	40	41	36	34
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	58	91	57	49
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	4	0	3	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	1	0	0	0
stanowisko pomiarowe		Mielec, Partyzantów			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	41	41	39	42
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	82	84	59	88
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0	3	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0	2	0
stanowisko pomiarowe		Nisko, Szklarniowa			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	38	35	34	35
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	82	47	39	58
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0	3	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0	0	0
stanowisko pomiarowe		Przemysł, Grunwaldzka			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	bd	41	bd	34
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	bd	89	bd	66
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	0	bd	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	0	bd	0
stanowisko pomiarowe		Sanok, Sadowa			
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	bd	bd	31	29
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	bd	bd	32	31
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	bd	2	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	bd	0	0

W latach 2010-2013 przed wdrożeniem środków poprawy jakości powietrza w ramach wskazanych w Programie działań, przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz

dopuszczalnej liczby dni (maksymalnie 35 dni w ciągu roku) z przekroczeniem wartości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ notowane były na stacjach w całym analizowanym okresie.

Pył zawieszony PM_{2,5}

Dla pyłu PM_{2,5} został ustalony margines tolerancji, który od 2010 roku był sukcesywnie pomniejszany i w 2013 roku stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji wynosiło $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mimo zastosowanego marginesu tolerancji przekroczenia wartości normowanych notowane były w całym analizowanym okresie zgodnie z danymi z poniższej tabeli.

Tabela 95. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM_{2,5} na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013¹²⁵

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM _{2,5} [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			
	2010	2011	2012	2013
Jasło, Sikorskiego	42,4	bd	30,9	bd
Krosno, Kletówki	29,7	31,6	32,2	28
Nisko, Szklarniowa	26,3	30,6	bd	26
Przemyśl, Grunwaldzka	bd	bd	bd	24
stężenie dopuszczalne	25	25	25	25
stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji	29	28	27	26

Benzo(a)piren

Przekroczenie wartości docelowej stężenia średnioroczного benzo(a)pirenu wynoszące $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ notowane były na każdej stacji w całym analizowanym okresie zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 96. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013¹²⁶

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m^3]			
	2010	2011	2012	2013
Dębica, Grottgera	bd	bd	bd	bd
Jarosław, Pruchnicka	bd	bd	5,10	4
Jasło, Sikorskiego	5,4	5,5	5,30	3,6
Krosno, Kletówki	3,9	4,5	4,30	3,1
Mielec, Partyzantów	4,99	5,5	6,00	5,2
Nisko, Szklarniowa	5,5	4,1	4,70	3,5
Przemyśl, Grunwaldzka	bd	bd	bd	3,9
Sanok, Sadowa	bd	bd	3,20	2,7
Tarnobrzeg, M. Dąbrowskiej	bd	bd	bd	2,3

Poniżej przedstawiono wyniki stężeń analizowanych substancji w latach 2014-2015 kiedy to wdrożone zostały działania naprawcze wyznaczone w Programie ochrony powietrza dla strefy.

Pył zawieszony PM₁₀

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości zmierzonych pyłu PM₁₀ uzyskanych na stacjach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015 czyli po wdrożeniu środków poprawy jakości powietrza.

¹²⁵ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2010-2013

¹²⁶ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2010-2013

Tabela 97. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM10 na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015¹²⁷

Wyniki pomiarów		2014	2015
stanowisko pomiarowe		Jarosław, Pruchnicka	
stężenie średnioroczne	[µg/m ³]	38	44
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[µg/m ³]	79	94
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [µg/m ³]	szt.	0	2
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [µg/m ³]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Jasło, Sikorskiego	
stężenie średnioroczne	[µg/m ³]	28	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[µg/m ³]	28	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [µg/m ³]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [µg/m ³]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Krosno, Kletówki	
stężenie średnioroczne	[µg/m ³]	31	33
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[µg/m ³]	34	47
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [µg/m ³]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [µg/m ³]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Mielec, Partyzantów	
stężenie średnioroczne	[µg/m ³]	34	36
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[µg/m ³]	40	53
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [µg/m ³]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [µg/m ³]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Mielec, Solskiego	
stężenie średnioroczne	[µg/m ³]	bd	35
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[µg/m ³]	bd	59
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [µg/m ³]	szt.	bd	0

¹²⁷ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2014-2015

Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Wyniki pomiarów		2014	2015
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	bd	0
stanowisko pomiarowe		Nisko, Szklarniowa	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	32	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	47	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Przemysł, Grunwaldzka	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	32	30
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	50	40
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Sanok, Sadowa	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	32	31
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	43	44
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
stanowisko pomiarowe		Tarnobrzeg, M. Dąbrowskiej	
stężenie średnioroczne	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	33	33
Liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. 50	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	51	45
Liczba dni z przekroczeniem poziomu progowego 200 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0
Liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego > 300 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	szt.	0	0

Po wdrożeniu działań naprawczych w ramach POP w latach 2014-2015 przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) zanotowano jedynie na stacji pomiarowej w Jarosławiu, dopuszczalną liczbą dni (maksymalnie 35 dni w ciągu roku) z przekroczeniem wartości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zanotowano ponownie na stacjach wszystkich stacjach.

Pył zawieszony PM_{2,5}

Dla pyłu PM_{2,5} margines tolerancji w 2014 roku wynosił 26 µg/m³ a w 2015 stężenie dopuszczalne nie było już powiększone o margines tolerancji. Przekroczenia wartości normowanych notowane były tylko w 2015 roku, należy zauważyć iż wysokość stężeń znacznie zmalała w porównaniu do wyników pomiarów z lat 2010-2013.

Tabela 98. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM_{2,5} na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015¹²⁸

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne pyłu PM _{2,5} [µg/m ³]	
	2014	2015
Jasło, Sikorskiego	22	24
Krosno, Kletówki	25	24
Nisko, Szklarniowa	25	23
Przemyśl, Grunwaldzka	25	26
Mielec, Solskiego		27
stężenie dopuszczalne	25	25
stężenie dopuszczalne powiększone o margines tolerancji	26	25

Benzo(a)piren

Przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynoszące 1 ng/m³ notowane były na każdej stacji w całym analizowanym okresie zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 99. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015¹²⁹

Stacja pomiarowa	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m ³]	
	2014	2015
Dębica, Grottgera	bd	8
Jarosław, Pruchnicka	3,3	5
Jasło, Sikorskiego	3,0	5
Krosno, Kletówki	3,0	4
Mielec, Partyzantów	3,3	6
Nisko, Szklarniowa	3,4	4
Przemyśl, Grunwaldzka	3,3	4
Sanok, Sadowa	2,7	3
Tarnobrzeg, M. Dąbrowskiej	2,9	4

Benzo(a)piren jest bardzo trudnym zanieczyszczeniem do obniżenia stężeń, bardzo niski poziom normy docelowej dodatkowo utrudnia osiągnięcie wartości normowanych mimo podejmowania działań naprawczych.

21.4. POCHODZENIE ZANIECZYSZCZEŃ

Zestawienie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i B(a)P wraz z udziałami ze źródeł emisji funkcjonujących w 2015 r. na terenie strefy podkarpackiej zaprezentowano w poniższej tabeli.

¹²⁸ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2014-2015

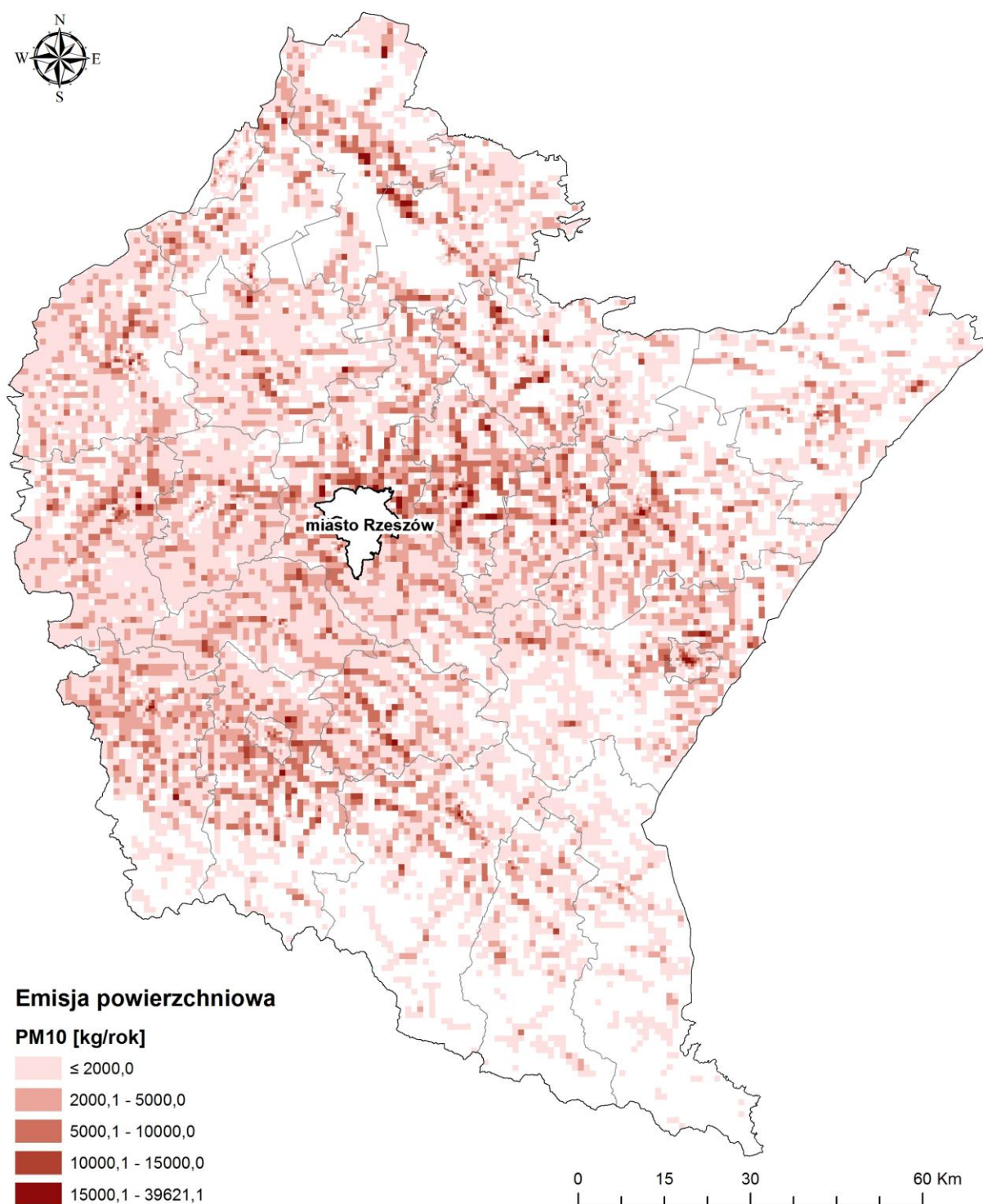
¹²⁹ Roczne oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2014-2015

Tabela 100 Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w roku bazowym 2015¹³⁰

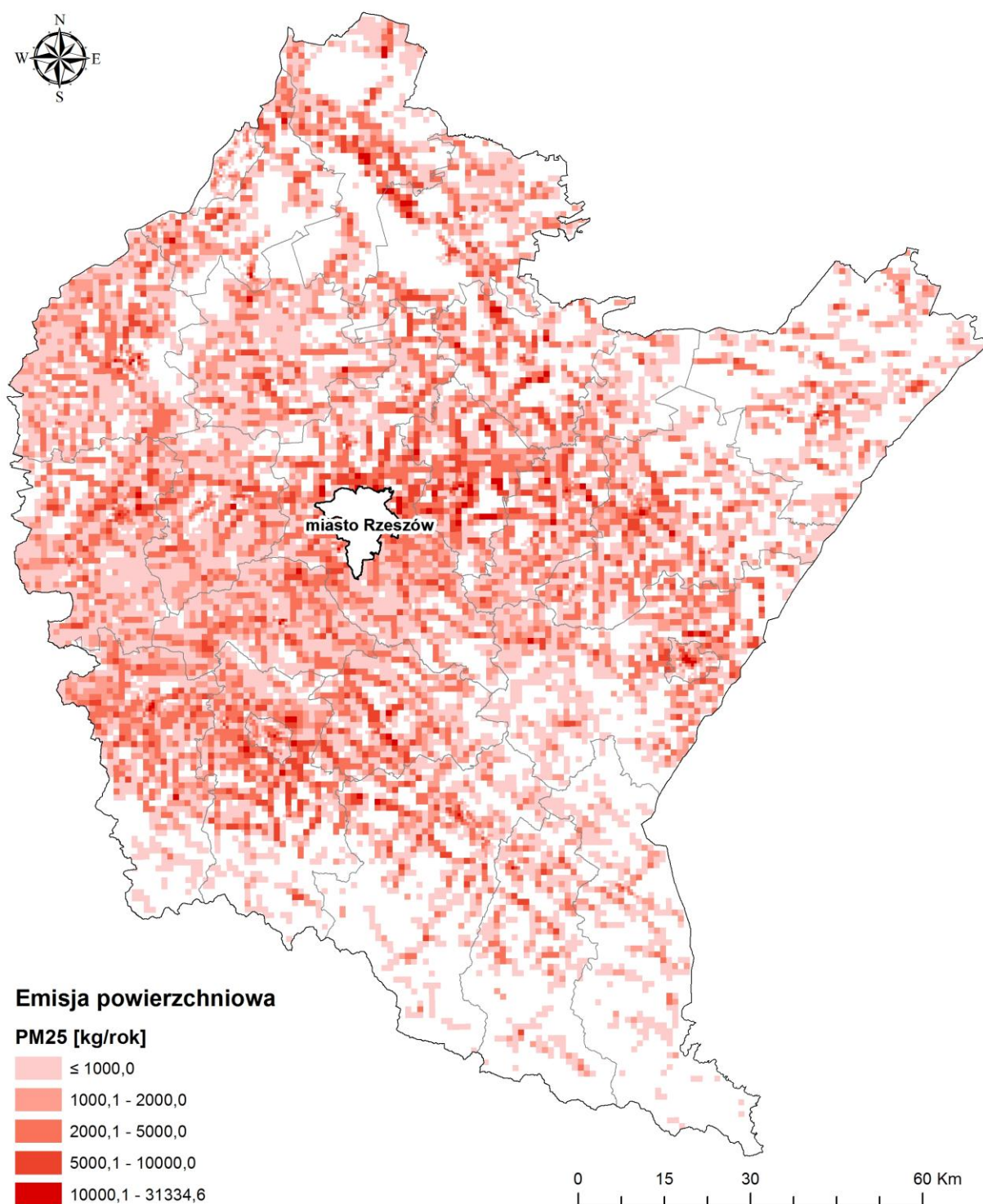
Rodzaj emisji	Wielkość emisji [Mg/rok]					
	PM10	Udział	PM2,5	Udział	B(a)P	Udział
Emisja punktowa	2 271,28	6,25%	1 522,48	6,45%	0,0174	0,54%
Emisja liniowa	6350,8	17,47%	1518,7	6,43%	0,127	3,97%
Emisja z rolnictwa w tym:						
maszyny	159,88	0,44%	159,88	0,68%	0	0,00%
uprawy	869,63	2,39%	33,45	0,14%	0	0,00%
hodowla	381,35	1,05%	8,46	0,04%	0	0,00%
Emisja powierzchniowa	25 509,20	70,17%	20 166,00	85,44%	3,053	95,48%
Emisja niezorganizowana	811,98	2,23%	194,83	0,83%	0	0,00%
Suma	36 354,12	100%	23 603,80	100%	3,20	100%

Zgodnie z przedstawionymi w tabeli wartościami ładunków emisji, największy udział w wielkości emisji na terenie strefy ma emisja ze źródeł powierzchniowych w odniesieniu do każdej z analizowanych substancji. W przypadku pyłu PM10 jest to udział wielkości 70%, pyłu PM2,5 to udział 85%, a w przypadku benzo(a)pirenu jest to udział na poziomie 95%. Łączna wartość ładunku emisji poszczególnych substancji ze źródeł powierzchniowych to 36,3 tys. Mg pyłu PM10, 23,6 tys. Mg pyłu PM2,5 oraz 3,2 Mg benzo(a)pirenu. Na poniższych mapach zaprezentowano rozkład poszczególnych substancji ze źródeł powierzchniowych na terenie strefy.

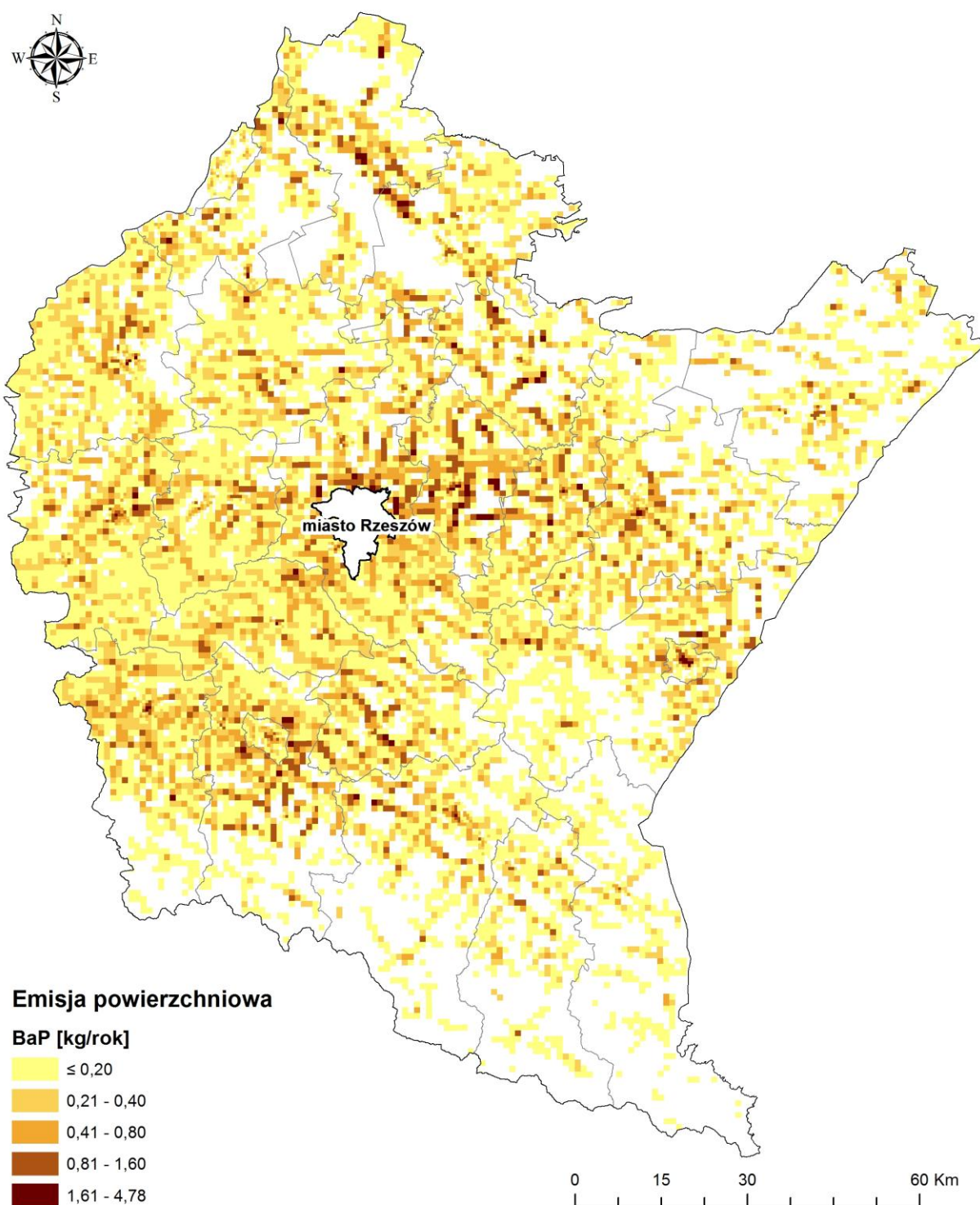
¹³⁰ Źródło: opracowanie własne na podstawie metodyki inwentaryzacji źródeł emisji.

Rysunek 56. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM10 na obszarze strefy podkarpackiej.

Rysunek 57. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM_{2,5} na obszarze strefy podkarpackiej.

Rysunek 58. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych benzo(a)pirenu na obszarze strefy podkarpackiej.

W analizach wartości ładunków emisji uwzględniono również emisje napływową czyli spoza ternu strefy. W ramach inwentaryzacji źródeł emisji uwzględniono udział źródeł emisji zlokalizowanych na

terenie przyległych województw: (lubelskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego). Ładunek emisji napływowej pyłu PM₁₀ wynosi 22,2 tys. Mg, pyłu PM_{2,5} 17,09 tys. Mg i 3,2 Mg benzo(a)pirenu.

21.5. ANALIZA SYTUACJI

Na ogólny stan jakości powietrza w województwie podkarpackim wpływa wiele czynników. Poza rzeczywistą wielkością emisji na wysokość stężeń zanieczyszczeń wpływa:

- położenie topograficzne – położenie miast w kotlinach może utrudniać przepływ mas powietrza w kierunku naturalnego spadku terenu,
- warunki meteorologiczne – decydujące znaczenie mają tutaj kierunek i prędkość wiatru oraz zasięg i czas trwania inwersji temperatury. Dodatkowo niskie temperatury wpływają na większe zaangażowanie instalacji spalania paliw do celów grzewczych a tym samym większą emisję zanieczyszczeń w tym okresie.
- gęstość rozmieszczenia źródeł emisji – gęsto rozlokowana zabudowa na obszarach miast utrudnia ich przewietrzanie i rozpraszanie skumulowanej emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych i komunikacyjnych.

Proponowane w Aktualizacji Programu ochrony powietrza działania naprawcze związane są głównie z redukcją wprowadzanej do powietrza emisji zanieczyszczeń. Działania te skupiają się głównie na ograniczeniu emisji ze źródeł powierzchniowych poprzez wymianę źródeł spalania paliw stałych w wysokoemisyjnych piecach domowych na nowoczesne, niskoemisyjne źródła spalania paliw stałych bądź gazowych oraz na podłączeniu budynków do sieci ciepłowniczej. Kolejnym działaniem, w ramach którego ograniczona będzie emisja powierzchniowa, jest poprawa efektywności energetycznej budynków opalanych paliwem stałym (inny rodzaj budynków nie przynosi zakładanych efektów ekologicznych). Zaproponowane działania naprawcze związane są również z ograniczeniem emisji wtórnej zanieczyszczeń jak i mają charakter organizacyjny (odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych).

22. WYKAZ MATERIAŁÓW, DOKUMENTÓW I PUBLIKACJI WYKORZYSTANYCH I PODDANYCH ANALIZIE PRZY OPRACOWANIU PROGRAMU

- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2014
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2013
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2012
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2011
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2010
- Program państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2013-2015
- Program państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2010-2012
- Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem działań krótkoterminowych
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹³¹
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych¹³²
- Konwencja genewska z 1979 r. o transgranicznym zanieczyszczeniu powietrza na dalekie odległości¹³³
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE)¹³⁴
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (IED)¹³⁵
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹³⁶
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych¹³⁷

¹³¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm,

¹³² Dz. U. z 2013 r., poz. 1383 z późn. zm.

¹³³ Dz. U. z dn. 28.12.1985 r

¹³⁴ Dz. U. UE L 152 z 11.06.2008

¹³⁵ Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010

¹³⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹³⁸
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza¹³⁹
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu¹⁴⁰
- Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i Programów ochrony powietrza, Krajowe Centrum Inwentaryzacji Emisji w Instytucie Ochrony Środowiska; ATMOTERM S.A.; Warszawa 2003
- Zasady sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach, Ministerstwo Środowiska; Warszawa 2003
- Aktualizacja zasad sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach, Ministerstwo Środowiska; Warszawa 2008
- Wskazówki metodyczne dotyczące modelowania matematycznego w systemie zarządzania jakością powietrza, Ministerstwo Środowiska i Główny Inspektor Ochrony Środowiska; Warszawa 2003
- Wytyczne Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, dotyczące sposobów obliczania emisji pochodzących z procesu energetycznego spalania paliw w różnych typach urządzeń (materiały informacyjno-instruktażowe p.t. „Wskaźniki emisji substancji zanieczyszczających wprowadzanych do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw”, 1996)
- Poradnik Ministerstwa Środowiska dla organów administracji publicznej część I pt. „Podniesienie jakości i skuteczności zarządzania jakością powietrza w strefach w celu zapewnienia czystego powietrza w województwie”
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) opracowany przez Ministerstwo Środowiska
- Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku Załącznik 2. do „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku” Ministerstwo Gospodarki 2009 r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego
- Porównanie wpływu na zdrowie człowieka i środowisko naturalne różnych źródeł energii – wyniki badań w programie Externe Uroś Radović, Agencja Rynku Energii S.A., Warszawa

¹³⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 1028

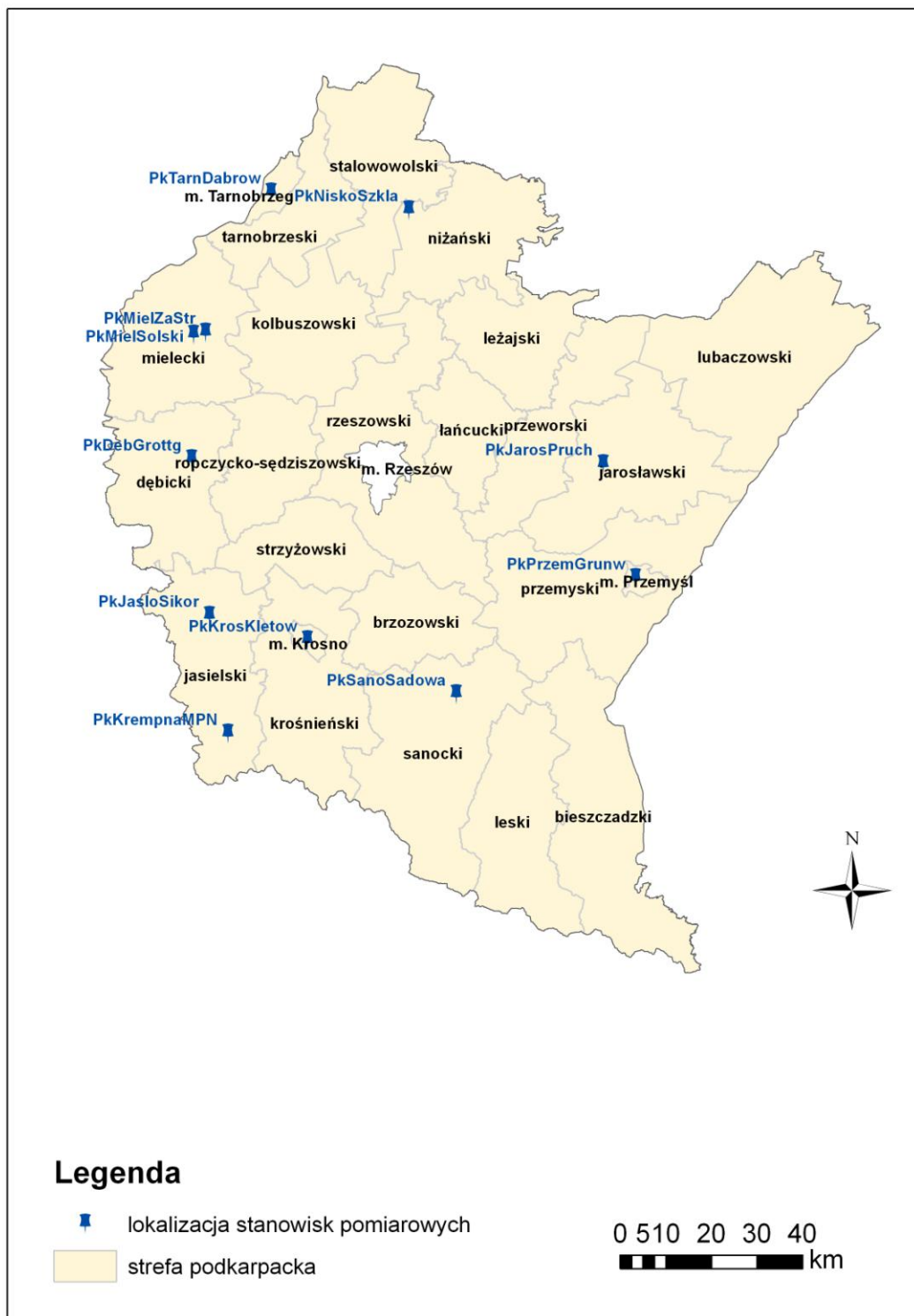
¹³⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 914

¹³⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1034

¹⁴⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 1032

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1

Rysunek 59. Lokalizacja stacji pomiarowych mierzących stężenia pyłów PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w strefie podkarpackiej¹⁴¹

¹⁴¹ źródło: opracowanie własne

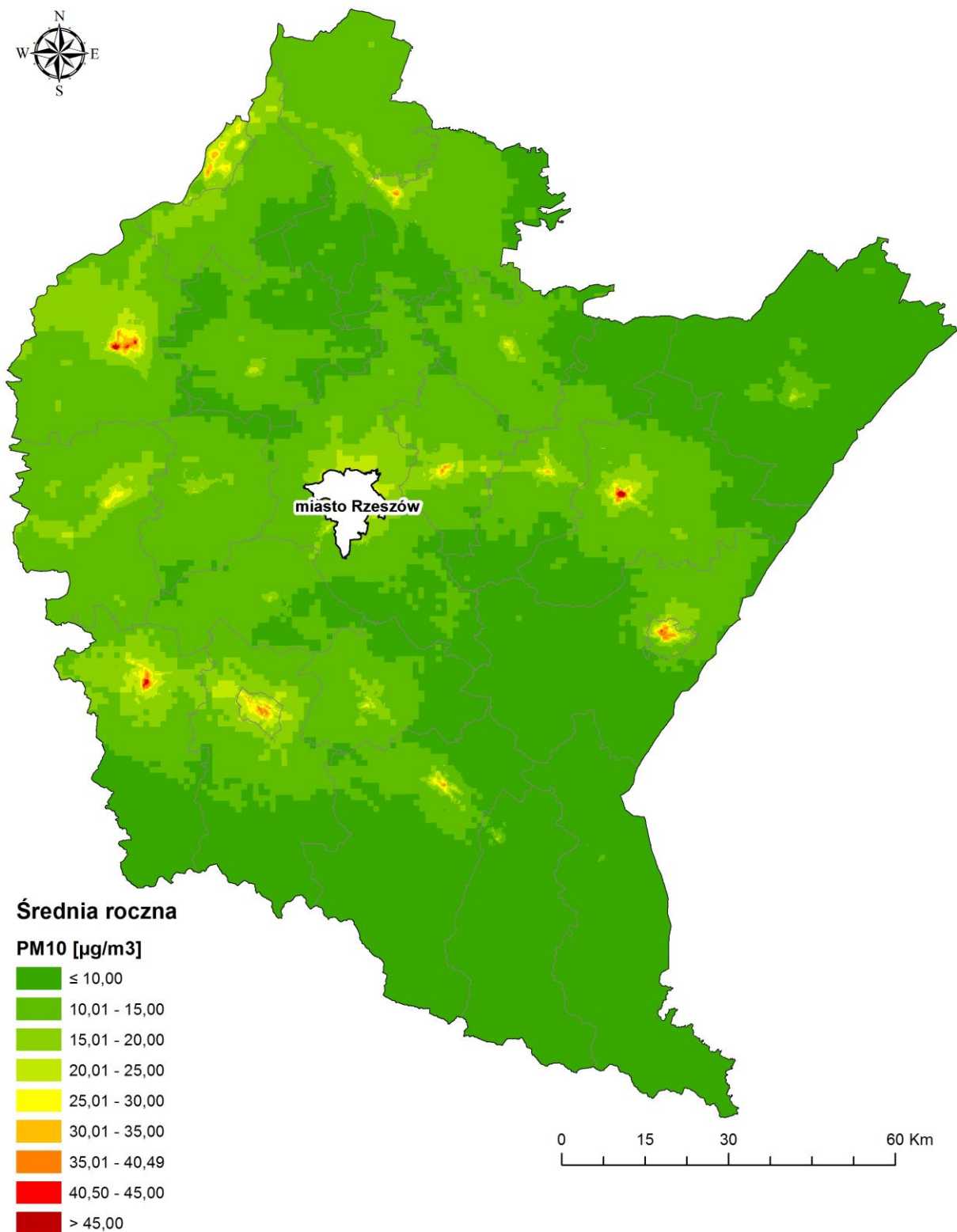
Załącznik 2

Rysunek 60. Podział administracyjny obszaru objętego Programem¹⁴²

¹⁴² źródło: opracowanie własne

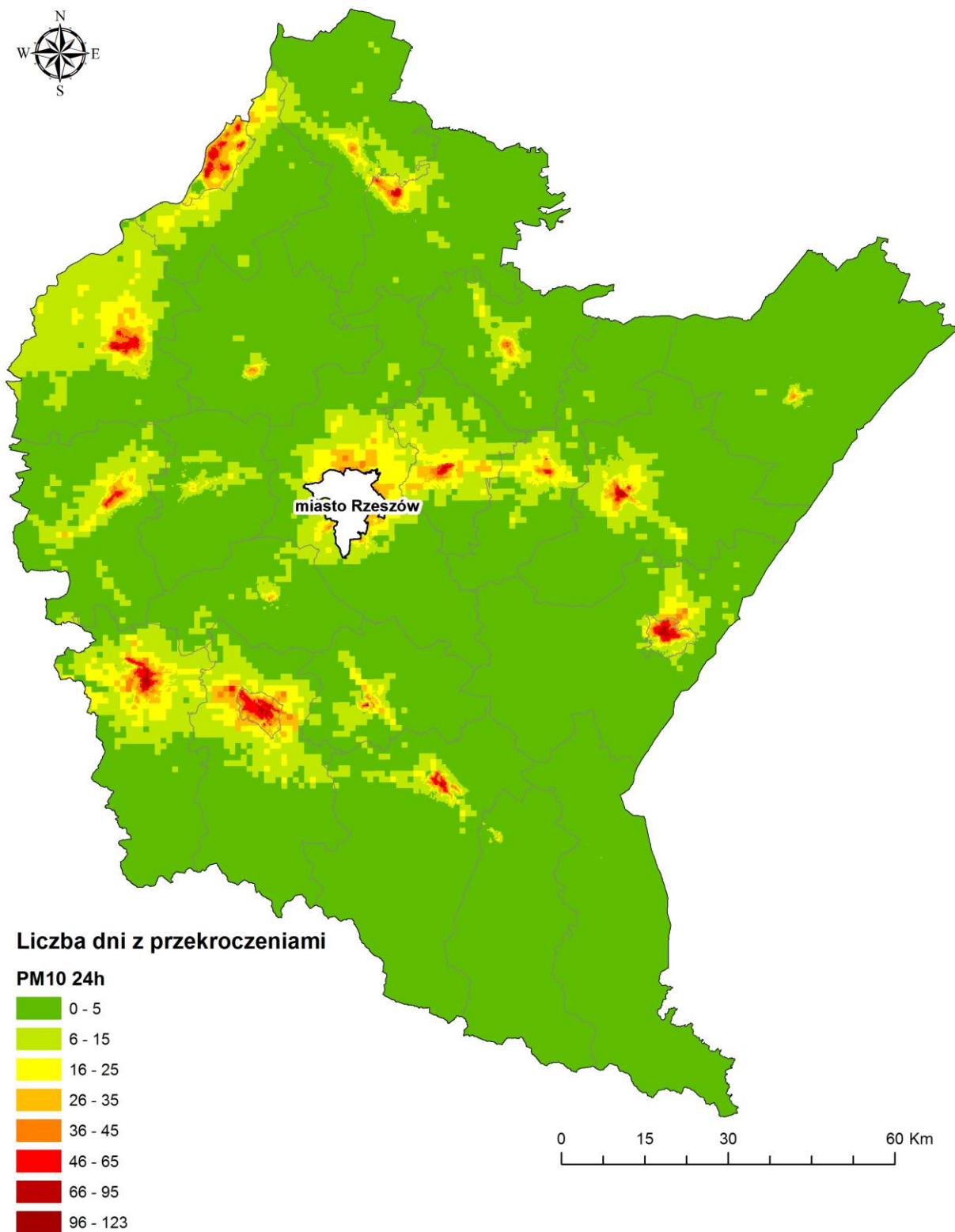
Załącznik 3

Rysunek 61. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM_{10} ¹⁴³

¹⁴³ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

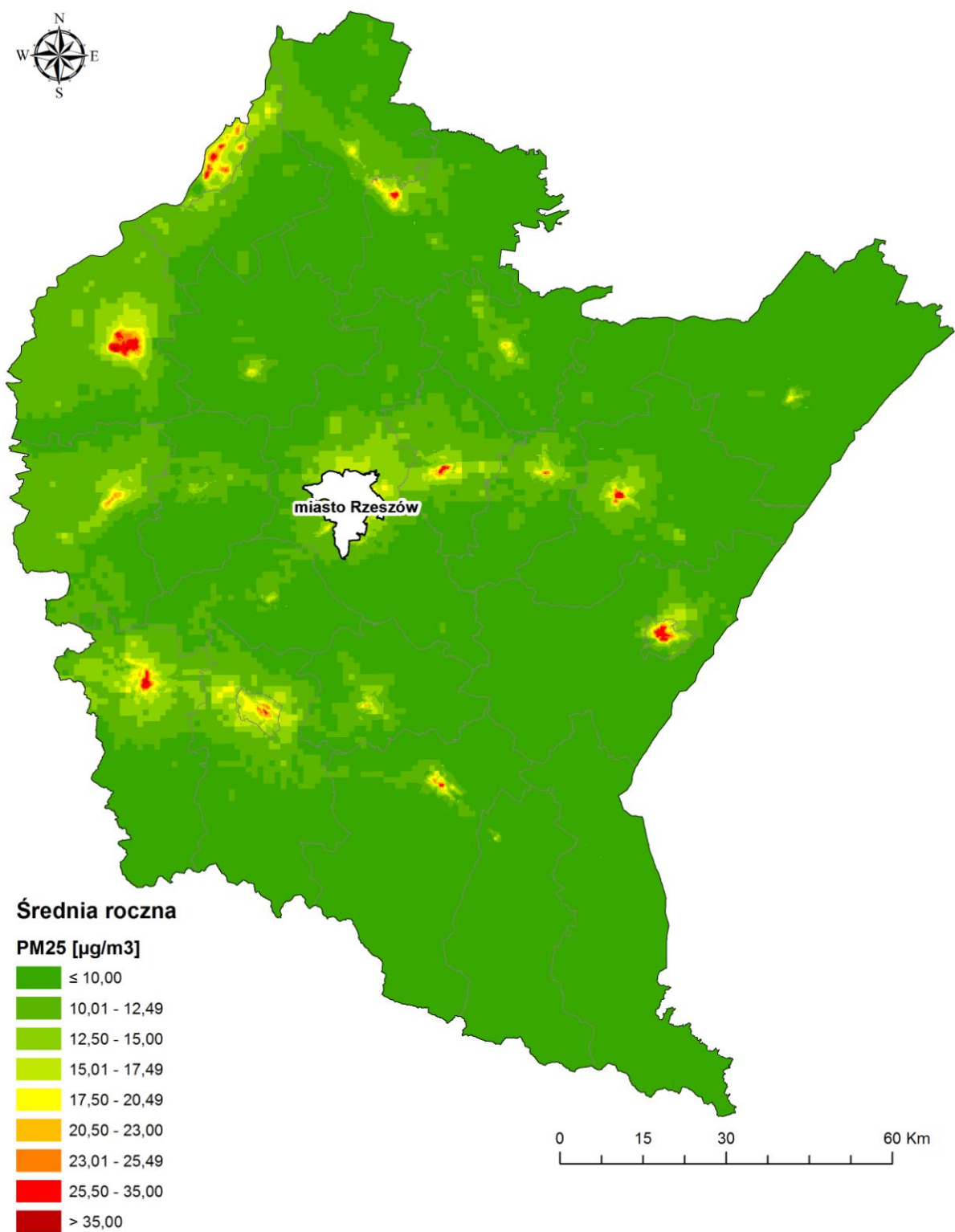
Załącznik 4

Rysunek 62. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM_{10} ¹⁴⁴

¹⁴⁴ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

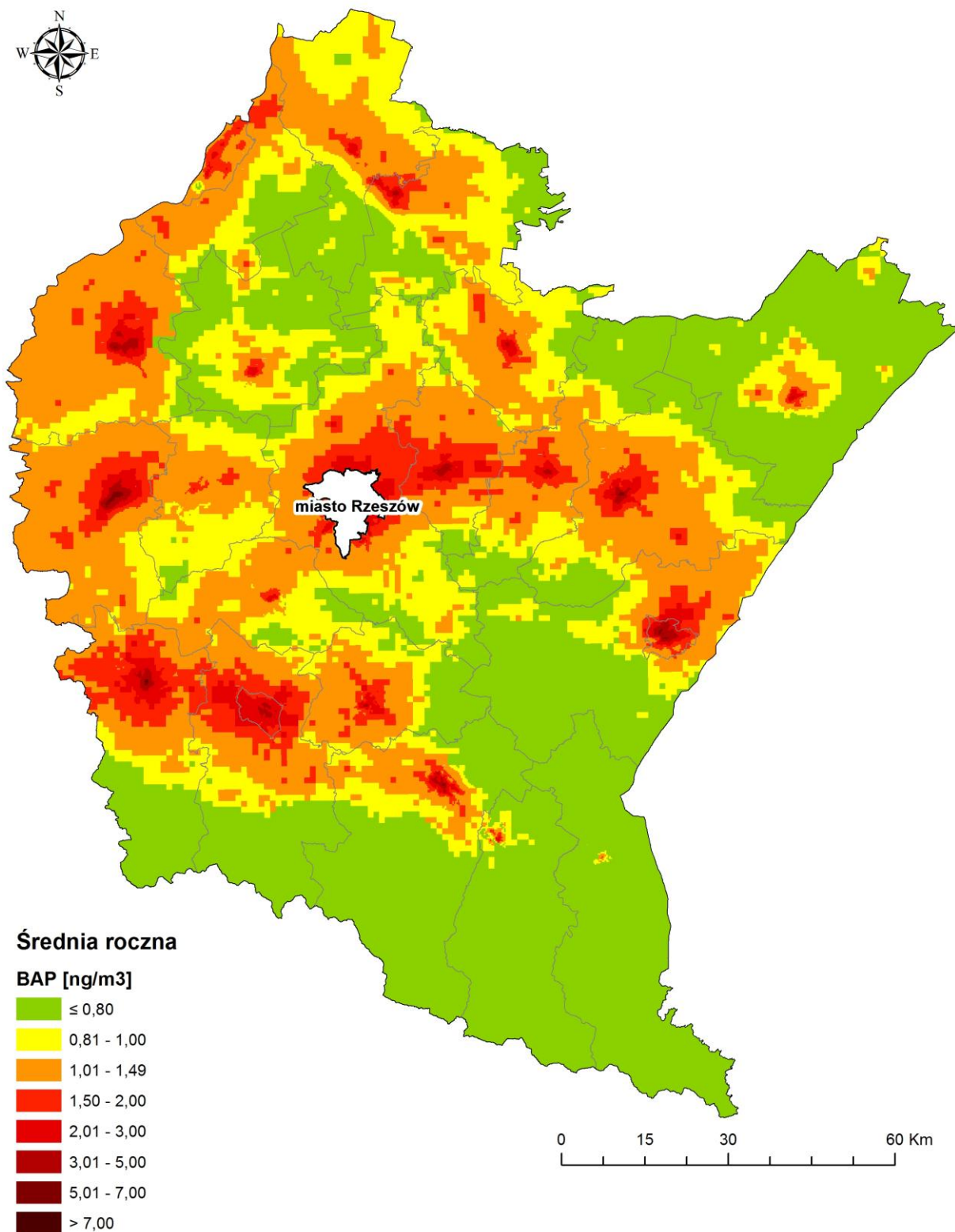
Załącznik 5

Rysunek 63. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5}¹⁴⁵

¹⁴⁵ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

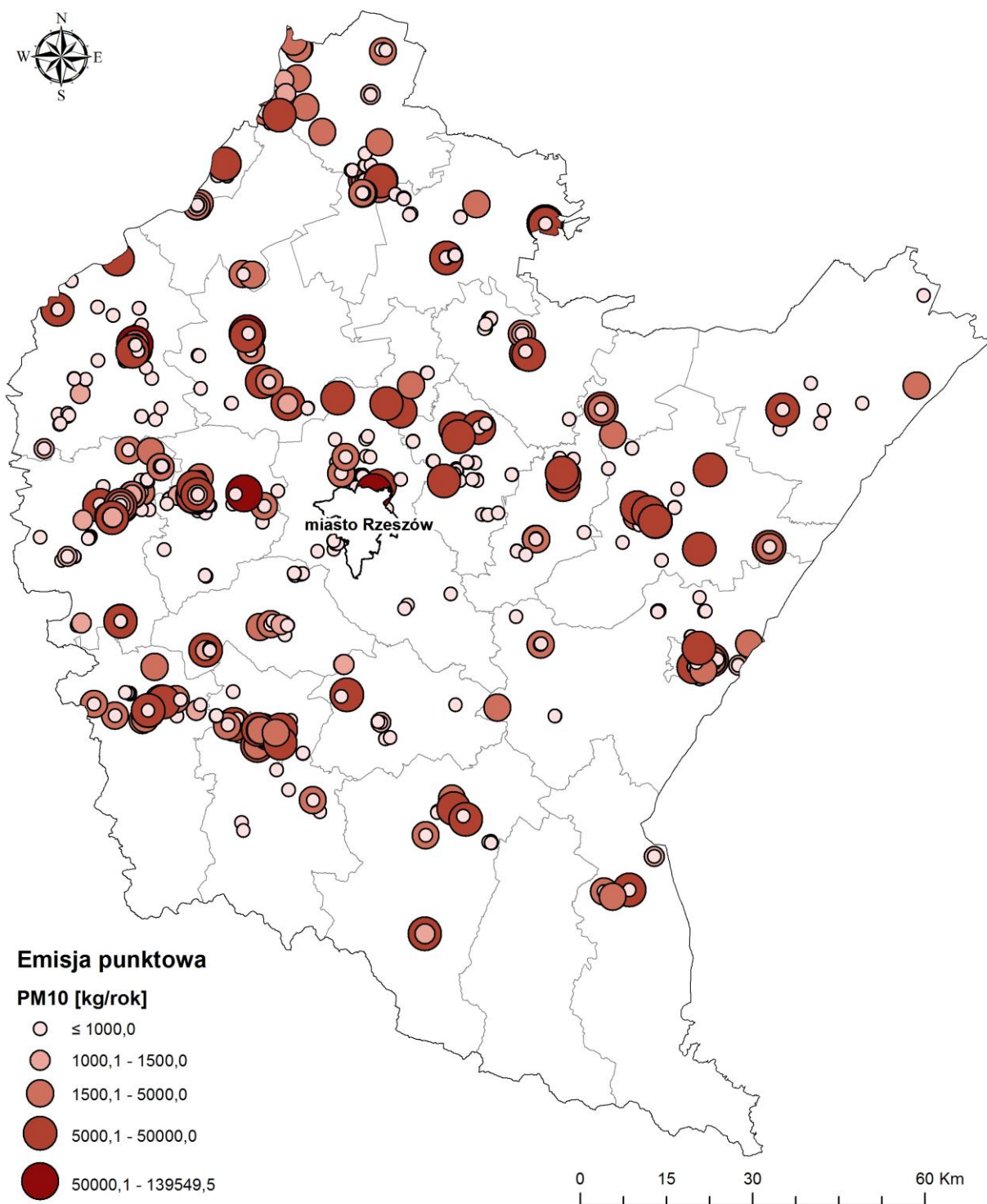
Załącznik 6

Rysunek 64. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu¹⁴⁶

¹⁴⁶ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2015

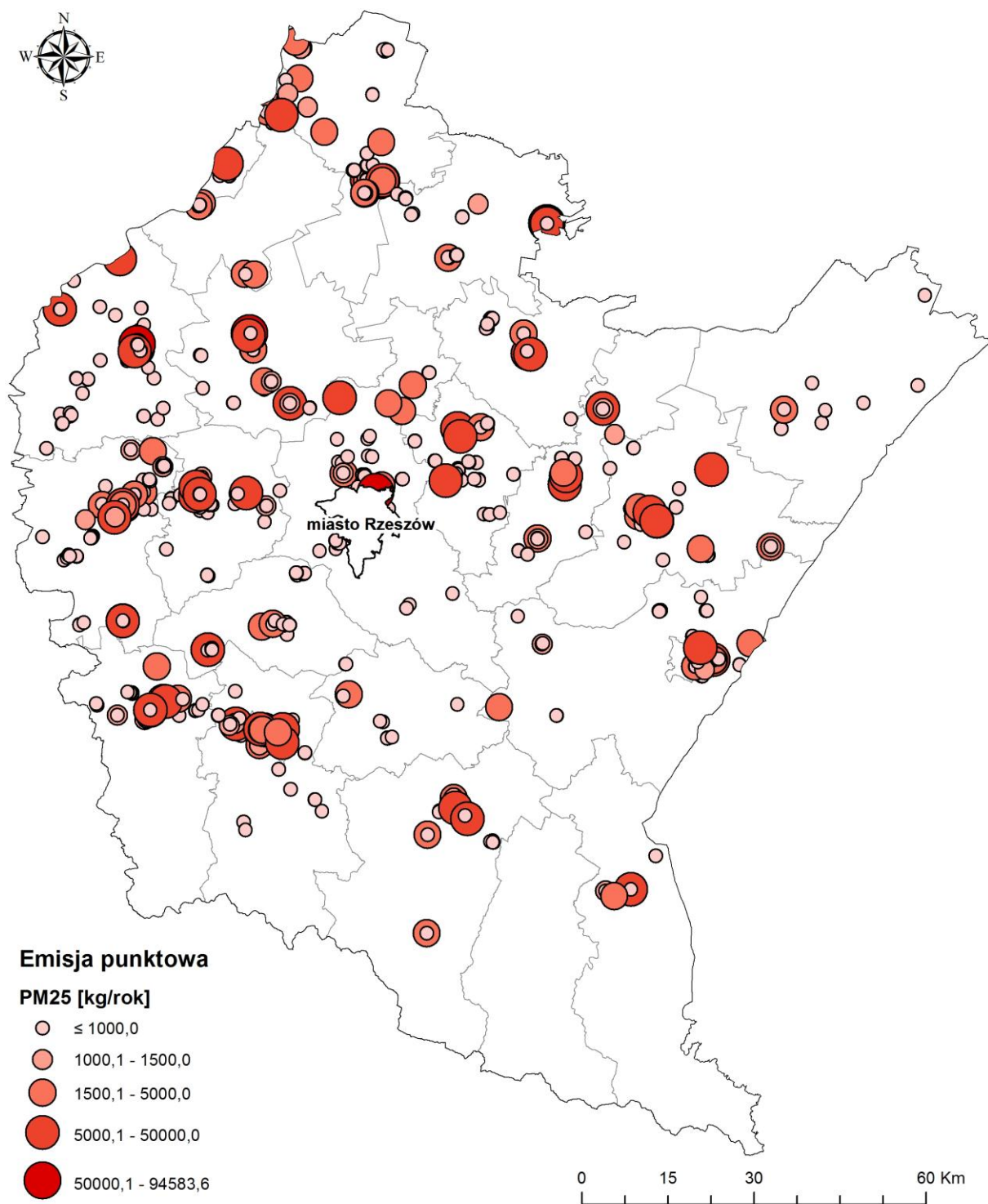
Załącznik 7

Rysunek 65. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM10 na terenie strefy podkarpackiej¹⁴⁷

¹⁴⁷ Źródło: opracowanie własne

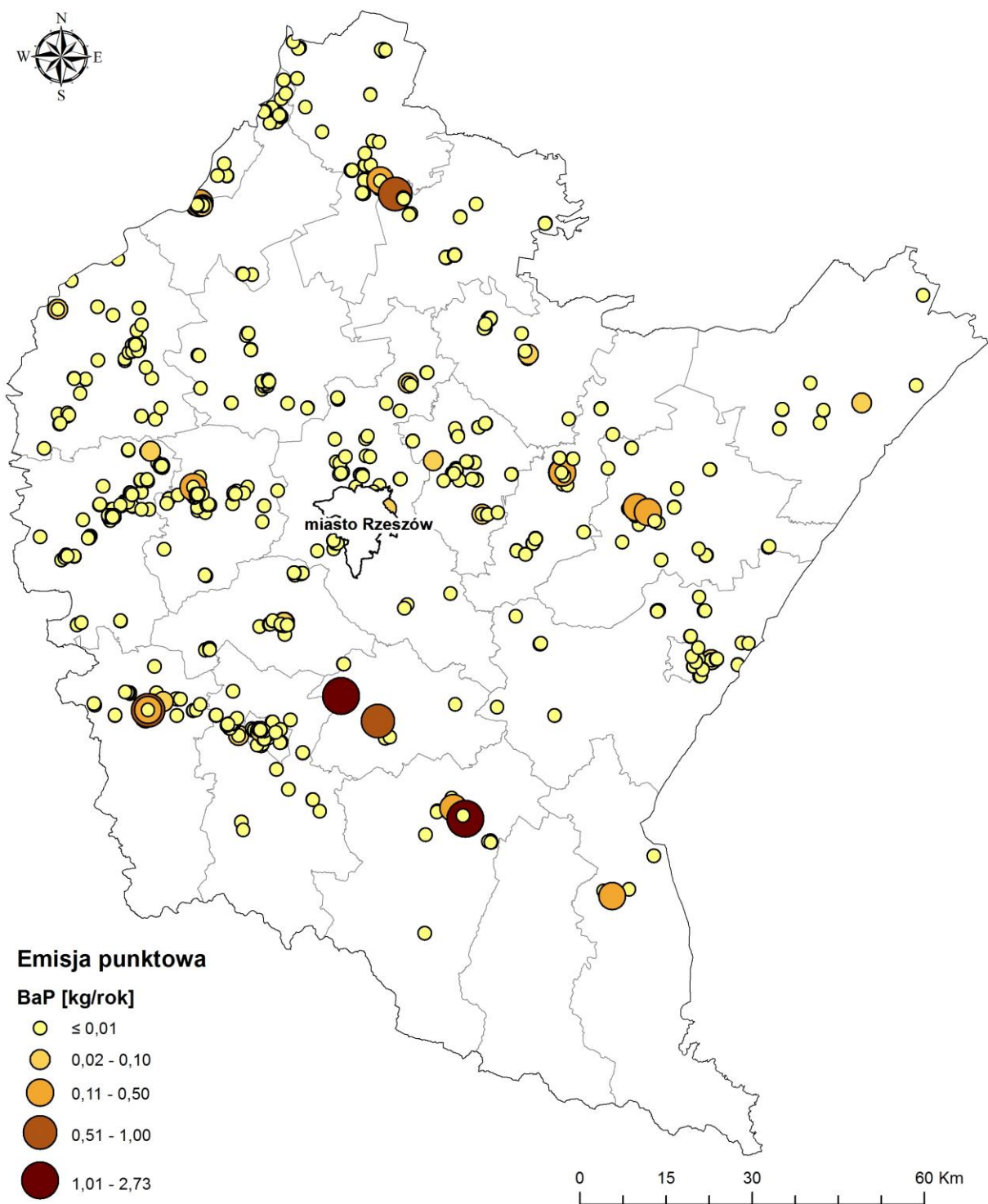
Załącznik 8

Rysunek 66. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM_{2,5} na terenie strefy podkarpackiej¹⁴⁸

¹⁴⁸ Źródło: opracowanie własne

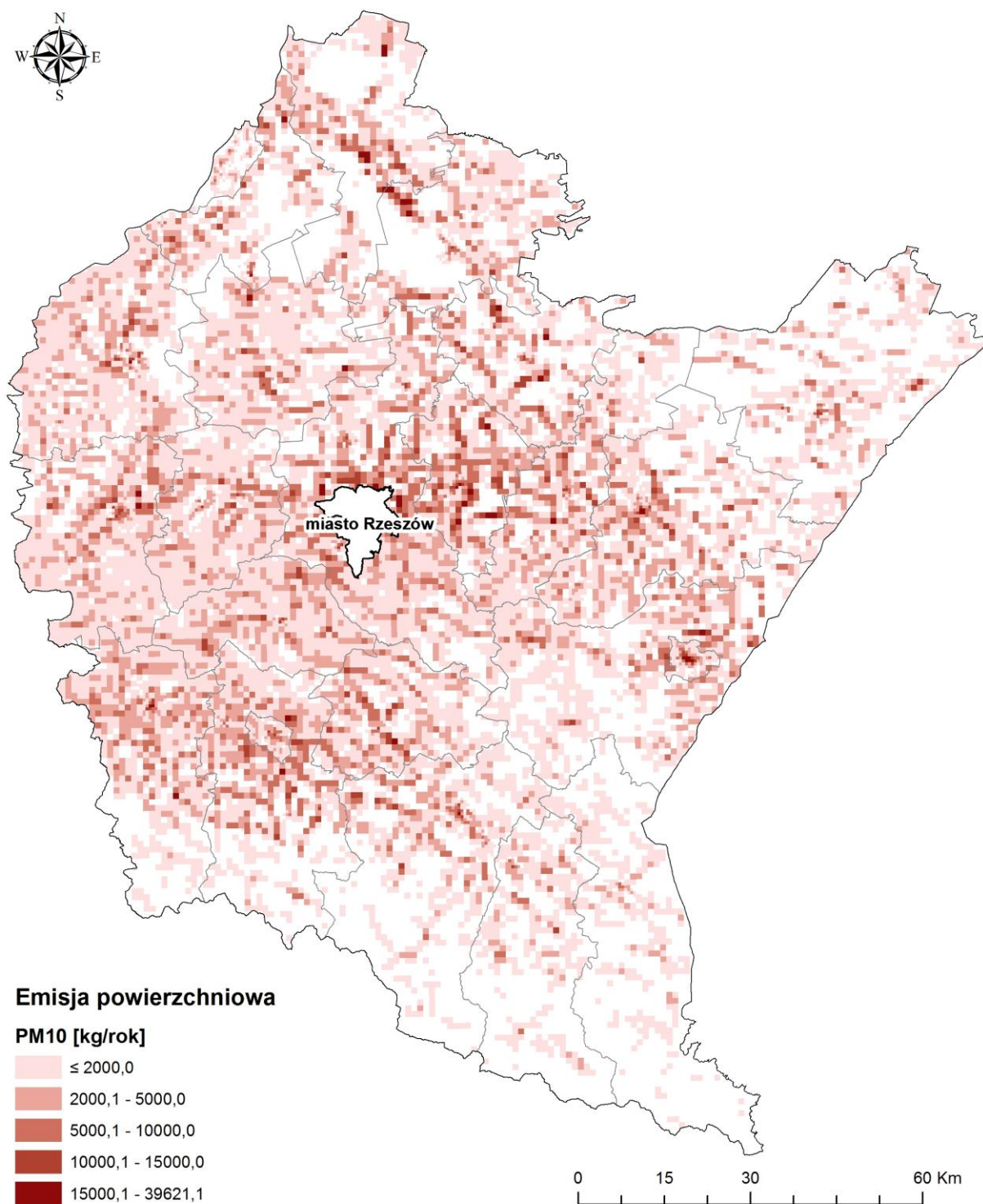
Załącznik 9

Rysunek 67. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie strefy podkarpackiej¹⁴⁹

¹⁴⁹ Źródło: opracowanie własne

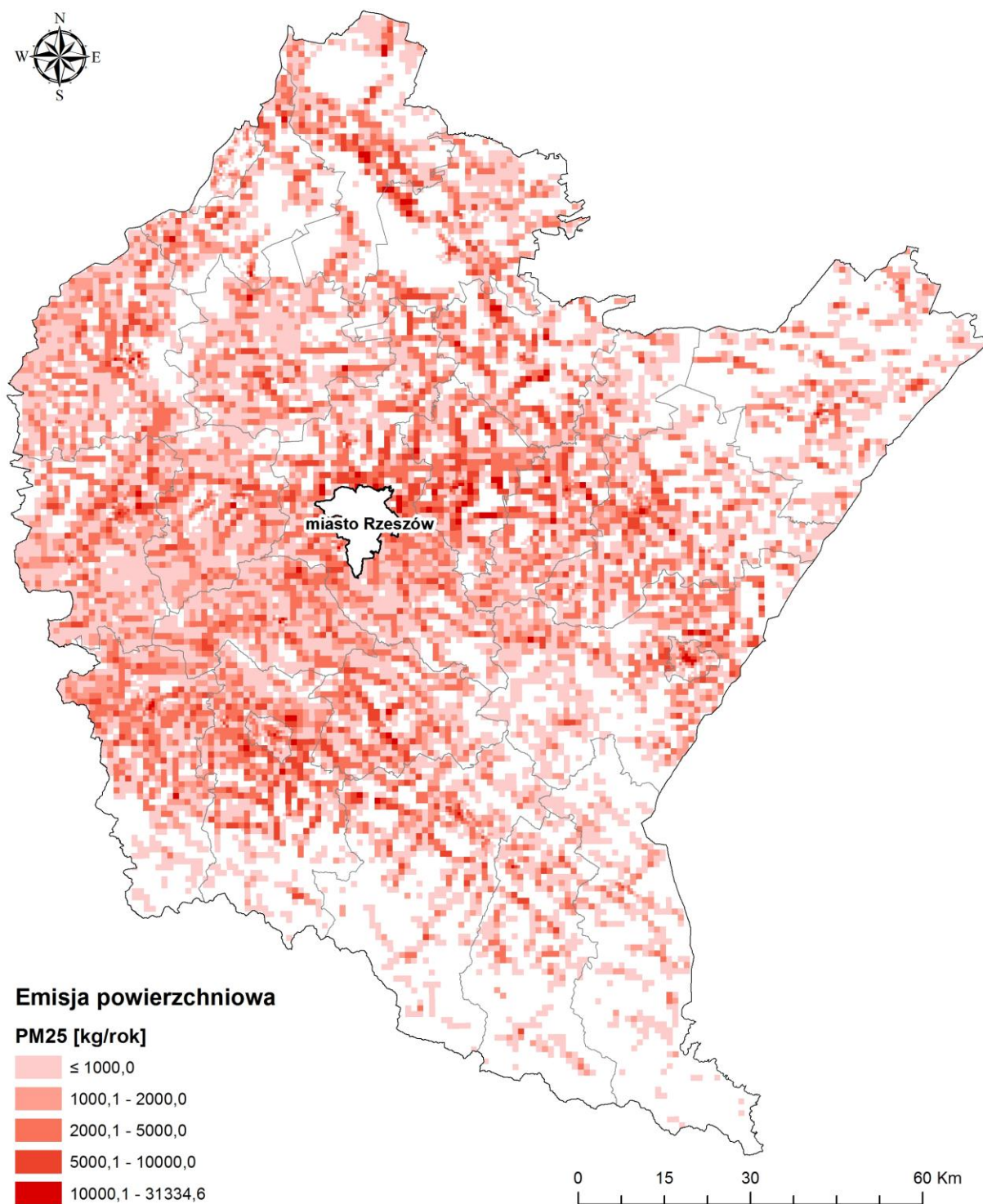
Załącznik 10

Rysunek 68. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej¹⁵⁰

¹⁵⁰ Źródło: opracowanie własne

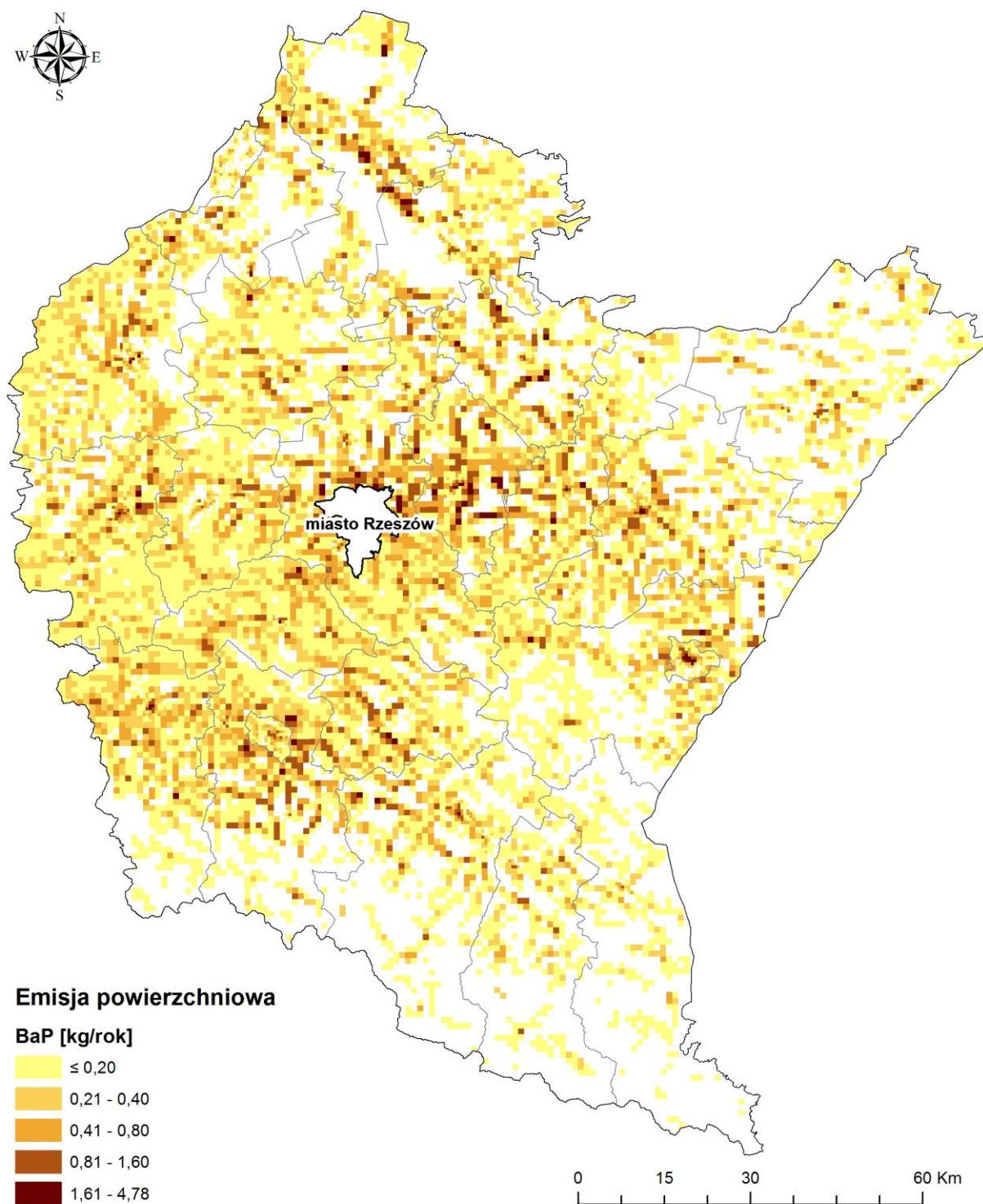
Załącznik 11

Rysunek 69. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej¹⁵¹

¹⁵¹ Źródło: opracowanie własne

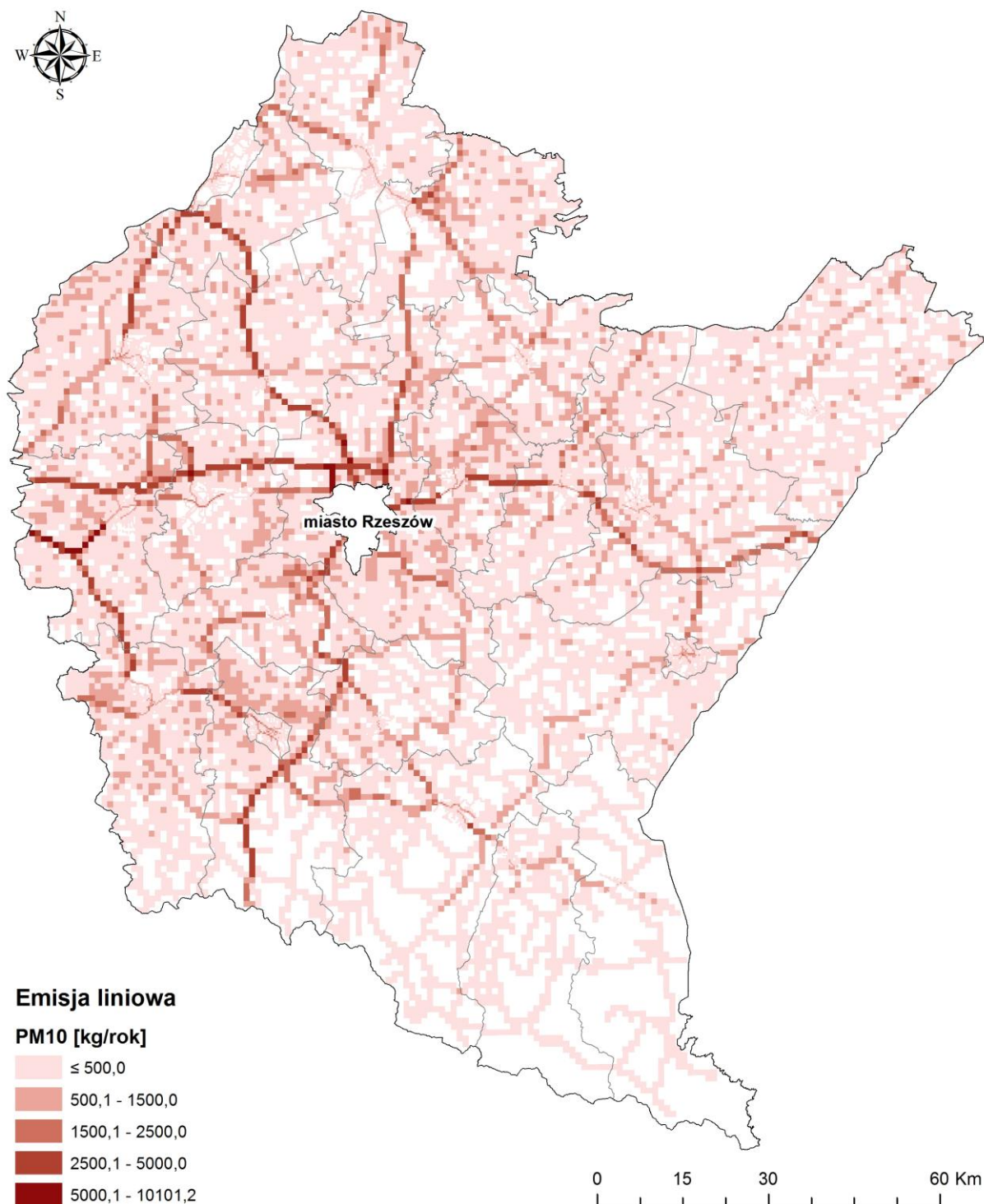
Załącznik 12

Rysunek 70. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej¹⁵²

¹⁵² Źródło: opracowanie własne

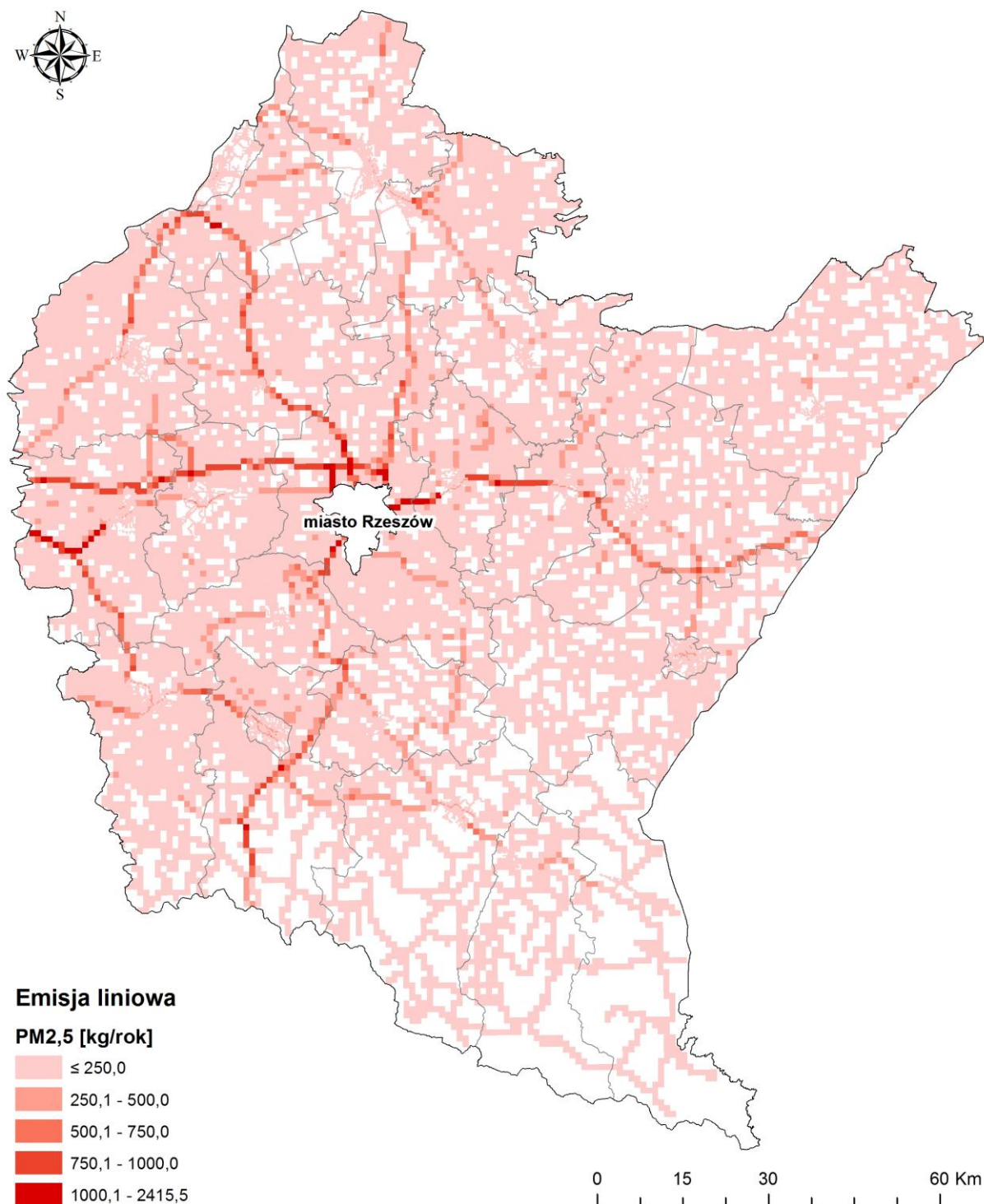
Załącznik 13

Rysunek 71. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł liniowych na terenie strefy podkarpackiej¹⁵³

¹⁵³ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

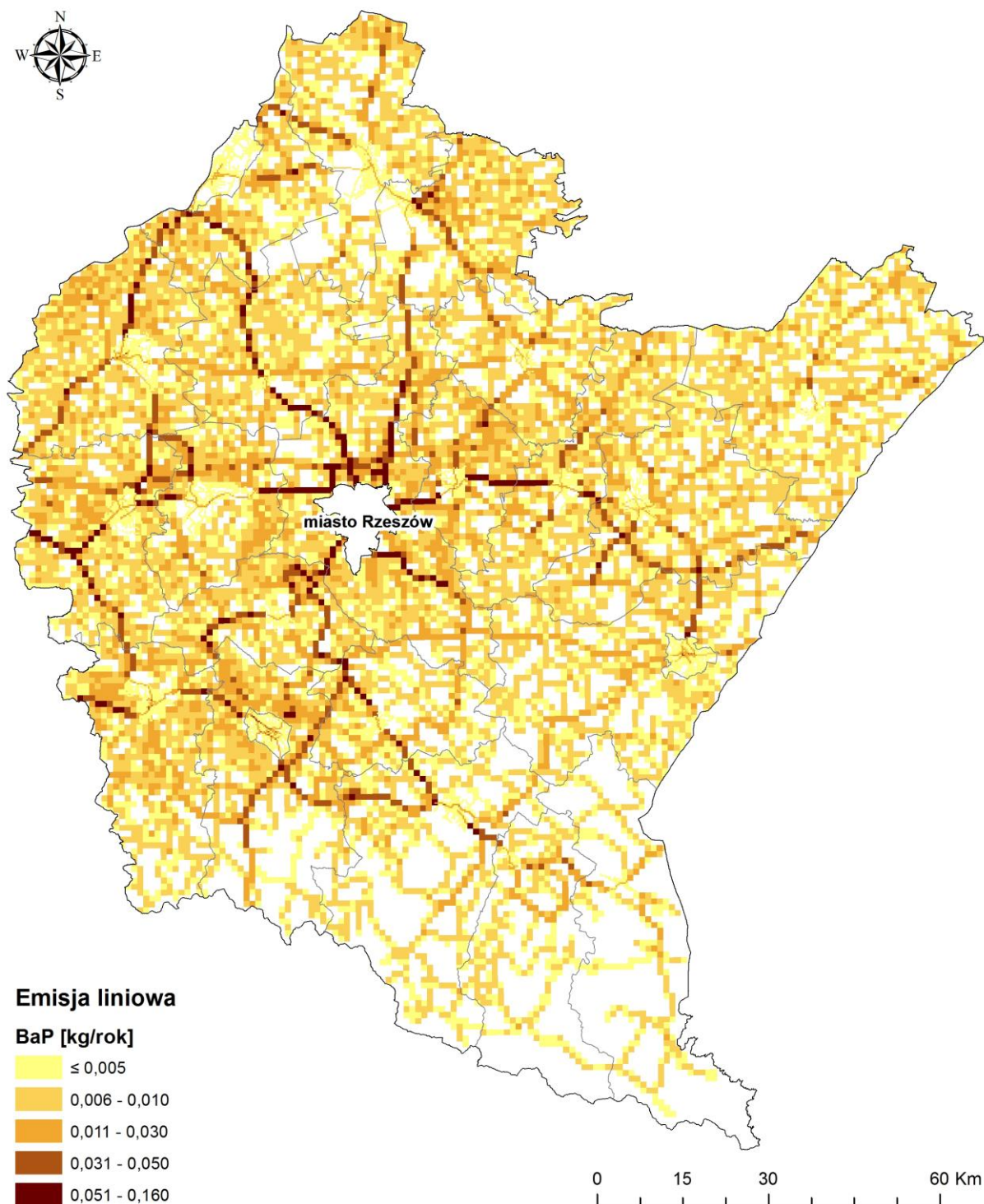
Załącznik 14

Rysunek 72. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł liniowych na terenie strefy podkarpackiej¹⁵⁴

¹⁵⁴ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

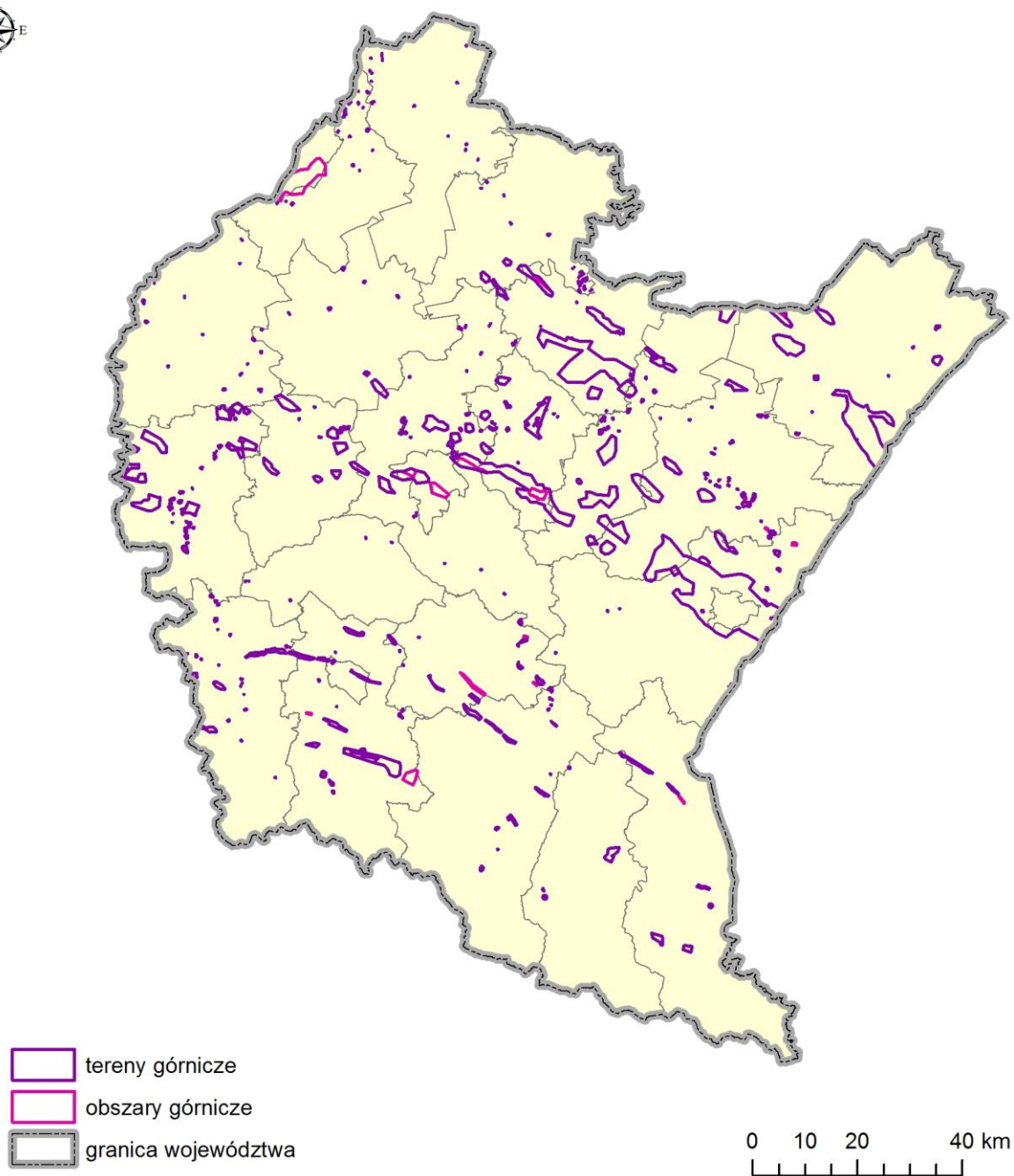
Załącznik 15

Rysunek 73. Lokalizacja oraz wielkość emisji B(a)P ze źródeł liniowych na terenie strefy podkarpackiej¹⁵⁵

¹⁵⁵ Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

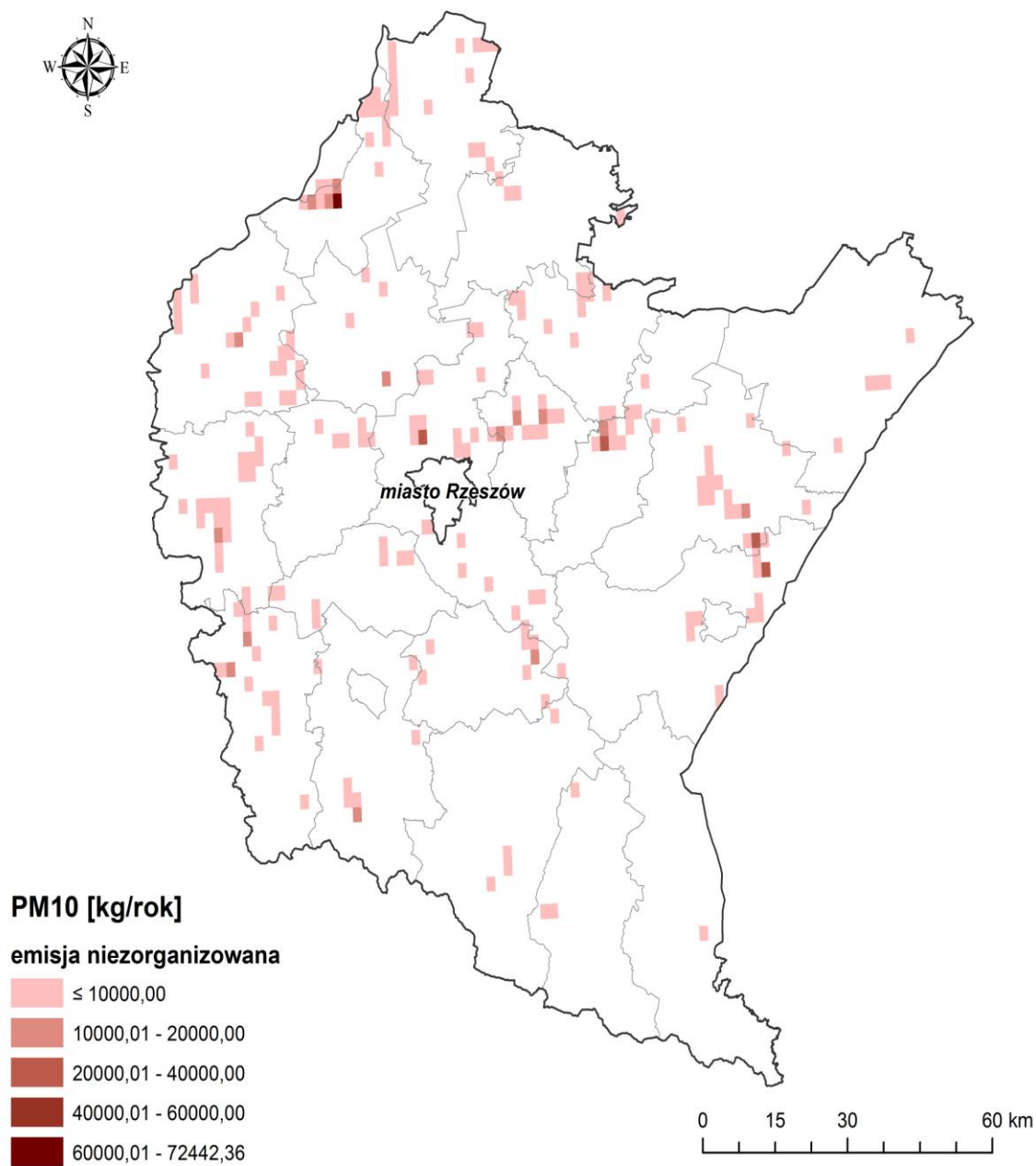
Załącznik 16

Rysunek 74. Lokalizacja obszarów i terenów górniczych na obszarze województwa podkarpackiego¹⁵⁶

¹⁵⁶ Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

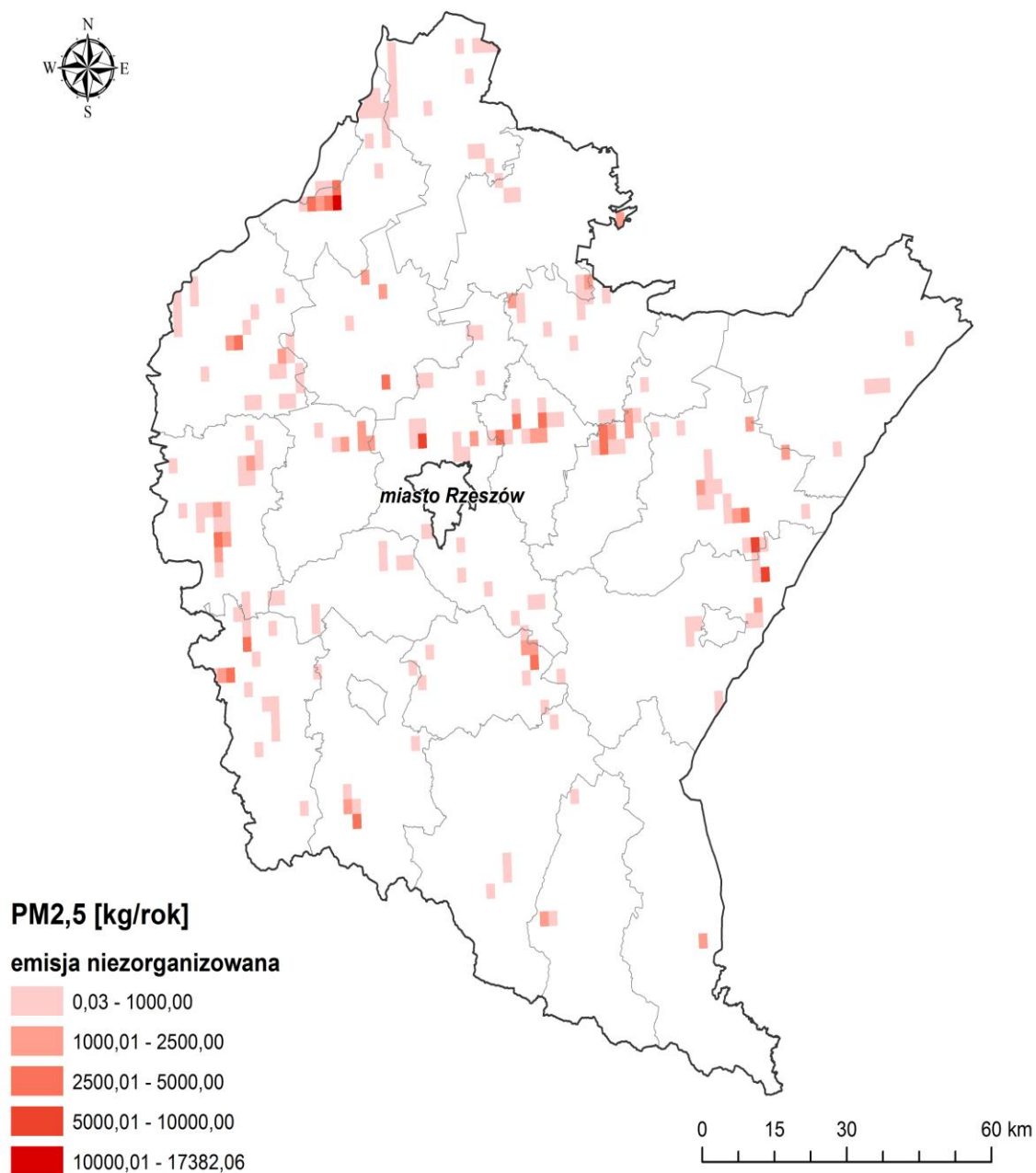
Załącznik 17

Rysunek 75. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej^{157/5}.

^{157/5} Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

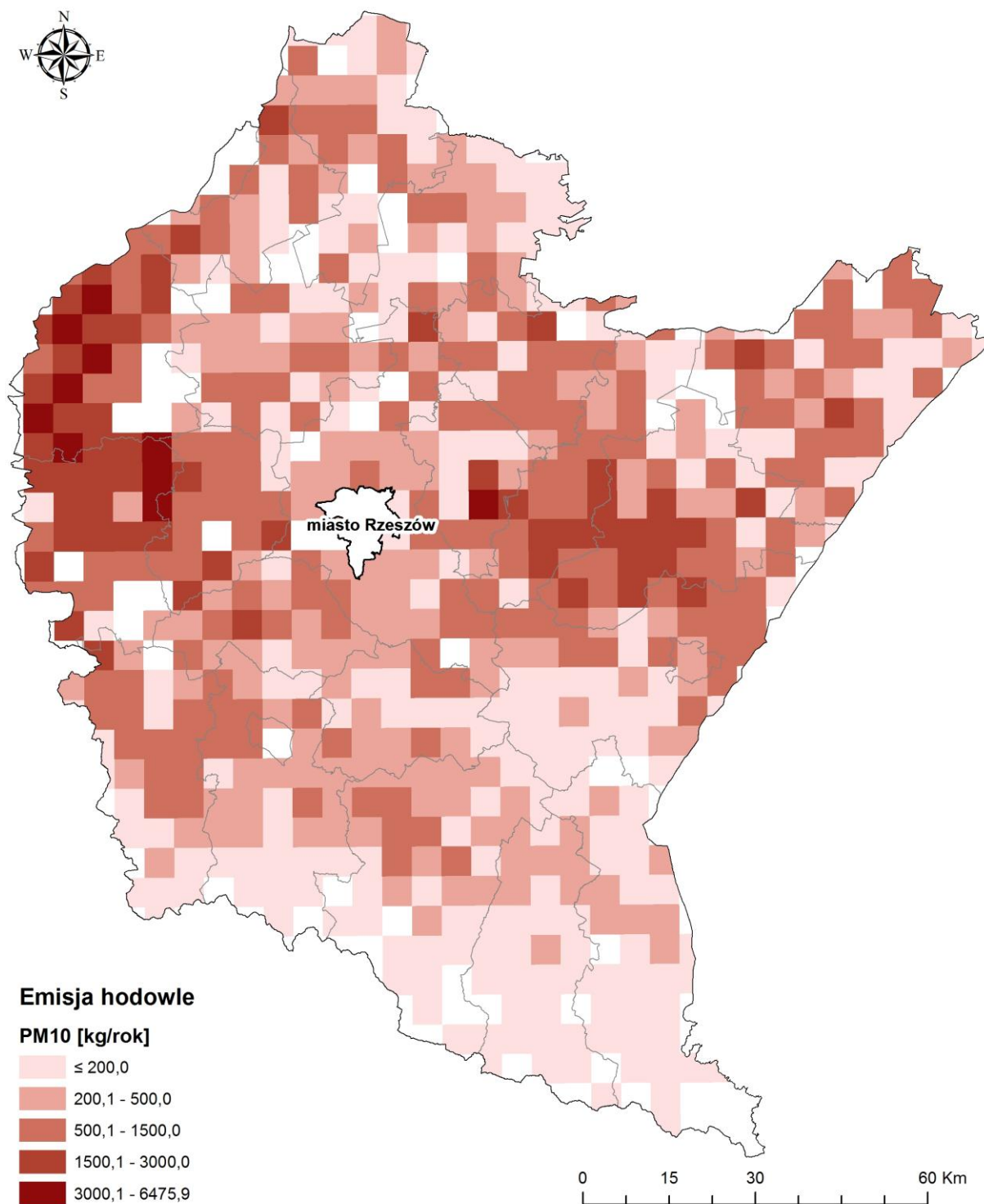
Załącznik 18

Rysunek 76. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej.¹⁵⁸

¹⁵⁸Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

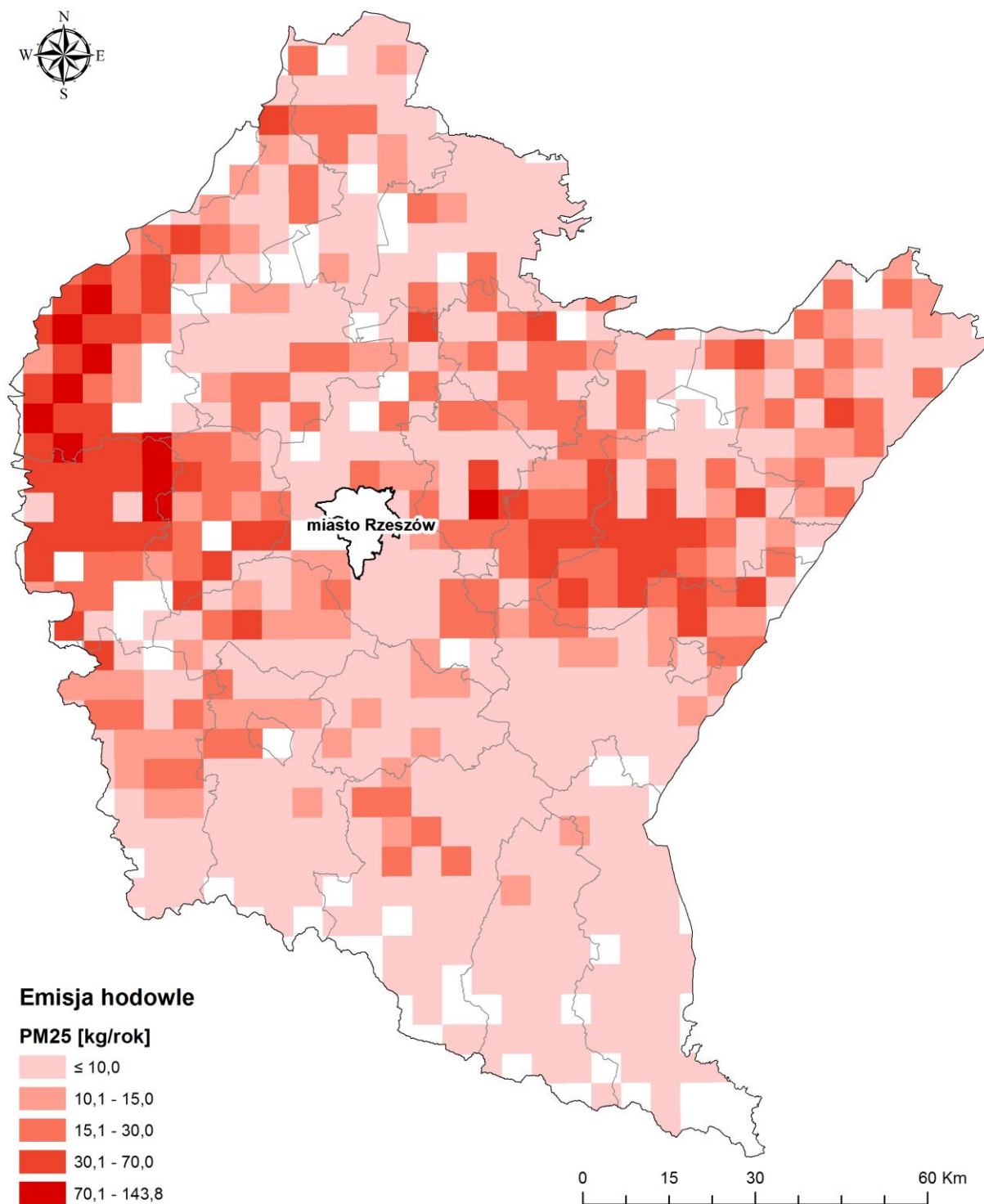
Załącznik 19

Rysunek 77. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla¹⁵⁹

¹⁵⁹Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

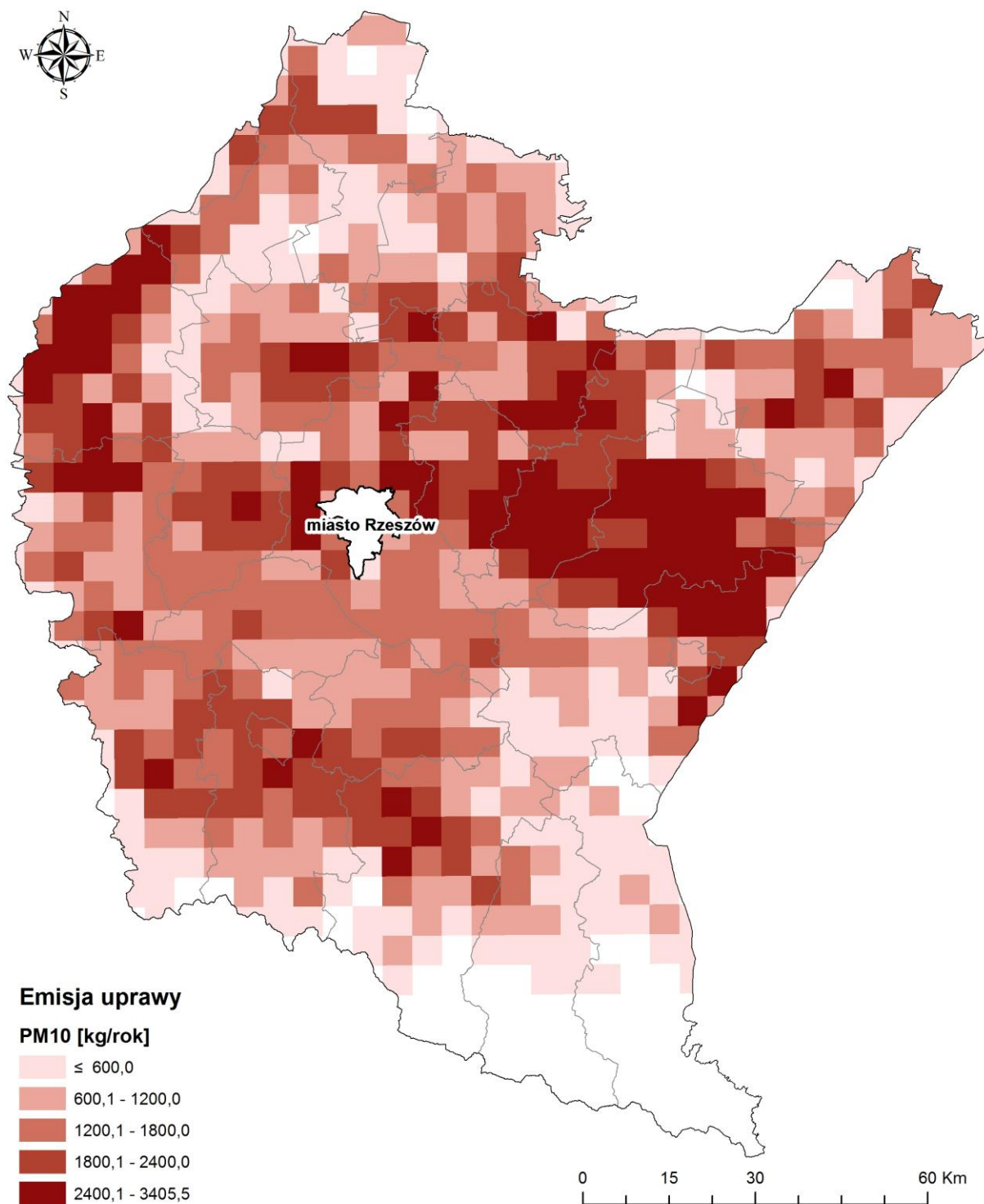
Załącznik 20

Rysunek 78. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM_{2,5} ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla¹⁶⁰

¹⁶⁰Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

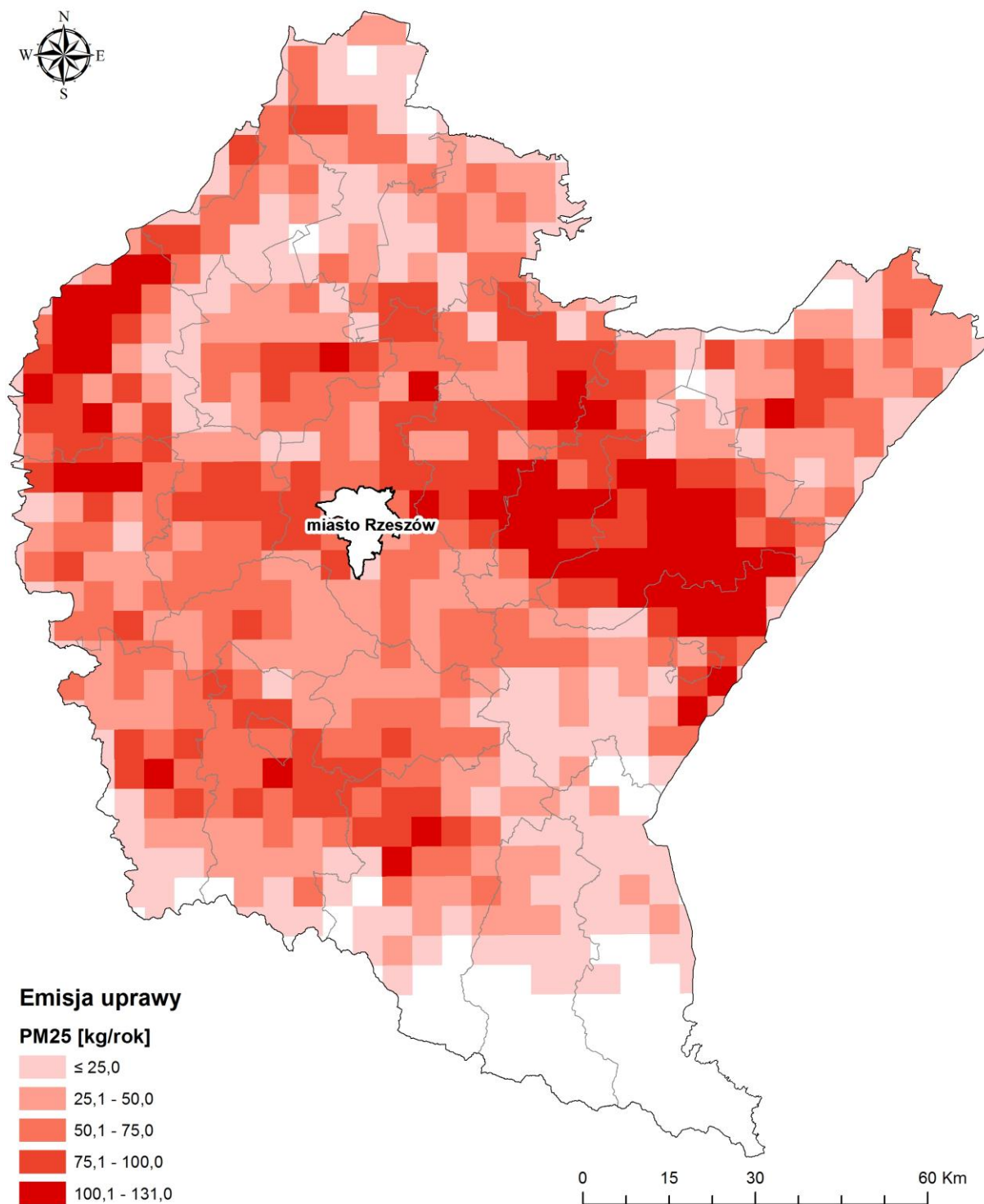
Załącznik 21

Rysunek 79. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM10 ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – uprawy¹⁶¹

¹⁶¹Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Załącznik 22

Rysunek 80. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM25 ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla¹⁶²

¹⁶²Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji

Załącznik 23

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
Wójt Gminy Kuryłówka			
OPINIA POZYTYWNA			
Urząd Gminy w Iwierzycach			
OPINIA POZYTYWNA			
Wójt Gminy Rokietnica			
OPINIA POZYTYWNA			
Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Dęba			
OPINIA POZYTYWNA			
Urząd Miasta i Gminy Lesko			
OPINIA POZYTYWNA			
Gmina Baranów Sandomierski			
OPINIA POZYTYWNA			
Starostwo Powiatowe w Lubaczowie			
OPINIA POZYTYWNA			
<p>Należy dodać zapis: "zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie handlu samochodami używanymi oraz naprawy samochodów na obszarach nie przeznaczonych na taki cel w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu"</p>	<p>Bardzo często mamy do czynienia z nielegalną działalnością podczas której następuje ponadnormatywna emisja spalin oraz prowadzący zakłady naprawcze, spalają na swoich posesjach odpady niebezpieczne typu opakowania po silikonach, klejach, rozpuszczalnikach, gumy itp. Ten problem jest pominięty zarówno w Programie Ochrony</p>	<p>NIE</p>	<p>W Programie ochrony powietrza nie można wytyczyć zadania polegającego na zakazie prowadzenia działalności gospodarczej. Można natomiast kontrolować zakłady, w których taki proceder zachodzi i nakładać na nie kary.</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
	Powietrza, jak również w aktualizacji Programu Ochrony Powietrza dla strefy podkarpackiej.		
W miejscu jednostka realizująca zadanie dodać: starostwa powiatowe	<p>Starostwo Powitowe w Lubaczowie o dwóch lat organizuje piknik ekologiczny pn. "Zamień Odpady na Drzewa", które ma na celu popularyzację wiedzy o ekologii, uświadomienie społeczeństwu jak ważne jest segregowanie odpadów w naszych domach oraz dbanie o środowisko. Istotnym elementem pikniku jest edukacja. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych. W wydarzeniu biorą udział dzieci w różnych przedziałach wiekowych, jak i osoby dorosłe. Z uwagi na ograniczone środki finansowe, proponuje się wpisanie tego typu przedsięwzięć do Planu Działań Naprawczych z</p>	TAK	Uzupełniono: Prezydenci, burmistrzowie miast, marszałek województwa, starostowie powiatów, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
	możliwością aplikowania o dofinansowanie do WFOŚiGW		
Wójt Gminy Wojaszówka			
OPINIA POZYTYWNA			
Wójt Gminy Majdan Królewski			
OPINIA POZYTYWNA			
Prezydent Miasta Krosna			
Brak opinii			
<p>Zapis o zakazie likwidacji sieci ciepłej i przyłączy uniemożliwi likwidację odcinków wyłączonych z eksploatacji przy przebudowie i rozbudowie sieci. Opis działania w tabeli jest niepotrzebnie rozdzielony na dwa punkty, ponieważ wprowadzanie odpowiednich zapisów i rozwiązań w planach miejscowych oznacza ich uchwalenie (str. 36 działanie 6)</p>		TAK	<p>Zapis o zakazie likwidacji sieci ciepłowniczej został doszczegółowiony odnośnie przypadków odłączania się od sieci ciepłowniczej lub jej zamykania odcinków ze względów ekonomicznych. Zakaz likwidacji nie obowiązuje odcinków wyłączonych z eksploatacji.</p>
<p>Zapis o zakazie stosowania paliw stałych wpisany w działaniu szóstym (str. 36) jest sprzeczny z opisem działania PksPkPZP gdzie wskazuje się na korzystanie ze źródeł spalania paliw stałych spełniających wymagania 5 kalsy (str. 156)</p>		NIE	<p>Zapis o zakazie stosowania paliw stałych dotyczy projektowanej zabudowy (zgodnie z opisem działania w tabeli), natomiast stosowanie wysokosprawnych kotłów węglowych dotyczy ogrzewania lokali istniejących, w których nie ma dostępu do sieci ciepłowniczej ani gazowej i lokale te do tej pory ogrzewane były paliwem przy użyciu pieców niskosprawnych</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
W opisie działań naprawczych należy doprecyzować, że ograniczenie lokalizacji centrów logistycznych i handlowych ma dotyczyć centrów miast (str. 156 - opis działań PksPkPZP)		TAK	Uzupełniono: Dodatkowo muszą zawierać ograniczenia w zakresie lokalizacji obiektów (powinny znajdować się poza centrami miast), których funkcjonowanie powoduje wzmożone natężenie ruchu takich jak centra logistyczne czy centra handlowe.
Wskaźnik dla działania szóstego w postaci liczby planów, proponuje się zmienić lub rozszerzyć o określenie powierzchni gminy objętej planami z zapisami dotyczącymi ograniczenia emisji pyłów (str. 37 - działanie szóste)		TAK	proponuje się wprowadzenie dodatkowego miernika: Procent pokrycia powierzchni gminy Planami, w których zawarto niniejsze zapisy z działania szóstego [%]
W tabeli dot. Działań dla alertu Poziom III kod działania PodIIIMy, proponuje się dodać do jednostek kontrolnych również Zarządzających drogami (str. 62)		NIE	Wykonujący zadanie nie może go kontrolować, musi być do tego powołana jednostka niezależna.
Proponuje się w punkcie 9.1 Skuteczność przeprowadzonych działań w zdaniu "Ponadto w POP przedstawiono działania zmierzające do ograniczenia emisji komunikacyjnej (pyły) na terenach miast, polegające na czyszczeniu jezdni na mokro i z całkowitym wysuszeniem przed wznowieniem ruchu", skreślić zapis: "i całkowitym wysuszeniem przed wznowieniem ruchu" (str. 137)		TAK	Obecny zapis: Ponadto w POP przedstawiono działania zmierzające do ograniczania emisji komunikacyjnej (pyły) na terenach miast, polegające na czyszczeniu jezdni na mokro.
W zapisach aktualizacji programu dot. Ograniczenia emisji liniowej (emisja pyłu z dróg) proponuje się wyjaśnienie różnic zapisu dot. Czyszczenia ulic na mokro a mycia ulic na mokro. Pojęcia te niejednokrotnie są rozumiane jako te same działania i dotyczą oczyszczania ulic na mokro.		TAK	Różnicy w sposobie i znaczeniu realizacji działania nie ma. W projekcie wszystkie zapisy zostały ujednolicone do "czyszczenia ulic na mokro"
Wójt Gminy Chmielnik			

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
OPINIA POZYTYWNA			
Wójt Gminy Miejsce Piastowe			
OPINIA POZYTYWNA			
Starosta Powiatu Mieleckiego			
<p>Obszar miasta Mielec nie został ujęty w zadaniach czyszczenia ulic na mokro w ramach dziania czwartego (PksPkMMu) obniżenie emisji komunikacyjnych, pomimo iż został on ujęty w obszarach przekroczeń stężeń dobowych i średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 oraz stężeń średniorocznych pyłu PM2,5</p>		NIE	<p>W Mielcu jako główną przyczynę występowania przekroczeń stężeń substancji uważa się emisję powierzchniową, emisja liniowa nie stanowi znaczącego udziału w stężeniach zanieczyszczeń dlatego nie wskazano w gminie miejskiej Mielec obligatoryjnie czyszczenia ulic na mokro. Działanie oczywiście może być realizowane jako działanie wspomagające do obniżenia stężeń zanieczyszczeń pyłowych w powietrzu.</p>
<p>Proszę o analizę zapisu działań krótkoterminowych w strefie podkarpackiej dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i BaP, dla poziomu II w przypadku wystąpienia przekroczenia progu informowania oraz Poziomu III w razie wystąpienia przekroczenia wartości alarmowej (tabela 19, str. 60)</p>		NIE	<p>Zgodnie z poziomami stężeń substancji, które określone zostały w Rozporządzeniu MŚ dotyczące poziomów niektórych substancji w powietrzu, poziom II dotyczy jedynie pyłu PM10 ze względu na próg informowania społeczeństwa (200 mikrog/m³) i poziom III ze względu na przekroczenie wartości alarmowej PM10 (300mikrog/m³) i nie dotyczą zanieczyszczeń pyłem PM2,5 oraz BaP.</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>sprecyzowanie zapisu: "zalecenie ogrzewania węglem lepszego jakości " (np. wartość opałowa, zawartość popiołu) - kod działania PodIOM</p>		TAK	<p>Parametry paliwa stałego węglowego zostały uzupełnione w Programie. Zalecenie stosowania paliw stałego lepszego jakości dotyczy paliw o wilgotności poniżej 15% i zawartości popiołu poniżej 15%.oraz kaloryczności powyżej 21 MJ/kg</p>
<p>rozszerzenie zapisu w zakresie podmiotu realizującego zadanie o odpowiedni organ lub podmiot w ramach sposobu działania: "wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych" (np. MKS, PKS) - kod działania PodIIIm, m,</p>		TAK	<p>Uzupełniono: obywatele, przewoźnicy (np. PKS, MZK, MPK, MKS itp.)</p>
<p>poprawić błędny zapis "mycie na mokro" na "czyszczenie na mokro" zgodnie z zapisem działania naprawczego nuem cztery kod działania PodIIIMy, - podobny zapis pojawia się w tabeli nr 66 na stronie 183</p>		TAK	<p>Ujednolicono w całości dokumentu do "czyszczenie na mokro"</p>
<p>Wśród zestawienia jednostek organizacyjnych o największej emisji punktowej BaP na obszarze strefy podkarpackiej (tab. 70 str. 201) wskazano instalację należącą GEYER & HOSAJA Sp. Z o. o. zlokalizowaną w gminie Radomyśl Wielki. Według przedłożonej dokumentacji do wniosku o uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza procesy techniczno-technologiczne prowadzone w instalacji nie powodują emisji do środowiska BaP. Prawdopodobnie informacja ta dotyczy instalacji zlokalizowanej w Przeworsku.</p>		TAK	<p>Zapis ten został zmieniony, ponieważ faktycznie emisja dotyczy zakładu w Przeworsku</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
W zapisie sieci ciepłowniczych na str. 208 projektu, podano błędną nazwę jednego z właścicieli. Proszę o dokonanie korekty i zmianę E-Star Elektrociepłownia Mielec Sp. Z o.o. na obecnie obowiązującą Elektrociepłownia Mielec Sp. Z o.o.		TAK	Poprawiono zgodnie z obowiązującą nazwą
W zestawieniu średnich kosztów produkcji ciepła (tab. 82, str. 240) nie podano średniego kosztu produkcji ciepła dla drewna.		TAK	Uzupełniono dane w tab. 82
Burmistrz Brzozowa			
OPINIA POZYTYWNA			
Urząd Miejski w Ropczycach			

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>Projekt określa obszary przekroczeń m.in.. Dla miasta i gminy Ropczyc (np.. Tab. 90 na str. 256). Określony został również harmonogram rzeczowo-finansowy (str. 12 i nast..). Po analizie stanu faktycznego z rojektu na tle podobnych gmin pod względem wielkości przekroczeń, zaludnienia, położenia, stopnia uprzemysłowienia, zważywszy m.in. na: drogę krajową nr 94 o długości 14 km! w gminie Ropczyce przebiegającą na kierunku wschód-zachód oraz ropczycki przemysł m.in. Cukrownia Ropczyce, Zakłady Magnezytowe (s. 200) wymienione wśród najwięcej emitujących w województwie! uważamy, że ustalenia w ww. harmonogramie dla gminy miejsko-wiejskiej Ropczyce są obarczone znaczną dowolnością. W stosunku do określonych w projekcie wielkości emisji poszczególnych gmin, szczególnie poza obszarami gdzie istnieją stacje pomiarowe, brak jest proporcjonalności przy wyznaczeniu redukcji emisji i adekwatnie do tego wskazania działań (m.in. str. 155, 209-210, 235,240). Nadmieniamy też, że niektóre miejscowości gminy Ropczyce są położone w głębokich jarach, co ujemnie wpływa na zanieczyszczenie, róża wiatrów wskazuje na znaczne przenoszenie emisji z zachodu tj. Dębicy.</p>		NIE	<p>Dane emisyjne wymionionych zakładów to faktyczne ładunki emisji poszczególnych substancji podane przez zakłady w rocznych sprawozdaniach. Zestawienie w Programie prezentuje jednych z największych emitentów pyłów zawieszonych w strefie. Natomiast określone wielkości redukcji poszczególnych substancji w gminach wyznaczone zostały w zależności od wysokości stężenia w stosunku do innych gmin. A te wielkości stężeń zostały wyznaczone na podstawie przeprowadzonego modelowania matematycznego, którego wyniki sprawdzono w punktach pomiarowych (zgodność modelowania z rzeczywistymi wynikami można sprawdzić w rozdz. 18.1).</p>
Burmistrz Miasta Jarosławia			

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>Oдноśnie działania naprawczego pierwszego pn. "Program Ograniczania Niskiej Emisji" informuję, że na terenie miasta Jarosławia nie istnieje miejska sieć ciepłownicza więc inwestycje związane z obniżeniem niskiej emisji polegające na podłączeniu lokali do sieci ciepłowniczej nie będzie możliwe do zrealizowania.</p> <p>Ponadto uważam, że w harmonogramie realizacji w/w działania ilość m2 lokali do podłączenia do sieci gazowej jest zawyżona.</p>		TAK	Poprawiono, zadanie będzie realizowane poprzez likwidację wysokoemisyjnych urządzeń węglowych i zamianę na kotły opalane gazem z sieci gazowniczej.
<p>Oдноśnie działania naprawczego siódmego pn. "Zapisy w regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie miast" informuję, że w opinii tut. Organu zastosowanie zapisów zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast w w/w regulaminie nie jest możliwe do zrealizowania z uwagi na niezgodność z obowiązującymi przepisami. Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w utrwalonej linii orzeczniczej uznającej za niedopuszczenie powtórzenie regulacji ustawowych bądź ich modyfikację przez przepisy prawa miejscowego (por. wyrok NSA z dnia 30 stycznia 2003 r. sygn. akt II Sa/Ka 508/02 niepublikowany). Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 października 1999 roku II SA/Wr 1179/98 wyraził opinie, że uchwała rady gminy nie może regulować jeszcze raz tego, co jest już zawarte w obowiązującej ustawie. Taka uchwała, jako istotnie</p>		TAK	<p>Uzupełniono: Stosowanie odpowiednich zapisów, zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast jeśli do tej pory nie stosowano takich zapisów.//</p> <p>Uzupełniono: Nakaz ten powinien być wpisany w miejscowych regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach, o ile takich zapisów nie ma, w celu możliwości jego egzekwowania.</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>naruszająca prawo jest nieważna. Trzeba bowiem liczyć się z tym, że powtórzony przepis będzie interpretowany w kontekście uchwały, w której go powtórzono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy." Podobne opinie prezentowane są w następujących dokumentach (...). Podobnie jest z zapisami wskazanymi w projekcie do wpisywania w miejscowe regulaminy utrzymania czystości i porządku dotyczące obszarów wyjazdowych z placów budowy, obszarów przemysłowych i terenów nieutwardzonych, ze względu na przenoszenie substancji pyłących drogi przez pojazdy wyjeżdżające z tych terenów.</p>			
<p>Tabela nr 19 proketu - działania krótkoterminowe zawiera pojęcia, których znaczenia nie wyjaśnia się w dalszej części dokumentu: poziom I (ryzyko lub wystąpienie przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej), poziom II (wystąpienie przekroczenia progu informowania), poziom III (wystąpienie przekroczenia wartości alarmowej). W końcowej części w/w tabeli używa określenia "Działania informacyjne WCZK dla alertu poziomu II i III" (pomięty został poziom I). Ponadto brak jest spójności w nazewnictwie - poziom II wystąpienie przekroczenia progu informowania po czym w dalszej części dokumentu jako ryzyko wystąpienia przekroczenia stanu alarmowego.</p>		NIE/TAK	<p>W kolejnej tabeli czyli nr 20 wyjaśnia się kolejno co oznaczają poziomy I, II i III. // Poziom I celowo nie został uwzględniony bo zadania informacyjne dla poziomów II i III znacząco różnią się od zadań informacyjnych poziomu I. // Na str 66 został poprawiony błąd alert poziomu II dotyczy poziomu informowania społeczeństwa, a alert poziomu III dotyczy progu alarmowego.</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>Rozdział 4.6 Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń - procedury. (s. 66) wyznacza się dla obszaru strefy podkarpackiej trzy poziomy powiadomień w ramach PDK: alert I poziomu, alert II poziomu, alert III poziomu; (s.67) komunikaty przekazywane są do powiatowych i gminnych centrów zarządzania kryzysowego, społeczeństwa oraz podmiotów korzystających ze środowiska. Zapisy te nie kolerują z treścią tabeli nr 20 (s. 68) - alert poziomu I (nie przewiduje się przekazywania informacji do właściwego Powiatowego/Gminnego CZK. Również schemat przepływu informacji (rys 8) nie uwzględnia GCZK jako adresatów informacji dla tego poziomu alertu (w przeciwieństwie do schematu nr 9)</p>		NIE	<p>Poziom I dotyczy przekroczeń dopuszczalnych i docelowych czyli poziomów średniorocznego 40 mikrog/m³ w przypadku PM₁₀ oraz 50 w przypadku stężenia 24-godz, 25 mikrog/m³ w przypadku średniorocznego stężenia PM_{2,5} i 1ng/m³ w przypadku stężenia średniorocznego BaP. Z uwagi na to, że przekroczenia tych poziomów notowane są w niektórych przypadkach stale (np. BaP) nie można angażować do takich poziomów CZK. CZK uruchamiane są dopiero od poziomu II</p>
<p>Alert poziomu III (s. 73) PCZK informuje właściwe miejscowe ze względu na obszar przekroczeń GCZK a to z kolei odpowiednie organy i służby oraz inicjuje podjęcie działań zapisanych (...), (s. 74) PCZK zobowiązane jest do powiadamiania odpowiednich organów samorządu powiatowego i gminnego oraz służb (policji, pogotowia) oraz o konieczności podjęcia działań określonych planem pdk, (s. 75) organy samorządowe obszarów objętych alertem są zobligowane do: (...) powadaminia lokalnych służb (straży miejskiej, policji) o uruchomieniu działań krótkoterminowych oraz uruchomieniu wzmożonych kontroli". Pozostawienie zapisów w takiej formie</p>		NIE	<p>Zapisy są prawidłowe. Na str. 73 zapisy dotyczą TRYBU OGŁASZANIA kolejnych alertów, a dla różnych alertów tryb powiadamiania wygląda różnie. Na str. 74 wymienione zostały OBOWIĄZKI, a zatem zapis dotyczy zbioru obowiązków danego organu. Na str. 75 opis odpowiada schematowi rys. 9.</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>spowoduje powstanie chaosu w zakresie przekazu bardzo istotnych informacji. Treść opiniowanego dokumentu winna określać bardzo precyzyjnie proces wymiany informacji tzn. wskazywać zakres informacji, podmioty, zobowiązane do ich przekazu oraz odbiorców informacji, eliminując możliwość dublowania się przekazu, co przy obecnym kształcie zapisów jest bardzo prawdopodobne.</p>			
<p>Działania przedstawione w projekcie nie budzą zastrzeżeń w sferze kontroli przez Straż Miejską spalania odpadów w piecach czy kominkach. Jednakże pewne uwagi nasuwają się w sprawach zakazu używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli oraz używania kotłów węglowych na drewno. Jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń to przy brak regulacji prawnych dających odpowiednie kompetencje Straży Miejskiej, jej działanie może okazać się całkowicie nieskuteczne.</p>		<p>NIE</p>	<p>Program ochrony powietrza jak i Plan Działań Krótkoterminowych są aktami prawa miejscowego a zatem dają kompetencje straży miejskiej do realizacji działania.</p>

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
Kolejną sprawą nie uregulowaną jest kontrola mycia ulic na mokro oraz zakazu przebywania dzieci na otwartej przestrzeni.		NIE	Zadanie związane z czyszczeniem dróg na mokro w ramach alertów będzie możliwe do przeprowadzenia kontroli przez WIOŚ w ramach ich działań kontrolnych. Jeśli chodzi o przebywanie dzieci na otwartej przestrzeni to zadaniem jest przekazywanie informacji Dyrektorom ośrodków oświatowych, którzy mogą podejmować w tym zakresie decyzje czy dzieci powinny pozostać w budynkach. Kontrola dotyczy zachowania procedury przekazywania informacji o działaniach zapobiegających narażeniu ludności.
Zagadnieniem z dziedziny ruchu drogowego, do której Straż nie posiada uprawnień jest egzekwowanie zakazu wjazdu samochodów ciężarowych pow. 3,5 t w stosunku do miast, w których wystąpiły stężenia alarmowe.		NIE	Prezydent miasta w celu umożliwienia realizacji zadania nadaje odpowiednie uprawnienia straży miejskiej.
Straż podejmuje działania w przypadku zabrudzenia dróg przez pojazdy nie tylko wyjeżdżające z budów, ale i przez maszyny rolnicze zanieczyszczające drogi natomiast obowiązek mycia kół powinien być uszczegółowiony w akcie rzędu ustawy.		NIE	Może być kontrolowane przez Inspekcję Transportu Drogowego. Jednym z celów GIND jest "Poprawa stanu infrastruktury drogowej poprzez sankcjonowanie przypadków niszczenia lub zanieczyszczania drogi przez uczestników ruchu drogowego."
Należy zauważyć, że pewne regulacje przedstawione w projekcie wymagają zawarcia rozwiązań w innych aktach prawnych (np. w Kodeksie Ruchu Drogowego czy w Ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminie)		NIE	POP i PDK są aktami prawa miejscowego co daje możliwość realizacji wymienionych działań.
Odnosnie działania naprawczego szóstego pn. "Zapisy w planach zagospodarowania		NIE	Działania podejmowane przez gminę wpisują się w treść zadania szóstego.

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>przestrzennego" informuję, że Gmina Miejska Jarosław podejmuje działania zmierzające do poprawy jakości powietrza poprzez: w porządku miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również w przypadku aktualizowania planów miejscowych, odpowiednie ustalenia umożliwiające ograniczenie emisji pyłów - stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza; ogrzewanie budynków indywidualne na paliwo ekologiczne nie pogarszające stanu środowiska; nakaz ochrony powietrza poprzez wykorzystanie niskoemisyjnego czynnika grzewczego w indywidualnych źródłach energii cieplnej; ogrzewanie obiektu budowlanego w oparciu o indywidualne rozwiązania przy zastosowaniu paliw - mediów przyjaznych środowisku nie powodujących przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza; w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, określenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy, w której ustala się: ogrzewanie obiektu budowlanego w oparciu o indywidualne rozwiązania przy zastosowaniu paliw - mediów przyjaznych środowisku nie powodujących przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza</p>			

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
Brak jest natomiast podstaw prawnych do zalecania w planach miejscowych lub w decyzjach o warunkach zabudowy, aby nie ogrzewać węglem lub aby ogrzewać węglem lepszej jakości. Na terenie Jarosławia scentralizowane systemy grzewcze obsługują wyłącznie zabudowę wielorodzinną, natomiast źródłem ciepła w zabudowie jednorodzinnej, jak również dla obiektów usługowych i przemysłowych są kotłownie indywidualne, które są opalane węglem, alternatywnie gazem.		TAK	Zapisy zostały zmienione zgodnie z poniższą uwagą.
Brak społecznego uzasadnienia do ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu stosowania paliw stałych na terenie planowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych). Podstawowym system grzewczym na terenie Jarosławia będą nowoczesne niskoemisyjne kotły na paliwo stałe lub ogrzewanie gazowe.		TAK	Zapis odnośnie zakazu spalania paliw został zmieniony na ograniczenie stotowania paliw mających negatywny wpływ na środowisko.
Jednocześnie informuję, że głównymi ciągami przepływu powietrza są przede wszystkim drogi, które generują zanieczyszczenia.		NIE	W projekcie wyznaczono dla gminy miejskiej Jarosław zadanie związane z czyszczeniem ulic na mokro.
Gmina Stalowa Wola			
Zbyt mała ilość punktów pomiarowych oraz brak kalibracji przyjętego modelu poprzez pomiary na stacjach mobilnych powoduje naszym zdaniem zniekształcenie przyjętych wartości emisji dla poszczególnych jednostek administracyjnych. Odnosząc się do konkretnego przykładu		TAK	Ilości zostaną zweryfikowane

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>Stalowej Woli punkt pomiarowy zlokalizowany jest w Nisku przy ul. Szklarniowej. Jeśli przyjmiemy, że zgodnie z zawartymi w palnie tezami za zanieczyszczenia w pyłami PM10, PM2,5 i BaP odpowiada w zasadniczej części powierzchniowa emisja ze spalania paliw do celów grzewczych w indywidualnych kotłach o małej mocy. Pragnę zauważyć, że wg danych zebranych do celów określenia opłaty śmieciowej w Stalowej Woli (g. miejska) znajdują się 2624 budynki jednorodzinne zamieszkałe przez 8 tys. osób. W przypadku Niska w obszarze maista jest 2540 budynków jednorodzinnych zamieszkałych przez ponad 10 tys. osób i 4269 domów w obrębie gminy zamieszkałych przez blisko 17 tys. osób. Dodatkowo w Stalowej Woli ponad 700 budynków jednorodzinnych zasilanych jest w ciepło przez PEC. Pozostała część mieszkańców Stalowej Woli zamieszkuje w budownictwie wielorodzinnym z czego jedynie pięć ogrzewanych jest piecami węglowymi a pozostałe podłączone są w 97% do sieci PEC, a reszta ma ogrzewanie gazowe. Mając na uwadze powyższe oraz różę wiatrów w Stalowej Woli gdzie przeważają wiatry z kierunków E-W i ENE-WSW proszę o ponowną analizę założonych poziomów redukcji dla Stalowej Woli.</p>			

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>Odnosząc się do zapisów tabeli nr 3 zawierającej szczegółowy harmonogram realizacji działania pierwszego harmonogramu rzeczowo-finansowego (str. 15) wykazane koszty podłączenia do sieci PEC i gazowej są niewłaściwe. Wg doświadczeń miejscowych jednostek (PEC i Zakładu Gazowniczego) wykonanie 1mb przyłącza do sieci PEC jest czterokrotnie droższe niż sieci gazowej. Dodatkowo na sieci EC niezbędna jest realizacja węzłów cieplnych celem ograniczenia strat. Nadmieniam również, że wykazywane ilości podłączenia do sieci PEC w przypadku Stalowej Woli nie odpowiadają lokalnym uwarunkowaniom. Jak wskazano powyżej 97% budynków jednorodzinnych podłączonych jest do sieci PEC. Dalsze podłączenie budynków jednorodzinnych jest niez wskazane ze względów ekonomicznych. Większość zabudowy jednorodzinnej położona jest w znacznej odległości od źródła ciepła (Elektrociepłowni) oraz istniejących sieci przesyłowych. Koszty budowy sieci przesyłowych do tych osiedli powodują małą efektywność ekonomiczną tego przedsięwzięcia w zakresie ponoszonych opłat przez odbiorców końcowych w stosunku do ogrzewania gazowego. Dodatkowo większość z tych budynków posiada już kotły gazowe do przygotowania ciepłej wody użytkowej.</p>		TAK	Ilości zostaną zweryfikowane
Urząd Miejski w Sędziszowie Mazowieckim			

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
<p>W związku z trwającą aktualizacją Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej, Urząd Miejski w Sędziszowie Małopolskim informuje, że wykazany na stronie 208 „Aktualizacji programu...” Zakład Energetyki Ciepłej Sędziszów Sp. z o.o. Sędziszów Małopolski został zlikwidowany 29.05.2015 roku.</p>		NIE	<p>Rokiem bazowym Programu jest rok 2015 więc zapis odnosi się do funkcjonującego wówczas zakładu.</p>
<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Turaszówka</p>			
<p>Wniosek o ustawienie stacji pomiarowej automatycznej w Krośnie i zmianę lokalizacji funkcjonującej manualnej stacji pomiarowej.</p>		NIE	<p>Monitoring jakości powietrza w ramach PMŚ na terenie Polski prowadzony jest zgodnie z - ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26 oraz art. 85-95;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozporządzenie MŚ z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032); - rozporządzenie MŚ z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031); - rozporządzenie MŚ z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 1034); - rozporządzenie MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914);

Treść uwagi	Komentarz	Uwagę uwzględniono TAK/NIE	Odniesienie
			- rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485).
Wójt Gminy Nozdrzec			
OPINIA POZYTYWNA			

SPIS TABEL

Tabela 1. Poziomy substancji w powietrzu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu	9
Tabela 2. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie pierwsze	13
Tabela 3. Szczegółowy harmonogram realizacji działania pierwszego harmonogramu rzeczowo-finansowego	15
Tabela 4. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie drugie.....	20
Tabela 5. Szczegółowy harmonogram realizacji działania drugiego harmonogramu rzeczowo-finansowego	22
Tabela 6. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie trzecie	31
Tabela 7. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie czwarte	33
Tabela 8. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie piąte	34
Tabela 9. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie szóste	36
Tabela 10. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie siódme	37
Tabela 11. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie ósme	38
Tabela 12. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziewiąte.....	39
Tabela 13. Harmonogram rzeczowo-finansowy działanie dziesiąte	40
Tabela 14. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM10 w roku 2015 i 2011 na terenie strefy podkarpackiej.....	42
Tabela 15. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń dobowych pyłu PM10 w roku 2015 i 2011 na terenie strefy podkarpackiej.....	43
Tabela 16. Porównanie wielkości obszarów przekroczeń stężeń średniorocznych pyłu PM2,5 w roku 2015 i 2011 na terenie strefy podkarpackiej.....	44
Tabela 17. Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w roku 2011 i 2015 na terenie strefy podkarpackiej	45
Tabela 18. Obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych pyłu PM10 i PM2,5 oraz docelowych dla benzo(a)pirenu w strefie podkarpackiej wraz z powodem wystąpienia przekroczeń i charakterystyką obszaru	52
Tabela 19. Działania krótkoterminowe w strefie podkarpackiej dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P	60
Tabela 20. Procedury do zgłaszania alertów	68
Tabela 21. Dane dotyczące stacji pomiarowych działających w strefie podkarpackiej w roku 2015 w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych.....	82
Tabela 22. Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza na wybranych stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w 2015 roku.	86
Tabela 23. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych wyznaczone przez model WRF/CALMET na wybranych stanowiskach pomiarowych w obszarze strefy podkarpackiej	86
Tabela 24. Struktura powierzchni województwa w poszczególnych latach	87
Tabela 25. Obszary Natura 2000 w województwie podkarpackim	88
Tabela 26. Przykładowe rezerваты przyrody występujące na obszarze województwa podkarpackiego.	94
Tabela 27. Parki krajobrazowe występujące na obszarze województwa podkarpackiego.....	95
Tabela 28. Przykładowe stanowiska dokumentacyjne występujące na obszarze województwa podkarpackiego.....	96
Tabela 29. Przykładowe użytki ekologiczne występujące na obszarze województwa podkarpackiego.	96
Tabela 30. Przykładowe zespoły przyrodniczo-krajobrazowe występujące na obszarze województwa podkarpackiego.	97
Tabela 31. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref, ze względu na ochronę zdrowia dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz B(a)P	98
Tabela 32. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	99
Tabela 33. Wyniki pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10 w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015.....	100
Tabela 34. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM2,5 na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015	105
Tabela 35. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych B(a)P na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015.....	106
Tabela 36. Obszary przekroczeń stężenia średnioroczного pyłu PM10 w 2015 roku w strefie podkarpackiej	108
Tabela 35. Obszary przekroczeń stężenia 24 godzinного pyłu PM10 w 2015 roku w strefie podkarpackiej.....	109
Tabela 38. Obszary przekroczeń stężenia średnioroczного pyłu PM2,5 w 2015 roku w strefie podkarpackiej	111
Tabela 39. Obszary przekroczeń stężenia średnioroczного benzo(a)pirenu w 2015 roku w strefie podkarpackiej	112
Tabela 40. Zestawienie parametrów tła dla strefy podkarpackiej.....	128

Tabela 41. Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w roku bazowym 2015.....	129
Tabela 42. Redukcja wielkości emisji punktowej w prognozie dla roku 2022	131
Tabela 43. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej do 2022 roku.....	132
Tabela 44. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2022	133
Tabela 45. Porównanie emisji z rolnictwa w roku bazowym i w roku prognozy 2022	133
Tabela 46. Porównanie emisji napływowej pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2022	134
Tabela 47. Zestawienie wielkości redukcji emisji powierzchniowej dla roku prognozy 2022	135
Tabela 48. Zestawienie wielkości redukcji emisji liniowej dla roku 2022	135
Tabela 49. Zestawienie wielkości redukcji emisji niezorganizowanej dla roku prognozy 2022	135
Tabela 50. Porównanie emisji pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P w roku bazowym i w roku prognozy 2022 w strefie podkarpackiej	136
Tabela 51. Zestawienie inwestycji zrealizowanych w latach 2013-2014 związanych z ograniczeniem emisji powierzchniowej w powiatach strefy podkarpackiej.....	138
Tabela 52. Efekt ekologiczny redukcji emisji powierzchniowej osiągnięty w wyniku realizacji wymiany kotłów w latach 2013 – 2014 na obszarze strefy podkarpackiej w podziale na powiaty.....	141
Tabela 53. Zestawienie działań związanych z ograniczaniem wtórnej emisji liniowej pyłów w wyniku mokrego czyszczenia ulic realizowanych w latach 2013 – 2014 w powiatach strefy podkarpackiej.....	142
Tabela 54. Efekt ekologiczny – wielkość redukcji emisji wtórnej osiągnięty w wyniku czyszczenia ulic na mokro w latach 2013 – 2014 na obszarze strefy podkarpackiej w podziale na powiaty.....	143
Tabela 55. Porównanie prędkości wiatru w podziale na kierunki w dniach występowania przekroczeń oraz sumarycznie dla okresu roku.....	146
Tabela 56. Konieczne do osiągnięcia redukcje emisji substancji ze źródeł powierzchniowych w podziale na gminy.....	153
Tabela 57. Konieczne do osiągnięcia redukcje emisji substancji ze źródeł powierzchniowych dla wybranych gmin	155
Tabela 58. Zestawienie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie człowieka	162
Tabela 59. Zakres kompetencji i zadań organów administracji w ramach realizacji POP.....	175
Tabela 60. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej	180
Tabela 61. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji liniowej	180
Tabela 62. Wzór sprawozdania z realizacji działań naprawczych w zakresie ograniczenia emisji punktowej.....	181
Tabela 63. Wzór sprawozdania z realizacji innych działań wynikających z harmonogramów działań	181
Tabela 64. Efekt ekologiczny wymiany pieca i zmiany paliwa	182
Tabela 65. Efekt ekologiczny termomodernizacji	183
Tabela 66. Skuteczność poszczególnych metod czyszczenia jezdni w odniesieniu do emisji PM10	183
Tabela 67. Miesięczne obniżenie emisji pyłu PM10 w zależności od częstości czyszczenia jezdni	184
Tabela 68. Założenia wynikające ze studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast powiatowych strefy podkarpackiej	187
Tabela 69. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 na obszarze strefy podkarpackiej.....	200
Tabela 70. Zestawienie jednostek organizacyjnych o największej wielkości emisji punktowej B(a)P na obszarze strefy podkarpackiej.....	200
Tabela 71. Wartości wskaźników emisji dla różnych rodzajów paliw (źródło danych: EMEP/EEA Raport techniczny 12/2013).....	204
Tabela 72. Długość przesyłowej sieci ciepłowniczej w latach 2010-2014 na obszarze województwa podkarpackiego.....	205
Tabela 73. Charakterystyka przesyłowej sieci ciepłowniczej na terenie strefy podkarpackiej w 2012r.	205
Tabela 74. Charakterystyka wykorzystania sieci gazowej w powiatach strefy podkarpackiej	207
Tabela 75. Procentowy udział pokrycia zapotrzebowania na ciepło w powiatach strefy podkarpackiej	209
Tabela 76. Drogi wojewódzkie przebiegające przez strefę podkarpacką	216
Tabela 77. Zestawienie wskaźników emisji niezorganizowanej.....	222
Tabela 78. Zestawienie emisji pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w roku bazowym 2015r.	231
Tabela 79. Zestawienie wielkości emisji pyłu ogółem z największych źródeł punktowych zlokalizowanych w pasie 30 km od strefy podkarpackiej.....	232
Tabela 80. Zestawienie wielkości emisji ze źródeł zlokalizowanych poza województwem podkarpackim.	233
Tabela 81. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych.....	234

Tabela 82. Zestawienie średnich kosztów produkcji ciepła.....	235
Tabela 83. Zestawienie średnich kosztów inwestycyjnych uzyskania efektu ekologicznego działań naprawczych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych	235
Tabela 84. Podstawowe jednostkowe koszty skutków zdrowotnych narażenia na podwyższone stężenia pyłu PM _{2,5}	236
Tabela 85. Porównanie wyników pomiarów na stacjach pomiarowych i wyników obliczeń stężeń pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} i B(a)P dla poszczególnych punktów pomiarowych w roku bazowym 2015	240
Tabela 86. Dane dotyczące stacji pomiarowych uwzględnionych w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2015 w strefie podkarpackiej w zakresie pomiarów automatycznych i manualnych.....	247
Tabela 87. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM ₁₀ w województwie podkarpackim za rok 2015.	250
Tabela 88. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń 24 godzinnego poziomu dopuszczalnego pyłu PM ₁₀ w województwie podkarpackim za rok 2015.	250
Tabela 89. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM _{2,5} w województwie podkarpackim za rok 2015.	251
Tabela 90. Zestawienie sumaryczne obszarów przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego B(a)P w województwie podkarpackim za rok 2015.	251
Tabela 91. Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza na wybranych stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w 2015 roku.	253
Tabela 92. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych wyznaczone przez model WRF/CALMET na wybranych stacjach pomiarowych na obszarze strefy podkarpackiej w 2015 roku.	254
Tabela 93. Średnie miesięczne wartości wilgotności względnej powietrza wyznaczone przez model WRF/CALMET na wybranych stacjach pomiarowych na obszarze strefy podkarpackiej w 2015 roku.	254
Tabela 94. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM ₁₀ na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013	256
Tabela 95. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM _{2,5} na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013	258
Tabela 96. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2010-2013	258
Tabela 97. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM ₁₀ na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015	259
Tabela 98. Zestawienie zmierzonych stężeń pyłu PM _{2,5} na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015	261
Tabela 99. Zestawienie zmierzonych stężeń benzo(a)pirenu na stacjach w strefie podkarpackiej w latach 2014-2015	261
Tabela 100 Zestawienie wielkości emisji substancji ze źródeł zlokalizowanych na terenie strefy podkarpackiej w roku bazowym 2015.....	262

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Porównanie wyników pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM10 w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej	46
Rysunek 2. Porównanie wyników pomiarów liczby przekroczeń stężeń dobowych pyłu PM10 w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej.....	46
Rysunek 3. Porównanie wyników pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM2,5 w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej	47
Rysunek 4. Porównanie wyników pomiarów stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w roku 2011 i 2015 w strefie podkarpackiej.....	47
Rysunek 5. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w punktach w Mielcu, Przemyślu i Sanoku w latach 2015 i 2011.	48
Rysunek 6. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 na stacji w Mielcu (PkMielWIOSZarzStr) oraz średnie dobowe prędkości wiatru w 2011 roku	49
Rysunek 7. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Mielcu dla lat 2011 i 2015	50
Rysunek 8. Schemat przepływu informacji dla Alertu I.....	71
Rysunek 9. Schemat przepływu informacji dla Alertu II i III.....	72
Rysunek 10. Lokalizacja strefy podkarpackiej	81
Rysunek 11. Lokalizacja stacji pomiarowych w powiecie podkarpackim w roku 2015.....	84
Rysunek 12. Wyniki pomiarów stężeń średniorocznych pyłu PM10 na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w latach 2010-2015	102
Rysunek 13. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w 2015 roku.....	104
Rysunek 14. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM2,5 zmierzonych na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w 2015 roku.	106
Rysunek 15. Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P na stanowiskach pomiarowych w strefie podkarpackiej w roku 2015.	107
Rysunek 16. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł powierzchniowych na obszarze strefy podkarpackiej	123
Rysunek 17. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł punktowych na obszarze strefy podkarpackiej	124
Rysunek 18. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze źródeł liniowych na obszarze strefy podkarpackiej.....	125
Rysunek 19. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze emisji niezorganizowanej na obszarze strefy podkarpackiej	126
Rysunek 20. Udział stężeń średniorocznych pyłu PM10 ze emisji napływowej na obszar strefy podkarpackiej	127
Rysunek 21. Udział źródeł emisji w rocznej emisji substancji objętych Programem na terenie strefy podkarpackiej w 2015r.	130
Rysunek 22. Liczba wymienionych kotłów węglowych w latach 2013-2014 w powiatach strefy podkarpackiej.....	139
Rysunek 23. Liczba budynków poddana termomodernizacji w latach 2013-2014 w powiatach strefy podkarpackiej'	140
Rysunek 24. Liczba podłączonych budynków do sieci ciepłowniczej w latach 2013-2014 w powiatach strefy podkarpackiej.	140
Rysunek 25. Rozkład procentowy kierunków wiatrów w punktach w Mielcu, Przemyślu i Sanoku w latach 2015 i 2011.	145
Rysunek 26. Rozkład czasowy stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 na stacji w Mielcu (PkMielWIOSZarzStr) oraz średnie dobowe prędkości wiatru w 2011 roku.	147
Rysunek 27. Porównanie rozkładu czasowego wysokości temperatury w Mielcu i Przemyślu dla lat 2011 i 2015.....	148
Rysunek 28. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Mielca w a)2011 roku.	148
Rysunek 29. Rozkład zależności wysokości stężeń dobowych pyłu PM10 w odniesieniu do wysokości temperatury dla Mielca w 2015 roku.	149
Rysunek 30. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszania dla Przemyśla w dniu 2 stycznia 2011 r.	149
Rysunek 31. Godzinowy przebieg stężeń PM10 na tle wysokości warstwy mieszania dla Przemyśla w dniu 29 października 2011 r.....	150
Rysunek 32. Dobowy przebieg stężeń pyłu PM10 w Mielcu na tle wysokości warstwy mieszania w 2011 roku.....	150
Rysunek 33. Przebieg zmienności czasowej emisji źródeł powierzchniowych w latach 2011 i 2015 dla strefy podkarpackiej.	151
Rysunek 34. Logotyp akcji "Misja - Emisja"	159
Rysunek 35. Okładka dodatku promocyjnego do lutowego wydania (2/2014) "Przeglądu komunalnego"	160
Rysunek 36. Plakat kampanii "Nie Truj Powietrza - miej wpływ na to czym oddychasz - kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania "Niskiej Emisji"	161
Rysunek 37. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM10 na terenie strefy podkarpackiej.....	201

Rysunek 38. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM _{2,5} na terenie strefy podkarpackiej.....	202
Rysunek 39. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie strefy podkarpackiej.....	203
Rysunek 40. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.....	211
Rysunek 41. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.....	212
Rysunek 42. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.....	213
Rysunek 43. Sieć dróg zarządzanych przez rzeszowski oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z podziałem na rejony.....	215
Rysunek 44. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy podkarpackiej oraz wielkość emisji pyłu PM ₁₀	219
Rysunek 45. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy podkarpackiej oraz wielkość emisji pyłu PM _{2,5}	220
Rysunek 46. Lokalizacja źródeł emisji liniowej na terenie strefy podkarpackiej oraz wielkość emisji B(a)P.....	221
Rysunek 47. Lokalizacja obszarów i terenów górniczych na obszarze województwa podkarpackiego.....	223
Rysunek 48. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej w roku bazowym 2015r.....	224
Rysunek 49. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej w roku bazowym 2015r.....	225
Rysunek 50. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla.....	227
Rysunek 51. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla.....	228
Rysunek 52. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – uprawy.....	229
Rysunek 53. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – uprawy.....	230
Rysunek 54. Lokalizacja strefy podkarpackiej.....	246
Rysunek 55. Lokalizacja stacji pomiarowych w powiecie podkarpackim w roku 2015.....	249
Rysunek 56. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM ₁₀ na obszarze strefy podkarpackiej.....	263
Rysunek 57. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych pyłu PM _{2,5} na obszarze strefy podkarpackiej.....	264
Rysunek 58. Lokalizacja źródeł i wielkość emisji powierzchniowych benzo(a)pirenu na obszarze strefy podkarpackiej.....	265
Rysunek 59. Lokalizacja stacji pomiarowych mierzących stężenia pyłów PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu w strefie podkarpackiej.....	269
Rysunek 60. Podział administracyjny obszaru objętego Programem.....	270
Rysunek 61. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM ₁₀	271
Rysunek 62. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM ₁₀	272
Rysunek 63. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM _{2,5}	273
Rysunek 64. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu.....	274
Rysunek 65. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM ₁₀ na terenie strefy podkarpackiej.....	275
Rysunek 66. Lokalizacja źródeł emisji punktowej pyłu PM _{2,5} na terenie strefy podkarpackiej.....	276
Rysunek 67. Lokalizacja źródeł emisji punktowej B(a)P na terenie strefy podkarpackiej.....	277
Rysunek 68. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.....	278
Rysunek 69. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.....	279
Rysunek 70. Lokalizacja i wielkość emisji B(a)P ze źródeł powierzchniowych w strefie podkarpackiej.....	280
Rysunek 71. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł liniowych na terenie strefy podkarpackiej.....	281
Rysunek 72. Lokalizacja oraz wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł liniowych na terenie strefy podkarpackiej.....	282
Rysunek 73. Lokalizacja oraz wielkość emisji B(a)P ze źródeł liniowych na terenie strefy podkarpackiej.....	283
Rysunek 74. Lokalizacja obszarów i terenów górniczych na obszarze województwa podkarpackiego.....	284
Rysunek 75. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej.....	285
Rysunek 76. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł niezorganizowanych w strefie podkarpackiej.....	286
Rysunek 77. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla.....	287
Rysunek 78. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla.....	288
Rysunek 79. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM ₁₀ ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – uprawy.....	289
Rysunek 80. Lokalizacja i wielkość emisji pyłu PM _{2,5} ze źródeł rolniczych w strefie podkarpackiej – hodowla.....	290

Uchwała Nr / /16
Sejmiku Województwa Podkarpackiego
z dnia.....2016 r.

w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Nienadowa

Na podstawie art. 18 pkt 1 i pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486), art. 43 ust. 2a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.), art. 18 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 850) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 r., poz. 995),

Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:

§ 1

W uchwale Nr III/44/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Nienadowa oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Nienadowa (Dz. Urz. Podka. z 2015 r., poz. 99) zmienionej uchwałą Nr XXIV/428/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Nienadowa (Dz. Urz. Podka. z 2016 r., poz. 2093) wprowadza się następujące zmiany:

1. § 3 otrzymuje brzmienie:

„Wyznacza się, na terenie Gminy Dubiecko, aglomerację Nienadowa o równoważnej liczbie mieszkańców 3530, zlokalizowaną na terenie miejscowości: Dubiecko, Nienadowa, Przedmieście Dubieckie z oczyszczalnią ścieków w Nienadowej.”

2. Załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 43 ust. 2a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.), sejmik województwa wyznacza aglomeracje, w drodze uchwały. Zgodnie z art. 43 ust. 2b Prawa wodnego wyznaczenie aglomeracji następuje po uzgodnieniu przez marszałka województwa z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej, a w zakresie obszarów objętych przynajmniej jedną formą ochrony przyrody z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz po zasięgnięciu opinii zainteresowanych gmin.

Pod pojęciem aglomeracji należy rozumieć teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

Sposób wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 r., poz. 995).

Na podstawie art. 18 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 850) dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 43 ust. 2a Prawa wodnego zachowują moc do dnia wejścia w życie aktów prawa miejscowego wydanych na podstawie art. 43 ust. 2a Prawa wodnego w brzmieniu nadanym ww. ustawą z dnia 30 maja 2014 r. i mogą być zmieniane na podstawie tego przepisu.

Uchwałą Nr III/44/14 z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Nienadowa oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Nienadowa (Dz. Urz. Podka. z 2015 r., poz. 99) zmienioną uchwałą Nr XXIV/428/16 z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Nienadowa (Dz. Urz. Podka. z 2016 r., poz. 2093) Sejmik Województwa Podkarpackiego wyznaczył, na wniosek Wójta Gminy Dubiecko, aglomerację Nienadowa o równoważnej liczbie mieszkańców 4083, zlokalizowaną na terenie miejscowości: Dubiecko, Nienadowa, Przedmieście Dubieckie i Wybrzeże z oczyszczalnią ścieków w Nienadowej.

Wójt Gminy Dubiecko wystąpił z wnioskiem o zmianę aglomeracji Nienadowa wyznaczonej ww. uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego, przedkładając jednocześnie propozycję planu nowej aglomeracji. W przedmiotowym wniosku wskazano, iż zmiana obszaru aglomeracji wynika z konieczności dostosowania granic istniejącej aglomeracji do aktualnie obowiązujących przepisów tj. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 995), poprzez wyłączenie nieskanalizowanej dotychczas miejscowości Wybrzeże oraz skorygowanie równoważnej liczby mieszkańców, z uwagi na migrację ludzi występującą na terenie gminy i realne zagrożenie niedotrzymania wskaźnika koncentracji.

Zgodnie z przedstawioną propozycją planu nowej aglomeracji, aglomeracja Nienadowa z oczyszczalnią ścieków w Nienadowej zlokalizowana zostanie na terenie miejscowości: Dubiecko, Nienadowa i Przedmieście Dubieckie. Szczegółowe granice aglomeracji określone zostały w załączniku do uchwały.

Na obszarze aglomeracji istnieje 56,531 km sieci kanalizacyjnej, do której podłączonych zostało 3355 stałych mieszkańców i 175 czasowo przebywających na jej terenie osób. Aglomeracja Nienadowa obejmuje wyłącznie teren miejscowości już skanalizowanych, bez planowanej rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Na terenie aglomeracji Nienadowa, nie istnieją zakłady przemysłowe i w najbliższym czasie nie planuje się przyłączenia żadnych zakładów przemysłowych do zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej.

Teren aglomeracji Nienadowa częściowo zlokalizowany jest w Przemysko-Dynowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, funkcjonującym na mocy uchwały nr XLVIII/999/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Przemysko-Dynowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podka. z 2014, poz. 1959), zmienionej uchwałą nr XXIV/438/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr XLVIII/999/14 z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Przemysko-Dynowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podka. z 2016, poz. 2162), w Parku Krajobrazowym Pogórza Przemyskiego, funkcjonującym na mocy uchwały nr XXXIX/792/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego (Dz. Urz. Woj. Podka. z 2013, poz. 3605), zmienionej uchwałą nr VI/115/15 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXIX/792/13 z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego (Dz. Urz. Woj. Podka. z 2015, poz. 1184) oraz w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001, wyznaczonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133 ze zm.).

Na terenie aglomeracji powstająca średniodobowa ilość ścieków komunalnych wynosi 460 m³/d. Średnie wartości wskaźników w ściekach komunalnych dopływających do oczyszczalni ścieków w Nienadowej wynoszą: BZT₅ – 224 mgO₂/l, ChZT – 500 mgO₂/l, zawiesina ogólna – 293 mg/dm³.

Całkowita RLM aglomeracji wyniesie 3530 i będzie równa sumie liczby mieszkańców i turystów.

Zgodnie z § 4 ust. 4 w/w rozporządzenia w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji, zweryfikowana przez marszałka województwa propozycja planu aglomeracji podlega uzgodnieniu i zaopiniowaniu, zgodnie z art. 43 ust. 2b ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

W piśmie z dnia 14 listopada 2016 r., znak: OS-II.7320.1.15.2016.DR, Marszałek Województwa Podkarpackiego poinformował o pozytywnym zweryfikowaniu propozycji planu aglomeracji Nienadowa, przedłożonej przez Wójta Gminy Dubiecko oraz wystąpił do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (Dyrektor RZGW) i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (RDOŚ), o uzgodnienie propozycji planu aglomeracji oraz do Gminy Dubiecko o zaopiniowanie propozycji planu aglomeracji Nienadowa.

Dyrektor RZGW w Krakowie pismem z dnia 25 listopada 2016 r., znak: ZG-424-8/16 pozytywnie uzgodnił propozycję planu aglomeracji Nienadowa.

RDOŚ w Rzeszowie w piśmie z dnia 30 listopada 2016 r., znak: WSI.400.6.12.2016.RW poinformował o pozytywnym uzgodnieniu propozycji planu aglomeracji Nienadowa.

Gmina Dubiecko pismem z dnia 23 listopada 2016 r., znak: NZ: GilŚ.7010.A.4.2016 pozytywnie zaopiniowała propozycję planu aglomeracji Nienadowa.

W związku z powyższym zostały spełnione warunki ustawowe do wyznaczenia aglomeracji Nienadowa w nowych granicach.

Wejście w życie niniejszej uchwały przyczyni się do rozwiązania problemu gospodarki ściekowej na terenie Gminy Dubiecko w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony.

Nie przewiduje się innych skutków prawnych i społeczno – gospodarczych, które byłyby związane z wejściem w życie niniejszej uchwały.

Uchwała nie narusza obowiązków gminy w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych wynikających m.in. z przepisów o samorządzie gminnym.

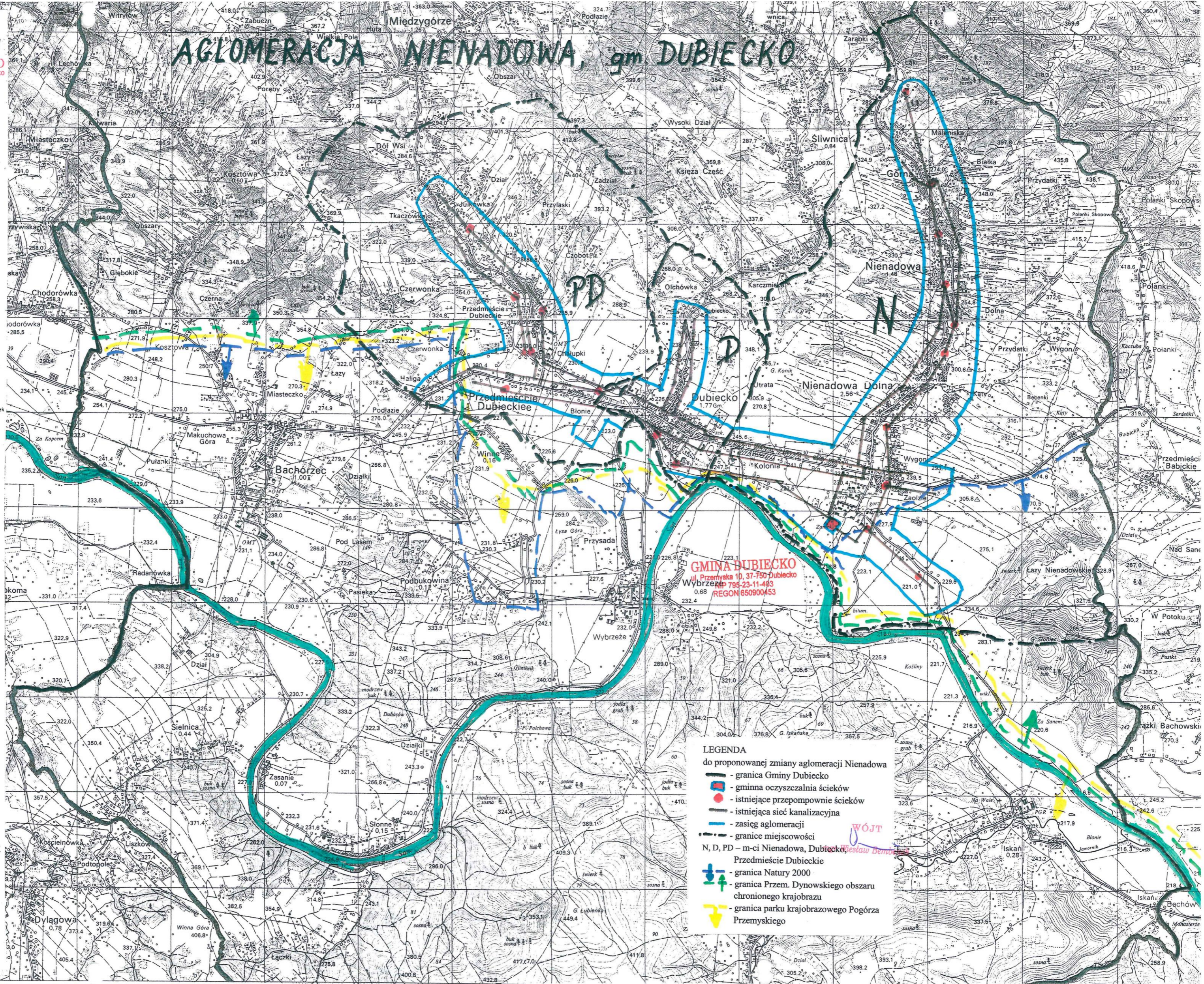
Konieczność wyznaczenia aglomeracji wynika z wywiązania się Rządu Rzeczypospolitej Polskiej ze zobowiązań zawartych w Traktacie Akcesyjnym, w części dotyczącej spełnienia dyrektywy 91/271/EWG, w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

GMINA DUBIECKO
ul. Przemyska 10, 37-750 Dubiecko
NIP 795-23-11-403
REGON 650900453

- △ Punkty osnowy poziomej
- Punkt osnowy wysokościowej
- Punkt topograficzny
- Budynek
- ▨ Zwarte zabudowa
- Pojedyncza zagroda
- ⊠ Zakład przemysłowy
 - a) z kominem
 - b) nie mieszczący się w skali z kominem
 - c) nie mieszczący się w skali bez komin
- ⊕ Kościół
 - a) nie mieszczący się w skali
 - b) mieszczący się w skali
- ⊞ Stacja benzynowa
- ⊡ Transformator
- Linia telefoniczna
- Napowietrzny przewód elektr.
 - a) niskiego napięcia
 - b) wysokiego napięcia
- Linia kolejowa, stacja
- Linia kolejowa zelektryfikowana
- Linia kolejowa wąskotorowa, przystanek
- Linia tramwajowa
- Autostrada
- Droga szybkiego ruchu
- Droga główna, słup kilometrowy
- Droga drugorzędna
- Droga lokalna
- Droga wiejska
- Droga polna lub leśna
- Ścieżka
- Międzynarodowe i krajowe numery dróg
- Mur lub ogrodzenie metalowe przy drodze
- Ogrodzenie z kamienia, pretów metalowych lub słatki
- Potok, strumień, rzeka, rów, kanał
- Suchy rów
- Wał sztuczny grobla
- Granica państwa
- Granica województwa
- Granica gminy
- Pas lasu
- Rząd drzew
- Zwyplot pas krzaków
- Lés wysokopienny z linią oddziałową
 - a) iglasty b) liściasty c) mieszany
- Las rzadki
- Zagajnik
- Krzaki zwarte
 - a) iglaste b) liściaste
- Sad
- Łąka sucha, podmokła
- Zarośla trzcinny i sianowiska
- Bagno

AGLOMERACJA NIENADOWA, gm DUBIECKO

GMINA DUBIECKO
ul. Przemyska 10, 37-750 Dubiecko
Wybrzeże 0.68
REGON 650900453

- ### LEGENDA
- do proponowanej zmiany aglomeracji Nienadowa
- granica Gminy Dubiecko
 - gminna oczyszczalnia ścieków
 - istniejące przepompownie ścieków
 - istniejąca sieć kanalizacyjna
 - zasięg aglomeracji
 - granice miejscowości
 - N, D, PD – m-ci Nienadowa, Dubiecko, Przedmieście Dubieckie
 - granica Natury 2000
 - granica Przem. Dynowskiego obszaru chronionego krajobrazu
 - granica parku krajobrazowego Pogórze Przemyskiego

WOJT

**Uchwała Nr
Sejmiku Województwa Podkarpackiego
z dnia**

**w sprawie zmian w Statucie
Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie.**

Działając na podstawie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1638 j.t.) i art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 j.t.)

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

W Statucie Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie nadanym uchwałą Nr XXIV/448/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 czerwca 2016 r., w sprawie nadania Statutu Wojewódzkiemu Szpitalowi Podkarpackiemu im. Jana Pawła II w Krośnie, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie zwany dalej „Zakładem” jest podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1638 j.t.).”;
- 2) w § 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1638 j.t.), zwanej dalej ustawą o działalności leczniczej;”
- 3) w § 15
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Szpital stanowią cztery zakłady lecznicze podmiotu leczniczego o nazwach:
 - 1) Szpital,
 - 2) Ambulatoria,
 - 3) Zakład Opiekuńczo-Leczniczy,
 - 4) Zakład Rehabilitacji Leczniczej.”
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Wykaz zakładów leczniczych podmiotu leczniczego stanowi załącznik nr 1 do Statutu.”
- 4) załącznik nr 1 do Statutu Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie otrzymuje brzmienie jak w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Załącznik nr 3 do Statutu otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Uzasadnienie

do projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie.

Zmiany w Statucie związane są dostosowaniem podmiotu leczniczego do obowiązujących przepisów prawa w szczególności ustawy o działalności leczniczej, która została zmieniona w lipcu 2016 r.

- 1) w paragrafie 1 oraz w paragrafie 3 dostosowano publikatory ustawy o działalności leczniczej do aktualnie obowiązujących;
- 2) w § 15 dostosowano nazewnictwo do wymogów, które wprowadzono po zmianach ustawy o działalności leczniczej z dnia 15 lipca 2016 r. w miejsce dotychczasowych przedsiębiorstw wprowadzono następujące zakłady lecznicze:
 - a) Szpital,
 - b) Ambulatoria,
 - c) Zakład Opiekuńczo-Leczniczy,
 - d) Zakład Rehabilitacji Leczniczej.

Ponadto pismem z dnia 17 listopada 2016 r. Pan Piotr Lenik Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie złożył wniosek o zmiany w Statucie polegające na zmianie nazwy i utworzenia w strukturze organizacyjnej następujących komórek:

a) Oddziału Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych z Pododdziałem Geriatrycznym.

Potrzeba uruchomienia dwudziestołożkowego pododdziału wynika z analizy zapotrzebowania na świadczenia stacjonarne oraz założeń polityki zdrowotnej opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia i Wojewodę Podkarpackiego, które wskazują, że uruchomienie oddziałów geriatrycznych na terenie województwa podkarpackiego jest działaniem celowym i koniecznym.

Z danych demograficznych i epidemiologicznych dla obszaru działania krośnieńskiego Szpitala oraz na podstawie struktury wiekowej i profilu chorobowego hospitalizowanych wynika, że zapotrzebowanie na leczenie schorzeń związanych z wiekiem jest bardzo duże i ma tendencję wzrostową. Należy zaznaczyć, że większość leczonych pacjentów powyżej 60 r.ż. jest przyjmowana w trybie pilnym lub nagłym z uwagi na zaostrzenie procesu chorobowego i ogólny zły stan zdrowia spowodowany chorobami współistniejącymi. Pilność hospitalizacji tak dużej liczby pacjentów utrudnia funkcjonowanie istniejących oddziałów, gdyż konsekwencją jest ograniczenie dostępu do leczenia planowego innych chorych oraz znaczne przekroczenie limitu umowy. Leczenie pacjentów geriatrycznych szczególnie obciąża Oddział Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych, ale dotyczy również innych oddziałów jak: Kardiologia, Pulmonologia, Neurologia czy Reumatologia. Tylko w zakresach interny i kardiologii odnotowujemy przekroczenia limitów:

- Oddział Chorób Wewnętrznych (w XII 2015 r. 31% i w I półroczu 2016 r. 14%)
- Oddział Kardiologiczny (w XII 2015 r. 7% i w I półroczu 2016 r. 21%)

Oceniając posiadany potencjał kadrowy, lokalowy oraz diagnostyczny uważamy, że istnieje możliwość utworzenia Pododdziału Geriatrycznego przy Oddziale Chorób

Wewnętrznych i Metabolicznych krośnieńskiego Szpitala, bez ograniczania obecnej bazy łóżkowej Oddziału Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych. Zgodnie z kalkulacją kosztów, wykorzystanie posiadanej infrastruktury oraz wyodrębnienie nowego zakresu świadczeń w ramach pododdziału a nie utworzenia całkowicie samodzielnej komórki, byłoby rozwiązaniem najkorzystniejszym.

Określenie w mapie potrzeb zdrowotnych oraz w regionalnej polityce zdrowotnej dla województwa podkarpackiego geriatryj jako dziedziny priorytetowej, wynika

z sytuacji demograficzno-ekonomicznej. Raport NIK o opiece geriatrycznej podkreśla, że odrębne leczenie pacjenta powyżej 60 r.ż. w oddziałach o różnej specjalności generuje wyższe koszty niż hospitalizacja w oddziałach dedykowanych tej grupie pacjentów i przygotowanych do specyfiki leczenia osób w wieku podeszłym. Uzasadnieniem dla utworzenia Pododdziału Geriatrycznego w krośnieńskim Szpitalu jest fakt, że miasto Krosno znajduje się na drugim miejscu w województwie podkarpackim (po Przemyśle) pod względem największego udziału wśród ogółu mieszkańców osób w wieku minimum 65 lat. Poza wzrastającym zapotrzebowaniem na usługi, bezsporną zaletą Szpitala dla wyodrębnienia świadczeń geriatrycznych jest jego wielodyscyplinarne zaplecze, dzięki czemu zapewnia pacjentom to co jest istotą opieki geriatrycznej, a więc kompleksowość.

Propozycja utworzenia Pododdziału Geriatrycznego spotkała się z akceptacją Podkarpackiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Rzeszowie, co daje szansę na zwiększenie wartości umowy i ograniczenie niezrefundowanych nadwykonań.

b) Oddział Okulistyki i Okulistyki Dziecięcej.

W najbliższych miesiącach zmieniona zostanie lokalizacja Oddziału Okulistycznego, dzięki czemu zostaną przystosowane pomieszczenia Oddziału do zakresu realizowanych świadczeń z dodatkowym wydzieleniem strefy dziecięcej. Odzwierciedlenie w nazwie oddziału faktu hospitalizowania pacjentów w grupie wiekowej poniżej 18 r.ż. ma również znaczenie z uwagi na nowelizację Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz realizowanego projektu dotyczącego tworzenia sieci szpitali.

Uchwałą Nr 30/16 z dnia 14 listopada 2016 r. Rada Społeczna pozytywnie zaopiniowała zmiany do Statutu Szpitala.

Mając na uwadze powyższe podjęcie przedmiotowej uchwały Sejmiku jest w pełni uzasadnione.

ZAKŁADY LECZNICZE PODMIOTU LECZNICZEGO

I. Szpital

1. **Oddziały Szpitalne**, w skład którego wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Szpitalny Oddział Ratunkowy z Izłą Przyjęć Planowych;
- 2) Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- 3) Oddział Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Naczyniowej;
- 4) **Oddział Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych z Pododdziałem Geriatrycznym**;
- 5) Oddział Dermatologiczny;
- 6) Oddział Dziecięcy;
- 7) Oddział Gastroenterologii;
- 8) Oddział Ginekologiczno-Położniczy;
- 9) Oddział Kardiologiczny z Ośrodkiem Implantacji Stymulatorów Serca;
 - a) Pracownia Elektrofizjologii;
- 10) Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Udarów Mózgowych;
- 11) Oddział Noworodkowy z Pododdziałem Intensywnej Terapii Noworodków;
- 12) Oddział Opieki Paliatywnej;
- 13) Oddział Otorinolaryngologii i Otorinolaryngologii Dziecięcej,
- 14) Oddział Pulmonologiczny;
- 15) Oddział Rehabilitacyjny z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej;
- 16) Oddział Reumatologiczny;
- 17) Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu;
- 18) Oddział Urazowo-Ortopedyczny;
- 19) Oddział Urologii i Urologii Onkologicznej;
- 20) Dzienny Oddział Psychiatryczny;
- 21) **Podkarpacki Ośrodek Okulistyczny**;
 - a) **Oddział Okulistyki i Okulistyki Dziecięcej**,
- 22) Apteka;
- 23) Blok Operacyjny.

2. **Serologia**, z komórką organizacyjną Pracownia Serologii Transfuzjologicznej – Bank Krwi.

3. **Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologii**, w skład której wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Pracownia Hematologii i Koagulologii;
- 2) Pracownia Chemii Klinicznej;
- 3) Pracownia Immunologii;
- 4) Pracownia Analityki Ogólnej;
- 5) Pracownia Mikrobiologii;
- 6) Pracowni Prętka Gruźlicy.

4. Zakład Diagnostyki Obrazowej, w skład której wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Pracownia Mammografii;
- 2) Pracownia Rentgenodiagnostyki;
- 3) Pracownia Tomografii Komputerowej;
- 4) Pracownia USG.

II. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy

III. Zakład Rehabilitacji Leczniczej

IV. Ambulatoria

1. Poradnie z następującymi komórkami organizacyjnymi:

- 1) Ambulatorium Stomatologiczne;
- 2) Centrum Diagnostyki, Leczenia i Rehabilitacji Zaburzeń Słuchu, Głosu i Mowy;
 - a) Poradnia Audiologiczno-Foniatryczna,
 - b) Poradnia Logopedyczna,
 - c) Ośrodek Diennej Rehabilitacji Słuchu i Mowy,
- 3) Poradnia Alergologiczna;
- 4) Poradnia Chirurgiczna;
- 5) Poradnia Chirurgii Onkologicznej;
- 6) Poradnia Chorób Zakaźnych;
- 7) Poradnia Chorób Zakaźnych dla Dzieci z Punktem Konsultacyjnym Szczepień dla Dzieci z Grup Wysokiego Ryzyka;
- 8) Poradnia Dermatologiczna;
- 9) Poradnia Diabetologiczna;
- 10) Poradnia Endokrynologiczna;
- 11) Poradnia Gastroenterologiczna;
- 12) Poradnia Ginekologiczno-Położnicza;
- 13) Poradnia Hematologiczna;
- 14) Poradnia Kardiologiczna;
- 15) Poradnia Leczenia Jaskry;
- 16) Poradnia Leczenia Schorzeń Siatkówki;
- 17) Poradnia Lekarza POZ;
- 18) Poradnia Medycyny Pracy;
- 19) Poradnia Medycyny Podróży;
- 20) Poradnia Neurologiczna;
- 21) Poradnia Odwykowa;
- 22) Poradnia Okulistyczna;
- 23) Poradnia Otorynolaryngologiczna;
- 24) Poradnia Otorynolaryngologiczna dla Dzieci;
- 25) Poradnia Patologii Noworodka;
- 26) Poradnia Pielęgniarki i Położnej POZ;

- 27) Poradnia Preluksacyjna;
- 28) Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc;
- 29) Poradnia Psychologiczna;
- 30) Poradnia Rehabilitacyjna;
- 31) Poradnia Reumatologiczna;
- 32) Poradnia Reumatologiczna dla Dzieci;
- 33) Poradnia Urazowo-Ortopedyczna;
- 34) Poradnia Urologiczna;
- 35) Poradnia Wad Postawy;
- 36) Poradnia Zdrowia Psychicznego;
- 37) Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży;
- 38) Zespół Domowego Leczenia Tlenem.

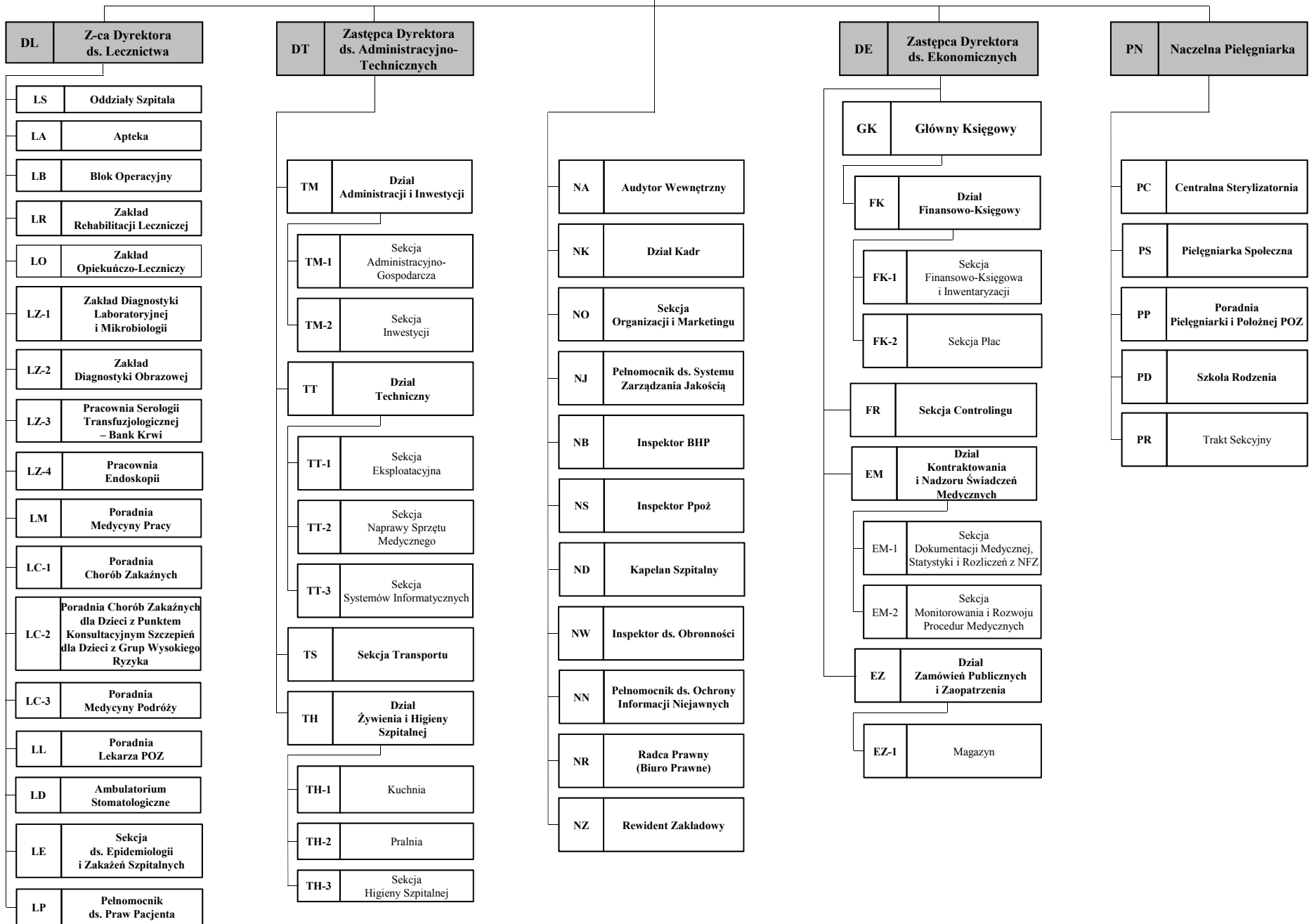
2. Pracownie z następującymi komórkami organizacyjnymi:

- 1) Pracownia Angiografii Fluoresceinowej i Terapii Fotodynamicznej;
- 2) Pracownia EEG;
- 3) Pracownia EKG i Badań Holtera;
- 4) Pracownia EMG;
- 5) Pracownia Obiektywnych Badań Słuchu i Mowy;
- 6) Pracownia Endoskopii;
- 7) Pracownia ENG;
- 8) Pracownia Prób Wysiłkowych;
- 9) Pracownia USG Serca;
- 10) Szkoła Rodzenia;
- 11) Pracownia Kontroli Stymulatorów i Kardiowerterów;
- 12) Pracownia Badań Czynnościowych Przewodu Pokarmowego.

3. Ratownictwo medyczne z komórką organizacyjną Zespół Wyjazdowy „N”.

DN	Dyrektor	Rada Społeczna
----	----------	----------------

Załącznik nr 3 do Statutu Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie

Szpital

LB	Blok Operacyjny	LS-03	Oddział Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Naczyniowej
LS-01	Szpitalny Oddział Ratunkowy z Izbą Przyjęć Planowych	LS-11	Oddział Noworodkowy z Pododdziałem Intensywnej Terapii Noworodków
LS-04	Oddział Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych z Pododdziałem Geriatrycznym	LS-14	Oddział Otorinolaryngologii i Otorinolaryngologii Dziecięcej
LS-02	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	LS-05	Oddział Dermatologiczny
LS-06	Oddział Dziecięcy	LS-15	Oddział Pulmonologiczny
LS-13	Oddział Opieki Paliatywnej	LS-17	Oddział Reumatologiczny
LS-07	Oddział Gastroenterologii	LS-19	Oddział Urazowo-Ortopedyczny
LS-10	Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Mózgowych	LS-1-2	Podkarpacki Ośrodek Okulistyczny
LA	Apteka	LS-12	Oddział Okulistyki i Okulistyki Dziecięcej
LZ-3	Pracownia Serologii Transfuzjologicznej – Bank Krwi	LS-09	Oddział Kardiologiczny z Ośrodkiem Implantacji Stymulatorów Serca
LZ-1	Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologii	LS-094	Pracownia Elektrofizjologii
LZ-10	Pracownia Hematologii i Koagulologii	LS-08	Oddział Ginekologiczno-Położniczy
LZ-11	Pracownia Chemii Klinicznej	LZ-2	Zakład Diagnostyki Obrazowej
LZ-12	Pracownia Immunologii	LZ-20	Pracownia Mammografii
LZ-13	Pracownia Analityki Ogólnej	LZ-21	Pracownia Rentgenodiagnostyki
LZ-14	Pracownia Mikrobiologii	LZ-22	Pracownia Tomografii Komputerowej
LZ-15	Pracownia Prątka Gruźlicy	LZ-23	Pracownia USG

Ambulatoria

LS-030	Poradnia Chirurgiczna	LS-040	Poradnia Diabetologiczna	LF	Centrum Diagnostyki, Leczenia i Rehabilitacji Zaburzeń Słuchu, Głosu i Mowy
LS-031	Poradnia Chirurgii Onkologicznej	LS-041	Poradnia Endokrynologiczna	LF-1	Poradnia Audiologiczno-Foniatryczna
LS-110	Poradnia Patologii Noworodka	LS-042	Poradnia Hematologiczna	LF-2	Poradnia Logopedyczna
LS-111	Zespół Wyjazdowy „N”	LS-140	Poradnia Otorinolaryngologiczna	LF-3	Ośrodek Diennej Rehabilitacji Słuchu i Mowy
LS-050	Poradnia Dermatologiczna	LS-141	Poradnia Otorinolaryngologiczna dla Dzieci	LF-4	Pracownia Obiektywnych Badań Słuchu i Mowy
LS-070	Poradnia Gastroenterologiczna	LS-144	Pracownia ENG	LC-1	Poradnia Chorób Zakaźnych
LS-071	Pracownia Badań Czynnościowych Przewodu Pokarmowego	LS-150	Poradnia Alergologiczna	LC-2	Poradnia Chorób Zakaźnych dla Dzieci z Punktem Konsultacyjnym Szczepień dla Dzieci z Grup Wysokiego Ryzyka
LS-010	Poradnia Neurologiczna	LS-151	Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc	LC-3	Poradnia Medycyny Podróży
LS-011	Pracownia EEG	LS-152	Zespół Domowego Leczenia Tlenem	LL	Poradnia Lekarza POZ
LS-012	Pracownia EMG	LS-190	Poradnia Preluksacyjna	LM	Poradnia Medycyny Pracy
LS-090	Poradnia Kardiologiczna	LS-191	Poradnia Urazowo-Ortopedyczna	LP	Poradnia Pielęgniarki i Położnej POZ
LS-091	Pracownia Prób Wysiłkowych	LS-192	Poradnia Wad Postawy	LD	Ambulatorium Stomatologiczne
LS-092	Pracownia USG Serca	LS-120	Poradnia Leczenia Jaskry	IS-180	Poradnia Odwykowa
LS-093	Pracownia EKG i Badań Holtera	LS-121	Poradnia Leczenia Schorzeń Siatkówki	LS-200	Poradnia Urologiczna
LS-099	Pracownia Prób Wysiłkowych	LS-122	Poradnia Okulistyczna	LS-210	Poradnia Psychologiczna
LS-16	Oddział Rehabilitacyjny z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej	LS-123	Pracownia Angiografii Fluoresceinowej i Terapii Fotodynamicznej	LS-211	Poradnia Zdrowia Psychicznego
LS-18	Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	LS-095	Pracownia Kontroli Stymulatorów i Kardiowerterów	LS-212	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
LS-20	Oddział Urologii i Urologii Onkologicznej	LS-080	Poradnia Ginekologiczno-Położnicza		
LS-21	Dzienny Oddział Psychiatryczny	LS-160	Poradnia Rehabilitacyjna		

Zakład Rehabilitacji Leczniczej

LR	Zakład Rehabilitacji Leczniczej
----	---------------------------------

Zakład Opiekuńczo-Leczniczy

LO	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
----	-----------------------------

Jednostki organizacyjne

...	Oddziały
...	Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologii
...	Zakład Diagnostyki Obrazowej
...	Serologia
...	Poradnie
...	Pracownie
...	Zakład Rehabilitacji Leczniczej
...	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
...	Ratownictwo medyczne

Uchwała Nr 32./16

Rady Społecznej Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego
im. Jana Pawła II w Krośnie
z dnia 14 listopada 2016 roku

dotycząca wyrażenia opinii w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie.

Na podstawie art. 48 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 618 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§1.

Rada Społeczna Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie pozytywnie opiniuje zmiany w Statucie Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie, polegające na tym, że:

- 1) w załączniku nr 1 do Statutu rozdział I, pkt.1, ppkt.4 otrzymuje brzmienie:
„4) Oddział Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych z Pododdziałem Geriatrycznym;
- 2) w załączniku nr 1 do Statutu rozdział I, pkt.1, ppkt.21 otrzymuje brzmienie:
21) Podkarpacki Ośrodek Okulistyczny;
a) Oddział Okulistyki i Okulistyki Dziecięcej ,”
- 3) załącznik nr 3 do Statutu otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Społecznej
Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego
im. Jana Pawła II w Krośnie
Paweł Krzanowski

-projekt-

UCHWAŁA NR / /16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2016 r.

**w sprawie powołania i ustalenia składu osobowego doraźnej Komisji Sejmiku
Województwa Podkarpackiego – Komisja ds. Skarg i Wniosków Mieszkańców
Województwa Podkarpackiego.**

Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 486) oraz §54 ust. 1 i 2 Statutu Województwa Podkarpackiego, stanowiącego załącznik do uchwały Nr X/103/99 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 września 1999 roku w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz.Urz.Woj.Podk. z 1999 r. Nr 28, poz. 1247 z późn. zm.)

**Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwala,
co następuje:**

§1

1. Powołuje się doraźną Komisję Sejmiku Województwa Podkarpackiego – **Komisja ds. Skarg i Wniosków Mieszkańców Województwa Podkarpackiego** na czas trwania V kadencji Sejmiku Województwa Podkarpackiego, której przedmiotem działania będzie analiza skarg i wniosków mieszkańców województwa podkarpackiego w tym udzielanie wsparcia osobom, które w wyniku restrukturyzacji podmiotów utraciły prace.
2. Komisja będzie koordynować prace Radnych Województwa w zakresie objętym przedmiotem działania Komisji.

§2

Do składu Komisji wybiera się następujących radnych:

1. – na Przewodniczącą Komisji,
2. – na Członka Komisji,
3. – na Członka Komisji,
4. – na Członka Komisji,
5. – na Członka Komisji.

§3

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z §53 Statutu Województwa Podkarpackiego Sejmik Województwa Podkarpackiego w drodze odrębnej uchwały może powołać ze swego grona doraźne komisje do wykonywania określonych zadań, ustalając równocześnie zakres działania, kompetencje oraz skład osobowy.

W wyniku dyskusji na Sesji Sejmiku w dniu 26.11.2016 dotyczącej trudnej sytuacji byłych pracowników firmy PKS Krosno zaistniała potrzeba powołania komisji doraźnej celem analizy sytuacji zaistniałej w wyniku komunalizacji Przedsiębiorstwa Państwowego PKS Krosno a następnie jego restrukturyzacji w wyniku której pracę straciło wielu mieszkańców województwa podkarpackiego a byli pracownicy PKS Krosno znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej nie mogąc wyegzekwować zaległych wynagrodzeń.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji przedstawiciele wszystkich Klubów Radnych Sejmiku Województwa Podkarpackiego zgodnie podkreślali potrzebę wyjaśnienia zaistniałej sytuacji celem udzielenia wsparcia byłym pracownikom PKS Krosno.

Mając na uwadze powyższe, ze względu na interes wielu mieszkańców województwa podkarpackiego podjęcie przedmiotowej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Terese Kulis-Hul
Przewodnicząca Klubu Radnych PO
Sejmiku Województwa Podkarpackiego

-projekt-

UCHWAŁA NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia

**w sprawie przyjęcia planu pracy Sejmiku Województwa Podkarpackiego na
2017 rok.**

Na podstawie art. 18 pkt. 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.) oraz § 17 Statutu Województwa Podkarpackiego stanowiącego załącznik do Uchwały Nr X/103/99 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 września 1999 r. w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 1999 r. Nr 28, poz. 1247 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się plan pracy Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2017 rok w brzmieniu jak w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z § 17 Statutu Województwa Podkarpackiego Sejmik działa zgodnie z uchwalonym planem pracy. W razie potrzeby Sejmik może dokonywać zmian i uzupełnień w planie pracy.

Niniejszym projektem uchwały przedkłada się Sejmikowi do zatwierdzenia projekt planu pracy obejmujący m.in. tematy zaproponowane przez Zarząd Województwa Podkarpackiego, departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego oraz wynikające z planów pracy komisji stałych Sejmiku.

Przewodniczący Komisji Głównej

Jerzy Cypryś

-projekt-

Plan pracy Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2017 rok

Sesja	Temat	Departamenty/ Jednostki	Komisje współpracujące
styczeń	Projekt Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie warunków i trybu przyznawania finansowych nagród za osiągnięcia w twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz rzeczowych nagród honorowych pn. „Mecenas Kultury Województwa Podkarpackiego”	Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego	Komisja Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Sejmiku Województwa Podkarpackiego
	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna
luty	1. Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły 2. Informacja dotycząca dofinansowania udzielonego w 2016 roku gminom i powiatom z tytułu ochrony gruntów rolnych	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska
	Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych osób i delegacji zagranicznych przez UMWP za IV kwartał 2016 r.	Kancelaria Zarządu	Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji
	1. Stan wdrażania działań realizowanych przez samorząd województwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW	Departament Programów Rozwoju	Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów

	<p>2014- 2020) na koniec IV kwartału 2016 r.</p> <p>2. Stan wdrażania działań realizowanych przez samorząd województwa w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze na lata 2014-2020” (PO Rybnictwo i Morze 2014-2020) na koniec IV kwartału 2016 r.;</p> <p>3. Podsumowanie Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2011-2016;</p> <p>4. Działalność Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w trakcie realizacji PROW 2014-2020 na koniec IV kwartału 2016 r.</p>	Obszarów Wiejskich	Wiejskich i Ochrony Środowiska
luty/marzec	Przyjęcie uchwały w sprawie określenia zadań samorządu województwa finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	ROPS Rzeszów	Komisja Ochrony Zdrowia Polityki Prorodzinnej i Społecznej
marzec	<p>1. Informacja na temat stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego na terenie województwa podkarpackiego</p> <p>2. Informacja na temat stanu przygotowania i realizacji inwestycji przeciwpowodziowych na terenie województwa podkarpackiego – efekty rzeczowe oraz poniesione nakłady finansowe</p> <p>3. Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły.</p> <p>4. Informacja dotycząca obrotu nieruchomościami pozostającymi w zasobie wojewódzkim za rok 2016</p>	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	<p>Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska</p> <p>Komisja Rewizyjna</p> <p>Komisja Gospodarki i Infrastruktury</p>
	<p>Przyjęcie informacji o realizacji zadań ROPS Rzeszów za 2016 rok, ze szczególnym uwzględnieniem:</p> <p>1. Ośrodka Adopcyjnego.</p> <p>2. Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej na lata 2016-2023.</p> <p>3. Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,</p> <p>4. Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów</p>	ROPS Rzeszów	Komisja Ochrony Zdrowia Polityki Prorodzinnej i Społecznej

	<p>Alkoholowych na lata 2014-2020.</p> <p>5. Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2012-2016.</p> <p>6. Wojewódzkiego Programu Na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu Na Lata 2008-2020.</p> <p>7. Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014 - 2020.</p>		
	Informacja na temat realizacji Projektu wsparcia gmin w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji w 2016 r.	Departament Rozwoju Regionalnego	Komisja Rozwoju Regionalnego
	Przedstawienie wyników Raportu z realizacji Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020 za okres 2013 – 2016 z odniesieniem do nowych elementów modelu programowania polityki rozwoju	Departament Rozwoju Regionalnego	Komisja Rozwoju Regionalnego
marzec/kwiecień	Podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2021.	ROPS Rzeszów	Komisja Ochrony Zdrowia Polityki Prorodzinnej i Społecznej
	Przedstawienie sprawozdań rocznych z wykonania planów finansowych instytucji kultury podległych Samorządowi województwa	Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego	Komisja Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Sejmiku Województwa Podkarpackiego
kwiecień	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna
	Analiza sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim w 2016 roku.	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Komisja Bezpieczeństwa Publicznego i Zatrudnienia

	Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie za rok 2016.	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Komisja Bezpieczeństwa Publicznego i Zatrudnienia
maj	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna
	Przyjęcie sprawozdania z realizacji Programu współpracy Województwa Podkarpackiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2016	Kancelaria Zarządu	Wszystkie komisje Sejmiku
	Projekt Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – pierwsze czytanie	Departament Rozwoju Regionalnego	Komisja Rozwoju Regionalnego
	Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych osób i delegacji zagranicznych przez UMWP za I kwartał 2017 r.	Kancelaria Zarządu	Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji
czerwiec	1. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Podkarpackiego za 2016 r. 2. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego Województwa Podkarpackiego za 2016 r. 3. Podjęcie Uchwały w sprawie udzielenia absolutorium Zarządowi Województwa Podkarpackiego z tytułu wykonania budżetu Województwa Podkarpackiego za 2016 r.	Departament Budżetu i Finansów	wszystkie Komisje
	1. Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły 2. Informacja dotycząca dochodów z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości wchodzących w skład zasobu wojewódzkiego	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna Komisja Gospodarki i Infrastruktury

	Przyjęcie informacji na temat „Oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej”.	ROPS Rzeszów	Komisja Ochrony Zdrowia Polityki Prorodzinnej i Społecznej
	Projekt Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – drugie czytanie	Departament Rozwoju Regionalnego	Komisja Rozwoju Regionalnego
lipiec	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna
sierpień	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna
	Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych osób i delegacji zagranicznych przez UMWP za II kwartał 2017 r.	Kancelaria Zarządu	Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji
wrzesień	Informacja o sytuacji podmiotów leczniczych nadzorowanych przez Samorząd Województwa Podkarpackiego za 2016 r. oraz I półrocze 2017 r.	Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	Komisja Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej
	Przedstawienie informacji o przebiegu wykonania za I półrocze 2017 roku planów finansowych instytucji kultury podległych Samorządowi Województwa	Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego	Komisja Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Sejmiku Województwa Podkarpackiego
	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna

wrzesień	Informacja o sytuacji na rynku pracy oraz działaniach na rzecz łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia w celu zapobiegania patologiom społecznym.	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Komisja Bezpieczeństwa Publicznego i Zatrudnienia
	<p>1. Stan wdrażania działań realizowanych przez samorząd województwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014- 2020) na koniec II kwartału 2017 r.;</p> <p>2. Stan wdrażania działań realizowanych przez samorząd województwa w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze na lata 2014-2020” (PO Rybnactwo i Morze 2014-2020) na koniec II kwartału 2017r.</p>	Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich	Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska
październik	Informacja o stanie realizacji projektów z zakresu edukacji i nauki finansowanych ze środków UE, realizowanych przez Województwo Podkarpackie/Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego.	Departament Edukacji, Nauki i Sportu	Komisja Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej
	Sprawozdanie z analizy oświadczeń majątkowych złożonych przez: członków zarządu województwa, skarbnika województwa, sekretarza województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osób zarządzających i członków organu zarządzającego wojewódzkimi osobami prawnymi oraz osób wydających decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa zgodnie z art. 27c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486).	Departament Organizacyjno-Prawny (Oddział kadr i szkolenia)	
	Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna
	<p>Informacja o działalności:</p> <p>1. Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Spółka Akcyjna</p> <p>2. Portu Lotniczego „Rzeszów- Jasionka” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością</p>	<p>Biuro Nadzoru Właścicielskiego</p> <p>i Analiz Ekonomicznych</p>	<p>Komisja Budżetu, Mienia i Finansów</p> <p>Komisja Rozwoju Regionalnego</p>

	<p>3. Tarnobrzесьkiej Agencji Rozwoju Regionalnego Spółka Akcyjna</p> <p>4. Spółki „Przewozy Regionalne” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością</p> <p>5. Podkarpackiego Centrum Hurtowego AGROHURT Spółka Akcyjna</p> <p>6. Podkarpackiej Agencji Energetycznej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością</p> <p>7. Podkarpackiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością</p> <p>8. Spółki „Uzdrowisko Rymanów” Spółka Akcyjna</p> <p>9. Spółki „Uzdrowisko Horyniec” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością</p>		<p>Komisja Gospodarki i Infrastruktury</p> <p>Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska</p> <p>Komisja Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej</p>
	Stan realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020	Departament Zarządzania RPO	Komisja Rozwoju Regionalnego
listopad	Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Województwa Podkarpackiego za 2017 r.	Departament Budżetu i Finansów	Komisja Budżetu, Mienia i Finansów
	<p>1. Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły</p> <p>2. Informacja o realizacji scaleń gruntów na terenie województwa podkarpackiego</p>	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	<p>Komisja Rewizyjna</p> <p>Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska</p>
	Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych osób i delegacji zagranicznych przez UMWP za III kwartał 2017 r.	Kancelaria Zarządu	Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji
	Uchwała w sprawie przyjęcia Programu współpracy Województwa Podkarpackiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018	Kancelaria Zarządu	Wszystkie komisje Sejmiku Województwa Podkarpackiego

	Informacja na temat stanu procedury zamknięcia RPO WP na lata 2007-2013 na dzień 30 września 2017r.	Departament Rozwoju Regionalnego (RR.I., RR.II., RR.III)	Komisja Rozwoju Regionalnego
	Informacja na temat stopnia realizacji Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020	Departament Rozwoju Regionalnego	Komisja Rozwoju Regionalnego
	Stan realizacji projektu RPO WP „Promocja Gospodarcza Województwa Podkarpackiego”	Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej	Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji
	Sprawozdanie z działalności Przedstawicielstwa Województwa Podkarpackiego w Brukseli	Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej	Komisja Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji
listopad/grudzień	1. Prace nad przyjęciem budżetu Województwa Podkarpackiego na 2018 rok. 2. Prace nad zmianą Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podkarpackiego.	Departament Budżetu i Finansów	wszystkie Komisje
grudzień	1. Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły 2. Informacja o przedsięwzięciach podejmowanych przez województwo podkarpackie związanych z budową marki i promocją produktów regionalnych i tradycyjnych.	Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem	Komisja Rewizyjna Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska
	Zapoznanie się ze sprawozdaniem z realizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami	Departament Ochrony Środowiska	Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i ochrony Środowiska
	Informacja na temat stanu środowiska w województwie podkarpackim w 2015r.	Departament Ochrony Środowiska	Komisja Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i ochrony Środowiska

Ponadto:

- 1) Zgodnie z zapisami Ustawy o finansach publicznych (art. 266) Zarząd Województwa do dnia 31 sierpnia 2017 r. jest zobowiązany przedstawić Sejmikowi Województwa informację z przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2017 r., informację o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej, informację o przebiegu wykonania za pierwsze półrocze planów finansowych samorządowych osób prawnych. W/w informacje nie podlegają głosowaniu.
- 2) W trakcie roku na sesje Sejmiku przedkładane będą projekty Uchwał w sprawie: zmian w budżecie, zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej, udzielenia poręczeń i pożyczek, zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz inne dotyczące gospodarki finansowej Samorządu, których podjęcie jest zastrzeżone do wyłącznej kompetencji Sejmiku Województwa.
- 3) W trakcie roku na sesje sejmiku, w miarę składania wniosków, przedkładane będą projekty uchwał związane z wyznaczeniem lub likwidacją aglomeracji w trybie ustawy Prawo wodne.

Przewodniczący Sejmiku Województwa Podkarpackiego

Jerzy Cyprys

UCHWAŁA NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia

**w sprawie zatwierdzenia planów pracy komisji stałych Sejmiku Województwa
Podkarpackiego na 2017 rok.**

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.) oraz § 53 ust. 1 Statutu Województwa Podkarpackiego stanowiącego załącznik do Uchwały Nr X/103/99 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 września 1999 r. w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 1999 r. Nr 28, poz. 1247 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się plany pracy komisji stałych:

1. Komisji Budżetu, Mienia i Finansów, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały;
2. Komisji Rozwoju Regionalnego, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały;
3. Komisji Współpracy z Zagranicą, Turystyki i Promocji, stanowiący załącznik nr 3 do niniejszej uchwały;
4. Komisji Gospodarki i Infrastruktury, stanowiący załącznik nr 4 do niniejszej uchwały;
5. Komisji Rolnictwa, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska, stanowiący załącznik nr 5 do niniejszej uchwały;
6. Komisji Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej, stanowiący załącznik nr 6 do niniejszej uchwały;
7. Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej, stanowiący załącznik nr 7 do niniejszej uchwały;
8. Komisji Bezpieczeństwa Publicznego i Zatrudnienia, stanowiący załącznik nr 8 do niniejszej uchwały;
9. Komisji Głównej, stanowiący załącznik nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

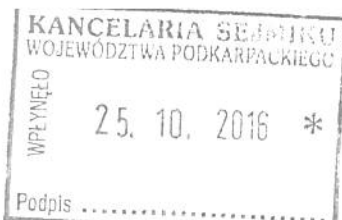
Uzasadnienie

Zgodnie z § 53 ust. 1 Statutu Województwa Podkarpackiego komisja stała działa zgodnie z planem pracy zatwierdzonym przez Sejmik, który może dokonywać zmian w tym planie.

Niniejszym projektem uchwały przedkłada się Sejmikowi do zatwierdzenia plany pracy wszystkich komisji stałych Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący Komisji Głównej

Jerzy Cypryś

PLAN PRACY

Komisji Budżetu, Mienia i Finansów Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2017 rok

1. Opiniowanie zmian w budżecie województwa podkarpackiego na 2017 r. /przez cały rok/.
2. Opiniowanie zmian w wieloletniej prognozie finansowej województwa podkarpackiego na lata 2017-2030 /przez cały rok/.
3. Opiniowanie projektów uchwał w sprawie udzielania pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w różnym zakresie /przez cały rok/.
4. Opiniowanie projektów uchwał w sprawie zaciągnięcia kredytu krótko lub długoterminowego.
5. Opiniowanie propozycji wysokości limitów i kwot maksymalnych poręczeń dokonywanych przez Zarząd Województwa Podkarpackiego /przez cały rok/.
6. Opiniowanie propozycji wysokości limitów i kwot maksymalnych pożyczek z budżetu województwa.
7. Przyjęcie Sprawozdania z wykonania budżetu województwa za 2016 rok.
8. Przyjęcie sprawozdań z wykonania planów finansowych jednostek, których organem założycielskim jest samorząd województwa za 2016 rok.
9. Przyjęcie Informacji o przebiegu wykonania budżetu województwa za I półrocze 2017 roku.
10. Przyjęcie sprawozdań z wykonania planów finansowych jednostek, których organem założycielskim jest samorząd województwa za I półrocze 2017 r.
11. Przyjęcie Informacji o działalności spółek z udziałem Województwa Podkarpackiego.
12. Opiniowanie projektów uchwał w zakresie gospodarki mieniem Województwa – sprzedaż w trybie przetargu, sprzedaż bezprzetargowa, sprzedaż z bonifikatą, zamiana lub darowizna /przez cały rok/.
13. Opracowanie zbiorczego wniosku Komisji Budżetu, Mienia i Finansów w sprawie propozycji zmian w projekcie budżetu Województwa na 2018 rok.
14. Zaopiniowanie projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2018 rok.
15. Zaopiniowanie projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2018-2030.

Ponadto bieżące sprawy i tematy wynikające z działalności Samorządu Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący Komisji
Jerzy Borcz

PLAN PRACY KOMISJI ROZWOJU REGIONALNEGO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA ROK 2017.

termin	Tematy	Departament odpow. za przygotowanie
I kwartał	<p>Przedłożenie sprawozdania z działalności komisji za rok 2016 r.</p> <p>Informacja nt. aktualnego stanu wdrażania I osi priorytetowej „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka RPO WP na lata 2014-2020.</p> <p>Informacja o stanie wdrażania w zakresie osi priorytetowych II-VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 za rok 2016 r.</p> <p>Informacja nt. stanu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</p> <p>Informacja nt. realizacji „Projektu wsparcia gmin w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji w 2016 r.”</p> <p>Przedstawienie wyników Raportu z realizacji Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020 za okres 2013-2016 z odniesieniem do nowych elementów modelu programowania polityki rozwoju.</p>	<p>Departament odpow. za przygotowanie</p> <p>Kancelaria Sejmiку</p> <p>Dep. Wspierania Przedsiębiorczości.</p> <p>Departament Wdrażania Pr. Infrastr.</p> <p>Departament Zarządzania RPO.</p> <p>Departament Rozwoju Regionalnego</p> <p>Departament Rozwoju Regionalnego</p>
II kwartał	<p>Projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego – I czytanie.</p> <p>Wzmocnienie konkurencyjności obszaru oraz podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców - realizacja Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad – komisja wyjazdowa w Zagórz.</p> <p>Zaopiniowanie projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego – II czytanie.</p>	<p>Departament Rozwoju Regionalnego</p> <p>Komisja wyjazdowa</p> <p>Departament Rozwoju Regionalnego</p>
III kwartał	<p>Informacja nt. aktualnego stanu wdrażania I osi priorytetowej „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka RPO WP na lata 2014-2020.</p> <p>Informacja na temat stanu wdrażania osi II-VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</p>	<p>Dep. Wspierania Przedsiębiorczości.</p> <p>Departament Wdrażania Pr. Infrastr.</p>

IV kwartał	<p>Informacja nt. stopnia realizacji Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020.</p> <p>Informacja nt. stanu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</p> <p>Informacja nt. aktualnego stanu wdrażania I osi priorytetowej „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka RPO WP na lata 2014-2020.</p> <p>Informacja na temat stanu wdrażania osi II-VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</p> <p>Informacja nt. stanu procedury zamknięcia RPO WP na lata 2017-2013 na dzień 30 września 2017 r.</p> <p>Zaopiniowanie projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2018 rok wraz z WPF.</p>	<p>Departament Rozwoju Regionalnego.</p> <p>Departament Zarządzania RPO.</p> <p>Dep. Wspierania Przedsiębiorczości.</p> <p>Departament Wdrażania Pr. Infrastr.</p> <p>Departament Rozwoju Regionalnego.</p> <p>Departamenty właściwe</p>
-------------------	--	--

Ponadto przedmiotem posiedzeń Komisji Rozwoju Regionalnego jest w szczególności :

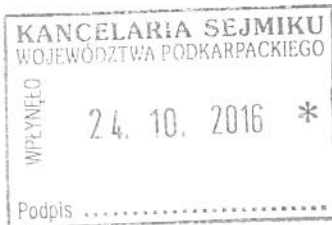
- 1) przygotowywanie i opiniowanie projektów uchwał Sejmiku;
 - 2) występowanie z inicjatywą uchwałodawczą;
 - 3) opiniowanie i rozpatrywanie spraw przekazanych komisji przez Sejmik, Zarząd lub inne komisje;
- Zgodnie z § 53 ust. 1 Statutu Województwa Podkarpackiego komisja stała działa zgodnie z planem pracy zatwierdzonym przez Sejmik, który może dokonywać zmian w tym planie.

Przewodnicząca

Komisji Rozwoju Regionalnego

Ewa Draus

Ewa Draus

MW
24.10.2016
OK

**Plan pracy
Komisji Współpracy z Zagranicą,
Turystyki i Promocji
Sejmiku Województwa Podkarpackiego
na 2017 rok**

I kwartał:

1. Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych przez UMWP osób i delegacji zagranicznych za IV kwartał 2016 roku /luty/.
2. Przedstawienie planu wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP na II kwartał 2017 r./ marzec /.
3. Kierunki i obszary promocji gospodarczej Województwa Podkarpackiego – plan działań na 2017r.
4. Przedstawienie zadań Oddziału turystyki do realizacji w 2017 r.
5. Przedstawienie przez Podkarpacką Regionalną Organizację Turystyczną zadań do realizacji w roku 2017r, w szczególności tych realizowanych ze środków składki członkowskiej Województwa Podkarpackiego.
6. Przedstawienie budżetu i zaplanowanych do realizacji w 2017r. zadań promocyjnych.
7. Spotkanie z podkarpackimi organizacjami gospodarczymi.

II kwartał:

1. Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych przez UMWP osób i delegacji zagranicznych za I kwartał 2017r /maj/.
2. Przedstawienie planu wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP na III kwartał 2017 r./ czerwiec/.
3. Prezentacja założeń projektu własnego w ramach RPO – Promocja Gospodarcza.
4. Wyjazdowe posiedzenie Komisji za granicą.

III kwartał

1. Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych przez UMWP osób i delegacji zagranicznych za II kwartał 2017 rok./sierpień/.
2. Przedstawienie planu wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP na IV kwartał 2017r./wrzesień/.
3. Informacja Przedstawicielstwa Województwa Podkarpackiego w Brukseli nt. funkcjonowania biura regionalnego oraz działalności Domu Polski Wschodniej.

IV kwartał

1. Przyjęcie sprawozdania z wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP oraz przyjmowanych przez UMWP osób i delegacji zagranicznych za III kwartał 2017 rok /listopad/.

2. Przedstawienie planu wyjazdów zagranicznych pracowników UMWP na I kwartał 2018 r. /grudzień/.
3. Sprawozdanie z realizacji zadań Oddziału turystyki w2017 roku.
4. Sprawozdanie Podkarpackiej Regionalnej Organizacji Turystycznej z realizacji zadań w roku 2017.
5. Prezentacja najważniejszych propozycji działań promocyjnych zaplanowanych na 2018r.
6. Prezentacja propozycji najważniejszych inicjatyw promocyjnych dotyczących promocji gospodarczej zaplanowanych na rok 2018.

Komisja niezależnie od przyjętego planu pracy może w trakcie roku wprowadzać tematy wynikające z uchwał Sejmiku i aktualnych potrzeb.

Przewodnicząca Komisji

Dorota Chilik

Załącznik nr ... do uchwały NrSejmiku Województwa Podkarpackiego z dniaroku.

KS-II.0011.4.2.2016.JR1 PLAN PRACY KOMISJI GOSPODARKI I INFRASTRUKTURY SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA 2017 r.

Termin	Tematy	Departament odpow. za przygotowanie
I kwartał	Przedłożenie sprawozdania z działalności komisji za rok 2016 r. Informacja na temat realizacji inwestycji drogowych na drogach wojewódzkich. Informacja dotycząca obrotu nieruchomościami pozostającymi w zasobie wojewódzkim za rok 2016. Informacja Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie z wykonania planu zimowego utrzymania dróg wojewódzkich w województwie podkarpackim.	Departament odpow. za przygotowanie Kancelaria Sejmiku Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Rolnictwa Geodezji i Gosp. M. Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego
II kwartał	Informacja z realizacji prac dot. remontów cząstkowych na drogach o nawierzchni bitumicznej. Informacja Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie o realizacji inwestycji drog. na DW. Informacja Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego w zakresie dokonywanych płatności na rzecz przewoźników z tytułu stosowania przez nich obowiązujących ulg ustawowych w krajowych autobusowych przewozach pasażerskich. Informacja dotycząca dochodów z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości wchodzących w skład zasobu wojewódzkiego.	Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Rolnictwa Geodezji i Gosp. M.
III kwartał	Informacja nt. budowy chodników w ciągach dróg wojewódzkich realizowanych wspólnie z samorządami województwa podkarpackiego. Informacja na temat planu realizacji inwestycji drogowych na drogach wojewódzkich. Informacja Podk. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie o realizacji inwestycji drogowych na DW.	Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego
IV kwartał	Informacja Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie na temat planu zimowego utrzymania dróg wojewódzkich w województwie podkarpackim. Informacja Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie o zaawansowaniu realizacji inwestycji drogowych na drogach wojewódzkich. Przygotowanie planu pracy Komisji Gospodarki i Infrastruktury na rok 2018.	Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Dep. Dróg i Publ. Transp. Zbiorowego Kancelaria Sejmiku

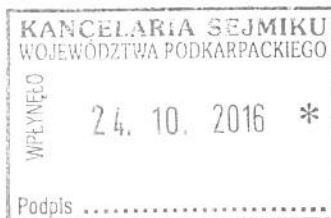
Ponadto przedmiotem posiedzeń Komisji Gospodarki i Infrastruktury będzie:

opiniowanie uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego,
przyjmowanie bieżących informacji Zarządu Województwa,
inicjatywa uchwalodawcza radnych i członków Komisji.

Przewodniczący Komisji

Stefan Bieszczad

M/2
24.10.16
D

**PLAN PRACY
KOMISJI ROLNICTWA,
ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
I OCHRONY ŚRODOWISKA SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
NA 2017 r.**

Termin posiedzenia	Tematy
Luty 2017	<ol style="list-style-type: none">1. Informacja dotycząca dofinansowania udzielonego w 2016 roku gminom i powiatom z tytułu ochrony gruntów rolnych.2. Realizacja zadań inwestycyjnych w 2016 roku w zakresie budowy i planowania urządzeń melioracji wodnych podstawowych – efekty rzeczowe oraz poniesione nakłady finansowe.3. Przedłożenie sprawozdania z realizacji planu pracy na 2015r. oraz planu pracy na 2016r. przez Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu oraz Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie.4. Sprawozdanie roczne z realizacji Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na 2011-2016 (za 2016 r.)5. Stan wdrażania działań realizowanych przez samorząd województwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 2020 (PROW 2014- 2020) na koniec IV kwartału 2016 r.6. Stan wdrażania działań realizowanych przez samorząd województwa w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze na lata 2014- 2020” (PO Rybacktwo i Morze 2014- 2020) na koniec IV kwartału 20167. Podsumowanie Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2011-20168. Działalność Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w trakcie realizacji PROW 2014- 2020 na koniec IV kwartału 2016 r.
Marzec 2017	<ol style="list-style-type: none">1. Informacja Podkarpackiej Izby Gospodarczej Związku Grup Producentów Rolnych na temat stanu zorganizowania i problemów grup producentów z terenu województwa podkarpackiego.

	2. Informacja na temat stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego na terenie województwa podkarpackiego.
Kwiecień 2017	Informacja na temat wsparcia spółek wodnych funkcjonujących na terenie województwa podkarpackiego, udzielanego przez Samorząd Województwa Podkarpackiego.
Maj 2017	Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Rzeszowie za 2015r. wraz ze sprawozdaniem finansowym.
Czerwiec 2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacja o realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Polityki Leśnej Państwa na terenie województwa podkarpackiego przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krośnie w 2016 r. 2. Przedłożenie informacji o realizacji zadań z zakresu szacowania i wypłacania odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne. 3. Informacja Polskiego Związku Łowieckiego na temat gospodarki łowieckiej prowadzonej w województwie podkarpackim w 2016 r. 4. Informacja Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie nt. skali szkód wyrządzonych przez żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r.
Wrzesień 2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacja na temat przygotowania i realizacji inwestycji przeciwpowodziowych w świetle Uchwały Nr XXV/451/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 24 września 2012 2. Rozwój agroturystyki i ekologii w województwie podkarpackim.
Październik 2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacja Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o działalności na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r. 2. Informacja o działalności Agencji Rynku Rolnego na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r. 3. Informacja o działalności Agencji Nieruchomości Rolnych na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r.
Listopad 2017	Informacja w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska.

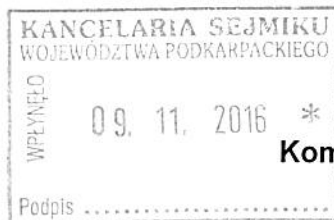
Grudzień 2017	<ol style="list-style-type: none">1. Informacja o realizacji „Programu aktywizacji gospodarczo-turystycznej województwa podkarpackiego poprzez promocję cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów łąkowo – pastwiskowych z zachowaniem bioróżnorodności w oparciu o naturalny wypas zwierząt gospodarskich i owadopylność.”2. Informacja nt. produktów tradycyjnych z terenu województwa podkarpackiego wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.3. Plan działalności WFOŚiGW w Rzeszowie na 2017r. wraz z rocznym planem finansowym.4. Przyjęcie informacji na temat stanu środowiska w województwie podkarpackim w 2015 r.5. Zapoznanie się ze sprawozdaniem z realizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.
------------------	--

W trakcie roku Komisja może realizować tematy wynikające z własnych potrzeb oraz działalności Sejmiku i Zarządu Województwa.

Wiceprzewodniczący Komisji

Władysław Stępień

PLAN PRACY

Komisji Ochrony Zdrowia, Polityki Prorodzinnej i Społecznej

Sejmiku Województwa Podkarpackiego

na 2017 rok

I półrocze

1. Opiniowanie projektów uchwał w sprawie zmian w budżecie 2017 roku w odniesieniu do działów ochrona zdrowia oraz opieka społeczna.
2. Opiniowanie projektów uchwał dotyczących zmian w statutach podległych podmiotów leczniczych (każda zmiana w ciągu roku).
3. Analiza inwestycji w ochronie zdrowia finansowanych ze środków samorządowych oraz środków unijnych.
4. Ocena zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych województwa podkarpackiego w niektórych działach medycyny.
5. Analizowanie sytuacji finansowej podmiotów leczniczych.
6. Stan przygotowań, wyzwania, perspektywy w związku z funkcjonowaniem kierunku lekarskiego na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego.
7. Informacja o realizacji w roku 2016 Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.
8. Informacja o realizacji w 2016 r. Wojewódzkiego Programu Na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na Lata 2008-2020.

II półrocze

1. Ocena wyników finansowych podległych podmiotów leczniczych za 2016 r. i pierwsze półrocze 2017 r.
2. Ocena współpracy podległych podmiotów leczniczych z Narodowym Funduszem Zdrowia.
3. Ocena Strategii działania w ochronie zdrowia i pomocy społecznej pod względem zabezpieczenia racjonalnego finansowania jednostek i wyznaczenia priorytetów zadań.
4. Opiniowanie projektów uchwał dotyczących zmian w statutach podległych podmiotów leczniczych (każda zmiana w ciągu roku).
5. Opiniowanie propozycji dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację zadań z Programu Zapobiegania Narkomanii (profilaktyka zdrowotna).
6. Analizowanie realizacji budżetu województwa za pierwsze półrocze 2017 r. w odniesieniu do ochrony zdrowia i opieki społecznej.
7. Analizowanie sytuacji finansowej podmiotów leczniczych.

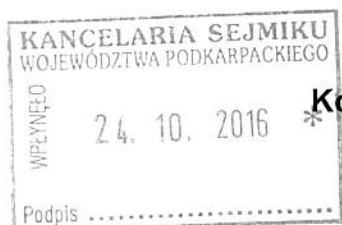
8. Analiza inwestycji w ochronie zdrowia finansowanych ze środków samorządowych oraz środków unijnych.
9. Zaopiniowanie projektu budżetu województwa podkarpackiego na 2018 rok.

Ponadto realizowane będą bieżące sprawy wynikające z działalności Sejmiku Województwa Podkarpackiego oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący Komisji

Wojciech Zając

MK
24.10.2016
Q

**Plan Pracy
Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej
Sejmiku Województwa Podkarpackiego
na 2017 rok**

I kwartał

1. Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i placówkach prowadzonych przez Województwo Podkarpackie /luty/.
2. Sprawozdanie z wykorzystania środków na inwestycje sportowe realizowane w ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Podkarpackiego- za 2016 rok. / marzec/.
3. Informacja na temat stanu zaawansowania prac dotyczących podziału Muzeum – Zamek w Łańcucie w wyodrębnienia samodzielnej instytucji kultury w oparciu o Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Umów w Markowej //marzec/.

II kwartał:

1. System wspierania sportu młodzieżowego na szczeblu krajowym oraz w Województwie Podkarpackim / kwiecień/.
2. Informacja na temat przygotowań Muzeum – Zamku w Łańcucie do realizacji następnych zadań dotyczących remontu i prac konserwatorskich kolejnych budynków i obiektów dawnej Ordynacji Łańcuckiej /kwiecień/.Poszerzenie oferty kulturalnej muzeum na świeżym powietrzu poprzez wzbogacenie jego zasobów o kolejne obiekty na przykładzie Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku /maj/.
3. Pałac myśliwski w Julinie – informacja o stanie zachowania obiektu, źródłach finansowania prac restauracyjnych, dalszych losach /maj/.
4. Promocja w kraju i poza granicami dokonań artystycznych twórców indywidualnych w zakresie profesjonalnych sztuk plastycznych, fotografii i architektury (Galeria Sztuki Współczesnej w Przemyśle) /czerwiec/.
5. Wizyta Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej w placówkach edukacyjnych na Ukrainie i miejscach polskiej pamięci narodowej.

III kwartał:

- 1.Działalność impresaryjna Filharmonii Podkarpackiej im. A. Malawskiego w Rzeszowie / sierpień/.

2. Wyniki konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie kultury / wrzesień/.

IV kwartał:

1. Informacja o stanie realizacji projektów z zakresu edukacji i nauki finansowanych ze środków UE, realizowanych przez Województwo Podkarpackie/ Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego o raz informacja o realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym 2016/2017 /październik/.
2. Działalność dyskusyjnych Klubów Filmowych: „Filmiarnia” w CK w Przemyśle./październik/.
3. Informacja dotycząca stanu realizacji zadania pn. „Podziemna Trasa Turystyczna” w Przemyśle”- projekt realizowany w partnerstwie Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej z Gminą Miasto Przemyśl /grudzień/.

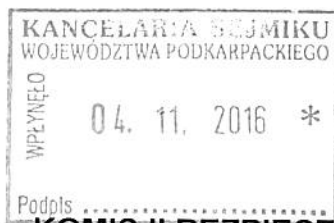
Uwagi.

1. Powyższy plan pracy jest planem ramowym – zawarta w nim tematyka spotkań wyznacza główne kierunki działań Komisji.
2. Posiedzenia Komisji uwzględniają w porządku obrad opiniowanie uchwał oraz omawianie spraw bieżących
3. Częstotliwość spotkań Komisji może ulec zmianie w zależności od bieżących potrzeb.
4. Członkowie Komisji wyrazili gotowość współpracy i organizacji posiedzeń z innymi komisjami w oparciu o wspólne płaszczyzny problemowe.
5. Kolejność i czas realizacji niektórych tematów założonych w planie pracy może ulec zmianom ze względów organizacyjnych.
6. Na spotkania Komisji zapraszane będą osoby merytorycznie odpowiedzialne za omawiany temat.
7. Komisje mogą odbywać swoje posiedzenia w siedzibach jednostek edukacji i kultury podległych Sejmikowi.

Przewodniczący Komisji

Stanisław Bartnik

PLAN PRACY

KOMISJI BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I ZATRUDNIENIA

NA 2017 ROK

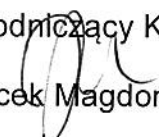
MKS
04.11.16

- 1) Informacja szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie dotycząca obronności na terenie województwa podkarpackiego i działań Wojska Polskiego na rzecz społeczeństwa.
- 2) Informacja Dowódcy 3. Brygady Obrony Terytorialnej im. płk. Łukasza Cieplińskiego na temat funkcjonowania brygady na terenie województwa podkarpackiego, współpracy z samorządami i jej działań na rzecz społeczeństwa.
- 3) Informacja Komendanta Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie o stanie przestrzegania prawa, praworządności oraz czuwania nad ściganiem przestępców.
- 4) Informacja Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich o stanie bezpieczeństwa na drogach, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych.
- 5) Informacja Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad o stanie bezpieczeństwa na drogach, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych.
- 6) Zapotrzebowanie na zawody oraz kwalifikacje i kompetencje na Podkarpaciu w styczniu 2017 r.
- 7) Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie za rok 2016 w kwietniu 2017 r.
- 8) Analiza sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim w 2016 roku w kwietniu 2017 r.;
- 9) Informacja o sytuacji na rynku pracy oraz działaniach na rzecz łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia w celu zapobiegania patologiom społecznym we wrześniu 2017 r.

- 10) Informacja Komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej im. gen. bryg. Jana Tomasza Gorzechowskiego w Przemyślu o stanie bezpieczeństwa granic województwa podkarpackiego, będących granicami państwa.
- 11) Przyjęcie informacji Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i Prezesa Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP o stanie zabezpieczenia ratowniczo – gaśniczego.

Ponadto na bieżąco realizowane będą tematy wynikające z działalności Sejmiku i Zarządu Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący Komisji

Jacek Magdoń

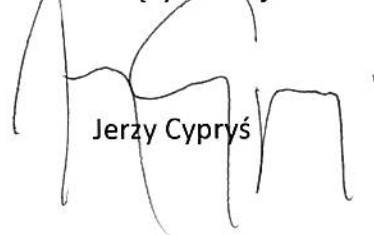
PLAN PRACY KOMISJI GŁÓWNEJ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA 2017 r.

- projekt-

Termin posiedzenia	Tematy
STYCZEŃ	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Sprawy różne
LUTY	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Sprawy różne
MARZEC	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Sprawy różne
KWIECIEŃ	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Analiza obecności radnych na posiedzeniach komisji Sejmiku w I kwartale 2017 r. 4. Sprawy różne
MAJ	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Sprawy różne
CZERWIEC	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Sprawy różne
SIERPIEŃ	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Informacja o wykonaniu planu dochodów i wydatków budżetu województwa podkarpackiego za I półrocze 2017 r. 4. Analiza obecności radnych na posiedzeniach komisji Sejmiku w II kwartale 2017 r. 5. Sprawy różne
WRZESIEŃ	1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Sprawy różne

PAŹDZIERNIK	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Analiza obecności radnych na posiedzeniach komisji Sejmiku w III kwartale 2017 r. 4. Przedłożenie informacji o oświadczeniach majątkowych złożonych Przewodniczącemu Sejmiku i Marszałkowi Województwa Podkarpackiego w 2017 r. 5. Sprawy różne
LISTOPAD	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Opracowanie projektu Planu Pracy Komisji Głównej na 2018 r. 4. Opracowanie Planu Pracy Sejmiku na 2018 r. 5. Opracowanie projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia planów pracy komisji stałych Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2018 r. 6. Sprawy różne
GRUDZIĘŃ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaopiniowanie projektu porządku sesji Sejmiku 2. Sprawy wynikające z bieżącej działalności Sejmiku 3. Opinia projektu budżetu Województwa na 2018 r. 4. Sprawy różne

Przewodniczący Komisji Głównej

Jerzy Cypryś

Informacja o realizacji scaleń gruntów na terenie województwa podkarpackiego

1) Prace scaleniowo- wymienne realizowane w ramach PROW 2014-2020

Samorząd Województwa Podkarpackiego zgodnie z art. 3 ust 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów wykonuje prace scaleniowe przy pomocy Podkarpackiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych Rzeszowie.

Podstawowym źródłem finansowania prac scaleniowych w okresie 2014 - 2020 są środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020.

Maksymalna wysokość pomocy na **opracowanie projektu scalenia gruntów** nie może przekroczyć równowartości kwoty **800 euro na 1 ha gruntów** oraz na wykonanie **zagospodarowania poscaleniowego** nie może przekroczyć równowartości **2 000 euro na 1 ha gruntów** objętych postępowaniem scaleniowym dla województwa podkarpackiego.

W celu wykonania scaleń gruntów na większym obszarze przyjęto dla województwa podkarpackiego równowartość kwoty **700 euro za 1 ha** opracowania projektu scalenia.

Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą nr 149/3119/16 z dnia 23 lutego 2016 r. ustalił termin i miejsce składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Scalanie gruntów” w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Termin składania wniosków ustalono od 31 marca 2016 r. do 27 maja 2016 r.

W ramach tego naboru starostowie powiatów leżajskiego, mieleckiego, rzeszowskiego, przeworskiego, jarosławskiego, i przemyskiego złożyli 12 wniosków, które obejmują 14 miejscowości o łącznej powierzchni 13 338,73 ha, a mianowicie:

Lp.	Powiat	Gmina	Obręb	Pow. Do scal.	Koszt wykonania ogółem	Kwota do wykonania w 2016 roku
1	Leżajski	Grodzisko Dolne	Grodzisko Dolne	2689,82	8 037 092	321 483
2	Mielecki	Padew Narodowa	Zarównie-Zachwiejów	700,22	2 092 256	251 071
3	Rzeszowski	Błażowa	Nowy Borek	1445,10	4 316 513	172 660
4	Przeworski	Zarzeczce	Kisielów	304,83	910 832	346 116
5	Przeworski	Kańczuga	Bóbrka Kańczucka	263,16	786 322	228 034
6	Przeworski	Kańczuga	Rączyna	1002,19	2 994 544	868 417
7	Przeworski	Kańczuga	Siedlecza	738,89	2 207 803	264 936
8	Przeworski	Przeworsk	Urzejowice	1023,39	3 057 889	0
9	Przeworski	Przeworsk	Chałupki-Gorliczyna Szewnia	145,08	433 499	0
10	Jarosławski	Pruchnik	m. Pruchnik	1991,11	5 949 436	1 308 876
11	Jarosławski	Pruchnik	Jodłówka	1209,80	3 614 882	795 274
12	Przemyski	Żurawica	Wyszatyce	1825,14	5 453 518	1 581 521
RAZEM				13 338,73	39 854 586	6 138 388

Departament PROW dokonał weryfikacji i oceny złożonych wniosków. Wynikiem tych prac było podpisanie końcem września br. umów o przyznaniu pomocy pomiędzy Samorządem Województwa a w/w powiatami.

Kolejnym krokiem było podpisanie w miesiącu październiku br. pomiędzy starostami powiatów: leżajskiego, jarosławskiego, przeworskiego, rzeszowskiego, mieleckiego i przemyskiego a Samorządem Województwa Podkarpackiego przy udziale PBGiTR porozumień administracyjnych

mających na celu wykonanie scaleń gruntów na terenie 10 obiektów. Dla obiektów Urzejowice i Chałupki-Gorliczyna Szewnia podpisanie porozumienia nastąpi w terminie późniejszym po zaawansowaniu prac na pozostałych obiektach powiatu przeworskiego.

Podkarpackie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych na wszystkich obiektach dla których zostały podpisane porozumienia wykonuje prace zgodnie z harmonogramem. W dniach od 22 listopada do 10 grudnia trwają odbiory czynności dotychczas wykonanych.

W ramach podpisanego porozumienia między Województwem Podkarpackim, a Starostą Jasielskim Biuro wykonało wstępne prace scaleniowe w zakresie opracowania założeń do projektu scalenia gruntów, dokumentację do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla miejscowości Umieszcz, Czeluśnica, Gąsówka gmina Tarnowiec powiat jasielski na obszarze 927 ha na kwotę 64 890 zł.

W październiku br. zostało podpisane kolejne porozumienie ze Starostą Jasielskim na wykonanie wstępnych prac scaleniowych dla miejscowości Wrocanka gmina Tarnowiec na obszarze 633 ha na kwotę 44 310 zł.

Opracowania te będą załącznikami do wniosku o przyznanie pomocy na scalanie gruntów w ramach PROW 2014-2020 który starosta jasielski planuje złożyć w kolejnym naborze.

Ponadto Departament Rolnictwa Geodezji i Gospodarki Mieniem wspólnie z Departamentem PROW organizował cykliczne spotkania ze starostami powiatów: rzeszowskiego, jarosławskiego, leżajskiego, mieleckiego, przemyskiego i przeworskiego, którzy złożyli wnioski o przyznanie pomocy na realizację scaleń gruntów na ich terenie. Mały one na celu omówienie istotnych spraw związanych z wypracowaniem schematu postępowania usprawniającego wypełnianie i składanie przez powiaty wniosków o dofinansowanie prac scaleniowych z funduszy unijnych.

2). Prace scaleniowo- wymienne związane z budową odcinka autostrady A-4

Samorząd Województwa Podkarpackiego zgodnie z Porozumieniem z dnia 23 września 2009 r. w sprawie współpracy w zakresie realizacji prac scaleniowo-wymiennych związanych z budową odcinka autostrady A-4 na obszarze województwa podkarpackiego zawartym z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, wykonuje przy pomocy Podkarpackiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Rzeszowie (art. 3 ust 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów) czynności polowe i kameralne związane z opracowaniem projektu scalenia gruntów. Obecnie prace scaleniowe Biuro realizuje w powiecie dębickim w miejscowościach: Paszczyzna gmina Dębica oraz Żyraków gmina Żyraków o łącznej powierzchni 161 ha.

W chwili obecnej brak jest zainteresowania ze strony starostów realizacją kolejnych scaleń wokółautostradowych w następnych miejscowościach, które mogą być finansowane i realizowane w ramach Porozumienia z dnia 23 września 2009 r.

Ustawa o scaleniu i wymianie gruntów gwarantuje, że w przypadku prowadzenia scalania gruntów w związku z budową autostrady, koszty wykonania scalenia i wymiany gruntów oraz zagospodarowania poscaleniowego pokrywa GDDKiA.

Umożliwia to staroście, jako organowi prowadzącemu postępowanie scaleniowe realizację prac bez konieczności zabiegania o fundusze na ten cel.

Jedynymi w tym przypadku krokami, które należy wykonać to zainteresowanie i przekonanie wójtów, rad sołeckich i samych właścicieli gruntów o konieczności realizacji wokółautostradowych scaleń gruntów.

CZŁONKOWI SAMOZĄDU

Lucjan Kuźniar

**INFORMACJA
DOTYCZĄCA DOFINANSOWANIA UDZIELONEGO GMINOM I POWIATOM ZE
ŚRODKÓW OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH W 2016 r.**

W 2016 r. ze środków budżetu Województwa stanowiących dochód z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej na dotacje dla gmin i powiatów z terenu województwa podkarpackiego przeznaczono łączną kwotę 9 328 632,00 zł .

Na modernizację – przebudowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych wnioski złożyło 138 gmin na łączną kwotę 21 904 997,49 zł.

Na dotację dla tych gmin przeznaczono kwotę 8 757 400,00 zł.

Gminy otrzymały dofinansowanie na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych wg głównego kryterium, którym jest wysokość dochodów powstałych na obszarze gmin z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej:

- dochody do 50 000 zł - dofinansowanie w wysokości do 43 000 zł
- dochody powyżej 50 000 zł - dofinansowanie w wysokości do 47 000 zł.

Dofinansowanie na drogi na obiektach poscaleniowych, na których scalenie wykonano w latach 1990 -2006, Zarząd zwiększył do 54 000 zł na drogę (17 gmin, 39 dróg).

Z obowiązku wniesienia udziału własnego zostają zwolnione gminy, które otrzymały dofinansowanie na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych na obiektach poscaleniowych, na których scalenie wykonano w latach 1990 – 2006, oraz gminy które wniosowały o zwolnienie z obowiązku wnoszenia udziału własnego z uwagi na fakt, iż remontowane drogi uległy zniszczeniu w wyniku powodzi, oraz ze względu na trudności finansowe gmin.

Pozostałe gminy otrzymały dotację zakładającą udział własny min. 20% kwoty dofinansowania.

Na zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, dla powiatu tarnobrzesckiego, leżajskiego, łańcuckiego oraz Miasta Krosno, przeznaczono łączną kwotę 45 707,00 zł, uwzględniając potrzeby tych starostw w całości.

Dla Starostwa Jarosławskiego przyznano dotację w wysokości 799,50 zł, z przeznaczeniem na sporządzenie dokumentacji geodezyjno – kartograficznej,

niezbędnej w prowadzonym postępowaniu administracyjnym z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych.

**Informacja na sesję Sejmiku Województwa Podkarpackiego zaplanowaną
na dzień 29 grudnia 2016 r.**

**„Zaprezentowanie *Konceptji podkarpackiego centrum nauki* oraz podstawowych
warunków realizacji centrum.”**

Prace prowadzone w 2016 roku zmierzające do utworzenia w Województwie Podkarpackim centrum nauki:

3 - 4 luty 2016 r. – wyjazd studyjny – zapoznanie się z zasadami organizacji i funkcjonowania trzech wybranych centrów nauki w kraju:

- 1) Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- 2) Centrum Nauki EXPERYMENT w Gdyni,
- 3) Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy” w Toruniu.

10 marca 2016 r. - Uchwała nr 156/3230/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie powołania Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum edukacji.

26 kwietnia 2016 r. - Uchwała nr 169/3479/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia w sprawie przyjęcia Założeń programowo-organizacyjnych podkarpackiego centrum nauki.

Załączniki:

- skrót dokumentu pn.: „Podkarpackie centrum nauki – założenia programowo – organizacyjne”.
- prezentacja PCN Część programowa.
- prezentacja PCN Organizacja i finanse.

3 czerwca 2016 r. - konferencja w sprawie omówienia „Założeń programowo – organizacyjnych podkarpackiego centrum nauki (PCN)”, w której uczestniczyli eksperci zajmujący się od wielu lat zagadnieniami centrów nauki w kraju:

- 1) Pani Kamila Myrdek - Rak - Dyrektor Ogrodów Doświadczeń "Humanitarium" we Wrocławiu,
- 2) Pan Robert Firmhofer - Dyrektor Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- 3) Pan Rafał Sworst - Kierownik Ogrodu Doświadczeń im. St. Lema w Krakowie oraz
- 4) Pan Jerzy Jarosz - Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Śląskiego ds. Organizacji „Parku Nauki” w województwie śląskim (w Katowicach).

Sierpień 2016 r. – prezentacja *Założeń programowo – organizacyjnych podkarpackiego centrum nauki* na konferencjach nauczycielskich poprzedzających rozpoczęcie roku szkolnego 2016/2017 (Rzeszów, Krosno, Tarnobrzeg, Przemyśl, koncepcje prezentowali członkowie Zespołu).

2 listopada 2016 r. - Uchwała nr 232/4640/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie zmieniająca uchwałę Nr 156/3230/16 z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum edukacji – uzupełnienie składu Zespołu.

2 listopada 2016 r. - Uchwała Nr 232/4639/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie powołania grupy ankietowej ds. wypracowania ankiet i przeprowadzenia badania ankietowego dotyczących centrum nauki w województwie podkarpackim.

Załącznik: aktualny skład Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum nauki

Prace planowane na rok 2017:

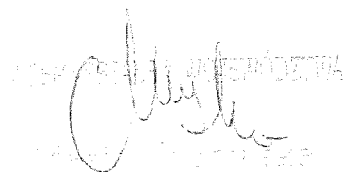
- ❖ Przygotowanie i przeprowadzenie negocjacji z KE dotyczących zmiany zapisów RPO WP 2014 – 2020 w zakresie działania 6.4 „*Infrastruktura edukacyjna*”, poddziałania 6.4.4 „*Institucje popularyzujące naukę*”.

Komisja Europejska oczekuje na ostateczny tekst *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)*. Dopiero po przyjęciu dokumentu SOR możliwe będzie rozpoczęcie dialogu z Komisją.

W odniesieniu do zaproponowanej zmiany w zakresie VI Osi priorytetowej *Spójność Przestrzenna i Społeczna* Poddziałanie 6.4.4 *Institucje popularyzujące naukę i innowacje IK UP* wskazała, iż: „*W związku ze zmianą koncepcji z utworzenia 3 regionalnych instytucji popularyzujących naukę na 1, konieczne jest wyjaśnienie przez IZ, czy i jak zmieni się alokacja w tym działaniu na skutek decyzji o realizacji jednej instytucji zamiast trzech i jak to potencjalnie wpłynie na wykonanie wskaźników w działaniu, np. na wskaźnik Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje [szt.]*”.

Powyższa zmiana ma charakter wdrożeniowy i podlega decyzji KE.

- ❖ Przygotowanie wniosku aplikacyjnego w ramach programu Erasmus, mającego na celu nawiązanie współpracy w wybranych centrach nauki w Europie.
- ❖ Przeprowadzenie badań ankietowych dot. przyszłego funkcjonowania centrum.
- ❖ Zorganizowanie konkursu na nazwę podkarpackiego centrum nauki.
- ❖ Wprowadzenie zadania do WPF oraz budżetu województwa.
- ❖ Opracowanie Programu Funkcjonalno – Użytkowego.

PODKARPACKIE
FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

**SKRÓT
DOKUMENTU PN.:
„PODKARPACKIE CENTRUM NAUKI - ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE”**

CELE PODKARPACKIEGO CENTRUM NAUKI

Niepowtarzalną szansą dla Województwa Podkarpackiego jest obecnie możliwość utworzenia w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 ośrodka popularyzującego naukę o wyjątkowej w skali kraju ofercie programowej, powiązanej z inteligentnymi specjalizacjami województwa. Podkarpackie Centrum Nauki, jako narzędzie edukacji nieformalnej, będącej swoistym drugim filarem procesu kształcenia, może stać się odpowiedzią na zmieniającą się obecnie rolę edukacji. Jednym z celów ośrodka będzie ukazanie świata nauki i techniki w atrakcyjnej i zrozumiałej formie, ale także szerzenie wśród uczniów oraz osób dorosłych postaw innowacyjnych, prozdrowotnych i ekologicznych. Placówka przyczyni się z pewnością również do rozwijania umiejętności praktycznych dzieci i młodzieży poprzez aktywne uczestnictwo w pokazach i warsztatach tematycznych oraz do zmniejszenia wykluczenia społecznego związanego z dostępem do nauki i nowoczesnych metod zdobywania wiedzy z zachowaniem integracji międzypokoleniowej.

ARGUMENTY ZA STWORZENIEM JEDNEGO CENTRUM NAUKI

Celowym wydaje się stworzenie jednego ośrodka umożliwiającego przekazywanie interdyscyplinarnej wiedzy w spójny, ciekawy sposób poprzez pokazanie zarówno wiedzy ogólnej, jak i specjalistycznej, a także powiązań pomiędzy różnymi jej obszarami. Skoncentrowanie zasobów oraz środków finansowych w jednym ośrodku umożliwi powstanie placówki o wielkości oraz zakresie działalności co najmniej dorównującej placówkom w innych regionach, o jednolitej tematyce, dostępnej dla wszystkich mieszkańców regionu na równych zasadach i w jednej, dogodnej lokalizacji, z zestawem unikatowych w skali kraju eksponatów, z rozbudowanym programem działalności. Utworzenie jednej placówki pozwoli również na wyeliminowanie ryzyka zbędnego powielania oferty programowej na poziomie regionu oraz zoptymalizowanie łącznych kosztów działalności popularyzującej naukę i technikę w wymiarze regionalnym.

MISJA

Misją Podkarpackiego Centrum Nauki będzie ukazanie złożoności oraz współzależności pomiędzy światem naturalnym, człowiekiem w nim żyjącym oraz osiągnięciami naszej cywilizacji. Tak zdefiniowana, holistyczna wizja oferty centrum umożliwi przekrojowe i atrakcyjne przekazywanie interdyscyplinarnej wiedzy naukowej w dziedzinach takich jak: lotnictwo, kosmonautyka, informatyka oraz jakość życia.

FORMA ORGANIZACYJNA

Ze względu na stałość i dowolność kształtowania budżetu, dopuszczalnych form wsparcia oraz możliwość uzyskiwania środków z funduszy zewnętrznych, planuje się, że ww. inwestycja będzie funkcjonować jako instytucja kultury Województwa Podkarpackiego lub ewentualnie jako Samorządowa Instytucja Kultury współorganizowana przez dwa lub więcej samorządy, co umożliwiłoby lepsze wykorzystanie potencjału ośrodka i rozłożenie ciężarów finansowania działalności.

NAZWA

Nazwa własna ośrodka zostanie wyłoniona poprzez dwuetapowy konkurs, który będzie również dodatkowym elementem promującym powstanie ośrodka.

LOKALIZACJA

Ponieważ potencjalny inwestor posiada działkę z przeznaczeniem na budowę ośrodka w okolicach Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka, lokalizacja ta uzyskała pierwotną rekomendację Zarządu Województwa. Jednak ze względu na konieczność dokonania analizy dostępności, funkcjonalności ośrodka oraz szerokiej oferty programowej w kontekście kosztów oraz pozyskiwania środków finansowych, wytypowanie lokalizacji nastąpi na dalszym etapie prac projektowo-planistycznych.

ODBIORCY

Odbiorcami oferty centrum będą głównie dzieci i młodzież w wieku szkolnym i przedszkolnym (szkoła podstawowa i gimnazjum), uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i studenci, ale również osoby dorosłe, w tym nauczyciele oraz seniorzy.

FUNKCJE

Do najważniejszych funkcji Podkarpackiego Centrum Nauki należy zaliczyć:

1. Udostępnianie szerokiej grupie odbiorców, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież w wieku szkolnym, ekspozycji obrazujących zagadnienia z wybranych obszarów wiedzy naukowej i technicznej powiązanych z regionalnymi specjalizacjami.
2. Prowadzenie zorganizowanych zajęć laboratoryjnych i warsztatowych rozwijających kreatywność oraz umiejętności praktyczne, a także rozwijających zainteresowania nauką i techniką.
3. Organizowanie wydarzeń specjalnych (wystaw, konkursów, konferencji, seminariów, festiwali i pikników naukowych), których głównym przesłaniem jest szeroko rozumiana popularyzacja nauki i techniki, w tym także promocja województwa podkarpackiego.
4. Prowadzenie działalności programowej poprzez organizowanie edukacji wyjazdowej do miast i gmin województwa podkarpackiego.
5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z samorządami lokalnymi, wyższymi uczelniami, systemem oświaty, klastrami przemysłowymi, innymi centrami nauki.

ZAŁOŻENIA

Podstawowymi założeniami, na których opierać się będzie funkcjonowanie ośrodka, będą następujące kwestie: podzielenie placówki na część interdyscyplinarną i specjalistyczną, ścisłe powiązanie przedstawionej tematyki z inteligentnymi specjalizacjami regionu, możliwość rozwoju – rozbudowy, uzupełniania i wprowadzenie nowej tematyki, zastosowanie ciekawej scenografii, wyróżniających motywów (logo), humorystycznych i zaskakujących pomysłów, zapewnienie bezpieczeństwa oraz wprowadzenie ułatwień dla osób niepełnosprawnych.

IDEA OŚRODKA

Ekspozycja prezentować będzie wiedzę naukową jako wzajemnie powiązane i przenikające się trzy „makroobszary” identyfikowane pod hasłami: „Świat Wokół Nas” (przyroda, prawa rządzące światem, zjawiska fizyczne, chemiczne, budowa materii żywej i nieożywionej, systemy ekologiczne), „Nasza Cywilizacja” (to co my ludzie wytworzyliśmy korzystając z naszych umiejętności i pozyskanej wiedzy, artefakty, technika i technologia, matematyka, kultura itp.) oraz „My, Ludzie” (funkcjonowanie organizmu człowieka, zmysły, anatomia i fizjologia, procesy poznawcze, rozum - logiczne myślenie itd.). Wybrana do eksponowania wiedza naukowa i techniczna prezentowana będzie z punktu widzenia człowieka - jego organizmu żyjącego w otaczającym nas świecie naturalnym, który jest poznawany, użytkowany oraz opisywany za pomocą narzędzi i zdobyczy cywilizacyjnych, służących do wzmocnienia możliwości człowieka. Ta idea zostanie dopasowana do kontekstu regionalnego z wyeksponowaniem walorów regionu: przemysł, bioróżnorodność, klimat, krajobraz, zasoby naturalne. Każda z regionalnych, inteligentnych specjalizacji wpisuje się w co

najmniej dwa zdefiniowane powyżej „makroobszary”. Tak skonstruowana ekspozycja może być modyfikowana, rozwijana i rozbudowywana o nowe obszary podczas funkcjonowania ośrodka.

PRZYKŁADOWE EKSPONATY KLUCZOWE

Przykładami kluczowych eksponatów mogą stać się: symulatory (samolotu, śmigłowca, szybowca, start i lądowanie balonem, symulator poruszania się kosmonautów w przestrzeni kosmicznej, podróż po księżycu), powiększony model anatomiczny głowy człowieka z dostępem do organów w niej umieszczonych, powiększony model fragmentu ekosystemu, model geologii i rzeźby terenu górskiego, grupa eksponatów o energii odnawialnej itp.

ZAJĘCIA LABORATORYJNE I WARSZTATOWE

Ośrodek dysponować będzie laboratoriami oraz pomieszczeniami na warsztaty specjalistyczne i ogólnorozwojowe z dziedziny chemii, biochemii, biologii, biotechnologii genetyki, fizyki (np. aerodynamika/lotnictwo, elektrotechnika, elektronika) oraz programowania i robotyki.

DZIAŁALNOŚĆ DODATKOWA

Ponadto ośrodek będzie prowadził również działalność dodatkową tj.: wykłady z elementami interaktywności, prowadzenie wyjazdowych pokazów naukowych w regionie, udział w wydarzeniach popularyzujących wiedzę oraz organizowanie wydarzeń specjalnych, współpraca z regionalnym systemem oświaty, jak również na forum krajowym i międzynarodowym.

OBIEKT SPECJALNY

Istnieje również możliwość stworzenia obiektu specjalnego, jako autonomicznej części ośrodka, realizującej własny program edukacyjny niezależnie od pozostałych obszarów działalności. Takim obiektem specjalnym mogłyby się stać opcjonalnie: akwaria i terraria, planetarium, teatr wysokich napięć, wirtualny świat, zestaw symulatorów lotniczych i kosmicznych czy muzeum historii lotnictwa.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI

Planuje się, iż źródłami finansowania inwestycji będą środki unijne w wysokości 16 mln € zgodnie z kwotą alokacji uwzględnioną w RPO WP, wkład własny (budżet WP) – ok. 3 mln € (15% kosztów inwestycji). Aby uzyskać zwiększoną możliwość finansowania działalności (jeżeli mechanizm taki ma zastosowanie w perspektywie 2014-2020) należy dążyć do zwiększenia wkładu własnego.

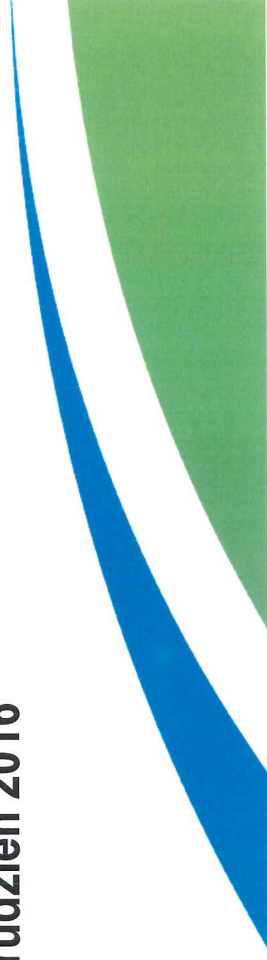
Szacuje się, że liczba eksponatów i instalacji kształtować się będzie na poziomie 350 kpl, a łączny koszt ich pozyskania będzie oscylować w granicach 28 – 35 mln zł. Powierzchnia łącznie wyniesie około 6 950 – 9 300 m², a koszt budowy obiektu - 5 000 zł/m², a więc 34,75 – 46,5 mln zł łącznie. Zakłada się wysokość budynku do 3 kondygnacji +poziom piwnic z funkcją parkingu na ok. 100 miejsc parkingowych +pomieszczenia techniczne ok.200 – 300 m². Alternatywnie przewiduje się stworzenie ekspozycji dodatkowej na powierzchni około 1500 – 1700 m².

Koncepcja Podkarpackiego Centrum Nauki

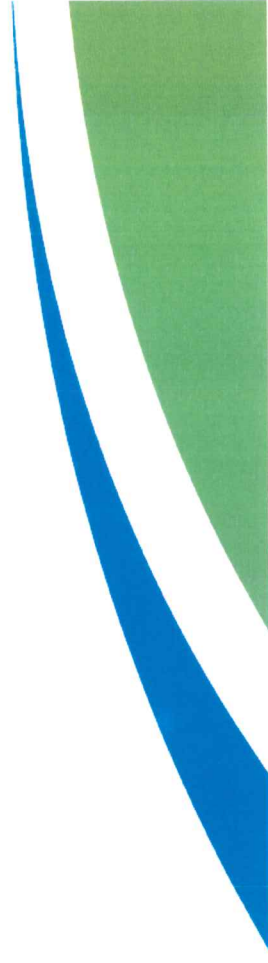
- Założenia Programowe -

Rzeszów, grudzień 2016

Misja Podkarpackiego Centrum Nauki

Ukazanie złożoności oraz współzależności pomiędzy światem naturalnym, człowiekiem w nim żyjącym oraz osiągnięciami naszej cywilizacji. Tak zdefiniowana, holistyczna wizja oferty centrum umożliwi przekrojowe i atrakcyjne przekazywanie interdyscyplinarnej wiedzy naukowej w dziedzinach takich jak: lotnictwo, kosmonautyka, informatyka oraz jakość życia. Pokazać spójny obraz zależności i osiągnąć nauki i techniki w oparciu o specyfikę regionu

Odbiorcy

oferty centrum będą głównie dzieci i młodzież w wieku szkolnym (szkoła podstawowa, gimnazjum) oraz przedszkolnym.

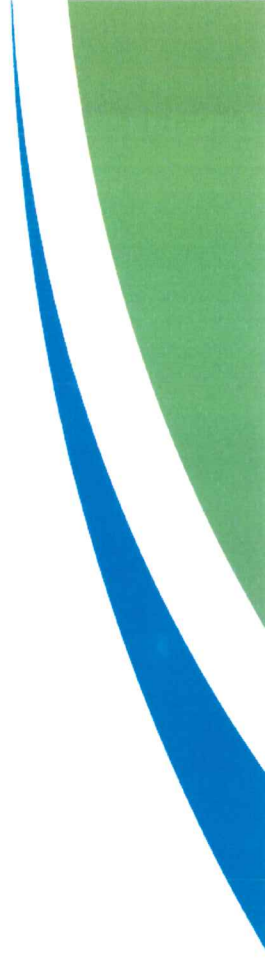
Dodatkowo:

uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i studenci, a także osoby dorosłe, w tym nauczyciele oraz seniorzy jako uczestnicy dedykowanych wydarzeń specjalnych, szkoleń lub staży.

Główne funkcje Podkarpackiego Centrum Nauki:

- Udostępnianie szerokiej grupie odbiorców, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież w wieku szkolnym, **ekspozycji** obrazujących zagadnienia z wybranych obszarów wiedzy naukowej i technicznej powiązanych z regionalnymi specjalizacjami.
- Prowadzenie zorganizowanych **zajęć laboratoryjnych oraz warsztatowych** rozwijających kreatywność oraz umiejętności praktyczne, a także rozwijających zainteresowania nauką i techniką.

Dodatkowe funkcje Podkarpackiego Centrum Nauki:

- Organizowanie **wydarzeń specjalnych** (wystaw, konkursów, konferencji, seminariów, festiwali i pikników naukowych), których głównym przesłaniem jest szeroko rozumiana popularyzacja nauki i techniki, w tym także promocja województwa podkarpackiego.
- Prowadzenie działalności programowej poprzez **organizowanie edukacji wyjazdowej** do miast i gmin województwa podkarpackiego.
- **Współpraca** z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z samorządami lokalnymi, wyższymi uczelniami, systemem oświaty, klastrami przemysłowymi, innymi centrami nauki.

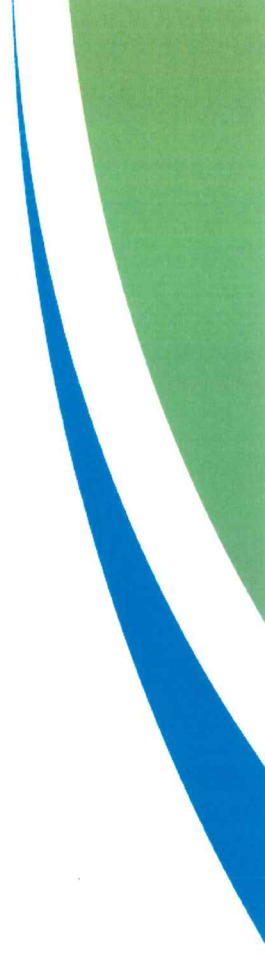

Wzajemnie powiązane i przenikające się trzy „makroobszary”
identyfikowane pod hasłami:

„**Świat Wokół Nas**” (przyroda, prawa rządzące światem, zjawiska fizyczne, chemiczne, budowa materii ożywionej i nieożywionej, systemy ekologiczne),

„**Nasza Cywilizacja**” (to co my ludzie wytworzyliśmy korzystając z naszych umiejętności i pozyskanej wiedzy, artefakty, technika i technologia, matematyka, kultura itp.) oraz

„**My, Ludzie**” (funkcjonowanie organizmu człowieka, zmysły, anatomia i fizjologia, procesy poznawcze, rozum - logiczne myślenie itd.).

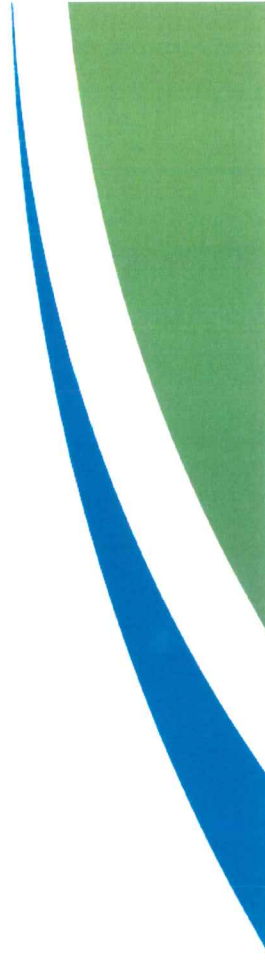

Kryterium 1
Inteligentne specjalizacje:

Lotnictwo i kosmonautyka

Jakość życia

Informatyka

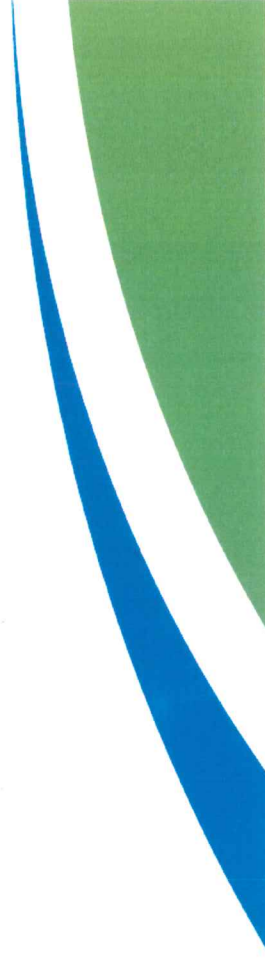
Kryterium 2

Struktura gospodarki regionu:

Strefa „północno-zachodnia” - działalność przemysłowa,

Strefa „południowo-wschodnia” to zasoby naturalne,

Strefa „centralna” (Rzeszów), przemysł, nauka, informatyka.

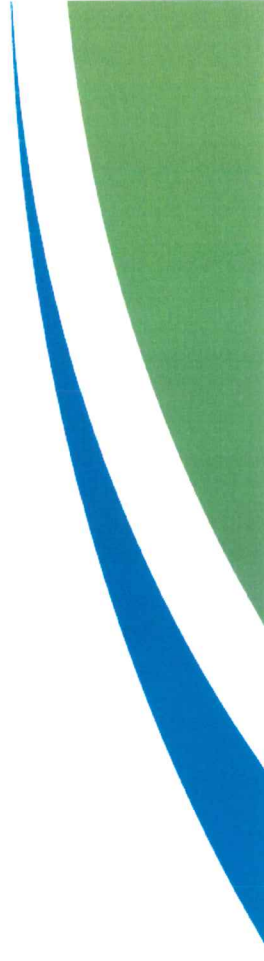
Kryterium 3

Kluczowe cele rozwojowe:

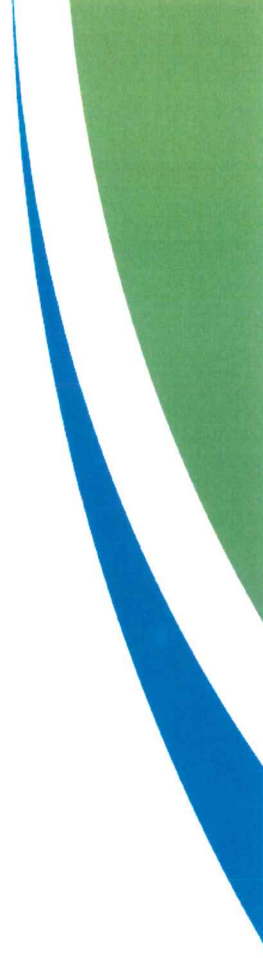
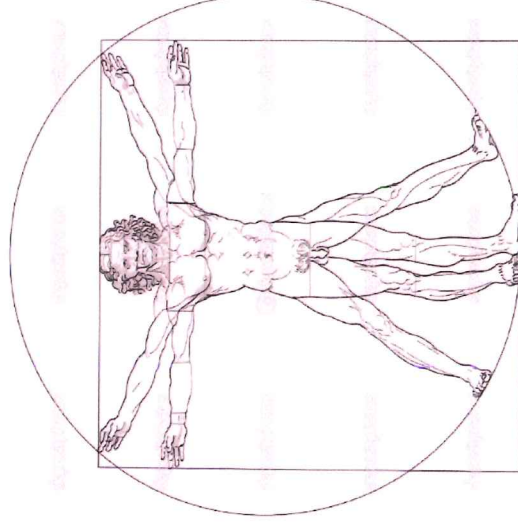
Rozwój przemysłowy i społeczny,

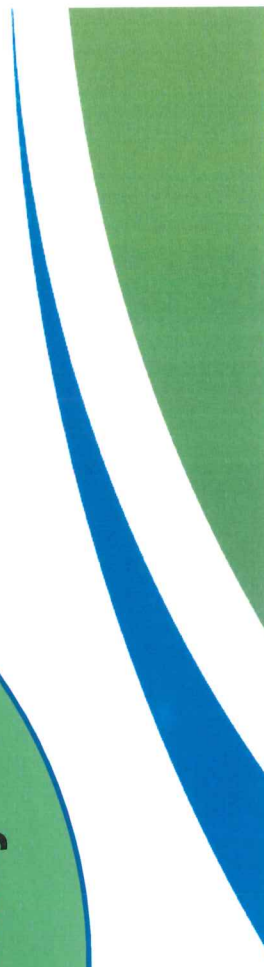
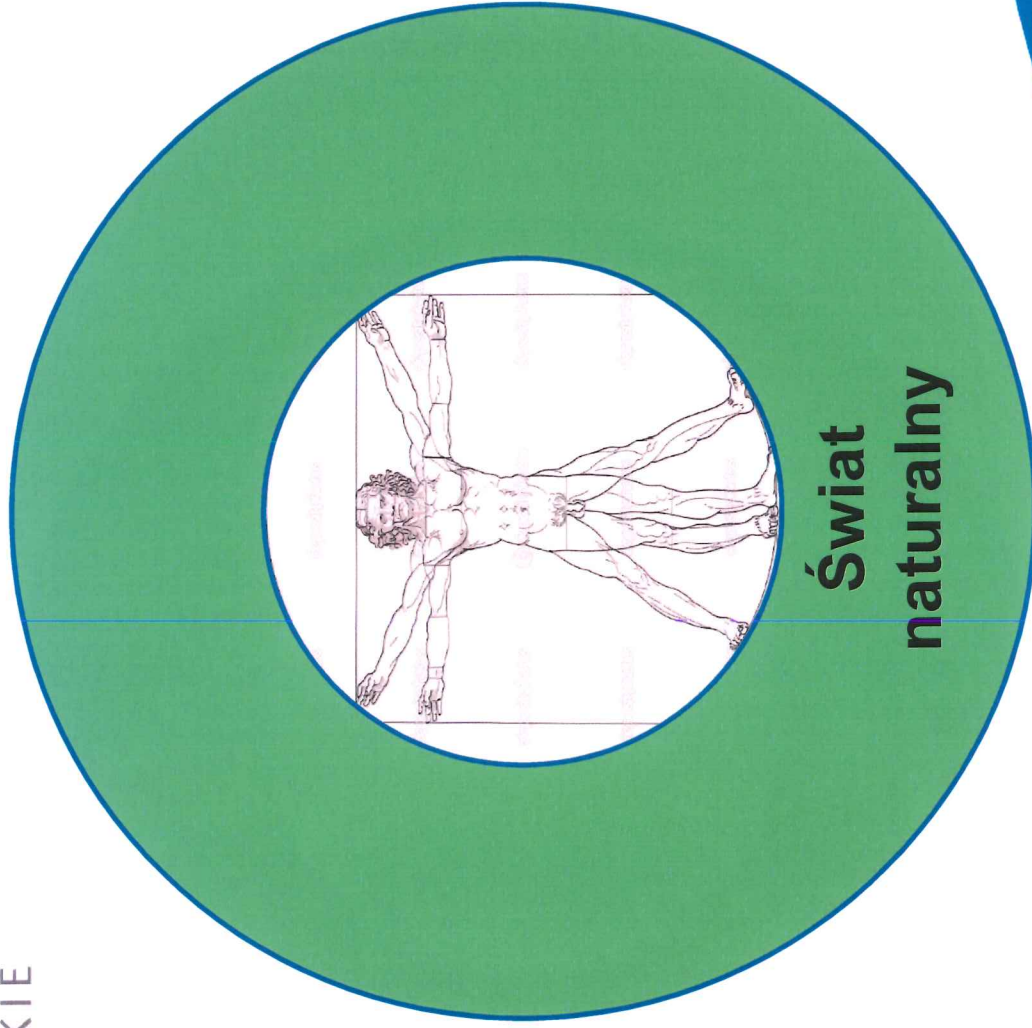
Ochrona środowiska naturalnego i zasobów,

Zdrowie.

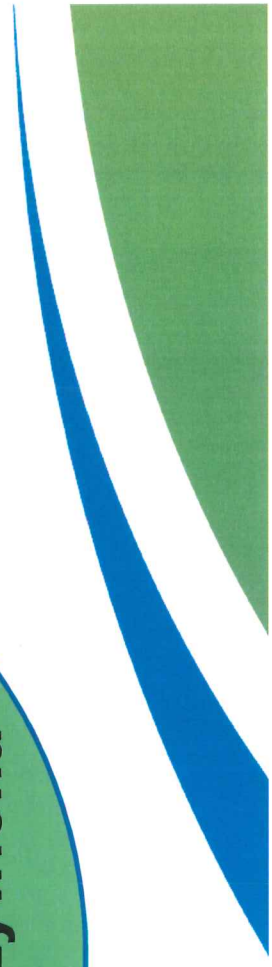
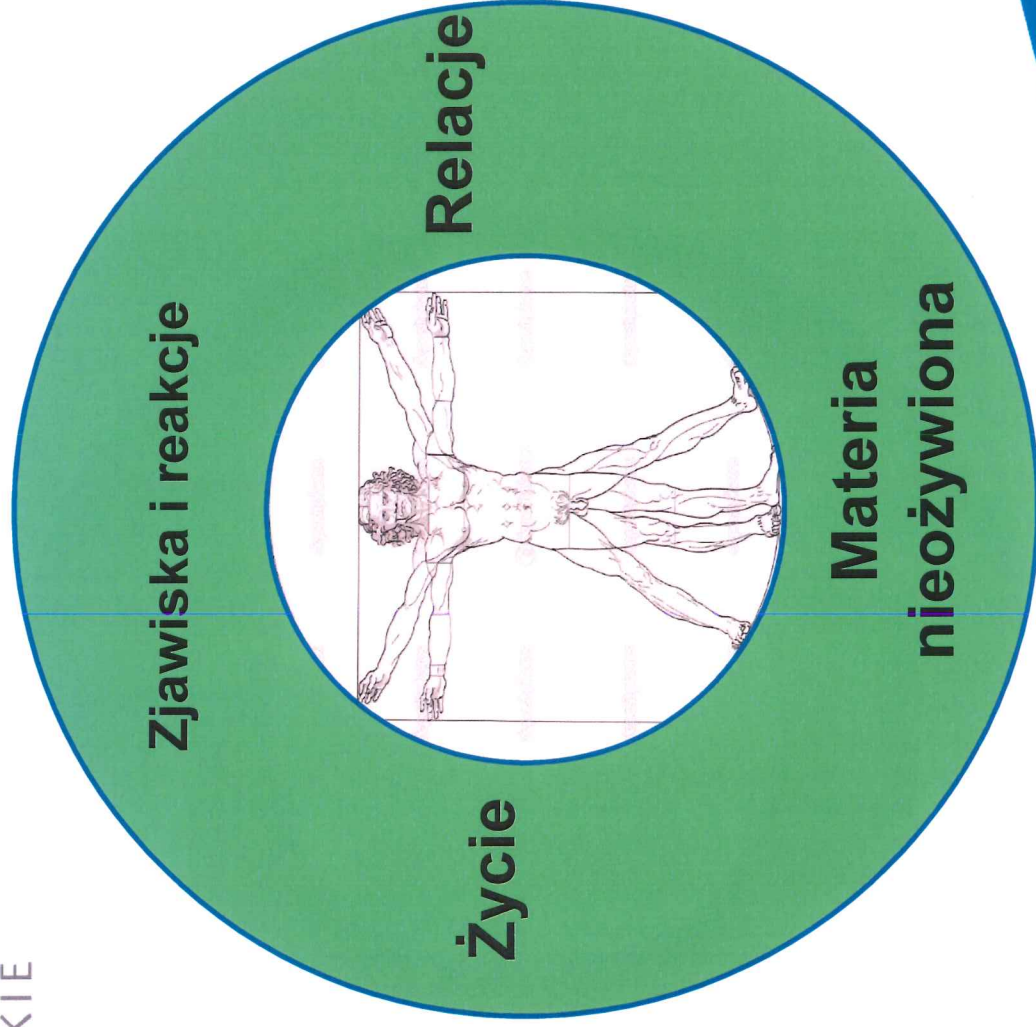
Podkarpackie Centrum Nauki - idea oraz założenia -

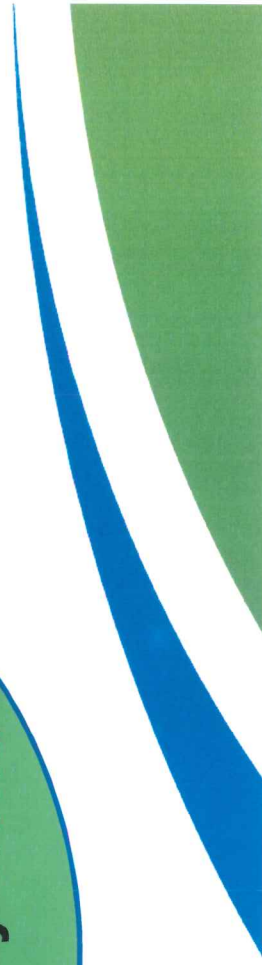
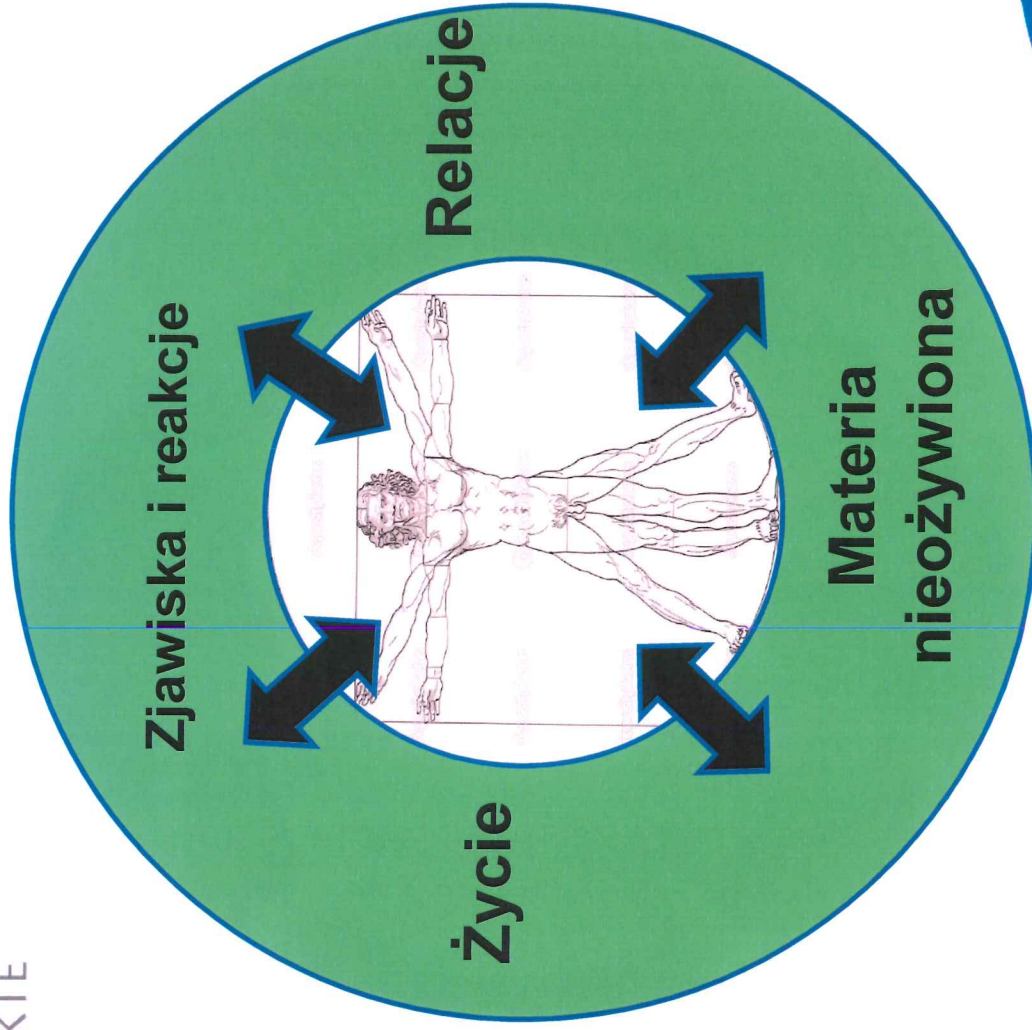

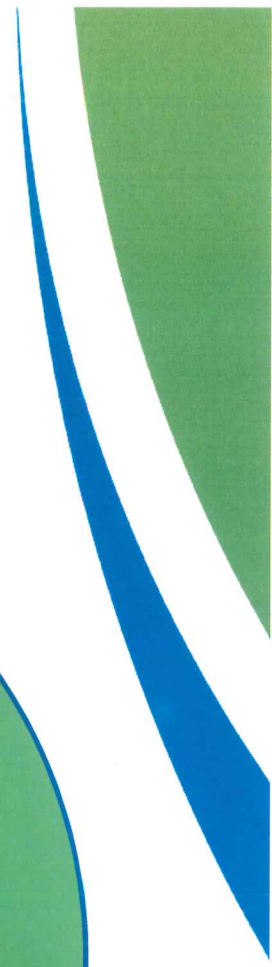
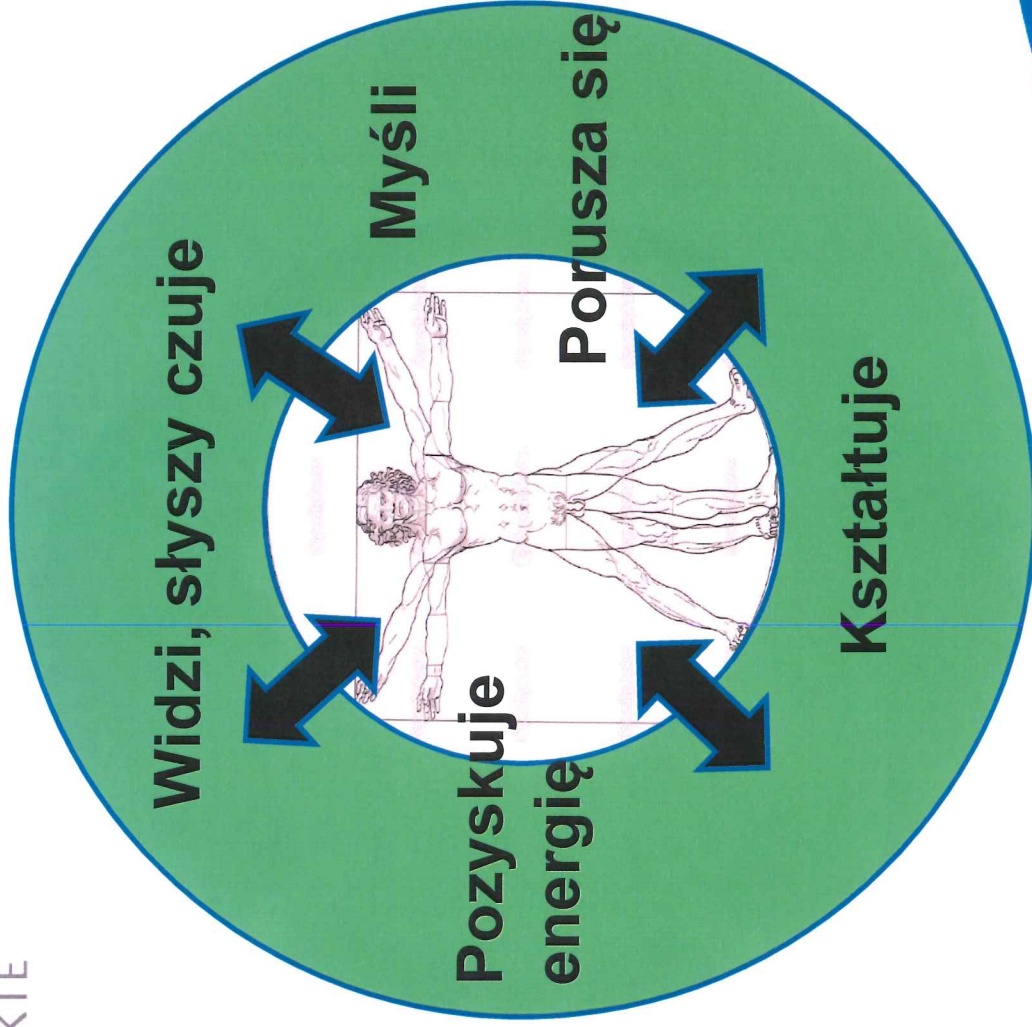

Podkarpackie Centrum Nauki
- idea oraz założenia -

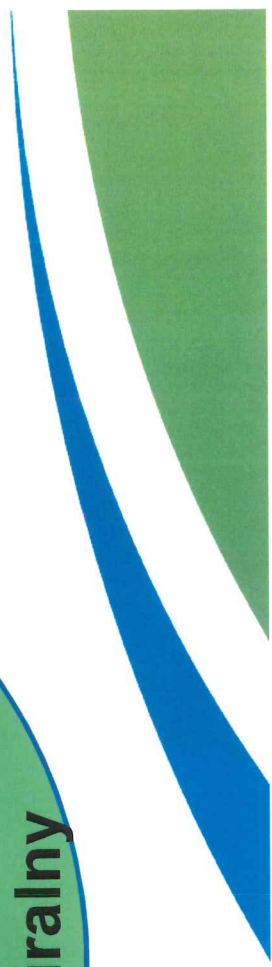
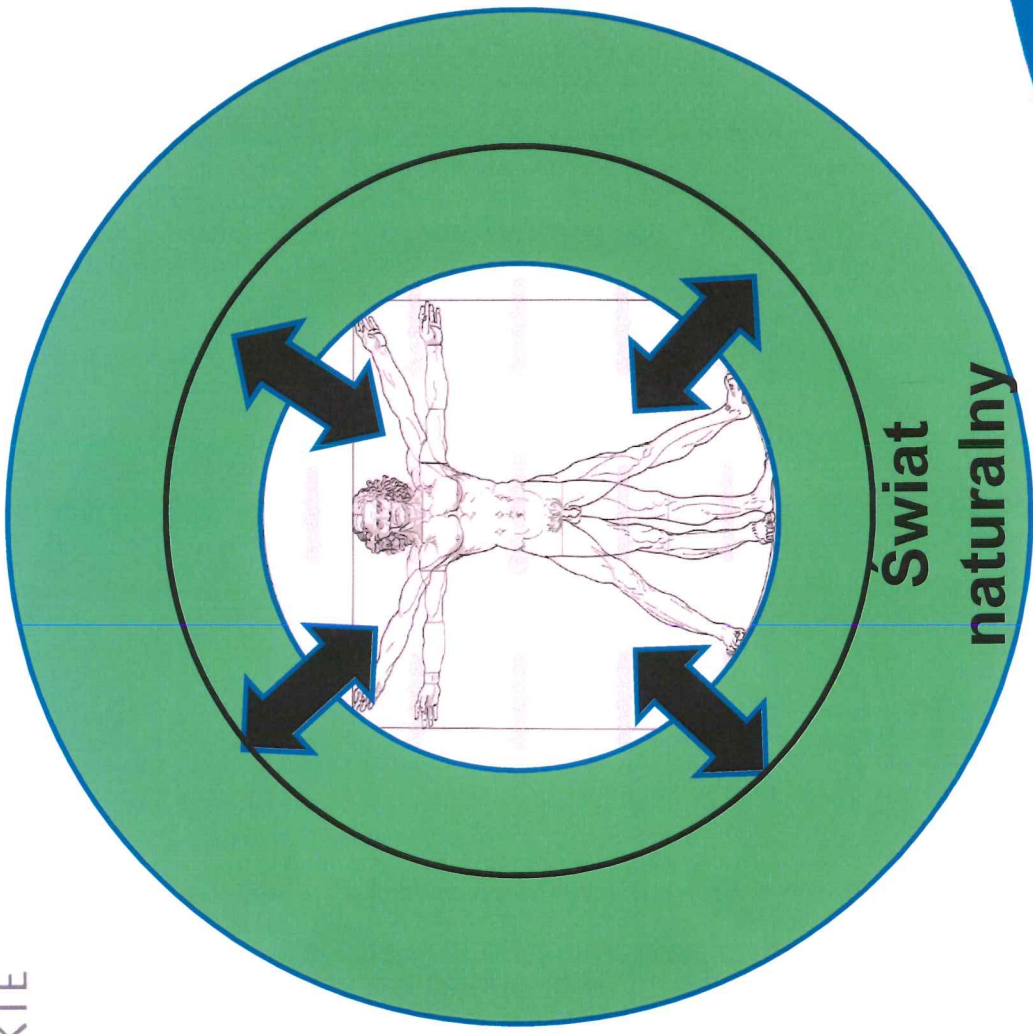

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

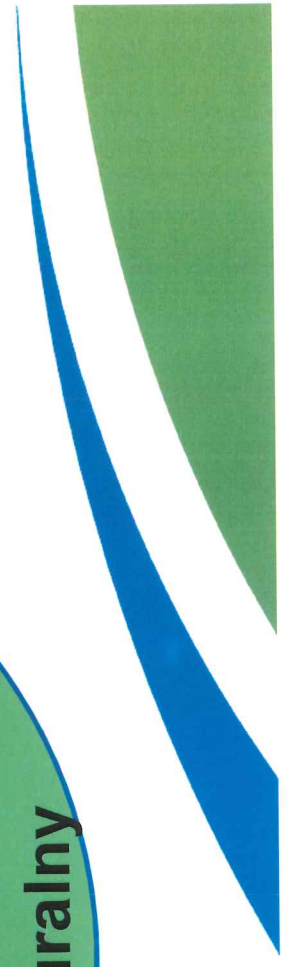
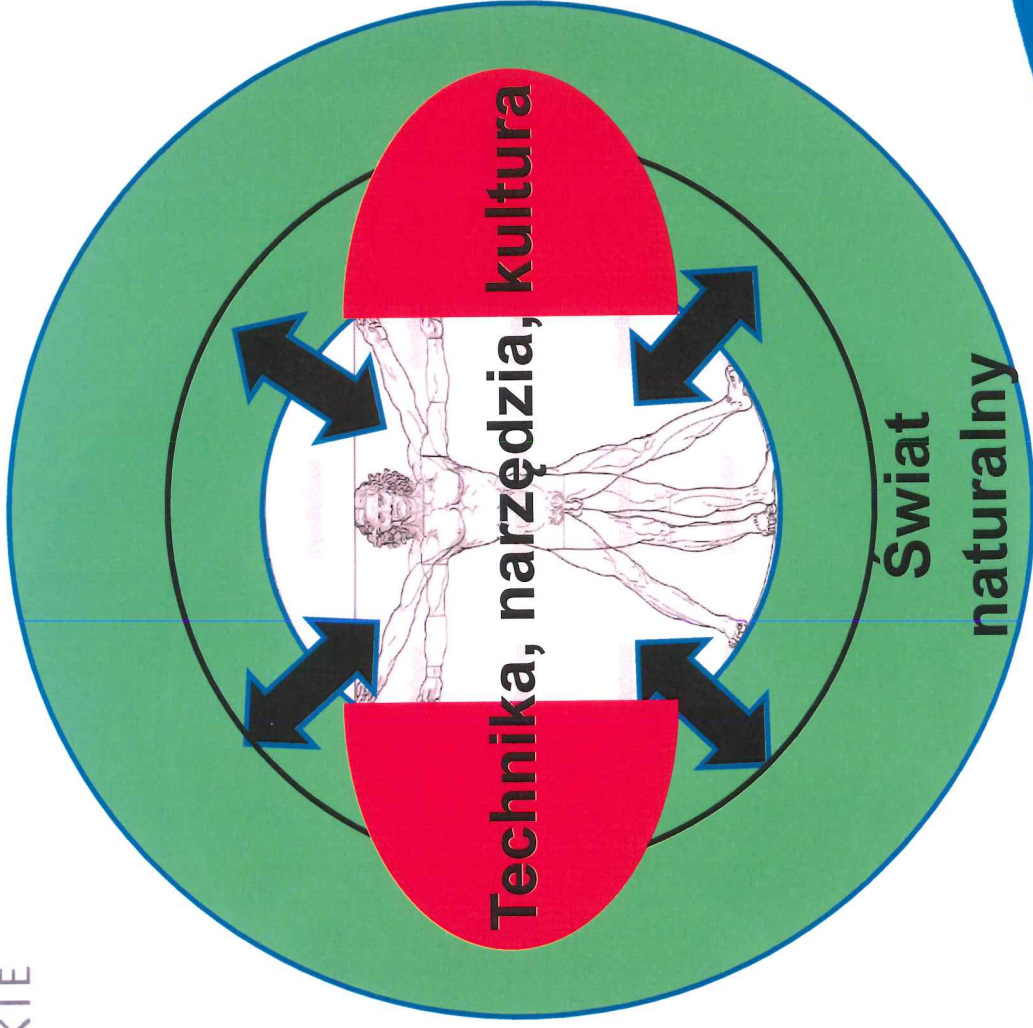

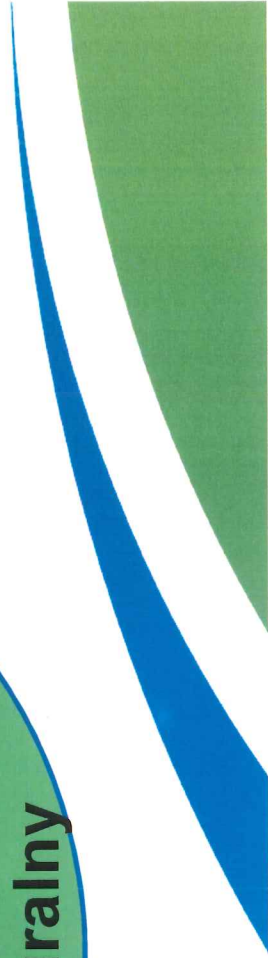
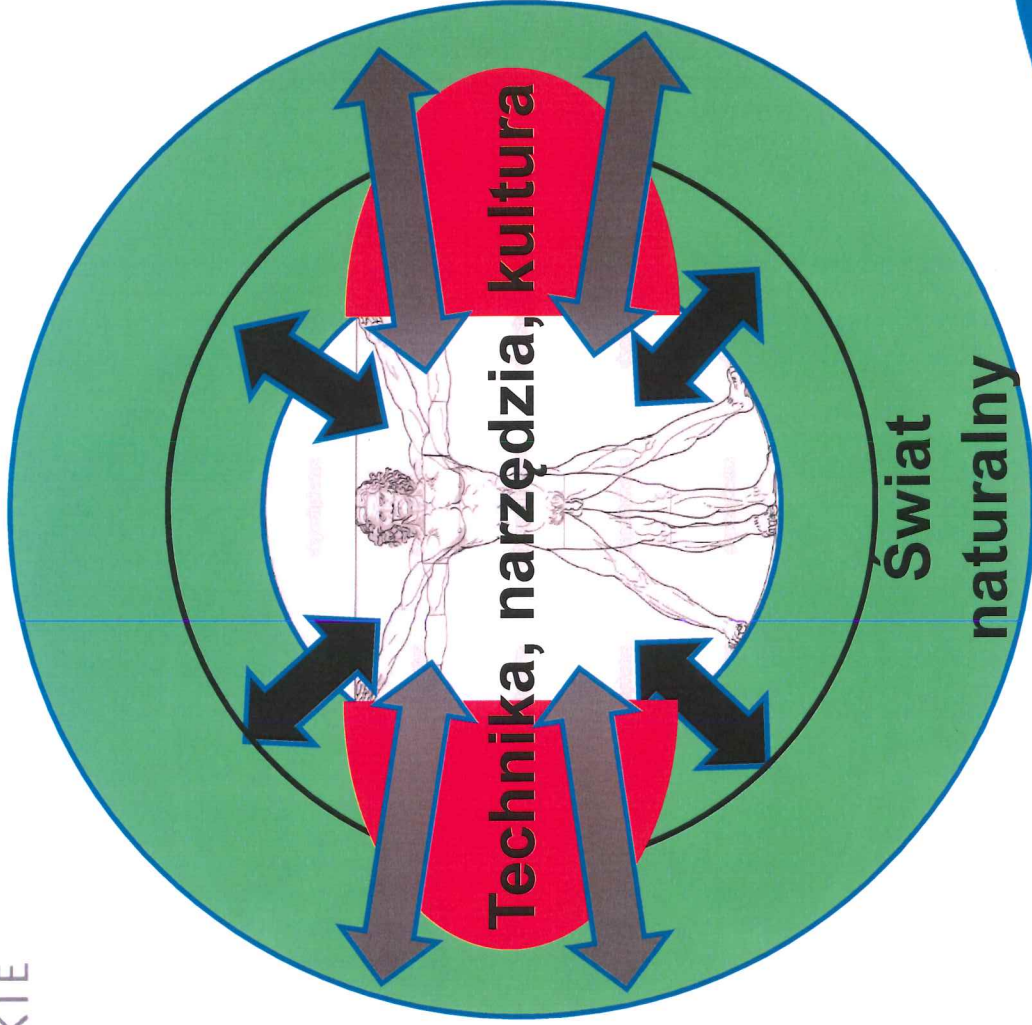

Podkarpackie Centrum Nauki
- idea oraz założenia -

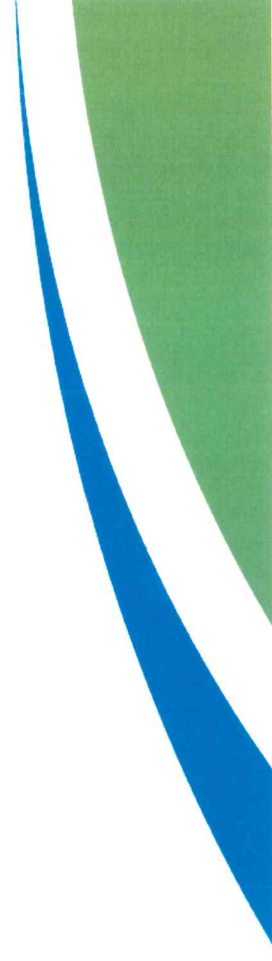

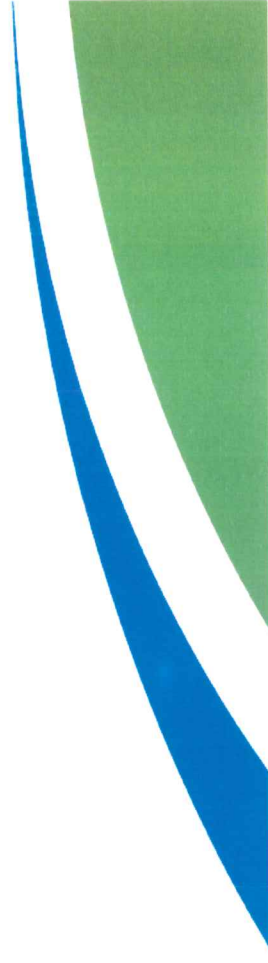

**Wybrana do eksponowania wiedza naukowa i techniczna
prezentowana będzie z punktu widzenia człowieka:**

- jego organizmu żyjącego w otaczającym nas świecie naturalnym,
- który to świat jest poznawany, użytkowany oraz opisywany za pomocą narzędzi i zdobyczy cywilizacyjnych, służących do wzmocnienia możliwości człowieka.

- **Ta idea zostanie dopasowana do kontekstu regionalnego z wyeksponowaniem walorów regionu: przemysł, bioróżnorodność, klimat, krajobraz, zasoby naturalne.**
- **Każda z regionalnych, inteligentnych specjalizacji wpisuje się w co najmniej dwa zdefiniowane „makroobszary”.**
- **Tak skonstruowana ekspozycja może być modyfikowana, rozwijana i rozbudowywana o nowe obszary podczas funkcjonowania ośrodka.**

Lotnictwo i kosmonautyka:

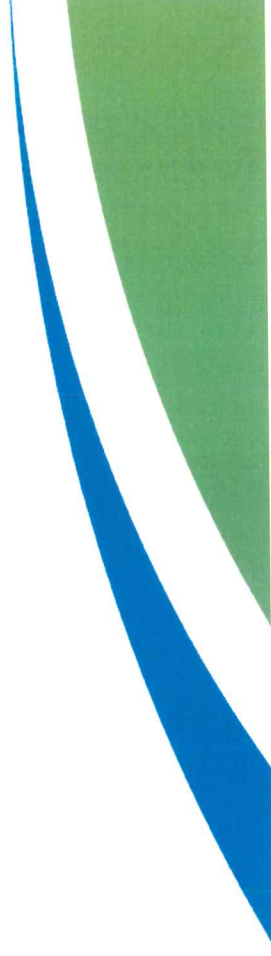
- „Nasza Cywilizacja” (technika lotnicza i kosmiczna)
- „Świat Wokół Nas” (fizyka – aerodynamika, grawitacja, kosmos)

Jakość życia:

- „My, Ludzie” (zdrowie, organizm)
- „Świat Wokół Nas” (środowisko naturalne, ochrona, ekologia)

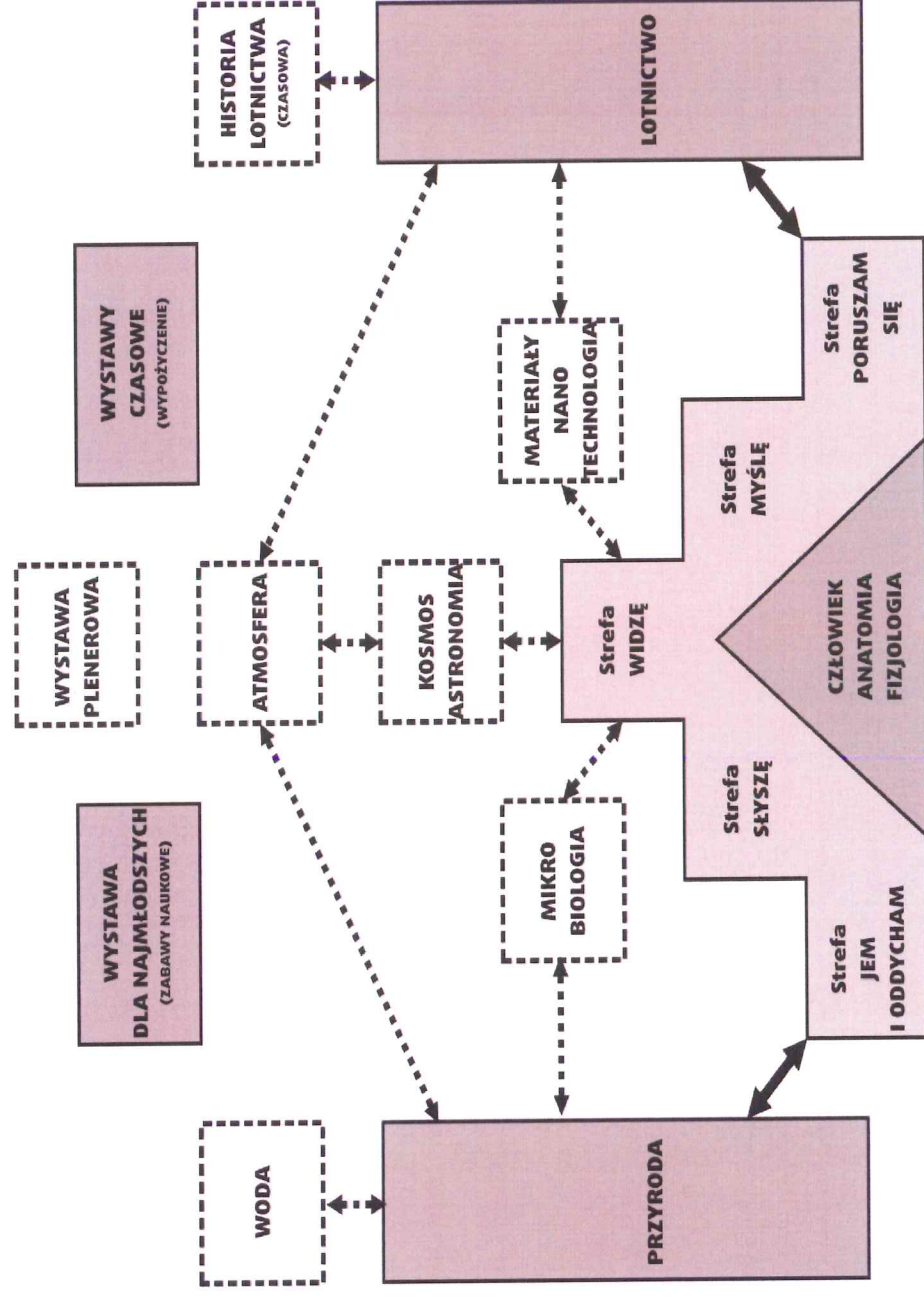
Informatyka:

- „My, Ludzie” (logika, inteligencja)
- „Nasza Cywilizacja” (technologie informatyczne i komunikacyjne)

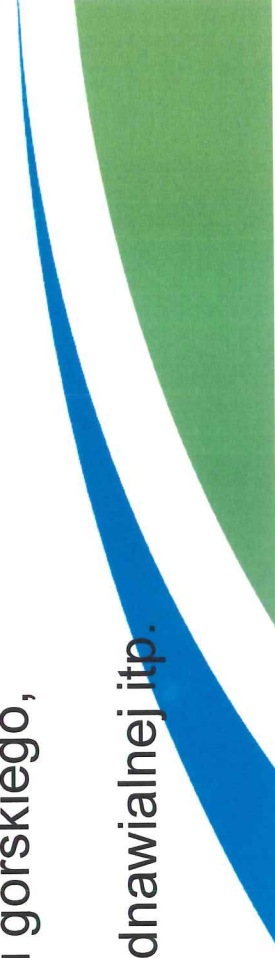
Podkarpackie Centrum Nauki - tematyka ekspozycji

Schemat koncepcji ekspozycji (obszary i powiązania):

PRZYKŁADOWE EKSPONATY

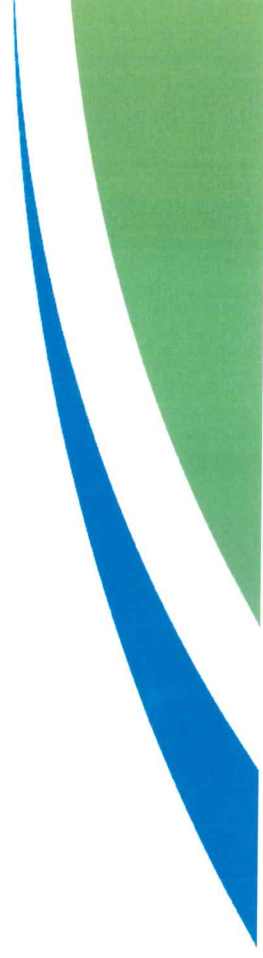
- symulatory (samolotu, śmigłowca, szybowca, start i lądowanie balonem, symulator poruszania się kosmonautów w przestrzeni kosmicznej, podróż po księżycu),
- powiększony model anatomiczny głowy człowieka z dostępem do organów w niej umieszczonych,
- powiększony model fragmentu ekosystemu,
- model geologii i rzeźby terenu górskiego,
- grupa eksponatów o energii odnawialnej itp.

ZAJĘCIA LABORATORYJNE I WARSZTATOWE

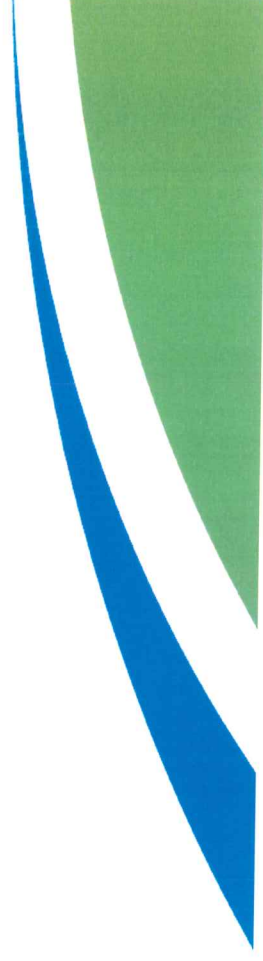
centrum dysponować będzie laboratoriami oraz pomieszczeniami na warsztaty specjalistyczne i ogólnorozwojowe z dziedziny chemii, biochemii, biologii, biotechnologii genetyki, fizyki (np. aerodynamika/lotnictwo, elektrotechnika, elektronika) oraz programowania i robotyki.

Zajęcia warsztatowe ukierunkowane zostaną na działania rozwijającego zdolności manualne oraz konstruktorskie, różnotematyczne „majsterkowanie” (FabLab) oraz na pracownie modelarskie.

MOBILNY ŚRODEK TRANSPORTU / WYSTAWY MOBILNE

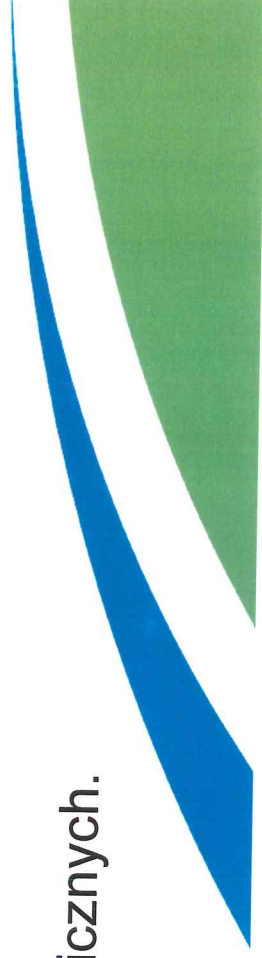
- element promocji centrum w regionie oraz w kraju i za granicą, (udział w imprezach propagujących naukę, jako promocja centrum, regionu oraz inteligentnych specjalizacji naszego województwa)
- **docieranie z wystawami i pokazami do odbiorców na terenie całego regionu (szkoły w miejscowościach, które ze względu na uwarunkowania geograficzne oraz ekonomiczne trudno zorganizować wyjazd do centrum)**

PRZESTRZEŃ / SALA DO WYSTAW CZASOWYCH

prezentacji różnych wystaw np.:

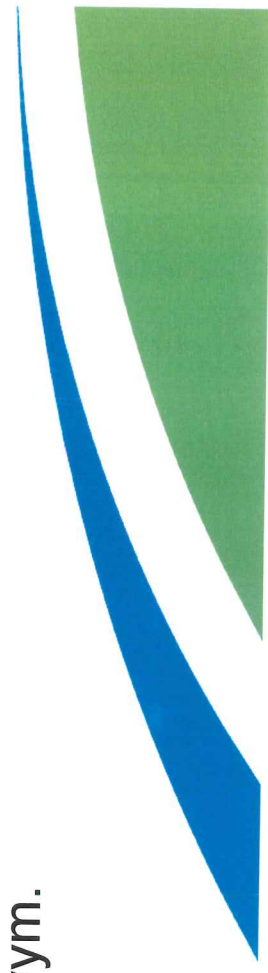
- regionalnych / lokalnych społeczności, miast, subregionów,
- uczelni wyższych,
- wystaw tematycznych, sektorowych,
- podmiotów prywatnych, organizacji działających na terenie naszego regionu,
- wystaw czasowych innych centrów nauki krajowych i zagranicznych.

DZIAŁALNOŚĆ DODATKOWA

centrum nauki będzie prowadziło również działalność dodatkową tj.:

- wykłady z elementami interaktywności,
- wyjazdowe pokazy naukowe w regionie,
- udział w wydarzeniach popularyzujących wiedzę oraz
- organizowanie wydarzeń specjalnych,
- współpraca z regionalnym systemem oświaty, jak również na forum krajowym i międzynarodowym.

OBIEKT SPECJALNY

autonomiczna część ośrodka, realizująca własny program edukacyjny niezależnie od pozostałych obszarów działalności.

Przykłady:

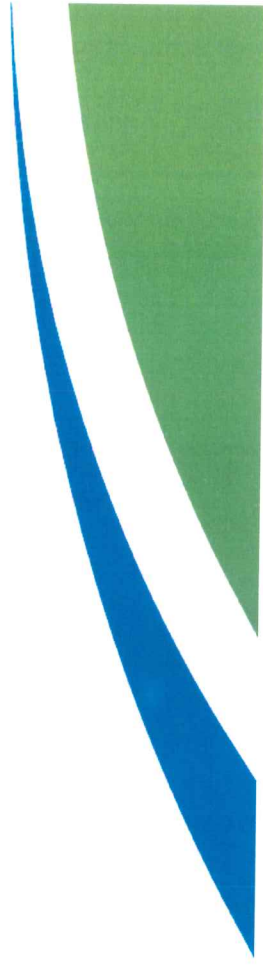
- akwaria i terraria,
- planetarium,
- teatr wysokich napięć,
- wirtualny świat,
- zestaw symulatorów lotniczych i kosmicznych,
- muzeum historii lotnictwa.

EKSPOZYCJA NA ZEWNĄTRZ

Tereny otaczające centrum wykorzystywane będą również do wystaw czasowych.

Dziękuję za uwagę!

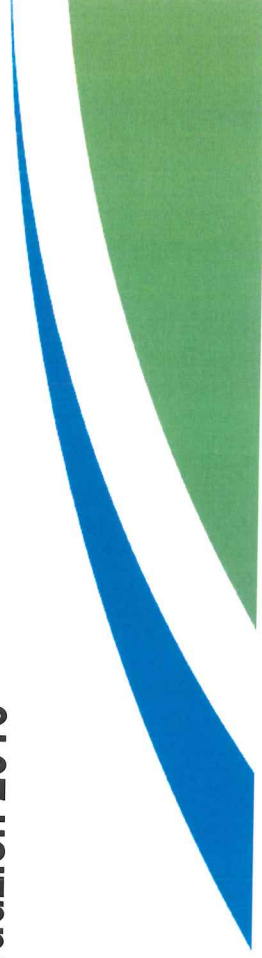

Koncepcja Podkarpackiego Centrum Nauki

- Założenia Organizacyjne i Finansowe -

Rzeszów, grudzień 2016

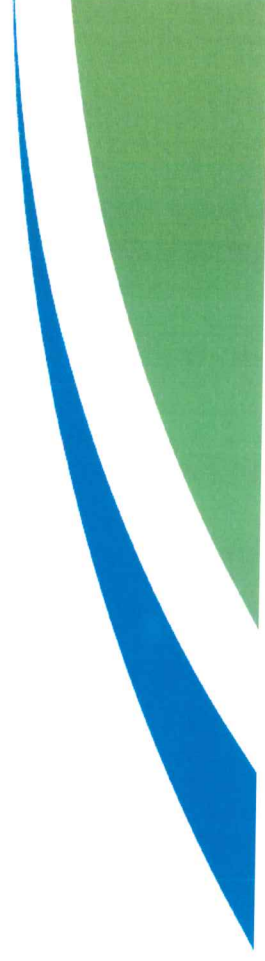

Podkarpackie Centrum Nauki
- pierwsze działania -

3-4 luty 2016 – wyjazd studyjny – poznanie zasad organizacji i funkcjonowania wybranych centrów nauki w kraju (Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, Centrum Nauki EXPERYMENT w Gdyni, Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy” w Toruniu)

10 marca 2016 r. Uchwała nr 156/3230/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie powołania Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum edukacji

26 kwietnia 2016 r. Uchwała nr 169/3479/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie przyjęcia Założeń programowo-organizacyjnych podkarpackiego centrum nauki

Centrum nauki to miejsce będące:

- wspaniałym narzędziem edukacji nieformalnej,
- drugim filarem procesu kształcenia,
- odpowiedzią na zmieniającą się obecnie rolę edukacji.

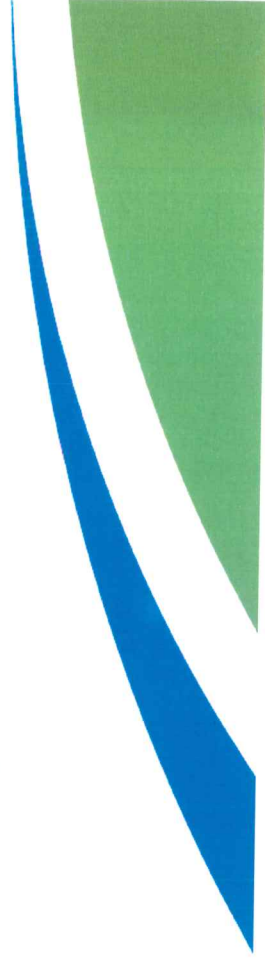
Podstawowe cele centrum nauki:

- ukazanie świata nauki i techniki w atrakcyjnej i zrozumiałej formie,
- szerzenie wśród uczniów oraz osób dorosłych postaw innowacyjnych, prozdrowotnych i ekologicznych,
- rozwijanie umiejętności praktycznych dzieci i młodzieży poprzez aktywne uczestnictwo w pokazach i warsztatach tematycznych,
- zmniejszenie wykluczenia społecznego związanego z dostępem do nauki i nowoczesnych metod zdobywania wiedzy z zachowaniem integracji międzypokoleniowej.

Powołanie centrum nauki w naszym województwie umożliwi przekazywanie interdyscyplinarnej wiedzy w spójny, ciekawy sposób poprzez pokazanie zarówno wiedzy ogólnej, jak i specjalistycznej, a także powiązań pomiędzy różnymi jej obszarami.

Skoncentrowanie zasobów oraz środków finansowych w jednym ośrodku umożliwi powstanie placówki o wielkości oraz zakresie działalności co najmniej dorównującej placówkom w innych regionach, o jednolitej tematyce, dostępnej dla wszystkich mieszkańców regionu na równych zasadach i w jednej, dogodnej lokalizacji, z zestawem unikatowych w skali kraju eksponatów, z rozbudowanym programem działalności.

Utworzenie jednej placówki pozwoli również na wyeliminowanie ryzyka zbędnego powielania oferty programowej na poziomie regionu oraz zoptymalizowanie łącznych kosztów działalności popularyzującej naukę i technikę w wymiarze regionalnym.

Podkarpackie Centrum Nauki
- forma organizacyjna, nazwa, lokalizacja -

FORMA ORGANIZACYJNA

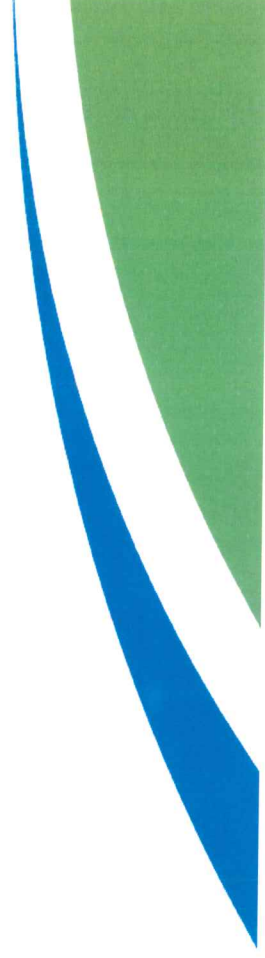
Ze względu na stałość i dowolność kształtowania budżetu, dopuszczalnych form wsparcia oraz możliwość uzyskiwania środków zewnętrznych, planuje się, że instytucja będzie funkcjonować jako **Samorządowa Instytucja Kultury / Instytucja Kultury Województwa Podkarpackiego**.

NAZWA

Nazwa własna jednostki zostanie wyłoniona poprzez dwuetapowy konkurs, który będzie również dodatkowym elementem promującym powstanie centrum.

LOKALIZACJA

Samorząd Województwa posiada działkę w okolicach **Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka**, która może zostać przeznaczona pod budowę centrum nauki, lokalizacja ta uzyskała wstępną rekomendację Zarządu Województwa.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

źródłami finansowania inwestycji będą :

- środki unijne w wysokości **16 mln €** zgodnie z kwotą alokacji uwzględnioną w **RPO WP 2014 - 2020**,
- Oś priorytetowa VI – **SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA**
- Priorytety Inwestycyjny (PI 10): *„Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej”*.
- Działanie: 6.4 *„Infrastruktura edukacyjna”*
- Poddziałanie: 6.4.4 *„Instytucje popularyzujące naukę”*.
- **wkład własny** (budżet WP) – **ok. 3 mln €** (15% kosztów inwestycji).

FUNDUSZE TRANSGRANICZNE

Ze względu na położenie naszego regionu (sąsiedztwo Słowacji oraz Ukrainy) zakłada się możliwość wycieczek z krajów sąsiednich. Dlatego zasadne jest opisywanie eksponatów w językach tych krajów. Daje to również możliwość z korzystania przez centrum z programów i funduszy transgranicznych.

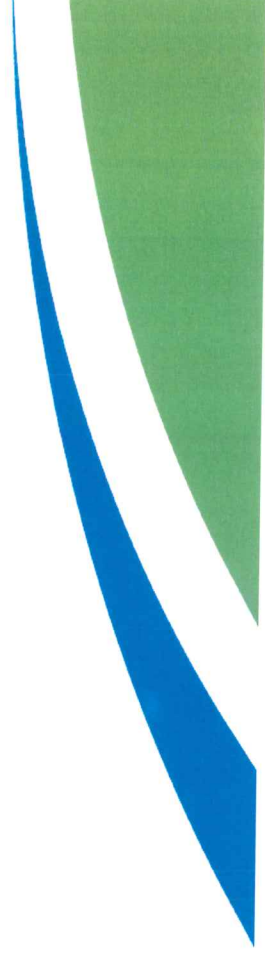

Podkarpackie Centrum Nauki -dotychczasowe prace w 2016 r. -

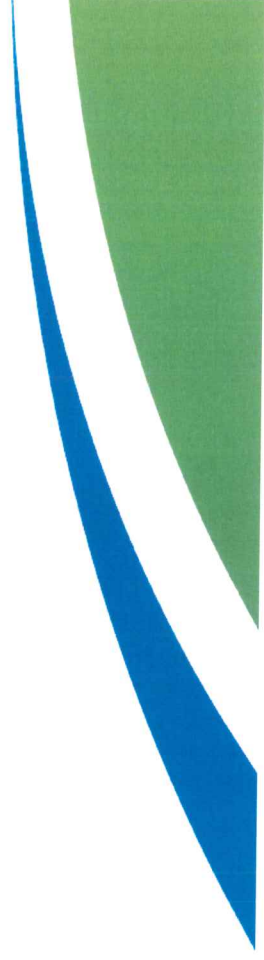
- ❖ 3-4 luty 2016 – wyjazd studyjny – poznanie zasad organizacji i funkcjonowania wybranych centrów nauki w kraju (Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, Centrum Nauki EXPERYMENT w Gdyni, Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy” w Toruniu).
- ❖ 10 marca 2016 r. - Uchwała nr 156/3230/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie powołania Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum edukacji.
- ❖ 26 kwietnia 2016 r. - Uchwała nr 169/3479/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie przyjęcia Założeń programowo-organizacyjnych podkarpackiego centrum nauki.1
- ❖ 3 czerwca 2016 . konferencja w sprawie omówienia „Założeń programowo – organizacyjnych podkarpackiego centrum nauki (PCN)”, z udziałem ekspertów zajmujących się od wielu lat zagadnieniami centrów nauki.
- ❖ Sierpień 2016 r. – prezentacja Założeń na konferencjach nauczycielskich poprzedzających rozpoczęcie roku szkolnego 2016/2017 (Rzeszów, Krosno, Tarnobrzeg, Przemyśl).
- ❖ 2 listopada 2016 r. - Uchwała nr 232/4640/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie zmieniająca uchwałę Nr 156/3230/16 z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum edukacji – uzupełnienie składu.
- ❖ 2 listopada 2016 r. - Uchwała Nr 232/4639/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie powołania grupy ankietowej ds. wypracowania ankiet i przeprowadzenia badania ankietowego dotyczących centrum nauki w województwie podkarpackim.

Podkarpackie Centrum Nauki -harmonogram dalszych prac w 2017 r-

- ❖ Przygotowanie i przeprowadzenie negocjacji z KE dotyczących zmiany zapisów RPO WP 2014 – 2020 w zakresie działania 6.4 „*Infrastruktura edukacyjna*”, poddziałania 6.4.4 „*Institucje popularyzujące naukę*”.
- ❖ Przygotowanie wniosku aplikacyjnego w ramach programu Erasmus, mającego na celu nawiązanie współpracy w wybranymi centrach nauki w Europie.
- ❖ Przeprowadzenie badań ankietowych dot. przyszłego funkcjonowania centrum.
- ❖ Zorganizowanie konkursu na nazwę podkarpackiego centrum nauki.
- ❖ Wprowadzenie zadania do WPF oraz budżetu województwa na rok 2017.
- ❖ Opracowanie Programu Funkcjonalno – Użytkowego.

Dziękuję za uwagę!

Skład Zespołu ds. wypracowania koncepcji podkarpackiego centrum nauki

l.p.	Imię i nazwisko	instytucja	funkcja w Zespole
1.	Tomasz Michalski	Prezes Stowarzyszenia Upowszechniania Wiedzy "ExploRes"	koordynator
2.	Łukasz Szuba	Dyrektor Fundacji Wspierania Edukacji przy Stowarzyszeniu Dolina Lotnicza	z-ca koordynatora
3.	Zdzisław Nowakowski	Dyrektor Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Mielcu	z-ca koordynatora
4.	Andrzej Czarnecki	Dyrektor Komunikacji P&W Poland	członek
5.	Artur Bodziony	Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Mielcu	członek
6.	Tomasz Ogórek	Politechnika Rzeszowska Biuro Karier	członek
7.	Renata Jurasieńska	Uniwersytet Rzeszowski Pełnomocnik rektora ds. Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego	członek
8.	Katarzyna Ruszała	Prezes Stowarzyszenia EKOSKOP	członek
9.	Waldemar Kidacki	Klaster "Informatyka Podkarpacka"	członek
10.	Roman Matuszek	Dyrektor Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym	członek
11.	Maciej Polański	Z-ca Dyrektora Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym	członek
12.	Adam Ptasiński	Prezes Zarządu Fundacji Generator Inspiracji	członek
13.	Henryk Sobolewski	Autorska Pracownia Projektowa „DOM” – właściciel, architekt	członek
14.	Dariusz Twaróg	Pracownik naukowy	członek

l.p.	Imię i nazwisko	instytucja	funkcja w Zespole
15.	Katarzyna Kuczmenda	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Za-ca Dyr. Departamentu Edukacji, Nauki i Sportu	członek
16.	Elwira Sączawa	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	członek
17.	Lidia Żarowska	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Departament Rozwoju Regionalnego	członek, funkcja sekretariatu

Informacja o działalności Sekcji Zakupowej
Obwodu Lecznictwa Kolejowego
w Rzeszowie Samodzielnego Publicznego
Zakładu Opieki Zdrowotnej za okres od marca
do października 2016 r.

P.O. DYREKTORA DEPARTAMENTU
Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej

Wojciech Trzaska

CZŁONEK ZARZĄDU

Stanisław Kruczek

Sekcja Zakupowa w OLK została utworzona poprzez zmianę statutu Obwodu Lecznictwa Kolejowego w Rzeszowie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej na podstawie uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr XVI/291/15 z dnia 30 listopada 2015r.

Uchwałą nr 146/3088/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 16 lutego 2016r. celem optymalizacji działania służby zdrowia, lepszego zaspokajania potrzeb zdrowotnych wspólnoty samorządowej województwa podkarpackiego, za konieczne uznał uporządkowanie i skoordynowanie stosunków prawnych między samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej, dla których samorząd województwa podkarpackiego jest podmiotem tworzącym, jak również innymi placówkami na terenie województwa, prowadzonymi przez jednostki samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczył Obwód Lecznictwa Kolejowego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rzeszowie do:

- a) przeprowadzenia postępowań i udzielenia zamówienia na rzecz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej dla których Województwo Podkarpackie jest podmiotem tworzącym,
- b) określenie zasad współpracy w odrębnych porozumieniach zawartych pomiędzy Samodzielnymi Publicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej dla których Województwo Podkarpackie jest podmiotem tworzącym.

Dopuszczono udział w grupie zakupowej innych podmiotów lecznicze niż te, dla których Województwo Podkarpackie jest podmiotem tworzącym.

Uchwałą Nr 180/3671/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 maja 2016r. przyjęto do wiadomości zryczałtowane stawki zwrotu kosztów działania centrum usług wspólnych dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

I. Świadczenie usług medycznych – zapewnienie dyżurów personelu medycznego

Na podstawie umów z jednostkami:

- a) Wojewódzkim Szpitalem im. św. Ojca Pio w Przemyślu,
- b) Szpitalem Wojewódzkim OLK w Przemyślu,
- c) Kliniknym Szpitalem Wojewódzkim Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie,
- d) Kliniknym Szpitalem Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie,

Sekcja Zakupowa OLK w Rzeszowie SP ZOZ kontraktuje i rozlicza dyżury personelu medycznego (aktualnie średnio około 130 lekarzy i 2 pielęgniarki), zapewniając tym samym sprawną obsługę dyżurów kontraktowych i obniżenie kosztów ponoszonych przez szpitale na dyżury lekarskie oraz pielęgniarskie. W grudniu OLK w Rzeszowie SPZOZ wygrał konkurs na zabezpieczenie dyżurów lekarskich od dnia 01.01.2017 r. w: Kliniknym Szpitalu

Wojewódzkim Nr 2 w Rzeszowie, Wojewódzkim Podkarpackim Szpitalu Psychiatrycznym im. Prof. Eugeniusza Brzezickiego w Żurawicy oraz przystąpił do konkursu w Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie. W trakcie przygotowania jest kolejna oferta do ogłoszonego konkursu w Wojewódzkim Szpitalu im. św. Ojca Pio w Przemyślu. Planuje się dalsze składanie ofert do konkursów w powyższym zakresie, ogłaszanych przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których Samorząd Województwa Podkarpackiego jest podmiotem tworzącym. Przy założeniu, że we wszystkich konkursach ogłaszanych w grudniu br. wygra OLK w Rzeszowie SP ZOZ, łączna liczba personelu medycznego tj. m.in. lekarzy, pielęgniarek, ratowników medycznych, świadczących dyżury za jego pośrednictwem, na dzień 01.01.2017 r. wyniesie minimum 230 osób. Z tytułu świadczenia usług medycznych jednostki medyczne uzyskały oszczędności w wysokości ok. 9 tys. złotych.

II. Wspólne ubezpieczenia jednostek medycznych

W zakresie ubezpieczeń przedstawiono Zarządowi Województwa Podkarpackiego oraz Dyrektorom poszczególnych SPZOZ (spotkanie dyrektorów w dniu 14.06.2016 r.) założenia powołania Związku Wzajemności Członkowskiej Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, dla których Samorząd Województwa Podkarpackiego jest organem tworzącym. W efekcie TUW Oddział w Rzeszowie zawarł z ww. podmiotami porozumienia w sprawie utworzenia Związku Wzajemności Członkowskiej oraz umowy członkowskie. Tym samym zainicjowano proces powstania Związku Wzajemności Członkowskiej.

Podstawowym celem utworzenia Związków Wzajemności Członkowskiej jest obniżenie kosztów ponoszonych na składki ubezpieczeniowe oraz wzajemna ochrona jego członków. Członkowie Związków decydują o sposobie wykorzystania nadwyżki finansowej, którą mogą przeznaczyć na obniżenie składki lub inny wspólny cel, a także rozpowszechniają wiedzę o ubezpieczeniach wzajemnych i promują te ubezpieczenia zarówno wśród Członków Związków jak też poza nim. Reprezentanci największych związków desygnują swoich przedstawicieli do Rady Nadzorczej Towarzystwa.

Wymiernym efektem powyższego działania są oszczędności związane z zawarciem ubezpieczenia przez Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 1 w Rzeszowie im. Fryderyka Chopina, które wyniosły ponad 200.000 zł.

III. Przygotowanie postępowania na zakup grupowy usług utrzymania lokalnych instalacji PSIM w jednostkach podległych Samorządowi Województwa Podkarpackiego.

W Sekcji Zakupowej opracowano arkusze rozpoznania i kwalifikacji zapotrzebowania jednostek medycznych na usługi serwisowe i wspierające w zakresie systemów informacji medycznej, w zakresie PSIM i systemów współpracujących.

We współpracy ze Związkiem Powiatowych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej zorganizowano spotkanie z przedstawicielami szpitali powiatowych, podczas którego zidentyfikowano potrzebę włączenia również jednostek powiatowych do zakupów wspólnych, z uwzględnieniem odmiennych uwarunkowań obu grup jednostek medycznych.

Opracowana specyfikacja usług oczekuje na zakończenie innego (opisanego poniżej w punkcie IV) tematu z obszaru PISM, który jako znacznie prostszy od zakupu usług utrzymania, pozwoli nam zidentyfikować bariery i okoliczności które mogą mieć wpływ na realizację znacznie bardziej złożonego tematu jakim jest wspólna usługa utrzymania systemów informatycznych.

IV. Udział przedstawiciela Sekcji Zakupowej w pracach Zespołu zadaniowego ds. PSIM

W marcu br. w celu umożliwienia współpracy Sekcji Zakupowej z jednostki użytkującymi PSIM, do zespołu zadaniowego ds. PSIM powołanego przez Zarząd Województwa, włączono przedstawiciela Sekcji Zakupowej. W okresie od kwietnia do września przeprowadzono szereg spotkań zespołów roboczych w których skład wchodził przedstawiciele jednostek użytkujących PSIM.

Przedstawiciel Sekcji Zakupowej wspomagał również Zarząd i Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej: m.in. poprzez udział w konferencjach przedstawicieli regionów w sprawie systemów informacji medycznej oraz w spotkaniach w Ministerstwie Zdrowia i Ministerstwie Infrastruktury nt. systemów regionalnych informacji medycznej.

W Sekcji Zakupowej zostały opracowane analizy dla Zarządu i Departamentu Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej:

1. „Uwarunkowania umów na usługi serwisowe lokalnych instancji PSIM”,
2. „Bariery w architekturze technicznej i modelu utrzymania lokalnych systemów PSIM (partnerów projektu)”.

Obecnie zmieniono formułę prowadzenia uzgodnień z jednostkami użytkującymi PSIM. Od początku listopada w Departamencie Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej powołano stanowisko Głównego Specjalisty, którego zadaniem jest m. in. prowadzenie uzgodnień w ramach czterech zespołów zadaniowych, pod nadzorem Komitetu Monitorującego. Jeden z zespołów zadaniowych zajmuje się wypracowaniem jednolitego zamówienia na bazie w/w specyfikacji usług, opracowanej przez Sekcję Zakupową OLK w Rzeszowie SP ZOZ.

V. Przygotowanie postępowania o zamówienie publiczne na zakup grupowy usług zaufania z dostawą urządzeń do składania podpisu elektronicznego

W związku z zaawansowanym stanem prac Zespołu roboczego ds. Elektronicznej Dokumentacji Medycznej przy Departamencie Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej, w którym uczestniczył pracownik Sekcji Zakupowej, zidentyfikowano potrzebę doposażenia jednostek medycznych w zestawy do podpisu elektronicznego. Prace zespołu koncentrowały się na opracowaniu standardu karty informacyjnej z leczenia szpitalnego spełniającego wymogi prawa jako dokumentu zewnętrznego. Jednostki medyczne sygnalizowały brak zestawów do podpisu kwalifikowanego. Sekcja Zakupowa skierowała do jednostek medycznych podległych Samorządowi Województwa Podkarpackiego oraz jednostek powiatowych ankiety rozpoznania potrzeb w zakresie wielkości zapotrzebowania na podpisy kwalifikowane. Ankiecie była załącznikiem do pisma DOZ i PS, w którym zwracano uwagę na cel tego zakupu, oraz zalecano dostosowanie wielkości zakupu do bieżących potrzeb jednostki medycznej.

W Sekcji Zakupowej opracowano szczegółowy opis przedmiotu zamówienia. Istotną okolicznością była zmiana stanu prawnego od dnia 1 lipca 2016r. w związku z wejściem w życie prawa unijnego: rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. (tzw. rozporządzenie eIDAS). Opis przedmiotu zamówienia opracowano zgodnie z nowym stanem prawnym.

Postępowanie o zamówienie publiczne opublikowano dnia 29 sierpnia 2016 r. Otrzymano pytania od oferentów, sygnalizujące potrzebę zweryfikowania oferowanych rozwiązań pod względem zgodności z systemami Elektronicznej Dokumentacji Medycznej poszczególnych zamawiających. Przeprowadzono telefoniczne konsultacje z personelem informatycznym jednostek medycznych. Stwierdzono brak gotowości technicznej do zastosowania oferowanych rozwiązań, a zatem zakupione usługi wyposażenia nie mogłyby być bezpośrednio wykorzystane przez zamawiających bez dodatkowych prac dostosowawczych.

W tej sytuacji zdecydowano o unieważnieniu postępowania. Obecnie, wspólnie z DOZ i PS organizowana jest procedura weryfikacji gotowości technicznej jednostek medycznych do zastosowania certyfikatów i wyposażenia do podpisywania elektronicznej dokumentacji medycznej.

VI. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na zakup antybiotyków

W wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup antybiotyków wybrano oferentów dla 38 spośród 40 zadań. Z uwagi na zawyżoną cenę

oferowaną przez jednego oferenta postępowanie dla zadania nr 3 unieważniono. W wyniku ponownie przeprowadzonego postępowania wybrano oferenta, który zaoferował cenę niższą od oferowanej w pierwszym postępowaniu o 284.261,40 zł.

Porównanie kwoty szacunkowej (zaoferowanej w ogłoszonym postępowaniu) z otrzymanymi wartościami ofert wyłonionych oferentów wskazuje na korzyść sumaryczną dla zamawiających w kwocie około 1,5 mln zł.

Obecnie są przygotowywane oddzielnie umowy dla jedenastu zamawiających z ośmioma dostawcami na indywidualne zakresy dostaw spośród 38 zadań – w sumie 58 umów.

VII. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na zakup energii elektrycznej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup grupowy energii elektrycznej na lata 2017-2018 dla podmiotów leczniczych podległych Samorządowi Województwa Podkarpackiego, który obejmował swoim zakresem 14 podmiotów, uzyskano oszczędności w łącznej wysokości około **2.763.833,00 zł brutto** w wyniku:

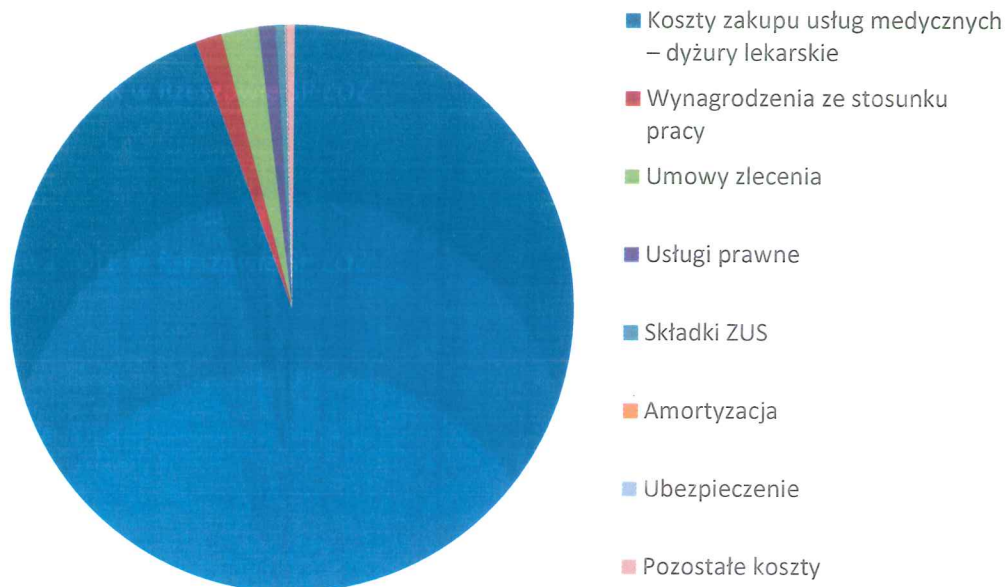
- obniżenia kosztów zakupu łącznej ilości zużywanej energii elektrycznej w wysokości około 2.727 297 zł brutto,
- wyeliminowania kosztów z tytułu opłat handlowych w łącznej kwocie około 36,538 zł brutto.

Oszczędności mogą szacunkowo wzrosnąć z uwagi na prognozowany wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych na lata 2017-2018 w wysokości 3% w stosunku do stałej ceny za kWh energii elektrycznej uzyskanej w postępowaniu o zamówienie publiczne, co dodatkowo pozwoli uzyskać oszczędności na poziomie około 40.910,00 zł brutto.

VIII. Wynik finansowy Sekcji Zakupowej OLK w Rzeszowie SPZOZ za okres od 1 stycznia do 30 października 2016 r.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres od I-X 2016r.	Kwoty w złotych
Przychody ogółem	6 453 520,74
Przychody ze sprzedaży usług (ryczałty)	387 000,00
Przychody ze sprzedaży usług pozostałych	5 000 ,00
Przychody ze sprzedaży usług medycznych – dyżury lekarskie	6 061 520,74
Koszty działalności ogółem	6 266 915,57
Koszty zakupu usług medycznych – dyżury lekarskie	5 910 940,57
Wynagrodzenia ze stosunku pracy	93 750,00
Umowy zlecenia	134 112,00
Usługi prawne	59 172,00
Składki ZUS	33 112,00
Amortyzacja	3 480,00
Ubezpieczenie	4 803,00
Pozostałe koszty	27 546,00
Dochód z działalności	186 605,17

Z przedstawionego rachunku zysków i strat wynika, że Sekcja Zakupowa za okres od 01.01 do 30.10.2016 r. uzyskała nadwyżkę finansową w wysokości 186 605,17 zł. (wartość wynikająca z wystawionych faktur VAT).

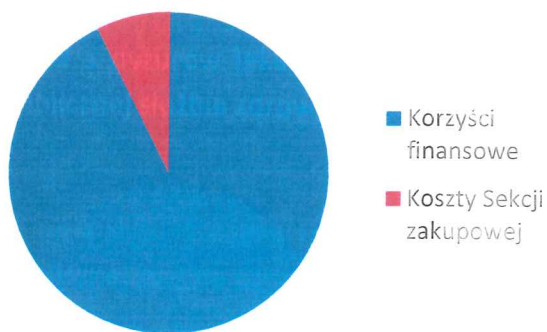

Wykres 1: Struktura kosztów działalności Sekcji zakupowej

IX. Szacowane korzyści finansowe

Rodzaj działalności	Oszczędności jednostek UM WP	Koszty Sekcji Zakupowej
Zakup Energii elektrycznej	2 727 297 zł	355 975 zł
Zakup antybiotyków	1 500 000 zł	
Dochód z dyżurów lekarskich	150 580 zł	
Dyżury lekarskie	9 000 zł	
Ubezpieczenia	200 000 zł	
RAZEM	4 586 877 zł	

Dochód z dyżurów lekarskich w wysokości 150.580,00 zł to środki pieniężne pozostające w publicznej służbie zdrowia - wcześniej stanowiły dochód prywatnych NZOZ-ów.

Zestawienie wykazuje sprawne i efektywne działanie Sekcji Zakupowej jak również celowe wykorzystanie środków pieniężnych, zgodnie z uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego. Zasadne byłoby wydzielenie budżetu Sekcji Zakupowej w strukturze OLK w Rzeszowie SP ZOZ.

Wykres 2: Efekt finansowy w relacji do kosztów działalności Sekcji zakupowej

X. Inne prace wykonywane przez Sekcję Zakupową.

Równocześnie Sekcja Zakupowa prowadzi zaawansowane prace związane z przygotowaniem kolejnych postępowań na zakup grupowy: rękawic diagnostycznych, gazu, obłożeń operacyjnych, strzykawek, systemów zarządzania ISO. W powyższym zakresie trwają konsultacje z jednostkami medycznymi jak również zbierane są stosowne informacje niezbędne do realizacji zakupów wspólnych.

Mając na uwadze potrzeby jednostek medycznych podległych Samorządowi Województwa Podkarpackiego w zakresie inwestycji związanych z efektywnym wykorzystaniem energii cieplnej oraz odnawialnych źródeł energii, które mogą być sfinansowane ze środków NFOŚiGW przesłano do tych jednostek ankietę monitorującą. Po uzyskaniu odpowiedzi będą prowadzone dalsze prace zmierzające do opracowania projektów w powyższym zakresie z pomocą PAE w Rzeszowie jako podmiotu specjalizującego się w wykorzystaniu OZE, opracowywaniu dokumentacji oraz audytów energetycznych.

Dodatkowo Sekcja Zakupowa OLK w Rzeszowie SPZOZ przygotowuje się do złożenia oferty na konkurs w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oś priorytetowa VII Regionalny Rynek Pracy, Działanie 7.6 programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie. Powyższe pozwoli na wykorzystanie potencjału w zakresie badań profilaktycznych jakim dysponują jednostki medyczne podległe Samorządowi Województwa Podkarpackiego.

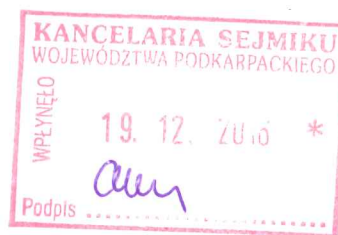
Z-ca DYREKTORA
ds. ekonomicznych

mgr Jacek Maternia

OBWÓD LECZNICTWA KOLEJOWEGO
w Rzeszowie
Samodzielny Publiczny
Zakład Opieki Zdrowotnej
35-201 Rzeszów, Plac Dworcowy 2
tel. 17 852 89 00, fax 17 853 36 81
REGON 010647679 • NIP 813-29-07-451

DYREKTOR

lek. med. Andrzej Trzeciak

Informacja
dotycząca uruchomienia wsparcia w ramach
RPO WP 2014-2020
w obszarze ochrony zdrowia.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Koordynacji projektów finansowych
ze środków zewnętrznych

Mariola Zajdel Ostrowska

p.o. DYREKTORA DEPARTAMENTU
Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej

Wojciech Trzaska

Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej

CZŁONKOWI PRZEDSIĘWZIĘCIA

Stanisław Kruczek

Informacja
dotycząca uruchomienia wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020 w obszarze
ochrony zdrowia.

I. Tryb pozakonkursowy.

Podczas posiedzenia Komitetu Sterującego do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia w dniu 15 grudnia b.r. zostały zaakceptowane i uzgodnione fiszki projektów pozakonkursowych dla województwa podkarpackiego w obszarze ochrony zdrowia. Oznacza to, zgodę na realizację w ramach RPO WP 2014-2020 6 kluczowych dla regionu projektów szpitali wojewódzkich:

Nazwa zadania	Wkład UE	Wkład krajowy	Łączna wartość
Koordynowana opieka kardiologiczna w Szpitalu Wojewódzkim im św. Ojca Pio w Przemyślu	12 600 000,00	2 223 529,40	14 823 529
Poprawa dostępności do leczenia onkologicznego mieszkańców województwa podkarpackiego. Rozwój Centrum Onkologicznego Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu.	29 470 000,00	13 700 588,24	43 170 588
Regionalne Centrum Południowego Podkarpacia „Kobieta i Dziecko” – wysokospecjalistyczna opieka zdrowotna w Krośnie	16 094 213,54	2 840 155,33	18 934 369
Rozbudowa Kliniki Hematologii oraz Kliniki Nefrologii ze Stacją Dializ Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 1 im. F. Chopina w Rzeszowie	36 325 000,00	6 410 294,12	42 735 294
Modernizacja Bloku Operacyjnego wraz z Centralną Sterylizacją w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie	33 690 786,00	5 945 432,82	39 636 219
Profilaktyka, diagnostyka i kompleksowe leczenie chorób układu oddechowego z chirurgicznym i chemicznym leczeniem nowotworów klatki piersiowej na oddziałach klinicznych oraz rehabilitacją w PCChP w Rzeszowie	13 576 800,46	10 423 199,54	24 000 000
razem	141 756 800,00	41 543 199,45	183 300 000

Projekty przewidziane do realizacji w trybie pozakonkursowym są projektami o strategicznym znaczeniu dla województwa podkarpackiego w zakresie poprawy jakości, dostępności i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców. Planowane przedsięwzięcia są zgodne z Priorytetami dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej oraz Mapami Potrzeb Zdrowotnych z zakresu leczenia szpitalnego. Ich realizacja rozpocznie się w 2017 roku.

Opisy projektów.

Tytuł projektu: Koordynowana opieka kardiologiczna w Szpitalu Wojewódzkim im. św. Ojca Pio w Przemyślu.

Wnioskodawca: Wojewódzki Szpital im. św. Ojca Pio w Przemyślu

Szacowana całkowita wartość projektu: 14,8 mln zł

Szacowana wartość dofinansowania UE: 12,6 mln zł

Planowany okres realizacji: III kw. 2016r. – IV kw. 2018r.

Projekt zakłada powstanie nowego Oddziału Rehabilitacji Kardiologicznej i rozszerzenia istniejącego Oddziału Kardiologicznego o Pododdział Kardiologii Inwazyjnej.

Planowana do realizacji inwestycja przyczyni się do poszerzenia oddziału kardiologicznego o Pododdział Kardiologii Inwazyjnej oraz do powstania nowego Oddziału Rehabilitacji Kardiologicznej (roboty budowlane doposażenie) oraz doposażenie poradni kardiologicznej w szpitalu, a także zakup angiografu i unowocześnieni pracowni Hemodynamiki i Angiologii.

Pracownia Hemodynamiki i Angiologii wyposażona jest w 13 letni aparat, który nie ma możliwości naprawy w przypadku awarii nawet drobnej części angiografu. Szpital wówczas nie ma możliwości wykonywania dyżuru zawałowego i wykonywania wszelkich procedur kardiologicznych najbliższe jednostki - Rzeszów, Sanok, Krosno.

Do najważniejszych problemów, które ma rozwiązać realizacja projektu, należą:

- Brak miejsc na oddziałach kardiologicznym i rehabilitacyjnym (pacjenci obecnie rehabilitowani są na oddziale rehabilitacji ogólnej z pododdziałem neurologii)
- Przestarzały sprzęt i aparatura medyczna oraz wyposażenie szpitala
- Brak dostępu do wysokospecjalistycznych usług medycznych w zakresie kardiologii dla mieszkańców naszego regionu.
- Brak dostatecznej ilości wysokospecjalistycznego sprzętu i aparatury medycznej
- Zwiększająca się liczba pacjentów związana ze starzeniem się społeczeństw.
- Brak zachowania ciągłości opieki nad pacjentem (oczekiwanie w kolejce do rehabilitacji i dalszej terapii) - brak kompleksowości usług.

Szpital posiada wykwalifikowaną kadrę lekarzy specjalistów w dziedzinie kardiologii, 11 specjalistów w zakresie kardiologii oraz 5 lekarzy w trakcie specjalizacji, którzy do roku 2018 będą podchodzić do egzaminu specjalizacyjnego.

Tytuł projektu: Poprawa dostępności do leczenia onkologicznego mieszkańców województwa podkarpackiego. Rozwój Centrum Onkologicznego Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnawskiej w Tarnobrzegu.

Wnioskodawca: Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu

Szacowana całkowita wartość projektu: 43,2 mln zł

Szacowana wartość dofinansowania UE: 29,5 mln zł

Planowany okres realizacji: I kw. 2017r. – III kw. 2018r.

Strategicznym celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego ludności województwa podkarpackiego poprzez Rozwój Centrum Onkologicznego w Tarnobrzegu. Najpilniejszym zadaniem jest rozbudowa Centrum Onkologii o Ośrodek Radioterapii, z uwzględnieniem kompleksowej opieki szpitalnej z zakresu onkologii. Realizacja projektu przyczyni się do wyrównania różnic w dostępie do świadczeń z teleterapii.

Obecnie w województwie funkcjonują dwa kluczowe ośrodki radioterapii w Rzeszowie i Brzozowie.

Wnioskodawca w ramach projektu planuje następujące zadania:

- Rozbudowa Centrum Onkologii o Ośrodek Radioterapii wraz z zakupem dwóch akceleratorów do radioterapii.
- Adaptacja pomieszczeń w celu uruchomienia sal operacyjnych, polegająca na przebudowie i nadbudowie pomieszczeń pawilonu D,D1,D2 pod potrzeby Centrum Onkologicznego.
- Poprawa dostępności usług medycznych Centrum Onkologicznego poprzez zakup aparatu RTG typu telekomando i wymianę tomografu komputerowego wraz z dostosowaniem pomieszczeń.

Zakup jednego z dwóch akceleratorów (wymaganych do funkcjonowania ośrodka) do Ośrodka Radioterapii planowany jest ze środków Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych realizowanego przez Ministerstwo Zdrowia.

Tytuł projektu: Regionalne Centrum Południowego Podkarpacia "Kobieta i dziecko" - wysokospecjalistyczna opieka zdrowotna.

Wnioskodawca: Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie

Szacowana całkowita wartość projektu: 18,9 mln zł

Szacowana wartość dofinansowania UE: 16,1 mln zł

Planowany okres realizacji: II kw. 2016r. – IV kw. 2017r.

Projekt Regionalne Centrum Południowego Podkarpacia Kobieta i Dziecko ma znaczenie strategiczne dla rozwoju Podkarpacia ze względu na III poziom referencyjności z zakresu neonatologii.

Utworzenie Regionalnego Centrum Południowego Podkarpacia „Kobieta i Dziecko” o standardzie europejskim jest zasadne i racjonalne pod względem ekonomicznym i społecznym. Równocześnie, rozwój technologii medycznej, wprowadzający nowe możliwości leczenia i diagnozowania schorzeń, modyfikuje strukturę potrzeb i oczekiwań społecznych, wymuszając na placówkach medycznych podnoszenie jakości oferowanych usług.

Dzięki realizacji projektu „Kobieta i Dziecko” szpital będzie mógł zagwarantować kompleksową opiekę nad matką i dzieckiem w rodzinie - zarówno edukację związaną z planowaniem rodziny (Szkoła Rodzenia), opiekę okołoporodową nad matką i dzieckiem (Oddział Ginekologiczno-Położniczy: Odcinek Ginekologiczny, Odcinek Położniczy, Odcinek Patologii Ciąży, Trakt Porodowy wraz z salą cięć cesarskich), transport noworodków z zagrożeniem życia z innych szpitali do Oddziału Noworodkowego z Pododdziałem Intensywnej Terapii Noworodków w Krośnie lub do szpitali

specjalistycznych poza województwo, opiekę pediatryczną nad dzieckiem (Oddział Dziecięcy, Poradnie Specjalistyczne dla dzieci), tj. od pierwszych dni jego życia, poprzez wiek dziecięcy i młodzieńczy, aż do osiągnięcia przez niego pełnoletniości.

W ramach projektu dokonany zostanie zakup karetki neonatologicznej oraz mammograf co znacząco wpłynie na poprawę jakości i bezpieczeństwa pacjentów tego szpitala.

Tytuł projektu: Rozbudowa Kliniki Hematologii oraz Kliniki Nefrologii ze stacją Dializ Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 1 im. F. Chopina w Rzeszowie.

Wnioskodawca: Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 1 im. F. Chopina w Rzeszowie

Szacowana całkowita wartość projektu: 42,7 mln zł

Szacowana wartość dofinansowania UE: 36,3 mln zł

Planowany okres realizacji: II kw. 2017r. – IV kw. 2019r.

Strategicznym celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego ludności województwa podkarpackiego poprzez przebudowę i modernizację Kliniki Hematologii i Kliniki Nefrologii ze Stacją Dializ. W wyniku realizacji projektu podniesie się w istotny sposób jakość i ilość świadczonych usług medycznych, zwłaszcza w zakresie leczenia schorzeń onkologicznych w ww. Klinikach, a co za tym idzie zmniejszone zostaną dysproporcje w dostępie do świadczeń zdrowotnych, które występują w regionie Podkarpacia i w Polsce.

Celem projektu jest również zapewnienie kompleksowej i skoordynowanej opieki onkologicznej (z uwzględnieniem leczenia powikłań) dzięki czemu proces leczenia w całości będzie celowy i realizowany w optymalnej sekwencji poszczególnych procedur. Usprawniony zostanie proces diagnostyki i leczenia.

Ze względu na specyfikę leczenia ośrodki hematologiczne leczące nowotwory krwi wymagają specjalnych warunków budowlanych – chorzy w trakcie leczenia przechodzą przez długotrwałe okresy osłabienia odporności, w czasie których powinni przebywać w odpowiednich pomieszczeniach. Brak tych warunków naraża pacjentów na różnego rodzaju powikłania i jest związany z dużym zużyciem bardzo drogich antybiotyków.

Należy podkreślić, że szpital posiada wykwalifikowaną i doświadczoną kadrę lekarską i pielęgniarską zarówno w Klinice Hematologii jak i Nefrologii, ponadto ośrodek stanowi bazę dydaktyczną dla studentów Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Tytuł projektu: Modernizacja Bloku Operacyjnego wraz z Centralną Sterylizacją w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie.

Wnioskodawca: Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie

Szacowana całkowita wartość projektu: 39,6 mln zł

Szacowana wartość dofinansowania UE: 33,7 mln zł

Planowany okres realizacji: III kw. 2017r – II kw. 2021

Celem projektu jest zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych w regionie poprzez poprawę stanu technicznego bloków operacyjnych dających gwarancję bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentom.

Blok Operacyjny w tutejszym Szpitalu nie był poddany gruntownej modernizacji od momentu oddania Szpitala do użytku, tj. od 1989r. Jest to miejsce gdzie wykonywane są najtrudniejsze i najbardziej ryzykowne procedury medyczne dlatego też, ciągły rozwój tego miejsca wydaje się być niezbędny do prawidłowego rozwoju

placówek Ochrony Zdrowia. Konieczność realizacji inwestycji wynika między innymi ze złego stanu technicznego pomieszczeń, które nie spełniają w istotnych aspektach przepisów prawa i obowiązujących standardów. Obecna sytuacja lokalowa w obszarze bloku operacyjnego ze względu na metraż i przestarzałą technologię konstrukcyjną nie pozwala na wprowadzanie nowoczesnej obecnie stosowanej w krajach unii europejskich aparatury co skutkuje trudnościami w rozwoju i wprowadzaniu nowych technologii w zakresie leczenia operacyjnego.

Inwestycja dotyczyć będzie nie tylko sal operacyjnych z zapleczem medyczo – socjalnym, obejmie również przebudowę centralnej sterylizatorni. Projekt zawiera również zakup i montaż wyposażenia wszystkich objętych przebudowa pomieszczeń.

Tytuł projektu: Profilaktyka, diagnostyka i kompleksowe leczenie chorób układu oddechowego z szczególnym uwzględnieniem chorób nowotworowych.

Wnioskodawca: Podkarpackie Centrum Chorób Płuc w Rzeszów

Szacowana całkowita wartość projektu: 24 mln zł

Szacowana wartość dofinansowania UE: 20,4 mln zł

Planowany okres realizacji: III kw. 2017r. – II kw. 2020r.

Jednym z podstawowych celów projektu rozbudowy Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie jest poprawienie jakości, dostępności i bezpieczeństwa do świadczeń zdrowotnych dla leczonych pacjentów.

W tym celu istnieje konieczność dobudowy i przebudowy już istniejącej części budynku. Dla zmniejszenia kosztów utrzymania szpitala usprawnienia komunikacji pomiędzy poszczególnymi klinikami, komórkami diagnostycznymi i niezbędnym zapleczem obsługi nie medycznej założeniem inwestycji jest skumulowanie w jednej strukturze, a nie jak obecnie w budynku pałacu objętym nadzorem konserwatora zabytków będącym czasowo dopuszczonym do użytkowania w zakresie prowadzonej działalności.

Podkarpackie Centrum Chorób Płuc jest jedyną w województwie placówką ochrony zdrowia świadczącą kompleksowo usługi w zakresie diagnozowania i leczenia wszystkich chorób układu oddechowego. Posiada Oddział Chirurgii Klatki Piersiowej wraz z Blokiem Operacyjnym, na którym diagnozuje się i operuje nowotwory płuc, choroby ropne, wady rozwojowe, urazy, choroby śródpiersia. Klinika wykonuje specjalistyczne zabiegi torakochirurgiczne, małoinwazyjne(EBUS) w obrębie klatki piersiowej. Celem zapewnienia kompleksowości usług zwiększy się dostęp pacjentów do Poradni Chirurgii Klatki Piersiowej, Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc, Poradni Alergologicznej, Pracowni Bronchoskopii, Ośrodek Domowego Leczenia Tlenem.

Gruźlica płuc nadal pozostaje w centrum uwagi w związku ogromnym zagrożeniem epidemiologicznym, jakie ze sobą niesie. Dotyczy to zwłaszcza narastającego problemu gruźlicy wielolekoopornej. Podkarpackie Centrum Chorób Płuc staje się najważniejszym ośrodkiem wykrywającym szybko i najnowocześniejszymi metodami to schorzenie.

Ponadto w chwili obecnej Szpital w istniejącej infrastrukturze nie posiada wolnej powierzchni, którą można byłoby przeznaczyć na zaplecze dydaktyczne Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

II. Tryb konkursowy

Uchwałą nr 220/4446/16 z dnia 4 października 2016 roku w sprawie przyjęcia projektu zmiany Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął kryteria wyboru projektów dla trybu konkursowego i pozakonkursowego.

Następnie Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej wystąpił z wnioskiem do Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich i e-Zdrowia w Ministerstwie Zdrowia o wyrażenie zgody na procedowanie Planu działań nr 4/2016 dla trybu konkursowego na podstawie § 6 ust. 1 Regulaminu Komitetu Sterującego ds. koordynacji EFSI (tryb obiegowy). Po uzyskaniu zgody, w trybie obiegowym Komitet Sterujący przyjął Plan Działań RPO WP w obszarze zdrowia zawierający warunki konkursu na wsparcie infrastruktury zdrowotnej.

Następnie w dniu 29 listopada b.r. Zarząd Województwa Podkarpackiego, jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie realizacji projektów w procedurze konkursowej, ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020 Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna Działanie 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej Poddziałanie 6.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

Wnioski przyjmowane będą od dnia 30 grudnia 2016 r. do dnia 15 marca 2017.

Ogólna pula środków (wkład UE) przeznaczona na dofinansowanie projektów wynosi 102 mln zł.

Konkurs dotyczy projektów w obszarze leczenia szpitalnego, objętego mapami zdrowotnymi dla województwa podkarpackiego (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia konkursu), z zakresu kardiologii, onkologii i leczenia szpitalnego.

W ramach niniejszego konkursu możliwe jest dofinansowanie:

- a. Przebudowy, rozbudowy, nadbudowy i remontu istniejącej infrastruktury podmiotów ochrony zdrowia.
- b. Zakupu sprzętu medycznego oraz wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych.
- c. Rozwiązań w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt) – wyłącznie, jako elementu szerszego projektu.

Ponadto po opublikowaniu kolejnych map potrzeb zdrowotnych z zakresu POZ, AOS, stacjonarnej opieki paliatywnej i hospicyjnej oraz psychiatrii Zarząd Województwa Podkarpackiego ogłosi kolejny nabór wniosków w trybie konkursowych z wymienionych obszarach.

III. Wdrażanie działań współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 8 vi i 9iv.

Oś Priorytetowa VII RPO WP 2014-2020, Działaniem 7.6 *Programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie*, Wydział Aktywizacji Zawodowej EFS Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie ogłosił konkurs w zakresie wdrażania programów zdrowotnych dotyczących profilaktyki raka piersi i/lub raka szyjki macicy i/lub raka jelita grubego w dniu 29 listopada 2016 r. Jest to jedyny konkurs zaplanowany do ogłoszenia w roku 2016 w ramach PI 8 vi, zgodnie z Planem Działania przyjętym przez Komitet sterujący w dniu 17 czerwca 2016 r.

Na realizację projektów wyłonionych do realizacji w ramach konkursu dostępna jest kwota 15 000 000 zł pochodząca z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa. Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu (ze środków UE i środków budżetu państwa) wynosi 85 %. Minimalny udział wkładu własnego beneficjenta w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych projektu w ramach konkursu wynosi 15 %.

Działania realizowane w ramach projektów mają służyć zwiększeniu zgłaszalności do udziału w świadczeniach zdrowotnych realizowanych w ramach programów profilaktycznych wykonywanych wyłącznie przez podmioty, które posiadają kontrakt z NFZ w ramach *programu profilaktyki raka piersi* i *programu profilaktyki raka szyjki macicy*. Wnioskodawca może zaplanować w ramach projektu m.in. następujące działania:

1. Działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym polegające na zachęcaniu kobiet do badań profilaktycznych.
2. Zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji badania
3. Zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osobą objętą wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia.
4. IZ RPO może dopuścić finansowanie środków trwałych w ramach projektów, w tym mammobusa/cytobusa (zgodnie z SZOOP dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych to nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross-financing).

Nie ma możliwości sfinansowania kosztu badania mammograficznego i cytologicznego uczestniczek projektu.

W ramach *Programu profilaktyki raka jelita grubego* wnioskodawcy mogą realizować następujące działania:

1. Usługi zdrowotne, w tym:
 - a) badanie kolonoskopowe w maksymalnej kwocie do 420 zł brutto;
 - b) koszt znieczulenia.
2. Działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym polegające na zachęcaniu osób do badań profilaktycznych.
3. Zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej.
4. Zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia.

5. IZ RPO może dopuścić finansowanie środków trwałych w ramach projektów, w tym kolonoskopu (zgodnie z SZOOP dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych to nie więcej niż 10% wartości projektu (w tym cross-financing).

Projekty możliwe do realizacji w ramach PI 8vi nie są projektami inwestycyjnymi.

W ramach Osi Priorytetowej VIII Integracja społeczna, **Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych** przedstawiamy następujące typy projektów:

1. Szkolenia z zakresu opieki i rehabilitacji osób sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi, zależnymi (rodziny, opiekunowie prawni).
2. Tworzenie i/lub funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego w połączeniu z nauką ich obsługi i doradztwem w zakresie jego wykorzystania w celu tworzenia warunków do opieki domowej.

Konkurs został ogłoszony w listopadzie 2016 r.

Ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie projektów wynosi 10 000 000 zł

Kolejne typy projektów:

1. Programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami i zagrożonych niepełnosprawnością.
2. Wdrożenie działań zapewniających dostęp do usług zdrowotnych oraz podnoszenie umiejętności kobiet będących w ciąży, jak również młodych matek (w tym matek samotnych) i rodziców, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie radzenia sobie z opieką nad małym dzieckiem (np. rozszerzenie zakresu działania szkół rodzenia i skupienie się również na kwestiach związanych z opieką nad małym dzieckiem, kampanie informacyjne połączone z warsztatami, grupy wsparcia, grupy samopomocowe).

Obecnie trwa opracowywanie regionalnych programów zdrowotnych (RPZ), przez podmiot wyłoniony w drodze zamówienia publicznego, wymaganych do wdrożenia powyższych dwóch typów projektów. Konkurs planowany do ogłoszenia w III kwartale 2017r. z uwagi na czas konieczny na przeprowadzenie całej procedury: opracowanie RPZ, opinia Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT).

Typ projektu:

- Finansowanie usług ochrony zdrowia psychicznego (opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień), w tym opieki psychiatrycznej i psychologicznej.

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020” RPZ są realizowane m.in. w obrębie grup chorób i zaburzeń psychicznych.

Dlatego też jeżeli chodzi o typ projektu: Finansowanie usług ochrony zdrowia psychicznego (opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień), w tym opieki psychiatrycznej i psychologicznej konieczne jest realizowanie tego wsparcia w formule RPZ.

Typ projektu:

- Zapewnienie dostępu do opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi (w tym instytucjonalnej, jeśli jest to uwarunkowane stanem zdrowia), w tym np. świadczeń geriatrycznych, ambulatoryjnych i stacjonarnych placówek geriatrycznych, rozwój opieki długoterminowej

Konkurs planowany do ogłoszenia w 2018r. Z uwagi na ograniczoną kwotę w ramach typu zaplanowano tworzenie i funkcjonowanie DDOM-ów (Dzienny dom opieki medycznej) według standardów, które zostaną wypracowane w ramach POWER. Konkurs najwcześniej IV kwartał 2018 lub 2019 rok.

KIEROWNIK ODDZIAŁU

koordynacji projektów finansowych

z źródeł zewnętrznych

Mariola Zajdel Ostrowska

74

Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły.

Grudzień 2016 r.

I. Stan zaawansowania zadania wg stanu na **grudzień 2016 r.**

Podkomponent 3.B.3. Ochrona przeciwpowodziowa Tarnobrzegu – zadanie 1 (Wisła etap 1)

„Wisła - etap 1 - rozbudowa prawego wału rzeki Wisły w km 5+950 - 15+819 na odcinku od Tarnobrzega (Skalna Góra) do Koćmierzowa (granica woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego)”.

Szacunkowa wartość robót budowlanych 42 mln zł.

Marzec 2011 r.

- Zapewnienie finansowania ze środków budżetu państwa na opracowanie dokumentacji projektowej
- Sporządzenie specyfikacji istotnych warunków zamówienia na wyłonienie wykonawcy prac projektowych

Kwiecień 2011 r. - wszczęcie postępowania przetargowego na wyłonienie wykonawcy prac projektowych

Czerwiec 2011 r.

- Udzielenie Dyrektorowi PZMiUW w Rzeszowie upoważnienia do zaciągnięcia zobowiązań
- Wyłonienie wykonawcy prac projektowych

Lipiec 2011 – podpisanie umowy na opracowanie dokumentacji projektowej z firmą firma DERING z Gdyni

Październik - Grudzień 2011 r.

- Wykonanie prac przedprojektowych,
- Złożenie do RDOS wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji.

Grudzień 2012 r. - wykonanie prac projektowych (w tym . min Projektu budowlanego i wykonawczego, operatu wodnoprawnego).

Wrzesień 2013 r. – uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Październik 2013 r. – złożenie wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego.

Luty 2014 r. – uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego.

Sierpień 2014 r. złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na realizację inwestycji .

Styczeń 2015 r. – uzyskanie prawomocnego pozwolenia na realizację inwestycji.

Czerwiec 2015 r. – zabezpieczenie części środków finansowych na wypłatę odszkodowań za zajęte grunty pod inwestycję.

Sierpień 2015 r. – listopad 2015 r. – przeprowadzenie I etapu procedury dokonywania wypłat odszkodowań za zajęte grunty pod inwestycję (dla nieruchomości o uregulowanych stanach prawnych).

Wrzesień 2015 r. – Uzyskanie przez Województwo Podkarpackie pozytywnej opinii dotyczącej możliwości finansowania zadania ze środków banku Światowego.

Październik 2015 r. - Zlecenie przez Biuro Koordynacji Projektu (BKP) firmie konsultingowej Grontmij wykonania opracowania pn: Plan Zarządzania Środowiskiem.

Listopad 2015 r. – Wystąpienie z wnioskiem o zapewnienie finansowania do Ministra Finansów.

Grudzień 2015 r.

- Uzyskanie odpowiedzi na wniosek j/w w sprawie niemożności uzyskania stosownego zapewnienia finansowania z uwagi na brak ostatecznego montażu finansowego dla całego Projektu oraz nieuchwalenie ustawy budżetowej na 2016 rok (pismo znak: DUSKŻIZK-WPRZS.863.114.2015 z dnia 23.12.2015 r.),
- Skierowanie wniosku do Wojewody Podkarpackiego o ustalenie wysokości odszkodowań dla II etapu procedury wypłat za nieruchomości o nieuregulowanych stanach prawnych,
- Sporządzenie specyfikacji istotnych warunków zamówienia na wyłonienie wykonawcy robót budowlano-montażowych.

Styczeń 2016 r. - wystąpienie z prośbą o zapewnienie w latach 2016-2017 środków finansowych z NFOŚiGW lub rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 42 mln zł z uwagi na pilną konieczność rozpoczęcia robót budowlano – montażowych.

Marzec 2016 r.

- Przekazanie do BKP przez firmę konsultingową Grontmij Planu Zarządzania Środowiskiem celem uzyskania akceptacji Banku Światowego (tzw. No Objection – NO). W związku z faktem, że przedmiotowy PZŚ jest zlecony przez BKP Wrocław Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie nie ma wpływu na terminowość wykonania tego zamówienia. PZMIUW oczekuje na NO dla PZŚ, a po uzyskaniu tej akceptacji rozpocznie się proces upublicznienia zakończony debatą. Po wskazanych czynnościach koniecznym jest uzyskanie ponownie NO Banku Światowego.
- Przesłanie do BKP specyfikacji istotnych warunków zamówienia na wyłonienie wykonawcy robót budowlano-montażowych
- Odpowiedź Ministra Środowiska, na pismo w sprawie zabezpieczenia środków finansowych w wysokości 42 mln zł w latach 2016-2017 wskazujące na konieczność sporządzenia jednostkowych montażu finansowych w ramach *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły*, co będzie możliwe dopiero po podpisaniu umowy z Bankiem Rozwoju Rady Europy oraz ustaleniu i akceptacji zasad finansowania zadań przez Ministerstwo Finansów.
- Spotkanie w siedzibie MSWiA Skarbników Województw poświęcone kwestii zapewnienia finansowania. Na spotkaniu podniesiono konieczność jak najszybszego wypracowania wzoru porozumienia, które regulowałoby kwestie przekazywania środków finansowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej przez samorządy w ramach *Projektu*.

Kwiecień 2016 r.

- Trwały prace nad wprowadzeniem kolejnych zmian do treści Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia niezbędnych zmian wynikających z rządowego projektu Ustawy o zmianie Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, mającego na celu implementację przepisów Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (nr. 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 oraz 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014). Wprowadzenie przedmiotowych modyfikacji jest konieczne ponieważ biorąc pod uwagę zaawansowany stan prac legislacyjnych dotyczących przedmiotowego projektu ustawy oraz nieodległego terminu wejścia w życie w/w ustawy można przypuszczać (w związku z brakiem Planu Zarządzania Środowiskiem oraz decyzji o zapewnieniu finansowania), że wszczęcie postępowania nastąpi pod rządami nowych przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych.
- Zgodnie z prośbą Dyrektora Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły skierowaną pismem z dnia 25 kwietnia 2016 r. PZMIUW w Rzeszowie w dniu 28 kwietnia opracował i przesłał do BKP we Wrocławiu propozycję *Planu wydatków Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły* na lata 2017-2022 w zakresie komponentów, w których ujęte są projekty planowane do realizacji przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

Maj 2016 r.

- Skierowanie przez PZMIUW wniosku do Urzędu Marszałkowskiego o udzielenie przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Dyrektorowi Jednostki upoważnienia do zaciągania zobowiązań obciążających przyszłe lata budżetowe. Upoważnienie to niezbędne będzie dla przeprowadzenia postępowań przetargowych w celu wyłonienia Konsultanta Wsparcia Technicznego oraz wykonawcy robót budowlano – montażowych dla projektu *Wisła – etap 1*, dla których zawarcie kontraktów ma nastąpić jeszcze w IV kwartale b.r.
- Prowadzenie wypłaty odszkodowań za zajęte grunty pod inwestycję.

- PZMiUW w Rzeszowie w dniu 16.05.2016 r. zakończył (dla zadania Wisła I) prace nad specyfikacją istotnych warunków zamówienia (SIWZ) z uwzględnieniem uchwalonej przez Sejm RP w dniu 13.05.2016 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych (Pzp). Przedmiotowa specyfikacja została przesłana do BKP w dniu 16.05.2016 r. Równocześnie z przesłaniem SIWZ zastrzeżono możliwość ewentualnej modyfikacji zapisów w przypadku wniesienia poprawek na dalszym etapie procesu legislacyjnego.
- Plan Zarządzania Środowiskiem (PZŚ) został zaakceptowany i przesłany do BKP przez JRP w dniu 30.05.2016 r., natomiast w dniu 31.05.2016 r. przedmiotowy dokument został przesłany przez BKP do Banku Światowego celem uzyskania NO. Aktualnie JRP oczekuje na pierwsze NO dla PZŚ.

Czerwiec 2016 r.

- Na podstawie decyzji wydawanych przez Wojewodę Podkarpackiego PZMiUW prowadzi wypłatę odszkodowań w przypadkach, dla których uregulowano stan prawny nieruchomości, dla pozostałych przypadków są składane wnioski do depozytu sądowego. Od momentu uzyskania prawomocnej decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji dokonano wypłaty odszkodowań dla ok. 72% działek.
- W dniu 14.06.2016 r. JRP zaakceptowała opracowany przez firmę Sweco (przed zmianą firma Grontmij) Plan pozyskania nieruchomości i przesiedleń tzw. RAP dla przedmiotowego zadania.
- W dniu 09.06.2016 r. Senat RP wprowadził 120 poprawek do ustawy o zmianie ustawy Prawo Zamówień Publicznych. PZMiUW przeprowadził analizę uchwalonych przez Senat poprawek oraz zakresu ich zastosowania do SIWZ. W dniu 24.06.2016 r. JRP przesłała do BKP finalną wersję SIWZ celem uzyskania NO „no objection” BŚ
- W dniu 24.06.2016 r. JRP otrzymała informację, że PZŚ dla zadania Wisła etap 1 uzyskał klauzulę NO. Wobec tego z dniem 28.06.2016 r. rozpoczęto proces podania dokumentu do publicznej wiadomości. Okres upublicznienia dokumentu to 28.06.2016-12.07.2016r.

Lipiec 2016 r.

- Publikacja draftu PZŚ zakończyła się w dniu 12.07.2016 r., w tym dniu również zorganizowano debatę podsumowującą przedmiotową publikację. Debatę odbyła się w siedzibie Urzędu Miasta Tarnobrzeg, a zgłoszone wnioski i pytania zainteresowanych stron zostały zamieszczone w raporcie finalizującym proces upublicznienia.
- Po zakończonym procesie upublicznienia PZŚ został ponownie przekazany do BŚ celem uzyskania ostatecznej klauzuli NO.
- W dalszym ciągu trwa proces wypłaty odszkodowań oraz składania wniosków do sądu na podstawie decyzji Wojewody Podkarpackiego.
- Procedury Banku Światowego zakładają, że dla wszystkich przetargów planowanych do realizacji w ramach Projektu w trybie NCB (krajowy przetarg nieograniczony) stosowane będą jednolite standardowe dokumenty przetargowe. Wobec powyższego zaistniała konieczność dokonania uzgodnień treści dokumentów przetargowych z innymi Jednostkami Realizującymi Projekt.
- W dniu 19 lipca 2016 r. draft Planu pozyskania nieruchomości i przesiedleń (RAP) został przesłany do Banku Światowego celem uzyskania No Objection

Sierpień 2016 r.

- W dniu 03 sierpnia JRP otrzymała informację, że PZŚ uzyskał ponownie NO.
- Uzgodniona z innymi Jednostkami Realizującymi Projekt dokumentacja przetargowa została przesłana do BKP celem weryfikacji i uzyskania akceptacji co jej treści. W dniu 12.08.2016 r. przedmiotowa dokumentacja została przesłana przez BKP do BŚ celem uzyskania NO.

- W dniu 19 sierpnia JRP otrzymała informację, że dokumentacja przetargowa uzyskała NO.
- W dalszym ciągu trwa proces wypłaty odszkodowań oraz składania wniosków do sądu na podstawie decyzji Wojewody Podkarpackiego. Do dnia 31 sierpnia 2016 r. Urząd Wojewódzki wydał decyzje dla wszystkich działek (64 decyzje, 84 działki).

Wrzesień 2016 r.

- 02.09.2016 r. wszczęcie postępowania przetargowego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych.
- W dalszym ciągu trwa proces wypłaty odszkodowań oraz składania wniosków do sądu na podstawie decyzji Wojewody Podkarpackiego.
- W związku z dużym zainteresowaniem przetargiem na wyłonienie wykonawcy robót trwają prace związane z udzielaniem odpowiedzi na pytania oferentów
- W dniu 26.09.2016 r. draft dokumentu RAP (Plan przesiedleń) został wstępnie zaakceptowany przez BŚ, w związku z tym w dniu 30.09.2016 r. rozpoczęto publikację dokumentu.

Październik 2016 r.

- Okres upublicznienia draftu dokumentu RAP to 30.09-21.10.2016 r. W dniu 24.10.2016 r. w Urzędzie Miasta Tarnobrzeg odbyła się debata podsumowująca publikację przedmiotowego dokumentu.
- Publikacja odpowiedzi na zapytania oferentów w związku z przetargiem na wyłonienie Wykonawcy robót budowlanych – montażowych nastąpiła kolejno w dniach: 04.10.2016 r., 11.10.2016 r., oraz 21.10.2016 r.

Listopad 2016 r.

- 02.11.2016 r. - publikacja ostatniej tury odpowiedzi na zapytania oferentów w związku z przetargiem na wyłonienie Wykonawcy robót budowlanych – montażowych oraz przesunięcie terminu otwarcia ofert na dzień 16.11.2016 r.
- Trwa przygotowanie raportu z konsultacji społecznych, podsumowujących publikację draftu dokumentu RAP. Raport w dwóch wersjach językowych wraz z ostateczną wersją dokumentu RAP zostanie przesłany do BŚ celem uzyskania NO (No objection).
- W dniu 16.11.2016 r. nastąpiło otwarcie ofert w toczącym się postępowaniu przetargowym na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych.
- 21.11.2016 r. dokument RAP uzyskał klauzulę NO oraz został opublikowany na stronie internetowej PZMIUW w Rzeszowie .
- Trwa faza końcowa wypłat odszkodowań dla byłych właścicieli nieruchomości, które zostały przejęte na rzecz Skarbu Państwa w związku z planowaną realizacją przedmiotowej inwestycji.

II. Stan zaawansowania zadania wg stanu na **grudzień 2016 r.**

Podkomponent 3.B.2. Ochrona przeciwpowodziowa Tarnobrzegu

„Wisła Etap 2 - Rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na dł. 13,959 km, prawego wału rzeki San na dł. 2,193 km oraz lewego wału rzeki Łęg na dł. 0,112 km, na terenie gm. Gorzyce i gm. Radomyśl nad Sanem, woj. podkarpackie” Szacunkowa wartość zadania 89,2 mln zł.

Marzec 2012 r. – zapewnienie finansowania ze środków budżetu państwa w ramach *Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły* na opracowanie dokumentacji projektowej;

Maj 2012 r. – udzielenie Dyrektorowi PZMIUW w Rzeszowie upoważnienia do zaciągnięcia zobowiązań.

Sierpień 2012 r. sporządzenie specyfikacji istotnych warunków zamówienia na wyłonienie wykonawcy prac projektowych.

Wrzesień 2012 r. - wszczęcie postępowania przetargowego na wyłonienie wykonawcy prac projektowych

Październik 2012 r. wyłonienie wykonawcy prac projektowych.

Listopad 2012 – podpisanie umowy na opracowanie dokumentacji projektowej z firmą KV Projekty Inżynieryjne i Architektoniczne z Warszawy.

Grudzień 2012 r. – wykonanie prac przedprojektowych.

Kwiecień 2013 r.– złożenie do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (RDOŚ) wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji.

Maj 2013 r. – nałożenie przez RDOŚ obowiązku sporządzenia Raportu o oddziaływaniu na środowisko i niezwłoczne przystąpienie do prac nad w/w dokumentem.

Sierpień - październik 2014 r. – wykonanie prac projektowych (w tym . min Projektu budowlanego i wykonawczego, operatu wodnoprawnego).

Lipiec 2014 r. – złożenie do RDOŚ opracowanego Raportu o oddziaływaniu na środowisko (po trwającej 1 rok inwentaryzacji przyrodniczej) .

Luty 2015 r. – kwiecień 2016 r. – składanie wyjaśnień do RDOŚ w związku z uwagami do Raportu o oddziaływaniu na środowisko (m.in. uwagi organizacji ekologicznych).

Wrzesień 2015 r. – zawarcie umowy pożyczki pomiędzy Rzeczpospolitą Polską z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju na realizację *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły*. W grupie zadań przewidzianych do sfinansowania w ramach *Projektu* zostało ujęte zadanie *Wisła Etap 2*.

Kwiecień 2016 r.

- Opracowano i przesłano do BKP we Wrocławiu propozycję *Planu wydatków Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły* na lata 2016-2017 dla przedmiotowego zadania.
- PZMIUW w Rzeszowie w dniu 28.04.2016 r. opracował i przesłał do BKP we Wrocławiu propozycję *Planu wydatków w Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły* na lata 2017-2022 w zakresie komponentów, w których ujęte są projekty planowane do realizacji przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

W związku z dużym zainteresowaniem pozarządowych organizacji przyrodniczych, oraz z uwagi na spodziewane odwołania od treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach PZMIUW podjął n/w czynności:

- zorganizowano spotkanie z przedstawicielami RDOŚ w Rzeszowie w celu uzgodnienia ostatecznych wymagań przyrodników oraz sposobu rozwiązania mogących pojawić się w tym obszarze konfliktów.
- podjęto rozmowy z przedstawicielem Klubu Gaja (organizacji która przystąpiła na prawach strony do prowadzonego postępowania o wydanie decyzji środowiskowej), podczas których uzgodniono wspólne stanowisko w zakresie wszystkich uwag wniesionych przez w/w Stowarzyszenie.
- zorganizowano spotkanie z przedstawicielem Towarzystwa Ochrony Przyrody, podczas którego zostały uzgodnione wszystkie uwagi wniesione przez w/w Towarzystwo, jak również wypracowane zostało wspólne stanowisko dotyczące zakresu dodatkowych uwag, które miały stać się przedmiotem odwołania od decyzji środowiskowej.

Powyższe uzgodnienia z organizacjami przyrodniczymi wymagają wniesienia dodatkowych rozwiązań projektowych do opracowanej dokumentacji technicznej, które zostaną przekazane do Jednostki Projektowej. Natomiast uzgodnione rozwiązania w obszarze treści decyzji środowiskowej zostaną zgłoszone do RDOŚ.

Maj 2016 r.

- Dokonanie przez PZMiUW zgłoszenia do RDOŚ wypracowanego, z organizacjami przyrodniczymi, wspólnego stanowiska w zakresie treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z informacjami uzyskanymi z RDOŚ termin rozpoczęcia procedury podania do publicznej wiadomości informacji o wydaniu decyzji oraz udziale społeczeństwa planowany jest do 31.05.2016r.

Czerwiec 2016 r.

- RDOŚ obwieszczeniem z dnia 6 czerwca 2016 r., poinformował o uruchomieniu udziału społeczeństwa w dniach 14 czerwca – 4 lipca 2016 r., w ramach trwającego postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- Jednocześnie w dniu 06.06.2016 r., RDOŚ przekazał zgromadzoną w toku postępowania dokumentację do Państwowego Inspektora Sanitarnego w celu wydania opinii dotyczącej warunków realizacji ww. przedsięwzięcia.
- JRP przygotowała zakres zmian rozwiązań technicznych, na podstawie których należy zaktualizować projekt budowlany, a które wynikają z przeprowadzonych w miesiącu maju 2016 negocjacji z organizacjami przyrodniczymi.
- JRP w dniu 15.06.2016r. wystąpiła do hiszpańskiej firmy KV (autora projektu) z informacją o potrzebie dokonania w/w zmian.

Lipiec 2016 r.

- W okresie 12.07.2016-02.08.2016 r. trwała publikacja obwieszczenia RDOŚ o zgromadzeniu materiału niezbędnego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- Przygotowanie przetargu w związku z aktualizacją projektu budowlanego i wykonawczego.

Sierpień 2016 r.

- W okresie 12.07.2016-02.08.2016 r. trwała publikacja obwieszczenia RDOŚ.
- Przeprowadzenie postępowania przetargowego na wyłonienie Jednostki Projektowej dla aktualizacji dokumentacji technicznej, wyłonienie Jednostki Projektowej.

Wrzesień 2016 r.

- RDOŚ wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia.
- Przygotowanie wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu wodnoprawnym (niezbędnym załącznikiem do złożenia przedmiotowego wniosku jest prawomocna decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach).

Październik 2016 r.

- Zakończenie prac związanych z aktualizacją dokumentacji projektowej
- W dniu 12.10.2016 r. decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna.

Listopad 2016 r.

- W dniu 04.11.2016 r. złożono wniosek o wydanie decyzji o pozwoleniu wodnoprawnym.
- Trwa weryfikacja przekazanej zaktualizowanej dokumentacji projektowej

III Stan zaawansowania zadania wg stanu na grudzień 2016 r.

Podkomponent 3.D.1. „Program dla Sanu. Czynna i bierna ochrona przeciwpowodziowa w zlewniach Sanu, Wisłoki i Dunajca”. Szacunkowa wartość robót budowlanych wynosi 26,37 mln zł.

Podczas ostatniej Misji Banku Światowego, która odbyła się w marcu 2016r. oraz w związku z udzieloną przez Ministra Środowiska możliwością hierarchizacji zadań, PZMIUW zgłosił do realizacji w ramach niniejszego podkomponentu nowe zadanie pn.: „San III - rozbudowa lewego wału rzeki San w km 0+000-4+445, gm. Gorzyce woj. podkarpackie”. Aktualnie trwa opracowywanie dokumentacji technicznej oraz uzyskiwanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Planowany termin uzyskania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji to wrzesień 2017r.

Kwiecień 2016 r.

- PZMIUW w Rzeszowie w dniu 28.04.2016 r. opracował i przesłał do BKP we Wrocławiu propozycję *Planu wydatków w Projekcie ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły* na lata 2017-2022 w zakresie komponentów, w których ujęte są projekty planowane do realizacji przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

Maj 2016 r.

- W ramach podkomponentu 3.D.1. zgłoszono do realizacji zadanie projektowe pn.: *"Uszczelnienie, podwyższenie modernizacja korpusu wału lewego rzeki San w km rzeki 9+500 - 27+000 na terenie gminy Stalowa Wola i gminy Zaleszany"*.

Czerwiec 2016 r.

- W dniu 14.06.2016 r., odbyło się posiedzenie Rady Technicznej.
- Złożono uzupełnienia do Raportu do RDOŚ.

Lipiec 2016 r.

- RDOŚ dokonał analizy złożonych przez PZMIUW uzupełnień do Raportu.

Sierpień 2016 r.

- RDOŚ wystąpił do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o wydanie opinii dla ww. zadania.
- Dyrektor RDOŚ obwieszczeniem publikowanym w dniach 9- 30 sierpnia zawiadania o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Wrzesień 2016 r.

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tarnobrzegu wydał opinię sanitarną w związku z przeprowadzoną oceną oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
- Zgodnie z Umową w dniu 30.09.2016 r. Jednostka Projektowa przekazała opracowaną dokumentację techniczną.

Październik 2016 r.

- Weryfikacja opracowanej dokumentacji technicznej.
- Pismem z dnia 28.10.2016 r. RDOŚ poinformował o zgromadzeniu materiału dowodowego niezbędnego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. **Przedmiotowe obwieszczenie zostało wywieszane w pobliżu miejsca realizacji przedsięwzięcia oraz umieszczone na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej w okresie od 3 do 18 listopada 2016 r.**

Listopad 2016 r.

- **Wystąpiono o uzgodnienie dokumentacji projektowej z właściwymi zarządcami dróg tj. Zarządem Dróg Powiatowych w Tarnobrzegu i Stalowej Woli.**

IV. Stan zaawansowania zadania wg stanu na grudzień 2016 r.

Podkomponent 5.2. *Nadzór projektowo-konstrukcyjny. Zarządzanie Projektem, pomoc techniczna oraz wsparcie jednostek wdrażania projektu w zakresie wdrażania Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły.* Szacunkowa wartość usług konsultingowych zgodnie z podpisanym Porozumieniem pomiędzy trzema województwami (świętokrzyskim, małopolskim i podkarpackim) przypisana dla PZMIUW to 34,653 mln zł.

Przetarg na wyłonienie Konsultanta Wsparcia Technicznego, który jest prowadzony w trybie międzynarodowego przetargu nieograniczonego zgodnie z procedurą jakość i cena (procedura QCBS), jest w trakcie procedowania. Koordynatorem odpowiedzialnym za realizację poszczególnych faz postępowania przetargowego, pod kierownictwem którego działa PZMIUW, jest Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach. Zgodnie z informacją przesłaną od Lidera postępowania pierwsza faza tzw. prekwalfikacja jest praktycznie na ukończeniu, następnie rozpocznie się druga faza postępowania przetargowego, która kończyć się będzie podpisaniem 3 osobnych kontraktów na usługi konsultingowe.

Kwiecień 2016 r.

- PZMIUW w Rzeszowie w dniu 28.04.2016 r. opracował i przesłał do BKP we Wrocławiu propozycję *Planu wydatków w Projekcie ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły* na lata 2017-2022 w zakresie komponentów, w których ujęte są projekty planowane do realizacji przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

Maj 2016 r.

- Skierowanie przez PZMIUW wniosku do Urzędu Marszałkowskiego o udzielenie przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Dyrektorowi Jednostki upoważnienia do zaciągania zobowiązań obciążających przyszłe lata budżetowe. Upoważnienie to niezbędne będzie dla przeprowadzenia postępowań przetargowych w celu wyłonienia Konsultanta Wsparcia Technicznego.

Czerwiec 2016 r

- Trwa zakończenie I etapu postępowania przetargowego na wyłonienie Konsultanta Wsparcia Technicznego.

Lipiec 2016 r

- Rozpoczęto II etap postępowania przetargowego, który zakończy się wybraniem Konsultanta Wsparcia Technicznego.
- W miesiącu lipcu MSWiA przekazało do weryfikacji pierwszą wersję projektu porozumienia pomiędzy Wojewodą i Marszałkiem w zakresie finansowania zadań realizowanych w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły. Projekt przedmiotowego porozumienia MSWiA przekazało do zaopiniowania przez każde województwo na obszarze którego realizowany będzie Projekt.

Sierpień 2016 r

- MSWiA po dokonaniu analizy zgłoszonych uwag, ponownie rozesało projekt porozumienia do powtórnej weryfikacji przez poszczególne województwa.
- W dniu 19 sierpnia JRP otrzymała informację że zaktualizowany Plan Zamówień (Procurement Plan) uzyskał klauzulę NO.

Wrzesień 2016 r

- Trwały uzgodnienia w zakresie projektu porozumienia pomiędzy Wojewodą i Marszałkiem w zakresie finansowania zadań realizowanych w ramach Projektu
- W dniu 28.09.2016 r. w Krakowie odbyło się spotkanie przedstawicieli BŚ (Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju) oraz BREE (Banku Rozwoju Rady Europy) tzw. Misja BŚ , która weryfikuje postęp we wdrażaniu Projektu.

Październik 2016 r

- Przetarg na wyłonienie Konsultanta Wsparcia Technicznego – w trakcie

Listopad 2016 r.

- Podpisanie porozumienia pomiędzy Wojewodą i Marszałkiem w zakresie finansowania zadań realizowanych w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły.
- Przetarg na wyłonienie Konsultanta Wsparcia Technicznego – w trakcie.

INFORMACJA
z działalności Zarządu Województwa Podkarpackiego V kadencji
w okresie od 17 listopada 2016 r. do 14 grudnia 2016 r.

W okresie objętym niniejszą informacją Zarząd Województwa Podkarpackiego obradował na posiedzeniach:

- nr 237 w dniu 17 listopada 2016 r.,
- nr 238 w dniu 18 listopada 2016 r.,
- nr 239 w dniu 22 listopada 2016 r.,
- nr 240 w dniu 24 listopada 2016 r.,
- nr 241 w dniu 29 listopada 2016 r.,
- nr 242 w dniu 1 grudnia 2016 r.,
- nr 243 w dniu 2 grudnia 2016 r.,
- nr 244 w dniu 5 grudnia 2016 r.,
- nr 247 w dniu 12 grudnia 2016 r.,
- nr 248 w dniu 13 grudnia 2016 r.

Przedmiotem 237. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 17 listopada 2016 r. były następujące tematy:

1. Podjęcie uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- przyjęcia sprawozdania z wyników konsultacji społecznych projektu aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz Inteligentnych Specjalizacji (RIS3),
- zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- zatwierdzenia listy rankingowej wniosków o przyznanie stypendium dla uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w ramach projektu Wsparcie stypendialne uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych – rok szkolny 2016/2017,
- wyrażenia zgody na nadanie nazwy „Skwer Wyszehradzki” skwerowi na części placu im. Pułkownika Berka Joselewicza na terenie działki będącej własnością Województwa Podkarpackiego.

2. Przyjęcie projektów uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął 3 projekty uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego, które przekazano pod obrady Sejmiku.

Przedmiotem 238. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 18 listopada 2016 r. były następujące tematy:

1. Przyjęcie projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął projekt uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego, który przekazano pod obrady Sejmiku.

2. Pozostałe tematy.

- 1) Wniosek w sprawie zmiany przeznaczenia środków z rezerwy subwencji ogólnej na łączną kwotę 4.394.632,00 zł, przyznaną w oparciu o pismo Ministra Finansów z dnia 20.05.2016 r. oraz pisma Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 15.07.2016 r.

Przedmiotem 239. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 22 listopada 2016 r. były następujące tematy:

1. Podjęcie uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- przyjęcia autopoprawek do projektu Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- przyjęcia autopoprawek do projektu Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2016 – 2030,
- odwołania powierzenia obowiązków dyrektora Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie,
- powierzenia pełnienia obowiązków dyrektora Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie,
- przyjęcia Strategii Inwestycyjnej dla Instrumentów Finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia wzoru gwarancji bankowej należytego wykonania i ostatecznego rozliczenia umowy o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach osi priorytetowych VII – IX Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- sposobu wynagradzania ekspertów biorących udział w wyborze do dofinansowania projektu pn. „Wdrażanie Instrumentów Finansowych w Działaniu 1.4, Poddziałaniu 1.4.2 Instrumenty finansowe” realizowanego w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,

- zmiany Uchwały Nr 155/3222/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 8 marca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia wzoru Umowy zlecenia z ekspertem biorącym udział w wyborze projektów do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały polega na uszczegółowieniu liczby ocenionych wniosków w zakresie kryteriów merytorycznych dopuszczających oraz merytorycznych jakościowych.

- rozpatrzenia protestu (2 uchwały),
- zmiany uchwały Nr 76/1709/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 14 lipca 2015 r.

Przedmiotowa zmiana dotyczy uchwały w sprawie przyjęcia Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

- wyrażenia zgody na udostępnienie umowy koncesji z dnia 29 kwietnia 2016 r. oraz umowy o dofinansowanie projektu Nr POPW.03.02.00-18-001/12-00 z dnia 14 grudnia 2012 r.,
- udzielenia pełnomocnictwa,
- przyjęcia Regulaminu konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach Osi III Czysta energia, działania 3.1 Rozwój OZE – konkurs ogólny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach Osi III Czysta energia, działania 3.1 Rozwój OZE – konkurs ogólny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- przyjęcia Regulaminu konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach Osi III Czysta energia, działania 3.1 Rozwój OZE – projekty parasolowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach Osi III Czysta energia, działania 3.1 Rozwój OZE – projekty parasolowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- przyjęcia Regulaminu konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach Osi III Czysta energia, działania 3.1 Rozwój OZE –

- konkurs dedykowany dla MOF Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach Osi III Czysta energia, działania 3.1 Rozwój OZE – konkurs dedykowany dla MOF Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
 - przyjęcia Regulaminu naboru i oceny wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie pozakonkursowym w ramach osi priorytetowej V Infrastruktura komunikacyjna, działania 5.1 Infrastruktura drogowa – projekty z zakresu dróg wojewódzkich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
 - ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w trybie pozakonkursowym w ramach osi priorytetowej V Infrastruktura komunikacyjna, działania 5.1 Infrastruktura drogowa – projekty z zakresu dróg wojewódzkich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
 - zmiany Uchwały Nr 227/4598/16 z dnia 25 października 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Listy rankingowej ocenionych projektów w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Wsparcie MŚP, poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, typ projektu Rozwój MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (nabór 2015).

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polega na zmianie miejsca na liście rankingowej dla projektów:

- nr RPPK.01.04.01-18-0474/16 pn. „Innowacyjna usługa wirtualnego kreatora kremów połączonego z produkcją kremów pod indywidualne zamówienie – jako wdrożenie wyników prac B+R” z miejsca nr 1010 na miejsce nr 597;
- nr RPPK.01.04.01-18-0849/16 pn. „Poprawa konkurencyjności firmy "KOB" poprzez wprowadzenie nowego produktu” z miejsca nr 1126 na miejsce nr 304

w wyniku ponownej oceny formalnej, przeprowadzonej na skutek uwzględnienia protestów.

- zmiany Uchwały Nr 228/4627/16 z dnia 25 października 2016 r. w sprawie wyboru projektów do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Wsparcie MŚP, poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, typ projektu Rozwój MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (nabór 2015).

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały dotyczą:

a) odstąpienia od dofinansowania i podpisania umów o dofinansowanie projektów:

- nr RPPK.01.04.01-18-1091/16 pn. „Wdrożenie innowacyjnej technologii wytwarzania wysokosprawnych wkładów kominkowych z żeliwa szarego z grafitem wermikularnym o osnowie ferrytycznej” (wnioskodawca – Odlewnia "KAW-MET" Marek Kawiński);
- nr RPPK.01.04.01-18-0174/16 pn. „Wzrost konkurencyjności INSTAL – INOX, poprzez wdrożenie innowacyjnych podgrzewaczy pojemnościowych, uniwersalnych wody użytkowej” (wnioskodawca – Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo -Handlowe Instal - Inox Anna Rachfał);
- nr RPPK.01.04.01-18-0036/16 pn. „Automatyzacja i optymalizacja procesu wytwarzania produktów dla rolnictwa” (wnioskodawca – Zakłady Metalowe w Przysiekach Sp. z o.o.);
- nr RPPK.01.04.01-18-0108/16 pn. „Wdrożenie technologii produkcji drutu z miedzi beztlenowej” (wnioskodawca – Metall-Expres Sp. z o.o.);
- nr RPPK.01.04.01-18-0125/16 pn. „Papier barierowy nowej generacji wykorzystujący nowatorskie substancje na bazie składników naturalnych i polimerów bio, zapobiegający migracji krytycznych substancji do żywności” (wnioskodawca – "YANKO" Sp. z o.o.);
- nr RPPK.01.04.01-18-0575/16 pn. „Wdrożenie innowacyjnej usługi serwisu urządzeń grzewczych przez Viking Serwis” (wnioskodawca – VIKING SERWIS Waldemar Wojtusik).

b) wyboru do dofinansowania projektu nr RPPK.01.04.01-18-0084/16 pn. „Wdrożenie znacząco ulepszonych produktów cechujących się innowacyjnością w ujęciu rynku regionalnego, szansą na wzrost konkurencyjności firmy Omega Rusztowania S. C.” z listy rezerwowej projektów stanowiącej Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 228/4627/16 z dnia 25 października 2016 r. w sprawie wyboru projektów do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Wsparcie MŚP, poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, typ projektu Rozwój MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (nabór 2015) (z późn. zm.), zgodnie z kolejnością wniosków na tej liście, liczbą uzyskanych punktów w ramach oceny oraz z uwzględnieniem wysokości dostępnych środków.

- przyjęcia Regulaminu naboru wniosku dofinansowanie projektu w trybie pozakonkursowym, ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach I osi priorytetowej, Działanie 1.4 Wsparcie MŚP, Poddziałanie 1.4.2 Instrumenty finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 – Numer RPPK. RPPK.01.04.02-IZ-00-18-001/16,

- ogłoszenia naboru wniosku o dofinansowanie projektu w trybie pozakonkursowym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach I osi priorytetowej, Działanie 1.4 Wsparcie MŚP, Poddziałanie 1.4.2 Instrumenty finansowe, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 – Numer RPPK.01.04.02-IZ-00-18-001/16,
- przeprowadzenia kontroli w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie,
- opinii do wniosku o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- udzielenia pełnomocnictwa dyrektorowi Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie (3 uchwały),
- udzielenia dotacji na realizację zadań w ramach sportu kwalifikowanego w 2016 roku,
- powołania komisji egzaminacyjnej dla nauczyciela ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela mianowanego (2 uchwały),
- zmian w „Programie Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Podkarpackiego na rok 2016”,
- zatwierdzenia list rankingowych wniosków o przyznanie stypendium dla uczniów w ramach projektu Wsparcie stypendialne uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne – rok szkolny 2016/2017,
- reprezentowania Województwa Podkarpackiego na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników spółki „Przewozy Regionalne” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- zmiany zakresu rzeczowo – finansowego zadań realizowanych przez Podkarpackie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Rzeszowie w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- powołania Zespołu do spraw kategoryzacji obwodów łowieckich polnych,
- wyznaczenia przedstawiciela Zarządu Województwa Podkarpackiego do zespołów przeprowadzających kategoryzację leśnych obwodów łowieckich,
- przeprowadzenia prezentacji produktu lokalnego, regionalnego i tradycyjnego (2 uchwały),
- upoważnienia dyrektora Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- upoważnienia zastępcy dyrektora Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- przyjęcia procedur w ramach PROW na lata 2014 – 2020,
- upoważnienia do zaciągnięcia zobowiązań,
- zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- podpisania umów pomiędzy Województwem Podkarpackim i Gminą Leżajsk, Gminą Grodzisko Dolne, Gminą Miastem Leżajsk, Gminą Kuryłówka, Gminą Miastem Nowa Sarzyna, dotyczących udzielenia Województwu pomocy finansowej z przeznaczeniem na dofinansowanie w 2016 r. kosztów Zakupu maszyn i urządzeń dla Zakładu Aktywności Zawodowej w Nowej Sarzynie,

- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Jarosławiu,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Jaśle,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej Nr 1 w Krośnie,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej Nr 2 w Krośnie,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Maliniu,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Nowej Sarzynie,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Rymanowie Zdroju,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Rzeszowie, którego organizatorem jest Fundacja In Corpore,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Rzeszowie, którego organizatorem jest Podkarpacki Związek Organizatorów Zakładów Aktywności Zawodowej,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Starych Oleszycach,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Dalszej,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Rafałowskiej,
- zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej na rok 2017 Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Żyrakowskiej.

2. Przyjęcie projektów uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął 2 projekty uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego, które przekazano pod obrady Sejmiku.

3. Wydanie postanowień Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- odmowy wstrzymania wykonania decyzji Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie nr RPPK.IZ.UMWPK_-O0715/15/01 z dnia 20 września 2016 r. utrzymującej w mocy decyzję Zarządu Województwa Podkarpackiego nr RPPK.IZ.UMWPK_-O0715/15/00 z dnia 17 maja 2016 r.,
- uzgodnienia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Pilzno,

- uzgodnienia projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „GOŁĘCZYNA III” – teren udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Gołęczyna-Paulina”,
- uzgodnienia projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego miasta Krosna „Polanka III” ul. ks. Popiełuszki,
- uzgodnienia projektu zmiany części Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego pn. „Konarskiego – I” terenu położonego w dzielnicy Zatorze i Posada w Sanoku.

4. Wydanie decyzji Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- utrzymania w mocy decyzji Zarządu Województwa Podkarpackiego nr RPPK.IZ.UMWPK_-O0828/16/01 z dnia 12 lipca 2016 r.

5. Pozostałe tematy.

- 1) Zbiorcza informacja o zleceniach płatności przekazanych do Banku Gospodarstwa Krajowego oraz płatnościach dokonanych przez BGK w miesiącu październiku 2016 r.
- 2) Informacja dotycząca proponowanych zmian w rozkładzie jazdy pociągów regionalnych edycji 2016/2017 na terenie Województwa Podkarpackiego.
- 3) Informacja w zakresie rozliczeń pomiędzy Liderem Projektu „PseAP – Podkarpacki System e-Administracji Publicznej” – Województwem Podkarpackim a Partnerami Projektu, powstałych w wyniku dokonania pomniejszenia kwoty dofinansowania kwoty nienależne wraz z odsetkami będące skutkiem uznania części podatku VAT za wydatek niekwalifikowany.
- 4) Informacja o stanie zaawansowania realizacji zadań ujętych w Regionalnym Programie Operacyjnym 2014-2020 oraz w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia 2014-2020, a także o projektach wspieranych w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg Polska – Słowacja oraz Polska – Białoruś – Ukraina.

Przedmiotem 240. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 28 listopada 2016 r. był następujący temat:

1. Przyjęcie projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął projekt uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego, który przekazano pod obrady Sejmiku.

Przedmiotem 241. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 29 listopada 2016 r. były następujące tematy:

1. Podjęcie uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- opinii do wniosku o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- zmiany umów określających zasady przekazywania przewoźnikom dopłat do przewozów osób uprawnionych ustawowo do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego autobusowego,
- zaakceptowania cennika biletów jednorazowych i okresowych zawartych w Taryfie Podkarpackiej do stosowania w 2017 r. w ramach umowy o świadczenie kolejowych przewozów pasażerskich zawartej na lata 2017-2020,
- realizacji zadania dot. Projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja” w zakresie utrzymania oznakowania,
- zmiany uchwały Nr 139/2946/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia zakresu rzeczowo-finansowego zadań budżetowych realizowanych przez Departament Edukacji, Nauki i Sportu oraz nadzorowanych jednostek budżetowych w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na rok 2016.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy przeniesień między rozdziałami i paragrafami w ramach posiadanego przez jednostki oświatowe planu wydatków w celu zabezpieczenia niezbędnych wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostek realizujących swoje zadania statutowe.

- ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w dziedzinie kultury fizycznej w 2017 roku,
- udzielenia upoważnienia dla p.o. dyrektora Zespołu Szkół Specjalnych w Rymanowie Zdroju,
- udzielenia pełnomocnictwa dla dyrektora Medyczno-Społecznego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sanoku,
- wyrażenia zgody na ustalenie opłaty za kształcenie w formie pozaszkolnej w Medyczno-Społecznym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Łańcucie w roku szkolnym 2016/2017,
- wyrażenia zgody na ustalenie opłaty za kształcenia w formach pozaszkolnych w Medyczno-Społecznym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Przemyśle w roku szkolnym 2016/2017,
- zatwierdzenia realizacji projektu oraz zatwierdzenia czynności pełniącego obowiązki Dyrektora Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie w związku z wnioskiem o dofinansowanie projektu „Zawodowcy na start”,
- zatwierdzenia zmian planów finansowych dochodów gromadzonych na wyodrębnionym rachunku oraz wydatków nimi finansowanych,
- zmiany uchwały w sprawie udzielenia stypendiów dla słuchaczy uczących się w szkołach prowadzonych przez Województwo Podkarpackie,

- zatwierdzenia Wykazu kandydatów na ekspertów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- przyjęcia Harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na 2017 rok,
- przyjęcia projektu zmiany Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zmiany Wytucznych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach RPO WP 2014-2020 (EFRR),
- przyjęcia wzoru Umowy o Finansowanie Projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach I Osi Priorytetowej - Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, Działanie 1.4 - Wsparcie MŚP, Poddziałanie 1.4.2 - Instrumenty finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia wzoru Umowy o Finansowanie Projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach VII Osi Priorytetowej - Regionalny Rynek Pracy, Działanie 7.3 - Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia kwartalnego zestawienia nieprawidłowości niepodlegających raportowaniu do Komisji Europejskiej,
- zmiany decyzji o realizacji projektu własnego nr RPPK.04.05.00-18-0001/15 pn. „Utworzenie ekspozycji edukacyjno-przyrodniczej w Zespole Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie” w ramach osi priorytetowych I – VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- decyzji o realizacji projektu własnego nr RPPK.04.01.00-18-0001/16 pn. „Ropa – Etap 1 - budowa lewego obwałowania rzeki Ropy na terenie miejscowości Trzcinica, gm. Jasło oraz Przysieki, Siedliska Sławęcińskie, Pusta Wola, gm. Skołyszyn, woj. podkarpackie” w ramach osi priorytetowych I – VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- decyzji o realizacji projektu własnego w ramach osi priorytetowych I – VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- przyjęcia Regulaminu konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach osi priorytetowej V. Infrastruktura komunikacyjna działania 5.1 Infrastruktura drogowa – projekty z zakresu dróg lokalnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,

- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach osi priorytetowej V. Infrastruktura komunikacyjna działania 5.1 Infrastruktura drogowa – projekty z zakresu dróg lokalnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- przyjęcia Regulaminu konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach osi priorytetowej VI Spójność przestrzenna i społeczna, poddziałania 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, poddziałania 6.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w ramach Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna, działania 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, poddziałania 6.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- przyjęcia Regulaminu konkursu zamkniętego dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach I osi priorytetowej, Działanie 1.2 Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia, Typ projektu: Prace B+R Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 – Numer RPPK.01.02.00-IZ-00-18-004/16,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach I osi priorytetowej, Działanie 1.2 Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia, Typ projektu: Prace B+R Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 – Numer RPPK.01.02.00-IZ-00-18-004/16,
- przyjęcia Regulaminu konkursu zamkniętego dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach I osi priorytetowej, Działanie 1.4 Wsparcie MŚP, Poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, Typ projektu: Rozwój MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 – Numer RPPK.01.04.01-IZ-00-18-002/16,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie konkursowym w ramach I osi priorytetowej, Działanie 1.4 Wsparcie MŚP, Poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, Typ projektu: Rozwój MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 – Numer RPPK.01.04.01-IZ-00-18-002/16,
- zmiany Uchwały Nr 228/4627/16 z dnia 25 października 2016 r. w sprawie wyboru projektów do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Wsparcie MŚP, poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, typ projektu Rozwój

MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (nabór 2015).

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały dotyczą:

a) *odstąpienia od dofinansowania i podpisania umów o dofinansowanie projektów:*

- *nr RPPK.01.04.01-18-1091/16 pn. „Wdrożenie innowacyjnej technologii wytwarzania wysokosprawnych wkładów kominkowych z żeliwa szarego z grafitem wermikularnym o osnowie ferrytycznej” (wnioskodawca – Odlewnia "KAW-MET" Marek Kawiński);*
- *nr RPPK.01.04.01-18-0174/16 pn. „Wzrost konkurencyjności INSTAL – INOX, poprzez wdrożenie innowacyjnych podgrzewaczy pojemnościowych, uniwersalnych wody użytkowej” (wnioskodawca – Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo -Handlowe Instal - Inox Anna Rachfał);*
- *nr RPPK.01.04.01-18-0036/16 pn. „Automatyzacja i optymalizacja procesu wytwarzania produktów dla rolnictwa” (wnioskodawca – Zakłady Metalowe w Przysiekach Sp. z o.o.);*
- *nr RPPK.01.04.01-18-0108/16 pn. „Wdrożenie technologii produkcji drutu z miedzi beztlenowej” (wnioskodawca – Metall-Expres Sp. z o.o.);*
- *nr RPPK.01.04.01-18-0125/16 pn. „Papier barierowy nowej generacji wykorzystujący nowatorskie substancje na bazie składników naturalnych i polimerów bio, zapobiegający migracji krytycznych substancji do żywności” (wnioskodawca – "YANKO" Sp. z o.o.);*
- *nr RPPK.01.04.01-18-0575/16 pn. „Wdrożenie innowacyjnej usługi serwisu urządzeń grzewczych przez Viking Serwis” (wnioskodawca – VIKING SERWIS Waldemar Wojtusik).*

b) *wyboru do dofinansowania projektu nr RPPK.01.04.01-18-0084/16 pn. „Wdrożenie znacząco ulepszonych produktów cechujących się innowacyjnością w ujęciu rynku regionalnego, szansą na wzrost konkurencyjności firmy Omega Rusztowania S. C.” z listy rezerwowej projektów stanowiącej Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 228/4627/16 z dnia 25 października 2016 r. w sprawie wyboru projektów do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Wsparcie MŚP, poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie, typ projektu Rozwój MŚP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (nabór 2015) (z późn. zm.), zgodnie z kolejnością wniosków na tej liście, ilością uzyskanych punktów w ramach oceny oraz z uwzględnieniem wysokości dostępnych środków.*

- *wyboru projektu nr: RPPK.01.04.02-18-0001/16 pn. „Wdrażanie Instrumentów Finansowych w Działaniu 1.4 Wsparcie MŚP, Poddziałaniu 1.4.2 Instrumenty finansowe” do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*

w ramach osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Wsparcie MŚP, poddziałanie 1.4.2 Instrumenty finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,

- zmiany zakresu rzeczowo-finansowego zadań realizowanych przez Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- ogłoszenia otwartego konkursu ofert pn. „Wydarzenia kulturalne” na realizację zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie kultury w 2017 roku,
- ogłoszenia otwartego konkursu ofert pn. „Wydawnictwa” na realizację zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie kultury w 2017 roku,
- ogłoszenia otwartego konkursu ofert pn. „Młode inicjatywy” na realizację zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie kultury w 2017 roku,
- udzielenia pełnomocnictwa (4 uchwały),
- reprezentowania Województwa Podkarpackiego na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników Spółki „Uzdrowisko Horyniec” Sp. z o.o.,
- zbycia nieruchomości położonych w Jasionce gmina Trzebownisko, będących własnością Województwa Podkarpackiego,
- powołania komisji do wykonania czynności związanych z przeprowadzaniem przetargów lub rokowań dotyczących zbycia nieruchomości stanowiących własność Województwa Podkarpackiego,
- zmiany Uchwały Nr 144/3028/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 9 lutego 2016 r. w sprawie przyznania dotacji celowej dla Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy zmiany wyposażenia w ramach zadania pn. „Utworzenie Kliniki Pediatrii, Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie”.

- przyznania rocznej nagrody za 2015 r. Dyrektorowi Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie,
- zmiany Uchwały Nr 220/4465/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 października 2016 r. w sprawie częściowego pokrycia ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy zwiększenia o kwotę 545.700,09 zł środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie za 2015 rok, w wyniku czego wynik ten zostanie pokryty w 100%.

- zmiany Uchwały Nr 224/4573/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 października 2016 r. w sprawie ustalenia warunków przekazania środków finansowych na częściowe pokrycie ujemnego wyniku

finansowego za 2015 rok dla Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały podyktowana jest decyzją o zwiększeniu środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie za 2015 rok do poziomu 100%.

- zmiany Uchwały Nr 220/4466/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 października 2016 r. w sprawie częściowego pokrycia ujemnego wyniku finansowego Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy zwiększenia o kwotę 668.341,35 zł środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie za 2015 rok, w wyniku czego wynik ten zostanie pokryty w 100%.

- zmiany Uchwały Nr 224/4574/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 października 2016 r. w sprawie ustalenia warunków przekazania środków finansowych na częściowe pokrycie ujemnego wyniku finansowego za 2015 rok dla Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały podyktowana jest decyzją o zwiększeniu środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie za 2015 rok do poziomu 100%.

- zmiany Uchwały Nr 220/4467/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 października 2016 r. w sprawie częściowego pokrycia ujemnego wyniku finansowego Wojewódzkiego Szpitala im. Św. Ojca Pio w Przemyślu za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy zwiększenia o kwotę 2.640.955,33 zł środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie za 2015 rok, w wyniku czego wynik ten zostanie pokryty w 100%.

- zmiany Uchwały Nr 224/4572/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 października 2016 r. w sprawie ustalenia warunków przekazania środków finansowych na częściowe pokrycie ujemnego wyniku finansowego za 2015 rok dla Wojewódzkiego Szpitala im. Św. Ojca Pio w Przemyślu.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały podyktowana jest decyzją zwiększeniu środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Wojewódzkiego Szpitala im. Św. Ojca Pio w Przemyśle za 2015 rok do poziomu 100%.

- zmiany Uchwały Nr 227/4621/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 października 2016 r. w sprawie częściowego pokrycia ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy zwiększenia o kwotę 3.080.056,74 zł środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie za 2015 rok, w wyniku czego wynik ten zostanie pokryty w 70%.

- zmiany Uchwały Nr 227/4622/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 października 2016 r. w sprawie ustalenia warunków przekazania oraz rozliczenia środków finansowych na częściowe pokrycie ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały podyktowana jest decyzją o zwiększeniu środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie za 2015 rok do poziomu 70%.

- zmiany Uchwały Nr 227/4623/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 października 2016 r. w sprawie częściowego pokrycia ujemnego wyniku finansowego Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały dotyczy zwiększenia o kwotę 1.064.946,49 zł środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu za 2015 rok, w wyniku czego wynik ten zostanie pokryty w 70%.

- zmiany Uchwały Nr 227/4624/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 października 2016 r. w sprawie ustalenia warunków przekazania oraz rozliczenia środków finansowych na częściowe pokrycie ujemnego wyniku finansowego Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu za 2015 rok.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały podyktowana jest decyzją o zwiększeniu środków na pokrycie ujemnego wyniku finansowego Wojewódzkiego Szpitala im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu za 2015 rok do poziomu 70%.

- współorganizacji konferencji pt. „Wolontariat – Przestrzeń Czynienia Dobra”,
- planu finansowego zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Województwu Podkarpackiemu ustawami na 2016 r.,
- zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r. (2 uchwały),
- upoważnienia do zaciągnięcia zobowiązań.

2. Przyjęcie projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął projekt uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego, który przekazano pod obrady Sejmiku.

3. Wydanie decyzji Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- uchylenia decyzji Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 kwietnia 2005 roku, znak: GT.I-7014/16/2/05 ustanawiającej trwałe zarząd na rzecz Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie na nieruchomościach stanowiących własność Województwa Podkarpackiego, położonych w miejscowości Warzyce, gmina Jasło, zlokalizowanych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 988 Babica –Twierdza – Warzyce.

4. Wydanie postanowień Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- uzgodnienia projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tarnobrzega,
- uzgodnienia projektu XVII zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Głogów Małopolski,
- uzgodnienia projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego miasta Krosna „Polanka III” ul. ks. Popiełuszki,
- uzgodnienia projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w miejscowości Lipie,
- uzgodnienia projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Nr 263/3/2014 w rejonie ul. Krajobrazowej w Rzeszowie,
- uzgodnienia projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Nr 281/4/2016 pomiędzy ulicami Kwiatkowskiego i Zieloną w Rzeszowie,
- uzgodnienia projektu III zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego obszaru położonego pomiędzy osiedlem Śródmieście a Elektrownią w Stalowej Woli,
- uzgodnienia projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Nr 4/2012 terenu pod budownictwo usługowe w miejscowości Przedbórz.

5. Pozostałe tematy.

- 1) Informacja przedstawiająca kwartalne zestawienie nieprawidłowości niepodlegających raportowaniu do Komisji Europejskiej w ramach RPO WP 2014-2020 za III kwartał 2016 r.
- 2) Wniosek w sprawie wyrażenia zgody na rozszerzenia zakresu robót na zadaniu pn. „Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 990 Twierdza - Krosno w km 6+904 - 7+050 w m. Wojaszówka.

Przedmiotem 242. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 1 grudnia 2016 r. był następujący temat:

1. Podjęcie uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- opinii do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (2 uchwały).

Przedmiotem 243. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 2 grudnia 2016 r. był następujący temat:

1. Informacja dotycząca wniosku CWK Operator Sp. z o.o. o wyrażenie zgody na pozyskanie sponsora generalnego obiektu Centrum Wystawienniczo-Kongresowego Województwa Podkarpackiego i zmianę nazwy.

Przedmiotem 244. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 5 grudnia 2016 r. był następujący temat:

1. Podjęcie uchwały Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- wyrażenia zgody na pozyskanie przez CWK Operator Sp. z o.o. sponsora generalnego Centrum Wystawienniczo-Kongresowego Województwa Podkarpackiego.

Przedmiotem 245. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 6 grudnia 2016 r. były następujące tematy:

1. Podjęcie uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- zmiany zakresu rzeczowo-finansowego zadań realizowanych przez Kancelarię Sejmiku w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- przyjęcia Roczного planu działań informacyjnych i promocyjnych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na 2017 rok,

- przyjęcia zaktualizowanej Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia wzoru Decyzji w sprawie dofinansowania Projektu w ramach Działania 9.4 – Poprawa jakości kształcenia zawodowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia wzoru Umowy o dofinansowanie Projektu z udziałem środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wyłonionego do dofinansowania w trybie konkursowym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- rozpatrzenia protestu (8 uchwał),
- zmiany Harmonogramu zamknięcia pomocy dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013,
- zmiany uchwały nr 84/1922/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 sierpnia 2015 r., zmienionej uchwałą nr 104/2311/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 20 października 2015 r., uchwałą nr 161/3330/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 marca 2016 r., uchwałą nr 218/4388/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 27 września 2016 r. oraz uchwałą nr 219/4425/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 30 września 2016 r.

Przedmiotowa zmiana dotyczy uchwały w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Zalecenia dotyczące zamknięcia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2007-2013”. Polega ona na korekcie terminów dot. przygotowania i zatwierdzenia sprawozdania końcowego, stosownie do wytycznych Ministerstwa Rozwoju.

- zmiany Regulaminu Organizacyjnego Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie,
- zmiany Uchwały Nr 156/3232/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 10 marca 2016 r.

Przedmiotowa zmiana dotyczy uchwały w sprawie zabezpieczenia środków finansowych na pokrycie wydatków wynikających z realizacji zadania Przebudowa, adaptacja, modernizacja pomieszczeń i zmiana sposobu użytkowania budynku ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie, obejmującej działkę ewidencyjną nr 1068 w obrębie 207 Śródmieście na cele pomieszczeń biurowych, konferencyjnych, archiwalnych i magazynowych dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie wraz z wykorzystaniem działki nr 1098/2 na miejsca parkingowe w roku 2016 i polega na wydłużeniu okresu refundacji środków do grudnia 2016 r. (pierwotny termin grudzień 2016 r.).

- udzielenia upoważnienia (2 uchwały),
- zatwierdzenia Listy ocenionych projektów oraz wyboru projektu do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej V Infrastruktura komunikacyjna działanie 5.3 Infrastruktura kolejowa – projekty z zakresu taboru kolejowego, RPO WP na lata 2014-2020,
- przyjęcia Regulaminu naboru i oceny wniosku o dofinansowanie projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w trybie pozakonkursowym w ramach osi priorytetowej IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego działania 4.6 Kultura – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- ogłoszenia naboru wniosku o dofinansowanie w trybie pozakonkursowym w ramach osi priorytetowej IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego działania 4.6 Kultura – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- przystąpienia do programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – priorytet 3 „Rozwijanie zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych”,
- zmiany uchwały w sprawie zatwierdzenia listy rankingowej wniosków o przyznanie stypendium dla uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w ramach projektu Wsparcie stypendialne uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych – rok szkolny 2016/2017.

Przedmiotowa zmiana dotyczy uchwały Nr 237/4767/16 z dnia 17 listopada 2016 r. i polega na skreśleniu z listy stypendystów ucznia, który zrezygnował z przyznanego stypendium oraz przyznania stypendium kolejnej osobie.

- reprezentowania Województwa Podkarpackiego na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników spółki „Przewozy Regionalne” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- rozliczenia dotacji przyznanej Uchwałą Nr 172/3548/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 5 maja 2016 r. w sprawie podziału środków budżetu Województwa stanowiących dochód z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej w roku 2016 (z późn. zm.),
- przeznaczenia do sprzedaży w drodze przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości zabudowanej położonej w Krośnie, obr. Krościenko Niżne,
- przeprowadzenia konsultacji projektów uchwał w sprawach zmiany uchwał w sprawach parków krajobrazowych,
- zmiany Uchwały Nr 129/2799/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie wyboru określenia sposobu wyłaniania przedsięwzięć promocyjno-wizerunkowych Województwa Podkarpackiego.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na:

a) umożliwieniu promocji Województwa Podkarpackiego poprzez kluby sportowe z województwa podkarpackiego, które spełniać będą łącznie następujące warunki:

- startujące w jednej z dwóch najwyższych klas rozgrywkowych danej dyscypliny (np. ekstraklasa, superliga, I liga) oraz*
- posiadające pisemną gwarancję ogólnopolskich transmisji telewizyjnych tych rozgrywek.*

b) zmianie Regulaminu Programu Województwa Podkarpackiego „Podkarpackie – przestrzeń otwarta”, tj.:

- zmianie zakresu usług promocyjnych proponowanych przez podmiot – rozszerzenie oraz zwiększenie pakietu oferowanych usług,*
- zmianie terminu realizacji przedsięwzięcia oraz jego rozliczenia,*
- zmianie składu Komisji konkursowej,*
- zmianie kryteriów oceny oraz punktacji - uszczegółowienie oraz rozszerzenie kryteriów oceny,*
- zmianie punktacji - skreślenie progu punktowego dot. wyboru przedsięwzięcia,*
- zmianie załączników do regulaminu (Formularz zgłoszeniowy, Umowa, Sprawozdanie z realizacji umowy).*

- ogłoszenia otwartego konkursu w ramach Programu „Podkarpackie – przestrzeń otwarta” w 2017 roku,
- odwołania pełnomocnictwa,
- udzielenia pełnomocnictwa (9 uchwał),
- przyjęcia wzoru umowy o przyznanie pomocy na operacje typu „Gospodarka wodno - ściekowa” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- ustalenia terminu i miejsca składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Gospodarka wodno - ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020,
- wyrażenia zgody dla Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie na zakup aparatury i sprzętu medycznego,
- przyznania dotacji celowej dla Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie (2 uchwały),
- opinii do wniosku o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (7 uchwał),
- upoważnienia do zaciągnięcia zobowiązań,
- zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r. (2 uchwały),
- zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2016 – 2030.

2. Przyjęcie projektu uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął projekt uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego, który przekazano pod obrady Sejmiku.

3. Pozostałe tematy.

- 1) Informacja o zwrotach środków otrzymanych z Banku Gospodarstwa Krajowego w miesiącu listopadzie 2016 r. w ramach RPO WP 2007-2013.
- 2) Informacja o realizacji scaleń gruntów na terenie województwa podkarpackiego.
- 3) Informacja dotycząca dofinansowania udzielonego gminom i powiatom ze środków ochrony gruntów rolnych w 2016 r.
- 4) Informacja o złożonych do Departamentu BF wnioskach o zmiany:
 - w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
 - w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2016 – 2030.
- 5) Wniosek w sprawie zabezpieczenia środków w celu przeprowadzenia postępowania przetargowego na opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania :Budowa drogi wojewódzkiej nr 878 od ul. Lubelskiej w Rzeszowie do drogi wojewódzkiej nr 869 (etap I i II)”.
- 6) Wniosek w sprawie zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych budżetu Województwa Podkarpackiego na zimowe utrzymanie dróg wojewódzkich.

Przedmiotem 246. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 7 grudnia 2016 r. były następujące tematy:

1. Podjęcie uchwały Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r.

2. Pozostałe tematy.

- 1) Omówienie aneksu nr 8 do Umowy Partnerskiej z dnia 27 września 2012 r. w zakresie realizacji projektu „Budowa Centrum Wystawienniczo-Kongresowego Województwa Podkarpackiego” w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013”.

Przedmiotem 247. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 12 grudnia 2016 r. były następujące tematy:

1. Omówienie aneksu nr 8 do Umowy Partnerskiej z dnia 27 września 2012 r. w zakresie realizacji projektu „Budowa Centrum Wystawienniczo-Kongresowego

Województwa Podkarpackiego” w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013”.

2. Omówienie stanowiska Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie opinii i wniosków Komisji Sejmikowych i Radnych dotyczących projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 rok.

Przedmiotem 248. posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 13 grudnia 2016 r. były następujące tematy:

1. Podjęcie uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- skargi kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 15 listopada 2016 r., sygn. akt. I SA/Rz 812/16,
- skargi kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 15 listopada 2016 r., sygn. akt. I SA/Rz 811/16,
- skargi kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 24 listopada 2016 r., sygn. akt. I SA/Rz 822/16,
- rozpatrzenia protestu (2 uchwały),
- przyjęcia projektu zmiany Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia wzoru Decyzji w sprawie dofinansowania Projektu w ramach osi priorytetowych VII-IX Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zatwierdzenia wzoru Porozumienia o dofinansowanie Projektu w ramach osi priorytetowych VII-IX Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- określenia kryteriów ustalania kwot środków Funduszu Pracy na 2017 rok będących w rezerwie samorządu województwa dla samorządów powiatowych województwa podkarpackiego na finansowanie projektów pozakonkursowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój oraz projektów pozakonkursowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020,
- zmiany zakresu rzeczowo-finansowego zadań budżetowych na 2016 r. realizowanych przez Departament Rozwoju Regionalnego,
- powołania komisji do przeprowadzenia negocjacji w sprawie zmniejszenia wynagrodzenia przysługującego Koncesjonariuszowi umowy koncesji z dnia 29 kwietnia 2016 r. na usługi polegające na organizacji imprez i zarządzaniu Centrum Wystawienniczo-Kongresowym Województwa Podkarpackiego,
- zawarcia aneksu nr 8 do Umowy Partnerskiej z dnia 27 września 2012 r.,
- powołania Komisji Konkursowej do spraw oceny wniosków o przyznanie dotacji, składanych w II edycji Konkursu dotacji na działania wspierające gminy

w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie województwa podkarpackiego,

- rozwiązania umowy o dofinansowanie projektu oraz zmiany Uchwały Nr 157/3272/16 z dnia 15 marca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Listy rankingowej wniosków o dofinansowanie realizacji projektów oraz wyboru do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.2 Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia, Typ projektu Bony na innowacje, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- zmiany zakresu rzeczowo-finansowego zadań realizowanych przez Departament Organizacyjno-Prawny w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- udzielenia pełnomocnictwa,
- wyrażenia zgody na finansowanie w całości ze środków budżetu Województwa Podkarpackiego wydatków związanych z realizacją zadania pn. „Budowa drogi wojewódzkiej na odcinku od skrzyżowania ul. Podkarpackiej z ul. 9 Dywizji Piechoty w Rzeszowie (DK 19”),
- zmiany zakresu rzeczowo - finansowego zadań realizowanych przez Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- przyznania świadczeń pomocy zdrowotnej dla nauczycieli,
- zmiany zakresu rzeczowo-finansowego zadań budżetowych realizowanych przez Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 rok,
- zmiany zakresu rzeczowo-finansowego zadań realizowanych przez Departament Społeczeństwa Informacyjnego w ramach budżetu Województwa Podkarpackiego na 2016 r.,
- udzielenia pełnomocnictwa (2 uchwały),
- przeprowadzenia prezentacji produktu lokalnego, regionalnego i tradycyjnego,
- przyznania rocznej nagrody za 2015 r. Dyrektorowi Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej im. prof. Antoniego Kępińskiego w Jarosławiu,
- przyznania dotacji celowej dla Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie,
- zmiany Uchwały Nr 141/3009/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie zlecenia realizacji zadań z zakresu medycyny pracy w roku 2016.

Przedmiotowa zmiana ww. uchwały polega na zwiększeniu środków przeznaczonych na realizację zadań określonych w art. 6 ust. 1 ustawy o służbie medycyny pracy do kwoty 1.317.000 zł, tj. o kwotę 122.000 zł.

- zmiany Uchwały Nr 126/2761/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Jaśle.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Jaśle.

- zmiany Uchwały Nr 115/2473/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Rzeszowie, którego organizatorem jest Podkarpacki Związek Organizatorów Zakładów Aktywności Zawodowej, zmienioną Uchwałą Nr 211/4252/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Rzeszowie.

- zmiany Uchwały Nr 115/2474/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Rzeszowie, którego organizatorem jest Fundacja In Corpore, zmienioną Uchwałą Nr 211/4251/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Rzeszowie.

- zmiany Uchwały Nr 115/2475/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej Nr 1 w Krośnie, zmienioną Uchwałą Nr 211/4245/16 z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej Nr 1 w Krośnie.

- zmiany Uchwały Nr 115/2476/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej Nr 2 w Krośnie, zmienioną Uchwałą Nr 211/4246/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej Nr 2 w Krośnie.

- zmiany Uchwały Nr 115/2477/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Jarosławiu, zmienioną Uchwałą Nr 211/4244/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Jarosławiu.

- zmiany Uchwały Nr 115/2478/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Rafałowskiej, zmienioną Uchwałą Nr 169/3508/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 kwietnia 2016 r. oraz Uchwałą Nr 211/4241/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Rafałowskiej.

- zmiany Uchwały Nr 115/2479/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Żyrakowskiej, zmienioną Uchwałą Nr 211/4243/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Żyrakowskiej.

- zmiany Uchwały Nr 115/2480/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Dalszej, zmienioną Uchwałą Nr 179/3649/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 23 maja 2016 r. oraz Uchwałą Nr 211/4242/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Dalszej.

- zmiany Uchwały Nr 115/2482/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Nowej Sarzynie, zmienioną Uchwałą Nr 211/4248/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Nowej Sarzynie.

- zmiany Uchwały Nr 115/2483/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Rymanowie Zdroju, zmienioną Uchwałą Nr 211/4250/16 z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Rymanowie Zdroju.

- zmiany Uchwały Nr 115/2484/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia preliminarza kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej na rok 2016 Zakładu Aktywności Zawodowej w Starych Oleszycach, zmienioną Uchwałą Nr 211/4249/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 6 września 2016 r.

Przedmiotowe zmiany ww. uchwały polegają na dokonaniu przesunięć środków pomiędzy pozycjami preliminarza Zakładu Aktywności Zawodowej w Starych Oleszycach.

- zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r. (2 uchwały),
- przyjęcia stanowiska w sprawie opinii i wniosków Komisji Sejmikowych i Radnych dotyczących projektu budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 rok,
- przyjęcia autopoprawek do Projektu Uchwały Budżetowej Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

2. Przyjęcie projektów uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Zarząd Województwa przyjął 4 projekty uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego, które przekazano pod obrady Sejmiku.

3. Wydanie postanowień Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie:

- uzgodnienia projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Nr 1/2006 Miasta Dębica, obszar w obrębie osiedla Wolica I w Dębicy,
- zaliczenia wpłaty 10 000 zł dokonanej w dniu 29 listopada 2016 r. przez Beneficjenta – Dariusz Śliwiński Prywatny Gabinet Lekarski na poczet należności głównej z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz odsetek od ww. należności,
- zaliczenia wpłaty 5 290,53 zł dokonanej w dniu 1 grudnia 2016 r. przez Beneficjenta – Dariusz Śliwiński Prywatny Gabinet Lekarski na poczet należności głównej z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz odsetek od ww. należności.

4. Pozostałe tematy.

- 1) Informacja dotycząca odstąpienia od przeprowadzenia naboru wniosków ujętego w Harmonogramie naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na 2016 rok.
- 2) Informacja o zleceniach płatności ze środków EFRR przekazanych do Banku Gospodarstwa Krajowego oraz o płatnościach dokonanych na rzecz beneficjentów w miesiącu listopadzie 2016 r. w ramach RPO WP 2014-2020.
- 3) Informacja o stanie realizacji projektów przewidzianych do finansowania ze środków Banku Światowego w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły.
- 4) Wniosek w sprawie wyrażenia zgody na realizację zadania uzupełniającego dla zadania pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 881 Sokołów Małopolski – Łańcut – Kańczuga – Żurawica polegająca na budowie chodnika w km 8+103,25 – 8+733,50 str. Prawa w m Pogwizdów i Medynia Głogowska oraz budowie zatoki postojowej w km 8+251,50 str. prawa”.

Treść podjętych uchwał znajduje się na stronie internetowej Województwa Podkarpackiego:
<http://www.bip.podkarpackie.pl/index.php/uchwaly-zarzadu>

Ponadto Członkowie Zarządu – w ramach upoważnień udzielonych im przez Marszałka Województwa – sprawowali bieżący nadzór nad działalnością poszczególnych Departamentów Urzędu Marszałkowskiego oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.
Informację niniejszą opracowano w Kancelarii Zarządu na podstawie protokołów posiedzeń Zarządu Województwa Podkarpackiego.

**Informacja Zarządu Województwa Podkarpackiego
o realizacji uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego
podjętych na XXIX sesji w dniu 28 listopada 2016 r.**

Wszystkie uchwały zostały w ustawowym terminie przekazane do legalizacji organom nadzoru. Uchwały wymagające publikacji zostały przekazane do Redakcji Dziennika Urzędowego Województwa Podkarpackiego.

1. Uchwały realizowane w Departamencie Budżetu i Finansów:

- Nr XXIX/510/16 w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2016 r – o kwotach dochodów i wydatków wynikających ze zmian zawiadomiono wg właściwości dyrektorów departamentów Urzędu oraz dyrektorów jednostek organizacyjnych,
- Nr XXIX/511/16 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2016–2030 o zmianach WPF wynikających z uchwały zawiadomiono wg właściwości dyrektorów departamentów Urzędu oraz dyrektorów jednostek organizacyjnych.

2. Uchwała realizowana w Departamencie Geodezji, Gospodarki Mieniem i Rolnictwa:

- Nr XXIX/520/16 w sprawie zmiany Uchwały Nr XXI/353/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2012 r., zmienioną uchwałą Nr XXXIV/626/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 maja 2013 r., w sprawie określenia terminów zakończenia zbiorów roślin uprawnych na terenie województwa podkarpackiego – uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego, w dniu 06.12.2016r., poz. 3815,
- Nr XXIX/530/16 w sprawie wyrażenia zgody na przeznaczenie do sprzedaży w drodze przetargu nieruchomości zabudowanej położonej w Krośnie, obr. Krościenko Niżne – poddano do publicznej wiadomości wykaz o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży.

3. Uchwała realizowana w Departamencie Promocji i Współpracy Gospodarczej:

- Nr XXIX/528/16 w sprawie zmiany uchwały w sprawie wyrażenia woli realizacji projektu w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 – projekt jest w trakcie realizacji.

4. Uchwały realizowane w Departamencie Ochrony Środowiska:

- Nr XXIX/516/16 w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Hyżne – została przekazana przy piśmie z dnia 29 listopada 2016 r., znak: OS-II.7320.1.14.2016 DR Wójtowi Gminy Hyżne oraz prezesowi krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, w celu wykorzystania.
- Nr XXIX/517/16 w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Nowa Sarzyna oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Wola Zarczycka – została przekazana przy piśmie z dnia 29 listopada 2016 r., znak: OS-II.7320.1.9.2016.DR i znak: OS-II.7320.1.10.2016 DR Burmistrzowi Miasta i Gminy Nowa Sarzyna oraz Prezesowi Krajowego Związku Gospodarki Wodnej, w celu wykorzystania,
- Nr XXIX/518/16 w sprawie zmiany obszaru aglomeracji Wierzawice oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Brzoza Królewska – została przekazana przy piśmie z dnia 29 listopada 2016 r., znak: OS-II

5. Uchwały realizowane przez Departament Edukacji, Nauki i Sportu:

- Nr XXIX/529/16 w sprawie wyrażenia woli przystąpienia do realizacji projektu przez Województwo Podkarpackie/Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 – został złożony wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Zabytkowa siedziba Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Tarnobrzegu atrakcja kulturalną miasta Tarnobrzeg oraz Województwa Podkarpackiego” w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO w ramach konkursu nr RPPK.04.04.00-IŻ.00-18-00-001/16.

6. Uchwały realizowane przez Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej:

- Nr XXIX/521/16 w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Szpitala im. Św. Ojca Pio w Przemyślu – uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego,
- Nr XXIX/522/16 w sprawie zmian w Statucie Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie - uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego,
- Nr XXIX/523/16 w sprawie zmian w Statucie Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego im. prof. Eugeniusza Brzezickiego w Żurawicy - uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego,
- Nr XXIX/524/16 w sprawie uchylenia uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr XXVII/474/16 z dnia 26 września 2016 r. w sprawie połączenia Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie z Podkarpackim Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie – uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego
- Nr XXIX/525/16 w sprawie połączenia Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie z Podkarpackim Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie - uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego,
- Nr XXIX/526/16 w sprawie połączenia Wojewódzkiego Szpitala im. Św. Ojca Pio w Przemyślu ze Szpitalem Wojewódzkim OLK w Przemyślu – uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego,
- Nr XXIX/533/16 w sprawie upoważnienia do zabezpieczenia środków finansowych dla Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej im. prof. Antoniego Kępińskiego w Jarosławiu na wkład własny projektu „Modernizacja Budynku Nr 5 - I etap - Termomodernizacja” w ramach działania NFOŚiGW „Poprawa jakości powietrza część 2 – Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie - uchwałę przekazano dyrektorowi podmiotu leczniczego.

7. Uchwała realizowana przez Departament Dróg i Publicznego Transportu Drogowego:

- Nr XXIX/532/16 w sprawie powierzenia zadania realizacji Projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja” w zakresie utrzymania i rozwoju Portalu dla w/w Projektu – uchwała zrealizowana poprzez podpisanie umowy

określającej obowiązki stron. Wymagania kwota została przekazana wskazanej umowie stron.

8. Uchwały realizowane przez Kancelarię Sejmiku Województwa Podkarpackiego:

- Nr XXIX/512/16 w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Podkarpackiego dotyczącego planowanej reformy oświatowej - uchwałę przekazano w dniu 1 grudnia 2016 r do Andrzeja Dudy Prezydenta RP, Marka Kuchcińskiego Marszałka Sejmu RP, Stanisława Karczewskiego Marszałka Senatu RP, Beaty Szydło Prezesa Rady Ministrów, Anny Zalewskiej Minister Edukacji Narodowej.

9. Uchwały realizowane przez Kancelarię Zarządu:

- Nr XXIX/513/16 w sprawie nadania Panu Profesorowi dr hab. n. med. Stanisławowi Wosiowi Odznaki Honorowej „Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego” ,
- Nr XXIX/514/16 w sprawie nadania Panu Rafałowi Wilkowi Odznaki Honorowej „Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego.

Do wyżej wymienionych uchwał zostaną wykonane okolicznościowe grawerony oraz legitymacje, które będą wręczone wraz z Odznaką;

- Panu Profesorowi dr hab. n. med. Stanisławowi Wosiowi – podczas uroczystej Oplątkowej sesji Sejmiku Województwa Podkarpackiego,
- Panu Rafałowi Wilkowi – podczas Balu Sportowca.

- Nr XXIX/527/16 w sprawie Programu współpracy Województwa Podkarpackiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017 – została opublikowana w biuletynie Informacji Publicznej Samorządu Województwa Podkarpackiego.

10. Uchwała realizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie:

- Nr XXIX/519/16 w sprawie zatwierdzenia planu kontroli Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Podkarpackiego na 2017 rok. Powyższa uchwała dotyczy ROPS w zakresie zadań zaplanowanych na pierwsze półrocze 2017 roku tj.:
 - zadania nr 1 – Analiza wykonania budżetu na 2016 rok i przyjęcie opinii dotyczącej realizacji planu dochodów i wydatków budżetowych za 2016 r. wraz z opracowaniem wniosku w sprawie absolutorium dla Zarządu Województwa podkarpackiego z wykonania budżetu za 2016 r.
 - zadania nr 9 – Analiza zatrudnienia w Urzędzie marszałkowskim i jednostkach podległych za 2016 r.

Załącznik do ww. uchwały tj. Planu Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Podkarpackiego został przekazany oddziałom Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej wg właściwości, w oczekiwaniu na ewentualne pisma, w ślad za, którymi zostaną sporządzone odpowiednie informacje lub analizy.

11. Uchwały realizowane przez Departament Rozwoju Regionalnego:

- Nr XXIX/515/16 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Trzebownisko z budżetu Województwa Podkarpackiego – w trakcie realizacji. Szczegółowe zasady i terminy przekazania pomocy finansowej zostaną określone w odrębnej umowie.
- Nr XXIX/531/16 w sprawie aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3) – uchwałę zrealizowano poprzez przyjęcie przez Sejmik aktualizacji dokumentu.

Rzeszów, 2016-12-

Dokument przygotowano na podstawie informacji uzyskanych z Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.